ཀཀ། ཨོཾ་སྭསྟི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་གསུང་འབུམ།

རྫེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་སྡུད་སྦྲིག་ཁང་།

2019

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་སྡུད་སྒྲིག་ཁང་།
2019

༄༅། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་གསུང་འབུམ།

༼ག༽

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྡུར་མ། པོད། ༣༡
Je Yabse Sungbum Volume 31

པར་འགྲེམས་བྱེད་པོ།

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་སྡུད་སྒྲིག་ཁང་།

Published by:
JE YABSE SUNGBUM PROJECT

Drepung Loseling Pethub Khangtsen Education Society‚ Mundgod U.K. Karnataka State (INDIA)
www jeyabsesungbum.org‚

པར་ཐེངས་དང་པོར།
དེབ་གྲངས་ ༧༥༠ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩

First Edition:

750 copies‚ 2019

པར་སྐྲུན་ཞུ་ཡུལ།
མ་ཎྀ་པཱལ་འཕྲུལ་ལས་ཁང་།

Printed at:

Manipal Technologies Limited Manipal

དཀར་ཆགདཀར་ཆག V

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྒྱན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 1
ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་པ། 2
དགོས་པ་གཞུང་ལ་རག་ལས་ཚུལ། 10
དགོས་པ་དེ་ལྡན་གྱི་གཞུང་གཟུང་བར་གདམ་པ། 10
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་གཏན་ལ་དབབ་པ། 11
བརྗོད་བྱའི་ལུས་ངོས་གཟུང་བ། 11
དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 13
ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག 13
ཡུལ་གྱི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ། 13
ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། 17
ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ། 18
མངོན་ལྐོག་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག 19
རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག 29
རང་སྤྱི་སོ་སོའ་ངོ་བོ་གཏན་ལ་དབབ་པ། ི

30

རང་གི་མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ། 30
སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ། 50
ཡུལ་ལ་ངོ་བོས་ཕྱེ་བ་བདེན་གཉིས། 64
བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་དང་མཚན་ཉིད། 64
དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ། 66
ཡུལ་ལ་བློའ་འཛིན་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ། ི

77

VI མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཤེས་བྱེད་བློའ་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ི

83

བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བཤད་པ། 83
ཚད་མིན་བློ་བཤད་པ། 84
ཚད་མའི་བློ་བཤད་པ། 88
གཞན་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དགག་པ། 88
རང་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཞག་པ། 96
ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དངོས། 96
མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ། 100
ཚད་མའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། 102
མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། 103
མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་དབྱེ་བ། 107
དབང་མངོན་གྱི་སྒྲ་དོན་ངོ་བོ་སོགས། 107
རྐྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག 108
དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་གསུམ་དུ་དཔྱད་པ། 108
རྐྱེན་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་གཏན་ལ་དབབ་པ། 111
མདོ་སྡེ་པའི་རྐྱེན་གསུམ་བཤད་པ། 111
རྣམ་རིག་པའི་རྐྱེན་གསུམ་བཤད་པ། 128
དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དངོས་བཤད་པ། 129
ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས། 135
བདག་རྐྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བཤད་པ། 148
ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་བཤད་པ། 149
རང་རིག་མངོན་སུམ་བཤད་པ། 159
རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཤད་པ། 168

དཀར་ཆག VII

རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་དབབ་པ། 169

ཡུལ་བདེན་པ་བཞི་སྤྱིར་བཤད་པ། 169
བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། 175
དགག་བྱའི་བདག་ངོས་གཟུང་བ། 175
འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཤད་པ། 177
བདག་མེད་ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པའི་ཚུལ། 179
བསྒོམས་པས་བདག་འཛིན་སྤོང་ཚུལ། 184
ཚད་མའི་འབྲས་བུའི་རྣམ་བཞག 187
སྐབས་བབ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས། 188
གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ། 188
རང་གི་ལུགས་གཞག་པ། 197
རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་སྒྲ་བཤད་སོགས། 205
རང་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པ། 206
གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པ། 208
གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པ་དངོས། 208
དངོས་བསྟན་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ། 221
གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་བཤད་པ། 221
མཚན་ཉིད་གཞག་པ། 221
རྣམ་གཞག་དཔྱད་པ། 222
ཚུལ་གསུམ་ངོས་གཟུང་ནས་འགལ་མི་འགལ་དཔྱད་པ། 222
ཆོས་ཅན་ཡོད་དགོས་མིན་དཔྱད་པ། 228
རྒོལ་བ་གང་གི་ངོར་ཡང་དག་ཡིན་མིན་དཔྱད་པ། 234
རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ། 235

VIII མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རྟགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། 237
སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། 237
འབྲས་རྟགས་ཡང་དག 237

རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག 242
མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག 245
རྟགས་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། 257
དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག 257
ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག 257
གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག 266
རྟགས་ཡང་དག་ལ་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱིས་དབྱེ་བ། 270
རྟགས་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། 276
མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བཤད་པ། 276
འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བཤད་པ། 279
མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བཤད་པ། 289
ཤུགས་བསྟན་བསྒྲུབ་བྱ་བཤད་པ། 294
བསྒྲུབ་བྱ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། 294
རང་དོན་བསྒྲུབ་བྱ། 294
གཞན་དོན་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ། 296
མཚན་ཉིད་དང༌དབྱེ་བ། 296
བསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 299

སུན་འབྱིན་བཤད་པ། 314
ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་གདབ་ཚུལ། 316
ཞར་ལ་འོངས་པའི་དོན་ལ་དཔྱད་པ། 317

དཀར་ཆག IX

ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ། 321
དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ། 321
འགལ་འབྲེལ་བཤད་པ། 323
བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་བཤད་པ། 328
སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བཤད་པ། 333
དགག་སྒྲུབ་སོགས་བཤད་པ། 334
མཇུག་གི་དོན་བཤད་པ། 338

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 341
མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་མཚམས། 341
འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་གཞུང་དངོས། 350
གཞུང་འདི་གང་ལས་འཕྲོས་པ་བཤད་པ། 351
འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་གང་ཡིན་བཤད་པ། 363
འདི་གྲུབ་མཐའ་གང་གི་ལུཊ་ཡིན་དཔྱད་པ། 365
གཞུང་རྩ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་དོན་བཤད་པ། 377

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཚད་མའི་ལམ་འཁྲིད། 399
སྟོན་པ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་སྒྲུབ་པ། 399
དེས་གདུལ་བྱ་ཇི་ལྟར་འཁྲིད་ཚུལ། 407
བདག་མེད་གོམས་པས་ཐར་པ་ཐོབ་ཚུལ། 409

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 423
དཔར་བྱང་སྨོན་ཚིག 492

ᨌ། །ཚད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྒྱན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། པྲ་མ་ཎ་ཤཱསྟྲ་སེ་ན་སཔྟ་ཨ་ལཾ་ཀ་ར་ནཱ་མ་ཏ་ནཱ་མ། བོད་སྐད་
དུ། ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་སྡེ་བདུན་གྱི་རྒྱན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བདུད་རྩིའི་འོད་ཅན་ཅོད་པན་གྱིས་མཛེས་རལ་བའི་ཁུར་འཆང་མགུལ་ནག་སྤྱི་བོས་ཞབས་ཀྱི་པདྨོར་བུང་བ་བཞིན། །གང་སྐུ་རིན་ཆེན་རི་བོའ་དཔལ་འཕྲོག་ ིགཟི་བརྗིད་ཕུང་པོའ་ཁུར་གྱིས་ངལ་བས་རྒྱ་མཚོའི་གོས་ཅན་འདར་བར་སེམས། །འཕྲིན་ལས་ ིཉིན་བྱེད་འཆར་ཀའི་ཟེར་གྱིས་བདུད་ཀྱི་སྡེ་དཔོན་སྒྲོ་ལྡན་སྤངས་ནས་ཡིད་ལ་མུན་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་བླངས། །ཞལ་གྱི་ཆུ་གཏེར་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུའི་རྐང་འཐུང་གིས་མཛེས་ཐུབ་དབང་གསུང་གིས་འཇིག་རྟེན་རྒུད་པ་འཕྲོག་གྱུར་ཅིག །གང་ཞིག་མཐའ་ཡས་འགྲོ་བའི་དོན་སླད་ཕན་བདེའི་ཁུར་ཆེན་གཙུག་ན་ཟླ་བའི་གཙུག་རྒྱན་ཇི་བཞིན་ཐུགས་རྗེའི་གཙུག་གི་གཙུག་ཏོར་རྒྱན་དུ་ལེགས་པར་བླངས། །ཡོན་ཏན་མེ་ཏོག་དད་པའི་སྙིམ་པས་ཅུང་ཟད་བསྟེན་ན་ཚ་ཟེར་བྱེད་པའི་འོད་ཟེར་ཇི་བཞིན་བློ་གྲོས་ཟེར་གྱིས་རྨོངས་པའི་མུན་སེལ་འོད་ཟེར་འགྱེད། །འགྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་ཀུ་མུད་མཚོ་ལ་ཞི་བའི་ཟླ་འོད་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀུན་ལ་ཇི་བཞིན་ཀུན་ཏུ་འཇུག་པ་ཀུན་ནས་སྟེར་བའི་དཔལ་ཡོན་ཅན། །རབ་དམར་སེན་མོའ་འདབ་ཕྲེང་གཡོ་བའི་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་ ིཔདྨོ་པདྨོའ་གཉེན་གྱིས་པདྨོ་ཇི་བཞིན་བདག་བློ་པདྨའི་དཔལ་གྱུར་ཅིགི །
ཚོགས་གཉིས་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་ལས་གྲུབ་ཅིང་། །བསླབ་གསུམ་དཀྱིལ་འཁོར་རིགས་པའི་
བསིལ་ཟེར་ཅན། །ཕས་རྒོལ་སྒྲ་ཅན་སྐྱོན་ལས་རྣམ་གྲོལ་བའི། །ཕྱོགས་གླང་གྲགས་པའི་ཟླ་བ་གཙུག་གིས་མཆོད། །ཐུབ་བསྟན་གསེར་གྱི་དྲ་བས་གདོང་མཛེས་ཤིང་། །བསྡུ་བཞིའི་འགྲོས་ལྡན་བློ་གྲོས་སྤྱི་གཙུག་མཐོ། །མཁྱེན་བརྩེ་དག་པའི་མཆེ་བ་ཆེས་དཀར་བ། །ཡོངས་འཛིན་ལག་ལྡན་དབང་པོའ་ཞབས་ལ་འདུད། །རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་དགོངས་དོན་དྲི་མ་མེད། །ཇི་བཞིན་འབྱེད་ལ་ ིདཔལ་ལྡན་གྲགས་པ་དང༌། །སྐལ་མཉམ་སྤྱོད་པའི་བློ་གྲོས་མིག་ཐོབ་ནས། །རིགས་ལམ་མ་ནོར་

2 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གསལ་བར་ངས་བཤད་ཀྱིས། །འདི་ན་གང་དག་བློ་མིག་ལྡོངས་པའི་མཐུས། །གནས་དོན་ཆ་ཙམ་གསལ་བའི་མཐུ་མེད་ཀྱང༌། །གཞུང་ཙམ་འདོན་པས་ན་ཚོད་མཐར་བྱེད་པའི། །བཤེས་གཉེན་དེ་དག་རེ་ཤིག་ངལ་སོས་ཤིག །ལོག་སྨྲའི་ནགས་ཚལ་ཐལ་བར་རླག་བྱེད་ཅིང༌། །ཉེས་བཤད་བྲག་རི་མིང་ཙམ་ཉིད་འགྱུར་བ། །ཁོ་བོའ་བློ་གྲོས་སྤྲིན་རུམ་ལས་འོངས་པའི། །ལུང་རིགས་གནམ་ལྕགས་ ིབྱེ་བ་དེང་འབེབས་ཀྱིས། །བློ་ངན་ཉེས་བཤད་དུག་ཆུས་མྱོས་པའི་མཐུས། །སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་གཞུང་རྒྱ་མ་མཐོང་ཡང༌། །རང་བཟོའ་གཟུ་ལུམ་རང་དགར་སྤེལ་བྱེད་པའི། །བཤེས་གཉེན་དེ་ ིཀུན་བག་ཡོད་དུས་ལ་བབ། །རིགས་ཚུལ་འདབ་བརྒྱ་ལྡན་པའི་གཉེན་གཅིག་པུ། །ལེགས་བཤད་འོད་ཟེར་སྟོང་ལྡན་དེང་འདིར་ཤར། །བློ་གསལ་རྐང་དྲུག་ལྡན་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས། །དགག་སྒྲུབ་སྙན་པའི་སྒྲ་ལྡན་ད་སྒྲོགས་ཤིག། །།
༈ འདིར་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་གི་གཅེས་མཛོད་ཟབ་མོ་ཆོས་མངོན་པའི་སྡེ་
སྣོད་ཀྱི་དགོངས་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་འགྲོ་བའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་གནད་མ་ལུས་པ་མཐའ་གཞན་དུ་དྲང་བར་མི་ནུས་པའི་ཚད་མའི་ལམ་ནས་སྟོན་པ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཐུགས་ལས་སྐྱེས་པའི་སྲས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་དོན་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་པ་གཏན་ལ་དབབ་པ། དགོས་པ་དེ་བསྟན་བཅོས་ལ་རག་ལས་པའི་ཚུལ། དགོས་པ་དེ་ལྡན་གྱི་བསྟན་བཅོས་གཅེས་པར་གཟུང་བར་གདམས་པ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་ལུས་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང༌། དགོས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་དང༌། ཡང་དག་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ལྟོས་ཏེ་དགོས་མེད་ཀྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་དང༌། ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་ཏེ་དགོས་མེད་ཀྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་དང༌། དགོས་པ་ཡོད་ཀྱང་དམན་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པས་ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ལ་བཤད་པར་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 3

བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་རྟོག་གེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་དྲང་སྲོང་གླིང་སྐྱེས་ལ་སོགས་པས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་བཞག་པའི་རྟོག་གེ་དང༌། ཡང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རྟོག་གེ་རྟེན་ཅིང་མ་ངེས་ལ། །མ་ཁྱབ་ཀུན་རྫོབ་སྐྱོ་བ་ཅན། །བྱིས་པ་ལ་ནི་རྟེན་པར་འདོད།1

།ཅེས་བཤད་པ་ལྟར། དངོས་པོའ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྤྱི་ཙམ་བཟུངས་པའི་སྒོ་ནས་རྟོག་པས་ ིངེས་དགོས་ཀྱི། མངོན་དུ་མ་གྱུར་པ་ལ་རྟོག་གེར་བྱས་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ནི་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱའོ། །ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་འཇོག་མཚམས་སྔ་མའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་ནི་ཁྱེད་རང་ཡང་མི་འདོད་ལ། རིགས་པས་ཀྱང་མ་གྲུབ་སྟེ། རང་གི་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བཞག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཇོག་མཚམས་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྟོག་གེ་ཡིན་པས། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་མཁོ་བར་འདོད་ན། སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་མན་ཆད་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་མཁོ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུལ་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ནང་རིག་པའི་བསྟན་
བཅོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྤང་བྱ་མ་རིག་པ་སྤོང་བ་དང༌། གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་ལས་ཀྱང༌། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་ནང་རིག་པར་མི་འགྱུར་ན། ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྣོད་གང་ཡིན་པ་སྨྲོས་ཤིག །སྤྱིར་ནང་རིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་མཁོ་བར་འདོད་པ་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ཏེ། རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པར་མ་བྱས་པར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། རིག་པའི་གནས་ལྔ་དག་ལ་བརྩོན་པར་མ་བྱས་ན། །འཕགས་མཆོག་གིས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་མི་འགྱུར་ཏེ། །དེ་ལྟ་བས་ན་གཞན་དག་ཚར་བཅད་རྗེས་བཟུང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༠༦ ཕྲེང་། ༡༩

4 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དང༌། །བདག་ཉིད་ཀུན་ཤེས་བྱ་ཕྱིར་དེ་ལ་དེ་བརྩོན་བྱེད།1

།ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། འདི་
དག་ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྣོད་དུ་གཏོགས་ན། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་ནམ། ཞེ་ན། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་དོན་རྒྱུ་མཚན་རིག་པ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་ཀྱང་བླང་དོར་གྱི་གནས་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་གི་སྒོ་ནས་རིག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་བས་ན། ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་
འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། ནང་རིག་པ་ཁོ་ནའི་བསྟན་བཅོས་འདུལ་བའི་མདོ་ལྟ་བུ་དང༌། ནང་རིག་པ་དང་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་གཉིས་ཀའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ལྟ་བུ་དང༌། གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ཁོ་ནའི་བསྟན་བཅོས་བྲམ་ཟེ་རྐང་མིག་གིས་བྱས་པའི་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ་དང༌། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་གསོ་དཔྱད་ཀྱི་གཞུང་ལྟ་བུ་སྟེ་མུ་བཞིར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཚད་མ་རྣམ་པ་གཉིས་དང༌། གཏན་ཚིགས་དང༌། སྒྲུབ་པའི་ངག་དང༌། སུན་འབྱིན་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཙམ་གྱི་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ཡིན་པས་ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་པར་འདོད་ན། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱང་ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྣོད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་གཉིས་དང་གཏན་ཚིགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ཡང་འདི་ལྟར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས། མིག་གི་རྣམ་པར་
ཤེས་པས་སྔོན་པོ་ཤེས་ཀྱི་སྔོན་པོའོ་སྙམ་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང༌། མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེའོ།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་རྐྱེན་ ིགསུམ་དང་བཅས་པ་གསུངས་ལ། ཆོས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། དུ་བ་ལས་ནི་མེར་ཤེས་དང༌། །ཆུ་སྐྱར་ལས་ནི་ཆུར་ཤེས་ལྟར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བློ་ལྡན་གྱི། །རིགས་ནི་མཚན་མ་དག་ལས་ཤེས།3

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཀྱིས། འབྲས་རྟགས་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༣༧ ཕྲེང་། ༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༨ ཤོག ༣༣༧ ཕྲེང་། ༡༤
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༠ ཤོག ༤༦༩ ཕྲེང་། ༡

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 5

བསྟན་ཅིང༌། གང་ཅུང་ཟད་སྐྱེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན། དེ་ཐམས་ཅད་ནི་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་ནོ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་དང༌། དེ་ཉིད་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་ངག་བསྟན་ལ། ངའམ། ང་དང་འདྲ་བས་གང་ཟག་གི་ཚོད་གཟུང་གི2

།ཞེས་གསུངས་པས་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་
དང་། གང་ཟག་གིས་གང་ཟག་གི་ཚོད་གཟུང་བར་མི་བྱ།3

ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་མི་སྣང་བ་
མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུངས་ཤིང༌། སེན་རིངས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བདག་ནི་ཐམས་ཅད་མི་བཟོད་དོ་ཞེས་གསོལ་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། གང་མི་བཟོད་པ་དེ་ཡང་མི་བཟོད་དམ། ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཐལ་བ་དང༌སུན་འབྱིན་བསྟན་ལ། འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང༌།4 ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་དང་། སྣང་བ་སྐྱེས་པ་ན་མུན་པ་འགགས་པ་ལྟར། གཉེན་པོ་སྐྱེས་པ་ན་སྤང་བྱ་འགགས་པར་བསྟན་པས། འགལ་བའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་ཏེ། མདོར་ན། སྡེ་བདུན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཕལ་ཆེ་བ་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དང་རེ་རེ་ནས་སྦྱར་བར་ནུས་མོད་ཀྱི། ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ།།
དེས་ན། ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྣོད་མ་ཡིན་ན། རྒྱལ་བའི་
གསུང་རབ་ཀྱང་ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྣོད་མ་ཡིན་པར་འདོད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། དགེ་སློང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ། །བླང་བར་བྱ་ཡི་གུས་ཕྱིར་མིན།5

།ཞེས་བཀའི་
དོན་ཀྱང་ཚད་མས་བརྟག་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་ཀྱང༌། ཆོས་བཟང་རིགས་པས་རྣམ་དཔྱད་བསམ་པ་ཅན། །རྟག་ཏུ་བདུད་ཀྱི་བར་ཆད་བྱེད་པ་མེད།6

།ཅེས་
གསུངས་ཤིང༌། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང༌། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་རྟོག་པས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༡༥༡ ཕྲེང་། ༡༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༣༤ ཕྲེང་། ༡༩
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༣༤ ཕྲེང་། ༡༧
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༣༡༥ ཕྲེང་། ༡༤
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༢༧ ཕྲེང་། ༢
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༡༩ ཕྲེང་། ༡

6 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བཅིངས། །མི་རྟོག་རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་གྲོལ་འགྱུར་བས། །རྟོག་རྣམས་ལོག་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་དེ། །རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་འབྲས་བུར་མཁས་རྣམས་གསུངས།1

།ཞེས་གསུངས་ལ། རིགས་པ་ལ་
མི་བརྟེན་པར་ཚིག་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དག་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞེས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར། བླང་དོར་གྱི་གནས་ལ་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞེས་མཁས་པས་བསྔགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རིགས་པས་དཔྱོད་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ནི་རྟོག་གེའི་ཚུལ་ཡིན་པས། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མཁོ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་བདུད་ཀྱི་ཚིག་ལ་ཤེས་ལྡན་དག་གིས་རྣ་བ་དགབ་པར་བྱོས་ཤིག།
གཉིས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་ཏེ་དགོས་མེད་ཀྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་
ན་རེ། སྡེ་བདུན་གྱི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་གཞན་སྡེ་ཕྱི་རོལ་པ་དགག་པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཡིན་པས། དེ་དག་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་ཉན་པ་དང་སེམས་པ་སོགས་བྱེད་པ་ནི་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ཡང་ཆོས་སྤོང་བའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པའི་ཕྱིར་དགེ་སྡིག་ལ་བླང་དོར་བྱེད་པ་དོན་མེད་པ་དང༌། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མེད་པས་དེ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ལམ་ལ་འབད་པ་དོན་མེད་པ་དང༌། ཕུང་པོ་གཙང་བ་དང་བདེ་བ་དང་རྟག་པ་དང་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་རྒྱས་པར་གཞུང་འདི་དག་གིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་པས། ཕྱི་རོལ་པ་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་བསལ་དགོས་མི་དགོས་དང༌། མི་རྟག །སྡུག་བསྔལ། སྟོང་པ། བདག་མེད་སོགས་རྟོགས་པའི་བློ་སྐྱེད་དགོས་མི་དགོས་དང༌། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་མེད་དང༌། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང༌། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡོད་པའི་ངེས་ཤེས་དྲང་དགོས་མི་དགོས་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག།
དེ་བས་ན་སྒྲོ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་མ་བཀག་ན། མཐོང་སྤང་སྤོང་བའི་ཐབས་མེད་ལ། སྒྲོ་
འདོགས་ཀུན་བཏགས་ནི། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་བཏགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་རྣམས་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་གཞུང་འདི་དག་ཏུ། སྒྲོ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་དགག་པར་འདོད་ནས་ཕྱི་རོལ་པའི་འདོད་པ་ལ་དགག་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༢ ཕྲེང་། ༡༠

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 7

པ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། མུ་སྟེགས་བྱེད་དང་ལྷན་ཅིག་རྩོད་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ་ཁོ་ནས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་དགོས་པ་ཡོད་ཀྱང་དམན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། སྡེ་བདུན་གྱི་བསྟན་
བཅོས་འདི་དག་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་ན། འགལ་འབྲེལ་གྱི་དམིགས་ཕྱེད་ནས། གཞུང་ལུགས་གཞན་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྟོགས་པའི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལན་ཚྭ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་གྱི། རང་ཉིད་ལ་དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གཞུང་འདི་དག་ཏུ་བདེན་བཞི་བླང་དོར་ཐབས་དང་བཅས་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་གནད་རྣམས་མ་ཚང་བ་མེད་པར་རིགས་པས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ལས་ལྷག་པའི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་གཞི་གཞུང་གཞན་ལའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ཡང་དག་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་ནི། སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་བསྟན་
བཅོས་འདི་དག་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡང༌། ཐུབ་པ་ཉག་གཅིག་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚད་མར་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྟོན་པ་དེའི་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་པར་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། ལུང་གི་བསྟན་པ་དང་རྟོགས་པའི་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་ཐབས། །སྐྱེས་བུའི་དོན་ནི་རྗོད་བྱེད་ངག །ཡོངས་བརྟགས་དབང་དུ་བྱས་ཡིན་གྱི །དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་བྱས་མིན།1

།ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། གྲོལ་
བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་དང༌། དགོས་པ་སྒྲུབ་ནུས་པའི་རྗེས་མཐུན་གྱི་ཐབས་དམ་པ་དང༌། དེ་ཡང་འབྲེལ་ཆགས་སུ་སྟོན་པ་སྟེ། ངག་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་སྐྱོན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང༌། དེའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་མངོན་གྱུར་དང༌། ལྐོག་གྱུར་དག་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང༌། ཤིན་ལྐོག་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་ཆ་ལ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པར་བསྒྲུབས་ནས་སྐྱོན་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་དང་མ་མཐོང་བ་དག་ལ། །རིགས་པས་གྲུབ་དང་རང་ཚིག་གིས། །གནོད་མེད་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་ཏེ། །གཟུང་བར་བྱ་ཕྱིར་དཔྱོད་འཇུག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༨ ཕྲེང་། ༡༨

8 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འགྱུར།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་བསྒྲུབས་ནས། དེ་དང་རྩོམ་པ་པོ་གཅིག་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཕལ་པ་སྟོན་པ་རྣམས་སྐྱོན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོའ་དོན་ལ་མི་སླུ་བ་ཕལ་པའི་དོན་ལ་སླུ་བར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།། ིདེ་ལ་ལུང་གི་བསྟན་པའི་བརྗོད་བྱ་ནི། མངོན་མཐོ་བདེ་འགྲོའ་གོ་འཕང་དང༌། ངེས་ལེགས་ ིཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ཐབས་དང་བཅས་པར་འདུས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དང་པོར་མངོན་མཐོ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ནས། ཕྱིས་ངེས་ལེགས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཅིང༌། གཙོ་ཕལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ངེས་ལེགས་གཙོ་བོ་དང༌། མངོན་མཐོ་ཕལ་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། ཚད་མས་སྒྲུབ་པ་ན། དང་པོར་ངེས་ལེགས་ཐབས་དང་བཅས་པ་ཚད་མས་བསྒྲུབས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་མངོན་མཐོ་ཚད་མས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། བླང་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་ནི། །ཐབས་བཅས་རབ་ཏུ་ངེས་པ་ཡིས། །གཙོ་བོའ་དོན་ལ་མི་སླུའི་ཕྱིར། གཞན་ལ་རྗེས་སུ་ ིདཔག་པ་ཡིན།2

།ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ།།
རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་དང་འབྲས་བུར་བཅས་པ་ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐབས་དང་བཅས་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྗོད་བྱ་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ཚད་མས་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་རྗོད་བྱེད་ལུང་གི་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་པར་གྲུབ་པ་ན། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཅིང༌། བསྟན་པའི་དོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པའི་དགེ་འདུན་ཡང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་གྲུབ་པ་ན། རིགས་ཅན་མཐའ་དག་གི་དོན་བྱ་བར་འདོད་པའི་སྙིང་རྗེ་དང༌། ལྷག་བསམ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཅན་དག་ནི་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་ལ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ ིདོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་མཐོང་བའི་ངེས་ཤེས་གཏིང་ཚུགས་པ་སྐྱེས་ནས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྔར་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་སྐྱེ་ཞིང༌། སྐྱེས་པ་རྣམས་སླར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༤ ཕྲེང་། ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༩ ཕྲེང་། ༢

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 9

མི་ལྡོག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ལ། ཐར་པ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་ཀྱང༌། སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྟོན་པར་ཡིད་ཆེས་ནས། དེས་བསྟན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་འཐོབ་ཀྱི། ཆོས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་སེར་སྐྱ་སོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ནི། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཐབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ངེས་པ་སྐྱེས་ཏེ། ཆོས་འདི་པའི་སྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གཞན་གྱི་བདེ་བ་ཙམ་ཞིག་ལ་མངོན་པར་ཕྱོགས་ཤིང་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་ཀྱང་། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་གྲུབ་པ་ན། སངས་རྒྱས་ཉིད་འཇིག་རྟེན་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་སུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དབང་ཕྱུག་དང་ཚངས་པ་ལ་སོགས་པ་རང་ཉིད་ཀྱང་སྐྱོན་གྱི་འཆིང་བ་ལས་མ་གྲོལ་བ་དག་ནི། གཞན་གྱི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་རོ།།ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་པར་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་
ལམ་གྱི་ངོ་བོ་དང༌། གྲངས་ངེས་དང༌། གོ་རིམས་དང་ནུས་པ་སོགས་ལ་མཐའ་གཞན་དུ་སྲིད་པའི་དོགས་པ་བཅད་པ་ན། ཕྱུགས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་གྱིས་བདེ་འགྲོའ་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་དང༌། དབང་ཕྱུག་ ིགི་དབང་བསྐུར་དང༌། ལུས་གདུང་བའི་དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས་སྡིག་པ་འདག་ཅིང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་སྨྲ་བ་སོགས་མཐའ་དག་བྱིས་པ་བརྡོལ་ཐབས་སྨྲ་བའམ། ཚད་པས་ཉེན་པ་མེའི་འོབས་སུ་འཇུག་པ་དང་འདྲ་བར་མཐོང་ནས། རྒྱལ་བའི་ལུང་གི་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་ཐོས་བསམ་གྱི་གཞི་དང༌། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་སྒོམ་པའི་གཞིར་ངེས་ནས། ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་སྒོ་ནས། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་འཇུག་པར་འགྱུར་ཞིང༌། འཇིག་རྟེན་རྒྱང་འཕེན་སོགས་ཀྱི་ཉེས་བཤད་ཀྱིས་བློ་མིག་ལྡོངས་པར་བྱས་པའི་མཐུས། འཇིག་རྟེན་འདིའི་བདེ་བ་ཙམ་ཞིག་གི་ཕྱིར་སྲོག་གཅོད་པ་སོགས་ལ་ཅི་དགར་འཇུག་པ་དེ་དག་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་ན། ཉེས་པར་སྤྱད་པའི་ལས་ལམ་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་པར་འགྱུར་ལ། འཇིག་རྟེན་གཞན་གྱི་བདེ་བ་དག་ལ་ཡིད་ཕྱིར་ཕྱོགས་པ་དག་ཀྱང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་སྤངས་ནས། དཀར་བའི་ལས་ཀྱི་ལམ་དང་དུ་ལེན་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡིན་པར་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་

10 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དག་གིས་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག།
གཉིས་པ་དགོས་པ་དེ་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་རག་ལས་པའི་ཚུལ་ནི། སྟོན་པ་དང་
བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང༌། མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་ལྟར་ཚུར་མཐོང་གི་སྐྱེ་བོས་མངོན་སུམ་དུ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་སྐྱེ་བ་ཡང༌། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་དང༌། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་མེད་པ་ཉིད་ལ་རག་ལས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་མེད་པ་ཡང་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་རག་ལས་ཤིང་ཚུལ་གསུམ་མཐའ་དག་ཀྱང་མཐར་ཚུར་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དགོས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཁོ་ནས་སྒྲུབ་དགོས་ན་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པའི་གོ་འཕང་ལ་ཐོབ་འདོད་སྐྱེས་ནས་ལོག་པའི་ལམ་སྤངས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་ཚུལ་གཞན་གྱིས་བཀྲི་བར་མི་ནུས་པའི་བློས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་པ་ནི་སྟོན་པ་དང༌། བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་རག་ལས་ཤིང༌། དེ་ཡང་གཏན་ཚིགས་དང་དེའི་ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སོགས་ལ་རག་ལས་ལ། དོན་དེ་དག་མཐའ་གཞན་དུ་དོགས་པ་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་རྫོགས་པར་སྟོན་པ་ནི་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལས་གཞན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཕལ་ཆེ་བ་ལ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འདི་དག་ཉིད་ལ་རག་ལས་པ་འབད་པ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་དགོས་པ་དེ་ལྡན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་གཅེས་པར་གཟུང་བར་གདམས་པ་ནི།
རང་གཞན་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་གིས་ནི། འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱ་བར་རིགས་ཏེ། ཐ་ན་ལྟོ་བ་ཁེངས་པ་ཙམ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་ཀྱང༌། བཟའ་བཏུང་ཁོ་ན་གཅེས་སྤྲས་སུ་འཛིན་པར་མཐོང་ན། གོ་འཕང་མཆོག་དོན་དུ་གཉེར་བར་ཁས་འཆེ་ཞིང༌། དབང་པོ་རྣོན་པོ་རྟོག་པ་སྔོན་དུ་གཏོང་བར་ཁས་འཆེ་བཞིན་དུ་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་མཆོག་ཐབས་དང་བཅས་པ་ནི་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་གང་ལ་རག་ལས་པ་དེ་ཉིད་ལ་གཅེས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 11

སྤྲས་སུ་འཛིན་པར་མི་བྱེད་པར། བསྟན་བཅོས་འདི་དག་རྩོད་པ་ལྷུར་ལེན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཤན་ལྤགས་དང་འདྲ་བར་བཟུང་ནས། ལམ་དང་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཡང་རྣ་བའི་ལམ་དུ་སྔོན་ཆད་མ་ཞུགས་ན། དོན་ལ་མཁས་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི་བླུན་པོ་རིའི་ཕུག་ཏུ་ཚེ་ཡོལ་བར་བྱས་པ་ཙམ་གྱི་ང་རྒྱལ་འབའ་ཞིག་ལ། རང་གི་ཡིད་སྙིང་ནས་རངས་པར་བྱས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཚིག་འབྲུ་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲས་པ་དག་ལ་བསམ་གཏན་པའི་མན་ངག་ཏུ་མིང་བཏགས་ནས་སྙིང་པོ་ལྟ་བུར་འཛིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དབང་པོ་རྣོན་པོ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཙམ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དད་པར་བྱ་བའི་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་དད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུ་ནི་བསམ་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་ལྦུ་བའི་རྡོག་པོ་ལ་རྐང་པའི་སྟེགས་འཆའ་བ་དང་ཆོས་མཚུངས་སོ། །དེ་ཡང་སྡེ་སྣོད་འདི་ལྟ་བུ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པས་འཇུག་པ་ན་ཡང༌། རང་གཞན་གྱི་འཁོར་བ་འཇུག་ལྡོག་གི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་དུ་དཔྱོད་པའི་བློས། མཉན་པ་དང་སེམས་པ་སོགས་ལ་འབད་པར་བྱའི། རང་གི་ཟླ་བོ་འགའ་ཞིག་དང་ཁ་གཤགས་འགྱེད་པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་དམིགས་ཏེ་ཞུགས་ན། རང་ཡང་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞིང་གཞན་ཡང་བསྟན་བཅོས་ལ་མ་གུས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བས། ཤེས་ལྡན་དག་གིས་རང་གི་བློ་སྐྱོན་གྱིས་མཁས་པའི་ལེགས་བཤད་མ་རུངས་པར་མ་བྱེད་ཅིག།
བཞི་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་ལུས་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་
བྱའི་ལུས་ངོས་གཟུང་བ་དང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རིགས་སྒོ་ལས། མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག །ལྟར་སྣང་བཅས་པ་བདག་རིག་བྱེད། །སྒྲུབ་པ་དང་ནི་སུན་འབྱིན་ངག །ལྟར་སྣང་བཅས་པ་གཞན་རྟོགས་ཕྱིར།1

།ཞེས་གསུངས་པས། རང་ཉིད་ཀྱིས་
སྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་དུ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཐབས་དང༌། ངེས་ནས་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར། དོན་ལ་གནས་མི་གནས་ནི། གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་བློ་ཡང་དག་ཏུ་སོང་མ་སོང་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཅིང༌། དེ་ལ་ལྐོག་གྱུར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་བློ་སྐྱོན་མེད་རྗེས་དཔག་དང༌། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༤༢ ཕྲེང་། ༤

12 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

མངོན་གྱུར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་བློ་སྐྱོན་མེད་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པས། མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་གསུངས་ལ། བློ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ན་བསླུ་བར་འགྱུར་བས། ལམ་གྱི་གོལ་ས་གཅོད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ། མངོན་རྗེས་ལྟར་སྣང་གཉིས་གསུངས་ཤིང༌། རང་གིས་ངེས་ནས་གཞན་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ། ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་ཕྱི་མ་བཞི་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་གི་དཔལ་གཞོམ་པའི་ཕྱིར་དུ་སུན་འབྱིན་བསྟན་ལ། མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲུབ་ངག་གསུངས་ཤིང༌། གོལ་ས་གཅོད་པའི་ཕྱིར་ལྟར་སྣང་གཉིས་གསུངས་སོ།།
དེས་ན་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི། ལེའུ་གསུམ་དུ་འདུས་
པ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེའུ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེའུའོ། །འོ་ན་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ལེའུ་དྲུག་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དཔེ་བརྟག་པ་དང༌། སེལ་བ་བརྟག་པ་གཉིས། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེའུར་འདུས་ལ། ལྟག་ཆོད་བརྟག་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེའུར་འདུས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་མདོ་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་གཉིས། རིགས་པའི་ཐིགས་པ་རྣམས་ནི་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཅིང༌། སྡེ་བདུན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལྷག་མ་བཞི་ནི་འཕྲོས་པ་ཡན་ལག་གི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་གྱི། ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མིན་ལ། དེ་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ་དང༌། འབྲེལ་བ་བརྟག་པ་རང་དོན་ལེའུ་དང༌། རྒྱུད་གཞན་སྒྲུབ་པ་མངོན་སུམ་ལེའུ་དང༌། རྩོད་རིགས་ནི་གཞན་དོན་ལེའུ་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་ནོ།།འོ་ན། རྣམ་འགྲེལ་ལ་ལེའུ་བཞི་བྱུང་བ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། སྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་པར་
སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ་གསུངས་ལ། སྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་པར་ཚད་མས་སྒྲུབ་པ་ཡང་། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་དགོས་པས། དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་རང་དོན་ལེའུ་བསྟན་ལ། གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་ཚུལ་གསུམ་མཐར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་རག་ལས་པས། དེའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་གསུངས་ཤིང༌། རང་གིས་ངེས་པ་དེ་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་ཐབས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་གཞན་དོན་ལེའུ་གསུངས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 13

པ་ཡིན་ནོ། །བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།ཐར་ལམ་སྦྲང་རྩིའི་འབྱུང་གནས་སྡེ་བདུན་གཞུང༌། །སྒོས་འགྲེལ་གེ་སར་གསལ་བའི་ཆུ་སྐྱེས་ལ། །མཁས་རློམ་ཟླ་འོད་གཞན་དག་པདྨོའ་ིདགྲ། །བདག་བློའ་ཉིན་བྱེད་འབའི་ཞིག་སྣང་བར་ཟད། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།གཉིས་པ་དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག །ཤེས་བྱེད་བློའ་ིརྣམ་གཞག །ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། རྣམ་གྲངས་དང༌། མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡུལ་དང་ཤེས་བྱ་དོན་གཅིག་ལ། ཡུལ་དང་གཞལ་བྱ་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། སྒྲ་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པའི་གཞལ་བྱར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་བྱ་དང་གཞལ་བྱའང་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཚད་མར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ལྟར་སྨྲ་བའི་རྒོལ་བ་དེས། ཡུལ་ཡིན་ན། གཞལ་བྱ་ཡིན་དགོས་ན། བློ་དེའི་ཡུལ་ཡིན་ནའང༌། བློ་དེའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་དགོས་སྙམ་དུ་བསམས་པར་ཟད་ལ། དེ་ལྟར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མེའི་རྒྱུ་ཡིན་ན། མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྒྱུ་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། ཡུལ་དང་ཤེས་བྱ་དོན་གཅིག་པ་འབུད། ཕུད་མཚམས་ཀྱང་ཁས་བླངས་སོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་ན་རེ། ཡུལ་དང་གཞལ་བྱ་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ། ཞེས་པ་དང༌། གཅིག་ཉིད་ཅེ་ན་ཁོ་བོའང་འདོད།1

ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་མཐོང་ངོ་།།
སྤྱི་མཚན་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་ནི། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་
རྒྱང་འཕེན་པའི་རིང་ལུགས་འཛིན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྤྱི་མཚན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྨྲ། མ་ཁྱབ་ན། གཞལ་བྱ་མེད་པའི་ཚད་མ་སྲིད་པའམ། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༠ ཕྲེང་། ༢༡

14 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རུང་གཅིག་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཞལ་བྱ་མེད་པའི་ཚད་མ་ཡོད་ན། འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡོད་པ་སོགས་སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ན། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པར་ཁྱེད་རང་གིས་ཁས་བླངས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང༌། གཞུང་ལས། མེད་པ་ངེས་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་ནི། །མིན་ལ་མ་ངེས་པ་ཉིད་དམ། །དེ་ངེས་ཚད་མ་གཉིས་པ་ཉིད།1

།ཅེས་སོགས་
བཤད་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །རྩ་བའི་ཐལ་བ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མི་སྲིད་པ་འདོད་ཅེ་ན། འོ་ན། ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ན་ཚད་མས་མ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང༌། སངས་རྒྱས་དང༌། དུ་ལྡན་ལའི་སྟེང་གི་མེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མེད་པར་ཐལ། ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་གང་ཞིག །ཡོད་ན་དམིགས་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུར་སྔ་མ་ཁས་བླངས། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། དམིགས་སུ་རུང་བའི་མེད་པ་ནི། །མི་དམིགས་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན།2

།ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྡེ་བདུན་གྱི་གཞུང་དུ་མས། ཡོད་ན་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་མེད་པའི་དོན་དུ་ལན་ཅིག་མིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡོད་ན་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་ན། རི་བོང་གི་མགོ་ལ་རྭ་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་གང་ཡང་མེད་པས། དེ་ཉིད་ཀྱང་མེད་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་སངས་རྒྱས་མེད་པའི་ཕྱིར་ལས་དགེ་བ་ལ་འབད་པ་དང༌། མི་དགེ་བ་སྤོང་བ་དང༌། ལམ་ལ་བསླབ་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་དང༌། དུ་ལྡན་ལའི་སྟེང་གི་མེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྟེང་གི་དུ་བ་རྒྱུ་མེད་དུ་ཐལ་ལོ།།
གལ་ཏེ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་སྤྱི་མཚན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་ཐམས་
ཅད་མེད་ཅེ་ན། སྤྱི་མཚན་དོན་དམ་པར་གཞལ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ནི་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་སུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་པ་སྨྲོས་ཤིག །གཞན་ཡང༌། སྤྱི་མཚན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་དམིགས་པར་ཐལ། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་མཚན་ཁོ་ན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༡ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༨ ཕྲེང་། ༨

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 15

གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་འབུད། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་དམིགས་པ་དང༌། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་དམིགས་པས་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚད་མས་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་འཇོག་པ་གང་ཞིག །ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་དམིགས་པ་དང༌། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་དམིགས་པས་འཇོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཅི་སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ནི་བློ་འཁྲུལ་པས་ཡོད་པར་བཟུངས་པ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་གོ་ཞེ་ན།
འོ་ན་སྒྲ་རྟག་པ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། བློ་འཁྲུལ་པས་ཡོད་པར་བཟུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་མི་རྟག་པར་ཐལ། བློ་འཁྲུལ་པས་ཐ་སྙད་དུ་སྒྲ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་བཟུངས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། མཁས་པར་རློམ་པ་ཁ་ཅིག་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་འཇོག་མཚམས་ལ་རྨོངས་པས་སེལ་ངོར་སྒྲ་རྟག་པ་ཡང་ཡིན། མི་རྟག་པའང་ཡིན། ཞེས་1

སྨྲ་དགོས་པར་
བྱུང་སྟེ། ལུགས་འདི་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དངོས་འགལ་མི་སྲིད་པ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ། རི་བོང་གི་མགོ་ལ་རྣ་བ་དང་རྭ་ཡོད་མེད་མཚུངས་པ་དང༌། སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་མཚུངས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། རྟགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པར་མེད་དོ་ཞེས་ཁྱེད་རང་ཡང་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་དང་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་མིན་མཚུངས་པར་འགྱུར་ལ། འདི་ལས་ཕོངས་པའི་ཁས་ལེན་ཅི་ཡོད་ཤེས་ལྡན་དག་གིས་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག །རྒོལ་བ་དེ་གཉིས་ཀར་ཡང༌། ཡོད་པ་དང་དངོས་པོ་རྣམ་གྲངས་ཡིན་གྱི། ཡུལ་དང་ཡོད་པ་དོན་མི་གཅིག་གོ་ཞེས་སྨྲའོ། །འདི་ལ་ཡང་སྤྱི་མཚན་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མེད་པར་ཐལ་བ་སོགས་གོང་གི་སྐྱོན་ཇི་སྐད་བཤད་པ་རྣམས་འབྱུང་བས། གཞལ་བྱ་དང་ཡོད་པ་འདོན་པ་བརྗེས་ལ་ཕལ་ཆེ་བ་བརྗོད་པར་གྱིས་ཤིག།
གཞན་ཡང་། བདག་མེད་པ་མེད་པར་ཐལ། བདག་མེད་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་མ་གྲུབ་ན། མེད་དགག་ཐམས་ཅད་དངོས་མེད་དུ་ཁྱེད་རང་འདོད་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། 1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༩ བ ༣ ཅེས་སྨྲ་དགོས་པར་

16 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རིགས་པས་ཀྱང་གནོད་དོ། །རྩ་ཁྱབ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། བདག་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་མེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཡང་དག་རྣམས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟགས་ཆོས་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་རྣམས་རྟགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་པར། མེད་ན་མེད་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ། །གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དེ་ལས་གཞན།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལན་དུ་མར་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་
ཡིན་ནོ། །འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་པ་མི་སྲིད་པར་ཁྱེད་རང་ཡང་འདོད་ཅིང༌། རིགས་པས་ཀྱང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་ཡང་མེད་དོ།།
ཡང་དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དམ་རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཆ་མེད་པ་ཡིན་
དགོས་པ་དང༌། ཡོད་ན་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པའི་མཁས་རློམ་དེ་དག་ཉོན་ཅིག །མདུན་གྱི་གཞིར་བསྐལ་དོན་ཤ་ཟ་ཡོད་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེར་བསྐལ་དོན་ཤ་ཟ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན། ཕུང་པོ་བཞི་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདུན་གྱི་གཞིར་བསྐལ་དོན་ཤ་ཟ་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཡུལ་དང༌། ཤེས་བྱ་དང༌། གཞལ་བྱ་དང༌། ཡོད་པ་དང༌། གཞི་
གྲུབ་པ་རྣམས་ནི། དོན་གཅིག་ལ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། འོ་ན། གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་ཁོ་ན།2

།ཞེས་པ་དང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ།3

།ཞེས་
སོགས་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དེ་དག་ནི་སྐྱེས་བུའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་སྟེར་བའི་ནུས་པ་ཡོད་མེད་དཔྱད་ནས། ནུས་པ་དེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་གཞལ་བྱའམ། རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བའི་ཚུལ་དུ་གཞལ་བར་བྱ་བ་རང་མཚན་གཅིག་ཁོ་ནར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱེད་རྒྱས་པར་འདིར་མི་བརྗོད་དོ། །འཇིག་ལ་འབྲས་དང་ཡོད་ཉིད་བཞིན།4

།ཞེས་ཡོད་པ་སྒྲ་མི་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༦༩ ཕྲེང་། ༡༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༧༧ ཕྲེང་། ༡༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༠ ཕྲེང་། ༢༡
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༦ ཕྲེང་། ༨

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 17

རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།1

ཡོད་པ་དམིགས་པ་ལས་གཞན་
མིན།2

།ཞེས་པ་ལྟར། ཡོད་པ་དང༌ཚད་མས་དམིགས་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོ་རང་དབང་བར་ཡོད་པ་ལ་ཡོད་པའི་སྒྲ་སྤྱི་སྒྲ་བྱེ་བྲག་ལ་སྦྱར་ནས། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོད་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན། ཡོད་པ་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བའི་རྣམ་པར་ཡོད་
པ་དང༌། དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་པའོ། །གཉིས་ཀའང་ཚད་མས་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང༌། སྒྲ་དོག་འཇུག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྤྱི་སྒྲ་བྱེ་བྲག་ལ་སྦྱར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་གི་སྒོ་ནས་ཡོད་པ་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྦྱར་ནས། ཡོད་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ་ལས། སྒྲ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི། རང་གི་བདག་ཉིད་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པས།3

ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །ཁ་ཅིག །ཡོད་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བཤད་པ་མིན་གྱི། དངོས་པོར་ཡོད་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ལྟར་ན། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་དེ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་དག་པ་བར་འདོད་པ་དང་འགལ་ཏེ། དངོས་པོར་ཡོད་པ་བློའ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ན། ཡོད་པ་དེ་དངོས་པོས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བློའི་ིཡུལ་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན། སྐྱེ་ལྡན་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་ལྟོས་པ་པའི་རྟགས་མིན་པ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ།།
གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ལ་དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་
ཅིག་ན་རེ། ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་བློས་རིག་པར་བྱ་བའི་ཆོས། ཆོས་ཞེས་མ་སྨོས་ན། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་བས་བཟུངས་པའི་ཟླ་གཉིས་སོགས་ཡུལ་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡུལ་དང་ཤེས་བྱ་དོན་གཅིག །ཤེས་པ་དང་རིག་པ་དོན་གཅིག་ཅེས་ཟེར་ཏེ། འོ་ན། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་བས་བཟུངས་པའི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༠ ན ༦ ཅེ་ན། གཙང་ཞོལ་གཉིས་སུ་ཅེས་གསལ།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༨ ཕྲེང་། ༤
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༠༣༠ ཕྲེང་། ༡༥

18 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཟླ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དངོས། མ་ཁྱབ་ན། ཤེས་པ་དང་རིག་པ་དོན་གཅིག་པ་འབུད། ཕུད་མཚམས་ཀྱང་ཁས་བླངས་སོ། །མ་གྲུབ་ན། བློས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་འབུད།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་བློས་རིག་པར་བྱ་བའོ། །རྩོད་པ་སྤོང་བ་ནི།
འགའ་ཞིག་ན་རེ། འོ་ན་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ན་བློ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཡུལ་ཡིན་ན། བློས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང༌། ལོག་ཤེས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྐྱོན་རྗོད་པར་བྱེད་ལ། རྒོལ་བ་དེ་ཡུལ་དང་གཞལ་བྱ་དོན་གཅིག་ཏུ་སྨྲའོ། །དེ་ལ་འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཡུལ་ཅན་ཡིན་ན་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཡུལ་ཡིན་ན། གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། ལོག་ཤེས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྐྱོན་ནི། ཟླ་གཉིས་ཀྱང་ཟླ་བ་གཉིས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཐལ། དེས་རིག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལོག་ཤེས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསམས་པའོ། །འདི་ནི་བློས་རིག་བྱ་ཡིན་ན་ཡུལ་ཡིན་ན། ཤེས་པ་དེའི་རིག་བྱ་ལ་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཞན་གྱི་རྩོད་པ་བཀོད་པ་འགའ་ཞིག་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་ཡིན་ལ། འདི་དག་ནི་སྤྱི་ཁྱབ་སྒོས་ཁྱབ་མ་ཕྱེད་པའི་བབ་ཅོལ་ཏེ། གནོད་བྱེད་གོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །སྨྲས་པ། སྤྱི་ཁྱབ་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང༌། །སྒོས་ཁྱབ་རྩིག་པའི་བུ་ག་གཉིས། །མཚུངས་པར་རློམ་པའང་མཁས་ཡིན་ན། །འདི་ན་མི་མཁས་སུ་ཞིག་ཡིན། །སྐལ་ཆད་ནགས་ཀྱི་མུན་ཁུང་ན། །ཉི་མའི་འོད་ལས་མེ་ཁྱེར་བྲིན། །དུག་སྡོང་ལྗོན་ཤིང་རྒྱས་པའི་སར། །སྨན་གྱི་མྱུ་གུ་ག་ལ་སྨིན། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།
གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་
ཅིག་ན་རེ། ཡུལ་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་པོ་དངོས་མེད་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་དང་གསུམ། མཚན་ཉིད་རིམ་པ་བཞིན། དོན་བྱེད་ནུས་པ། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང༌། དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས། ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། ཚུལ་འདི་གྲངས་ངེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་ན། ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོར་མེད་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པས། ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ཞེས་པའི་དབྱེ་སྒོ་གསུམ་པ་དོན་མེད་ལ། རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་དངོས་མེད་གང་དང་ཡང་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 19

རིགས་མི་གཅིག་པའི་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེ་དོན་མེད་ཅིང༌། ཡུལ་གྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་ཡིན་ན། གསུམ་ག་ལས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་གྱི་གསལ་བ་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་རེ་རེ་ནས་བརྗོད་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང༌། ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ཡིན་ན་དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ཡིན་དགོས་ན། གཞི་མཐུན་པའི་ཆོས་ཡིན་ན། དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་པའི་ཆོས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་བ་དང༌། ཀ་བུམ་གཉིས་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་ན། དངོས་མེད་ལ་ཡང་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ལ་སོགས་པ་མཐའ་ཡས་སོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཡུལ་ལ་དབྱེ་ན་དབྱེ་སྒོ་བཞི་ལས། དང་པོ་ཡུལ་ཅན་ཚད་མའི་
འཇལ་ཚུལ་ལས་སྣང་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་མངོན་གྱུར་དང་ལྐོག་གྱུར་གཉིས་སམ། རང་མཚན་དང༌། སྤྱི་མཚན་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་རེ་ཤིག་མངོན་ལྐོག་གཉིས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། འགལ་མི་འགལ་དཔྱད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། འགའ་ཞིག་མངོན་ལྐོག་གི་མཚན་ཉིད། མངོན་སུམ་གྱིས་མྱོང་བའི་རྣམ་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། རྗེས་དཔག་གིས་འབྲེལ་བ་ལས་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྐབས་འདིར་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། སྔོན་པོ་སོགས་མངོན་གྱུར་འགའ་ཞིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་མྱོང་བའི་རྣམ་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པས་ཤེས་པ་གང་དང་ཡང་མྱང་བྱ་མྱོང་བྱེད་དུ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
མཚན་ཉིད་འདི་ལྟར་བཞག་ནས། དབྱེ་བའི་སྐབས་སུ། ལ་རྒྱབ་ཀྱི་མེ་ལྟ་བུ་རེས་འགའ་
རྟགས་ལས་རྟོགས་ལ། རེས་འགའ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཉི་ཚེ་བའི་ལྐོག་གྱུར་ཅེས་བཞེད་པ་དང༌། མངོན་ལྐོག་འགལ་བར་བཞེད་པ་རྣམས་ནང་འགལ་བར་མངོན་ཏེ། འདི་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་

20 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འགལ་བར་ཐལ། མངོན་ལྐོག་འགལ་བའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་དག་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་འབུད། མ་གྲུབ་ན་དངོས། འདོད་ན། ལ་རྒྱབ་ཀྱི་མེ་རེས་འགའ་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས། རེས་འགའ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་འབུད། ཡང་འགའ་ཞིག་མངོན་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། མངོན་སུམ་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། ལྐོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། ིརྗེས་དཔག་གིས་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཞེས་ཟེར་བ་དང༌། མངོན་ལྐོག་འགལ་བར་འདོད་པ་ལ་ཡང༌། མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་བྱ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པར་འགལ་བར་ཐལ། མངོན་ལྐོག་འགལ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། དུ་ལྡན་ལའི་སྟེང་གི་མེ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ།།
གཞན་ཡང༌། མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང༌། རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་པར་བྱ་
བ། མངོན་ལྐོག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨྲས་ནས། མངོན་ལྐོག་འགལ་བར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ། སྐྱོན་དེ་ཉིད་སོ་ན་གནས་སོ། །འགའ་ཞིག །མངོན་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། མངོན་སུམ་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་སོ། །ཞེས་སྨྲས་ནས། དོན་ ིརིག་མངོན་སུམ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་མི་རྟོགས་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་དངོས་སུ་ ིའགལ་བ་སྨྲ་བར་ཟད་དོ། །གལ་ཏེ་ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་མི་སྣང་བར་སྨྲ་ཡི། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་མི་རྟོགས་ ིཔར་མི་སྨྲའོ་ཞེ་ན། ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་མི་སྣང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་སྣང་ན་ཡུལ་ ིགཅིག་ཀྱང་འདོད་མི་འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་ལ་ཡུལ་སྣང་བར་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་རྟོགས་ན་ཡང་ཡུལ་གཅིག་འདོད་མི་འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལ་ཡུལ་རྟོགས་པར་བཞག་པ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྨྲ། དེས་ན་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ།།རང་ལུགས་ནི། མངོན་འགྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། མངོན་སུམ་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་
བྱ་བ། ལྐོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། །དབྱེ་བ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་དང༌། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་རང་མཚན་ལྟ་བུ། རེས་འགའ་མངོན་གྱུར་ཡིན་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 21

པ་གཉིས། མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་དང༌། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་རང་མཚན་པ་ལྟ་བུ་འགའ་ཞིག་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་གཉིས། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་པ་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན། གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རམ། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གི་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རམ། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་ཐུན་མོང་དུ་དངོས་སུ་གཞལ་བའི་ཆོས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་རང་མཚན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གི་ངོར་མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་དངོས། འདོད་ན། རེས་འགའ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་འབུད། མ་གྲུབ་ན། རེས་འགའ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་འབུད་དོ། །གསུམ་པ་ལྟར་ན། གནས་སྐབས་ལྔ་བྲལ་གྱི་བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ངག་ཀུན་སློང་གི་གང་ཟག་ཕ་རོལ་པོའ་རྟོག་པ་ཆོས་ ིཅན། ཁྱོད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་རང་མཚན་རེས་འགའ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་འབུད། མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པའང་མི་འཐད་དེ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་སུམ་ཚད་མས་འཇལ་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ།།
ཅི་སྟེ་མངོན་ལྐོག་གི་དབྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་འདི། ཚུར་མཐོང་གི་བློའ་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ ིཔས་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན། འོ་ན། སོ་སྐྱེ་ལྷའི་མིག་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་འཇལ་བའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་མངོན་སུམ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷ་ཐམས་ཅད་འཕགས་པར་ ིཐལ་ལོ། །ཁྱབ་སྟེ། ལྷའི་མིག་གིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་གཟུགས་ཕྲ་རགས་ཆོད་བསྐལ་ཐམས་ཅད་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། མངོན་གྱུར་ལ་དབྱེ་ན། རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་བྱེད་པ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་ཡུལ་གཉིས། ལྐོག་གྱུར་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དང༌། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་དང༌། ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་

22 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བྱ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་འགལ་མི་འགལ་དཔྱད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མངོན་ལྐོག་གཉིས་འགལ་ཏེ། གང་ཟག་གང་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ། དེ་ལ་ལྐོག་གྱུར་མིན། གང་ཟག་གང་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ། དེ་ལ་མངོན་གྱུར་མིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མངོན་ལྐོག་གཉིས་རྟོགས་པ་པོ་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པས་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་གང་ཟག་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་མི་འགལ་བས་མི་འགལ་བར་འདོད་ན། ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་བློ་ཡང་མི་འགལ་བར་ཐལ། ཡུལ་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། བུམ་པ་ཡོད་མེད་མི་འགལ་བར་ཐལ། གཞི་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ།1

།ཚུལ་འདི་ནི་ཁྱེད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། གང་ཟག་གཅིག་ལ་ལྟོས་ཏེ་
མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་གོ་ཆོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་གཅིག་ལ་ལྟོས་ཏེ་འགལ་བས་འགལ་བའི་གོ་ཆོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། རྒྱུ་འབྲས་འགལ་བར་ཐལ། གང་གི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་དེའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན། གང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དེ་དེའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་ཡང་ཞེ་འདོད་ལ་ཁས་ལེན་པས་འཁོར་གསུམ་མོ། །དེས་ན་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་དང་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་ནི་མི་འགལ་ཏེ། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བློ་གང་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་སོང་བ་བློ་དེ་ལ་ལྐོག་གྱུར་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པས། བློ་གཅིག་གི་ངོར་ཆོས་གཅིག་ད་ལྟ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་དང་ད་ལྟ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་མི་འགལ་བར་ཐལ། གཞལ་བྱ་མངོན་ལྐོག་གཉིས་མི་
འགལ་བའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། གཞལ་བྱ་མངོན་ལྐོག་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་མ་གྲུབ་པ་དང་འགལ་བ་དང་མ་ངེས་པའི་རྟགས་གསུམ་མི་འགལ་བར་ཐལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཕྱོགས་ཆོས་རྗེས་ཁྱབ་ལྡོག་ཁྱབ་གསུམ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། སེལ་བྱེད་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པས་བསལ་གཞི་རྟགས་ལྟར་སྣང་ལ་མ་གྲུབ་པ་སོགས་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པ་མིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྨྲ། གྲངས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྔ་མ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༥ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༥ ཅེས་ཟེར་ཏོ།།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 23

ལ་ཡང་འདོད་དོ། །འོ་ན། མངོན་སུམ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལས། །གཞལ་བྱ་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཉིད་ཀྱིས། །ཚད་མ་གཉིས་སུ་བཞེད་པ་དང༌།1

།ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། འོ་
ན། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་གསུམ་ལའང༌། །དེ་ཡིས་མ་གྲུབ་ཟློག་དོན་དང༌། །འཁྲུལ་པ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་ནི། །ངེས་པ་རྗོད་པར་མཛད་པ་ཡིན།2

།ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།
དེས་ན། གཞལ་བྱ་མངོན་ལྐོག་གཉིས་མི་འགལ་བས། ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་མི་
འགལ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་གཞལ་བྱ་མངོན་ལྐོག་མི་འགལ་བ་ལ། ཚད་མ་གཅིག་ལ་ལྟོས་ཏེ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་དང་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་མི་འགལ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷས། མངོན་སུམ་དང་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་རྟོགས་པ་པོ་དང་ད་ལྟར་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ནོ།3

།དེ་ལྟར་མིན་ན། ལྟ་བ་པོ་དང་སྣང་བ་དག་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཞན་དུ་གྱུར་
པ་ན། མངོན་སུམ་དང་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་དག་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་འཆོལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། མངོན་སུམ་དང་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་ངེས་པར་བཤད་པ་དེ་ཡང༌། རྟོགས་པ་པོ་དང་ད་ལྟར་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་ལྟོས་ནས་སོ་སོར་ངེས་པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཅི་རིགས་ནས་མངོན་ལྐོག་སོ་སོར་ངེས་པ་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅི་རིགས་ནས་མངོན་གྱུར་ཀྱང་ལྐོག་ཏུ་འགྱུར། ལྐོག་གྱུར་ཀྱང་མངོན་དུ་འགྱུར་བས། མཚན་ཉིད་འཆོལ་བ་སྟེ་མི་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན། དེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་ཤྭཀྱ་བློས། འཆོལ་བར་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ཡང་ལྐོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡང་གཞན་དུ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།4

ཞེས་བཤད་པ་དང་ཡང་ལེགས་པར་
འགྲིག་གོ །དེས་ན་ལྷའི་འགྲེལ་པ་དེའི་དོན་མངོན་ལྐོག་འགལ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་རྟོགས་པ་པོ་གཅིག་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་བཟུངས་ནས་ལོག་པའི་ཐ་སྙད་མ་སྤེལ་ཅིག།
ད་ནི་འདི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། ཁྱེད་ཀྱིས་ལྐོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༡ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༡ ཕྲེང་། ༣
3 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༤ ན ༢ ཞེས་པའི་དོན་ཏོ།།
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༤༢༠ ཕྲེང་། ༣

24 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཞེས་སྨྲ་ན། འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། གཞལ་བྱ་དེ་ཁོ་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ན་ཁོས་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་སྙམ་དུ་དོགས་ན། དེ་ལ་ཁོ་བོས་བཤད་པར་བྱ་ཡི་ཉོན་ཅིག །ཡུལ་མངོན་གྱུར་གྱི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་དང་ཡུལ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་དང་ཡུལ་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ནི་མི་འགལ་ཏེ། འདི་ལྟར། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་རང་གི་གཞལ་བྱ་དེ་དངོས་སུ་མ་རྟོགས་ན་ཤགས་ལ་རྟོགས་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མས་ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་ལ་དངོས་རྟོགས་ཤགས་རྟོགས་གང་ཡང་མིན་པའི་རྟོགས་ཚུལ་གསུམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་དཔག་ཚད་མས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཤགས་རྟོགས་ཡིན་པའང་མི་འཐད་དེ། རང་གི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་གཞལ་བྱ་འགའ་ཞིག་དངོས་སུ་གཞལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
འོ་ན། དངོས་རྟོགས་ཤགས་རྟོགས་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་དངོས་རྟོགས་ཤགས་
རྟོགས་སྤྱིའི་དོན། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དངོས་རྟོགས་ཤགས་རྟོགས་ཀྱི་དོན། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དངོས་རྟོགས་ཤགས་རྟོགས་ཀྱི་དོན་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཚད་མ་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་ཤིང་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་རྗེས་ཀྱི་བློ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་འདྲེན་པ་ནི་ཡུལ་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཡུལ་དེ་ལ་ད་ལྟ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་ཀྱང༌། ཚད་མ་དེས་རང་གི་གཞལ་བྱ་དངོས་སུ་གཞལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་དེ་ལ་སྐབས་དང་མཐུན་པར་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ཚར་བས་ཕྱིས་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་ངེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ནི། ཤུགས་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། རང་གི་གཞལ་བྱ་དེའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་ནས་དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་
པ་ནི། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དངོས་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མས་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་ནས་སྔོན་པོ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་གི་ ིགཞལ་བྱ་དེའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་ནས་དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་སྟོབས་ཀྱིས་རང་ལ་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཆོས་གཞན་ལ་ཡང་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་ཤགས་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་ནས་ངེས་པ་དྲངས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 25

སྟོབས་ཀྱིས། དེའི་སྟེང་གི་བུམ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་མ་ཤར་ཀྱང་བུམ་ཡོད་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ཅིང༌། བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་བུམ་མེད་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་བུམ་པ་མེད་པའི་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་ནུས་ཀྱི་བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དེ། ས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟེང་གི་བུམ་མེད་ ིདེ་ལ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་བུམ་མེད་དེ་དོན་གཞན་གང་ཞིག །དེ་ལ་བུམ་མེད་དེའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་དཔག་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བུམ་མེད་དེའི་དོན་སྤྱི་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་བུམ་མེད་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་དེ་ལ་ཟློག་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ནས་ངེས་པ་རང་དབང་དུ་འདྲེན་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུར་སྔ་མ་མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བློའ་ཡུལ་ཡིན་ན་བློ་དེའི་ ིདངོས་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་དེའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན་སྒྲ་དེའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ།།
གལ་ཏེ། མངོན་སུམ་དེ་བུམ་མེད་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཅིང༌། བུམ་མེད་ལ་མངོན་རྗེས་གང་ཡང་
མ་ཡིན་ན། ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཚད་མ་ཡིན་ན། མངོན་རྗེས་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། ཚད་མ་ཡིན་ན་མངོན་རྗེས་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ན། དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ན། དེ་ལ་མངོན་རྗེས་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པས་ཁྱབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཁྱབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དེའི་ཡུལ་ཡིན་ན། ཆོས་དེའི་སྣང་ཡུལ། གཟུང་ཡུལ། ཞེན་ཡུལ། འཇུག་ཡུལ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཡུལ་ཡིན་ན་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་རྟགས་ཁས་བླངས། འདོད་ན། བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་སྣང་ཡུལ་སོགས་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། རང་གི་གཞལ་བྱ་དེའི་དོན་སྤྱི་དངོས་སུ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་
གཅོད་པ་ནི། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དངོས་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་

26 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་དངོས་སུ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་གི་གཞལ་བྱ་དེའི་དོན་སྤྱི་དངོས་སུ་ཤར་ནས་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་སྟོབས་ཀྱིས་རང་ལ་དོན་སྤྱི་མ་ཤར་བའི་ཆོས་གཞན་ལ་ཡང་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ནི། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་ཤགས་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ། སྒྲའི་སྟེང་གི་རྟག་པ་མེད་པའི་དོན་སྤྱི་དངོས་སུ་མ་ཤར་ཡང་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་ཡོད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ཅིང༌། བློ་ཁ་ཕྱོགས་ཙམ་གྱིས་ཚད་མ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་མེད་པར་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །འདིར་ཡང་རྗེས་དཔག་དེ་སྒྲའི་སྟེང་གི་རྟག་པ་མེད་པ་དེ་ལ་མངོན་རྗེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང༌། ཚད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྔར་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གལ་ཏེ། བུམ་མེད་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུའི་མངོན་
སུམ་དེ་བུམ་མེད་དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ཐལ་བ་གཉིས་ཀ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་ནི། ཁོ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཁོའ་གཞལ་བྱ་གང་ཡིན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཁོ་ཆོས་དེ་ ིལ་ཚུར་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་རང་མཚན་ཡིན་དགོས་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར། ཁོ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན། ཁོའ་གཞལ་བྱ་གང་ཡིན་རང་མཚན་ཡིན་དགོས་ན་ ིཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བ་དང༌། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་བཤད་པ་དང༌། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས།1

ཞེས་སོགས་ནང་འགལ་གྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ། རང་བཞིན་
མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང༌། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་ཚད་མས་གཞལ་བས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གཞལ་བས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞི་གྲུབ་པ་ལ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༧

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 27

འོ་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡང་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་ཐལ། དེས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྒྲོ་བཏགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་སྔ་མ་འདོད་ཅིང༌། ཕྱི་མ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། ཁོ་ཆོས་དེ་ལ་ཚུར་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་སྒྲོ་བཏགས་མ་ཡིན་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་མ་ཡིན་མི་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁོ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ཅིང༌། ཁོ་ཆོས་དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ན། ཁོ་ཆོས་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཆོས་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལན་མེད་དོ། །འདིས་ཆོས་དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་ལ་མངོན་རྗེས་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པའི་རྩ་བ་ཕྱུང་བ་ཡིན་ལ། ཁོ་བོ་ལ་རིགས་པའི་གསང་ཚིག་གཞན་ཡང་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཡི་གེ་མངས་ཀྱིས་དོགས་པས་མ་བྲིས་སོ།།
ད་ནི་འདི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱིར་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རྟགས་
ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་བམ་མ་ཁྱབ། གལ་ཏེ་མ་ཁྱབ་ན། རྗེས་དཔག་རྣམ་གཉིས་རང་དོན་ནི། །ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་མཐོང་ཡིན།1

།ཞེས་པའི་གཞུང་ཇི་ལྟར་འཆད། འོན་
ཏེ། ཁྱབ་ན། སྤྱི་མཚན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །ཞེས་སོགས་དང་འགལ། འདོད་ན། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་དུ་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཤེས་ལྡན་དག་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་དོགས་པ་འབྱུང་བ་བདེན་གྱིས་དང༌། ཁོ་བོས་བཤད་པ་འདི་ཉོན་ཅིག །སྤྱི་མཚན་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་། རྗེས་དཔག་རྣམ་གཉིས་རང་དོན་ནི། །ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་མཐོང་ཡིན། །ཞེས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། གཞུང་དེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་ན། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༦ ཕྲེང་། ༢

28 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ཞིག་འཇལ་བས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་དགོས་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་སྤྱི་མཚན་འཇལ་ན། གཞི་དང་འབྲེལ་བར་འཇལ་བའམ། མ་འབྲེལ་བར་འཇལ་ཞེ་ན། གཞི་དང་འབྲེལ་བར་འཇལ་བས་ཁྱབ་སྟེ། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇལ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདི་ལྟར། སྤྱི་མཚན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དངོས་སུ་འཇལ་བར་ཐལ། བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་དེ་ཁྱོད་ཡིན་པར་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་དེ་ཁྱོད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྒྲུབ་བྱ་དང་མི་མཚུངས་ཏེ། གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་ལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ། གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།འོ་ན་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མི་རྟག་པ་སྔར་ནས་ཚད་མས་ངེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པར་
ཡོད་པའི་རྒོལ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དེས་གཞལ་བར་ཐལ། དེས་སྒྲའི་སྟེང་དུ་གཞལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྗེས་དཔག་དེ་བཅད་ཤེས་སུ་འགྱུར་ཞིང༌། ཚད་མ་གང་རུང་གཅིག་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེས་མི་རྟག་པ་འཇལ་བ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། བཅད་ཤེས་སུ་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཚད་མ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀས་མི་རྟག་པ་གཞལ་ཙམ་དུ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང༌། འཇལ་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔ་མས་སྒྲ་དང་འབྲེལ་བར་མ་གཞལ་ཅིང༌། ཕྱི་མས་སྒྲ་དང་འབྲེལ་བར་གཞལ་བའི་ཕྱིར། སྒྲ་དང་འབྲེལ་བའི་མི་རྟག་པ་གཞལ་བས་མི་རྟག་པ་གཞལ་བར་མི་འགྱུར་ན། སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་སྔོན་པོ་བཟུངས་པས་ཀྱང༌། སྔོན་པོ་བཟུངས་པར་མི་འགྱུར་བར་མཚུངས་པས། སྔོན་པོ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །སྤྱིར་ཚད་མ་སྔ་མས་གཞལ་བའི་དོན་འཇལ་བ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་བཅད་ཤེས་སུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །འདི་དག་ལ་མཁས་རློམ་ཕལ་ཆེར་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་ཡང་མ་ཞུགས་པར་སྣང་ཞིང༌། ཅུང་ཟད་ཞུགས་པ་དག་ལ་ཡང་གང་ཅི་ཡིན་གཏོལ་མ་བྱུང་བར་སྣང་ངོ་། །ཟླ་འོད་རེག་པའི་ཆུ་ཤེལ་ལས། །མུ་ཏིག་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 29

ཕྲེང་འདྲའི་ཆུ་རྒྱུན་འཛག །བདག་བློའ་ཉི་འོད་ལྷུང་བ་ཡིས། །སྔོན་མེད་ལེགས་བཤད་འདབ་སྟོང་ ིརྒྱས། །འདི་གཉིས་ས་གསུམ་འཇིག་རྟེན་ན། །འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་མཛེས་ཆོས་ཡིན། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།
ད་ནི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།
དེ་ལ་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་སྒྲུབ་པའི་དོན་བཤད་པ་དང༌། རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་དོན་བཤད་པ་དང༌། རང་སྤྱི་སོ་སོའ་ངོ་བོ་ ིགཏན་ལ་དབབ་པ་དང་གསུམ་གྱི། དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །ཞེས་པས་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་སྒྲུབ་པའི་དོན། དེ་ནི་རང་གཞན་ངོ་བོ་ཡིས། །རྟོགས་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞེད།1

།ཅེས་སོགས་
ལས་ཤེས་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་དང༌། རྗེས་དཔག་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྟགས་སུ། རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པ་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་ལ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་དང༌། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་
བྱ་ཡིན་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་བུམ་མེད་ལྟ་བུ་སྤྱི་མཚན་འགའ་ཞིག་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་འགྱུར་བ་དང༌། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་རང་མཚན་འགའ་ཞིག་ཀྱང་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་འགྱུར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ་དང༌། སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བའི་འཇལ་ཚུལ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས། ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་སྒྲུབ་པ་ཉིད། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས།2

།ཞེས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༡ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༧

30 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་རང་གཞན་ངོ་བོ་ཡིས། །རྟོགས་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞེད།1

།ཅེས་
བཤད་པས་སོ། །དེས་ན། དོན་བྱེད་ནུས་དང་མི་ནུས་ཕྱིར།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཀྱང༌། དོན་
བྱེད་ནུས་པའི་ཆོས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་མི་ནུས་པའི་ཆོས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་སྒྲ་དོན་བཤད་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་
བྱ་ཞེ་ན། རང་གི་ངོ་བོ་དགག་བྱ་སོགས་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་འཆར་རྒྱུ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་རང་དབང་བ་མ་ཡིན་པར་སྤྱི་མཚན་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།
གསུམ་པ་སོ་སོའ་ངོ་བོ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ་ ིདང༌། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང༌། མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཞན་དག་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་དང༌། དོན་བྱེད་ནུས་པ་སོགས་རང་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ། རང་མཚན་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོར་འདོད་པས། དངོས་སྨྲ་བ་འདོད་པའི་རང་མཚན་གྱི་དོན་ལྡོག་དེ་བཀག་པ་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་སྨྲ་བས། རང་མཚན་གྱི་དོན་ལྡོག་ཏུ་གང་འདོད་པ་དེ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་སོགས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ཡང་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་དག་སྐབས་འདིར་རང་མཚན་གྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་གྱི། མཚན་ཉིད་མིན་ནོ། །རང་ལུགས་ནི། རང་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་མིན་པར་རང་ངོས་ནས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་དངོས་པོའོ།།
གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་ནི། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༡ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༧

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 31

དངོས་པོ་རྣམས་རང་མཚན་གྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ཡང༌། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ལ། གཞན་དག་གིས། ཤར་ན་ཡོད་ན་ནུབ་ན་མེད་པ་སོགས་ཡུལ་མ་འདྲེས་པའི་དོན་དང༌། ཁ་སང་ཡོད་ན་དེ་རིང་མེད་པ་སོགས་དུས་མ་འདྲེས་པའི་དོན་དང༌། ཁྲ་བོ་ལ་ཡོད་ན་ནག་སྒུར་ལ་མེད་པ་སོགས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་དོན་དུ་བཟུངས་ནས། ཁ་ཅིག་ནི། དངོས་པོ་དང་བུམ་པ་སོགས་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། རང་མཚན་མ་ཡིན་གྱི་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ལ། རང་མཚན་ཡིན་ན་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང༌། རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་མེད་པ་ཡིན་དགོས་ཤིང༌། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་ཡང་རང་མཚན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ལ། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །མཁས་པར་རློམ་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁེངས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ལ། རང་མཚན་ཡིན་ན་གསལ་བ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པར་འགལ་བས། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཆ་མེད་ཡིན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་དང་བུམ་པ་སོགས་ནི་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ཅིང༌། རྫས་སུ་གྲུབ་ན་སྐྱོན་ཡོད་
དོ། །ཇི་ལྟར་ཡོད་ན། དངོས་པོ་དང་བུམ་པ་རྫས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། ཐ་དད་ན། བུམ་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །གཅིག་ན། བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་བུམ་པ་མཐོང་བ་ན་དངོས་པོ་ཡང་མཐོང་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། མངོན་སུམ་སྒྲུབ་འཇུག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དངོས་པོ་དང་བུམ་པ་སྐྱེ་འཇིག་ཅིག་ཅར་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀ་བ་དང་དངོས་པོ་ཡང་སྐྱེ་འཇིག་ཅིག་ཅར་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀ་བུམ་སྐྱེ་འགག་གཅིག་པར་འགྱུར་རོ། །ཀ་བུམ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་ཡང་དངོས་པོ་དང་རྫས་གཅིག་ཀ་བ་ཡང་དངོས་པོ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་གསུམ་ག་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་དེ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲ་དང་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་རང་མཚན་རྫས་གཅིག་པ་རྣམས་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་པོ་མཐོང་ནའང་སྐྱོན་ཡོད་དེ། བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློར་ཐལ། དངོས་པོ་ཙམ་དེ་མཐོང་བའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན།

32 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དངོས་པོ་ཙམ་དེ་སྤྱི་ཡིན་པ་འབུད། འདོད་ན། མངོན་སུམ་རྟོག་བཅས་སུ་ཐལ་ལོ།།
གཞན་ཡང་། བུམ་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཁོ་རང་ལ་ཡོད་པའི་གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་བཞི་
ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་དང་རྫས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། རྫས་གཅིག་ན་ཁོ་ལ་ཡོད་པའི་རྫས་བརྒྱད་པོ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ན། བུམ་པ་ལ་ཡོད་པའི་རྫས་བརྒྱད་པོ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་བུམ་པའི་རྫས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་བུམ་པའི་རྫས་གཟུགས་ཀྱང་མེད། དྲོ་རོ་རེག་བྱ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ཡང་མེད། སྒྲ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། བུམ་པ་དེ་ཕྱིའི་བེམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། ཕྱིའི་བེམ་པོ་ཡིན་ན་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང༌། བུམ་པ་ཙམ་དེ་རྫས་སུ་གྲུབ་ཅིང༌། གསེར་བུམ་དང་རྫས་གཅིག་ན་དེ་གསེར་བུམ་གྱི་རྫས་སུ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། གྲུབ་ན་དངུལ་བུམ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པར་འགྱུར། མ་གྲུབ་ན་གསེར་བུམ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་འགལ་ལོ།།
བུམ་པ་ཙམ་དེ་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་རྫས་ཡིན་ནམ། ད་ལྟར་བའི་རྫས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་
ན། ད་ལྟར་གྱི་བུམ་གསལ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པར་འགྱུར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་གསལ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །གང་ཡང་མིན་ན། རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །བུམ་པ་དེ་འགག་གམ། མི་འགག །མི་འགག་ན་དངོས་པོ་མིན་པར་འགྱུར། འགག་ན། བུམ་པ་འགགས་རྗེས་སུ་གྲུབ་པའི་གསེར་བུམ་སོགས་སྤྱི་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཅིང༌། རིགས་པ་དེ་དག་མཚུངས་པར་འཇུག་པར་མཐོང་ནས། མིང་ཚིག་ལྟ་ཅི་སྨོས། ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱང་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་དེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཡི་གེ་ཐུང་མཐའ་ཨ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་ཅུ་རྩ་ལྔ་ཡོད་པས། ཁོ་རྫས་སུ་གྲུབ་ན་དེ་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པ་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ཞིག་པའི་དུས་ན་ཁོ་ཞིག་གམ་མ་ཞིག །ཞིག་ན། སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་ཕྱི་མའི་དུས་ན་ཁྱོད་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་ཞིག་ན་ཕྱིས་ཀྱང་མི་འཇིག་པར་ཐལ། སྔར་མ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ་ཞེས་མང་དུ་སྨྲ་ལ། རགས་པ་དང་རྒྱུན་ཡིན་ན་ཡང་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་དེ། དེ་ཡང་བུམ་པ་རགས་པ་ཡིན་ཅིང་རྫས་སུ་གྲུབ་ན། ཁོ་རང་ལ་ཡོད་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་དང་རྫས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 33

གཅིག་གམ་ཐ་དད། རྫས་གཅིག་ན། ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱང་རྫས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །རྫས་ཐ་དད་ན། ཡན་ལག་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། བྱེ་བྲག་པ་དགག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།
རྒྱུན་རྫས་གྲུབ་འགོག་པ་ལ་ཡང༌། ཁོ་རང་ལ་ཡོད་པའི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རྣམས་དང་རྫས་
གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཅེས་བརྟགས་ན་གོང་དང་མཚུངས་སོ་ཞེས་སྨྲ་ཞིང༌། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ད་ལྟར་བ་ཡིན་དགོས་པ་དང༌། བུམ་པ་གཞི་གྲུབ་དངོས་པོ་མིན། བུམ་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ཅེས་སྨྲ་ལ། འདི་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག །དངོས་པོའ་མཚན་གཞི་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ན། ཤེས་ ིཔ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང༌། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ཡིན་ཞེས་ལན་འདེབས་ལ། མཁས་པར་རློམ་པ་ཁ་ཅིག་ནི། དེ་ཙམ་ཡང་སྨྲ་མ་ནུས་པར་བུམ་གཟུགས་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་ཞེས་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་གྱིས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་ཅིང༌། གཉིས་ཀས་ཀྱང་དངོས་པོ་དང་བུམ་པ་སོགས་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ལུས་ལ་དབྱུག་གུས་བསྣུན་ཅིང་མགྲིན་པ་ཞགས་པས་བཅིངས་ཏེ་སྨྲ་བ་པོ་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་པ་ལས། སྐྱེས་བུ་སྡར་མའི་ངང་ཚུལ་ཅན་དག་གིས་ཚིག་གིས་1

འཕྲེང་བ་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲ་བ་ལྟར། འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མེད་ཅིང༌། འགལ་བ་ཙམ་ཞིག་སྙིང་པོར་མེད་2

པའི་ཚིག་གི་ལྦུ་བ་ལ་སྙིང་པོའ་དོན་གྱི་རོ་ཅུང་ཟད་ ིཚོལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
ད་ནི་དེ་དགག་པ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་དངོས་པོ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་མི་
དགོས་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་དེ་དགག་པ་དང༌། དངོས་པོ་སོགས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་མཚན་འཇལ་བར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱི་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པ་འབུད། འདོད་ན། སྒྲ་དོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང༌། མངོན་སུམ་རྟོག་བཅས་ཡོད་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༣ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༩ བ ༡ དག་གི་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༣ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༩ བ ༢ སྙིང་པོར་ཟད་པའི་

34 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པར་ཐལ་བ་དང༌། རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ངོ་། །དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་རང་མཚན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ན། གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྟགས་སུ། དོན་བྱེད་ནུས་དང་མི་ནུས་ཕྱིར།1

།ཞེས་བཀོད་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །དོན་
དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ན། སྔོན་པོ་སོགས་རང་མཚན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་འགལ་ཏེ། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་མཚན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་གསལ་དངོས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་དོན་བྱེད་པར་གཞལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཚད་མས་དེར་གཞལ་བའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཁྱབ་པར་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་འོག་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད་པར་བྱའོ།།
ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་མེད་པ་རང་མཚན་དུ་འདོད་པ་
དང༌། བུམ་པ་རང་མཚན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའང་འགལ་ཏེ། ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན་པ་དུ་མ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་གཅིག་ལས་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཡོད་ན། ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་གསལ་དངོས། མ་གྲུབ་ན། ཁྱོད་ཡིན་དུ་མ་ཡོད་པ་འབུད། ཁྱོད་ཡིན་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པར་མི་འགྲུབ་ན། བུམ་པའང་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པར་གང་གིས་འགྲུབ་པ་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག །ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན་ན། རང་མཚན་ཡིན་དགོས་ཞེས་སྨྲའི། ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་རང་མཚན་ཡིན་ཞེས་མི་སྨྲའོ་ཞེ་ན། རང་མཚན་གྱི་མཚན་གཞི་འཛིན་པ་ན་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་དུ་བྱེད་དགོས་པ་འདི་ནི། འགའ་ཞིག་དངོས་པོའ་མཚན་གཞི་བརྟག་པ་མཐའི་བཟུང་གི་ཚུལ་དུ་བྱེད་དགོས་པ་དང༌། ཚུལ་མཚུངས་པ་ཡིན་པས་འོག་ཏུ་དགག་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་དངོས་པོ་སོགས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། བུམ་འཛིན་མངོན་
སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བུམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་དངོས་པོ་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་བུམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ན། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༧

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 35

དངོས་པོ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་དགོས་པ་འབུད། མ་ཁྱབ་ན། མངོན་སུམ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཁྱོད་རང་ཡང་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ། འདོད་ན། བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་རྫས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། རྫས་གཅིག་ན། བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་སྐྱེ་འགག་ཅིག་ཅར་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །རྫས་ཐ་དད་ན། བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་དང་བུམ་པ་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན། དངོས་པོའ་རྫས་དང་བུམ་པའི་རྫས་གཅིག་ཡིན་ ིདགོས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན་སྐྱེ་འགག་ཅིག་ཅར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཕྱོགས་འདི་ཁས་ལེན་པ་དག་ཁ་མཐུན་དུ་འདོད་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་དོ།།
དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཉོན་ཅིག །བ་ལང་དཀར་ཟལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རིགས་དང་བ་ལང་
ནག་སྒུར་གྱི་རིགས་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་དེ་གཉིས་རིགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བ་ལང་དཀར་ཟལ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པ་དེ་བ་ལང་དཀར་ཟལ་གྱི་རིགས་ཡིན། བ་ལང་ནག་སྒུར་གྱི་རིགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ལན་གདབ་པར་ནུས་པའི་མཁས་པ་ཡོད་ན། ཁོ་བོས་སྟོང་གདགས་པར་བྱའོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བྱུང་གི་དངོས་པོ་དང༌། རྩོལ་མ་བྱུང་གི་དངོས་པོ་གཉིས་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བར་ཐལ། རྩོལ་བྱུང་གི་དངོས་པོ་ཡང་མི་རྟག་པ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། རྩོལ་མ་བྱུང་གི་དངོས་པོ་ཡང་མི་རྟག་པ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། བུམ་པ་ཡང་དངོས་པོ་དང་རྫས་གཅིག །ཀ་བ་ཡང་དངོས་པོ་དང་རྫས་གཅིག་ན། ཀ་བུམ་རྫས་གཅིག་དགོས་པ་འབུད། འདོད་ན། ཀ་བུམ་རྫས་མི་གཅིག་པ་འབུད། མ་གྲུབ་ན། རྩོལ་བྱུང་གིས་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བར་འདོད་པ་དང་འགལ། བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློར་ཐལ། བུམ་པ་མཐོང་བའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དངོས་སུ་འབུད། མ་ཁྱབ་ན། བུམ་པ་སྤྱི་ཡིན་པ་འབུད། མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ལ་སྒྲུབ་འཇུག་གི་བློ་ཡིན་པ་འབུད། བུམ་པ་སྤྱི་ཡིན་པ་ལ་བུམ་འཛིན་མངོན་

36 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སུམ་གྱིས་བུམ་པ་མཐོང་ན། སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་ཡིན་པས་ཁྱབ་མི་དགོས་ན། དངོས་པོ་སྤྱི་ཡིན་ན་བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་པོ་མཐོང་ན་སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་ཡིན་དགོས་པ་འབུད་དོ།།
གཞན་ཡང་རྫས་གཅིག་ན་གཅིག་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པ་ནི། སྒྲ་དང་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་
སོགས་རྫས་གཅིག་པ་རྣམས། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། བློ་མ་འཁྲུལ་བས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ན་གཅིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་སྙམ་པ་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་ཟད་མོད། འདི་ནི་བློ་མ་འཁྲུལ་བས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་དང༌། ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་པ་མ་ཕྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་འཛིན་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་དང་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་པ་ཡིན་གྱི། གཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྒྲ་འཛིན་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་དང་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་པས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་དགོས་ན། སྒྲ་བདག་ཡོད་དུ་དམིགས་པར་ཐལ། སྒྲ་བདག་མེད་དུ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲའི་སྟེང་གི་བདག་མེད་སྒྲའི་རྫས་ཡིན་ན། ཉན་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་དམིགས་པ་ན་སྒྲའི་བདག་མེད་དམིགས་དགོས་ཀྱང༌། རྫས་མ་ཡིན་པས་བདག་མེད་པར་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་བདག་མེད་པར་མ་དམིགས་ཀྱང་བདག་ཡོད་པར་དམིགས་མི་དགོས་སོ་ཞེ་ན། འདིར་ཡང་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཆ་རྫས་སུ་གྲུབ་ན་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་ན། གཅིག་ཏུ་དམིགས་དགོས་ཀྱང༌། དེ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པས་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།
ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཆ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཐ་
དད་རྫས་སུ་གྲུབ་ན་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཐ་དད་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་པས། དེ་གཉིས་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲ་ཡང་རྫས་སུ་གྲུབ། མི་རྟག་པ་ཡང་རྫས་སུ་གྲུབ། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་ཐ་དད་ཀྱང་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཆ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྒྲ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་མི་རྟག་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཀྱི་བདག་མེད་ཡིན་ན། རྫས་སུ་གྲུབ་དགོས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཡིན་ན་རྫས་སུ་གྲུབ་དགོས་ཤིང༌། དེ་གཉིས་ཡིན་ན་བདག་མེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལན་མེད་དོ།།
དེས་ན། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་རྫས་སུ་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་གཉིས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 37

ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྫས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་མི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཆ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ན། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བས། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན་གཞི་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ན་ཚད་མས་གནོད་པ་འབབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་གྲུབ་ན། ཐ་དད་ཡིན་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ན། ཐ་དད་ཡིན་པ་མི་འཐད་དགོས་པ་འབུད་དོ། །བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་བུམ་པ་ལ་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བུམ་པ་དང་དངོས་པོ་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན། དེས་དངོས་པོ་ཡང་མཐོང་དགོས་ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང༌། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས། །ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད།1

།ཅེས་པའི་གཞུང་གི་དོན་རྟོགས་པའི་བློ་གྲོས་མེད་པར། སྒྲ་སྤྱི་ཙམ་གྱི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་བབ་ཅོལ་ཏེ། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན་པ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་བུམ་གཟུགས་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན་པ་ཡོད་པ་འབུད། ཡོད་ན། དེ་དང་དེ་ལ་ཡོད་པའི་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་གཉིས་རྫས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། ཐ་དད་ན། རང་གི་ཡན་ལག་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མི་སྲིད་པ་འབུད། རྫས་གཅིག་ཡིན་ན། དེ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དེའི་རེག་བྱ་ཡང་མཐོང་བར་ཐལ། དེ་དེ་ལ་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་དང་དེའི་རེག་བྱ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ།།
ཡང་རྣམ་རིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཀྱིས་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་བཟུངས་པར་ཐལ། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་འཇུག་གང་ཞིག །སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་སྔོན་པོ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དེའི་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ལ་རང་རིག་གཞན་རིག་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ཞིང༌། འཛིན་རྣམ་ལ་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་མ་ཤར་ན་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་མི་འཐད་ལ། ིརྣམ་པ་ཤར་ན་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དང༌། དེའི་འཛིན་རྣམ་ལ་ཤར་ ིབའི་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ནམ། ཐ་དད་ཡིན། གཅིག་ཡིན་ན། སྔོན་འཛིན་མིག་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༣ ཕྲེང་། ༡༨

38 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཤེས་དང་དེའི་འཛིན་རྣམ་ཡང་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཐ་དད་ཡིན་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་སྔོན་པོ་གཅིག་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བལྟས་པ་ན་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་ ིབར་ཐལ་ལོ། །མདོ་སེམས་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང༌། རྫས་གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ལ། སྐྱོན་འདི་ཡང་ཡོད་དེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ཆོས་ཅན། དེའི་གཟུང་རྣམ་དང་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རིག་དང་གཞན་རིག་ཀྱང་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །མ་གྲུབ་ན། དེ་དེ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།
དེས་ན། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག1

།ཅེས་སོགས་དང༌། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་
ཡིས།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། ཆོས་དེ་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བས་ཁྱབ་ཅེས་པའི་དོན་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་ཆ་ཤས་རྣམ་སྤངས་པ། །མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་བཟུངས་པ་ལའང༌།3

།ཞེས་དང༌། རང་འགྲེལ་དུའང༌།
དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས། །ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད། །ཅེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། ཆ་ཤས་མེད་པ་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་མཐོང་བ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།4

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་
ཡང་། ཆོས་དེ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་དང་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཆོས་དེ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་དེ་དང་ཆ་ཐ་དད་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། རྣམ་རིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་སྔོན་པོ་ཡང་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་བཞིན་དུ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱང་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བར་ཐལ་ལོ།།མདོ་སེམས་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང༌། རྟོག་པ་དང་དེ་མྱོང་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆ་
མེད་གཅིག་ཏུ་ཐལ། དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོག་པ་བཞིན་དུ་དེ་མྱོང་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ཡང་སྒྲ་དོན་དངོས་སུ་སྣང་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༣ ཕྲེང་། ༡༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༣ ཕྲེང་། ༡༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༥ ཕྲེང་། ༡
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༣༤ ཕྲེང་། ༥

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 39

ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་བུམ་པ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་གཟུགས་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྫས་གྲུབ་འགོག་པ་ན་བུམ་གཟུགས་དང་རྫས་གཅིག་གམ། ཐ་དད་བརྟགས་ནས་འགོག་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ། རྟགས་གསལ་དངོས་སུ་ཁས་བླངས་སོ། །གཞན་ཡང་བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་གཟུགས་སོགས་རྫས་གཅིག་ན། བུམ་པ་ལ་ཡོད་པའི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་པོ་རྫས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་ཁས་བླངས་པས་ནི། བུམ་པའི་གཟུགས་སོགས་བུམ་པའི་རྫས་སུ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་པས། བུམ་གཟུགས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །བུམ་པ་ཕྱིའི་བེམ་པོར་ཁས་ལེན་པ་དང༌། བུམ་པ་དངོས་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡང་ནང་འགལ་བའི་ཁུར་ཆེན་ཡིན་ནོ། །བུམ་པ་དེ་གསེར་བུམ་གྱི་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ན། གསེར་བུམ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པར་འགལ་ཞེས་པ་ལ་ནི། རྫ་བུམ་ཆོས་ཅན། གསེར་བུམ་གྱི་རིགས་ཡིན་པར་ཐལ། གསེར་བུམ་དང་རིགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་བ་མཚུངས་ལ། དེ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཀྱང༌། དེའི་རྫས་ཡིན་མི་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
བུམ་པ་ད་ལྟར་བའི་རྫས་ཡིན་ན། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་གསལ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་
པར་འགྱུར། ཞེས་པ་ཡང་སྐྱོན་མིན་ཏེ། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བུམ་པ་ཞེས་པ། འདས་པ་ཡིན་པའི་བུམ་པ་དང༌། མ་འོངས་པ་ཡིན་པའི་བུམ་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བུ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁ་སང་ལྟ་བུ་ལ་འདས་པའི་དུས་སུ་བྱས་ནས་དེའི་དུས་ན་ཡོད་པའི་བུམ་པ་ཡིན་པ་ལ་འདས་པའི་བུམ་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བུམ་པ་ད་ལྟར་བའི་བུམ་པ་ཡིན་པས། དེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པ་དང་ད་ལྟར་བའི་རྫས་ཡིན་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བུམ་པ་འགགས་ན་བུམ་པ་འགགས་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་གསེར་བུམ་སྤྱི་མེད་དུ་འགྱུར། ཞེས་པའང་སྐྱོན་མིན་ཏེ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འགགས་ན་ཁྱོད་འགགས་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་གསེར་བུམ་སྤྱི་མེད་དུ་འགྱུར་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འགགས་ཀྱང་ཁྱོད་འགགས་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་བུམ་པ་དེ་ཁྱོད་འགགས་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་གསེར་བུམ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བུམ་པ་འགགས་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་བུམ་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དངོས་པོ་ད་ལྟར་བ་འགགས་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོ་ད་ལྟར་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ།།

40 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡི་གེ་རྫས་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཚེས་གཅིག་ཡིན་པ་རྫས་སུ་
གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། གྲུབ་ན། དེའི་སྔ་དྲོ་དང་གུང་དང་ཕྱི་དྲོ་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། དེའི་སྔ་དྲོ་ཞིག་པའི་དུས་ན་དེ་ཞིག་གམ་མ་ཞིག །ཞིག་ན་ཕྱི་དྲོ་སོགས་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱི་དྲོའ་དུས་ན་ཁྱོད་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ིའཁོར་གསུམ་མོ། །མ་ཞིག་ན་ཕྱིས་ཀྱང་མི་འཇིག་པར་ཐལ། སྔར་མ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །གཞན་ཡང་། ཕྱིས་ཀྱང་མི་འཇིག་པར་ཐལ། སྔར་མ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི། བུམ་གཟུགས་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པ་ལའང་མཚུངས་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱིས་ཀྱང་མི་འཇིག་པར་ཐལ། སྔར་མ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་དངོས། འདོད་ན། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །ཚེས་གཅིག་ཡིན་པ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ན། ཟླ་བ་དང་ལོ་དང་བསྐལ་པ་སོགས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་དགོས་པས། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་བསགས་ནས་འཚང་རྒྱ་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་ཡི་གེ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མང་དུ་ཡོད་མོད། འོག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱའོ། །རགས་པ་ཡིན་ན་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པའང་མི་འཐད་དོ། །སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན་ན། སྔོན་པོ་དམིགས་རྐྱེན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེ་དགོས་པར་འདོད་པ་དང་འགལ། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གང་ཞིག །རྡུལ་ཕྲ་རབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྡུལ་ཕྲ་རབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་རང་མིན་ཆ་ཤས་ཐ་དད་པ་དུ་མའི་ཚོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། སྔོན་པོ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ན། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་
ཙམ་དུ་ཐལ། གཞལ་བྱ་གང་ཞིག །རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་རིག་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དོན་རིག་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ ིདངོས་སུ་ཤར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཚུར་མཐོང་གི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 41

དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འགལ་བར་ཐལ། རགས་པ་ཡིན་ན་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ཚུར་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་སུ་འཇལ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་མ་ཁས་བླངས་སོ། །ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ས་བོན་བཅོམ་པའི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།
གཞན་ཡང༌། ཆོས་རྣམས་རྨི་ལམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དབུ་མ་
པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བར་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། དོན་སྨྲ་བས། ཉིན་པར་གཉིད་སད་པའི་དུས་སུ་མངོན་ཞེན་དྲག་པོས་བསགས་པའི་དགེ་སྡིག་གི་ལས་དེས་ཀྱང་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། ལས་འབྲས་དེ་དག་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་དེ། དབུ་མ་པས་དོན་སྨྲ་བ་ལ་བཟློག་ནས་འཕངས་ན། དོན་སྨྲ་བས་འཁོར་གསུམ་ག་དངོས་སུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། ཐལ་བ་དེའི་གསལ་བ་ཚད་བསལ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་དོན་སྨྲ་བ་རང་གིས་དངོས་སུ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ལ། རྟགས་ཀྱང་ཁྱོད་ལྟར་ན། ཚད་གྲུབ་བྱེད་པ་དོན་སྨྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་མ་དོར་བཞིན་དུ་དེ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སུན་འབྱིན་འཕེན་པའི་དོན་སྨྲ་བ་གཉིས་པོ་དེ་གང་ན་བཞུགས་གཟིགས་རྒྱ་དང་ལྡན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན་ཅིག །དེས་ན། རགས་པ་དང་རྒྱུན་ལ་བཞག་པའི་ལས་འབྲས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཁས་ལེན་པས། དེ་དག་བདེན་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པ་ལ་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ།།འོ་ན། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་དུ་དོན་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ན། དོན་དམ་པར་གསད་
བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་མེད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་དོན་དམ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ནས་དེའི་གཟུང་ངོར་རགས་རྒྱུན་དང་བྱ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་ལྡོག་པ་མི་སྲིད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་དང༌། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དང༌། རགས་རྒྱུན་སོགས་ཀྱི་ལྡོག་པ་ནི། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དང་དུས་སྔ་ཕྱི་དང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༠ ཕྲེང་། ༡༥

42 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡན་ལག་དུ་མ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ཆ་ཅན་ལ་འཇོག་དགོས་པ།1

བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཆ་བཅས་
དངོས་སུ་སྣང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོ་ན། སྔོན་པོ་རགས་པར་འདོད་པ་དང༌། སྔོན་པོ་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་
སྣང་བར་འདོད་པ་དང༌བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཆ་བཅས་སུ་དངོས་སུ་སྣང་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་རྣམས་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། སྔོན་པོ་རགས་པ་ཡིན་ཅིང་སྔོན་པོ་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བ་ཡིན་ཀྱང༌། སྔོན་པོ་རགས་པ་ཡིན་པར་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། སྔོན་པོ་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཆ་བཅས་སུ་སྣང་ན། སྔོན་པོ་དང་སྔོན་པོའ་ཆ་ཤས་རྣམས་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། སྔོན་པོ་དང་ ིསྔོན་པོའ་ཆ་ཤས་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རགས་པ་རྫས་གྲུབ་ཁས་ལེན་པ་ ིའགའ་ཞིག །དབང་ཤེས་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པ་སྣང་བར་ཁས་ལེན་པ་དག་ཀྱང་གནོད་བྱེད་དེ་དང་དུ་ལོངས་ཤིག །དེས་ན། སྔོན་པོ་རགས་པ་ཡིན་ཅིང༌། སྔོན་པོ་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་སྣང་ཡང༌། སྔོན་པོས་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པ་ཡང་མ་གཏད་ལ། རྡུལ་ཕྲན་གྱི་རྣམ་པ་ཡང་མ་གཏད་ཀྱིས། དེ་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སྔོན་པོ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་ཙམ་ཞིག་དངོས་སུ་གཏད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན། དབང་ཤེས་རྣམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་གྱི་རྫས་ཀྱི་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་དོན་ཀྱང་འདི་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་སྔོན་པོའ་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ཡིན་པའི་ཆ་ཤས་ ིགཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག །རགས་པ་ཡིན་ན། རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་ནས། རྡུལ་ཕྲན་ཡིན་ན་ཚུར་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་ལ་དངོས་སུ་སྣང་དུ་མི་རུང་བ་དང༌། དབང་ཤེས་ཡིན་ན་ཕྱི་རོལ་རང་མཚན་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་ཁྱབ་པར་ཡང་ཁས་ལེན་པ་དག་སྣང་སྟེ། འདི་ནི་ནང་འགལ་ངོ་མི་ཤེས་པར་ཟད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རགས་པ་དང་རྡུལ་ཕྲན་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱི་དོན་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རགས་པ་དང་རྒྱུན་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༩ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༢༤ ན ༤ དགོས་ལ།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 43

ཡིན་པའི་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པ་འབུད་དོ། །ཁ་ཅིག །དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་ན། རྡུལ་ཕྲན་ཡིན་པས་ཁྱབ། དབང་ཤེས་ལ་རང་གི་གཟུང་དོན་རགས་པའི་རྣམ་པར་སྣང་ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ། དབང་ཤེས་རྣམས་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་ཐལ། རང་གི་གཟུང་དོན་རགས་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པར་དངོས་སུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུང་དོན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་གཏད་པར་ཐལ་ལོ།།
འོ་ན། སྔོན་པོས་ཀྱང་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་གཏད་
པར་ཐལ། སྔོན་པོ་རགས་པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པ་གཏད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྔོན་པོ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རང་ཡང་སྔོན་པོར་གནས་པ་ཉིད། རང་འདྲའི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གཏད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་རང་ཆ་བཅས་ཡིན་ཅིང༌། རང་གི་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་གཏད་ན་རང་ཆ་བཅས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡང་གཏད་དགོས་ན། ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་རང་གི་དྲི་དང་རོ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པ་ཡང་གཏད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལ་རང་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་གཏད་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་དྲི་དང་རོ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པ་མི་སྣང་ན། རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་གང་གིས་ན། །རགས་པར་སྣང་བ་དེ་འདྲར་བྱེད།1

།ཅེས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་སེམས་
ཙམ་པས། མདོ་སྡེ་པ་ལ། དོན་གྱིས་ཤེས་པ་རང་དང་འདྲ་བར་སྐྱེད་ན། བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདྲ་བར་སྐྱེད་དམ། ཕྱོགས་རེ་ཙམ་གྱིས་འདྲ་བར་སྐྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དབང་ཤེས་རགས་པའི་རྣམ་ལྡན་དུ་ཡང་སྐྱེད་དགོས་པ་ལ། དེ་མི་རིགས་ཞེས་བརྟགས་ནས་འགོག་པའི་གཞུང་ཡིན་གྱི། མདོ་སྡེ་པས་དབང་ཤེས་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པ་སྣང་བར་འདོད་པ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
རྒྱུན་ཡིན་ན་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ལ། གནོད་བྱེད་གོང་དུ་ཡང་བརྗོད་
ཟིན་ལ། འདིར་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྒྲ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལས་མེད་པར་འདོད་དགོས་སོ། །འོ་ན། སྒྲ་ལ་རྒྱུན་མེད་པར་བཤད་པ་ཇི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༤ ཕྲེང་། ༡༨

44 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་མེད་པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མིན་པར་སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་རྒྱུན་ཡང་མ་ཡིན་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དུས་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདུས་བྱས་གང་ཞིག །ཁྱོད་རྒྱུན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཚུར་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་དུས་ལ་རྒྱུན་ཅེས་བྱ་ལ། རྡུལ་རྫས་དུ་མ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་གོང་བུ་ལ་རགས་པ་ཞེས་བྱའོ།།
གཞན་དག་ན་རེ། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་གཉིས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་བའི་མཐར་ཐུག་
པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་གི་གོ་ས་ལས་གནོན་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་ཡུན་ཚད་ལས་མེད་པར་ཐལ། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་གསལ་ཁས་སོ། །རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དུ་མ་མི་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པ་གཅིག་ལས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ།།
དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་འཐུད་པ་རྒྱུན་ཡིན་ཀྱང་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་པོ་དུས་
ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་པོ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དང་ཡུན་རིང་ཐུང་མཉམ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་པོ་ལ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་ཡུན་ཚད་ལས་མེད་པས་བརྒྱ་འཐུད་ཀྱང་རྒྱུན་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རིང་ཐུང་ཡིན་མིན་མཚུངས་ཀྱང༌། རིང་ཐུང་ཡོད་མེད་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་ཚུལ་འདི་དག་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་པའི་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་དག་ཁོ་ནའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པས། བཞིན་བཟང་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི་ཟབ་མོའ་གནས་འདི་ལྟ་བུ་རྟོགས་ཀྱང་ཅི་མ་རུང་སྙམ་ ིདུ་མོས་པར་བྱ་བ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུན་རྫས་སུ་གྲུབ་ན་ཁོ་ལ་ཡོད་པའི་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མ་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཁོ་སྐད་ཅིག་སྔ་མའི་དུས་ན་ཞིག་གམ་མ་ཞིག །ཞིག་ན་ཕྱི་མ་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་མི་རིགས་ཏེ། དེའི་དུས་ན་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་ཞིག་ན། ཕྱིས་ཀྱང་མི་འཇིག་དགོས་པས། རྟག་པར་འགྱུར་ཞེས་པའང་རིགས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 45

པ་ལྟར་སྣང་སྟེ། ཤར་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་དང༌། ནུབ་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤར་རྡུལ་ཡོད་པའི་གཞི་ན་ནུབ་རྡུལ་མེད། ནུབ་རྡུལ་ཡོད་པའི་གཞི་ན་ཤར་རྡུལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ལན་མེད་དོ། །གཞན་ཡང༌། སྙིང་པོ་མེད་པའི་རིགས་པ་འདི་ལ་ཡིད་བརྟན་བཅས་ནས། རྒྱུ་འབྲས་རྣམས་ཀྱང་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་མོད་ཀྱི། ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི། དངོས་པོ་ཡིན་ན་རྒྱུ་ལས་མ་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དུ་བ་སྐྱེས་ན་དུ་བ་རང་གི་རྒྱུ་མེ་རྒྱུ་མིན་དགོས་པར་ཐལ། དུ་བ་སྐྱེས་ན་དུ་བ་རང་གི་རྒྱུ་མེ་འགགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། འབྲས་བུ་སྐྱེས་ན་རྒྱུ་འགགས་པས་ཁྱབ་ན། རྒྱུ་འབྲས་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་པས་ཁྱབ་པ་འབུད་དོ། །འདོད་ན། དུ་བ་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་མེ་རྒྱུ་མིན་དགོས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དུ་བ་ཡོད་ན་མེ་མེད་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མེ་མེད་པར་ཐལ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ།།
འོ་ན། དུ་བ་སྐྱེས་ཀྱང་རང་རྒྱུ་མེ་རྫས་སུ་གྲུབ་ན། མེ་མ་འགག་དགོས་པས། རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན། འབྲས་བུ་སྐྱེས་ན་འབྲས་བུ་དེའི་རྒྱུ་མེད་དགོས་པས་འབྲས་བུ་གང་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་རྟག་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང༌། དུ་བའི་དུས་ན་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་ནམ། མེའི་དུས་ན་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་ནམ། མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དུ་བའི་དུས་ན་མེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་དུས་ན་མེ་དུ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། མེའི་དུས་ན་དུ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་དུས་ན་དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་ལྟར་ན། དུ་བ་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །ཁྱེད་རང་ལ་ཡང་འདི་ལྟར་བརྟག་པ་མི་འཇུག་གམ་ཞེ་ན། མི་འཇུག་སྟེ། ཁོ་བོ་ཅག་ནི། མེའི་དུས་དང་དུ་བའི་དུས་གཉིས་ཀ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་དུས་ལ་ལྟོས་ནས་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་འདོད་ན་རྒྱུན་ཡིན་ན་རྫས་གྲུབ་མི་སྲིད་པ་ཉམས་སོ།།
ད་ནི་དངོས་པོའ་མཚན་གཞི་འཛིན་པ་ན། བུམ་གཟུགས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ན་ ིདངོས་པོ་ཡིན་ཞེས་བརྟག་པ་མཐའ་གཟུང་གི་ཚུལ་དུ་ལན་འདེབས་པ་དེ་ལ། འདི་དྲི་བར་བྱ་སྟེ།

46 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བུམ་གཟུགས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་པ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན། དངོས་པོའ་མཚན་གཞི་གང་ ིཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ན། རི་བོང་གི་རྭ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན། ཞེས་ལན་འདེབས་པ་དང་མཚུངས་པས། སྨྲས་པ་ཙམ་ནས་མཚང་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡོད་ན། བུམ་གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་འཇིག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་དངོས། མ་ཁྱབ་ན་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ན་འཇིག་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་དང་འགལ། མ་གྲུབ་ན། ཁྱོད་འཇིག་པ་སྲིད་ན་ཁྱོད་དངོས་མེད་ཡིན་པ་འབུད། བུམ་གཟུགས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ན་བུམ་གཟུགས་སྐད་ཅིག་མ་སྔ་ཕྱི་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་རྫས་སུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་རྟགས་ཁས་བླངས། འདོད་ན། བུམ་གཟུགས་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན་ན། བུམ་གཟུགས་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་འཇིག་པ་ན་འཇིག་གམ་མི་འཇིག །འཇིག་ན། བུམ་གཟུགས་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་ཡིན་ན། བུམ་གཟུགས་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་མ་ཡིན་དགོས་པར་འགྱུར། མི་འཇིག་ན། ཕྱིས་ཀྱང་མི་འཇིག་པས་རྟག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོགས་ཁྱེད་རང་གིས་སྨྲས་པའི་སུན་འབྱིན་ཐམས་ཅད་མཚུངས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་དངོས་པོའ་མཚན་གཞི་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་མ་ ིནུས་པར་ཟོལ་སྨྲ་འདི་ལྟ་བུ་ཁས་ལེན་པ་ལས་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་ཅི་ཡང་མི་སྨྲའོ་ཞེས་བྱས་ནས་དང་པོ་ཉིད་ནས་གཏམ་གྱི་རྒྱུན་བཅད་ནས་འདུག་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྒྲ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་དངོས་མེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་བྱུང་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་བྱུང་སྟེ། ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི། བྱས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་འཇུག་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ་ལོ།།
སྨྲས་པ། མཁས་རློམ་གཞན་དག་མཁས་པའི་མདུན་ས་ཆེར། །རྒྱལ་མཚན་བཞིན་དུ་རང་
ཉིད་རྒྱན་དུ་འཕྱར། །དབྱིག་གི་བཤེས་གཉེན་རང་གི་སྤྱོད་ཚུལ་ཀུན། །སྐྱེ་བོའ་དབུས་སུ་སྟོན་པ་ ིཆོས་ཉིད་ཡིན། །ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། །རང་གི་དེ་ཉིད་གསལ་བར་སྟོན་བྱེད་ཅིང༌། །གཞན་སྐྱོན་བརྗོད་ཚེ་རང་གི་ཚིག་ལ་ཡང༌། །ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ཨེ་མ་མཚར།།ད་ནི་རང་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པ་ཞེས་
པའི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་བློའ་འཛིན་སྟངས་ ི

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 47

ཀྱི་བཟློག་ཕྱོགས་ཡིན་ལ། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ལ་ཡང༌། སྔ་དྲོ་ཡོད་ན་ཕྱི་དྲོ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། ཁྲ་བོ་ལ་ཡོད་ན་སེར་སྐྱ་ལ་ཡོད་པ་དང༌། ཤར་ན་ཡོད་ན་ནུབ་ན་ཡོད་པར་འཛིན་པ་མེད་པར་རང་གི་མྱོང་བས་གྲུབ་པས། རང་མཚན་གཅིག་ཉིད། སྔ་དྲོ་ཡོད་ན་ཕྱི་དྲོ་མེད་པ་དང༌། ཤར་ན་ཡོད་ན་ནུབ་ན་མེད་པ་དང༌། ཁྲ་བོ་ལ་ཡོད་ན་སེར་སྐྱ་ལ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་འདྲེས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ལ་སྔ་དྲོའ་ཀ་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་དྲོ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ ིདང༌། ཀ་བ་དེ་ཉིད་ཤར་ནུབ་ཀྱི་རྫས་གཞན་ལ་རེག་པའི་ཚེ། ཤར་ལ་རེག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནུབ་ལ་ཡང་རེག་པ་དང༌། བ་ལང་རང་གི་གསལ་བ་ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚེ། ཁྲ་བོ་ལ་རྗེས་སུ་སོང་བ་དེ་ཉིད་སེར་སྐྱ་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་སོང་བར་འཛིན་པ་སོགས་ཡོད་པས། མ་འདྲེས་པའི་དོན། སྔ་དྲོའ་ིཀ་བ་ཕྱི་དྲོ་མེད་པ་དུས་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཀ་བ་སྔ་དྲོ་ཡོད་ན་ཕྱི་དྲོ་མེད་དགོས་པ་དུས་ཆ་མ་འདྲེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ལ། ཤར་ལ་རེག་པའི་རྫས་དེས་ནུབ་ལ་མ་རེག་པ་ལྟ་བུ། ཡུལ་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། རྫས་དེ་ཤར་ལ་རེག་ན་ནུབ་ལ་མ་རེག་དགོས་པ་སོགས་ཡུལ་མ་འདྲེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཞིང༌། ཁྲ་བོ་ལ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་དེ་སེར་སྐྱ་ལ་མེད་པ་སོགས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་དེ་ཁྲ་བོ་ལ་ཡོད་ན་སེར་སྐྱ་ལ་མེད་པ་སོགས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་བུམ་པ་དང་དངོས་པོ་སོགས་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པ་དང༌། རང་
ཉིད་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པས། དངོས་པོ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ལ། རང་མཚན་ཡིན་ཀྱང་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཡིན་པར་མི་འགལ་ཞིང༌། སྤྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིག་པ་དང་། གཞུང་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང༌། སྤྱི་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འགལ་ཞེས་པའི་རིགས་པ་དང༌། གཞུང་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་གང་གིས་ཀྱང་མ་གསུངས་ལ། སྤྱི་ཡིན་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་དགོས་ཞེས་སྟོན་པའི་སྡེ་བདུན་གྱི་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་བཤད་གང་གི་ཡང་ཚིག་གཅིག་ཀྱང་མེད་དོ། །འོ་ན། ཤེས་ལ་ཡོད་

48 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པའི་དོན་དེ་རྣམས།1

།ཞེས་སོགས་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། གཞུང་དེ་དག་གིས་ནི་སྤྱི་གཞི་མཐུན་གྱི་ཐ་
སྙད་འཇུག་པའི་གཞི་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་དོན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་ཡིན་ན་རང་མཚན་མིན་པས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཡང་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་གསལ་བ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པ་དུ་མ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །སྤྱི་ཡིན་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ། ཁྱབ་ན། སྤྱི་ཡིན་ན་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཁོ་ཡིན་པ་དུ་མ་ཡོད་ན་ཁོ་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་དགོས་པར་འགྱུར་བས། ཁོ་རྫས་སུ་གྲུབ་ན་ཁོ་ཡིན་པ་འཇིག་རྟེན་ན་གཅིག་ལས་མེད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང་སྤྱི་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཐུན་མོང་བ་ཞེས་པ་ཡིན་པས། ཆོས་གཉིས་ལ་རྗེས་
འགྲོ་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་སྤྱིར་འཇོག་ནུས་ལ། དེ་དང་རང་མཚན་ཡིན་པ་མི་འགལ་ཏེ། དོན་བྱེད་ནུས་དང་མི་ནུས་ཕྱིར།2

།ཞེས་པས། དོན་བྱེད་ནུས་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བསྟན་ལ། བྱས་
པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་བུམ་པ་དང༌། སྒྲ་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པར་སྡེ་བདུན་དུ་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། དེ་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་བཤད། །དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་འདོད།3

།ཅེས་པས། འབྲས་བུ་རང་མཚན་དུ་ཡང་བཤད་ལ། བསྒྲུབ་བྱའི་རྗེས་འགྲོ་
ཕྱིར་འབྲས་བུ། །སྤྱིས་ཀྱང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ།4

།ཞེས་པས། འབྲས་བུ་སྤྱི་ཡིན་པར་ཡང་བཤད་
པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་མཚན་ཞེས་པའི་དོན་ནི། རང་གི་ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་པར་སྤྱིའི་ ིསྒོ་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། ཞེས་པ་ཡིན་པས་དེ་ཡིན་ན་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན་དངོས་པོར་འགལ་བ་ཡིན་ལ། དོན་བྱེད་ནུས་དང་མི་ནུས་ཕྱིར།5

།ཞེས་
པས་ཀྱང༌། སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན་དོན་བྱེད་མི་ནུས་དགོས་པར་བཤད་ལ། གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༦ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༥ ཕྲེང་། ༢
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༡ ཕྲེང་། ༡༢
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༧

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 49

སྟེ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་རང་མཚན་གྱི་མཚན་གཞི་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་སྤྱི་མཚན་གྱི་མཚན་གཞིར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་བས་ན། སྤྱི་དང་རགས་པ་དང་རྒྱུན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲོ་བཏགས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ཀྱང༌། སྤྱི་དང་རགས་པ་དང་རྒྱུན་ཡིན་ན་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་དང་རང་མཚན་སོགས་ཡིན་པར་མི་འགལ་ཞིང༌། སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་བོ། །དེའི་ཕྱིར་བུམ་པ་ལྟ་བུ་སྤྱི་ཡང་ཡིན། རགས་པ་ཡང་ཡིན། རྒྱུན་ཡང་ཡིན། རང་མཚན་ཡང་ཡིན་ལ། སྤྱི་མཚན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག། །ཕྱི་རོལ་པས་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཁས་བླངས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གྲངས་ཅན་གྱིས་སྔོན་པོའ་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་སེར་པོའི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་ ིབླངས་ཤིང༌། གཙོ་བོ་དེ་རྟག་རྫས་སུ་ཁས་བླངས་པས། སྔོན་པོའ་རང་བཞིན་དང་སེར་པོའི་རང་ ིབཞིན་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་འདོད་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར། སྔོ་སེར་སྐྱེ་འགག་ཅིག་ཅར་བྱེད་པར་ཐལ་བ་དང༌། བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྔོ་སེར་ཐ་དད་དུ་མི་སྣང་བར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། ཐ་དད་པ། མེད་ན་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་འཇིག་འགྱུར།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱང་དེ་
ལྟར་དུ་ཤེས་པར་བྱའི། སྤྱི་དེ་དང་བྱེ་བྲག་དེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན་སྐྱེ་འགག་ཅིག་ཅར་བྱེད་དགོས་ཞེས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་གསལ་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་བྱེ་བྲག་པས་ཀྱང༌། ཁྲ་བོ་ལ་རྗེས་སུ་
འགྲོ་བའི་སྤྱི་དེ་ཉིད་སེར་སྐྱ་ལ་ཡང་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པའི་ཆ་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པས། བུམ་སྤྱི་དང་བུམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་བུམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་འགགས་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་བུམ་པ་རྣམས་སྤྱི་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འཕེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མིན་ན། ཕྱིས་ཡོད་ཆ་དང་ལྡན་པའང་མིན།3

།ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་འཆད་སོམས་ཤིག །རྗེས་འགྲོ་དེ་ལས་འབྲས་མི་
འབྱུང༌།4

།ཞེས་པས་ནི། གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པས་དེ་ལས་འབྲས་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༡༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༤ ཕྲེང་། ༡༥
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༣ ཕྲེང་། ༧
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༤ ཕྲེང་། ༡༤

50 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བུ་མི་འབྱུང་བར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱི་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་རོལ་པས་ནི་རགས་པ་རྫས་གྲུབ་ཁས་ལེན་པའི་ཚེ་ནའང་། རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་དེ་ཆ་མེད་དུ་ཁས་བླངས་ཤིང༌། དེ་ཡན་ལག་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ན། ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱང་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས། ཡན་ལག་གཅིག་གཡོ་ན་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་གཡོ་བར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཁས་བླངས་པ་ན། ཡན་ལག་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བ་ཡིན་ཞིང༌། ཡན་ལག་ཅན་རང་གི་ཡན་ལག་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཅིང༌། ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཆ་བཅས་ཀྱང་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པའི་ཕྱི་རོལ་པ་ནི་སུ་ཡང་མེད་དོ།།
རང་ལུགས་ལ། བུམ་པ་ལྟ་བུ་རགས་པ་ཡིན་ཀྱང་ཆ་བཅས་ཡིན་ཞིང༌། རང་གི་ཆ་ཤས་
སུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་པས་ཇི་སྐད་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་རྣམས་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཚེས་གཅིག་གི་ཉིན་ལྟ་བུ་རྒྱུན་ཡིན་ཞིང་1

རྫས་སུ་གྲུབ་ཀྱང༌། དེའི་
སྔ་དྲོ་འཇིག་པ་ན་འཇིག་གམ་མི་འཇིག་ཅེས་བརྟགས་པ་དང༌། སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཚེས་གཅིག་གི་སྔ་དྲོ་ནས་ཚེས་གཅིག་གི་མགོ་ཟུག་པའི་ཕྱིར། ཚེས་གཅིག་ཡོད་ཀྱང་ཚེས་གཅིག་རྫོགས་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ། ཚེས་གཉིས་ཀྱི་སྔ་དྲོའ་སྔ་ལོགས་ ིཙམ་དུ་ཚེས་གཅིག་རྫོགས་པར་གྲུབ་ཀྱང༌། དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཚེས་གཅིག་ཞིག་པའི་ཕྱིར་དང༌། རང་གྲུབ་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་ཉིད་སྐད་ཅིག་མའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་མཚོན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང༌། མཚན་གཞི་
ངོས་གཟུང་བ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ནི། ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ནི། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་འདྲེས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། འདི་རྟོགས་པ་ལ། རྟོག་པ་ལ་ཡུལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དང༌། རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་ཤེས་དགོས་པས། དེ་བཤད་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༤ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༢༨ བ ༣ ཡིན་ཅིང་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 51

པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་གཅིག་ལ་མཚོན་ནས་བརྗོད་ན། གསེར་བུམ་བུམ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ། གསེར་བུམ་ཡང་བུམ་པར་སྣང་ཞིང༌། རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དེ་ཡང་བུམ་པར་སྣང་ལ། དེ་ཡང་གསེར་བུམ་བུམ་པར་སྣང་བའི་སྣང་བ་དང༌། རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དེ་བུམ་པར་སྣང་བའི་སྣང་བ་གཉིས་སོ་སོར་སྣང་བ་1

མ་ཡིན་གྱི། རྟོག་པ་རང་གི་སྣང་ངོ་ན་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ནས་
སྣང་ཞིང༌། སྣང་བཏགས་གཉིས་སྣང་ངོར་སོ་སོར་དབྱེར་མེད་པས་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ཞེས་བྱ་ལ་སྣང་བ་ནི་བུམ་པ་རང་མཚན་དང༌། བཏགས་པ་ནི་བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་ནོ། །བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་གང་ལ་བྱ་སྙམ་ན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་གསེར་བུམ་བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་ཡང་སྒྲ་དོན་ཡིན་ལ། རང་ལ་སྣང་བ་དེ་ཉིད་བུམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དེ་ཡང་སྒྲ་དོན་ཡིན་ནོ།།
རྟོག་པ་དེ་ལ་གསེར་བུམ་བུམ་པར་སྣང་བ་བཞིན་དུ། གསེར་བུམ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་
ལས་ལོག་པར་སྣང་ཞིང༌། རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དེ་ཡང་བུམ་པར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་སྣང་བ་དེ་ཉིད་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་ཡང་སྣང་ཡང༌། སྣང་བ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ནས་སྣང་ཞིང༌། དེ་ཡང་རྟོག་པས་རང་གི་སྣང་ངོར་སྣང་བ་དེ་གཉིས་སོ་སོར་མི་ཕྱེད་པ་ཡིན་གྱི། སྣང་བ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གསེར་བུམ་བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་དང་རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་དེ་དང་དེར་སྣང་བས་རྟོག་པ་དེ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་གསེར་བུམ་བུམ་པར་སྣང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མེད་པ་དེ་ལ་ཞེན་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཀྱང༌། བློའ་འཛིན་སྟངས་ལ་གསེར་བུམ་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ཡོད་ཀྱི། སྒྲ་དོན་བུམ་ ིཔའོ་སྙམ་པ་དང་གསེར་བུམ་གྱི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་མེད་པས། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ།།
མདོར་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྟོག་པ་དེ་ལ་སྣང་ཚུལ་དང་ཞེན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་
ཅིང༌། སྣང་ཚུལ་ལ་གསེར་བུམ་བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་དང༌། རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་ལ། བུམ་མིན་ལས་ལོག་པར་མེད་ཀྱང་བུམ་མིན་ལས་ལོག་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༥ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༢༩ ན ༢ སོ་སོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི་

52 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པར་སྣང་བས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འཇོག་ལ། ཞེན་ཚུལ་ལ་གསེར་བུམ་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་ཅིང༌། དེ་ལྟར་དོན་ལ་ཡང་གནས་ལ། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་རང་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བའི་སྣང་བ་དེ་ཉིད། བུམ་པའོ་སྙམ་པ་དང་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་མེད་པས་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་མི་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དག་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་རྟོག་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་རྟོག་པ་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་རང་ཉིད་རང་ལ་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་ཡང་རྟོག་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཡང་གཟུང་རྣམ་གཞན་གཅིག་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྣང་དགོས་པ་སོགས་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་དང་རྟོག་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག །གཟུང་རྣམ་སྒྲ་དོན་དུ་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། གཟུང་རྣམ་ཤེས་པའི་རྫས་ཡིན་ལ། སྒྲ་དོན་ཡིན་ན་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག །བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཤར་བའི་བུམ་པའི་གཟུགས་བརྙན་ལ་ཕྱི་རོལ་བུམ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་ལ་བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་དུ་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། གཟུགས་བརྙན་ཞེས་པ་གཟུང་རྣམ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བུ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྣང་མི་སྲིད་ལ། རང་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ན། དེ་ཕྱི་རོལ་བུམ་པར་སྒྲོ་བཏགས་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན། རྟོག་པས་ཕྱི་རོལ་བུམ་པར་ཞེན་པ་ལ་བྱེད་ན། སྒྲོ་བཏགས་པ་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། བུམ་འཛིན་རྟོག་པས་རང་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་བུམ་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གལ་ཏེ་ཞེན་ན། དེ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་སུ་འགྱུར་རོ།།
དེས་ན་རྟོག་པ་དེས་རང་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་ལ་ཞེན་ནས་ཕྱི་རོལ་བུམ་པ་ལ་འཇུག་པ་
ཡིན་གྱི། རང་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་པར་ཞེན་ནས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྒྲོ་བཏགས་པའི་དོན་བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་བུམ་པར་མེད་ཀྱང༌། ཕྱི་རོལ་བུམ་པར་སྣང་བ་ལ་བྱེད་ན། དེའི་ཕྱིར་བུམ་འཛིན་རྟོག་པས་རང་ལ་སྣང་བ་ཕྱི་རོལ་བུམ་པར་སྒྲོ་བཏགས་ཟེར་དགོས་པས། སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་འདོགས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་རྟོག་པ་ལ་གསེར་བུམ་བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་སྒྲ་དོན་ཡིན་ཀྱང༌། རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲ་དོན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གསེར་བུམ་སྒྲ་དོན་མ་ཡིན་ཞིང༌། གསེར་བུམ་རྟོག་པ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 53

ལ་བུམ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་བུམ་གསལ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མ་ཡིན་ཞིང༌། བུམ་གསལ་རྣམས་དེའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་ཡིན་ན་བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་ཡིན་ན་བུམ་གསལ་གྱི་སྤྱི་དང༌། བུམ་གསལ་རྣམས་དེའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་ཡང་ཡིན་ལ། བུམ་གསལ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བུམ་གསལ་མཐའ་དག་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་དང༌། བུམ་གསལ་རྣམས་ཀྱང་དེའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བུམ་གསལ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་དང༌། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དེ། བུམ་པ་ནི་བུམ་གསལ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་བུམ་གསལ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་མཐའ་དག་ནི་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ཅིང༌།
སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན་སྤྱི་ཡིན་པར་ཡང་མི་འགལ་ལོ། །དེས་ན་རྟོག་པ་ལ་གསེར་བུམ་བུམ་པར་སྣང་བ་སྒྲ་དོན་ཡིན་ཀྱང༌། སྣང་བ་དེ་ལ་ཞེན་ནས་རྟོག་པས་གསེར་བུམ་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་ཇི་ལྟར་ཐག་བཅད་པ་ལྟར། གསེར་བུམ་བུམ་པ་ཡིན་པར་དངོས་པོ་ལ་ཡང་ལེགས་པར་གནས་པས། རྟོག་པས་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་གཏན་ལ་ཕེབས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྟོག་པ་རང་ལ་སྣང་བ་རང་མཚན་དུ་མི་འགྱུར་བ་འདི་ནི། ཞེན་ཡུལ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་རྟོག་པ་ཀུན་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ།།རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་མཚན་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དོན་རང་མཚན་འཛིན་པའི་
མངོན་སུམ་གྱིས་དོན་དུ་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་འཇོག་པའི་རྒྱུ་བྱས། བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེས་རང་མཚན་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་ལ། ཞུགས་པ་ལས་དོན་ཐོབ་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་འདི་ནི། མིང་དོན་གང་ལྡན་ཕན་ཚུན་དུ། །ཐ་དད་པ་འདིའི་ས་བོན་ཡིན།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་མཚན་ཡིན་ན་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་དེ། འདི་ལྟར་སྒྲ་དང་སྒྲའི་བྱས་མི་རྟག་རྣམས་རྫས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། དང་པོ་ལྟར་ན། སྒྲ་རང་མཚན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ངེས་པའི་རྟོག་པ་གཅིག་གི་ཁྱོད་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་ཀྱང་ངེས་པར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༦ ཕྲེང་། ༧

54 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཐལ། ཁྱོད་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་ཅིང༌། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང༌། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཀྱང་དངོས། །འཛིན་ན་ཆོས་གཅིག་ངེས་གྱུར་པས། །ཆོས་ཀུན་འཛིན་ཏེ།1

ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བློ་མ་འཁྲུལ་བས་
ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྟོག་པའི་རྟོག་པས་ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་གཅིག་བསྒྲུབས་ན་ཀུན་བསྒྲུབས་པ་དང༌། ཆོས་གཅིག་བཀག་ན་ཀུན་བཀག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟགས་སྔ་མའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང༌། དེ་ལྟ་མིན་ན་དོན་རྣམས་ཀྱི།2

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་
ན་རང་མཚན་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་རྟེན་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།
ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་མཚན་རྟོགས་དགོས་པར། རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་པ། །ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཞེས་དགོངས་ཕྱིར།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ལུང་
དེས་རང་མཚན་རྟོགས་བྱེད་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་རང་མཚན་རྟོགས་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་སྤྲོས་པ་དང་བཅས་ཏེ་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །འདི་དག་ནི་མི་རིགས་པ་དང་མི་འཐད་པ་དང་འགལ་བ་དང་རང་གི་ཚིག་ལའང་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། སྒྲ་རང་མཚན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་གཅིག་གིས་ཁྱོད་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་ཀྱང་འཇལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་ཅིང༌། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྨྲ། འདོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཁྱོད་ངེས་པའི་རྟོག་པས་ཁྱོད་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་ངེས་པ་ཡང་འདོད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་སོགས་སུ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཕྱི་མ་རྣམས་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་སོགས་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱང་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་ཁྱབ་པའང་མེད་དེ། སྒྲ་ངེས་པའི་རྟོག་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོས་སྒྲ་ངེས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ངེས་པའི་རྟོག་པ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་དོན་མེད་དུ་ཐལ། ཞེས་མཚུངས་པས་སོ། །རྩ་བའི་ཁྱབ་པ་མི་མཚུངས་ཏེ། འདི་ལྟར། སྒྲ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེས་སྒྲ་རྟོགས་པ་ན།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༣ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༥ ཕྲེང་། ༤
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༡༨

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 55

སྒྲ་དང་སྒྲའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཀྱང༌། བྱས་མི་རྟག་སོགས་གང་ལ་གོམས་པ་གསལ་བ་སོགས་རྟོགས་པའི་རྐྱེན་ཡོད་པ་དེ་རྟོགས་ཀྱི། རྐྱེན་མེད་པ་རྣམས་མི་རྟོགས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན། རྟོག་པས་ཀྱང་སྒྲ་ངེས་པ་ན། སྒྲའི་ཆོས་བྱས་མི་རྟག་སོགས་གང་ལ་ངེས་པའི་རྐྱེན་ཡོད་པ་དེ་ངེས་ཀྱི་རྐྱེན་མེད་པ་རྣམས་མི་ངེས་སོ་ཞེས་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ།།
ཐལ་བ་འོག་མ་ལ་ཡང༌། སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཇལ་བའི་ཚད་མས་ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་གཅིག་
བསྒྲུབས་ན་ཀུན་བསྒྲུབས་པ་སོགས་སུ་ཐལ། ཁྱོད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་བྱས་སོགས་རྣམས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་མཚུངས་སོ། །སྒྲ་རང་མཚན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དེས་ཁྱོད་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ཀྱང་རྟོགས་པར་བྱེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །གཞན་ཡང༌། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་ནས། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། རང་མཚན་རྟོག་པས་ངེས་པ་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ནི་འགལ་བའི་ཕུང་པོའོ།།
གཞན་ཡང་རང་མཚན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞིར་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་དགག་
སྒྲུབ་ཀྱི་གཞིར་རུང་བ་འགོག་པ་དང༌། མི་རུང་བ་སྒྲུབ་པའི་གཞིར་རུང་བའི་ཕྱིར། ལན་མེད་དོ། །འདི་ནི། མེད་ཅེས་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་ནི། །ཅི་ལྟར་མེད་ལས་ལྡོག་པར་འདོད།1

།ཅེས་པའི་གཞུང་
གིས་བསྟན་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ཅིང༌། རང་མཚན་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་འགོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་རྟེན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། རང་མཚན་ཡིན་ན་ཚད་མའི་དངོས་རྟོགས་སུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་རྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཚད་མ་རྣམས་ནི་རང་གི་གཞལ་བྱ་སྒྲུབ་པ་དང༌། གཞལ་བྱའི་ཟློག་ཕྱོགས་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང༌། བུམ་པ་རྟག་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་བསལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་རྟོག་པས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༤ ཕྲེང་། ༡༡

56 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དངོས་པོ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་ན། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་མ་རྟོགས་པའམ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་གང་རུང་དུ་ཐལ། རྟོག་པས་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ཡུལ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་མ་རྟོགས་ན། དེའི་གཞལ་བྱ་གང་ཡིན། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲ་དོན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་ཡང་ཡིན་པར་མི་འཐད་པས། རྗེས་དཔག་དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །སྒྲ་མི་རྟག་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མི་རྟག་པ་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་དང་ཁྱབ་པ་འགལ་བར་ཐལ་ལོ། །འདི་དག་ལ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང༌། རེ་ཤིག་མདོར་བསྡུ་བར་འདོད་ནས་མ་བྲིས་སོ།།
འོ་ན། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཀྱང་དངོས།1

།ཞེས་སོགས་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དེའི་དོན་
ནི། རྗེས་དཔག་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་ན་སྒྲ་ངེས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་དེའི་ཆོས་ཀུན་ངེས་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲུབ་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བློ་དེས་སེལ་བ་ཡུལ་དུ་བྱས་ན། སེལ་འཇུག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བློ་དེས་སྒྲུབ་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་ན། བློ་དེ་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སེལ་འཇུག་ཏུ་ཐལ། ཁྱོད་སེལ་བ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་ཕྱོགས་དེའི་སྟེང་གི་བུམ་མེད་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན་དོན་རྣམས་ཀྱི།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱང༌། རང་མཚན་
དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པ་འགོག་པ་མིན་གྱི། རང་མཚན་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། སྒྲ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན། སྒྲ་ལ་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་རྟོག་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། རྟོག་པ་དེ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། རྟོག་པ་དེ་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་འདོད་དགོས་ལ། རྟོག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༣ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༥ ཕྲེང་། ༤

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 57

པ་དེ་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་ན། རྟོག་པ་དེས་སྒྲ་ལ་ཆོས་གཅིག་བསྒྲུབས་ན། ཀུན་བསྒྲུབས་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཆོས་ཅན་དང་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་སོགས་སྒྲོ་བཏགས་སུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཀྱང༌། སྒྲ་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པ་སོགས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་དང༌། མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པ་དང༌། བྱས་པ་རྟགས་ཡིན་པ་སོགས་འགོག་པ་མིན་ལ། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན། སྒྲ་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་སོགས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན། སྒྲ་དང་པོར་གྲུབ། དེའི་རྗེས་སུ་སྒྲའི་སྟེང་དུ་བྱས་པ་གྲུབ། དེའི་རྗེས་སུ་སྒྲའི་སྟེང་དུ་མི་རྟག་པ་གྲུབ་པའི་གྲུབ་ཚུལ་འདི་དོན་དམ་པར་གྲུབ་དགོས་ཏེ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་པོར་གྲུབ། དེའི་རྗེས་སུ་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ། དེའི་རྗེས་སུ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདོད་ན། སྒྲ་རང་རྒྱུ་ལས་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པར་མ་སྐྱེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་དང་བྱས་པ་རྣམས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ལ། དེ་དག་རིམ་བཞིན་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་རྟགས་ཡིན་ཅིང༌། དེ་དག་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་དང༌། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པ་དང༌། རྟགས་ཡིན་པའི་ཆ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཅིང༌། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དགོངས་ནས། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རྣམ་གཞག་དང༌། །ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་ཅི་འདྲ། །དེ་ཉིད་དོན་ནི་མ་བརྟགས་པར། །འཇིག་རྟེན་ཇི་ལྟར་གྲགས་དེ་ལ། །དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་ནི། །བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་ཀུན་གཞག་པ། །དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་བྱའི་ཕྱིར། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན།1

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལ་སྤྱིར་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མཐའ་དག་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདུས་ལ།
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མཐའ་དག་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཅིང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཆོས་ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ནི། ཆོས་ཆོས་ཅན་སོགས་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་དངོས་པོའ་ིགནས་ལུགས་གཏན་ལ་ཕེབས་པས། དངོས་པོའ་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་གསུངས་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༧ ཕྲེང་། ༩

58 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པ་ཡིན་པས། དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་བྱའི་ཕྱིར།1

།ཞེས་པའི་དོན་ཀྱང་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྒྲ་
ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་མི་དགོས་ལ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པ་སོགས་རང་ལྡོག་གཞི་ལྡོག་གི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱ་ཞིང༌། རྟོག་པ་དང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་ལ་མ་རེག་པར་འདོད་པ་འདི་དག་ནི། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་མི་དགེ་བར་འདོད་པ་རྒྱ་ནག་ཧྭ་ཤང་གི་སྟོན་པ་དང་གྲོས་མ་བྱས་ཀྱང་ཁ་འཆམ་པ་སྟེ། ཐར་པའི་ལམ་གྱི་སྲོག་རྩ་གཅོད་པའི་གཤེད་མ་ཡིན་ནོ།།
ཆོས་ཆོས་ཅན་སོགས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དགག་པའི་ཚུལ་འདིས། སྤྱི་གཞི་མཐུན་བདེན་
པར་གྲུབ་པ་དགག་པ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱི་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང༌། གཞི་མཐུན་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་ལྟར་དངོས་པོ་ཡང་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ་ཡང་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱི་བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་ལ་ཡང་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པས་བཏགས་པའི་སྤྱི་གཙོ་བོ་སོགས་ནི། བདེན་པ་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀར་དུ་འགོག་པ་ཡིན་ལ། རང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཚུལ་ཡང༌། སྤྱི་བདེན་པར་གྲུབ་ན་སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། ཁོས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་དགོས་ཤིང༌། ཁོ་ཡང་རང་བཞིན་འདྲེས་འཛིན་གྱི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་རྣམས་ནི་རང་བཞིན་འདྲེས་ནས་ཕན་ཚུན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་ནའང༌། དེ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་དེ་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པས་བཟུང་བ་ལྟར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཅེས་པ་སྟེ། དེ་ཡིས་ཇི་ལྟར་ཀུན་བཏགས་པ། །དེ་ནི་དམ་པའི་དོན་དུ་མེད། །གསལ་བ་རྣམས་ནི་རྗེས་མི་འགྲོ།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དག་གཞུང་
འདིའི་དོན། སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་ན་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱང་རྫས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་པ་ལ་འཆད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་ཕྱི་རོལ་པ་འདོད་པའི་སྤྱི་ཆ་མེད་འགོག་པ་ཡིན་ཞེས་པ་ལ་འཆད་པ་གཉིས་ཀ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༧ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༦ ཕྲེང་། ༣

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 59

ཡང༌། སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ལས་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཚུ་རོལ་བཞིན་དུ་ཆེས་རིང་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། ལྷག་པར་འདོད་པ་ཕྱི་མ་འདི་སྨྲ་བ་དག་གིས་ནི། དེ་ཡིས་ཇི་ལྟར་ཀུན་བཏགས་པ། །ཞེས་པའི། དེ་ཡིས་1

ཞེས་པ་ཕྱི་རོལ་པ་2

དེ་ཡིས་ཞེས་པར་འཆད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན། དེ་ལ་བསམ་
པའི་དབང་གིས་ན།3

།ཞེས་པའང་ཕྱི་རོལ་པ་དེའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཞེས་པ་སོགས་སུ་འཆད་
དགོས་པས། ཆེས་མ་བརྟགས་པའི་བབ་ཅོལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ།།
གཞི་མཐུན་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཨུཏྤལ་དང་སྔོན་པོ་གཞི་མཐུན་ཡིན་
པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན། ཨུཏྤལ་དང་སྔོན་པོ་ཐ་དད་ཡིན་པའང་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་ཏེ། གཅིག་ལ་གཞི་མཐུན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཨུཏྤལ་དང་སྔོན་པོ་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས། རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཨུཏྤལ་དང་སྔོན་པོ་གཞི་མཐུན་ཡིན་པ་ཡང་ཁས་ལེན་ཅིང༌། ཨུཏྤལ་དང་སྔོན་པོ་རྫས་སུ་གྲུབ་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་གཉིས་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཆ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱི། ཐ་སྙད་པའི་བློས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་སྟེ། དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས། དེ་ཚེ་བློ་ཡི་ངོར་བྱས་ནས། །གཞི་མཐུན་པ་ནི་ཉིད་དུ་གྱུར།4

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་
པར་འདོད་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཆད་པ་པོའ་རིང་ལུགས་གསལ་ ིབར་འོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བརྡ་བཏགས་སྟོན། །དེ་ནི་ཐ་སྙད་ཆེད་དུ་བྱས། །དེ་ཚེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མེད། །དེས་ན་དེ་ལ་བརྡར་མ་ཡིན།5

།ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པའི་
དགོངས་པ་ཡིན་པས། རང་མཚན་ནི་བརྡའི་ཡུལ་མིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྡ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བརྡ་དུས་ཀྱི་རང་མཚན་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་རང་མཚན་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། བརྡ་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། གསལ་བ་རང་མཚན་ནི་མཐའ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༦ ཕྲེང་། ༣
2 ཞོལ། ཤོག ༤༠ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༣༣ ན ༦ ཕྱི་རོལ་པ་ལ་དེ་ཡིས་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༦ ཕྲེང་། ༢
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༡ ཕྲེང་། ༡༢
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༨ ཕྲེང་། ༢

60 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡས་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་བརྡ་སྦྱོར་མི་ནུས་ཏེ། ཐ་དད་པ་དག་བསྟན་པ་ནི། །དཀའ་དང་མི་ནུས་འབྲས་མེད་ཕྱིར།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང༌། རང་ལུགས་ལ་སྒྲ་དོན་ལ་བརྡ་སྦྱོར་བ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །འོ་ན་སྒྲ་དོན་ལ་བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་ཡང་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། བརྡ་དུས་ཀྱི་སྒྲ་དོན་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་སྒྲ་དོན་དང་རང་མཚན་གང་ལ་ཡང་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་པས། སྒྲ་དོན་ལ་བརྡ་སྦྱར་མི་ནུས་པར་ཐལ། སྒྲ་དོན་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསལ་བ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་སྒྲ་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལན་མེད་དོ།།དེས་ན་བརྡ་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་ནི། བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་བརྡ་སྦྱོར་བ་ན། དཀར་ཟལ་ལྟ་བུ་རང་
མཚན་གཅིག་གཞིར་བྱས་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་བ་ལང་ལ་བརྡ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྦྱར་བས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་ནག་སྒུར་སོགས་ཀྱང་བ་ལང་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྔར་དཀར་ཟལ་གྱི་སྟེང་དུ་བ་ལང་ལ་བརྡ་སྦྱོར་བ་ན། ནོག་སོགས་དང་ལྡན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་དང༌། བ་ལང་ནག་སྒུར་སོགས་ཀྱང་ནོག་སོགས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང༌། དཀར་ཟལ་ནི་བ་ལང་ལ་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་བརྡ་སྦྱོར་བའི་གཞིར་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དཀར་ཟལ་དང་བ་ལང་གི་ཚོགས་པ་ལ་སྒྲ་སྦྱོར་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བ་ལང་གི་བརྡ་སྦྱར་བ་ནི་བརྡ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ནོག་སོགས་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་ལ། བ་ལང་དུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་གྱི། ཐ་སྙད་དུས་ཀྱི་ནག་སྒུར་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དཀར་ཟལ་དང་བ་ལང་གི་ཚོགས་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་བརྡ་སྦྱར་བ་མ་ཡིན་པས་སོ། །དེས་ན་བ་ལང་ཞེས་པའི་བརྡ་དཀར་ཟལ་གཞིར་བྱས་ནས་སྦྱར་བའི་ཚེ་བརྡའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་བ་ལང་དང་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་གཞན་སེལ་གཉིས་ཡིན་ལ། དཀར་ཟལ་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བའི་སྒྲ་དོན་ཀྱང་བརྡའི་ཡུལ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།
དེའི་ཕྱིར་བ་ལང་ཡང་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པས། བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་
འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་ལ། འོན་ཀྱང་བ་ལང་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཆ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ལ། སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བརྡ་བཏགས་སྟོན།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་མཚན་བརྡའི་ཡུལ་དུ་དོན་དམ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༢ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༨ ཕྲེང་། ༢

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 61

པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་དོན་ཀྱང་འདི་ཡིན་ཏེ། དཀར་ཟལ་ལ་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དོན་དམ་པར་སྦྱར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དཀར་ཟལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ནག་སྒུར་སོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། དཀར་ཟལ་བ་ལང་ཞེས་པའི་བརྡའི་ཡུལ་དུ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན། དཀར་ཟལ་བ་ལང་ཞེས་པའི་བརྡ་སྦྱོར་བའི་བརྡ་སྦྱོར་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཟུང་བ་ལྟར་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན། རྟོག་པ་དེས་བ་ལང་དང་དཀར་ཟལ་དབྱེར་མེད་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། བ་ལང་དང་དཀར་ཟལ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། བ་ལང་ནག་སྒུར་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའམ། དཀར་ཟལ་ཀྱང་ནག་སྒུར་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པ་གང་རུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆོས་ཆོས་ཅན་སྤྱི་གཞི་མཐུན་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་བརྡའི་ཡུལ་ལ་སོགས་པའི་རང་ལྡོག་ཡིན་ན་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ལ། སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། དེ་དག་གི་གཞི་ལྡོག་ཡིན་ན་སྒྲོ་བཏགས་དང་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱི་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ད་ནི་རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཞར་བྱུང་འགའ་ཞིག་གཏན་ལ་དབབ་
པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། གང་ཕྱིར་དངོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས། །རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་ཕྱིར། །མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས། །ལྡོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན།1

།ཞེས་རང་མཚན་
རྣམས་རིགས་མཐུན་མི་མཐུན་གྱི་ཆོས་གཞན་གང་དང་ཡང་མ་འདྲེས་པར་བཤད་ཅིང་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་རིགས་གཅིག་མི་གཅིག་གི་རྣམ་དབྱེ་བྱས་པའང་བྱུང་ན། རིགས་གཅིག་མི་གཅིག་དང་མཐུན་མི་མཐུན་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཇི་ལྟར་གཟུང་བར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ལ་རིགས་འདྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བ། རིགས་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པ། རིགས་གཅིག་པ་དང་མི་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ལས། རིགས་འདྲ་བ་དང་རིགས་གཅིག་པ་དང་རིགས་མཐུན་པ་གསུམ་ག་ལ་ཡང༌། རྫས་རིགས་འདྲ་བ་དང་གཅིག་པ་དང་མཐུན་པ་དང༌། ལྡོག་པ་རིགས་གཅིག་པ་དང་འདྲ་བ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་གཉིས་སུ་འགྱུར་ལ། རྫས་རིགས་མཐུན་པ་སོགས་སུ་འཇོག་པ་ནི། ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པས་འཇོག་པ་ཡིན་པས། ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༣ ཕྲེང་། ༨

62 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པའི་དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་རྫས་ཀྱི་རིགས་མཐུན་པ་དང་གཅིག་པ་དང་འདྲ་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ནས་ཀྱི་ས་བོན་འབྲུ་གཅིག་གིས་བསྐྲུན་པའི་སྡོང་བུ་ལས་འོངས་པའི་ནས་འབྲུ་ཐ་དད་དག་ལྟ་བུ་ནི་ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། རྫས་རིགས་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། བ་ལང་དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྒུར་ལྟ་བུ་ནི་བ་ལང་དུ་མཚུངས་ཀྱང་ཉེར་ལེན་ཐ་དད་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། རྫས་རིགས་མི་མཐུན་པ་ཞེས་བྱའོ།།
དོན་འདི་ཉིད་གསལ་བར་བཤད་པ་ནི། ཤཱཀྱ་བློས། དེ་ལྟར་ན། ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་ནི། ཐ་དད་པ་དང་ཐ་དད་པ་མེད་པར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱུས་བྱས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་བྲལ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་
དང༌། དེ་བས་ན་རིགས་མཐུན་པ་དང་རིགས་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུན་ཐ་དད་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པས་བྱས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་སྨྲས་པ་དག་ཡིན་ལ། ཚུལ་འདི། ཐ་དད་རྒྱུ་ཐ་དད་ལས་ཡིན།2

།ཞེས་པའི་དགོངས་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་བརྟག་པར་བྱའོ། །ལྡོག་པ་རིགས་
མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ནི། འདི་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པ་གྲངས་ཅན་ལ་སོགས་པ་དག །ཙནྡན་དང་ཤ་པ་དང་བ་ལང་སོགས་རྫས་ཐ་དད་པར་མཚུངས་ཀྱང༌། ཙནྡན་དང་ཤ་པ་ལ་རིགས་གཅིག་གི་སྒྲ་བློ་འཇུག །ཙནྡན་དང་བ་ལང་ལ་རིགས་གཅིག་གི་སྒྲ་བློ་མི་འཇུག་པ་ནི། ཤིང་གི་སྤྱི་གཙོ་བོ་གཅིག་ཙནྡན་དང་ཤ་པ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་ལ། ཙནྡན་དང་བ་ལང་ལ་མེད་པས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ། །སློབ་དཔོན་གྱིས་དེ་བཀག་ནས་ཙནྡན་དང་ཤ་པ་ལ་ཤིང་གི་གཞན་སེལ་བའི་རིགས་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལ། བ་ལང་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་ཅིང༌། དེ་ལ་དགོངས་ནས། ཐ་དད་མཚུངས་པ་ཡིན་ན་རིགས། །ཉེ་བ་གང་གིས་འགའ་ཞིག་ལ། །རབ་འཇུག་གཞན་ལ་མིན་དེ་ཉིད། །སྒྲ་དང་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་དཀར་ཟལ་དང་
ནག་སྒུར་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་མཐར་གཏུགས་ན། བ་ལང་གི་སྤྱི་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཐུན་མོང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༣༡༡ ཕྲེང་། ༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༢ ཕྲེང་། ༡༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༤ ཕྲེང་། ༥

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 63

དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་རག་ལས་ནའང༌། བ་ལང་1

གི་སྤྱི་དེ་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་
ཕྱིར། རིགས་གཅིག་ཡིན་ཞེས་སྨྲས་ན་རྟག་མི་རྟག་ཀྱང་རིགས་གཅིག་ཏུ་ཐལ། ཤེས་བྱ་དེ་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚུངས་ལ། འདོད་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་རིགས་མཐུན་པར་འགྱུར་བས། རིགས་མི་མཐུན་པ་མི་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་དཀར་ཟལ་དང་གསེར་བུམ་རིགས་མི་མཐུན་པར་ཐལ། དཀར་ཟལ་བ་ལང་ཡིན། གསེར་བུམ་བ་ལང་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱས་ན། དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྒུར་ཡང་རིགས་མི་མཐུན་པར་ཐལ། ནག་སྒུར་གྱི་ཁ་དོག་ནག་པོ་ཡིན། དཀར་ཟལ་གྱི་ཁ་དོག་ནག་པོ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་མཚུངས་པས་མཐར་ཤེས་བྱ་ཕལ་ཆེ་བ་རིགས་མི་མཐུན་པར་ཁས་བླང་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།
དེ་བས་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲུབ་པ་དངོས་པོ་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་གཅིག་པའི་ཚུལ་དང༌། བུམ་མེད་ལ་སོགས་པ་དགག་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་གཅིག་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཆོས་དེ་གཉིས་བརྡ་ལ་བྱང་བ་དང་མ་བྱང་བའི་སྐྱེས་བུ་གང་གིས་མཐོང་ཡང་ཡིད་གཏད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐོང་ཙམ་ཉིད་ནས་འདྲ་བར་འཛིན་པའི་བློ་ངང་གིས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་དེ་གཉིས་ལ་རིགས་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལས་ཟློག་པའི་དངོས་པོ་ནི་རིགས་མི་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན། དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྒུར་ནི་ཡིད་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་མཐོང་ཙམ་ནས་བརྡ་ལ་བྱང་མ་བྱང་ཀུན་གྱི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བར་སྣང་ལ། དཀར་ཟལ་དང་བུམ་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྒུར་རིགས་གཅིག་ལ། དེ་དང་བུམ་པ་རིགས་མི་གཅིག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་བོ། །དེ་ལྟར་འདྲ་མི་འདྲ་སོ་སོར་སྣང་བའི་བློ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ནང་གི་རྐྱེན་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དཀར་ཟལ་དང༌། ནག་སྒུར་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་གོམས་པ་མཚུངས་ལ། དཀར་ཟལ་དང་བུམ་པ་ལ་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཞིང༌། ཕྱིའི་རྐྱེན་དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྒུར་ནོག་སོགས་དང་ལྡན་པར་མཚུངས་ལ། དཀར་ཟལ་དང་བུམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པར་མཚུངས་པ་ཙམ་གྱིས་རིགས་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡང་མི་འབྱུང་སྟེ། དཀར་ཟལ་དང་མི་དངོས་པོ་ཡིན་པར་མཚུངས་ཀྱང༌། རིགས་གཅིག་ཏུ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༤༢ བ ༥ བ་ལང་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་

64 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འཛིན་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་ཞིང༌། དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྒུར་ནོག་སོགས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་བྱིས་པ་ནས་མཁས་པའི་བར་གྱི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་རིགས་གཅིག་པར་སྣང་བ་མྱོང་བས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།དངོས་པོ་མེད་པ་དགག་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་གཅིག་མི་གཅིག་ནི། དགག་བྱ་རིགས་
གཅིག་མི་གཅིག་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ། དགག་པ་ལ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་དགག་བྱའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་འདི་ལྟར་ ིརྟོགས་ན་འདྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་རྨོངས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གངས་རིའི་ཁྲོད་ན་འཛམ་བུ་གླིང་གི་དཔལ་ཁོ་བོ་གཅིག་པུ་མགྲིན་པ་བསལ་ཏེ་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེས་ནི་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ད་ནི་ཡུལ་ལ་ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པར་ ིབཞག་པ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲིབ་བྱེད་པ། །སྒྲིབ་བྱེད་དེས་བདག་ཐ་དད་ཀྱང༌།1

།ཞེས་པ་འགྱུར་རྙིང་ལ། ཀུན་རྫོབ་དེས་བདག་ཐ་དད་ཀྱང༌། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པ་ཞེས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ལ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེ་བ་མཐུན་ལ། དེའི་ཕྱིར་སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པ་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པའི་སྒྲ་བཤད་པའི་གཞིར་བྱས་ནས། དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། དངོས་པོའ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་ ིདེ་དངོས་སུ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱའོ། །དེས་ན་སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་གཞི་ཡིན་ལ། སྤྱི་མཚན་རྣམས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་བློ་དེའི་ངོར་བདེན་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །འོན་ཀྱང་རྟོག་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྫོབ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ཡིན་ལ་བདེན་པ་ཡང་ཡིན་པས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་ནི་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན། བརྫུན་པ་ཡང་ཡིན་བདེན་པ་ཡང་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་དགོས་པས། འགལ་བ་འདུ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༥ ཕྲེང་། ༢༡

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 65

དོན་དམ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་ལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ནི། རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་
དུ་བདེན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་འདོད་ལ། སྡེ་བདུན་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་མདོ་སྡེ་པ་དང༌། སེམས་ཙམ་པ་དག་ཕྱོགས་འདི་ལ་མཐུན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་དོན་དམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་པའི་གཞི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་བྱས་ནས་དེའི་ངོར་བདེན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། ཤེས་པ་དེའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །འོན་ཀྱང་མདོ་སེམས་གཉིས་དོན་དམ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་འདོད་པར་འདྲ་ཡང༌། ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བའི་མཚན་གཞི་ལ་མི་མཐུན་ཏེ། སེམས་ཙམ་པ་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་པ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པར་འདོད་པ་ལྟ་བུའོ།།གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ནི། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་
ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཆོས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་སོ། །ཁ་ཅིག །དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང༌། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་རང་མཚན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་
ཡིན་ཞེས་འདོད་པས་ནི། ཡི་གེ་ཙམ་ལའང་མ་བལྟས་པར་ཟད་དེ། དེ་དག་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བཤད།2

།ཅེས་འབྱུང་གི །རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་ཅེས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང༌།
གང་ཞེས་པ་དང༌། དེ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པ་དང་སྐབས་སྟོབས་ལས། རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ནི། དོན་དམ་པའི་ངོར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་ཁྱབ། ཅེས་པའི་ཁྱབ་པ་སྟོན་པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་སྨོས་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
སྐབས་སྟོབས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་སྒྲུབ་པ་ལ། དོན་བྱེད་ནུས་དང་མི་ནུས་ཕྱིར།3

།ཞེས་བཀོད་པ་དེའི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབས་ནས་དེའི་ཆེད་
དུ་སྨོས་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞལ་བྱ་དེ་དོན་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༡༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༡༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༧

66 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ལ། དེ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དོན་དམ་པའི་ངོར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་ཁྱབ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བཤད་ཅིང༌། དེའི་ངོར་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པས་ཁྱབ། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དེ་དག་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པ། དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང༌།1

།ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དོན་དེ་ཉིད་སློབ་དཔོན་ལྷ་ཤཱཀ་གཉིས་ཀྱང་
འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཡ་མ་རིས་གཞུང་འདིའི་མཚམས་སྦྱོར་དུ། ཞར་ལ་ཐེག་པ་ཐ་ཤལ་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཤད་པ་ནི། མདོ་སྡེ་པ་ཐེག་དམན་པ་ཡིན་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐེག་པ་ཐ་ཤལ་བ་ཞེས་བྱས་ནས། དེའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་ཞེས་པར་བསམ་པ་ཡིན་དུ་ཟད་མོད་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ན་ཐེག་པ་ཐ་ཤལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཅེས་པ་མི་འཐད་ལ། མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་ན་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པར་འདོད་པའི་སེམས་ཙམ་པ་ཡོད་དགོས་ནའང༌། འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་སྔོན་ཆད་མ་བྱུང་ངོ་། །དེས་ན་གཞུང་འདི་ནི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་མཐུན་པར་འདོད་དགོས་ལ། འོན་ཀྱང་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚན་གཞི་ལ་མི་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་
དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་འདི། དོན་དམ་ཆ་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པར་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་ཡིན་དགོས་ལ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པས་ཁྱབ་ན། བུམ་པ་སོགས་ཀྱང་དོན་དམ་བདེན་པར་འགྱུར་དགོས་ནའང། དེ་མི་འཐད་དེ། གཞུང་འདིའི་མདོ་སྡེ་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང༌། མཛོད་ལས། གང་ལ་བཅོམ་དང་བློ་ཡི་གཞན། །བསལ་ན་དེ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༡༠

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 67

བློ་མི་འཇུག་པ། །བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནོ།1

།ཞེས་བཤད་པ་
དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེར་བུམ་པ་དང་ཆུ་ལྟ་བུ་བཅོམ་གཞིག་གིས་དེར་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་བའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན། དོན་དམ་པར་ཡོད་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། བཅོམ་གཞིག་གིས་དེར་འཛིན་གྱི་བློ་མི་འདོར་བའི་ཆོས་ཡིན་པ་ལ། རང་མཚན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞུང་དང་ཁས་བླངས་གཉིས་ཀ་དང་དངོས་སུ་འགལ། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྟག་པ་ཡང་བཅོམ་གཞིག་གིས་དེར་འཛིན་གྱི་བློ་མི་འདོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་སྟེ། བློས་གཞིགས་ན་འདོར་རོ་ཞེ་ན། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་དང་རྟག་པ་ལ་བློས་གཞིགས་པས་དེར་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་མི་འདོར་གྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཉིས་ཀ་ཡང་རྫས་ཀྱི་ཆ་ཤས་མེད་པ་དང༌། ལྡོག་པའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཡོད་པར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྡོག་པའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཡོད་པར་ཐལ། གཉིས་ཀ་ལ་རང་མིན་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་མཛོད་ནས་བཤད་པ་དང་། འདིའི་མདོ་སྡེ་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མདོ་སྡེ་པའི་རྣམ་གཞག་ཙམ་དུ་མཐར་ཐུག་ཀྱང་ལུགས་མི་གཅིག་སྟེ། མཛོད་ལས་བཤད་པ་འདི་ནི། རྫས་སུ་གྲུབ་ན་ཆ་མེད་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པའི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ལུགས་དེ་ཁས་ལེན་པ་ནི། ཁ་དོག་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་ཡོད་དེ། རྡུལ་ཕྲན་ལ་ཡང་ཁ་དོག་གི་རྫས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབྱིབས་རྫས་གྲུབ་མི་སྲིད་དེ། རྡུལ་ཕྲན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར། གཉིས་གཟུང་འགྱུར་ཏེ་རྡུལ་ལ་མེད།2

།ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་
ནོ། །འདིར་ནི་དབྱིབས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་སྟེ། དབྱིབས་སོགས་ཅི་འདྲ་རབ་གྲུབ་པ།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དབྱིབས་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། འབྲས་བུ་ཡིན་ན་
རྫས་སུ་གྲུབ་དགོས་པར་ཁྱོད་རང་ཡང་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། མདོ་སྡེ་པ་དེ་དང་འདི་ལུགས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་གཅིག་ཏུ་བསྲེ་བར་མི་བྱའོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༤༣ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༤ ཕྲེང་། ༡༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༡ ཕྲེང་། ༧

68 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འོ་ན། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་ལུགས་དང་འདི་ནས་བཤད་པའི་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་
ལ་དོན་དམ་བདེན་པའི་འཇོག་མཚམས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། འདིའི་མདོ་སྡེ་པ་དང་མཛོད་ནས་བཤད་པའི་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཁྱད་པར་འདུག་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། སེམས་ཙམ་པ་དེ་གཉིས་ལ་ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པ་དེ་གཉིས་ལ་བེམ་པོ་འགའ་ཞིག་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབྱིབས་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་བུམ་གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བརྫུན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པ་འབུད། འདོད་ན། སྒྲོ་བཏགས་སུ་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལ། །དོན་དམ་ཆ་མེད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་ནི། མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གང་གི་ཡང་ཐ་སྙད་མ་ཡིན་ཞིང༌། སྔོན་གྱི་མཁས་པ་སུ་ལ་ཡང་མ་གྲགས་ཀྱི། མི་ཤེས་པ་དག་གིས་རང་བླུན་པོར་མཚོན་བྱེད་དུ་སྨྲས་པར་ཟད་དོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པའི་ཆོས་ལ། དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་པ་ནི། ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལ་བདེན་གཉིས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་ལ། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་ལ་ལྟོས་ནས། དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་བཏགས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་སོགས་ཐམས་ཅད་བྱ་བྱེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དང་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་ཐམས་ཅད་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲའོ།།
འོ་ན། བདག་མེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་མི་ནུས་
པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། རྟགས་ཚད་མས་གྲུབ། འདོད་ན། ཁྱོད་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་ཡིན་ན། ལོག་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་མེད་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་ན་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ་ལོ། །འདིས་ནི་ལུགས་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་སུན་ཕྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་བདེན་པ་རྣམ་པར་བཅད་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 69

ཙམ་གྱི་ཆ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཐལ། ཁྱོད་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ལན་མེད་དོ། །དོན་དམ་པར་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་བྱ་བྱེད་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་རྟགས་ཁས་བླངས་སོ། །འདོད་ན། དོན་དམ་པར་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྐད་གསངས་མཐོན་པོས་ཁྱེད་རང་སྨྲ་བ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཚད་མ་མེད་པ་འདོད་ན། དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་མེད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡོད་ན་ཚད་མས་དམིགས་རུང་གང་ཞིག །ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་འབུད་དོ། །ཁྱབ་པ་མེད་ན། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཟུར་སྔ་མ་མ་གྲུབ་ན། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་གཞི་མ་གྲུབ་པ་འབུད། ཟུར་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དོན་དམ་པར་ཚད་མ་མ་གྲུབ་པ་འབུད་དོ། །གཞན་ཡང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན། རྒྱུ་མིན་ན་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དངོས་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་དུ་སྨྲ་བ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང༌། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན། རྟག་པར་སྨྲ་བ་ཅིས་འགོག །རྟག་ན་མི་འཇིག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ན་མ་སྐྱེས་པར་འགྱུར་རོ། །མ་སྐྱེས་པ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན། མི་འཇིག་པ་ཡང་འདོད་དོ། །སྤྱིར་དངོས་པོ་ཙམ་ལ་མི་འཇིག་པ་ཁེགས་ན་བྱེ་བྲག་བདེན་དངོས་ལ་ཡང་མི་འཇིག་པ་ཁེགས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱིར་དངོས་པོ་ཙམ་ལ་མ་བྱས་པ་ཁེགས་པ་ན། བྱེ་བྲག་བདེན་དངོས་ལ་ཡང་མ་བྱས་པ་ཁེགས་སོ་ཞེས་སོགས་རིགས་པ་ཤེས་པས་བསྐལ་པའི་བར་དུ་སྒྲེ་བར་ནུས་སོ།།
གཞན་ཡང༌། བདེན་དངོས་ཡིན་ན་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་སུ་གང་བཀོད་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པ་སོགས་བཀོད་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ། ཤེས་བྱ་སོགས་བཀོད་ན་མ་ངེས། དངོས་མེད་སོགས་བཀོད་ན་འགལ། དངོས་པོ་ཡིན་པ་སོགས་བཀོད་ན་སྒྲུབ་བྱེད་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་ཤིང༌། སྒྲ་ཡང་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང༌། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ད་ལྟར་བ་ཡིན་དགོས་པ་དང༌། བདེན་དངོས་

70 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པར་སྨྲ་བ་དང༌། ད་ལྟར་བའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ཞེས་སྨྲ་བ་རྣམས་དངོས་འགལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་ལ། མ་སྐྱེས་པ་འགགས་ན་དངོས་མེད་འགགས་པར་སྨྲ་བའང་དགག་མི་ནུས་པར་འགྱུར་ལ། གཞན་ཡང༌། བདེན་དངོས་ཡིན་ན་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ཁྱབ་ན། དབུ་མ་པས། དངོས་སྨྲ་བའི་ངོར་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་མི་དགོས་པར་ཐལ། དངོས་སྨྲ་བས་དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། དབུ་མ་པ་རང་གི་ངོར་ནི་སྒྲུབ་མི་དགོས་པས། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དངོས་སྨྲ་བས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྟོགས་པར་ཁས་ལེན་པའམ། ཡང་ན་བདེན་དངོས་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་རྒྱང་འཕེན་གྱི་ལུགས་འཛིན་པ་གང་རུང་གཅིག་བྱེད་དགོས་པས། འགལ་འདུའི་ཕུང་པོ་འདི་ལས་ཐ་ཆད་པ་སྔོན་ཆད་མ་མཐོང་ཞིང༌། ཕྱིས་ནི་ངེས་པ་མེད་དེ། ལྟ་བའི་སྙིགས་མར་གྱུར་པའི་དུས་ཀྱི་མཐའ་ལ་བབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག །དངོས་པོ་ཡིན་ན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། རགས་པ་ཡིན་ན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་འགལ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས། བུམ་པ་སོགས་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲན་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་ཚོགས་པ་ཡིན་ན་རྡུལ་ཕྲན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ནོར་བུ་དུ་མ་སྤུངས་པའི་ཕུང་པོ་ཡིན་ན། ནོར་བུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ལོ། །འོ་ན། ཡན་ལག་དུ་མ་ཚོགས་པ་ཡིན་ན། ཡན་ལག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་ཚོགས་པ་ཡིན་ན་རྡུལ་ཕྲན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། རྐང་ལག་སོགས་ཚོགས་པ་ཡིན་ནའང་དེ་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། སྐྱེས་པ་ཡིན་ན་ཕོ་དབང་དང༌། བུད་མེད་ཡིན་ན་མོའ་དབང་པོར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་འབྱུང་སྟེ། དེས་མཚོན་པའི་རིགས་པ་ ིགཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་ལ། རགས་པ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་པ་ནི་བཀག་ཟིན་ཏོ།།
གང་དག་དངོས་པོ་རྒྱུ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་ཁས་ལེན་པ་དངོས་སྨྲ་བའི་ནང་འགལ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ།1

།འོ་ན་དངོས་པོ་ཡིན་ན་རྟག་པའང་ཡིན་མི་རྟག་པའང་ཡིན་པ་འདི་ཡང་དངོས་སྨྲ་བའི་
ནང་འགལ་ཡིན་གྱི། ཁོ་བོ་ནི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་གི་སྐྱོན་མཐའ་དག་རིགས་པ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ཆ་རྐྱེན་དུ་བསྒྱུར་ལ། རིགས་པའི་གནོད་
1 ཞོལ། ཤོག ༤༨ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༣༩ བ ༥ ཡིན་ཅེས་ཟེར་ཏོ།།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 71

བྱེད་ཅི་བྱུང་ཡང༌། ཡ་ང་བ་མེད་པར་ཁ་སྤུ་འཐོག་པའི་ལས་ལ་བརྩོན་པར་བྱོས་ཤིག །དེས་ན་རགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཀྱང༌། རགས་པ་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ལ། བྱ་བྱེད་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཀྱང༌། བྱ་བྱེད་ཡིན་ན་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་མི་དགོས་པས། རང་ལྡོག་གཞི་ལྡོག་གི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ།།
འོ་ན། རགས་པ་ཡང་ཡིན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་ན། བྱེ་བྲག་
པས། ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་ཡོད་ཅེས་པའི་རང་ཚིག་དེས། ཡན་ལག་ཅན་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཤགས་ལ་ཡན་ལག་ཚོགས་ཙམ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་པར་ཁས་བླངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡན་ལག་ཅན་ལ་ཀུན་རྫོབ་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟ་བུའི་རང་ཚིག་དེ་བརྗོད་བྱ་དངོས་ཤགས་འགལ་བར་གང་གིས་འཇོག་ཅེ་ན། དེ་ནི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོས་དེ་ཡན་ལག་ཅན་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཤགས་ལ་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་རང་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ན་ཡན་ལག་རྣམས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་ཤས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དངོས་སུ་རྫས་གཞན་དུ་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བས། རང་ཚིག་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཟློག་སྟེ་སྨྲས་ན་ཆེས་འགྲིག་པའི་ཕྱིར། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཆ་ཤས་ཡོད་པས། ཡན་ལག་ཅན་དུ་འགྱུར་ན། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ཀྱང་ཡན་ལག་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཁོའ་བདག་ཉིད་དུ་ ི 1

འགྱུར་པའི་ཆ་ཤས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁོའ་ཤར་ནུབ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ ིརོ། །ཁོའ་ཤར་ནུབ་སོགས་ཀྱང་མེད་ན་ཕྱོགས་བཅུ་དབུས་དང་གང་ན་ཡང་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། ིགཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ།།
གཞན་དག་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཕྱོགས་ཆ་མེད་པ་དང་དེའི་ཤར་དང་ནུབ་ཡོད་པ་མདོ་སྡེ་པའི་ནང་འགལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།2

།དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཅིང་རང་མིན་
པའི་ཤར་ཆ་དང་ནུབ་ཆ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་མེད་པ་ཆ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཤར་ནུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཆ་མེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་ལ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེའི་ཤར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་གྱི།

1 ཞོལ། ཤོག ༤༨ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༤༠ ན ༤ ཁོའ་བདག་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་པའི་ ི
2 གཙང་། ཤོག ༤༠ ན ༥ ཞེས་ཟེར་ཏོ།།

72 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེའི་ཆ་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཤར་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཕྱོགས་ཆ་དང་བཅས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལའང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔ་ཕྱི་མེད་པ་དུས་ཆ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་རང་གི་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པས་དུས་ཆ་དང་བཅས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་དང་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་གཞག་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་
གསུམ་དུ་བསྐོར་བ་ལས། བཀའ་དང་པོར་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་མོད་ཀྱི། བདག་མེད་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་རེ་ཞིག་མི་རུང་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་བཞེད་ནས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་གཞག་གཙོ་བོར་གསུངས་ཤིང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན། བཀའ་བར་པ་དང་ཐ་མས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་བཞེད་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་བཀའ་བར་པ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི། བཀའ་ཐ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་དགོངས་པ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དྲང་དོན་ཡིན་ལ། བཀའ་ཐ་མ་ནི་དགོངས་པ་གཞན་བཙལ་མི་དགོས་པར་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་རུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ངེས་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ཡབ་སྲས་བཞེད་པ་ཡིན་ལ།
དེས་ན་གཞུང་འདི་དག་ཏུ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ། གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བཀའ་དང་པོའ་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་གཞན་ངོར་ཕྱི་ ིརོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་རྣམ་གཞག་དང༌། རང་ལུགས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། བཀའ་ཐ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བཀག་ཅིང༌། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བཀའ་བར་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འཆད་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་ཚེ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལ། མདོ་སྡེ་པ་ལའང་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་དང༌། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་ཡང་གཅིག་ཁོ་ན་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་པ་དང༌། རྣམ་པ་དུ་མ་ཤར་བ་ན་ཤེས་པ་ཡང་དུ་མ་ཁས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 73

ལེན་པ་རྣམ་ཤེས་གྲངས་མཉམ་པ་གསུམ་ཡོད་པར་དབུ་མ་རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་ལས། འདིར་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་པའི་ཚེ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ལ། སེམས་ཙམ་པ་ལ་ཡང་ཤེས་པའི་གཟུང་རྣམ་རྫས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་རྣམ་བདེན་པ་དང༌། གཟུང་རྣམ་སྒྲོ་བཏགས་སུ་འདོད་པ་རྣམ་བརྫུན་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། རྣམ་བདེན་པ་ལ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་དུ་སྨྲ་བ་སོགས་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་གསུམ་དང༌། རྣམ་བརྫུན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་མཐའ་དག་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་བ་ཡིན་པས། དེ་ལོག་ན་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ལ་རྫུན་སྣང་མེད་པར་འདོད་པ་དྲི་མེད་པ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་མ་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་པས་དེ་ལོག་ཀྱང་མི་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ལ་ཡང་རྫུན་སྣང་ཡོད་པ་དྲི་བཅས་པ་གཉིས་ལས། སློབ་དཔོན་ལྷ་ཤཱཀ་གཉིས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་རྣམ་བདེན་དུ་བཀྲལ་ལ། རྒྱན་མཁན་པོས་རྣམ་རྫུན་དྲི་མེད། ཆོས་མཆོག་གིས་དྲི་བཅས་སུ་བཀྲལ་མོད། བདག་གི་བླ་མ་དག་ནི། རྣམ་རྫུན་ལས་རྣམ་བདེན་གྲུབ་པའི་མཐའ་བརླིང་ཞིང༌། སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་གནས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྡེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་དུ་སྨྲ་བའི་རྣམ་བདེན་པ་ཡིན་པར། ཁོ་བོས་ཀྱང་ལུང་དང་རིགས་པ་དུ་མ་ལས་ཤེས་ལ། དེ་དག་གི་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་གཞག་དང་བཅས་པ་ཅུང་ཟད་འོག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱའོ།།
བཀའ་བར་པ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་
འགྲེལ་བའི་ཚུལ་ནི། དངོས་རྣམས་ཐ་དད་གནས་པ་འདི། །དེ་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །དེ་ནི་བསླད་པ་ཉིད་ཡིན་ན། །དེ་དག་ཐ་དད་ཀྱང་བསླད་འགྱུར། །གཟུང་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ལས། །མཚན་ཉིད་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །དེས་ན་མཚན་ཉིད་སྟོང་པའི་ཕྱིར། །རང་བཞིན་མེད་པར་རབ་ཏུ་བཤད། །ཕུང་པོ་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། །མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་ཡིན། །ཁྱད་པར་ཅན་དེའང་དེ་ཉིད་མིན། །དེས་ཀྱང་དེ་དག་མཚན་ཉིད་བྲལ།1

།ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་
ལ་ཚིགས་བཅད་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། རྒྱུ་འབྲས་མཚན་མཚོན་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་སོགས་གཉིས་ཆོས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་ནི། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་སྣང་བའི་རྟོག་པས་འབྱེད་པ་ཡིན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༥ ཕྲེང་། ༦

74 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ལ། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་རིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་འཁྲུལ་བར་གྲུབ་ཅིང༌། དེས་ན་མཚན་མཚོན་སོགས་གཉིས་ཆོས་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད། བློ་འཁྲུལ་པས་བཞག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པ་དང༌། རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །ཤོ་ལོ་ཀ་ཕྱི་མའི་དོན་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའ་མཚན་ཉིད་གཟུགས་སུ་རུང་བ་སོགས་ལ། མཚན་ཉིད་ ིཐམས་ཅད་འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན། མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང༌། གཟུགས་སོགས་མཚོན་བྱ་ཐམས་ཅད་འདིས་མཚོན་པར་བྱ་བས་ན། མཚོན་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་བྱ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་ན། བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས། གཟུགས་སོགས་མཚོན་བྱ་དང༌། གཟུགས་རུང་སོགས་མཚན་ཉིད་རྣམས་
1

རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་དགོས་པས། དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་མཚོན་གྱིས་བསྡུས་ལ། མཚན་མཚོན་བྱ་བྱེད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཤིང༌། བྱ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པ་དང༌། རང་བཞིན་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །ཁ་ཅིག །ཤོ་ལོ་ཀ་ཕྱི་མ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཕལ་ཆེར་ཐེག་ཆེན་བཀར་མི་འདོད་པས་དེ་དག་གིས་བཀའ་བར་པའི་དགོངས་པ་འཆད་དགོས་པས་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེས་ཀྱང་ཞེས་པའི་ཀྱང་སྒྲས་སྔ་མ་སྡུད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་རྣམ་རིག་པ་རང་གི་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟར་སྡེ་བདུན་དུ་གཞན་ངོར་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་བླངས་པའི་རྣམ་གཞག་
དང༌། རང་ལུགས་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཁས་ལེན་པའི་རྣམ་གཞག་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང༌། རང་མཚན་ཡིན་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པ་དང༌། དངོས་པོ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་མི་མཐུན་པ་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ལ་མི་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རང་མཚན་ཡིན་ན་དོན་དམ་དང༌། སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་པར་འདྲ་ཡང༌། མདོ་སྡེ་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་
1 ཞོལ། ཤོག ༥༠ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༤༡ བ ༥ མཚན་ཉིད་རྫས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 75

དོན་རང་མཚན་དོན་དམ་བདེན་པར་ཁས་ལེན་ལ། སེམས་ཙམ་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་དངོས་པོ་ཡིན་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་དང༌། དངོས་པོར་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་ན་ཀུན་
རྫོབ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད་པས། བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པ་ལ་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ན་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རྫས་སུ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སློབ་དཔོན་ལྷ་ཤཱཀ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང༌། དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང༌། གང་ཅུང་ཟད་གཅིག་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ནི་རང་མཚན་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་པར་ལན་གཅིག་མིན་པར་བཤད་དོ། །འོ་ན། དོན་དམ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ན། བདག་མེད་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། མངོན་སུམ་ཚད་མས་དངོས་སུ་འཇལ་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། བདག་མེད་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྒྲོ་བཏགས་ཞེས་པ་དེ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་དེར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་སྒྲོ་བཏགས་མ་ཡིན་གྱི། བཏགས་ཡོད་ལ་སྒྲོ་བཏགས་སུ་བྱས་པ་དེ་ཡིན་ལ། བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་རང་དབང་བ་མིན་པར་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྫས་ཡོད་ཡིན་ན་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དགག་བྱ་བཅད་པ་ཙམ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་རྒྱུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འཕགས་པ་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང༌། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་དང་བྲལ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་ཙམ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ལ། བདག་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ནི་ཤགས་ལ་འཇལ་བ་ཡིན་གྱི་དངོས་རྟོགས་མ་ཡིན་ནོ།།
དངོས་མེད་ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་ལ་དངོས་རྟོགས་སུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དངོས་
མེད་ལ་ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་ལ་རང་གི་རྣམ་པ་གཏོད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་དངོས་མེད་དམིགས་རྐྱེན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་ཡོད་པ་དགག་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་མེད་དངོས་སུ་རྟོགས་སམ་ཤགས་ལ་

76 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རྟོགས་ཤེ་ན། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སླར་མི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པས། དངོས་མེད་རྟོགས་པའང་དངོས་པོ་ལྟ་བུ་ལ་དངོས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤགས་ལ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། དངོས་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། དངོས་མེད་ལ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་གཏོད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟོག་པ་བཞིན་དུ་བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཤར་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དངོས་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དེ་ཡུལ་གྱིས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་གྱི། སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།
འོ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དངོས་མེད་རྣམ་པ་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཤར་ན་
རྟོག་པར་འགྱུར་བས། རྣམ་པ་གསལ་བར་ཤར་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་མེད་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་བར་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དངོས་མེད་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དངོས་མེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་གྱུར་དུ་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མངོན་གྱུར་དུ་གཞལ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དངོས་མེད་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་ནི་འདོད་པ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་སྣང་བས་མངོན་གྱུར་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། གལ་ཏེ་དགོས་ན་ཟས་རོ་མི་ཞིམ་པ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་རོ་མཆོག་དང་ལྡན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ལ་རོ་མཆོག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་མཆོག་སྣང༌།1

།ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །དེ་ནི་རོ་མི་ཞིམ་པའི་ཟས་རོ་ཞིམ་པར་སྣང་ཞེས་པ་མ་ཡིན་
གྱི། སྤྱིར་ཟས་རོ་མི་ཞིམ་པ་གཅིག་ཀྱང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསོལ་དུ་བཀོད་པ་ན། རོ་བརྒྱ་དང་ལྡན་པའི་ཟས་སུ་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ཉིད་རོ་ཞིམ་པར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༧ ཕྲེང་། ༡༠

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 77

མ་ཡིན་པ་མངོན་གྱུར་ཏུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་གཅིག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་གྱུར་དུ་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ཉིད་མངོན་གྱུར་དུ་སྣང་བ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་མཚུངས་སོ། །འོ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་ཐལ། སྤྱིར་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་པའི་དངོས་མེད་ལྟ་བུ་ཡང་ཁྱོད་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རོ་འཛིན་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་ཐལ། སྤྱིར་ཟས་རོ་ཞིམ་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཁྱོད་ལ་རོ་ཞིམ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྣང་ཡང་འཁྲུལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། འཁྲུལ་རྒྱུའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་མ་ཡིན་གྱི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐར་ཕྱིན་པའི་དབང་གིས་སྣང་བ་ཡིན་པས་སོ། །ཞེ་ན། སྤྱིར་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྣང་ཡང་འཁྲུལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། འཁྲུལ་རྒྱུའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་མ་ཡིན་གྱི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མཐར་ཕྱིན་པའི་དབང་གིས་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དངོས་མེད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྣང་ཡང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་མེད་མངོན་གྱུར་ཡིན་པར་གཞལ་བ་མ་ཡིན་པས། ཆོས་དེར་ཚད་མས་གཞལ་བ་ལ་ཆོས་དེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དོ། །ཚད་མ་ལ་དེ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྣང་ཡང༌། ཚད་མས་དེ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པར་མ་གཞལ་བར་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ཉན་ཤེས་ལ་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྣང་ཡང༌། དེས་དེ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པར་མ་གཞལ་བ་བཞིན་ནོ། །འདི་ལ་སྤྲོས་པ་རྒྱ་ཆེར་ཡོད་ཀྱང་རེ་ཞིག་བཞག་གོ །བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ད་ནི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་སྒོ་བཞི་པ་ཡུལ་ཅན་བློའ་འཛིན་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ། སྣང་ ིཡུལ་དང་། གཟུང་ཡུལ་དང་། ཞེན་ཡུལ་དང་། འཇུག་ཡུལ་དང་བཞི་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་དག་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟོག་པ་ལ་སྣང་ཡུལ་མེད་དེ། ཡོད་ན་རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སེལ་འཇུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་དོན་སྤྱི་ལྟ་བུ་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་གྱི། སྣང་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འོ་ན། རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་དངོས་པོའ་དབང་གིས་འཇུག་པར་ཐལ། རྟོག་པའི་ ི

78 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དངོས་ཡུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་ཡུལ་མེད་ན། རྣམ་ངེས་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་དོན་ཡུལ་ཉིད་དུ་བདག་གིར་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་
གསུངས་པ་དང༌། རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་གཞན་སེལ་སྒྲ་དོན་ཡིན་པར་ལན་མང་དུ་བཤད་པ་ཀུན་དང་འགལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །སྣང་ཡུལ་དང་དངོས་ཡུལ་དོན་གཅིག་ལ། དེའི་དོན་ཀྱང་ཡུལ་དང་ཤེས་པའི་བར་དུ་རྣམ་པས་བར་མ་ཆོད་པ་ཞེས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེས་ན་དོན་སྤྱི་དང་ཤེས་པ་ཁོ་ན་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ལ། ཡུལ་ཅན་ནི་རྟོག་པ་དང་རང་རིག་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང༌། དབང་ཤེས་རྣམས་དང་ཡུལ་གྱི་བར་དུ་རྣམ་པས་ཆོད་པས། དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རྣམ་པས་བར་མ་ཆོད་པར་རྟོགས་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་ཚེ་ན། གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ། ལྟ་བའི་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་གཅིག་ལ་འདོད་པར་སྣང༌། གཅིག་ལ་མི་འདོད་པར་སྣང་བ་གང་ཞིག །གཉིས་ཀས་རྣམ་པས་བར་མ་ཆོད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རོ།།
འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
རྟོག་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་གང་ཞིག །རྟོག་པས་དེ་རྣམ་པས་བར་མ་ཆོད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་སྔོན་པོ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རྣམ་པས་ཆོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། ཤེས་པ་དེ་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། ཤེས་པ་དེ་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། ཀྱེ་མ་ཕོངས་པའི་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་ཚེ། གཟུགས་དེའི་རྣམ་པ་དེ་འདོད་པའི་རྣམ་པ་དང་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཟུགས་དེ་ལ་ལྟ་བའི་ཤེས་པ་གཅིག་གི་འཛིན་རྣམ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པར་སྣང༌། གཅིག་གི་འཛིན་རྣམ་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་གང་ཞིག །གཉིས་ཀས་ཀྱང་གཟུགས་དེའི་རྣམ་པ་རྣམ་པས་བར་མ་ཆོད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །གཞན་ཡང༌། རང་རིག་རྣམ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༧༤༣ ཕྲེང་། ༧

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 79

མེད་དུ་འདོད་པ་འོག་ཏུ་དགག་པར་བྱའོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་མཚན་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་དེ། རྟོག་པས་རང་མཚན་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དོན་སྤྱི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པས་དོན་སྤྱི་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཞེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟོག་པ་ལ་ཞེན་ཡུལ་ཡོད་པས་ཁྱབ་བོ་ཞེས་སྨྲའོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྟོག་པས་རང་མཚན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པ་དང༌། རྟོག་པས་རང་གི་དངོས་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་ཡིན་པར་ཞེན་པ་སོགས་སྔར་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། ཞེན་ཡུལ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པས། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་དང་དོན་མི་མཐུན་གྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་པའི་ཡུལ་ནི་གཟུང་ཡུལ་དང་། ཞེན་ཡུལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ལ། དེའི་ཕྱིར་འཇུག་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བ་རྣམས་ནི་སྐྱེས་བུས་ཐོབ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་གི་གཟུང་ཡུལ་ནི་སྒྲོ་བཏགས་དངོས་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ལ། དེའི་ཕྱིར་འཇུག་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། ཚད་མ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོའ་ཡུལ་ཅན། ི 1

ཞེས་གསུངས་པས་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་
ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་ཤིང༌། སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ན་དངོས་པོར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རགས་རྒྱུན་ཡིན་ན། སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་བོ་ཞེས་ཁས་བླངས་ནས། ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ནི་སྐད་ཅིག་དུ་མ་འཐུད་པ་ལ་རྒྱུན་དུ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དང༌། རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་ཚོགས་པ་ལ་རགས་པར་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལ་རགས་རྒྱུན་དུ་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་པོ་ནི། ཚད་མས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ལ་འདོད་དོ།།
མངོན་སུམ་ཚད་མས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དེའི་
ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ཚད་མ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེན་པར་བྱས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྒྱལ་པོའ་སྟོབས་ཀྱིས་གཤེད་མས་བསད་པ་ལ། རྒྱལ་པོས་བསད་པར་བརྗོད་པ་ ིབཞིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་དག་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཚོགས་པ་ལ་རྒྱུན་དང༌། རྡུལ་དུ་མ་ཚོགས་པ་ལ་རགས་པར་ཐ་སྙད་བྱས་པ་དེ་དག་དངོས་པོ་ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་རེ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༥༡ ཕྲེང་། ༡༦

80 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རེ་བ་ཡིན་ནམ། རགས་རྒྱུན་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས། རགས་རྒྱུན་ཡིན་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རགས་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས། དངོས་པོ་མ་ཡིན་ན་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས། གལ་ཏེ་དེ་དག་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བ་མ་ཡིན་གྱི་ཚོགས་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ལ་རགས་རྒྱུན་གྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རགས་རྒྱུན་མ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཐ་སྙད་དེ་དག་དོན་མཐུན་ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན། དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རགས་རྒྱུན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་རགས་རྒྱུན་གྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དོན་མཐུན་མ་ཡིན་ན། དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རགས་རྒྱུན་གྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་དེ་དོན་མི་མཐུན་གྱི་བློར་ཐལ། དེས་ཁྱོད་ལ་རགས་རྒྱུན་གྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དེ་ཐ་སྙད་དོན་མི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚད་མས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་པ་འབུད། གཞན་ཡང༌། རགས་རྒྱུན་ཡིན་ན་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པ་སོགས་བཀག་ཟིན་ཏོ།།
མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ངེས་ཤེས་ཡིན་པར་འགལ་ལམ་མི་འགལ། མི་འགལ་ན།
མངོན་སུམ་ནི་གང་གི་ཡང་ངེས་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་དང་འགལ་ཞིང༌། མངོན་སུམ་རྟོག་བཅས་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དྲངས་པའི་སྔོན་པོ་ངེས་པའི་རྟོག་པའི་ངེས་ཡུལ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ངེས་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོག་པ་དེས་རང་ཡུལ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །ཡང་ཁ་ཅིག །རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཁོ་ལས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཁོའ་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ ིཔས་ཁྱབ་བོ་ཞེས་ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ། རྟོག་པ་ལ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང༌། དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་ཡིན་པར་ཞེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཞེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་སྣང་ཡུལ་དེ་དག་གཞན་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག །ཞེན་ཡུལ་མེད་པའི་རྟོག་པ་མི་སྲིད་པར་ཁས་བླངས་ནས། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལ་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་སྨྲ་བ་ནི་ནང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང༌། སྒྲ་ལ་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་རང་གིས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 81

ཞེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ། སྒྲ་ཀུན་སྤོང་གི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དེའི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པ་ཡོད་པས་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་པར་འཇོག་པ་གང་ཡིན། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་བེམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྒྲའི་སྣང་ཡུལ་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ངོ་།།
ཁ་ཅིག །རྟོག་པ་ལ་གཟུང་ཡུལ་ཡོད་དེ། རྟོག་པས་གཟུང་བའང་ཡིན་ཡུལ་ཡང་ཡིན་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲས་ནས། རྟོག་པ་དོན་མི་མཐུན་ལ་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་འདོད་པའང་འགལ་བ་འདུ་བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་རྟོག་པ་དོན་མི་མཐུན་ལ་ཞེན་ཡུལ་ཡོད་པར་ཐལ། དེས་ཞེན་པའང་ཡིན་ཡུལ་ཡང་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། ཁ་ཅིག །རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་དེ། རྒྱུ་ཡི་དངོས་པོ་མ་གཏོགས་པར། །གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་གཞན་ཅིའང་མེད།1

།ཅེས་དང༌། དེའི་
འགྲེལ་པར་ལྷས། རྣམ་པ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་ནི་ཡུལ་ཉིད་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་བཤད་པས་སོ། །ཟེར་བའང་
མི་འཐད་དེ། དེ་ནི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཡུལ་ཡིན་ན་རྒྱུ་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག །རགས་པ་ཡིན་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་འགལ་བར་འདོད་པ་ནི་བཀག་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་གཞག་པ་ནི། སྣང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་དོན་གཅིག་ལ། དེ་ལ་
རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་ནི། རྟོག་མེད་ཤེས་པ་གང་ལ་ཆོས་དེའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་དངོས་སུ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དང་སྣང་ཡུལ་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་དང་ཤེས་པ་རྣམས་ཡིན་ཅིང༌། ཡུལ་ཅན་ནི་རྟོག་མེད་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཕལ་ཆེར་དང་རང་རིག་གི་ཤེས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་བ་ལ་ཡང་གཟུང་ཡུལ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་བ་ནི་
རིགས་གཉིས་ཏེ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བ་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་བསླད་པ་ཙམ་དང༌། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེ་ཡི། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་སྐྲ་ཤད་འཛག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༦ ཕྲེང་། ༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༤

82 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སྣང་ལྟ་བུ་དང༌། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་བསླད་པར་མ་ཟད། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཟླ་བ་གཅིག་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ལྟ་བུའི་དབང་ཤེས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ནི་གཟུང་ཡུལ་མེད་དེ། ཁོ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དེ། ཡུལ་ལ་རག་མ་ལས་པར་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་བསླད་པ་ཙམ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས། རྐྱེན་གཞན་ཚང་ན་ཡུལ་མེད་ཀྱང༌། སྐྲ་ཤད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་བའི་དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ནི་གཟུང་ཡུལ་ཡོད་དེ། མིག་མཛུབ་མོས་བཙིར་བའི་ཚེ་ནའང་ཟླ་གཅིག་ཉེ་བར་མེད་ན། ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་འཆར་མི་སྲིད་ཅིང༌། ཟླ་གཅིག་ཉེ་བར་ཡོད་པའི་ཚེ་རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ཚང་བ་ན་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་འབྱུང་བས། ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཟླ་གཅིག་ཡུལ་དུ་ཉེ་བ་ལ་རག་ལས་པར་མྱོང་བས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཟླ་བ་གཅིག་ལ་གཉིས་སུ་མཐོང་བའི་ཚེ་ཟླ་གཅིག་གི་རྣམ་པ་ཡང་འཆར་བས་ཁྱབ་ལ། འོན་ཀྱང་ཟླ་གཅིག་གི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་འཆར་བ་ནི། དབང་པོ་བསླད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་སོགས་རྣམ་པ་འཆར་བ་ཡུལ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་དབང་ཤེས་རྣམས་ལ་གཟུང་དོན་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས། སྐྲར་སྣང་དོན་མེད་ཅན་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་ལ། མར་མེའི་རྩེ་མོ་ཁྲ་སྒོར་
བར་སྣང་བ་དང༌། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་སོགས་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་བ་རྣམས་ལ་གཟུང་དོན་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས་མར་མེ་ཙམ་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་ལ་གཟུང་དོན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
གཟུང་དོན་ཡིན་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་དགོས་པར་དོན་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གཞུང་རྩ་འགྲེལ་དུ་མས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ནི། རྟོག་པ་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་མདུན་ན་འདུག་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དོན་སྤྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་སྣང་བའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པའོ། །དེས་ན་རྟོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྣང་ཡུལ་གཟུང་ཡུལ་ནི་སྒྲ་དོན་ཁོ་ནའོ། །ཤེས་པ་དེས་གཟུང་བའི་ཡུལ་ཡིན་པས་གཟུང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་དགོས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༧ ཕྲེང་། ༢

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 83

གཟུང་དོན་དུ་ཐལ། དེས་གཟུང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུང་དོན་མིན་པར་ཁྱེད་རང་འདོད་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང༌། ལུང་རིགས་ཀྱིས་ཀྱང་གནོད་ལ། འགའ་ཞིག་དངོས་དང་བརྒྱུད་པའི་གཟུང་དོན་གྱི་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ནི་ལྷ་དགའ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
ཞེན་ཡུལ་ནི་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་
ཉིད་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ཞེན་སྟངས་དོན་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ལ་ཞེན་ཡུལ་ཡོད་ལ། སྒྲ་རྟག་འཛིན་ལྟ་བུ་ཞེན་སྟངས་དོན་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ལ་མེད་དོ། །འཇུག་ཡུལ་ནི། ཚད་མས་དངོས་སུ་བཅད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གནས་པའི་ཆོས། ཡུལ་ཅན་ནི་ཚད་མ་གཉིས་དང༌། དེ་དག་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཡིན་ལ། ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་ནི་འོག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག །ཚད་མ་འཇུག་ཡུལ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་གྱི་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཚད་མས་བསྟན་པའི་འཇུག་ཡུལ་དེ་ལ་ཚད་མ་རང་གིས་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་ཡུལ་བསྟན་པ་ཙམ་ནི་ཚད་མ་འགགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞུགས་པ་ནི་སྔར་བསྟན་པའི་ཡུལ་འགགས་པའི་ཕྱིར་སྙམ་དུ་བསམས་མོད། དེ་ནི་སྐྱེས་བུ་ལ་ཡང་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་ལ། འགའ་ཞིག་འོག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱའོ། །སྨྲས་པ། རྣམ་དཔྱོད་མཚུངས་མེད་ལྷག་བསམ་སྐྱེས་བུ་དེས། །རིགས་པའི་ཚོན་ཆེན་ཁ་དོག་མདངས་བཀྲ་བས། །འཇམ་དབྱངས་པིར་གྱིས་ལེགས་བཤད་ས་འཛིན་ལ། །ཤེས་བྱ་མ་ལུས་རི་མོར་བྲིས་པ་བཞིན། །དགག་སྒྲུབ་གཤོག་རྩེ་བསྐྱོད་པའི་རླུང་ཤགས་ཀྱིས། །ཕས་རྒོལ་སྤོབས་པའི་བྲག་རི་འཇིག་བྱེད་པ། །བདག་བློ་འདབ་བཟང་དབང་པོའ་གཟི་བརྗིད་འདི། །མཁས་ ིརློམ་ལག་འགྲོའ་ཚོགས་ཀྱིས་བཟོད་པར་དགའ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་ ིཔའོ། །ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ད་ནི་གཉིས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་བློའ་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་བློ་ ིདང་། ཤེས་པ་དང་། སེམས་དང་། རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་དོན་གཅིག་ལ། བློའ་མཚན་ཉིད་ ིམྱོང་བར་སྐྱེས་པའོ། །དབྱེ་བ་ལ་དབྱེ་སྒོ་གཉིས་ལས། དབྱེ་སྒོ་དང་པོ་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་

84 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ན། ཚད་མིན་གྱི་བློ་དང༌། ཚད་མ་གཉིས། དང་པོ་ལ། རྟོག་པ་དང༌། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་གཉིས། རྟོག་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། སྒྲ་དོན་འདྲེས་འཛིན་གྱི་བློ་ཞེས་ཟེར་ཅིང༌། ཁ་ཅིག །འདྲེས་པའམ་འདྲེར་རུང་བ་འཛིན་པའོ། །འདྲེས་པ་གཅིག་པུ་སྨོས་ན་བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་རྟོག་པ་ལ་མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ལ། རུང་བ་གཅིག་པུ་སྨོས་ན། བརྡ་ལ་བྱང་བའི་རྟོག་པ་ལ་མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ཞིང༌། འདྲེས་པའི་དོན་མིང་དོན་གཅིག་ལྟ་བུར་སྣང་བའོ་ཞེས་ཟེར་ལ། གཉིས་ཀས་ཀྱང༌སྒྲ་དོན་འདྲེས་འཛིན་ཞེས་པའི་སྒྲ་དོན་ནི། སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་ལ་འདོད་དོ།།
རྟོག་པ་ལ་དབྱེ་ན། སྒྲ་སྤྱི་རྐྱང་པ་འཛིན་པ་དང༌། དོན་སྤྱི་རྐྱང་པ་འཛིན་པ་ཞེས་སོགས་
མང་དུ་སྨྲ་མོད། འདི་དག་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་འདྲེས་པའམ། འདྲེར་རུང་བར་འཛིན་པ་སོགས་ཡིན་ན། སྒྲ་སྤྱི་རྐྱང་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་པ་འབུད། གཞན་ཡང༌། འདྲེར་རུང་བས་བརྡ་ལ་བྱང་བའི་རྟོག་པ་ལ་མ་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་དང༌། འདྲེས་པའི་དོན་མིང་དོན་གཅིག་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ལ་འདོད་པའང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་འདྲེར་རུང་བའི་དོན་ཀྱང་མིང་དོན་གཅིག་ལྟ་བུར་སྣང་དུ་རུང་བ་ལ་འདོད་དགོས་ཤིང༌། བརྡ་ལ་བྱང་བའི་རྟོག་པ་ལ་མིང་དོན་གཅིག་ལྟ་བུར་སྣང་བ་དང༌། དེ་ལྟར་སྣང་དུ་རུང་བ་མ་ཡིན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲ་དོན་ཞེས་པའང་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་ལ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན། ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན།1

།ཞེས་པའི་སྒྲ་དོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲ་དོན་
མིན།2

།ཞེས་པའང་རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲ་སྤྱིའང་མིན་དོན་སྤྱིའང་མིན། ཞེས་པ་ལ་འཆད་དགོས་ནའང། ཚུལ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་མཛེས་པའོ།།
དེས་ན་རང་ལུགས་ལ་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་བློ། དེ་ལ་སྒྲ་དོན་ནི། སྒྲ་
སྤྱི་དོན་སྤྱི་ཞེས་སོ་སོར་འབྱེད་རྒྱུ་མིན་གྱི། རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ལ་སྒྲ་དོན་དུ་བྱས་པ། སྒྲ་དོན་ཆོས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༡༩

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 85

ནི་རྣམ་པ་གསུམ།1

།ཞེས་པའི་སྒྲ་དོན་དེ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། རྣམ་ངེས་ལས། རྟོག་པ་ནི་བརྗོད་པ་དང་འདྲེར་རུང་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྟེ།2

ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི་རྟོག་པ་ལ་
སྒྲ་དོན་སྣང་ཞིང༌། སྒྲ་དོན་དེ་ཡང་བརྡ་དངོས་སུ་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བརྗོད་པ་དང་འདྲེར་རུང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྟོག་པ་ལ་བརྗོད་པ་དང་འདྲེར་རུང་བ་སྣང་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་འདྲེར་རུང་བར་སྣང་ཞེས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། དགོས་པའི་དབང་གིས་དབྱེ་ན། མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང༌། དོན་སྦྱོར་
རྟོག་པ་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། བརྡ་དུས་ཀྱི་མིང་དང་ཐ་སྙད་དུས་ཀྱི་དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་ ིཔའི་ཤེས་པ། དཔེར་ན། དཀར་ཟལ་འདི་བ་ལང་ངོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། ཁྱད་གཞིའི་དོན་དང་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པའོ། །དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་འདི་དབྱུག་པ་ཅན་ནོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པོ་འགལ་བ་མིན་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོག་པ་ལ་བློ་རིགས་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མ་རྟོགས་པའི་རྟོག་པ་དང༌། ངེས་ཤེས་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། རང་གི་ཞེན་ ིསྟངས་ཚད་མས་དངོས་སུ་འགོག་ནུས་ཀྱི་བློ། དབྱེ་ན། ལོག་རྟོག་དང༌། ཐེ་ཚོམ་གཉིས། དང་པོ་དང༌། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་དོན་གཅིག་ཅིང༌། དེའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ཞེན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཐ་སྙད་དུའང་མ་གྲུབ་པའི་རྟོག་པ། འདི་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱང་དོན་གཅིག་ཅིང༌། དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ། །ཁ་ཅིག །ལོག་རྟོག་ཐམས་ཅད་འཛིན་སྟངས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་ཕལ་ཆེར་རྟག་ལས་ཆེ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའང་ལོག་རྟོག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་ལོག་རྟོག་དང་ཐེ་ཚོམ་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཐེ་ཚོམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་
འཛིན་སྟངས་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བློ། དབྱེ་ན། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་གམ་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་དོགས་པ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཆ་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་དང༌། ཕལ་ཆེར་མི་རྟག་ལས་ཆེ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༨ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༡༩ ཕྲེང་། ༢

86 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སྙམ་པ་ལྟ་བུ་དོན་འགྱུར་དང༌། ཕལ་ཆེར་རྟག་ལས་ཆེ་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་དོན་མི་འགྱུར་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཕྱོགས་གང་རུང་གཅིག་ལ་དོགས་པ་ཤས་ཆེར་ཕྱོགས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ཁ་ཅིག །ཁྲོན་པ་རྙིང་པ་ན་ཆུ་ཡོད་ངེས་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་ཡང་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཐེ་ཚོམ་དུ་འདོད་མོད། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཞེས་པ་བག་ལ་ཉལ་ཡང་ཡིན་ཐེ་ཚོམ་ཡང་ཡིན་པས་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཞེས་པ་ཡིན་ནམ། ད་ལྟ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྣམ་པར་མེད་ཀྱང་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མཐོང་བའམ། བཟློག་ཕྱོགས་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མཐོང་བ་ན་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། བག་ལ་ཉལ་གྱི་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ན་འབྲས་བུ་སྐྱེད་རུང་གི་ནུས་པའི་ངོ་བོ་ཙམ་ཡིན་པས་དམིགས་རྣམ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མི་འཐད་དེ། རྟོག་པ་དོན་མི་མཐུན་ཡིན་ན། བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཐེ་ཚོམ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་ཞེས་པ་ནི། རྐྱེན་དང་ཕྲད་ན་ཐེ་ཚོམ་
1

བསྐྱེད་རུང་གི་ནུས་པ། ས་བོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་དམིགས་རྣམ་མི་འཛིན་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པས།
ཐེ་ཚོམ་2
གྱི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་མ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཚད་མ་ཡིན་པའམ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་
པའི་བློ་གང་ཞིག །རང་ཡུལ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པ། དབྱེ་ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང༌། བཅད་ཤེས་གཉིས། དང་པོ་ནི་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །བཅད་ཤེས་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྗེས་དཔག་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། རྗེས་དཔག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་མན་ཆད་བཅད་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་སྔ་མས་བཟུང་ཟིན་མ་བརྗེད་པའི་དོན་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་རྗེས་སུ་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་བློ་སྐྱེས་པ་ནི་རྗེས་དཔག་མིན་ཏེ། རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་པ་དྲན་པ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་གྱི། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ངེས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པ་

1 གཙང་། ཤོག ༤༨ བ ༡ ཐེ་ཙོམ་
2 གཙང་། ཤོག ༤༨ བ ༡ ཐེ་ཙོམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་ཐེ་ཙོམ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 87

ལས་བརྒྱུད་ནས་སྐྱེས་པའི་བློ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་རྗེས་དཔག་ཏུ་འགྱུར་ན། ཕུང་པོ་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་རྗེས་དཔག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ནི་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་པས། རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་བཅད་ཤེས་མི་སྲིད་དོ། །ཁ་ཅིག །སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མི་རྟག་པ་ལ་བཅད་ཤེས་སུ་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། མི་རྟག་པ་སྔར་ངེས་ཟིན་པ་དེ་ཉིད་དྲན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་གྱི། མི་རྟག་པ་སྔར་སྒྲ་དང་འབྲེལ་བར་མ་ངེས་པ་དེ་ཉིད་གསར་དུ་ངེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་རྟག་པ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁ་ཅིག །མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱང་བཅད་ཤེས་སུ་འདོད་པ་ནི་མ་བརྟགས་
པ་སྟེ། བཅད་ཤེས་ནི་སྔར་ངེས་ཟིན་གྱི་ཡུལ་དྲན་པའི་བློ་ཡིན་ལ། དྲན་པའི་བློ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མིན་པར་ཚད་མ་སྔ་མས་བཟུང་ཟིན་འཛིན་པ་ཙམ་གྱིས་བཅད་ཤེས་སུ་འགྱུར་ན། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་མན་ཆད་ཐམས་ཅད་བཅད་ཤེས་སུ་ཐལ་བ་དང༌། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་སོགས་མཐའ་ཡས་པའི་གནོད་བྱེད་ཡོད་ཀྱང་འོག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། བཟུང་བ་འཛིན་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ནི། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་ལྷ་
ཤཱཀ་རྒྱན་གསུམ་སོགས་ཀྱིས་མཐུན་པར་བཅད་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དྲན་པ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་ཀྱང༌། བཅད་ཤེས་འདས་པ་དྲན་པ་ཡིན།1

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་པས། བཅད་
ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དྲན་པར་འདོད་པ་ལ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་རིགས་པ་ཤེས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་དགོངས་པ་གཅིག་དང་དབྱངས་གཅིག་གོ །དེས་ན་བཅད་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྔ་མས་ངེས་ཟིན་གྱི་དོན་དེ་ཉིད་སླར་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་པའི་བློ། ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་བསླད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པ་གསལ་བར་སྣང་བའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ། ཁ་ཅིག །རང་གི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་བསླད་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པའི་ཤེས་པ། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་མྱོང་བའི་ 1 ས་སྐྱའི་བཀའ་འབུམ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༦ ཤོག ༥ ཕྲེང་། ༡༩

88 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མའང་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ལ་དབྱེ་ན། མགལ་མེ་མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་ལས་འཁོར་ལོར་སྣང་བའི་
མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་དབྱིབས་ལ་འཁྲུལ་བ་དང༌། དུང་དཀར་པོ་སེར་པོར་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ཁ་དོག་ལ་འཁྲུལ་བ་དང༌། གྲུར་ཞུགས་སྟོབས་ཀྱིས་ལྗོན་ཤིང་འགྲོ་བར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་བྱ་བ་ལ་འཁྲུལ་བ་དང༌། ཟླ་བ་གཅིག་གཉིས་སུ་འཁྲུལ་བའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་གྲངས་ལ་འཁྲུལ་བ་དང༌། སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ངོ་བོ་ལ་འཁྲུལ་བ་དང༌། ནམ་ཕྱེད་ན་ཉི་མ་ཤར་བ་སྣང་བའི་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་དུས་ལ་འཁྲུལ་བ་དང༌། མྱ་ངམ་གྱི་ཐང་དུ་རྒྱང་རིང་པོ་ནས་བལྟས་པའི་ཚེ་གོང་བུ་ཆུང་ངུ་ཡང་ཆེན་པོར་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ཚད་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་དོ། །འདི་དག་ལས་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ནི་ཡིད་ཤེས་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་དབང་ཤེས་ཡིན་ཅིང༌། ཁ་ཅིག །ཉི་མ་ནུབ་ཀྱི་རི་རྩེ་ལ་འཇར་བར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་ཡང་འཁྲུལ་བར་བཞེད་པ་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། ཉི་མ་རིའི་ནུབ་ཏུ་ཡོལ་བར་ཉེ་བའི་ཚེ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་རིའི་བར་གྱི་ནམ་མཁའ་མ་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། ཉི་མ་དང་རི་རྩེ་འཇར་བར་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་རེ་ཤིག་བཞག་གོ།
གཉིས་པ་ཚད་མ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་
ལས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་དུ། ཚད་མ་སླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ།1

།ཞེས་པ་དང༌།
མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང༌། །ཞེས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་རིམ་པ་གཉིས་གསུངས་པའི་དོན་ལ། སློབ་དཔོན་ལྷ་ཤཱཀ་གཉིས་ན་རེ། གཉིས་ཀས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ཡོངས་རྫོགས་རེ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་སྔ་མ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་བསྟན་བཅོས་ལ་གྲགས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པར་མངོན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས། དེ་བས་ན་དེ་ལྟར་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མི་སླུ་བ་གཅིག་ཅིག་བཤད་དོ། །མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་། གཞན་མཚན་ཉིད་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་པའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་ཤཱཀྱ་བློས། གཞན་མཚན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༡༢ ཕྲེང་། ༢༡

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 89

ཉིད་གཉིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་རྗོད་པར་བྱེད་པས་འདི་ནི་གཅིག་ཡིན་ལ། འདི་ནི་གཞན་རྣམ་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །ཚུལ་འདི་ནི་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ།
གཞུང་སྔ་མས་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ན། སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ལ་བསྟན་བཅོས་ལ་གྲགས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་དང༌། ལོག་རྟོག་སེལ་མི་སེལ་སོགས་གང་གི་ཡང་ཁྱད་པར་དབྱེ་མི་ནུས་ཤིང༌། མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཙམ་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ན། བཅད་ཤེས་ཀྱང་ཚད་མར་ཐལ་བས་མཚན་ཉིད་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷ་དབང་བློའ་འདོད་པ་འདི་ལ། རིགས་གཏེར་དུ། མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀྱིས་འཇོག་ན་ནི། །མཚོན་བྱ་དེ་ཡང་ ིགཉིས་སུ་འགྱུར།2

།ཞེས་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་པའི་དོན་ལ། རྗེས་འབྲངས་དག་ན་རེ། མཚོན་བྱ་ཚད་མ་
གཉིས་སུ་ཐལ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་འཆད་མོད། དེ་ལྟ་ན་རང་ལ་ཡང༌། མཚོན་བྱ་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་གཉིས་སུ་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །དེས་ན་ཁོ་བོ་ནི་ཆོས་རྗེའི་བཞེད་པ་འདི་ལྟར་སྨྲ་སྟེ། ལྷ་དབང་བློའ་ིའདོད་པ་གཞུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀས་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་རེ་སྟོན་ན། དེ་གཉིས་ལ་དགོས་པ་ཐ་དད་ཡོད་པར་མི་འཐད་པས་མཚན་ཉིད་རྣམ་གྲངས་པ་སྟེ། མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀས་མཚོན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དོན་ལྡོག་གཉིས་ཀྱིས་ངེས་པར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཚད་མའི་རང་ལྡོག་ཀྱང་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ།།
སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོས། སྔ་མ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང༌། ཕྱི་མ་དོན་
དམ་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་དེ་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་3

ན། དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མར་
ཐལ། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ན། དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་མིན་པར་ཐལ། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་སླུ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༡༩༣ ཕྲེང་། ༢
2 ས་སྐྱའི་བཀའ་འབུམ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༡༦ ཤོག ༢༥ ཕྲེང་། ༢༠
3 ཞོལ། ཤོག ༦༠ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༥༠ ན ༥ ཤེས་པ་མིན་ན།

90 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ། སླུ་མི་སླུ་གང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཚད་མ་ལ་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་སླུ་མི་སླུ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་སུམ་ཡིན་ན། གཞལ་བྱ་ལ་ཚད་མས་གཞལ་བ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་སུམ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །སྔ་རབས་པ་དག་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ། བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ཆོས་གསུམ་ལྡན། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞེད་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་གསུམ་ནི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་སྔར་མ་རྟོགས་པ། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་འཁྲུལ་བ། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཚིག་གི་སྒྲ་སྒྲོག་པ་ཙམ་ཞིག་སྙིང་པོར་ཟད་དེ། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའ་གཞུང་བོད་དུ་འགྱུར་བ་གང་ན་ཡང་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་ཡང་བྲམ་ ིཟེ་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་ཁུངས་གང་ཡང་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག །མི་སླུ་བ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞེད་ལ། ཁྱད་པར་གསུམ་ནི། ངོ་བོའ་ཁྱད་པར་ ིདོན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པ། ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པ། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དོན་ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱེད་ལ་གནས་པའི་ནུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། མ་ཁྱབ་པ་གཅོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་གཅིག་ཁ་བསྐང་བར་བྱའོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །ཞེས་སྔ་མ་དག་ལ་གྲགས་སོ། །འདི་ལྟར་སྨྲ་བས་འགྲེལ་པ་མཁན་པོའ་དགོངས་དོན་རྟོགས་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་ ིགསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ནི། ཚད་མ་ལ་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པ་དགོས་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། འདི་དག་གིས་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་དོན་བྱ་བ་ལ་སླུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་པའི་དོན་ནི་ཁོས་འཇུག་ཡུལ་དེ་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེས་བུའི་
འཇུག་ཡུལ་དེའི་གནས་ལུགས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་པལ་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཐད་ལྡན་ལས། ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ནི་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང། འཇུག་པ་ཡང་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ནི་མ་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །མ་ཁྱབ་པ་གཅོད་པ་ཁ་བསྐང་བར་
བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་གཞུང་གང་ནའང་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་པས་སྔ་མ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༥༦༣ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༧༧༨ ཕྲེང་། ༧

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 91

དག་གིས་བབ་ཅོལ་བྱས་པར་ཟད་དོ། །ཡང་བོད་ཁ་ཅིག །སྔར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་བདེན་པ་ལས་བཟློག་པའི་སྒྲོ་འདོགས་དང་འགལ་བ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། རྫུན་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མི་སྲིད་པར་འདོད་དགོས་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམ་པར་ཆད་པར་འགྱུར་རོ།།
ཁ་ཅིག །ཚད་མ་སླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ།1

།ཞེས་པས། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་
བ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན་ལ། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང༌།2

།ཞེས་
པས་མཚན་ཉིད་གཉིས་པ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྔ་མ་ལ་ཁྱབ་ཆེས་པ་སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྔ་མ་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལ། འོ་ན། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའང་ཚད་མར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྨྲ་བ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཡིན་པས། ཀྱང་གི་དོན་ཡང༌སྔ་མ་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལ་སྒྲ་བྱུང་གི་ཤེས་པ་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་མ་ཟད། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ལ་ཁྱབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན་ཡང་3

མེད་ཅེས་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ལ་ཁྱབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན། བཟུང་བ་འཛིན་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ནི།4

།མི་འདོད། ཅེས་པས་སྤངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་དེ་སྤོང་མི་ནུས་ན། སྒྲ་
ལས་བྱུང་བ་ཡང༌། མངོན་པར་འདོད་པ་སྟོན་ཕྱིར་རོ།5

།ཞེས་པས་ཀྱང་སྒྲ་བྱུང་ཤེས་པ་ལ་མ་ཁྱབ་
པའི་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག །ཚད་མ་སླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པས་མཚན་ཉིད་མདོར་བསྟན། དོན་བྱེད་ནུས་པར་གནས་པ་ནི།6

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད། མ་
ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང༌།7

།ཞེས་པས་དོན་བསྡུས་པ་ཡིན་ལ། ཀྱང་གི་དོན་ནི། སྔ་མས་མ་
ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་མི་སྲིད་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་སྤོང་ནུས་པར་མ་ཟད། མ་ཤེས་དོན་གསལ་གྱིས་ཀྱང་སྤོང་ནུས་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༨
3 ཞོལ། ཤོག ༦༡ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༥༡ ན ༣ སྐྱོན་ཀྱང་
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༡༡
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༩ 6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༨ 7 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༨

92 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེས་ན་གཞུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་
ལ་འདི་དྲི་སྟེ། གཞུང་སྔ་མས་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་མི་སྲིད་པའི་སྐྱོན་སྤོང་ནུས་པར་མ་ཟད། གཞུང་ཕྱི་མས་ཀྱང་སྤོང་ནུས་ཞེས་པ་ཡིན་ནམ། གཞུང་སྔ་མས་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་སྐྱོན་གསུམ་པོ་མེད་པར་མ་ཟད། ཕྱི་མས་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་སྐྱོན་གསུམ་པོ་མེད་ཅེས་པ་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལ་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་མི་སྲིད་ཀྱི་སྐྱོན་འབྱུང་བ། ཚད་མ་སླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པས་སྤངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ། སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་ཡང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལྷག་མ་རྣམས་བརྩམས་པ་དགོས་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། གཞུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཏུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་དེས་སྐྱོན་གསུམ་སྤོང་ནུས་པར་མ་ཟད། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་དེས་ཀྱང་སྤོང་ནུས་ཞེས་པར་འཆད་དགོས་པས། ཤིན་ཏུ་སྐྱོན་ཆགས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་དག་གིས་གཞུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བཀག་ནས། ད་ནི། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་དོན་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདིའི་དོན་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་ནི་དོན་རང་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་པས། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྔར་མ་ཤེས་རྟོགས་པའི་དོན་རང་མཚན་རྟོགས་པའི་བློ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཚད་མ་ཡིན་ན་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། འདུས་མ་བྱས་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་ནི། ནམ་མཁའ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ཚོགས་དོན་གྱི་དགག་གཞི་རང་མཚན་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་རྟགས་ལས་རྟག་པ་བྱས་པས་སྟོང་པར་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་ནི། བྱས་པས་སྟོང་པའི་རྟག་པ་ལས་ལོག་པའི་བྱས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་བྱས་པ་རང་མཚན་པའོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང༌། དགག་གཞི་རང་མཚན་དང་རྟག་པ་ལས་ལོག་པའི་བྱས་པ་སོགས་ཚད་མ་དེ་དག་གི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང༌། གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
འོ་ན། རང་གི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ན། རང་གི་ཡུལ་ཅན་དུ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 93

གྱུར་པའི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་བམ་མ་ཁྱབ། མ་ཁྱབ་ན་རྟག་པ་ལས་ལོག་པའི་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་ཐལ། དེའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །མ་ཁྱབ་ན། རང་གི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡིན་ན་རང་གི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས། འདོད་ན། རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་འབུད། མ་ཁྱབ་ན། གཞི་གྲུབ་དང་གཞལ་བྱ་དོན་གཅིག་པར་འདོད་པ་འབུད། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དགག་བྱ་འགོག་པ་དགག་གཞི་རང་མཚན་ལ་ལྟོས་དགོས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་ན་དགག་གཞི་རང་མཚན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས། འདོད་ན། རྟག་པ་ལ་རང་མཚན་འགོག་པ་དགག་གཞི་རང་མཚན་ལ་ལྟོས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།
དེའི་ཚེ་རྟག་པ་དང་རང་མཚན་གྱི་ཚོགས་པ་དགག་གཞི་རང་མཚན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོག་གོ་
ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན། རྟག་པ་རང་མཚན་ཡིན་པ་འགོག་པ་ན། རྟག་པ་དང་རང་མཚན་གྱི་ཚོགས་དོན་གཞི་གཞན་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འགོག་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ན་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་པ་གཞི་གཞན་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་སྒྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྟག་པ་རང་མཚན་ཡིན་པ་འགོག་པ་ན་རྟག་པ་དང་རང་མཚན་གྱི་ཚོགས་པ་གཞི་གཞན་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འགོག་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་འཇལ་བའི་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ན། རྟགས་དེའི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་རྟག་པ་ལས་ལོག་པའི་བྱས་པ་རང་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལན་མེད་དོ། །འདི་དག་ལ་གནོད་བྱེད་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ།།
ཁ་ཅིག །ཚད་མ་དེ་དག་གི་འཇུག་ཡུལ་ནི། ཚད་མ་རང་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་འདོད་
དོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ནི་ཤེས་པ་རང་རང་ཁོ་ན་ཡིན་པས་རང་ཉིད་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། རང་གི་གཟུང་རྣམ་རང་གི་ཡུལ་དུ་

94 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འདོད་པའི་ལུགས་ངན་འདི་འོག་ཏུ་དགག་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག །འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པའི་དོན་ཀྱང༌། ཡུལ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ལ་ཡུལ་དེའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ངེས་པ་སྐྱེས་པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན། སྐྱེས་བུས་འཇུག་ཡུལ་དེའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ངེས་པ་སྐྱེས་ན་འཇུག་ཡུལ་དེ་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་འདོད་ན། མེ་ཐོབ་པར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐྱེས་བུས། མེ་བཙོ་སྲེག་སོགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པར་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་མེ་ཐོབ་པར་ཐལ་ཞིང༌། ཟས་སྐོམ་དོན་དུ་གཉེར་མཁན་གྱི་སྐྱེས་བུས་ཟས་སྐོམ་གྱི་རང་བཞིན་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཟས་སྐོམ་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང༌། ཡུལ་དེའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་ཡུལ་དེ་ཐོབ་པས་མ་ཁྱབ་ན། དེ་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་མི་འཐད་ཅིང༌། ཁྱབ་ན། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ཐོབ་པར་ཡང་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང༌། སངས་རྒྱས་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ན་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་ཐལ་བ་སོགས་མཐའ་ཡས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚུལ་འདི་ནི་རང་གི་བློ་གྲོས་ཀྱི་མཚང་སྟོན་པར་ཟད་དོ།།
ཁ་ཅིག །ཚད་མ་ཡིན་ན་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། འདུས་མ་བྱས་
ཀྱི་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་ནི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཕྱོགས་འདི་ལ་ཡང་རྗེས་དཔག་རང་ཉིད་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་སྟེ། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ནི་རྗེས་དཔག་དེ་ཉིད་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ། རྗེས་དཔག་ངེས་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་འཇུག་ཡུལ་མ་ཡིན་ལ། རྗེས་དཔག་གི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་རྣམས་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་གིས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྗེས་དཔག་དེའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྗེས་དཔག་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བློ་གྲོས་ཆུང་ངུའི་ལོག་རྟོག་གི །བུད་ཤིང་ཇི་ཙམ་འཕེལ་འགྱུར་བ། །བློ་ལྡན་ཁོ་བོའ་རིགས་པ་ཡི། །མེ་ལྕེ་དེ་བས་སླར་ཡང་འཕེལ། །འོན་ཀྱང་ཡི་གེའི་འདུ་ ིབྱེད་ནི། །མཐའ་ཡས་ཕྱིར་ན་རེ་ཤིག་བཞག།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 95

ད་ནི་མ་ཤེས་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་དོན་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་
གཞན་དག་ན་རེ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ན། མ་ཤེས་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་པས་ནི། སྔར་ཤེས་ཟིན་པའི་ཡུལ་རྟོགས་པ་ཚད་མ་ཡིན་པ་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཚད་མ་སྔ་མས་རྟོགས་ཟིན་པ་མ་བརྗེད་པར་ཡོད་པའི་ཡུལ་མི་འཇལ་བ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། འོ་ན། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོས་རྟོགས་པའི་གཞལ་བྱ་རྣམས་རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པས་རྟོགས་སམ་མ་རྟོགས། མ་རྟོགས་ན་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །རྟོགས་ན་རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་མན་ཆད་ཐམས་ཅད་ཚད་མིན་གྱི་བློར་ཐལ་ལོ། །ཅི་སྟེ་མཚན་ཉིད་འདི་ཚུར་མཐོང་གི་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལྡན་བཅོམ་ལྡན་ཚད་མ་ཉིད།1

།ཅེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཚད་མ་ལའང༌མཚན་ཉིད་དེ་ལྡན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར།
ཚུལ་འདི་ནི་རང་གི་བློ་གྲོས་ཡང་བ་ཙམ་ཞིག་མཚོན་པ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང༌། དོན་རང་མཚན་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མི་སྲིད་
པར་ཐལ། བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་ན། བདག་མེད་པར་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དོན་འདི་ཁས་ལེན་པས་ནི་འཕགས་པ་ཡིན་ན་ཇི་ལྟ་བ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་རྒྱུད་ལ་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །བརྡ་ལ་བྱང་བའི་སྐྱེས་བུ་འོན་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡོད་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྔར་བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་ཚད་མས་སྒྲ་རྟོགས་ཟིན་མ་བརྗེད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་དེའི་དུས་སུ་རྟོགས་པའི་སྒྲ་འགགས་ཟིན་ཅིང༌། ད་ལྟ་བརྡ་ལ་བྱང་བའི་དུས་སུ་རྟོགས་པའི་སྒྲ། དེ་དུས་མ་སྐྱེས་པས་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དེས་སྒྲ་རྟོགས་སམ་མ་རྟོགས། མ་རྟོགས་ན་དེ་སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །རྟོགས་ན་བརྡ་ལ་བྱང་བའི་དུས་ཀྱི་ཉན་ཤེས་དེས་སྒྲ་རྟོགས་སམ་མ་རྟོགས། མ་རྟོགས་ན་སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །རྟོགས་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༡༨

96 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཚད་མ་སྔ་མས་རྟོགས་ཟིན་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྐྱོན་སོ་ན་འདུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་ཚད་མ་སྔ་མས་བཟུང་ཟིན་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བའང་མི་འཐད་པ་ཉིད་དོ།།
གཞན་ཡང༌། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་ཚད་མ་སྔ་མས་རྟོགས་ཟིན་
པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བཅད་ཤེས་ཡིན་ན། སྒྲ་ཡང་ཚད་མས་ངེས་ཟིན་མ་བརྗེད། མི་རྟག་པ་ཡང་ཚད་མས་སྔར་ངེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པར་ཡོད་པའི་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱང་བཅད་ཤེས་སུ་ཐལ། ཚད་མ་སྔ་མས་རྟོགས་ཟིན་པའི་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། ཅི་སྟེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་མི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྔོན་པོ་ཙམ་སྔར་ནས་རྟོགས་ཀྱང༌། སྐད་ཅིག་ཕྱི་མའི་སྔོན་པོ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་ཅེས་མཚུངས་སོ། །ཁ་ཅིག །ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པས་ཁྱབ་ཅེས་ཟེར་རོ། །འོ་ན། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཚད་མ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ངེས་ཤེས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ངེས་ཤེས་ཡིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཁྱེད་རང་འདོད་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། རིགས་པས་ཀྱང་གནོད་དོ། །ཁ་ཅིག །ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དུ་འདོད་པ་དང་། ཚད་མ་ཡིན་ན། རང་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི་ནང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་ཡིན་ན། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བྱེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པའང་རིགས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཁེགས་སོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་གཞག་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དངོས་དང༌། མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་
མ་བཤད་པ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ནི། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། རང་དབང་དུ་རང་གིས་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་སླུ་བ་མེད་པའི་ཤེས་པ། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་ངེས་ལས། འདི་དག་གིས་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་དོན་བྱ་བ་ལ་སླུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཚད་མ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༡༤ ཕྲེང་། ༡༠

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 97

སླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ།1

།ཞེས་པས་ཀྱང་དོན་འདི་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། བཟུང་བ་འཛིན་ཕྱིར་ཀུན་
རྫོབ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་གཞལ་བའི་ཡུལ་དྲན་པའི་བཅད་ཤེས་ལྟ་བུ་ཚད་མ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ཚད་མ་སྔ་མས་བཟུང་ཟིན་འཛིན་པ་ཡིན་ན། ཚད་མ་ཡིན་པར་འགལ་ཞེས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང༌།2

།ཞེས་
པ་ནི། མ་ཤེས་པའི་དོན་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་བྱ་ཡི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་བློ་ཡིན་ན། ད་ལྟ་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་མ་ཤེས་པ་བསལ་ནས་ཤེས་པ་སྐྱེད་དགོས་པའམ། སྔར་མ་ཤེས་པའི་དོན་ཤེས་པར་བྱེད་དགོས་ན། སྣང་བས་མུན་པ་སེལ་བ་ཡང༌། ད་ལྟ་ཡོད་པའི་མུན་པ་སེལ་དགོས་པའམ། སྔར་མ་བསལ་བའི་མུན་པ་སེལ་བ་ལ་བྱེད་དགོས་པས། གཞི་གཅིག་ཏུ་སྣང་བ་ཤར་བ་ན་སྣང་བ་དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་མན་ཆད་ཀྱི་སྣང་བས་མུན་པ་མི་སེལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་གི་གཞལ་བྱ་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་པར། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང༌། །ཞེས་པས་སྟོན་ལ། འོན་ཀྱང་གཞུང་དེ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང༌། ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཚད་མ་དེ་རང་ཉིད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་
གང་ཟག་གིས་མངོན་པར་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཕྱིར། འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡང་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཚད་མས་ཡོངས་སུ་གཅད་3

པར་བྱ་

བའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཞེས་བྱ་ལ། ཡུལ་དེའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཡང༌། ཡུལ་དེ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ལ་ཚད་མའི་བྱེད་པ་འཇུག་པ་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ནོ།།
དང་པོ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས་ལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༨
3 ཞོལ། ཤོག ༦༥ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༥༤ བ ༢ གཅོད་པར་

98 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་རྟོག་ལྡན་སུ་ཡང་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ། །ཡོད་མེད་ཉིད་དུ་དཔྱོད་རྣམས་ཀྱི། །དོན་བྱ་དེ་ལས་གྲུབ་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་དང༌། གང་གི་བདག་ཉིད་འདུན་བྱས་ནས། །བསྒྲུབ་བྱ་དེ་འབྲས་འདོད་པ་ཅན། །སྐྱེས་བུ་འདི་ནི་འཇུག་པར་འགྱུར།2

།ཞེས་དང༌། དོན་བྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་ལ། །དོན་གཉེར་བརྟགས་པས་ཅི་
ཞིག་བྱ།3

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འཇུག་ཡུལ་ཕྱི་མ་དེ་ཡིན་པ་ལ་རང་མཚན་ཡིན་པས་
མ་ཁྱབ་སྟེ། ཚད་མས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ནི་གཞལ་བྱ་མཐའ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་ནི། ནམ་མཁའ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ཚོགས་དོན་ཡིན་ལ། དེས་དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཀུན་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ། ཚད་མ་སླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ།4

།ཞེས་པའི་མི་སླུ་བའི་དོན་ལ་གཉིས་སུ་
འགྱུར་ཏེ། གང་ལ་མི་སླུ་བའི་འཇུག་ཡུལ་ལ་བཤད་མ་ཐག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར་འཇུག་ཡུལ་དང་པོའ་དབང་དུ་བྱས་པའི་མི་སླུ་བ་ནི། ཡུལ་དེ་ཚད་མ་དེས་ཇི་ལྟར་དོན་ ིབྱེད་པར་གཞལ་བ་ལྟར། དངོས་པོ་ལ་ཡང་དོན་དེ་བྱེད་པར་གནས་པའོ། །དོན་འདི་ནི། དོན་བྱེད་ནུས་པར་གནས་པ་ནི། །མི་སླུ།5

ཞེས་པས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འཇུག་ཡུལ་གཉིས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་
མི་སླུ་བའི་དོན་ནི། ཚད་མ་དེ་ལ་ཡུལ་དེའི་གནས་ལུགས་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་སྟེ། དོན་འདི། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང༌། །ཞེས་པས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། ཀྱང་ཞེས་པའི་དོན་ཀྱང་འདི་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་ནུས་པར་གནས་པ་མི་སླུ་བའི་དོན་ཡིན་པར་མ་ཟད། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་མི་སླུ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ།།
འོ་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་པ། །ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཞེས་དགོངས་ཕྱིར།6

ཞེས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༠ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༥ ཕྲེང་། ༡༥
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༨ ཕྲེང་། ༡༡
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༨
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༨ 6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༡༨

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 99

སོགས་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དོན་འདི་ནི་ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོའ་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་འོག་ཏུ་རྟོག་པས་སྔོན་ ིཔོའ་སྤྱི་ཤེས་པའང་ཚད་མར་ཐལ། སྔོན་པོའི་སྤྱི་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་ ིལན་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་པ།1

།ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་དེ་
ཡིན་ཀྱང༌། ཚད་མ་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྔོན་པོའ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ ིམི་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་ནུས་པ་གང་ཡིན་པའི་མངོན་སུམ་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཡིན་ཞེས་དགོངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྔོན་པོའ་སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པ་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་སྔོན་པོའི་རང་གི་ ིམཚན་ཉིད་བཅད་ཟིན་པ་དྲན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའོ། །དེས་ན་གཞུང་འདི་དག་གིས། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྔོན་པོའ་སྤྱི་འཛིན་པའི་བཅད་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ ིནང་ནས་མངོན་སུམ་ཁོ་ན་ཚད་མར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཁོ་ན་ལ་ཚད་མ་ཡིན་དགོས་པར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན། སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན་ཚད་མས་མ་གཞལ་དགོས་པས། དངོས་པོར་མེད་ན་གཞི་མ་གྲུབ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན། ཚད་མ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོའ་ཡུལ་ཅན། ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ ིགིས། དེའི་ཕྱིར་འཇུག་པའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་ཐོབ་པར་གཉིས་ཀ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོའ་ཡུལ་ཅན་ཞེས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ིདེ་དག་གི་དོན་ཀྱང་ཚད་མ་ཡིན་ན་འཇུག་ཡུལ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ནི་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་འཇུག་ཡུལ་དངོས་པོ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་ནུས་ནའང༌། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ནི་སྤྱི་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས། འཇུག་ཡུལ་དངོས་པོ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་མི་ནུས་སམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་འཇུག་ཡུལ་དངོས་པོ་བ་ཐོབ་ནུས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་དག་ན་རེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་པོའ་མངོན་སུམ་ ིདང་རྗེས་དཔག་གི་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱིས། དོན་བྱེད་པར་ནུས་པའི་དངོས་པོའ་རྒྱུན་ངེས་པ་འཇུག་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༡༨

100 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱི་མ་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པས། སྔོ་འཛིན་1

མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་
རྣམས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་སྔ་མས་མ་བཅད་པའི་འཇུག་ཡུལ་གཅད་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འདོད་ཅེས་ཟེར་རོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་དེ་ལྟར་འདོད་མི་འདོད་ལ་རག་མོད། འདོད་ན། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་རང་ཉིད་ལ་འགལ་བ་འདུ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱའི་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མ་འཇལ་ ིབས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་ལ། རང་ལུགས་གཞག་པ་དང༌།
གཞན་ལུགས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚད་མ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཞལ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བ་ནི་རང་རིག་གིས་འགྲུབ་ལ། དེའི་ཕྱིར། རང་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས།2

།ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་
གིས་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཚད་མར་རྟོགས་པ་ནི། ཚད་མ་དང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་གཞི་གང་ལ་འཇུག་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་བྱས་པ་ལ་རག་ལས་པས། ཐ་སྙད་ལས་ནི་ཚད་མ་ཉིད།3

།ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་ཐ་སྙད་
གཞི་གང་ལ་འཇུག་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡང༌། གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་ནུས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སུ་ཡང་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་རྨོངས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་ཐ་སྙད་གཞི་གང་ལ་འཇུག་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་རྨོངས་པ་ཟློག་བྱེད་ཡིན།4

།ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞུང་5

འདི་
དག་གི་དོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བཤད་པ་སྔོན་ཆད་རང་རིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་མཐོང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༦༦ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༥༥ བ ༤ སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལྟ་བུའི་མངོན་སུམ་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༡༤
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༡༥
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༡༥
5 ཞོལ། ཤོག ༦༧ ན ༣ ཅེས་གསུངས་སོ།། གཞན་འདི་ གཙང་། ཤོག ༥༦ ན ༣ ཅེས་གསུངས་སོ།། གཞུང་འདི་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 101

གི །གཞན་ནི་སུ་ཡང་མ་མཐོང་ངོ་།།
གཉིས་པ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག །མེ་ཡིན་ནམ་མིན་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་དངོས་
སུ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་རིང་པོའ་མེའི་ཁ་དོག་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ནི། གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་ ིཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་རྒྱང་རིང་པོའ་དམར་འབར་བ་དམར་བ་ཡིན་པའི་ ིཆ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་པར་ནུས་ལ། དམར་འབར་བ་མེའི་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཆ་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དམར་འབར་བ་མེའི་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཆ་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་ཡིན་མིན་དཔྱོད་པར་འགྱུར་ལ། དཔྱད་པ་ལས་བཙོ་སྲེག་སོགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་མམ། དུ་བ་ལས་མེ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གང་རུང་སྐྱེ་ཞིང༌། དེས་མེ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན། ཁོས་དྲངས་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཡང་དམར་འབར་བ་མེ་ཡིན་པའི་ཆ་ལ་ཚད་མར་ཐལ་ཞིང༌། སྒོ་གསེབ་ཀྱི་ནོར་བུའི་འོད་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ཀྱང་ནོར་བུ་ལ་ཚད་མར་ཐལ་བ་སོགས་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མང་དུ་འབྱུང་ངོ་། །འདིས་མཚོན་ནས་དང་པོ་བ་དང་ཡིད་མ་གཏད་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་གཞན་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱང་དགག་པར་བྱའོ། །འདི་དག་ལ་གཞན་དག་གིས་མང་དུ་བཤད་མོད། ཕལ་ཆེ་བ་ནམ་མཁའ་ལ་བསྡད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྣང་བས། འདིར་ནི་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྨོས་སོ།།
ལྷ་ཤཱཀ་དང་རྒྱན་མཁན་པོ་སོགས། ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུར་འཛིན་པ་ཚད་མར་འདོད་
པ་ཡིན་ཞེས་ཀུན་ལ་གྲགས་སོ། །འདི་ནི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ལ། རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་ཅིང་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡང་1

མ་ཡིན་པས། རིགས་པ་ལ་
བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་སུ་ཡང་རང་དབང་ཡོད་བཞིན་དུ་འདི་ལྟར་སྨྲ་བ་མི་སྲིད་དོ། །དེས་ན་འགྲེལ་པ་མཁན་པོ་དག་གི་དགོངས་པ་ཁོ་བོས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ལྷ་ཤཱཀ་གཉིས་ཀྱིས་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་བཤད་པ་ནི། ནོར་བུའི་འོད་ནོར་བུ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་བཤད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ནོར་བུའི་འོད་མཐོང་བ་ལས་ཕྱོགས་འདི་ན་ནོར་བུ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་ངེས་པའི་བློ། རྗེས་

1 ཞོལ། ཤོག ༦༧ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༥༦ བ ༣ ཚད་མ་མ་ཡིན་པས།

102 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དཔག་ཚད་མར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་འདི་དང་1

དུ་བ་མཐོང་བ་ལས་ཕྱོགས་དེར་མེ་ཡོད་
པར་རྟོགས་པའི་བློ་རྗེས་དཔག་ཡིན་མིན་མཚུངས་པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན། དུ་བ་ལས་མེ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དང༌། དུ་བ་མེ་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་བློ་རྗེས་དཔག་ཡིན་མིན་མཚུངས་པར་འདོད་དགོས་སོ།།
རྒྱན་མཁན་པོས། དེ་ཕྱིར་ནོར་བུའི་འོད་ལས་ནི། །ནོར་བུར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་ནི། །དེ་ཉིད་
དུ་ན་མངོན་སུམ་མམ། །ཡང་ན་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཅེས་ངེས།2

།ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ནི། ནོར་བུར་
འཛིན་པའི་བློ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ནོར་བུའི་འོད་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། ནོར་བུའི་འོད་ལས་ནོར་བུ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ནི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་ནོར་བུ་མཐོང་བ་ཕྱོགས་ཆོས་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང༌། ནོར་བུ་འཛིན་པ་རྗེས་དཔག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །བདག་བློ་གཞན་གྱི་བློ་གྲོས་དག །གལ་ཏེ་སྲང་ལ་གཞལ་རུང་ན། །རིམ་བཞིན་རི་རབ་ཡུངས་འབྲུ་ཙམ། །སྲང་ལ་བཅལ་ལྟར་ཅིས་མི་འགྱུར། །ཞེས་སྨྲས་སོ། །ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་དང་བཅས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ད་ནི་གཉིས་པ་ཚད་མའི་དབྱེ་བ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་དབྱེ་གཞི་ཚད་མ་ཙམ་
མོ། །དབྱེ་གྲངས་ནི། མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང༌། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གཉིས་སོ། །གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། དེ་ལ་སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ་དང༌། རང་མཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་ཡུལ་ལ་དམིགས་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་རམ། རང་གི་གཞལ་བྱ་དེ་རང་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བ་དང༌། རང་གི་གཞལ་བྱ་དེ་རང་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྤྱིར་གྲངས་ངེས་ལ་ཤེས་བྱ་ལ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཕུང་སུམ་སེལ་བ་དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་གྲངས་ངེས་དང༌། རྗེས་དཔག་ལ་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བཤད་པ། དོན་ལ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ན་རང་དོན་རྗེས་

1 ཞོལ། ཤོག ༦༧ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༥༦ བ ༤ འདི་ནང་དུ་བ་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༡༢༧༠ ཕྲེང་། ༢༡

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 103

དཔག་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང༌། དགོས་པའི་དབང་གིས་དེ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་དགོས་པ་ཅན་གྱི་གྲངས་ངེས་དང༌། རྫས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དེ་དག་ཏུ་མ་ངེས་ཀྱང༌། རིས་བསྡུ་ན་དེ་དག་ཏུ་འདུ་བར་ངེས་པ་ལ་བསམས་ནས་དེ་དག་ཏུ་གྲངས་ངེས་པར་བཤད་པ། དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཏུ་གྲངས་ངེས་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་རིས་བསྡུ་བའི་གྲངས་ངེས་དང༌། ཁ་ཅིག །ཚད་མ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་ཡང་མངོན་རྗེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མ་གཞན་དབྱེར་རུང་བར་སྨྲ་བ་དང༌། ཁ་ཅིག །གཉིས་སུ་ཡང་དབྱེར་མི་རུང་བར་སྨྲ་བའི་ལོག་རྟོག་བཟློག་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ལོག་རྟོག་བཟློག་པའི་གྲངས་ངེས་རྣམས་སུ་ཡོད་ཅིང༌། དེ་དག་ལས་དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་གྲངས་ངེས་ལ་ནི། ཆོས་དེ་དེ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ན་དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ་ཡིན་པ་སྲིད་པ་སྐྱོན་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་ལ་དེ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་དོ།།
དེ་ལྟ་ན། ཚད་མ་ལ་དབྱེ་ན་མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས། དང་པོ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ།
མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་དང་གསུམ་སྟེ། དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་གློ་བུར་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་འཁྲུལ་བར་མ་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པ། དེ་ཡང༌རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞེས་པའི་བྲལ་བྱ་རྟོག་པ་ནི་སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། མིང་དང་རིགས་སོགས་སྦྱོར་བ་ཡི། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ།1

།ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །མ་
འཁྲུལ་བ་ལ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བས་ཁྱབ་ཀྱང༌། གཉིས་ཀ་སྨོས་པ་ནི་མུ་སྟེགས་པ་ཁ་ཅིག །དབང་ཤེས་རྟོག་བཅས་སུ་འདོད་པའི་བློ་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་ལ། མ་འཁྲུལ་བ་མ་སྨོས་ན་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་རྣམས་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་གཉིས་ཀ་སྨོས་སོ། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་དོན་ཀྱང་རྟོག་པའི་རྫས་དང་བྲལ་བ་ལ་བྱས་ན། རྟོག་པ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། ལྡོག་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་བྱས་ན་རྗེས་དཔག་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོག་པར་མ་སྐྱེས་པ་ལ་བྱའོ།།
མ་འཁྲུལ་བ་ནི། གློ་བུར་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་འཁྲུལ་བར་མ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པར། རྣམ་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༨

104 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ངེས་ལས། རབ་རིབ་དང༌། མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་དང༌། གྲུར་ཞུགས་པ་དང༌། འཁྲུགས་པ་ལ་སོགས་པས་འཁྲུལ་བར་མ་བསྐྱེད་པ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འདི་ལྟར་བྱས་ན། མཚན་ཉིད་འདིས་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དབང་ཤེས་རྣམས་ཀྱང༌། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འབྲེལ་བའི་གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་རང་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མེད་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་ཕྱིར་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཀྱང༌། མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་རབ་རིབ་ལ་སོགས་པའི་གློ་བུར་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ལས་འཁྲུལ་བར་མ་སྐྱེས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་དག་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཙམ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨྲས་ནས་མཚན་ཉིད་
འདིས་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལའང་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་རིག་པའང་མངོན་སུམ་རྣམས་འཁྲུལ་རྒྱུ་བཞིས་འཁྲུལ་བར་མ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་ལ་ནི། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ། འཁྲུལ་རྒྱུ་བཞིས་འཁྲུལ་བར་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་མ་འཁྲུལ་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ངོ་། །གཞན་དག་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་གྱི། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་ཡིན་ན་ངེས་པ་འདྲེན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་སྨིག་རྒྱུའི་ཁ་དོག་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་དང༌། ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་ཡིན་གྱི་ཚད་མ་མིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྤྱིར་ཚད་མ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པས་ཁྱབ་པ་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྨིག་རྒྱུའི་ཁ་དོག་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཡང་སྔོ་ཞིང་འཁྱུག་པའི་ཆ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཅིང༌། དེ་ལ་ངེས་ཤེས་ཀྱང་དྲངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་སྔོ་ཞིང་འཁྱུག་པ་ཙམ་ཡང་མ་ངེས་ན། ཆུར་སྒྲོ་འདོགས་པར་ཡང་ག་ལ་འགྱུར། ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་ཚེ་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་སྐྱེས་པར་མ་ངེས་ན། དེ་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཡང་གང་གིས་སྒྲུབ། སྐྱེས་པར་ངེས་ན་སྒྲ་ཐོས་པར་ངེས་ནས་སྒྲ་མ་ངེས་པ་ག་ལ་སྲིད། རྣམ་ཤེས་དོན་གཞན་ཆགས་པ་ཡིས། །ནུས་མེད་དོན་གཞན་མི་འཛིན་ཕྱིར།1

།ཞེས་པས་ནི། དེའི་ཚེ་ཡིད་གཟུགས་མཛེས་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༠ ཕྲེང་། ༩

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 105

པས་གེགས་བྱས་ནས། སྒྲ་ཉེ་བར་ཡོད་ཀྱང་དེ་འཛིན་པའི་ཉན་ཤེས་མ་སྐྱེས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ཉན་ཤེས་སྐྱེས་ཀྱང་སྒྲ་མ་ངེས་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན། ཉན་ཤེས་ཡིན་ན་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་བམ། མ་ཁྱབ། མ་
ཁྱབ་ན། སྒྲ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ན་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཁྱབ་ན། ཉན་ཤེས་ཡིན་ན་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་བས། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་མངོན་གྱུར་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ། དེའི་ཚེ་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡང་ཡོད་པ་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དོགས་པ་འདི་ནི་འབྱུང་བ་སྲིད་པ་སྟེ། འོན་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང༌། དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང༌། དེ་ལ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལ་དེ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཉན་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ན་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ལ། སྤྱིར་ཉན་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཀྱང་ཁྱབ་བོ། །གཞན་ཡང༌། དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ན། ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཟླ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཟླ་གཅིག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་མངོན་སུམ་དུ་མི་སྣང་བར་འགྱུར་ཞིང༌། མར་མེའི་རྩེ་མོ་ཁྲ་སྒོར་བར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་། མར་མེའི་རྩེ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བར་འདོད་དགོས་ཀྱང༌། འདི་དག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་མྱོང་བས་གྲུབ་བོ། །འདོད་ན། ཟླ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ཀྱང་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་སྨྲའམ། མངོན་སུམ་ཡང་ཡིན་པར་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱིར་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཞེས་སྨྲས་ན་ཅིས་འགོག་སོམས་ཤིག །མངོན་སུམ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ།།
གཞན་ཡང༌། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་པ་ལ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་ཀྱིས་བུམ་པ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་སོ། །མི་མཚུངས་ཏེ། དེས་བུམ་པ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་ཀྱང༌། རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་

106 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེ་ལ་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཆོས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཡང་དེ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེས་མཚུངས་སོ། །དེ་ནི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དོན་ཡིན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡང་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། རྗེས་དཔག་གི་དབང་དུ་མ་བྱས་སོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྨྲ། རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་ན། རྗེས་དཔག་གི་སྒྲ་དོན་མ་ཚང་ཞིང༌། རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པའི་བློ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པ་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་དོ་ཞེ་ན། དེ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་མ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་གྱི་བྱེད་ལས་མ་ཚང་ཞིང༌། མངོན་སུམ་དང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་ཁྱད་པར་སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པ་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་དོ།།
མངོན་སུམ་ཡིན་ན་བྱེད་ལས་དེ་ཚང་དགོས་པས་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེ་ན། རྗེས་དཔག་ཡིན་ནའང་
རྗེས་དཔག་གི་སྒྲ་དོན་ཚང་དགོས་པའི་མ་ཁྱབ་བོ། །གལ་ཏེ་ཁྱབ་ན། མངོན་སུམ་ཡིན་ནའང་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དོན་ཚང་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། མངོན་སུམ་ཡིན་ན་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པས་ཁྱབ་པར་གྱུར་ཏེ། དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་པ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དོན་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་རེ་ཤིག་མ་སྤྲོས་སོ།།
དེས་ན་མངོན་སུམ་དང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་སློབ་དཔོན་ཡབ་སྲས་
གཉིས་ཀྱིས་གང་དུ་ཡང་མ་བཤད་ལ། ཆོས་ཀྱི་རྗེ་ཡང༌། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ། །ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མར་གྲུབ་པ་ཡིན།1

།ཞེས་བཞེད་དོ།།
མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་དབྱེ་ན། དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ཚད་མ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་ ིམ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་བཞིའོ། །དབྱེ་བ་འདི་ཡང་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་རུང་བ་ཡིན་ལ། སེམས་ཙམ་པ་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་མི་འདོད་ཅེས་སྨྲ་བ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། མིག་ཤེས་དང་ཉན་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་མངོན་སུམ་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་དག་ཀྱང་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་དུ་ན། དམིགས་བརྟག་ཏུ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་
1 ས་སྐྱའི་གསུང་རབ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༦ ཤོག ༨ ཕྲེང་། ༢༡

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 107

གྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དབང་ཤེས་སུ་འཇོག་པ་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་མི་འཇོག་པར་དམིགས་རྐྱེན་ཕྱི་རོལ་དོན་ལས་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པར་ཡང་ཐལ་ལོ། །དབང་ཤེས་འདོད་མོད། དེ་ཚད་མར་མི་འདོད་དོ་ཞེ་ན། མི་རིགས་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། བག་ཆགས་བརྟན་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་མི་འབྲལ་བར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ནི་ཐ་སྙད་ལ་མི་སླུ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་འདིར་ཚད་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་
བ་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་ལྟ་བུ་དང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་འཁྲུལ་བར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང༌། བག་ཆགས་བརྟན་མི་བརྟན་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་ལ་སླུ་མི་སླུའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་ལ་སླུ་མི་སླུའི་ཁྱད་པར་མེད་ན། སྔོན་པོ་དང་ཟླ་གཉིས་ལ་རྫས་སུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་བས། སྔོན་པོ་ཤེས་པ་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། རིགས་གཏེར་འགྲེལ་པར། མངོན་སུམ་བཞི་པོ་མདོ་སྡེའི་ལུགས། །བྱེ་བྲག་སྨྲ་གསུམ་རྣམ་རིག་གཉིས།2

།ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལྟར་ན་རང་རིག་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་གྱི་
མངོན་སུམ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཚད་མ་མི་སྲིད་པ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟླ་བ་གཅིག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ཚད་མ་ཡིན་པ་བཀག་ཅིང༌། བག་ཆགས་བརྟན་དང་མི་བརྟན་ལས།3

།བདེན་དང་རྫུན་པའི་རྣམ་གཞག་བྱེད།4

།ཅེས་པའི་འགྲེལ་པར། སེམས་ཙམ་
པའི་ལུགས་ལ་ཡང༌། ཟླ་བ་གཅིག་སྣང་དང་གཉིས་སྣང་ལ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བཤད་པ་ནི་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་རྩ་བ་མཁན་པོའ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ ིཔར་སེམས་མོད། དགོངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་བརྟག་པ་ཁོ་བོས་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
དེ་ལྟར་བཞི་ལས། དང་པོ་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ལ་སྒྲ་དོན། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྐྱེན་ ིགསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། བདག་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༤༨ ཕྲེང་། ༡
2 ས་སྐྱའི་གསུང་རབ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༦ ཤོག ༢༨ ཕྲེང་། ༡༦
3 ཞོལ། ཤོག ༧༡ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༥༩ བ ༦ མི་བརྟན་པས།
4 ས་སྐྱའི་གསུང་རབ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༦ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༡༣

108 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རྐྱེན་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་སོགས་འདི་རྣམས་རྐྱེན་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པར་འདྲ་བ་ལ་དབང་ཤེས་ཞེས་དང༌། མིག་ཤེས་ཞེས་སོགས་བདག་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བཏགས་ཀྱི། དམིགས་རྐྱེན་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་མ་བཏགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་རྣམས་དང་ཡིད་ཤེས་ལ་ཡུལ་ཐུན་མོང་བ་ཡོད་པས་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བཏགས་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་ནུས་པ་མིན་ལ། བདག་རྐྱེན་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སོ་སོར་ངེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། དེའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བཏགས་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བཏགས་ཀྱི། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་མ་བྱས་སོ། །དེས་ན། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་རྒྱུ་ཡི་ཕྱིར། དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་པོས་
བྱས།1

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
མཚན་ཉིད་ནི་དབང་ཡིད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་ཁོ་ན་ལས་
དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ། གཞན་དག་མཚན་ཉིད་འཇོག་ན། མདོ་སེམས་ཀྱི་ལུགས་སོ་སོར་མི་འབྱེད་པར། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ། ཞེས་སྨྲས་ནས། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ། དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་ནི། རིགས་མཐུན་གྱི་ཤེས་པ་སྔ་མ་དང༌། དེའི་སྟེང་གི་ནུས་པ་སོགས་ལ་འདོད་པ་ནང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ནས། རེག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་བར་ལྔའོ། །མཚན་ཉིད་ ིརིམ་པ་བཞིན། རང་གི་བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་སོགས་སོ།།
རྐྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་རྐྱེན་གསུམ་དུ་ངེས་མ་ངེས་
དཔྱད་པ་དང༌། རྐྱེན་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་གཏན་ལ་དབབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་མཐའ་དག་རྐྱེན་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་ཀྱི་གཞན་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་གང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༩

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 109

ཡང་མ་ཡིན་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་བརྒྱུད་རྒྱུ་མང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་དབང་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱུད་རྒྱུ་ཡང༌རྐྱེན་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ན། ལྕེ་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་གང་རུང་དུ་ཐལ། དེའི་བརྒྱུད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་བདག་རྐྱེན་དུ་ཐལ། དེའི་རྐྱེན་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེའི་དམིགས་རྐྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་མ་ཡིན་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཡུལ་མིན་ཞིང་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་ན། བདག་རྐྱེན་ལྕེའི་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཉན་ཤེས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དེ་ལས་ཕོངས་པའི་ཁས་ལེན་མི་འབྱུང་ངོ་།།
གཞན་ཡང༌། བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་སྔ་མ་བུ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟར་བ་འཛིན་པའི་ལྕེའི་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་རྐྱེན་གསུམ་གང་རུང་དུ་ཐལ་བ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་དོ། །ཁ་ཅིག །བརྒྱུད་རྒྱུ་ཡིན་ན་རྒྱུ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་བོ་ཞེས་གྲག་གོ །དེ་ལྟ་ན། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཉེས་རྣམས་ཀྱི། །རྒྱུ་ནི་གཏི་མུག་ཡིན་པར་གསུངས།1

།ཞེས་གཏི་མུག་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུར་བཤད་པ་མི་འཐད་པ་ཐལ། ཉེས་
པ་ཐམས་ཅད་གཏི་མུག་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། གང་གི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཕེན་པའི་ལས་བསགས་པའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་འཁོར་བའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། མ་རིག་པ་རྒ་ཤིའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་སྦྱོར་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་སྔ་ལོགས་མན་ཆད་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བས་ཀྱང་འབྲེལ་བའི་གོ་མི་ཆོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། བརྒྱུད་ནས་འགལ་བས་ཀྱང་འགལ་བའི་གོ་མི་ཆོད་དགོས་པས། བྱས་རྟག་མི་འགལ་བར་ཐལ་བ་སོགས་གནོད་བྱེད་ཟད་མི་ཤེས་པ་འབྱུང་བས། ཕྱོགས་དེ་ཁས་ལེན་པས་ནི་འཁོར་འདས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཆད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ།།
ཁ་ཅིག །དབང་ཤེས་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་མཐའ་དག་རྐྱེན་གསུམ་དུ་ངེས་ལ། འོ་ན། གཟུགས་
གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྣང་བ་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་དང་བདག་རྐྱེན་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། བདག་པོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཡིན་ན། །དེ་ནི་འགལ་བ་དག་ལའང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༩ ཕྲེང་། ༡༤

110 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

མཐོང༌། །དཔེར་ན་སྣང་གཅིག་མཚན་རྒྱུ་དང༌། །དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་པོ་དག །གཟུགས་མཐོང་བ་དང་མི་མཐུན་དང༌། །མཐུན་པ་གཅིག་ཅར་བྱེད་པ་བཞིན།1

།ཞེས་གསུངས་པས། སྣང་
བ་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྣང་བ་གཟུང་བ་མ་ཡིན་མེད།2

།ཅེས་པས་
དམིགས་རྐྱེན་དུ་ཡང་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཉིད་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་དང་བདག་རྐྱེན་གྱི་གཞི་མཐུན་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྣང་བ་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་ན། སྣང་བ་མེད་ན་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱེ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མུན་པ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་ཞིང་། ཆོས་མངོན་པ་ནས་མུན་པ་ཁ་དོག་ཡིན་པར་ལན་མང་དུ་བཤད་དོ།།
སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན་སྣང་གཅིག་མཚན་རྒྱུ་དང༌།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི།
ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་གཅིག་འུག་པ་སོགས་ཀྱི་མིག་དབང་གཟུགས་གསལ་བར་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པ་དང་རྗེས་སུ་མི་མཐུན་པར་བྱེད་པའི་བདག་པོའ་རྒྱུ་ཡིན་ལ། མི་ལ་སོགས་ ིཔའི་མིག་དབང་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བྱེད་པའི་བདག་པོའ་རྒྱུ་ིཡིན་ཞེས། མི་དང་འུག་པ་ལྟ་བུའི་མིག་དབང་གཉིས་རང་འབྲས་མིག་ཤེས་སྐྱེད་ནུས་དང༌། སྐྱེད་མི་ནུས་སུ་བྱེད་པའི་བདག་པོའ་རྒྱུར་བཤད་པ་ཡིན་པས། སྣང་བ་མིག་དབང་འགའི་ཞིག་གིས་རང་འབྲས་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་དུ་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དོན་འདི་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ་ཡང་འདོད་དེ། འགྲེལ་པར། དཔེར་ན་སྣང་གཅིག་མཚན་རྒྱུ་དང༌། །དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་པོ་དག །མཚན་རྒྱུ་བ་དང་སྐྱེས་བུའི་མིག །གཟུགས་མཐོང་བ་དང་མི་མཐུན་དང༌། །མཐུན་པ་ཅིག་ཅར་བྱེད་པ་བཞིན།4

།སྐྱེས་བུའི་མིག་གཟུགས་མཐོང་
བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བྱེད་ཅིང༌། མཚན་མོར་རྒྱུ་བའི་མིག་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཞེས་མིག་ལ་སྦྱར་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་མ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༢ ཕྲེང་། ༢༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༡༨
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༡༨

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 111

སྣང་བ་གཟུང་བ་མ་ཡིན་མེད།1

།ཅེས་པ་ལ་འཆད་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། གཟུང་བ་སྐྱེད་བྱེད་ལས་
གཞན་མིན། །སྐྱེད་བྱེད་གཟུང་མཚན་ཉིད་མིན་ཏེ། །སྣང་བ་གཟུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱས་ནས་གཞན་གཞུང་དུ་བཤད་པ་དང༌། སྐྱེད་བྱེད་གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་དེ། །སྣང་བ་གཟུང་བ་མ་ཡིན་མེད།།ཅེས་བྱས་ནས་རང་གཞུང་ལ་སྦྱར་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལྟར་ན། སྣང་བ་ཞེས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྣང་བ་ལ་སྦྱོར་རྒྱུ་ཡིན་ཀྱང༌། གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྣང་བ་ཞེས་པ་གཟུགས་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྣང་བ་ལ་བྱས་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བས། དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་གཟུགས་སོགས་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་དེའི་དོན་ནི། རང་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་གཟུགས་སོགས་གཟུང་བ་གང་ལ་ཡང་རང་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདིའི་དོན་ལ་བཤད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་ལ། གཞན་དག་ལ་ནི་ཡིད་བརྟན་མི་སྣང་ངོ་།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་མཐའ་དག་རྐྱེན་གསུམ་དུ་
ངེས་ལ། དེའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དབང་པོ་དོན་ནམ་བློ། །ཡང་ན་ཡིད་བྱེད་སྔ་མར་འགྱུར། །རྒྱུ་འབྲས་ཚོགས་པ་འདི་དག་ལས། །འབྲེལ་བ་ཅན་གཞན་ཡོད་མིན་ཏེ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དབང་
ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན་རྐྱེན་གསུམ་དུ་ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཞིང༌། རྐྱེན་གསུམ་ནི་འབྲས་བུ་དབང་ཤེས་གཅིག་ལ་ལྟོས་ནས་ཕན་ཚུན་འགལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་
དང༌། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་གཉིས། དང་པོ་ལ། བདག་རྐྱེན། དམིགས་རྐྱེན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །བདག་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་བདག་འབྲས་རང་དབང་དུ་སྐྱེད་བྱེད། ཅེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། ཆོས་དེ་ཁོའ་བདག་འབྲས་སུ་ངེས་པ་ལ་ཁོ་ཆོས་དེའི་བདག་ ིརྐྱེན་དུ་ངེས་དགོས། ཁོ་ཆོས་དེའི་བདག་རྐྱེན་དུ་ངེས་པ་ལ་ཡང་ཆོས་དེ་ཁོའ་བདག་འབྲས་སུ་ ིངེས་དགོས་པས་རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པ། དབང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༢ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༧ ཕྲེང་། ༣

112 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་དབང་པོ། དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་ཡང༌། རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཆ་དང༌། གཟུགས་ཁོ་ན་འཛིན་པར་ངེས་ཀྱི་སྒྲ་སོགས་གཏན་འཛིན་མི་སྲིད་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་ཡོད་ལ། དང་པོ་ནི། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱིས་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ཡང་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་ཀུན་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། རང་གི་དམིགས་རྐྱེན་གྱིས་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཞན་དང་
མི་འདྲ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ཤེས་འགའ་ཞིག་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། མིག་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བདག་རྐྱེན་གྱིས་གཙོ་བོར་བྱས་པ་ཡིན་པས། བདག་རྐྱེན་མིག་གི་དབང་པོ་ནི་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེས་མཚོན་ནས་རྣ་བའི་དབང་པོ་སོགས་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་མིག་གི་དབང་པོའ་ངོ་བོ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་དམིགས་རྐྱེན་ཚང་ཡང་རེས་འགའི་མི་སྐྱེ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་མ་ཡིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་དེས་མིག་ཤེས་གཟུགས་ཁོ་ན་འཛིན་བྱེད་དུ་ངེས་པར་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མིག་ཤེས་གཟུགས་ཁོ་ནའི་འཛིན་བྱེད་དུ་ངེས་པར་སྐྱེད་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡོད་པར་རིགས་ལ། དེ་ཡང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན། མིག་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང༌། དམིགས་རྐྱེན་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་མིག་ཤེས་
གཟུགས་ཁོ་ན་འཛིན་བྱེད་དུ་སྐྱེད་པའི་གཙོ་བོའ་རྒྱུ་དེ་ལ་མིག་གི་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་འབྲས་ ིམིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་བསྐྱེད་པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་བེམ་པོར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་རྟོག་པར་མི་འཐད་པས་རྟོག་མེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་སུ་མི་འཐད་པས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་དགོས་ནའང༌། དབང་པོ་ཚད་མ་ཡིན་པ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་སྡེ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 113

པ་ལ་དབང་པོ་ཚད་མར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་མངོན་པ་བ་འགའ་ཞིག །དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཟར་མའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ་ཞེས་སོགས་སུ་འདོད་ཀྱང༌། འདིར་ནི་དེ་ལྟར་འདོད་མི་འདོད་བརྟག་པར་དཀའོ། །དེས་རྣ་བའི་དབང་པོ་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡང་མཚོན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་དམིགས་རྐྱེན་ནི། རང་འཛིན་ཤེས་པ་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་དངོས་སུ་སྐྱེད་པར་
བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དང་གཟུང་དོན་དོན་གཅིག་ལ། དེ་ཡང་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་ན་རགས་པ་ཡིན་པར་མི་འགལ་ལ། འོན་ཀྱང་དབང་ཤེས་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པ་འཆར་བ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་སོགས་དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་ཚུལ་དང༌། དམིགས་རྐྱེན་དང༌། གཟུང་དོན་གྱི་མཚན་གཞིར་གང་འགྱུར་བ་སོགས་ནི་ཡུལ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།རང་འཛིན་དབང་ཤེས་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་གཟུང་དོན་རྣམས་ནི། རང་འཛིན་
དབང་ཤེས་དེ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པར་མི་འཐད་དེ། དུས་མཉམ་ན་གཉིས་ཀ་གྲུབ་ཟིན་པར་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། གྲུབ་ཟིན་པ་སླར་ཡང་སྐྱེད་པ་མི་འཐད་པས། རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་དུས་འཕྱི་བར་ཡང་མི་འཐད་དོ། །དེས་ན་དབང་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་གཟུང་དོན་ནི། རང་རང་ལས་སྔ་རོལ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཟུང་དོན་དེ་རང་གི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། རང་ཉིད་གཟུང་དོན་དེའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཉིད་ཆོས་དེ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོ་ན། དབང་ཤེས་རང་དུས་ན་རང་གི་གཟུང་དོན་འགགས་སམ། མ་འགགས། དང་པོ་
ལྟར་ན། རང་དུས་ན་དེ་མ་བཟུང་བར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེ་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་རྣམས་རང་དུས་ན་རང་གི་གཟུང་དོན་འགགས་ལ། འོན་ཀྱང་མ་བཟུང་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དབང་ཤེས་རྣམས་རང་རང་གི་གཟུང་དོན་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་བཞག་པ་ནི། དབང་ཤེས་རྣམས་རང་དུས་དང་གཟུང་དོན་གྱི་དུས་གཉིས་ཀ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་དུས་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་

114 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་སྔར་བཤད་པ་དང་1

མཚུངས་སོ།།
ཁ་ཅིག །མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལའང་རིགས་པས་དཔྱད་ན་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་
མི་འཛིན་པར་བཞེད་པ་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། འོ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིགས་པས་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་རིགས་པས་དཔྱད་ན་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་དངོས་སུ་ཁས་བླངས། ཁྱབ་པའང་དོན་གྱིས་འདོད་དགོས་པས། འཁོར་གསུམ་ག་བཞེས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་སྤྱིར་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བའི་ཚུལ་ལ་བཞི་སྟེ། ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་ལ་རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལྟ་བུ་ཡུལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དང༌། རྟོག་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལྟ་བུ་བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དང༌། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ལ་ཕྲ་རགས་ཆོད་བསྐལ་གྱི་གཟུགས་མཐའ་ཡས་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལྟ་བུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལྟ་བུ་ཚོགས་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་དོ།།སྒྲ་བུམ་སོགས་དོན་རྣམས་ལ་ཡང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་དང༌། ཐུན་
མོང་གི་རང་བཞིན་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ལ། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་ནི་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་འཆར་གྱི། ཐུན་མོང་གི་རྣམ་པ་འཆར་མི་སྲིད་ལ།2

རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ནི་རང་གི་ཐུན་
མོང་གི་རྣམ་པ་འཆར་གྱི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་འཆར་མི་སྲིད་པས། དེའི་ཕྱིར་བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་དང་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་ཀ་ལ་བུམ་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བར་མཚུངས་ཀྱང༌། རྟོག་པ་ལ་ཤར་བའི་བུམ་པའི་རྣམ་པ་ལ། བུམ་པའི་སྤྱི་རྣམ་ཞེས་བྱ་ལ། མངོན་སུམ་ལ་ཤར་བའི་བུམ་པའི་རྣམ་པ་ལ་ནི། སྤྱི་རྣམ་ཞེས་མི་བྱའོ། །འོ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་རང་མཚན། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་འདོད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རྗེས་དཔག་དེས་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱང༌། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་

1 ཞོལ། ཤོག ༧༥ ན ༦ སྔར་བཤད་པ་ཉིད་མཚུངས་སོ།།
2 གཙང་། ཤོག ༦༣ བ ༤ འཆར་མི་སྲིད་པས།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 115

པའི་རང་བཞིན་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་དུ་མི་སྣང་གི །ཐུན་མོང་གི་རང་བཞིན་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་དང༌། སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་རྣམ་དབྱེ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་དང་འགལ་བ་མེད་དོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་མི་སྣང་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ་ཞེ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་མི་གསལ་བར་མི་སྣང་བར་ཐལ། ཁྱོད་མི་གསལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གསལ་བར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ།།
དེ་ཡང༌། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་
ཆ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དང་པོ་ལ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དེ་དང་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་དང༌། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་རྣམས་ཁྱད་པར་མེད་པས། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ནི་མིག་ཤེས་ཉིད་ཡིན་ལ། མིག་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་ཤར་ཞེས་པའི་དོན་རང་རྒྱུ་ལས་རང་ཉིད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་བྱ་ཡི། རང་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་པ་འཆར་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་མིག་ཤེས་ཀྱི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ཞེས་བྱ་
ཞིང༌། དེ་དང་མིག་ཤེས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་མིག་ཤེས་ཉིད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་མིག་ཤེས་མ་ཡིན་ན། འོས་གཞན་མེད་པས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་ནའང༌། དེ་མི་འཐད་དེ། མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ཁྱོད་དེ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་དེ་ལ་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རང་གི་གཟུང་རྣམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ལ་རང་གི་གཟུང་རྣམ་གྱི་རྣམ་པ་དེའི་རྣམ་པ་ཡང་ཤར་བར་ཐལ་བས། རྣམ་པ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་ཁ་ཅིག །དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་དངོས་

116 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སུ་མི་རྟོགས་ཏེ། རྣམ་པས་བར་ཆོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ལ། ཕྱི་དོན་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་དག་གིས་འདོད་ལན་བཏབ་ན། རྣམ་པ་ཡང་དངོས་སུ་མི་རྟོགས་པར་ཐལ། རྣམ་པས་བར་ཆོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ།།
གཞན་ཡང༌། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་མིག་ཤེས་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་གཞན་རིག་མངོན་
སུམ་དུ་ཁས་བླངས་ན། སྐྱོན་ཆེན་པོ་འབྱུང་སྟེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མིག་ཤེས་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་ཁྱོད་ལ་གཞན་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རང་གི་གཟུང་རྣམ་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལས་རྒྱང་ཆད་མིན་བཞིན་དུ་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལན་མེད་དོ།།
མདོ་སེམས་གང་གི་ལུགས་ལའང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོན་པོའ་ིརྣམ་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་སྔོན་པོའ་ིརྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་ལ་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དངོས་སུ་སྣང་བ་དེ་ཁྱོད་ལ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ ིཕྱིར། འདོད་ན། སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཤགས་རྟོགས་སུ་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་1

དངོས་སུ་མི་རིག་སྟེ། རྣམ་པས་བར་ཆོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་ཡུལ་
མེད་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་ཡོད་པ་རང་རིག་དང་རྟོག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། སྣང་ཡུལ་ཡང་དོན་སྤྱི་དང་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་སྣང་ཡུལ་གྱི་དོན་ནི་དེའི་རྣམ་པ་དེས་བར་མ་ཆོད་པའི་ཡུལ་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་བླངས་ནས། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་འཛིན་པར་འདོད་པ་ནི་ནང་འགལ་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པས་བར་མ་ཆོད་པའི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་ཁྱོད་དངོས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་དངོས། འདོད་ན། ཁྱོད་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༧༧ ན ༣ ཕྱི་རོལ་དངོས་སུ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 117

གཞན་ཡང༌། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་དང༌། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་
ཡུལ་ཁྱད་མེད་དུ་སྨྲས་ནས། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པ་དང༌། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་ཐལ། ཁྱོད་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་དངོས། འདོད་ན། རྣམ་པ་རྣམས་རང་འཛིན་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། རྒྱུ་འབྲས་རྫས་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་འབྱུང་ལ། རྒྱུ་ཡི་དངོས་པོ་མ་གཏོགས་པ། །གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་གཞན་ཅིའང་མེད།1

།ཅེས་སོགས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་
པས་ཁྱབ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དོ། །གཞན་ཡང༌། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དེ་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ ིཀྱི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་འདོད་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་གནོད་བྱེད་དང༌། གཞན་ཡང་མང་དུ་འབྱུང་ལ། རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ་ཡང་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་བར་བྱའོ།།ཁ་ཅིག །རང་རིག་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མི་འཆར་བར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། འོ་ན། མིག་
ཤེས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་འཆར་ན་སྐྱོན་ཅི་ཡོད། དེ་ལྟ་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་ཚེ་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ། དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ལ་རིམ་བཞིན་འདོད་མི་འདོད་དུ་སྣང་བ་གང་ཞིག །མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཟུགས་དེ་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆེར་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྐྱོན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༦ ཕྲེང་། ༤

118 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འབྱུང་སྟེ། རང་ངོ་བོས། མ་ཡིན་དུ་མའི་བདག་སྐྱོན་ཕྱིར།1

ཞེས་གསུངས་པས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རང་
རིག་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེས་སྣང་ཡུལ་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཟིན་ཏོ།།
རང་ངོ་བོས། མ་ཡིན་དུ་མའི་བདག་སྐྱོན་ཕྱིར།2

།ཞེས་པ་ཡང༌། མདོ་སྡེ་པས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་
ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལ། གོང་གི་ཚུལ་དེ་ལྟར་འཕངས་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་མདོ་སྡེ་པ་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་པར་འགྱུར་རོ། །ཇི་ལྟར་འགྱུར་ན། དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བར་ཁས་མི་ལེན་ན། ཁོ་ལ་ཡང་སྐྱོན་མི་འབྱུང་སྟེ། འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱིས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆེར་དུ་འཛིན་པ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་འཁྲུལ་བར་ཁས་ལེན་ན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེས་མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་ལ་རང་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་གཏད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ། དེས་མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་ལ་གཅིག་ལ་འདོད་པ་དང༌། གཅིག་ལ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པ་གཏད་པ་གང་ཞིག །རྣམ་པ་དེ་དག་རང་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་གཏད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །འོ་ན། གཞུང་དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་སྨྲ་སྟེ། མདོ་སྡེ་པས་དབང་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དོན་རང་གི་ངོ་བོས་གཏད་པའི་རྣམ་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པས་དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་ཤར་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ནི་དོན་རང་གི་ངོ་བོས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌།3

།ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དེ་འབྲས་རྟོག་གསུམ་
པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེས་ན། ཡུལ་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་པར་འདོད་པ་འགོག་པ་ལ། གོང་འོག་གི་རིགས་པ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང༌། མཐར་གཏུགས་པ་ནི། མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༢

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 119

པ་མ་ཤར་ན། རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་མཚུངས་པ་ལ། གཟུགས་འཛིན་ཞིང༌། སྒྲ་མི་འཛིན་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པས། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་ན། སྒྲ་སོགས་ཆོས་ཀུན་འཛིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འཕེན་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཚུལ་འདི་རང་རིག་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་གྱིས་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་ན། རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་མཚུངས་པ་ལ་འཛིན་མི་འཛིན་གྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པས། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་འཛིན་པ་བཞིན་དུ། ཉན་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ཡང་འཛིན་པར་ཐལ་བས་སོ། །དེས་ན། འཛིན་རྣམ་ལ་ཡང་གཟུང་རྣམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ཤར་བའི་དོན་ཀྱང་རང་རྒྱུ་ལས་རྣམ་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
འོ་ན། སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཡང་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བར་ཐལ། ིཁྱོད་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལ་ཡང་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཤར་བས་ཐུག་མེད་དུ་ ིཐལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དོན་སྔོན་པོའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས། ིཐལ་བ་དེ་ཡང་སྔོན་པོའ་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ཞེས་པར་ ིའགྱུར་བས་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་ཐུག་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དུ་བ་སྐྱེས་པ་དུ་བ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཀྱང༌། ཐུག་མེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དོན་དེ་ལྟར་འདོད་པར་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་མཐུན་ཀྱང༌། མདོ་སྡེ་པ་མིག་ཤེས་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་རང་རྒྱུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལས་སྐྱེས་པར་འདོད་ལ། རྣམ་རིག་པ་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པར་འདོད་པ་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་རྣམ་རིག་པ་ནི་རྣམ་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སྣ་ཚོགས་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དང་སེར་པོའི་རྣམ་པ་སོགས་ཀྱང༌ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེའི་ ིཚེ་རྣམ་པ་སོ་སོ་བ་དེ་དག་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཚོགས་པའི་ཆ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡིན་ཞིང༌། ཆ་ཤས་དེ་དག་ཆ་ཅན་དང་རྫས་གཅིག་ལ། ཆ་ཤས་ནང་ཕན་ཚུན་རྫས་ཐ་དད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། ཚུལ་འདི་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་དུ་སྨྲ་བའི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་མཐུན་ནོ།།

120 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འོ་ན། ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དང༌། སེར་པོའི་རྣམ་པ་སོགས་ ིདངོས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན། དེ་དག་གཟུང་རྣམ་མིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཡོད་ན། རྣམ་པ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་རྫས་ཐ་དད་པ་བཞིན་དུ། དེ་དག་མྱོང་བའི་འཛིན་རྣམ་རྣམས་ཀྱང་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་འཛིན་རྣམ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་བས། མིག་ཤེས་དེ་ལ་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། སྔོན་པོའ་རྣམ་ ིཔ་དང་སེར་པོའ་རྣམ་པ་སོགས་མྱོང་བའི་འཛིན་རྣམ་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་དེ་དག་ཁྲ་འཛིན་མིག་ ིཤེས་མྱོང་བྱེད་མ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ཆ་ཅན་འཛིན་རྣམ་དེ་ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཡིན་པས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་མི་འབྱུང་ངོ་།།
གསུམ་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་ནི། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་རང་གི་སྔ་
ལོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གང༌། རང་ཉིད་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ཡང་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་ཕྱིར་དེ་མ་ཐག་པ་ཞེས་བྱ་ལ། རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྐྱེན་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། རང་དང་ཤེས་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེས་ན་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་གྱི་དོན་ནི་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རིགས་འདྲ་བ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་རང་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། འདས་ལམ་ཟག་མེད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཤེས་པ་ལས་ལངས་མ་ཐག་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་སེམས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེའི་ཉེར་ལེན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། དེ་ཟག་བཅས་སུ་ཐལ། ཟག་བཅས་འབྲས་བུར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཟག་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་ཟག་བཅས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། ཟག་བཅས་འབྲས་བུར་འཛིན་པས་ཟག་བཅས་སུ་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཟག་བཅས་སུ་གྱུར་པའི་རྒྱུ་ལ་འབྲེལ་ནའང་ཟག་བཅས་སུ་འགྱུར་བར་མཚུངས་1

པས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ ིཆོས་མཆོག་ལས་སྐྱེས་པའི་མཐོང་ལམ་ཐམས་ཅད་ཟག་བཅས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།
འོ་ན། འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ལས་ལངས་མ་ཐག་པའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོའ་ཉེར་ ི
1 ཞོལ། ཤོག ༧༩ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༦༧ ན ༤ འགྱུར་བར་གསུངས་པས།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 121

ལེན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་སྨྲ་སྟེ། འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་བཞིན་པའི་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་གསལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཤིན་ཏུ་ཆ་ཕྲ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པ་ཅུང་ཞིག་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ནི་སྐབས་འདིར་ཁས་བླང་བར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཀུན་གཞི་མེད་ན་དེའི་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ཉོན་ཡིད་ཡོད་པར་མི་འཐད་ཅིང༌། ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས་ཀྱང༌། དེའི་ཚེ་ཉོན་ཡིད་ཡོད་པར་མི་འདོད་ལ། སྒོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་རགས་པ་འཁོར་བཅས་མ་ལུས་པར་བཀག་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེའི་ཚེ་ཤེས་པ་གཏན་ནས་མེད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཤེས་པ་མེད་པར་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལུས་དང་མ་བྲལ་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་མདོ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་ལུས་དང༌། ཤི་བའི་རོ་མཚུངས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེའི་ཚེ་ལུས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་ན། སྙོམས་པར་འཇུག་པ་པོའ་ལུས་རུལ་བ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྐྱེས་ ིབུ་ཡིན་ན་ཕུང་པོ་བཞིའམ་ལྔའི་ཚོགས་པ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་རང་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་ཡང༌། དེའི་ཚེ་སྙོམས་འཇུག་གི་ངོ་བོ་ཤེས་པ་ཡིན་ན། ཡིད་ཤེས་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་ཅིང༌། ལུས་ཡིན་ན་བེམ་པོར་འགྱུར་ལ། ལུས་སེམས་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་བཞིན་དུ་འདོད་ནའང༌། དེའི་ཚེ་ཤེས་པ་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་གསུམ་གང་ཡང་མ་ཡིན་ན། ཚོར་འདུ་རགས་པ་མ་ལུས་པ་བཀག་པའི་ལུས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྙོམས་འཇུག་དངོས་པོ་མིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་དུ་འགལ་བར་འདོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་པོ་མིན་ན་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན། ཡིད་ཤེས་ཡོད་ན་དེའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་དང༌། འདུ་ཤེས་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཚོར་འདུ་མ་ལུས་པ་བཀག་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཚོར་འདུ་རགས་པ་མ་ལུས་པ་བཀག་པ་ཡིན་ཅིང༌། རགས་པ་ཡོད་པར་ངེད་ཀྱང་མི་འདོད་ལ། དེའི་ཚེ་ཚོར་

122 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འདུ་མི་གསལ་ཙམ་ཡང་མེད་དགོས་ན། ཀུན་གཞི་དེའི་ཚེ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དག་ལ་ཡང་སྐྱོན་འབྱུང་སྟེ། ཚོར་བ་སོགས་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་ཀུན་གཞིའི་ངེས་པའི་འཁོར་དུ་ལན་མང་དུ་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ།།འོ་ན། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དགག་བྱ་སྒོ་ལྔའི་
རྣམ་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་རགས་པ་འཁོར་བཅས་ཡིན་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང༌། འགོག་བྱེད་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་བྱས་པ་དང༌། སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །འོ་ན། ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་ན། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་རྟོག་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཐབས་མེད་དེ། རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་འཇུག་པ་མེད།1

།ཅེས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་
འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་འཇུག་པས། ཡིད་ཤེས་རྟོག་བཅས་དང་རྒྱུད་གཅིག་ལ་དུས་མཉམ་དུ་འཇུག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟོག་མེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཡིན་པར་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ལོག་ཤེས་རྒྱུན་ཆགས་སུ་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་གྱི་དམིགས་པ་རིས་སུ་ཆད་པ་དང༌། རྣམ་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱི་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཇི་སྙེད་སྨྲས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་རིས་སུ་མ་ཆད་པར། རང་ཉིད་ཚེ་དེ་ལ་སེམས་ཅན་གཞན་དང་ཐུན་མོང་དུ་སྤྱོད་པའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་དང༌། དེའི་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་ཤིན་ཏུ་མི་གསལ་བ་ཐ་ན་ཡིད་ཤེས་རྟོག་བཅས་ལས་ཀྱང་མི་གསལ་བར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང༌། དེ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། མངོན་སུམ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་ལ། དབང་
པོ་དང༌། ཡིད་དང༌། རང་རིག་དང༌། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་དང་རིགས་མི་གཅིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང༌། ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༢ ཕྲེང་། ༡

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 123

ན། དེའི་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ཉོན་ཡིད་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། བདག་ལྟ། བདག་ཆགས། བདག་ཏུ་རྨོངས་པ། བདག་རྒྱལ་བཞི། ཉོན་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངེས་པའི་འཁོར་དུ་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། བདག་ལྟ་བདག་ཆགས་གཉིས་དུས་མཚུངས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ནའང༌། རྣམ་འགྲེལ་དུ་བདག་ལྟ་བདག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུར་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྔ་ཕྱི་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་། ཉོན་ཡིད་ཁས་ལེན་ན། དེ་ནི་དེར་རློམ་སེམས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཉོན་ཡིད་ནི་འདས་ལམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དང༌། འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་དང༌། དམན་པའི་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པ་དང༌། ཐེག་ཆེན་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་མ་གཏོགས་པའི་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བར། ཉོན་ཡིད་ཁས་ལེན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདོད་པས། རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ནའང༌། དེ་ལྟར་ན། རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་མཐོང་བ་མེད།1

།ཅེས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་། ཉོན་ཡིད་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས་བདག་ལྟ་དང་བདག་ཏུ་རྨོངས་པ་གཉིས་སོ་སོར་འདོད་དགོས་ལ། འདིར་ནི་དེ་ལྟར་མི་བཞེད་དེ། བདག་ལྟ་དང་བདག་ཏུ་རྨོངས་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་ལྟ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། ཉོན་ཡིད་ཁས་མི་ལེན་པར་གྲུབ་ཅིང༌། དེའི་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་ན། ཉོན་ཡིད་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་དག་ཀུན་གཞི་ཉིད་བདག་ལྟའི་དམིགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་བདག་ཏུ་རློམ་སེམས་པའི་ཡིད་ལ་ཉོན་ཡིད་ཅེས་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང༌། ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་དག་ནི། ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་
ཀྱི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས། རང་གཞན་གྱི་མིག་སོགས་དབང་པོ་རྣམས་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་འདིར་ཁས་བླངས་ན། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་སོ་སྐྱེ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པས་མིག་སོགས་དབང་པོ་རྣམས་དངོས་སུ་ཡུལ་དུ་བྱས་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༢ ཕྲེང་། ༡

124 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དགོས་ནའང༌། འདིར་ནི་དེ་ལྟར་མི་འདོད་དོ། །མདོར་ན་ཀུན་གཞི་ཁས་བླངས་ན། སྡེ་བདུན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་གཏན་ནས་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བ་ཡོད་པས། འདིར་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ལ། གང་དག་སྡེ་བདུན་གྱི་སྐབས་སུ་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པར་འདོད་པ་དེ་དག་ནི། རང་ཉིད་མ་རིག་པའི་དམུས་ལོང་དག །གླང་པོ་ཆེ་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བ་གླང་རྫིས་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མང་དུ་སྨྲས་ཀྱང་མཁས་པ་དགའ་བར་ག་ལ་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ཅིང༌། འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་ཚེ་སེམས་མེད་པར་མི་འཐད་ལ། ཡིད་ཤེས་ལས་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་མི་འཐད་པའི་རིགས་པ་དག་གིས་དེའི་ཚེ་ཡིད་ཤེས་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང༌། དེས་ན་སྙོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་ཁའི་ཡིད་ཤེས་སྐད་ཅིག་ཐ་མ། དེ་ལས་ལངས་མ་ཐག་པའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོའ་ཉེར་ལེན་དང༌། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་པར་གྲུབ་པས། དེ་ ིམ་ཐག་རྐྱེན་གཞན་བཙལ་མི་དགོས་སོ། །ཁ་ཅིག །སྙོམས་པར་འཇུག་ཁའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ། སྙོམས་འཇུག་ལས་ལངས་མ་ཁད་ཀྱི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོའ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་ལ། ིལུས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་མི་སྲིད་ཅིང༌། དེ་མ་ཐག་པའི་དོན། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པ་ལ་བཞེད་དོ།།
འོ་ན། སྙོམས་འཇུག་ལས་ལངས་མ་ཐག་པའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་
ལེན་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཡོད་ན་གང་ཡིན། སྙོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་ཁའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། འཇུག་ཁའི་ཤེས་པ་ཐ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་དེའི་བར་དུ་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་བར་ཆོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །སྙོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་ཁའི་ལུས་ཐ་མ་དེ་ཡིན་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལངས་མ་ཐག་གི་ཤེས་པ་དང་པོ་དེའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །འཇུག་ཁའི་ཤེས་པ་ཐ་མ་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྙོམས་འཇུག་དེ་སྙོམས་འཇུག་ལ་འཇུག་ཁའི་ཤེས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནམ། མ་ཡིན། མ་ཡིན་ན། གཞན་ཡང་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་མི་འཐད་པས། སྙོམས་འཇུག་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །འབྲས་བུ་ཡིན་ན། འཇུག་ཁའི་ཤེས་པ་ཐ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྙོམས་འཇུག་ལས་ལངས་མ་ཐག་པའི་ཤེས་པ་དང་པོའ་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་མིན་པར་ཐལ། ི

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 125

ཁྱོད་དང་དེའི་བར་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་གཞན་གྱིས་བར་ཆོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ།།
དེས་ན་གསུམ་པོ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡོད་ན། དེ་ཉིད་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་
དུ་ཁས་བླངས་པས་ཆོག་པས། འཇུག་ཁའི་ཤེས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་འདོད་མི་དགོས་ལ། གསུམ་པོ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་མེད་ན། དེའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་མི་སྲིད་པར་འདོད་དགོས་པས། ཚུལ་འདི་ཡང་ཧ་ཅང་འགྲིག་པར་མ་མཐོང་ངོ་། །ཁ་ཅིག །སྙོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་ཁའི་ལུས་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་ལངས་མ་ཐག་གི་སེམས་སྐད་ཅིག་དང་པོའ་ཉེར་ལེན་དང་མཚུངས་ ིཔ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་འདོད་ཅིང༌། གཟུགས་མེད་ལས་འཆི་འཕོ་ཁའི་སེམས་ཐ་མ། ཁམས་འོག་མར་སྐྱེ་བའི་བར་སྲིད་ཀྱི་ལུས་སྐད་ཅིག་དང་པོའ་ཉེར་ལེན་དུ་འདོད་པ་ནི། སེམས་ཀྱིས་ལུས་ ིཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་དང༌། ལུས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པར་འདོད་པ། གཞན་སྡེ་དག་གི་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྨྲ་བ་ལ་འདི་ལྟར་འདོད་པ་སྔོན་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་མ་བྱུང་ངོ་།།
ཚུལ་འདི་ནི། ལུས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན། དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ཀྱིས་
སམ། དབང་པོ་མེད་པའི་ལུས་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྟགས་ནས་འགོག་པ་དང༌། ཡིད་ཤེས་དུ་མ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པ། གཞུང་ལས་བཤད་
པའི་1
རིགས་པ་མཐའ་དག་གིས་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྙོམས་འཇུག་ལས་ལངས་མ་ཐག་གི་ལུས་དང་སེམས་གཉིས་རྫས་རིགས་མཐུན་དུ་ཐལ། ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པའི་སྐྱོན་ཡང་འབྱུང་ཞིང༌། ལུས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་ཡོད་ན། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་མཐའ་ཡས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་དང་མང་པོ་དག་ཡོད་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་གནས་མིན་པ་ལའང་ལོག་པར་རྟོག་པ་འཆར་བར་བྱེད་པ་འདི་དག་ནི་མཁས་པའི་རིགས་པ་བསྟན་པའི་ཡུལ་རེ་ཤིག་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང༌། གཟུགས་མེད་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བའི་བར་སྲིད་ཀྱི་ལུས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན། གཟུགས་མེད་ནས་འཆི་འཕོ་

1 ཞོལ། ཤོག ༨༣ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༧༠ ན ༣ བཤད་པའི་མི་རིགས་པ་

126 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།
ཁའི་1

སེམས་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ཡིན་ན། བར་སྲིད་དེ་གྲུབ་མ་ཐག་གི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་ཀ་ཡང་རྫས་རིགས་མཐུན་དུ་ཐལ། ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། མིག་སོགས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཉེར་ལེན་ཡིད་ཤེས་ལས་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ། ཕྱིས་ཀྱང་ཉེར་ལེན་ཡིད་ཤེས་ལས་སྐྱེ་བར་མཚུངས་པས། ལུས་ཡིན་ན་ཉེར་ལེན་ཡིད་ཤེས་ལས་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ཆེས་པར་ཡང་འགྱུར་ལ། དམ་བཅའ་གཉིས་ཀ་ཡང༌། གང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི། །མི་ཤེས་པ་ཡི་ཉེར་ལེན་རྒྱུ།2

།ཞེས་
པ་དང༌། རྣམ་ཤེས་མིན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། །ཉེར་ལེན་མིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་གྲུབ།3

།ཅེས་སོགས་ཀྱི་
གཞུང་རྣམས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།
ཁ་ཅིག །ལེའུ་གཉིས་པ་མདོ་སྡེ་པ་རང་རྐང་གི་གཞུང་ཡིན་ན་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ཡོད་
ཀྱང༌། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་གཞུང་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་ཟེར་ཏོ། །ལྷ་དགའ་བའི་བློ་གྲོས་ཅན་ཁྱོད་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་གཞུང་གི་དོན་ཇི་ལྟར་འདོད་གྲང༌། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་ཀྱང་གཞུང་དེའི་དོན་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་བྱེད་ན། མདོ་སྡེ་པས་གཞུང་དེའི་དོན་དང་འགལ་བར་སྨྲས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དེ། གཞུང་དེའི་དོན་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་འགྱུར་བས་སྨྲས་པ་ཙམ་ནས་རང་གི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ནུས་པ་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་སེམས་གང་རུང་གཅིག་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཞུང་ཡིན་ཀྱང༌། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་གཞུང་དུ་འདོད་ན། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཞུང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །ལེའུ་གཉིས་པ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་གཞུང་ཡིན་ཞེས་པ། མདོ་སེམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱེད་དགོས་ཏེ། ལེའུ་གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང༌། དབུ་མ་པ་སོགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་གཞུང་དུ་རང་ཉིད་ཀྱང་མི་འདོད་ཅིང༌། སྐབས་སུ་ཡང་མ་བབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ།།
འོ་ན། ཁྱེད་རང་གཟུགས་མེད་ཁམས་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བའི་བར་
1 ཞོལ། ཤོག ༨༣ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༧༠ ན ༤ འཆི་འཕོ་བའི་སེམས་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༡༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༥ ཕྲེང་། ༤

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 127

སྲིད་ཀྱི་ལུས་སྐད་ཅིག་དང་པོའ་ཉེར་ལེན་ཇི་ལྟར་སྨྲ་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ནི་གཟུགས་མེད་ཁམས་ནས་ ིའཆི་འཕོ་ཁའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་ན་ཡོད་པ། འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཉིད་དེའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པར་འདོད་ལ། འདི་ནི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གི་གཞུང་ལུགས་ཕལ་ཆེ་བ་དང་མཐུན་ཅིང༌། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བློ་ཉིད་ལ་ནི་བརྟེན་པ་འགའ། །དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས། །དེ་ཕྱིར་བློ་ལས་དབང་པོ་ཡིན།1

།ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ཀྱང་འདི་ལྟར་
ཡིན་ལ། རྒྱན་ལས། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ལས་ཤི་འཕོས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་སྐྱེད་པ་ལའང༌། དེ་ཉིད་འདུ་བྱེད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་པའི་དོན་ཀྱང་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་འདུ་བྱེད་
ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ཉི་མ་སྦས་པས་ཀྱང༌། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ནས་ཤི་འཕོས་པའི་ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་སྐྱེ་བ་ཡང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་ལུས་སྐྱེ་མཆེད་ལྔས་འདུས་བྱས་པའི་བག་ཆགས་རྒྱུར་འགྱུར་རོ།3

།ཞེས་བཤད་དོ།།
འོ་ན། བག་ཆགས་ཉེར་ལེན་ཡིན་ན། ཤེས་པ་ཉེར་ལེན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་འགལ་
ཏེ། བག་ཆགས་རྣམས་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བག་ཆགས་རྣམས་ཤེས་པར་འདོད་པ་འདི་ནི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་དག་ལ་འདྲིས་པར་མ་བྱས་པའི་བབ་ཅོལ་ཏེ། འདི་ལྟར་བག་ཆགས་རྣམས་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་གང་ལ་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡིན་ནམ། དེ་ལས་གཞན་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡིད་ཤེས་དགེ་བའི་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་དགེ་བར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། ཡིད་ཤེས་དགེ་བའི་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་སྒྲིབ་པའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་དགེ་བར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང༌། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ཆགས་དང༌། ཞེ་སྡང་གི་བག་ཆགས་སོགས་ཀྱང་ཡིད་ཤེས་སུ་ཐལ་ཞིང༌།4

འདོད་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་གཙོ་བོ་
ཡིད་ཤེས་རྫས་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཅིག་ཆར་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །བག་ཆགས་དེ་དག་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། བག་ཆགས་དེ་དག་ཉེར་ལེན་རྫས་ཐ་དད་པ་ལས་སོ་སོར་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༣ ཕྲེང་། ༢༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༡༠༠༠ ཕྲེང་། ༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༡ ཤོག ༡༧༢༤ ཕྲེང་། ༡༣
4 ཞོལ། ཤོག ༨༤ ན ༥ ཡིད་ཤེས་སུ་ཐལ་ལོ།།

128 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །རང་གང་ལ་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་པར་ཡང་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར། བག་ཆགས་རྣམས་རྟོག་པ་ཡིན་ནམ། རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ཡིན། ཤེས་པ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་ཕྱེ་བའི་ཤེས་པ་ལ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པ་མི་སྲིད་དོ། །རྟོག་པ་ཡིན་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་རྟོག་པ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་དུས་ཅིག་ཅར་ཡོད་པ་སྲིད་པར་ཐལ་ཏེ། བག་ཆགས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་ཡོད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་སུ་མི་འཐད་པས། ཡིད་ཤེས་སུ་འདོད་
དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཡིད་ཤེས་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་སོ་ན་གནས་སོ། །ཅི་སྟེ་མིག་ཤེས་ཀྱི་བག་ཆགས་མིག་ཤེས་ཡིན་ལ། ཉན་ཤེས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཉན་ཤེས་ཡིན་ཅིང༌། ཚུལ་འདིས་བག་ཆགས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཚུལ་མཐའ་དག་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་མེད་ཁམས་པའི་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་སྒོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དག་གི་བག་ཆགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བག་ཆགས་ཤེས་པར་འདོད་པ་ནི་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་མི་ལྡན་ཞིང༌། རིགས་པའི་ཚུལ་མི་ཤེས་པ་དག་གི་མུན་སྤྲུལ་ཡིན་ནོ།།
གལ་ཏེ་བག་ཆགས་ཉེར་ལེན་ཡིན་ན། བག་ཆགས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱང་ཉེར་ལེན་དུ་
འདོད་དགོས་ལ། ལས་རྣམས་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པས་ལུས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་ཡོད་པར་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། ལས་ཀྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཉེར་ལེན་ཡིན་ཀྱང༌། ལས་རྣམས་ནི་རང་གི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུའི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་གྱི་ཉེར་ལེན་མ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ལ། ལས་རྣམས་རང་གི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུའི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས། གཟུགས་སོགས་བཞིན་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན། ཞེས་པའི་ལན་དུ། ལས་རྣམས་བདག་པོ་མ་ཡིན་ན། །དེར་ཡང་བརྩད་པ་མཚུངས་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་ལས་སྐྱེས་བུའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་སྡེ་པའི་
ལུགས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ད་ནི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་
ལ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན། བདག་རྐྱེན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ངོས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༣ ཕྲེང་། ༡༥

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 129

གཟུང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། དངོས་དང༌། ཞར་བྱུང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དང༌། སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང༌། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་རང་ཉིད་ཀྱི་དེ་མ་ ིཐག་རྐྱེན་ཤེས་པ་སྔ་མ་དང༌། ཤེས་པ་སྔ་མ་དེའི་སྟེང་གི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་རྣམས། གང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འདོད་པར་བྱ་ཞེ་ན། སྔོན་པོ་དང་། སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་རྣམས་ནི་སྔོ་ ིའཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་མི་རིགས་ཏེ། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ན་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་དགོས་ཤིང༌། སྔོན་པོ་སོགས་གསུམ་ནི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་རང་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་དེའི་རྒྱུར་མི་འགལ་ན། བདག་སྐྱེ་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ།།
གལ་ཏེ་རང་ལས་རང་སྐྱེ་ན་བདག་སྐྱེར་འགྱུར་ཡང༌། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་
ལས་སྐྱེ་བས་བདག་སྐྱེར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན། གྲངས་ཅན་པས། བུམ་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་འཇིམ་པ་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པ་ཡང༌། བདག་སྐྱེ་ཁས་བླངས་པར་མི་འགྱུར་བས། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་སོགས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་མཐའ་དག་གིས། བུམ་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་འཇིམ་པ་ལས་སྐྱེ་ན། བདག་སྐྱེར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་མཛད་པ་མཐའ་དག་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ལ། བུམ་པ་ལས་བུམ་པ་སྐྱེ་བར་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་ཁས་ལེན་པ་སུ་ཡང་མེད་པས། བུམ་པ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་ཁས་ལེན་པའི་རྒོལ་བ་སུ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་འདིས་ནི་བདག་སྐྱེའི་དོན་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་ཟད་དོ། །གཞན་ཡང༌། སྔོན་པོ་སོགས་གསུམ་ནི། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་པ་མེད་ན། རྒྱུ་འབྲས་རྫས་གཅིག་དང་དུས་མཉམ་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ།།
གཞན་ཡང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ན། སྔོན་པོ་སོགས་གསུམ་པོ་
གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དུས་མཉམ་

130 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག །སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ན་དེ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཟུར་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། འོ་ན། དེའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་ན་ཡང་དེ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ན་དེ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག །དེའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ན་ཡང་དེའི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་དགོས། དེའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་ན་ཡང་དེའི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྔོན་པོ་སོགས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་ཁས་བླངས་ན། དེ་དག་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དུས་མི་མཉམ་ཞིང་རྫས་ཐ་དད་པའམ། ཡང་ན་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡང་དེ་དང་དུས་མཉམ་ཞིང་རྫས་གཅིག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། རྣམ་པར་བཞག་པ་ཐམས་ཅད་འགྲིག་དཀའ་བར་འགྱུར་རོ།།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་
རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་སྲིད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་གཉིས་རིགས་པས་དཔྱད་པའི་ཚེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་ལ། རིགས་པས་མ་དཔྱད་པའི་ཚེ་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་ཀྱང་རྫས་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་ཡང་རྫས་སུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འོ་ན། དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཚེ་རྫས་སུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱད་དུ་རུང་ངམ་མི་རུང༌། མི་རུང་ན། རྫས་སུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་འབྲས་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། ། རུང་ན། དེའི་ཚེ་རྫས་སུ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། མ་གྲུབ་ན། རྒྱུ་འབྲས་རྫས་མ་གྲུབ་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །གྲུབ་ན། དེའི་ཚེ་དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་དེ་གཉིས་རྫས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཚེ་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག །དེའི་ཚེ་དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་ཁས་ལེན། འདོད་ན། དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །རྫས་སུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང༌། ཁྱོད་རང་གིས་རྫས་གྲུབ་དང་དོན་དམ་གཅིག་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ནང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།།གཞན་ཡང༌། རིགས་པས་དཔྱད་པའི་ཚེ་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་ན། དེའི་ཚེ་དེའི་དམིགས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 131

རྐྱེན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཚེ་དམིགས་རྐྱེན་གཞན་ཡང་མེད་པར་འདོད་དགོས་པས། རྐྱེན་གསུམ་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ཡོད་པར་ཐལ། རིགས་པས་དཔྱད་པ་ན་དབང་ ིཔོའ་མངོན་སུམ་ཡོད་ཀྱང༌། རྐྱེན་གསུམ་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་པར་ ིའདོད་པའི་ཁྱོད་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་སྔ་མ་ཉིད་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་བདག་རྐྱེན་ཀྱང་ཤེས་པ་སྔ་མ་ཉིད་ལ་འདོད་དགོས་པར་མཚུངས་པས། དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ལ་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ ིདུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལས་ཐ་དད་པའི་དངོས་རྒྱུ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། དངོས་རྒྱུ་གཅིག་ཁོ་ནས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་མི་སྲིད་པར་བཤད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ཉེར་ལེན་གྱིས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་དགོས་པས་མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག །དབང་ཤེས་སྔ་མའི་སྟེང་གི་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཉིད། དབང་ཤེས་ཕྱི་མའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ལ། དབང་ཤེས་སྔ་མའི་སྟེང་གི་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པར་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་བདག་རྐྱེན་ཡིན་ཞིང༌། ཤེས་པ་ཕྱི་མ་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་ལ། ནུས་པ་ཡང་ནུས་པ་ཅན་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་ཕྱི་མའི་རྐྱེན་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དོ་ཞེས་གསུང་ངོ་།།
རྐྱེན་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ནི་མ་ངེས་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་དེའི་དོན་ནི། རྐྱེན་
གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཐལ། རྐྱེན་གསུམ་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ནུས་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ནུས་པ་ནུས་པ་ཅན་ལས་གཞན་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན། མིག་ཤེས་གཅིག་གིས་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སྣ་ཚོགས་མཐོང་བ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་རྣམས་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་གཅིག་གི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དབང་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་དབང་ཤེས་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། སྔོ་སེར་ཐ་དད་དག་ལ་ནི།1

།ཞེས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལའང་སྔོ་སེར་རྫས་ཐ་དད་དུ་བཤད་པ་
དང་འགལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་རྐྱེན་ཡང་ཡིན་པས་དམིགས་རྐྱེན་ཞེས་བྱ་བ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༠ ཕྲེང་། ༡༦

132 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་བླངས་ནས། ཤེས་པ་སྔ་མའམ་དེའི་སྟེང་གི་ནུས་པ་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འདོད་པ་དང༌། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་འདོད་པ་དང༌། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ན་དུས་མཉམ་ཡིན་པར་འདོད་པ་རྣམས་ནི་ནང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་སྔ་ཕྱི་དུས་མཉམ་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང༌། དེ་ལྟ་ན། དབང་ཤེས་ཕྱི་མའི་ནང་སེམས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུང་དོན་དུ་འགྱུར་བས། དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་དབང་ཤེས་སྔ་མ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་ལ་མི་འཕོ་བར་འགྱུར་རོ།།
འོ་ན། འཐད་པའི་ཕྱོགས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང༌། སློབ་དཔོན་
ཕྱོགས་གླང་གིས། དམིགས་བརྟག་ཏུ། ནང་གི་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། །ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་གང་ཡིན་པ། །དོན་ཡིན་རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའ་ཕྱིར། །དེ་རྐྱེན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཕྱིར་རོ། ི 1

།ཞེས་གསུངས་པས་བསྟན་
པའི་དམིགས་རྐྱེན་དང༌། ཡང་ན། ནུས་པ་འཇོག་ཕྱིར་རིམ་གྱིས་ཡིན།2

།ཞེས་པའི་དམིགས་རྐྱེན་
གཉིས་ལས། དང་པོའ་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ལ་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ ིསོགས་ནི། དབང་ཤེས་དེ་དང་དེའི་དོན་ཏེ། དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་དེའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་དམིགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའ་ཕྱིར། ཞེས་སྨོས་ཏེ། ིདེའི་དམིགས་པར་ཐལ། དེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རྐྱེན་ཡིན་ཞེ་ན། གཅིག་ཆའང་མི་འཁྲུལ་ཕྱིར་ན་རྐྱེན།3

།ཞེས་སྨོས་ཏེ། དབང་ཤེས་ལ་སྣང་
བའི་སྔོན་པོ་དེ་དབང་ཤེས་གཅིག་པོ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་ཡིན་པས། དུས་མཉམ་ཡིན་ནའང་རྐྱེན་དུ་འཐད་དེ། ཁོ་ཡུལ་དུ་ཡོད་ན་སྐྱེ། མེད་ན་མི་སྐྱེ་བས། ཁོ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།
གཞན་དག་གིས། དོན་ཡིན་རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའ་ཕྱིར། ི 4

།ཞེས་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་དམིགས་
པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པར་རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའ་ཕྱིར། ཞེས་པའི་འབྲུ་སྣོན་བྱས་པ་ནི། ནང་གི་ཤེས་བྱའི་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༣༡ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༣༡ ཕྲེང་། ༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༣༡ ཕྲེང་། ༢
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༣༡ ཕྲེང་། ༢

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 133

ངོ་བོ་ནི། །ཞེས་པ་དང༌། རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའ་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ཟློས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཐ་སྙད་ ིདུ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་ལ་སྐབས་འདིར་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡང་དག་པར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དམིགས་པ་ཡིན་པ་དང༌། རྐྱེན་ཡིན་པ་གང་གི་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བ་མེད་པས་སྐབས་སུ་མ་བབ་པའི་ཕྱིར། གཞུང་གི་དགོངས་པ་ལས་རིང་དུ་གྱུར་པས་བཤད་པ་འདི་ནི་རྣ་བ་བྱང་བར་བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདིས་བསྟན་པའི་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་ཚུལ་འདི་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་སྲིད་པ་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་ལ་རྫས་གཞན་གྱིས་མ་ཁྱབ་པར་འདོད་པ། ཆོས་མངོན་པ་པའི་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པ་སྔ་མ་དག་གི་འདོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཉིད་ཀྱི་འཐད་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་བཞག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཐད་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དམིགས་རྐྱེན་སྟོན་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། ཡང་ན། ནུས་པ་འཇོག་ཕྱིར་རིམ་གྱིས་ཡིན།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཡང་ན་
ཞེས་པ་ནི། རང་འགྲེལ་གྱི་མཚམས་སྦྱར་བའི་ཚིག་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་སྔ་མ་དག་དེ་ལྟར་འཆད་མོད་ཀྱི། ཡང་ན་ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་འཆད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་པའོ།།ནུས་པ་འཇོག་ཕྱིར་རིམ་གྱིས་ཡིན།2

།ཞེས་པའི་དོན་ནི། དབང་ཤེས་སྔ་མ་སྔ་མའི་སྟེང་གི་
རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དེ། རིམ་གྱིས་དབང་ཤེས་ཕྱི་མའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དེ་དག་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཇོག་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །དེས་ན་ནུས་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས། འཇོག་ཕྱིར་ཞེས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ནུས་པ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྦྲེལ་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགོད་པ་ནི་མ་འབྲེལ་ཏེ། དབང་ཤེས་ཕྱི་མའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ལ་ནུས་པ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ཁྱབ་པ་མ་འབྲེལ་ལ། ཕྱི་མའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། སྔ་མ་ལ་ནུས་པ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དབང་ཤེས་ཀྱི་བརྒྱུད་རྒྱུར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུ་དབང་ཤེས་སྔ་མའི་སྟེང་གི་ནུས་པ་དབང་ཤེས་ཕྱི་མའི་དམིགས་རྐྱེན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༣༡ ཕྲེང་། ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༣༡ ཕྲེང་། ༣

134 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དུ་བཞག་པ་དེ་ཡང༌། དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་དེའི་དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་པས། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འཇོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་དེ་རང་གི་དམིགས་པའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་གཙོ་བོའ་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་ཞེས་བྱའོ།། ིདེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཐམས་ཅད་
བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་དབང་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པས་ནི། ཤེས་པ་སྔ་མའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས། ཤེས་པ་སྔ་མའི་སྟེང་གི་རིགས་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ནུས་པ་དེ་ཉིད། རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་གཙོ་བོའ་རྐྱེན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་བཞག་པའི་ཚུལ་འདི་ནི་གྲུབ་པའི་ ིམཐའ་ལས་འོངས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་རབ་ཏུ་བརླིང་བ་ཁོ་ནའོ།།
འོ་ན། དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ་དུ། དམིགས་རྐྱེན་ལ་ཆོས་གཉིས་དང་ལྡན་པ་དགོས་
པར་གསུངས་པའི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་སོགས་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ནི། ཤེས་པ་དེའི་དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཆོས་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ནུས་པ་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འདོད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་ནི། དབང་ཤེས་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པ་དང༌། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་ཡིན་པ་ཉིད། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཆོས་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ་ལས། རེས་འགའ་ནི་ནུས་པ་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཉིད་འབྱུང་ལ། རེས་འགའ་ནི་དེའི་རྣམ་པ་ལས་ནུས་པའོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་དེ་གཉིས་གཞན་དང་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཅི་དགར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ནང་གི་དམིགས་པ་ནི་ཆོས་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དམིགས་པའི་རྐྱེན་དུ་འཐད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རང་ལུགས་ལ་
དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ན། དབང་ཤེས་དམིགས་པའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་དགོས་ལ། དབང་ཤེས་དམིགས་པའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་ཀྱང༌། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཡིན་མི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༣༥ ཕྲེང་། ༡༠

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 135

དགོས་སོ། །ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ། །ཤེས་བྱའི་དམིགས་པ་མཐའ་དག་ལ། །བློ་གྲོས་ཚུལ་བཞིན་དམིགས་པ་ཅན། །ཁོ་བོས་དབང་ཤེས་དམིགས་རྐྱེན་ནི། །འཁྲུལ་མེད་དམིགས་བརྟག་ཇི་བཞིན་བཤད། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་དོ།།
གཉིས་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་བཤད་པ་ལ། རྟགས་ཀྱི་དགོས་པ་བཤད་པ་
དང༌། རྟགས་དགོད་ཅིང་དོན་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང༌། རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་བསྒྲུབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཕྱི་རྒོལ་དོན་སྨྲ་བའི་ངོར་སྔ་རྒོལ་སེམས་ཙམ་པས། དབང་ཤེས་ལ་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་རྣམས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མིན་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཙམ་པས་ཡུལ་ཤེས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཡུལ་གང་རང་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་གང་དང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་ན། ངེས་པར་ཡུལ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཡུལ་དེ་རྣམས། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དེ་རྣམས་དང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་རྣམས་ནི་རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་ན། ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་རང་ལས་རྒྱང་ཆད་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་ཤེས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་གྲུབ་པར་འདོད་དགོས་པས། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་དང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། ལྷས་བྱིན་གྱི་སེམས་ལྟ་བུ་ལྷས་བྱིན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ལྟ་བུ་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཤིང༌། མ་བསྒྲུབས་ཀྱང་ལྷས་བྱིན་གྱི་སེམས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཀྱང་མི་འབྱུང་བས། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་གཞིར་བྱས་ཀྱི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་འགའ་ཞིག །ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྔོན་པོ་སོགས་ཀྱང་རང་གི་ཡུལ་ཅན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་བས་རྫས་གཅིག་ཏུ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། སྔོན་པོ་སོགས་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན། སྔོ་སོགས་རྣམས་ཀུན་མཁྱེན་

136 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡེ་ཤེས་དང་ཡང་1

རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན། ད་ལྟ་གངས་
ཅན་གྱི་རྟོག་གེ་བ་ཕལ་ཆེ་བ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ན་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་བོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ལྟར་ན། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་དང་བདག་འཛིན་ཀྱང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་རྫས་གཞན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་རྟགས་དགོད་ཅིང་དོན་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་ལ། རྟགས་འགོད་པ་ནི། གང་
ཞིག་གང་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པ་དེ་དེ་དང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་དང་མཉན་བྱ་བཞིན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །འདིའི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ལ། ཁ་ཅིག །སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ ིཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མི་འཐད་དེ། ཕྱི་རྒོལ་མདོ་སྡེ་པས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའ་ིརྣམ་པ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཟིན་ལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དེ་འདྲའི་རྣམ་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པས་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁ་ཅིག །སྔོན་པོར་སྣང་བ་ཆོས་ཅན་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། སྔོན་པོར་སྣང་བ་ཆོས་ཅན་
དུ་འཛིན་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་རྟགས་མི་འགྲུབ་སྟེ། མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་ན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ངོར་ཆོས་ཅན་མི་འགྲུབ་སྟེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ནི་དབང་པོས་ཡུལ་འཛིན་པར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་འཛིན་པར་མི་འདོད་པས་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོར་སྣང་བ། ཞེས་བྱ་བ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་མི་འཛིན་པར་འདོད་པ་ལ་ཤེས་བྱེད་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་འཛིན་ན། རི་བོ་སོགས་ཀྱིས་བར་དུ་ཆོད་པའི་གཟུགས་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། མིག་ཤེས་ནི་ཐོགས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས། མིག་དབང་གིས་གཟུགས་འཛིན་གྱི་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དག་འདོད་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་མཛོད་ལས། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་འཆད་ 1 ཞོལ། ཤོག ༨༩ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༧༥ བ ༧ ཡེ་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 137

པ་ན། མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་རྟེན་བཅས། །དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་མིན། །གང་ཕྱིར་བར་དུ་ཆོད་པ་ཡི། །གཟུགས་ནི་མཐོང་བ་མིན་ཕྱིར་ལོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་བས་ན་རང་གི་ལུགས་ནི། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཡུལ་ལྔ་པོ་ཉིད་ལ་དོན་དུ་སྨྲ་བ་དང༌། རྣམ་
པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་གཉིས་ཀས་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་ཅིང༌། རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་རྩོད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ལྔ་པོ་དེ་ཉིད་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང༌། རྣམ་རིག་པས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་པོ་རང་རང་གི་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་སྔོན་པོ་ཉིད་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།
སྐབས་འདིར་གཞན་གྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཅུང་ཟད་དགག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་སྔོན་པོ་སོགས་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མི་འཐད་དེ། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་སྔོན་པོ་གཞི་གྲུབ་ན་བེམ་པོ་གཞི་གྲུབ་པར་འགྱུར་བས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ། །དེ་ལྟ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཕུང་པོ་ལྔའི་རྣམ་གཞག་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེའི་ལུགས་ལ་གཟུགས་ཕུང་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་པར་འགྱུར་བས། སེམས་ཙམ་པ་གསུང་རབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཕལ་ཆེ་བ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བའམ། ཡང་ན་སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་ལུགས་ཕལ་ཆེ་བ་ནས་ཕུང་པོ་ལྔའི་རྣམ་གཞག་སོགས་ལན་མང་དུ་འབྱུང་བ་དག་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་བསྙོན་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སྨྲོས་ཤིག།
གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྔོ་སེར་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་མི་མཐུན་དཔེར་བཀོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༧ ཕྲེང་། ༡༡

138 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཀྱི་རྟགས་ཁས་ལེན་པའི་ལུགས་ལ་སྔོ་སེར་གཞི་མ་གྲུབ་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔོ་སེར་ཐ་དད་དག་ལ་ནི། །མྱོང་བའི་ངེས་པ་ཡོད་མ་ཡིན།1

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ལས་
གསུངས་པ་རྣམས་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང༌། ཕྱོགས་འདི་ཁས་ལེན་པ་ལ་ནི། ཁམས་གསུམ་དང་སྐུ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་
འཁོར་འདས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཕལ་ཆེ་བ་ཁས་བླང་བའི་ཐབས་མེད་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྒུད་པ་འབའ་ཞིག་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྔོ་སེར་སོགས་གཞི་གྲུབ་ཀྱང༌། སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་མ་ཡིན་གྱི། སྔོན་པོ་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་ཐམས་ཅད་རང་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྔོན་པོ་ནི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡིན་པ་སོགས་སུ་ཁས་བླང་བར་བྱའི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། སྔོ་སོགས་བེམ་པོར་འདོད་དགོས་པས། སྔོ་སོགས་ཕྱི་དོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྔོན་པོ་ཡིན་ན། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་ཡིན་ན། རང་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་འདིས་མཚོན་ནས། གཞི་གྲུབ་ན་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་སྨྲ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང༌། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་
འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས། འདོད་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡིན་པ་འབུད་དོ། །ཚུལ་འདིས་མཚོན་ནས། གཞི་གྲུབ་ན་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་ཡང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ན། མིག་ཤེས་ཡོད་པར་ཁྱབ་པར་ཐལ། གཟུགས་ཡིན་ན་མིག་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེས་བུ་ལོང་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ཚུལ་འདིས་མཚོན་ནས། སྒྲ་ཡིན་ན་ཉན་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུ་འོན་པ་མི་སྲིད་པ་སོགས་སུ་ཐལ་བའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྔ་ཚང་བའི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་སྒོ་ལྔའི་དབང་ཤེས་ཚང་བར་འགྱུར་བས། མཐར་ཀ་བུམ་སོགས་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་བུར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ས་སོགས་འབྱུང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༠ ཕྲེང་། ༡༦

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 139

བ་སྲོག་ཆགས་དང༌། ཤིང་སོགས་སེམས་ལྡན་དུ་སྨྲ་བའི་རྒྱང་འཕེན་པ་དང༌། གཅེར་བུ་པའི་རིང་ལུགས་ཆེས་གསལ་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང༌། སྔོན་པོ་ཡིན་ན། སྔོ་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་ཡིན་ན་སྔོན་པོ་རང་ཉིད་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཁས་བླངས། འདོད་ན། འདི་དྲི་བར་བྱ་སྟེ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་བམ་མ་ཁྱབ། མ་ཁྱབ་ན། མངོན་སུམ་རྟོག་བཅས་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །ཁྱབ་ན། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས་སོ།།
གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་
མིག་ཤེས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་ཚེ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་མི་འགལ་བར་ཐལ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་སྒྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་མཚོན་ནས་མིག་ཤེས་ཡིན་ན་མི་འགལ་བས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ལྷས་བྱིན་འགོག་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ལུས་གཟུགས་དྲི་རོ་རྣམས་ཀྱང་ལུས་ཤེས་མིག་ཤེས་སོགས་སུ་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ལ་ཡང་སྒོ་ལྔའི་དབང་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་དཔེ་གདུལ་བྱ་སོ་སྐྱེའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ཚེ་ཡང༌། མཚན་དཔེ་དེ་དག་མིག་ཤེས་དེ་དང་དེར་འདོད་དགོས་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེ་སོ་སྐྱེའི་མིག་ཤེས་ཡིན་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་བྱེད་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་དང་མང་པོ་དག་ཡོད་མོད་ཀྱི་ཟད་པར་བརྗོད་ཀྱིས་ག་ལ་ལང༌། བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ཇི་སྐད་བརྗོད་པ་དག་ལ་དཔགས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག།དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཡིན་དགོས་ཞེས་སྨྲ་བ་དང༌། བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྩིང་བ་འགའ་ཞིག །ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་སེམས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལའང༌། ཤེས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་བརྒལ་ཞིང་བརྟགས་པ་ན། རང་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་དག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལས་གཞན་པའི་ལན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་གྱི་ཁུར་ཆེན་པོ་དག་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་འཁྱེར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྔོན་པོ་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ལ།

140 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ལ་ནི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་མཐའ་དག་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པས་ཕྱི་དོན་ཡིན་པའི་གོ་ཆོད་ན། ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་པས། དྲུག་གིས་ཅིག་ཅར་སྦྱར་བ་ན། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་ཆ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར།1

།ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་མཐའ་དག་གིས་གནོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་རིག་པའི་དྲི་ཙམ་ཡང་བྲོ་བར་ག་ལ་འགྱུར། གོ་མི་ཆོད་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཀྱང་ཡོད་པའི་གོ་མི་ཆོད་པར་མཚུངས་པས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམ་པར་ཆད་པ་མེད་པ་པའི་ཕྱོགས་སུ་བསླན་པར་འགྱུར་རོ།།
ཅི་སྟེ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པའི་གོ་ཆོད་ཅིང༌། དོན་དམ་དུ་
ཕྱི་དོན་ཡིན་པས་གོ་མི་ཆོད་ལ། ཐ་སྙད་དང་དོན་དམ་གང་ཡང་མིན་པའི་ཕྱི་དོན་ཕུང་སུམ་མེད་པས། ཐ་སྙད་དང་དོན་དམ་གང་གི་ཡང་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བར་ཕྱི་དོན་ཡིན་པའི་གོ་ཆོད་དམ་མི་ཆོད་བརྟག་པ་བྱེད་པ་ནི་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། བདེན་གཉིས་ལ་ཕུང་སུམ་མེད་ཀྱང་བརྟག་པ་གང་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་མར་བདེན་གཉིས་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་སྦྱར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན། ལྷས་བྱིན་ཐ་སྙད་དུ་འགྲོ་འམ་དོན་དམ་དུ་འགྲོ་ཞེས་མ་སྦྱར་བར། ལྷས་བྱིན་འགྲོ་འམ་འོན་ཏེ་མི་འགྲོ་ཞེས་དྲིས་པ་ན། བདེན་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ལྷས་བྱིན་འགྲོ་བ་ཡོད་པར་ཐལ་ཞིང༌། བེམ་པོའ་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའམ། རིག་པའི་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་མ་ ིསྦྱར་བར། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲས་ན། བེམ་རིག་གང་ཡང་མིན་པའི་དུ་བ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པར་ཐལ་ལོ།།
དེ་བས་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཡོད་པའི་གོ་ཆོད་དམ་ཞེས་དྲིས་པའི་ཚེ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་
པའི་གོ་ཆོད་མི་ཆོད་འདྲི་འམ། འོན་ཏེ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་གོ་ཆོད་མི་ཆོད་འདྲི་འམ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཡོད་པའི་གོ་ཆོད་མི་ཆོད་འདྲི་ཞེས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་པ་ནི། འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྟག་ཆོད་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ། སྒྲའི་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རམ། བུམ་པའི་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རམ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྟག་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༩ ཕྲེང་། ༡༢

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 141

ཆོད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཚུལ་འདི་ནི་ལན་འདེབས་པར་མ་ནུས་པ་ན། གཏམ་ཤིན་ཏུ་འདྲིད་པ་ཞིག་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས། གཡོ་སྒྱུའི་ཟོལ་གྱིས་སྨྲ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ཞེས་ཁས་བླངས་པས། གཟུགས་སོགས་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་རྣམས་ཀྱང་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།
ཁ་ཅིག །སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་སྔོན་པོ་
ཡིན་ཏེ། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་སྔོན་པོ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཞེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་དངོས་སུ་རིག་པའི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཐ་སྙད་དུ་གཞན་རིག་ཏུ་འགྱུར་བས། ཐ་སྙད་དུ་རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འདི། དོན་དམ་པའི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་གཟུང་རྣམ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་དམ་པར་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་འདོད་དགོས་པས་སེམས་ཙམ་པའི་དྲི་ཙམ་ཡང་མི་བྲོའོ། །གཞན་ཡང་ཐ་སྙད་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ནི། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་ཀྱི་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པ་སོགས་བློ་འཁྲུལ་པ་གང་ཡིན་གྱིས་གཞག་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ཐ་སྙད་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཚེ་འགལ་འདུ་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པར་སྨྲ་དགོས་སོ་ཞེས་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་བས་ན་གཞན་དག་གིས་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་དག་ནི། ཚིག་ཙམ་ཞིག་སྙིང་པོར་ཟད་དོ།།
འོ་ན། རང་གི་ལུགས་ལ་སྔོ་སོགས་ཤེས་པའམ་བེམ་པོ་གང་དུ་འདོད་པར་བྱ་ཞེ་ན། བེམ་
པོ་ཡིན་ན་ནི་རྡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཕྱི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཤེས་པ་ཡིན་ནའང་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྐྱོན་གྱིས་རེག་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་དེ་གཉིས་ཀ་ཁས་མི་ལེན་གྱི། འདི་ལྟར་ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་ལ་རྒྱང་ཆད་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་རྣམས་ནི་རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་དེ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་དེའི་

142 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བདག་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་གྱི། བེམ་རིག་གང་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །འོ་ན། སྔོན་པོ་དེ་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིའང་བདག་ཉིད་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་རྣམས་ནི་དབང་ཤེས་དེ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པར་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་འགྲུབ་ལ། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་དང་སྔོན་པོ་སོགས་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་བཀོད་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་ཅིང༌། རྟགས་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་དག་བེམ་རིག་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་ནི་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ནམ་མཁའ་སོགས་དང༌། མདོ་སྡེ་པས་སྐྱེས་བུ་སོགས་དང༌། སེམས་ཙམ་པས་འགོག་སྙོམས་སོགས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེ་བས་བེམ་རིག་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ཁས་བླངས་ཤིང༌། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བག་ཆགས་སོགས་བེམ་རིག་གང་ཡང་མིན་པའི་དངོས་པོ་མང་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དངོས་པོ་ལ་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ན། བེམ་པོ་དང་རིག་པ་གཉིས་ཞེས་བྱིས་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་ནས་ལན་མང་དུ་སྨྲས་པའི་འདོན་པ་གོམས་པ་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མ་བྱེད་ཅིག །ཆོས་ཅན་གྱི་དོན་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ད་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་གཞན་དག་ན་རེ། རྣམ་བདེན་པ་
ལྟར་ན་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་བརྫུན་པ་ལྟར་ན་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རྣམ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་ན་བདེན་ཀྱང༌། རྣམ་པ་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་ལ་གོང་དུ་སྐྱོན་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །དེ་བས་ན་སྔོན་པོ་སོགས་ནི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ཀ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་སྔོ་སོགས་ཉིད་གཟུང་བྱ་ཡིན་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་དང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་པ་མེད་ལ། གང་དུ་བསྒྲུབས་ཀྱང་འདོད་པའི་དོན་འགྲུབ་པ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་དེ། དེ་གཉིས་གང་ཡིན་ཀྱང་ཕྱི་དོན་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པའི་དོན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་ཅིག་ཅར་དུ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 143

དེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མྱོང་བའི་རང་རིག་གིས་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་དམིགས་ན། དེ་གཞན་རིག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཡིན་ན། སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ ིཤར་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་བ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན། མིག་ཤེས་ལ་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ལ་ཡང་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བློ་ལ་ལྟོས་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྟགས་སུ་འགོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བློ་སྔ་ཕྱི་སོགས་མཚུངས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
ཅི་སྟེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བློ་ལ་ལྟོས་ཞེས་པའི་དོན་སེམས་ཅན་གཅིག་གི་བློས་
སྔོན་པོ་ནམ་དམིགས་པ་ན། དེ་འཛིན་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱང་དམིགས་དགོས་པ་བཞིན་དུ། སེམས་ཅན་གང་གི་བློས་སྔོན་པོ་དམིགས་པ་དེས་དེ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱང་དམིགས་པས་ཁྱབ་ཅེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་དེར་འཇོག་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། དེའི་སྤང་བྱ་བདག་འཛིན་གཉིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ལྟོས་པའི་སྤང་གཉེན་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེས་ན་དེའི་སྤང་བྱ་བདག་འཛིན་སྤོང་བ་བཞིན་དུ། སེམས་ཅན་གང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་དེ་སྐྱེས་ན། སྤང་བྱ་བདག་འཛིན་དེ་སྤོང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ལྟོས་པའི་གཉེན་པོར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རང་རྒྱུད་ལ་གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཙམ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན། སྣང་གཟུགས་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་བློ་ལ་ལྟོས་ནས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པ་རྣམས་ཀྱང་། རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། སྐྱོན་དང་སྐྱོན་མ་ཡིན་པའི་འཇུག་པ་བློ་ལ་མ་ཤར་བར་ཟད་དེ། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ན། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྫས་གཞན་མ་

144 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པ་ཙམ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན། སྣང་གཟུགས་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ན། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བུམ་པ་དང་ས་ཕྱོགས་དུས་མཉམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། གཅིག་ཡོད་ན་ཅིག་ཤོས་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་ཚུལ་འདི་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས། ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར།1

ཞེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་ཅོ་འདྲི་བའི་
བསམ་པས་རང་གི་མཚང་སྟོན་པར་ཟད་དོ།།
ཡང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པའི་དོན། སྔོན་པོ་དངོས་སུ་དམིགས་ན་བློ་དེས་སྔོ་
འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱང་དངོས་སུ་དམིགས་པས་ཁྱབ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དངོས་སུ་དམིགས་ན་བློ་དེས་སྔོན་པོ་ཡང་དངོས་སུ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་ལ་འདོད་པ་མང་དུ་སྣང་མོད། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དངོས་སུ་དམིགས་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འོག་ཏུ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དགག་པར་བྱའོ། །སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་དམིགས་པར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞན་རིག་ཏུ་ཐལ་བ་སོགས་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་། སྔོ་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དངོས་སུ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ལན་མེད་དོ།།ཅི་སྟེ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དེ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་གཉིས་གཅིག་དངོས་སུ་དམིགས་
པའི་བློས་ཅིག་ཤོས་དངོས་སུ་དམིགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། སྔོན་པོ་ཙམ་དང་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ལྷས་བྱིན་དང་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་སྔོན་པོ་གཅིག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་ཚེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ལྷས་བྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་དེ་དངོས་སུ་དམིགས་པར་ཐལ། མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་དེ་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལན་མེད་དོ། །ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་དོན། གཅིག་ཡོད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ᨆᨄᨅ ཕྲེང་། ᨂ

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 145

པའི་ཡུལ་དུས་དེར་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། བུ་རམ་གྱི་རོ་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་ཡང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་འགྱུར་བས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་ཅེས་པ་ནི་སྐབས་འདིར་ཡུལ་དུས་གཅིག་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དམིགས་པ་ནི་ཚད་མས་དམིགས་པ་དང༌། ངེས་པ་ནི་ཁྱབ་པའི་དོན་ཡིན་པས། གཅིག་ཚད་མས་དམིགས་པའི་དུས་དེའི་ཚེ་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་ལ། ཅིག་ཤོས་ཚད་མས་དམིགས་པའི་དུས་དེའི་ཚེ་ཡང་གཅིག་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ། ཅེས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མས་ནམ་དམིགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཡང་རང་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་ལ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་ཚེ་སྔོན་པོ་ཡང་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚུལ་འདི་བུ་རམ་གྱི་རོ་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་ལ་མི་མཚུངས་སམ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། མཚུངས་ན། བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་མཐོང་བ་ན། རོ་མྱོང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཀྱི་དོན་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཞན་དག་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ཞེས་པའི་དམིགས་པ་ཚད་མས་དམིགས་པ་ལ་བྱས་
ནས། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་མཐུན་དཔེར། ཟླ་གཉིས་དང༌། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་བཞིན། ཞེས་འགོད་པ་ནི། དྲན་པ་རྣལ་དུ་མ་བཞག་པ་སྟེ། ཟླ་གཉིས་ཚད་མས་དམིགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་ཟླ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་དེ་སྣང་གི་དབང་ཤེས་བཞིན་ཞེས་འགོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་སོགས་ཕྱི་རྒོལ་འགའ་ཞིག་གི་ངོར་དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་སྨྲ་བའི་རྒོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན། རྣམ་ཤེས་འཁྲུལ་པས་ཟླ་བ་གཉིས། །མེད་པར་ཐ་དད་མཐོང་བ་བཞིན།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་
ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི། ངེས་པར་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །ཅིག་ཅར་དུ་ནི་མྱོང་འགྱུར་བའི། །ཡུལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༠ ཕྲེང་། ༡༦

146 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ནི་དེ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ། །རྣམ་གང་གིས་ནི་འགྲུབ་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། འོ་ན། དབང་
ཤེས་ལས་སྔོན་པོ་སོགས་གཞན་མ་ཡིན་ན། རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་འདི་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ནི་འཁྲུལ་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་འཁྲུལ་པས་ཟླ་བ་གཉིས། །མེད་པར་ཐ་དད་མཐོང་བ་བཞིན།2

།ཞེས་སྨྲས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོར་ན། སྔོན་པོ་སོགས་དབང་ཤེས་ལས་གཞན་མ་
ཡིན་བཞིན་དུ་གཞན་དུ་སྣང་བའི་དཔེར་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ཚུལ་སྒྲུབ་པ་ལ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་ཕྱོགས་
ཆོས་ནི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ལ། ཁྱབ་པ་གཉིས་ལས། རྗེས་ཁྱབ་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ན། རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། ཕན་ཚུན་ཐ་དད་གཅིག་དམིགས་ན་ཅིག་ཤོས་དམིགས་དགོས་ན་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། ལྷན་ཅིག་གམ་དུས་མཉམ་དུ་དམིགས་དགོས་པས་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཁེགས་པས། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ན་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བར་གྲུབ་ལ། ཕན་ཚུན་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ན་ཕན་ཚུན་རྫས་གཞན་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
ལྡོག་ཁྱབ་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། སྔོ་སེར་ཐ་དད་དག་ལ་ནི། །མྱོང་བའི་ངེས་པ་ཡོད་མ་ཡིན།3

།ཞེས་
པས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་རྫས་གཞན་ཡིན་ན། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པར་འགལ་བར་ཐལ། རྫས་གཞན་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པ་ཡོད་ན། སྣང་དུ་རུང་བ་ལས་དེ་འདྲ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རྫས་གཞན་ལ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་བོ། །དེ་འདྲ་ཡོད་ན་སྣང་རུང་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཀྱང༌། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ན། ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚད་མ་ལ་སྣང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོ་ན། གཙོ་བོ་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༠ ཕྲེང་། ༡༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༠ ཕྲེང་། ༡༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༠ ཕྲེང་། ᨁᨆ

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 147

དམིགས་ངེས་སུ་ཐལ། ཕན་ཚུན་གཅིག་ཚད་མས་དམིགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ། ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཙོ་བོ་སེམས་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མྱོང་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ། དེའི་འཁོར་གྱི་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མྱོང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པ་འདོད་ན། རྫས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཙོ་བོ་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་གྱི་སེམས་བྱུང་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ན། བདག་གཅིག་འབྲེལ་མེད་ཅིང༌། དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡང་མེད་པས། འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། གཙོ་བོ་དང་འཁོར་གྱི་རྣམ་གཞག་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱུད་གཅིག་ལ་རྟོག་པ་རིགས་མཐུན་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། གཙོ་བོ་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པ་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་རྟོག་པ་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོ་ན། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། ལྔ་ཉིད་འཐད་པ་མེད་ཕྱིར་དང༌།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྒོ་ནས་སེམས་སེམས་བྱུང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་ལ། ཕུང་པོ་ལྔའི་གྲངས་ངེས་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་ཚོར་བའི་ཕུང་པོ་སོགས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གནོད་བྱེད་མང་དུ་གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཡིན་ན་རང་ཉིད་ལ་དེ་མ་ཐག་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་གཟུགས་སོགས་དང་རྣམ་ཤེས་རྫས་གཅིག་གམ། ཐ་དད། ཐ་དད་ན། ཕྱི་དོན་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །གཅིག་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕུང་པོ་ལྔའི་གྲངས་ངེས་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཟུགས་ཕུང་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།།
དེ་བས་ན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་དང༌། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་རྣམ་གཉིས་སོགས་ཕལ་ཆེ་བ་གཙོ་བོ་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་སེམས་བྱུང་རྣམས་རྫས་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་རེ་ཤིག་བཞག་གོ །ཚུལ་གསུམ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᨇᨄ ཤོག ᨁᨈᨅ ཕྲེང་། ᨃ

148 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སྒྲུབ་ཚུལ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་འདི་མཁས་པའི་དཔྱད་གཞི་ཅུང་ཟད་ཆེ་ཞིང་རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཡང༌། དེང་སང་གི་རྟོག་གེ་བ་དག་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་སྣང་བས་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་ཕྱེ་ནས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྣང་བས་འཛམ་གླིང་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །སྨྲས་པ། ནམ་མཁའི་ཁྱོན་དང་ཁོ་བོའ་བློ་གྲོས་ ིགཉིས། །ཕ་མཐའ་འགྲན་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་ངལ་བ་སྙམ། །རོལ་མཚོའི་གཏིང་ཟབ་བདག་བློའ་སྐད་ཅིག་ ིལ། །མཐོང་བར་དོགས་ནས་རི་བོའ་ཕྲག་ཏུ་ཞུགས། །སངས་རྒྱས་ཞལ་གྱི་པདྨོའང་ལེགས་བཤད་ ིཀྱི། །འོད་སྟོང་འདི་ལ་འཛུམ་པ་མཛད་དོ་ཞེས། །དཀར་ཕྱོགས་ལྷ་རྣམས་མགྲིན་པའི་ལམ་བསལ་ནས། །ཚིག་གི་ཕོ་ཉ་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་འགྲོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་མཚར་བ་གཏམ་དུ་བྱས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཇི་སྐད་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཞར་ལས་འོངས་པ་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ལ།
ད་ནི་བདག་རྐྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང༌། དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་གྱི་
མཚན་ཉིད་ནི། སྔར་མདོ་སྡེ་པའི་འདོད་པ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། སླར་ཡང་ཟློས་ཏེ་བཤད་པར་མི་བྱའོ། །བདག་པོའ་རྐྱེན་ལ་མདོ་སྡེ་པ་དང་ ིརྣམ་རིག་པ་དག་གི་འདོད་པ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀས་ཀྱང་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་མིག་གི་དབང་པོའ་ངོ་བོ་མིག་ཤེས་དོན་ལྔའི་ནང་ནས་གཟུགས་ཁོ་ན་ལ་ ིའཛིན་བྱེད་དུ་འཇུག་ལ། གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་པ་དེ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གཞན་གཉིས་ལས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་འདོད་པར་འདྲ་ཡང༌། མདོ་སྡེ་པ་དེ་ཉིད་བེམ་པོར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། སེམས་ཙམ་པ་དེ་ཉིད་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་སྔ་མའི་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་ནུས་པའི་ངོ་བོར་འདོད་པ་ནི་ཁྱད་པར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས། ལྷན་ཅིག་བྱེད་དབང་ནུས་པ་ཡི། །ངོ་བོ་གང་ཡིན་དབང་པོའང་ཡིན། །དེ་ཡང་རྣམ་རིག་ལ་མི་འགལ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབང་པོའ་ིམངོན་སུམ་གྱི་རྐྱེན་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༣༡ ཕྲེང་། ༣

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 149
གཉིས་པ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཞན་གྱི་
ལུགས་དགག་པ་ནི། སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོ་ན་རེ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་གོམས་པའི་དབང་གིས་དོན་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་གང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་དང་དབང་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་ལས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ནི། དབང་ཤེས་ཡུལ་སྣང་བ་ཙམ་གྱིས་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཡིད་མངོན་ཡུལ་ངེས་པས་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ངེས་ཤེས་ཡིན་ན་རྟོག་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། ངེས་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་རྟོག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྟོག་པ་རྣམས་ནི་རང་ཡུལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། ཡིད་མངོན་ནི་རང་ཡུལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང༌། མངོན་སུམ་ནི་གང་གི་ཡང་ངེས་པར་བྱེད་པ་མིན་ཏེ།1

ཞེས་སོགས་
ཀྱི་གཞུང་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། དེར་ནི་དབང་ཤེས་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་སྦྱར་བ་ཡིན་ཏེ། ཨཀྵ་ར་ཞེས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་ནི་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ།།
འདི་དག་ནི་རྒྱན་འགྲེལ་བཤད་དང་བཅས་པའི་དགོངས་དོན་ཚིག་ལ་མ་ལྟོས་པར་བྲིས་
པ་ཡིན་ལ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ། དང་པོ་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ། དེའི་རྗེས་སུ་ཡིད་མངོན་གཅིག་སྐྱེ། དེའི་རྗེས་སུ་དབང་མངོན་གཅིག་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས། མགོ་དབང་མངོན་གྱིས་དྲངས། མཇུག་ཡིད་མངོན་གྱིས་བསྡུས་ཏེ། དབང་ཡིད་སྤེལ་ནས་སྐྱེ་བར་རྒྱན་མཁན་པོ་བཞེད་དོ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། བོད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་གང་ན་ཡང་མི་གསལ་ལོ། །ཕྱོགས་འདི་དག་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ངེས་ཤེས་ཡིན་ན། རང་ཡུལ་ནམ་བཟུང་བ་ན། དེ་དང་རྫས་ཆ་སོ་སོར་དབྱེར་མེད་པའི་དེའི་ཁྱད་ཆོས་ཀུན་ངེས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཡིད་མངོན་ཡིན་ན། རང་ཡུལ་ལ་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག །དེ་ཡིན་ན་ངེས་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་བཟུང་བ་ན། དེ་དག་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆ་ཡང་ངེས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སེམས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༤༠ ཕྲེང་། ༥

150 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ངེས་ཤེས་མ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་མངོན་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང༌། ཡིད་མངོན་ཉིད་དབང་མངོན་ལས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ངེས་སླ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཡིད་མངོན་ནི་ངེས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་རགས་ལ། དབང་མངོན་ནི་ཡུལ་སྣང་བ་ཙམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་ཆེས་ཕྲ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན། དབང་མངོན་ལས་ཡིད་མངོན་མེད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་གཞི་ཆུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། རྟོག་པ་དང་མངོན་སུམ་བཞིན་ནོ། །སྤེལ་ནས་སྐྱེ་བའང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་མན་ཆད་ཐམས་ཅད་ལ་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་རིགས་མཐུན་དབང་ཤེས་སྔ་མ་དང་། རང་གི་བར་དུ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཆོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ན་རེ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་ལུང་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི།
ཚུར་མཐོང་གི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཚད་མས་ངེས་མི་ནུས་ལ། དེའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་ཡིད་མངོན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཚད་མ་བཅད་ཤེས་ཡོད་པའམ། ལོང་བས་ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་བ་གང་རུང་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཡིད་མངོན་ཡོད་ན། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་མངོན་གཅིག་ལས་སྐྱེ་ཞིང༌། དེའི་གཟུང་དོན་གྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་འཛིན་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དེ་འདྲའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡིད་མངོན་ཡོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པར་སྟོན་པ་ཙམ་ཞིག །རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་ལ། ཡིད་མངོན་ཤིན་ལྐོག་ཡིན་པས་ལུང་ཙམ་
གྱིས་གྲུབ་ཀྱི། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ལ། ཡིད་མངོན་རྒྱུ་རྐྱེན་ཇི་ལྟ་བུ་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་ལུང་རིགས་གང་གིས་ཀྱང་མ་གྲུབ་མོད། འོན་ཀྱང༌། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་ལྟ་བུ་ལས་སྐྱེས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན། ཁ་ཅིག །ཡིད་མངོན་ཤིན་ལྐོག་ཡིན་ན། དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་སྐྱེ་ཚུལ་སོགས་དངོས་སྟོབས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་འགལ་ཞེས་པའི་སྐྱོན། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ལ་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ནི། གཞན་གྱི་འདོད་པ་མ་རྟོགས་བཞིན་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 151

དུ་དགག་པ་ལ་རིངས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ནི། མིག་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཚེ་གཟུགས་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ནི་མིག་ཤེས་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པས། མིག་གི་བྱེད་པ་དང་ནི་ལྡན་པ་ན་སྐྱེ་བར་རིགས་ལ། དབང་ཤེས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེ་བར་བཤད་པས། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་འགགས་པའི་མཐར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་མང་བ་མི་སྐྱེ་སྟེ། རྒྱུན་ལྡན་སྐྱེ་ན་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་འགྱུར་བས། མེད་དོ་ཞེས་སྒྲོ་འདོགས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཞེད་དོ།།འདི་དག་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་དགོངས་པ་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་བཀོད་པ་ཡིན་ལ།
བོད་ཀྱི་མཁས་རྨོངས་མང་པོ་དག །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་བྱེད་པ་སྣང་མོད་ཀྱི། ཁོ་བོ་ནི་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། འདི་ལྟར། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལྡན་ལ་ཁྱོད་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཤིན་ལྐོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། ཤེས་པ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །གཞན་ཡང༌། རང་བློ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྲིད་པ་ཙམ་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས་ལན་དུ་མར་བཀག་ན། རང་བློ་རང་ལ་ཤིན་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྲིད་པ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ཐ་ཆད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་སོ།།
གལ་ཏེ། རང་བློ་ལྐོག་གྱུར་མི་སྲིད་ན། བྱེ་བྲག་པའི་ངོར་བདེ་སོགས་ཤེས་པར་སྒྲུབ་
དགོས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པ་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སོགས་ལྐོག་གྱུར་མ་ཡིན་ཡང༌། རང་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སོགས་ལ་ཤེས་པའི་ཐ་སྙད་མ་ཤེས་ནས། ཤེས་པར་སྒྲུབ་དགོས་པ་བྱུང་བ་ཡིན་པས། བདེ་སོགས་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།།
གཞན་ཡང༌། ཡིད་མངོན་ཤིན་ལྐོག་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡིན། ཚུར་མཐོང་ཚད་
མས་ངེས་མི་ནུས་ཤིང༌། ལུང་རྣམ་དག་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཚུར་མཐོང་ཚད་མས་ངེས་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡིན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ནར་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་པ་ཅི་ཡིན། རང་གྲུབ་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པའི་སྐད་ཅིག་མའམ། འོན་ཏེ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཚུར་མཐོང་ཚད་མས་ངེས་མི་ནུས་པས་

152 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཡིད་མངོན་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན། རྒྱུན་ལྡན་ཡིན་ན་མེད་དོ་ཞེས་ལོག་པར་རྟོག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ངེས་སླ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དག་རྒྱུན་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་མཚུངས་ཏེ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ནི་རྒྱུན་ལྡན་ཡིན་ཀྱང་མྱོང་བས་མ་གྲུབ་ལ། ཡིད་མངོན་རྒྱུན་ལྡན་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་མྱོང་བས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། མྱོང་བས་གྲུབ་ན་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པ་མི་སྲིད་མི་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན། རྒྱང་འཕེན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཕ་མེད་པར་འཛིན་པའི་ལོག་ལྟ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། རྒྱང་འཕེན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཕ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང༌། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པས་ཚུར་མཐོང་གི་ཚད་མས་ངེས་མི་ནུས་ན། ཆ་ཤས་མེད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཡིད་མངོན་ཤིན་ལྐོག་ཡིན་པ་དང༌། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བ་སོགས་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པའི་དམ་བཅའ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ།།
དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མཐའ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བའི་ཤེས་བྱེད་མིག་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཚེ།
གཟུགས་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་མིག་ཤེས་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་ཅེས་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། མིག་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཚེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་གཟུགས་གསལ་བར་སྣང་བ་སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་མང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དག་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། ཡིད་མངོན་སྐྱེ་ཚུལ་ལ་ཁ་དོག་གི་རྒྱུན་འགག་ཁ་མ་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡང་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་བར་འགྱུར། ཞེས་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ནི་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། ཡིད་མངོན་སྐྱེ་ན་དབང་མངོན་ཞིག་གི་རྒྱུན་འགགས་པའི་མཐར་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་ཀྱི། དབང་སྔོན་རྒྱུན་འགགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་པར་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁ་ཅིག་རྒྱུན་མཐར་སྐྱེ་ན་དེའི་གོང་དུའང་སྐྱེ་བར་རིགས་ཏེ། རྒྱུ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུང་བའང་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ལ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། རྒྱུན་མཐའ་དང་རྒྱུན་མ་རྫོགས་པའི་གོང་ལ་རྒྱུ་ཚོགས་ཚང་མ་ཚང་མཚུངས་ཀྱང༌། འགལ་རྐྱེན་ཡོད་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 153

མེད་མི་མཚུངས་ཏེ། རྒྱུན་མ་རྫོགས་པའི་གོང་དུ་དབང་ཤེས་བར་མ་ཆད་འབྱུང་བས། ཡིད་མངོན་སྐྱེ་བའི་གོ་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ལན་གདབ་པར་ནུས་པས་སོ། །དེས་ན་སྔ་མ་མང་པོ་དག་གིས་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་མ་རྟོགས་པར་དེ་དག་ལ་དགག་པ་མང་དུ་བསྟན་པ་དང༌། འདོད་པ་ཕྱོགས་མཐོང་ཙམ་ལོངས་ཀྱང་དགག་པ་ཕྱོགས་ན་མི་གནས་པ་འཕངས་པ་མང་དུ་བྱས་སྣང་ངོ་།།
ཡང་བོད་ཁ་ཅིག །དབང་པོའ་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ནི་དབང་མངོན་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ིགཉིས་པ་ཕན་ཆད་ཡིད་མངོན་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་གྲོགས་སུ་ཡོད་པའི་དབང་ཤེས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེས་པའི་ཡིད་ཤེས་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡིད་ཤེས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བདག་རྐྱེན་ཡིད་དབང་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་དང་རིགས་མཐུན་པའི་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་འགག་ཁ་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། བདག་རྐྱེན་ཡིད་དབང་ལས་སྐྱེས་པས་ཡིད་ཤེས་སུ་མི་འགྲུབ་ན། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་སྐྱེས་པས་ཀྱང་དབང་ཤེས་སུ་མི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཅིང༌། རྒོལ་བ་འདིའི་ལུགས་ལ། དབང་པོའ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ ིཉིད། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། འོ་ན། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱང་བདག་རྐྱེན་ཡིད་དབང་ལས་སྐྱེས་པར་ཐལ། རང་གི་ཉེར་ལེན་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་འགག་ཁ་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིད་བྱེད་སྔ་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིད་མངོན་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་བདག་རྐྱེན་ཡིད་དབང་ལས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་གསལ་དངོས། མ་ཁྱབ་ན། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ལ། དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་འབུད། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་ན། བདག་རྐྱེན་ ིདབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་དབང་ཤེས་ཡིན་ན། བདག་རྐྱེན་ཡིད་དབང་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པར་མཚུངས་པར་འབུད།
གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དེ་ཡིད་དབང་ཡིན་ཅིང་དེ་ལས་སྐྱེས་ན། ཆོས་

154 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེ་བདག་རྐྱེན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རང་དང་རིགས་མཐུན་གྱི་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་འགག་ཁ་མ་ལས་སྐྱེས་ན། བདག་རྐྱེན་ཡིད་དབང་ལས་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་ན་རང་གི་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་རང་གི་བདག་འབྲས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་བདག་རྐྱེན་གྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པའི་བློ་གྲོས་རྩིང་པོའ་རྣམ་ཐར་ལ་ངོ་མཚར་མ་བྱེད་ཅིག །འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་གཞན་ཡོད་མོད་ཀྱི། བྱེད་པ་ ིཆུང་བའི་ཕྱིར་རེ་ཤིག་བཞག་གོ།
ཡང་བོད་ཀྱི་མཁས་རློམ་ཁ་ཅིག་དང༌། རིགས་གཏེར་འགྲེལ་པ་མཁན་པོ་རྣམས་ན་རེ།
དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་ལས་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བས། རིགས་འདྲ་སྐྱེ་བ་བར་མ་ཆད་པའི་རྒྱུན་ཡོད་ལ། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་སྔ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཙམ་ཡིན་པས། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གཞན་ལས་གཞན་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རྒྱུན་མེད་ལ། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་རྒྱུན་ཡོད་པས་དབང་ཤེས་རྒྱུན་བཅས་ཡིན་ལ། བདག་རྐྱེན་ཡིད་དབང་ལ་རྒྱུན་མེད་པས་ཡིད་མངོན་རྒྱུན་མེད་ཡིན་ཅིང༌། དེས་ན་དབང་མངོན་ལས་ཡིད་མངོན་ངེས་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ནི་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། འདི་ལྟར་ཡིད་དབང་ལས་ཡིད་དབང་གཞན་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་དུ། ཡིད་དབང་དབང་ཤེས་སྔ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཙམ་ཡིན་པ་བཀོད་པ་ལ་འབྲེལ་བ་ཅི་ཡོད་སྨྲོས་ཤིག །ཅི་སྟེ་དབང་ཤེས་སྔ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཡིན་ན། དངོས་མེད་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཡིད་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་སྔ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཁྱབ་དངོས། འདོད་ན། ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་པ་འབུད། མ་ཁྱབ་ན། དངོས་མེད་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ནུས་པ་འབུད།
གཞན་ཡང༌། ཡིད་དབང་ཡིན་ན་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲས་པས།
རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ལ། དེ་ཉིད་ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་རྐྱེན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། རྫས་སུ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པས་ནང་འགལ་གྱི་རི་བོ་ཆེན་པོ་རྩིག་པར་བས་སོ། །གཞན་ཡང༌། རྒོལ་བ་འདི་དག་གིས་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གྲངས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པ་དང༌།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 155

ཇི་སྐད་བརྗོད་པའི་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་ནང་འགལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གྲངས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་ན་གཅིག་རྒྱུན་བཅས་དང་ཅིག་ཤོས་རྒྱུན་མེད་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན། འདི་དག་རིགས་གཏེར་ལས། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་དབང་སྐྱེས། །དེས་ན་དབང་ཤེས་རྒྱུན་བཅས་ཡིན། །ཡིད་དབང་ལས་ནི་ཡིད་དབང་མིན། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་དེ་རྒྱུན་མེད།1

།ཅེས་
གསུངས་པའི་དགོངས་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། ཆོས་ཀྱི་རྗེ་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་འཁྲུལ་པ་རགས་པ་ག་ལ་སྲིད་འདོད་པ་ངན་པ་དེ་དག་རིགས་གཏེར་རྩ་བའི་དགོངས་པ་མིན་པའི་ཚུལ་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ།།ཡང་བླུན་པོ་ཁ་ཅིག །ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་
ཤེས་ལས་བྱུང་བའི་གཞན་རིག་གི་ཡིད་ཤེས་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་སྨྲས་ནས། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞི་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དོ། །སྨྲས་པ། རི་བོང་རྭ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། །དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས་བྱུང་ཞིང༌། །གཞན་རིག་ཡིན་པ་ཡོད་དོ་ལོ། །འདི་ལའང་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ཡོད། །དེས་ན་ངན་པའི་མུན་པས་ཁྱབ། །རྨོངས་པ་བླུན་པོའ་རྗེས་སྒྲུབ་ཅིང༌། །བློ་ལྡན་ ིམཁས་པའི་ལེགས་བཤད་སྒྲོག། །དངོས་འགལ་འདུ་བ་མ་ཤེས་པ། །རིགས་པ་བསྟན་ནས་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཕྱུགས་ནི་དབྱུག་པས་མ་གཏོགས་པ། །བཤད་པས་ལམ་ལ་གཞུག་ནུས་སམ།།
ད་ནི་གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང༌། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྐྱེ་
ཚུལ། ཞར་ལ་ཡིད་དབང་ངོས་གཟུང་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཡིད་ཤེས་གཞན་རིག་མ་འཁྲུལ་བ། དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་སོགས་ལྔའོ། །སྐྱེ་ཚུལ་ནི། དང་པོར་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱས་ཤིང༌། དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པས་བདག་རྐྱེན་དང༌། དེའི་གཟུང་དོན་གྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པས་དམིགས་རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྐྱེ་ལ། དེའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་དམིགས་རྐྱེན། དབང་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང༌། བདག་རྐྱེན་ནི་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོའ་དུས་ཀྱི་ཡིད་དབང་ལས་སྐྱེ་ཞིང༌། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ ི 1 མེས་པོའ་ཤིལ་བཞག།།ས་སྐྱའི་གསུང་རབ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣ ཤོག ༢༩ ཕྲེང་། ༡༠

156 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ལས་མི་སྐྱེ་བ་ཁྱད་པར་རོ།།
དེ་ལྟ་ན། ཡིད་དབང་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དང༌དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དུས་མཉམ་
པ་ནས། མཐར་གཉིས་ཀ་ཡང་དུས་མཉམ་དུ་འགག་པའི་བར་སྔར་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའ་བཞེད་པ་ཡིན་ཞེས་སྔ་མ་དག་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས། བྲམ་ཟེའི་བོད་དུ་ ིའགྱུར་བའི་གཞུང་ལུགས་གང་ན་ཡང་ཁུངས་མེད་ཅིང༌། རིགས་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་འདི་ཉིད་དང་མཐུན་པར་གསལ་ལ། དེའང་རིགས་གཏེར་ལས། སྐྱེ་ཚུལ་འདི་ལ་མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་དེ། དེ་ཡང་དབང་ཡིད་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བ་ན་ཕྱིར་ལྟ་དོན་རིག་གི་འགྲོས་གཉིས་དང༌། ནང་ལྟ་རང་རིག་གི་འགྲོས་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པས་སོ་ཞེས་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །སྐྱེ་ཚུལ་འདི་ལ་འགྲོས་དུ་ཡོད་བརྩིས་པ་ལ་དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་གོ་བས། འགྲོས་དུ་ཡོད་བརྩི་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ། ཅི་ནས་རྩི་ན་ཆོས་རྗེའི་བཞེད་པ་ལྟར་འགྲོས་གསུམ་དུ་བྱེད་པ་ཉིད་འཐད་པར་རྟོགས་སོ། །ཁ་ཅིག །བདག་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་བརྩིས་པའི་འགྲོས་དང༌། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བརྩིས་པའི་འགྲོས་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མང་དུ་བྱེད་པ་ནི། འགྲོས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མ་རྟོགས་པས་སྨྲ་བ་ལ་དགའ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། འགྲོས་བརྩི་བ་ནི་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱུན་འགྲོ་བ་ན། མངོན་སུམ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཇི་ཙམ་ཞིག་དུས་མཉམ་དུ་འགྲོ་རྩི་བ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་དང་བདག་རྐྱེན་རྫས་ཇི་ཙམ་ཞིག་འགྲོ་དཔྱོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
བཞི་པ་ཞར་ལ་ཡིད་དབང་ངོས་གཟུང་བ་ལ། གཞན་དག་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་གང་
ཡང་རུང་བ་འགགས་མ་ཐག་པ་ལ་འདོད་པ་ནི་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་ལ། འདིར་རང་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་མཛོད་ལས། དྲུག་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། །དྲུག་པའི་རྟེན་ནི་རབ་བསྒྲུབ་ཕྱིར། །ཁམས་ནི་བཅོ་བརྒྱད་དག་ཏུ་འདོད།1

།ཅེས་བཤད་
པའི་ལུགས་ལྟར་ན། ཡིད་དབང་ནི་དྲུག་པ་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་རྟེན་བྱེད་པར་འདོད་ཀྱི། རྣམ་ཤེས་གཞན་ལྔ་སྐྱེ་བའི་གོ་འབྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཡིད་དབང་མི་འཇོག་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང༌། རྣམ་ཤེས་རིགས་མི་མཐུན་དུ་མ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་འདོད་པས། ཡིད་ཤེས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་ལ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༥ ཕྲེང་། ༤

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 157

རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་ཚོགས་དྲུག་ཀ་འགག་དགོས་པར་འདོད་ཅིང་། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་ཚོགས་དྲུག་ཀ་འགགས་ནས། ཡིད་ཤེས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་གོ་འབྱེད་པའི་ནུས་པ་ཉིད་ལ་ཡིད་དབང་དུ་འདོད་དོ། །དེ་བས་ན། དྲུག་པོ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཡི། །ཞེས་པ་དྲུག་ཀ་འགགས་པ་ལ་འདོད་ཀྱི། དྲུག་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་ཙམ་འགགས་པ་ལ་མི་འདོད་དོ། །འདི་དག་ཀྱང་འགགས་མ་ཐག་པ་ཡིད་དབང་དུ་ཁས་མི་ལེན་མོད། བླངས་ཀྱང་འདས་པ་རྫས་གྲུབ་འདོད་པའི་རྒོལ་བ་ཡིན་པས། རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་མི་འབྱུང་ལ། འདིར་ནི་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་ན་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ།།
རྣམ་ཤེས་རིགས་མི་མཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་དག་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་
མེད་ཀྱིས་ཡིད་དབང་ལ་དེ་མ་ཐག་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཤེས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ལྟར། རང་གི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བའི་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མའི་གོ་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་ཡིད་དབང་དུ་འཇོག་ལ། དེ་བས་ན་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང༌། རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་གོ་འབྱེད་ནུས་པས་དྲུག་ཀ་འགགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་སོ། །དོན་འདི་ཉིད་རིགས་གཏེར་གྱིའང་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་ནས་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་གོ་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་ཡིད་དབང་དུ་འཇོག་གོ །ཡིད་དབང་ལས་ཡིད་དབང་ཕྱི་མ་མི་སྐྱེ་བས་ཡིད་དབང་རྒྱུན་མེད་པ་ལ་ཁོ་བོས་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་མཐོང་ཞིང༌། གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོ་དག་ལས། ཡིད་དབང་དང་གཙོ་བོ་རྣམ་ཤེས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་ལན་མང་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་བར་མཐོང་ལ། རྒྱུ་ལ་རྒྱུན་ཡོད་མེད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ལ་རྒྱུན་ཡོད་མེད་དུ་འགྱུར་མི་དགོས་ན། ཡིད་དབང་ལ་རྒྱུན་མེད་པས། ཡིད་མངོན་ལ་རྒྱུན་མེད་པར་མི་འགྲུབ་ལ། དགོས་ན་ཡིད་མངོན་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལ་རྒྱུན་ཡོད་པས། ཡིད་མངོན་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འགྱུར་དགོས་ཤིང༌། དབང་མངོན་ཡིད་མངོན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཅིང་རྒྱུན་ལྡན་ཡིན་ལ། ཡིད་མངོན་ལ་རྒྱུན་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ཉམས་སོ། །ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའ་དོན་ལ་མཁས་རློམ་མང་པོ་དམུས་ལོང་ ིགཟུགས་ལ་ལྟ་བ་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་གྱུར་ཏོ།།
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། ཡིད་མངོན་དང་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་དུས་

158 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

མཉམ་དུ་སྐྱེ་བར་གང་གིས་འགྲུབ་ཅེ་ན། མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཡིད་མངོན་ཡིན་ན་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་ཤེས་ལས་སྐྱེ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོའ་ཕྱིས་སྐྱེ་བར་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་ལའང་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་ ིརྫོགས་པའམ། མ་རྫོགས་པའི་གནས་སྐབས་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་བར་ངེས་ལ། མ་རྫོགས་པ་ལ་སྤེལ་མར་སྐྱེ་བ་དང་མ་སྤེལ་བར་སྐྱེ་བ་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བ་གང་རུང་དུ་ངེས་པ་ལས། རྒྱུན་མཐར་སྐྱེ་བ་དང་སྤེལ་མར་སྐྱེ་བ་གཉིས་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་འདི་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གནོད་བྱེད་མེད་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟར། ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་རིགས་མཐུན་དུ་ཐལ། ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། གང་ཟག་དེ་རྒྱུད་ཐ་དད་གཉིས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་མཁས་པ་དག་ལ་འབྱུང་བའི་དོགས་པའི་གནས་ཡིན་པས་ཁོ་བོས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པས་རྫས་རིགས་མཐུན་པར་འགྲུབ་ཀྱི། ལྡོག་པ་རིགས་མཐུན་པར་མི་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་གོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་ལ། ལྡོག་པ་རིགས་མཐུན་པའི་རྣམ་ཤེས་རྫས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་པ་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ལ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པ་ཡིན་གྱི། རྫས་རིགས་མཐུན་པའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ལ་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱུད་དུ་མར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མི་འབྱུང་སྟེ། གཞན་དུ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོས་དངོས་སུ་དྲངས་པའི་སྔོན་པོ་ངེས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་དང༌། དེའི་རྗེས་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་རིགས་མཐུན་དུ་ཐལ། ཉེར་ལེན་རྫས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྨྲ། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ། །སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལས་སྔོན་པོ་ངེས་པའི་རྟོག་པ་དང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེས་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན། སྔོན་པོ་ལ་ངེས་པ་དངོས་སུ་འདྲེན་པའི་མིག་ཤེས་ཡིན་ན། རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མི་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 159

སྐྱེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ།།
དེས་ན་ལྡོག་པ་རིགས་མཐུན་པ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་ལྟ་བུ། གང་
ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན་རྒྱུད་དུ་མར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། རྫས་རིགས་མཐུན་ཀྱང་ལྡོག་པ་རིགས་ཆེས་མི་མཐུན་པ་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་ལྟ་བུ། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་རྒྱུད་དུ་མར་མི་འགྱུར་རོ། །ཡང་གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་པའི་རྣམ་གཞག་དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར། རྫས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དེ་དག་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཀྱང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པས་འགྲོས་བཞིར་འགྱུར་ལ། རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མྱོང་བྱེད་གཉིས་རང་རིག་ཏུ་གཅིག་པ་བཞིན་དུ་མྱང་བྱ་གཉིས་ཀྱང་དོན་རིག་ཏུ་གཅིག་པས། འགྲོས་གཉིས་ཁོ་ནར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། འགྲོས་རྩི་བ་ནི། དེའི་ཚེ་མངོན་སུམ་མི་འདྲ་བ་ཇི་ཙམ་ཞིག་དུས་མཉམ་དུ་འགྲོ་རྩི་བ་ཡིན་པ་ལས། དེའི་ཚེ་མྱོང་བྱེད་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང༌། ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་ཙམ་མ་གཏོགས་ལྡོག་པ་རིགས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་ལ། མྱང་བྱ་གཉིས་དོན་རིག་ཏུ་མཚུངས་ཀྱང༌། གཅིག་དབང་ཤེས་དང༌། གཅིག་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པས། ངོ་བོ་ལ་ལྡོག་པ་རིགས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མྱོང་བྱེད་གཉིས་ཚད་མའི་དབྱེ་བ་བྱེད་པའི་ཚེ། སྡེ་ཚན་གཅིག་ཡིན་ལ། མྱང་བྱ་གཉིས་དེའི་ཚེ་སྡེ་ཚན་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན། ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་བཞིར་དབྱེ་བའི་ཚུལ་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་པ་བཞིན་དུ། དེ་མྱོང་བྱེད་གཉིས་ཀྱང་རྫས་ཐ་དད་པས་དབྱེ་བའི་སྡེ་ཚན་ལྔར་འགྱུར་ལ། མྱོང་བྱེད་གཉིས་རང་རིག་ཏུ་གཅིག་པ་བཞིན་དུ། དབང་མངོན་ཡིད་མངོན་གཉིས་ཀྱང་དོན་རིག་ཏུ་གཅིག་པས། དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ནི་སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ད་ནི་རང་རིག་མངོན་སུམ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས།
དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ལ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་ཡུལ་མེད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རང་མི་རིག་ན་ཡུལ་

160 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡང་མི་རིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང༌། ཅི་སྟེ་རང་དངོས་མི་རིག་ན། །ཇི་ལྟར་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་རིག1

།ཅེས་གསུངས་པས་སོ་ཞེས་སོགས་སྙིང་པོ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཁྱོད་རང་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་འབུད། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་བློ་ངོར་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས་སོ། །འདོད་ན། རང་བློ་རང་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཏུ་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང༌། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོག་བྲལ་དུ་ཐལ། གཟུང་ཡུལ་རང་
མཚན་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རང་གི་ངོ་བོ་རང་མཚན་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་འབུད། གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་གཞལ་བྱ། རང་ཉིད་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འཐད་པར་གང་གིས་སྒྲུབ་སོམས་ཤིག །འདོད་ན། འཛིན་རྣམ་གཞལ་བྱ། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་གཙོ་ཆེར་ཤེས་པ་དེ་དང་དེའི་འཛིན་རྣམ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། ཤེས་པ་དེ་དང་དེའི་གཟུང་རྣམ་ནི་ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་ཉིད་ལ་བརྗོད་པར། གོང་དུ་རིགས་པས་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་ལོག་ཤེས་དེས་ཁོ་རང་གི་ངོ་བོ་ལོག་
ཤེས་ཡིན་པ་དངོས་སུམ་དུ་འཛིན་པར་ཐལ། དེས་ཁོ་རང་གི་ངོ་བོ་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པ་གང་ཞིག །ཁོ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་ཁོ་རང་ལོག་ཤེས་ཡིན་པ་རྫས་ཆ་སོ་སོར་དབྱེར་མེད་པའི་རྫས་གཅིག་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༥ ཕྲེང་། ༡༢

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 161

ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལོག་ཤེས་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ལོག་ཤེས་སུ་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་ངོ་བོ་ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ངེས་ཤེས་གང་ཞིག །ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱོད་རང་གི་ངོ་བོ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། ངེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་ངེས་པ། །དེ་ནི་ཇི་ལྟར་དེ་ཡུལ་ཡིན།1

།ཞེས་པའི་གཞུང་དང་འགལ། འདོད་ན་དངོས། མ་ངེས་པ་
མ་གྲུབ་ན། ཁྱོད་དེ་ལ་ངེས་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་འབུད། གཞན་ཡང༌། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན། རིགས་པ་ཅན་པས་བདེ་བ་དབང་མངོན་གྱིས་འཇལ་བར་ཁས་བླངས་པ་ལ། དབང་པོའ་ིསེམས་ནི་ངེས་ཕྱིར་དང༌།2

།ཞེས་དབང་མངོན་ཕྱི་རོལ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་དུ་ངེས་པས། བདེ་བ་ཡུལ་
དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་རིགས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་ཕྱོགས་འདི་ནི་མ་བརྟགས་པའི་བབ་ཅོལ་ཡིན་མོད་ཀྱི། གནོད་བྱེད་མཐའ་ཡས་པ་བསྟན་དུ་ཡོད་ཀྱང༌། མངས་པར་འགྱུར་བས་འདིར་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྤྲོས་སོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་མ་རིག་ན་གཞན་མི་རིག་པས། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་
བོ་ལ་རང་རིག་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ནི་དེ་བས་ཀྱང་མ་བརྟགས་པའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་དེས་ཁོ་རང་གི་ངོ་བོ་རང་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་སམ། འོན་ཏེ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་སམ། དེ་སྟེ་ཤགས་ལ་རྟོགས། རང་ཉིད་རང་ལ་ལྐོག་གྱུར་དང་ཤགས་རྟོགས་སུ་སྨྲ་བ་ནི། སྨྲས་པ་ཙམ་ནས་མཚང་རྫོགས་པའི་གཏམ་ཡིན་པས། སྐྱོན་བསྟན་མི་དགོས་ལ། མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱི་དངོས་སུ་རྟོགས་ན། དེ་ལ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་འབུད། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ཀྱང༌། དེས་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ཡང་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་དོན། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་རིག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༤ ཕྲེང་། ༢༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༤

162 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པ་སོགས་ལ་བྱས་ནས། དེས་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་གོ་མི་ཆོད་པར་ཁས་བླངས་ན། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཀར་དུ་ཁས་བླངས་པར་ཨེ་འགྱུར་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག །གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་གཅིག་ལ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པས་རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་གོ་མི་ཆོད་པར་ཐལ། ཡུལ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པས་ཀྱང་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང༌། རང་གིས་རང་མ་རིག་ན། རང་གིས་གཞན་མི་རིག་དགོས་ན། ཁོས་རང་
མི་འཇལ་ན་གཞན་མི་འཇལ་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཅི་སྟེ་རང་དངོས་མི་རིག་ན། །ཇི་ལྟར་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་རིག1

།ཅེས་པ་ནི།
རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་རྣམ་གྱིས་མ་རིག་ན། རང་གིས་གཞན་མི་རིག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རང་གིས་རང་མི་རིག་ན། རང་གིས་གཞན་མི་རིག་པར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་རང་རིག་ཡུལ་མེད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། མཁས་པར་རློམ་པ་ཁ་ཅིག་ན་
རེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ནི། རང་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་རང་རིག་མ་ཡིན་གྱི། བེམ་པོ་ལས་ལོག་ནས་རིག་པར་སྐྱེས་ཙམ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རིགས་གཏེར་ལས། རང་རིག་བེམ་པོ་ལྡོག་ཙམ་ཡིན།2

།ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་
ལ་ཡུལ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ། རང་རིག་གིས་རང་རིག་ན། སྒྲོན་མེ་དེ་སྒྲོན་མེ་དང་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རིག་དེ་རང་རིག་དང་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཇི་ལྟར་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །གསལ་བྱེད་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ན། །རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བྱེད་འདོད།3

།ཅེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་སྐད་གསངས་མཐོན་པོས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །འདི་
ནི་རང་ཚིག་འགལ་བ་དང༌། རང་ལ་ཡང་ཐལ་བ་མཚུངས་པ་སོགས་གནོད་བྱེད་བརྒྱུད་མར་འབབ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༥ ཕྲེང་། ༡༢
2 ས་སྐྱའི་གསུང་རབ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༦ ཤོག ༢༩ ཕྲེང་། ༡༠
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༥ ཕྲེང་། ༡༡

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 163

པའི་གཞི་རབ་ཏུ་ཡངས་པ་ཞིག་སྟེ། འདིར་ཡང་ཕྱོགས་མཚོན་ཙམ་བརྗོད་ན། རིགས་གཏེར་གྱི། མི་སླུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས། །རང་མཚན་རྟོགས་པར་དོན་ལ་མཐུན།1

།ཞེས་པའི་དགོངས་
པ་འགྲེལ་བ་ན། མདོར་ན། རང་གི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཁྱོད་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྨྲས་ནས། སླར་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ལ་གཞལ་བྱ་མེད་པར་སྨྲ་བ་འདི། ཁས་བླངས་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཇི་ལྟར་མིན་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག །གཞན་ཡང༌། ཚད་མ་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་འཇལ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི། ཚད་མ་སླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ།2

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲོན་མེ་ལ་གསལ་བྱ་མེད་པར་ཐལ། རང་རིག་ལ་ཡུལ་མེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ།།
གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་
འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་རིག་ཡིན་ན། གཞལ་བྱ་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ལན་འདེབས་ཚུལ་འདི་ལྟར་བྱེད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེལ་ངོར་ཡིན་ན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་གཞག་འཐད་ན་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་རང་རིག་གསུམ་ཐ་དད་ཡིན་པ་མི་འཐད་པས་དེ་འདྲའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་མི་འཐད་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་བློ་འཁྲུལ་བའི་ངོར་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་ཡིན་པའང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱི་སྔགས་རྫས་ཀྱིས་བསླད་པའི་མིག་ཅན་ལ། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་སོགས་སྣང་བ་དེའང་རྟ་གླང་སོགས་ཡིན་པར་ཐལ། བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་དག་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།།

1 ས་སྐྱའི་གསུང་རབ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༦ ཤོག ༢༥ ཕྲེང་། ༢༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༨

164 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དཔེ་དོན་དུ་གཞུང་གང་གིས་སྦྱར་ན། བློ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང༌།1

།ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྦྱར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ལ་འདི་དྲི་བར་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་བ་སེལ་ངོར་ཡིན་ནམ་སྣང་ངོར་ཡིན། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དཔེ་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་སྣང་ངོར་ཡིན་ན། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སེལ་ངོར་ཡིན་པ་འབུད། དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་བ་སེལ་ངོར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེལ་ངོར་ཡིན་ན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དཔེ་དོན་དུ་དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་འཐད་ན། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །གཞན་ཡང༌། འཛིན་རྣམ་དང་གཟུང་རྣམ་ཐ་དད་ཡིན་པ་བློ་འཁྲུལ་པས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། འཛིན་རྣམ་ཡུལ་མེད་དུ་འདོད་པ་འདི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པར་ཟད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡུལ་མེད་པར་ཐལ། རྟོག་པ་རྣམས་ལ་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ནི་བློ་འཁྲུལ་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡུལ་མེད་དུ་ཐལ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དེ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ཐ་དད་ཡིན་པ་བློ་འཁྲུལ་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་གཞན་རིག་ཐམས་ཅད་ཡུལ་མེད་དུ་མཚུངས་པས། ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཡུལ་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་ན། ཚད་མ་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་མེད་དགོས་པས་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་ཚད་མས་མ་དམིགས་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་མེད་དགོས་པར་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་འབད་ནས་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང་རང་རིག་རྫས་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་ནས། དེ་དང་གཟུང་རྣམ་ཐ་དད་མ་ཡིན་
པར་ཁས་བླངས་ཤིང༌། སྡེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་རྣམ་རྫུན་དུ་གནས་སོ་ཞེས་ཁྱོད་རང་གིས། རིགས་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ན། ཞེ་ནས་དམ་བཅས་པ་འདི་དག་ཀྱང་ནང་འགལ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་རྫུན་པ་ལྟར་ན་རྣམ་པ་རྣམས་སྒྲོ་བཏགས་སུ་འདོད་དགོས་པས། བློ་གཅིག་གི་གཟུང་རྣམ་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་དགོས་ལ། རང་རིག་རྫས་སུ་གྲུབ་ན་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་དགོས་ཤིང༌། གཅིག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པ་དང་ཅིག་ཤོས་དོན་དམ་ཡིན་ན་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༡༣

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 165

པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། སྡེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་རྣམ་རྫུན་པར་དངོས་སུ་སྨྲས་ཤིང༌། རྣམ་རྫུན་པའི་ལུགས་ལ། གཟུང་རྣམ་སྒྲོ་བཏགས་གཞལ་བྱ། དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མ། དེ་འཛིན་པའི་རང་རིག་བཏགས་པ་བ་འབྲས་བུར་འདོད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པས། སྡེ་བདུན་རང་ལུགས་ལ་རང་རིག་ཚད་མ་མེད་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ལ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ན། བེམ་པོ་ལས་ལོག་ནས་རིག་པར་སྐྱེས་ཙམ་དེ་ཉིད། རང་རིག་མཚན་ཉིད་པར་རང་ལུགས་ལ་ཁས་བླངས་པ་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཇི་ལྟར་མིན། གཞན་ཡང༌། དྲན་པ་ཡུལ་མེད་ཡོད་པར་ཐལ། རང་རིག་ཡིན་ན། ཡུལ་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་ན། དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་རིག་སྒྲུབ་པ་འདི། རང་རིག་གིས་མྱོང་བའི་ཡུལ་རྗེས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་དྲན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་ཡིན་ན། གཞན་འབྲེལ་ཅི་ཡོད་རིགས་པ་མཁྱེན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྨྲོས་ཤིག།
གཞན་ཡང་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་ཕྱེ་བ་སེལ་ངོའ་རྣམ་གཞག་ཡིན་པས། ིདེ་གསུམ་ཐ་དད་ཡིན་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ནི། སེལ་ངོའ་རྣམ་གཞག་ཡིན་ན་མི་འཐད་ ིདགོས་པར་ཁས་བླངས་པས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན་གཞི་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ལ་མ་བརྟེན་པར་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་མི་ནུས་པར། རྒྱལ་བ་དང་རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་དག་གིས་མཐུན་པར་གསུངས་ཤིང༌། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཡིན་ན་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་ཕྱོགས་འདིས་འཁོར་འདས་དང་ཀུན་བྱང་གིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ཕྱིར། ཆོས་འདི་པའི་ཟོལ་གྱིས་རྒྱང་འཕེན་གྱི་རིང་ལུགས་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།
ད་ནི་གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་
མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་དང༌། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཆ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དང་པོ་ལ་འཛིན་རྣམ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། མདོ་སེམས་གང་གི་ལུགས་ལ་ཡང༌། དེ་ཉིད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དེ་ཉིད་རང་རིག་མངོན་

166 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སུམ་གྱིས་མྱོང་བྱར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་བས་ན་འཛིན་རྣམ་ལ་རང་རིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་དོན། ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་
མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས། རིགས་གཏེར་དུའང༌། རང་རིག་བེམ་པོ་ལོག་ཙམ་ཡིན།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། བེམ་པོ་ལས་ལོག་ནས་རིག་པར་སྐྱེས་ཙམ་རང་རིག་
གི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པས། རང་རིག་ལ་ཡུལ་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ལ། གཞན་དུ་ན། རིག་པར་སྐྱེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཡུལ་མེད་པར་སྒྲུབ་ནུས་པར་འགྱུར་བས། རིག་པ་ཡིན་པས་ཡུལ་མི་རིག་པ་དང༌། ཡུལ་ཡིན་ན་བློས་མི་རིག་པར་སྒྲུབ་དགོས་པར་འགྱུར་བས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལུགས་འབའ་ཞིག་སྙིང་པོར་འཛིན་པའི་རྒུད་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།
བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའང་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་དེ་ལྟ་བུ་ཁས་ལེན་མོད་ཀྱི།
འོན་ཀྱང་དེ་རང་རིག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པས། གཟུང་རྣམ་ཞེས་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་རང་རིག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། རིག་བྱ་མེད་པའི་རང་རིག་དང༌། མྱོང་བྱ་མེད་པའི་མྱོང་བྱེད་མི་འཐད་སྙམ་དུ་བསམས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས་གཟུང་རྣམ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་ཉིད་ཤེས་པའི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ལས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པ་ན། རང་རིག་བདེ་བླག་ཉིད་དུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བས། ཚུལ་གཉིས་པས་ཀྱང་རང་རིག་གྲུབ།2

།ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པ་
གསལ་རིག་གི་ཆ་རང་རིག་ཡིན་ཀྱང་ཡུལ་རིག་མི་དགོས་ན། གཟུང་རྣམ་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་རང་རིག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། གཟུང་རྣམ་གྲུབ་པས་རང་རིག་གྲུབ་དགོས་པའི་འབྲེལ་བ་ཅི་ཡོད། ཤེས་ལྡན་དག་གིས་སོམས་ཤིག །དེས་ན་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ནི་མྱོང་བྱེད་དང༌། ཤེས་པ་དེ་དང་དེའི་གཟུང་རྣམ་ནི་མྱོང་བྱ་ཡིན་ལ། དོན་འདི་ལ་མཁས་པ་རྣམས་རང་རིག་ཅེས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ།།

1 ས་སྐྱའི་གསུང་རབ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༦ ཤོག ༢༩ ཕྲེང་། ༡༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༩ ཕྲེང་། ༤

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 167

དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་པ་དག་ནི། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པའི་མངོན་སུམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཞེས་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པ་ནི། རང་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུལ་དེ་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པས། རང་རིག་ཏུ་མི་འཇོག་སྟེ། སྔོན་པོ་ཡང་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་འདོད་ཀྱང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔོན་པོ་ལ་གཞན་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མདོ་སྡེ་པ། རང་རིག་གཞན་རིག་གི་ཁྱད་པར་ཡུལ་དེ་རང་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་ལ། སེམས་ཙམ་པ། ཡུལ་དེ་འཛིན་པ་ན་གཉིས་སྣང་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་གོ།
ཚུལ་དེས་ན་མདོ་སྡེ་པ་དང་སེམས་ཙམ་པ་གཉིས། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་
ཀྱང་མི་འདྲ་བས། མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་ན། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་དངོས་སུ་རིག་པའི་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ། སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་གཟུང་ཡུལ་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ། ཞེས་སོགས་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་རང་རིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། ཤེས་པ་རྣམས་རང་རིག་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱའོ། །ཤེས་པ་རྣམས་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། ཤེས་པ་རྣམས་རང་རིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ནི་སྨྲ་བར་མི་བྱའོ། །དེ་ལྟར་རང་རིག་པའི་གཟུང་བྱ་ཤེས་པའི་གཟུང་རྣམ་ཞེས་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང༌། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ཤར་བའི་དོན་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ཉིད་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་དང་ཤེས་པའི་བར་ན་རྣམ་པ་རིབ་མ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་སྔར་རིགས་པས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་པ་དེ་ཉིད། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྟོག་གེ་འབར་བའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ལེའུར། ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་དངོས་སྨྲ་བ་དག་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ན། འདི་ལྟར་གསུང་སྟེ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འཇུག་པ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་རབ་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ། དེའི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་

168 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རབ་ཏུ་སྣང་བ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པའོ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། ཤེས་པ་ཀུན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ན། རང་
གི་ངོ་བོ་སྒྲ་དོན་མིན། །དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་ཀུན་མངོན་སུམ།2

།ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གཞུང་དེའི་
དོན་ནི། ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་སྒྲ་དོན་མིན་གྱི། དོན་རང་མཚན་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་མྱོང་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཚད་མ་ཀུན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་ཀུན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་རྟོག་པ་རྟོག་པ་ལ་ཤེས་པའམ་བེམ་པོ་གང་ཡིན། གང་ཡང་མིན་ན་རྟོག་པ་ལ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་རིག་གམ། གཞན་རིག་གང་རུང་དུ་འགྱུར་བ་ལས། གཞན་རིག་ཡིན་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེ་དེ་ལ་རང་རིག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ནི་མི་མཁས་པ་བློ་གྲོས་རབ་ཏུ་རྩིང་བ་དག་གི་དཔྱོད་པའི་ཚུལ་ཏེ། དངོས་པོ་ལའང་བེམ་རིག་གཉིས་སུ་མ་ངེས་སོ་ཞེས་སྔར་བཤད་ཟིན་ལ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་རིག་གཞན་རིག་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཤེས་པ་ཡིན་ན་དེ་ལ་རང་རིག་གཞན་རིག་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པས་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེས་སྔར་མང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའི། མི་མཁས་པ་དག་གི་ལོག་པའི་ཕྲེང་བ་མཐའ་ཡས་ཤིང༌། བྱེད་པ་ཆུང་བའི་ཕྱིར་དགག་སྒྲུབ་རྒྱས་པར་མི་སྤྲོའོ། །འདིར་སྨྲས་པ། ཇི་སྲིད་མིག་ལྡན་སྐྱེ་བོས་མ་དཔྱད་པ། །དེ་སྲིད་དམུས་ལོང་བརྒྱ་ཡིས་རབ་དཔྱད་ཀྱང༌། །གླང་ཆེན་གཟུགས་ལ་ལོག་པའི་ཐ་སྙད་བརྒྱ། །ཀུན་ནས་འདོགས་པའི་མུ་ཅོར་འཕེལ་བ་ཙམ། །དེ་བཞིན་བློ་གྲོས་གསལ་ལྡན་ཁོ་བོ་ཡིས། །ལེགས་པར་མ་དཔྱད་དེ་སྲིད་གནས་འདི་ལ། །ཁེངས་ལྡན་མཁས་རློམ་བརྒྱ་ཡིས་རབ་དཔྱད་ཀྱང༌། །ལོག་པའི་ཐ་སྙད་སྤེལ་བ་ཁོ་ནར་བས། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །རང་རིག་མངོན་སུམ་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།
༈ ད་ནི་བཞི་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༡༣ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡ ཕྲེང་། ༡༩

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 169

རྣམ་གཞག་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། བདག་རྐྱེན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། མི་སློབ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མོ། །སྦྱོར་ལམ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁོ་བོས་ཕྱོགས་གཞན་དུ་ལུང་དང་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། ཡུལ་བདེན་པ་བཞི་སྤྱིར་བཤད་པ་དང༌།
བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། བདེན་བཞིའི་ངོ་བོ། གྲངས་དང༌། གོ་རིམས་ངེས་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། རྒྱས་པར་བཤད་ན། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ལ། མ་དག་པའི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་གིས་བསྡུས་པའི་སྒོ་ནས་མཚན་གཞི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང༌། འདིར་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཁོ་ན་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་མཚན་གཞིར་དངོས་སུ་སྨོས་པ་ནི། གང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་ན་འཁོར་བ་ལ་འདོར་བར་འདོད་པའི་ངེས་འབྱུང་དང༌། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་རྣལ་མ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་མེད་ཅིང༌། གང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ལས་འཁོར་བ་ལ་འདོར་འདོད་ངང་གིས་འབྱུང་བ་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་འདི་ཉིད་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་གཙོ་བོར་རྣལ་འབྱོར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་འཛིན་པ་ན། སྡུག་བསྔལ་འཁོར་བ་ཅན་ཕུང་པོ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་གཉེན་པོར། བསྒོམ་པར་བྱ་བ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འཇིག་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པ་དང༌། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའམ། འཕགས་པ་རྣམས་དང་མི་མཐུན་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། རང་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་དང་བྲལ་བས་སྟོང་པ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་བདག་དང་བྲལ་བས་བདག་མེད་པ་སྟེ་བཞི་པོ་འདི་དག་གོ།སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་འདི་དག་ཚང་བར་ཚད་མས་གཏན་ལ་ཕེབས་པའི་
སྒོ་ནས་མ་རྟོགས་ན། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་མཚན་ཉིད་པ་རྫོགས་པར་མི་སྐྱེ་སྟེ། འདི་ལྟར། སྡུག་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༣ ཕྲེང་། ༩

170 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བསྔལ་དུ་རྟོགས་པས་འཁོར་བ་ལས་འབྲལ་འདོད་སྐྱེས་ཀྱང༌། མི་རྟག་པར་མ་རྟོགས་ན་ཕུང་པོ་དང་འབྲལ་ངེས་སུ་མི་རྟོགས་པས་ཕུང་པོ་ལ་སྲེད་པ་འགོག་མི་ནུས་ལ། བདག་མེད་མ་རྟོགས་ན་དབང་སོགས་བདག་གི་བ་ལ་སྲེད་པ་ངང་གིས་འདྲེན་པས། མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཕུང་པོ་ཙམ་ལ་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་བློ་སྐྱེས་པ་ལྟར་སྣང་ཡང༌། བདག་འཛིན་དེས་བདག་གི་བདེ་བ་སྒྲུབ་བྱེད་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ངེས་པར་འདྲེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པས་འབྲལ་ངེས་སུ་ཤེས་ཤིང༌། སྡུག་བསྔལ་དུ་རྟོགས་པས་འབྲལ་འདོད་སྐྱེས་ཀྱང༌། ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་འདུན་པ་ལོག་པའི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་སྐྱེ་བ་ལ། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་རང་གཞན་གྱི་བདག་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཤེས་དགོས་སོ།།
ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་ནི། འཁོར་བའི་རྩ་བ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང༌། དེའི་དབང་གིས་
བྱུང་བའི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང༌། ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་བསགས་པའི་ལས་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་རང་འབྲས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན། མི་ཤེས་སྲིད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཀྱང༌། །མ་བརྗོད་སྲེད་པ་ཉིད་བཤད་པ། །རྒྱུན་ནི་འཕེན་པར་བྱེད་ཕྱིར་དང༌། །དེ་མ་ཐག་ཕྱིར་ལས་ཀྱང་མིན།1

།ཞེས་བཤད་པ་ནི། མི་ཤེས་སྲིད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཀྱང་རབ་སྐྱེ་དང་རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་
སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་པར་སྲེད་པ་ཁོ་ན་དངོས་སུ་སྟོན་པ་དང༌། ལས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཀྱང་སྐབས་དེར་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་པར་སྲེད་པ་ཁོ་ན་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན། རྒྱུན་ནི་འཕེན་པར་བྱེད་ཕྱིར་དང༌། །དེ་མ་ཐག་ཕྱིར། ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། མི་ཤེས་པ་དང་ལས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པར་མ་བརྗོད་ཅེས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་གཞན་དུ། བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས།2

།ཞེས་སོགས་དང༌། དེ་ཕྱིར་གྲོལ་འདོད་ཐོགས་མེད་པའི།3

།ཞེས་སོགས་གཞུང་གི་ཆ་དུ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༧ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༠ ཕྲེང་། ༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༠ ཕྲེང་། ༣

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 171

མས་ཉོན་མོངས་དང་དེ་གྲོགས་སུ་ཡོད་པའི་ལས་འཁོར་བའི་རྒྱུར་ལན་མང་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་དོན་མ་རྟོགས་པར། རྣམ་འགྲེལ་དུ། འདོད་སྲེད་འཇིག་སྲེད་སྲིད་སྲེད་གསུམ་པོ་ཁོ་ན་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པར་བསྟན་ཞེས་སྨྲ་བ་དག་གིས། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཕལ་མོ་ཆེ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པར་ཟད་དོ། །དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང༌། རྒྱུ་གཅིག་པོ་ཁོ་ནར་འཛིན་པ་དང༌། སྒྲའི་ཚངས་པ་འགྱུར་བས་བྱས་པར་འཛིན་པ་དང༌། དབང་ཕྱུག་སོགས་ཀྱི་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པར་འཛིན་པ་སྟེ། སྒྲོ་འདོགས་བཞི་པོ་དེ་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་པ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ངོ་བོ་སྐྱེད་པས་རྒྱུ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་རྫས་རིགས་ཀུན་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་གྱུར་པས་ཀུན་འབྱུང་དང༌། སྡུག་བསྔལ་དྲག་ཏུ་སྐྱེད་པས་རབ་སྐྱེ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་བརྒྱུད་མར་ལན་མང་དུ་སྐྱེད་པས་རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པ་དང་བཞིའོ།།
འགོག་པའི་བདེན་པ་ནི། ལམ་བདེན་གྱིས་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ཅི་རིགས་པར་སྤངས་པའི་
བྲལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཐར་པ་གཏན་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་མ་སྤངས་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཐར་པར་འཛིན་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་འགགས་པ་ལས་ལྷག་པའི་ཐར་པ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་དང༌། རེ་ཤིག་ཐར་ཀྱང་གཏན་དུ་ཐར་པ་མེད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཞིའི་གཉེན་པོར་བསྟན་པར་བྱ་བ་འགོག་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། འདི་ལྟར། སྡུག་བསྔལ་སྤངས་པས་འགོག་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་ཞི་བ་དང༌། འདི་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཆ་གཞན་མེད་པས་གྱ་ནོམ་པ་དང༌། དེ་ཐོབ་ནས་སླར་མི་ལྡོག་པས་ངེས་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་དང་བཞིའོ།།
ལམ་གྱི་བདེན་པ་ནི། རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་དྲི་མའི་ས་བོན་དངོས་སུ་
སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང༌། དེའི་སྤངས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཐར་ལམ་གཏན་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང༌། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཐར་ལམ་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པ་དང༌། དེ་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པར་འཛིན་པ་དང༌། དེས་སྡུག་བསྔལ་གཏན་ནས་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིའི་གཉེན་པོར་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་

172 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། འདི་ལྟར། བགྲོད་པར་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་ན་ལམ་དང༌། ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་ན་རིགས་པ་དང༌། སེམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་དོན་གྱིས་ན་སྒྲུབ་པ་དང༌། རྟག་པའི་གནས་སུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་ན་ངེས་འབྱིན་གྱི་རྣམ་པ་དང་བཞིའོ། །རྟག་པའི་གནས་ཞེས་པ་ནི་སླར་མི་ལྡོག་པའི་གནས་ཀྱི་དོན་ནོ། །མི་སློབ་ལམ་ནི་ལམ་བདེན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་གྱི། ལམ་བདེན་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ལམ་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་བགྲོད་བྱེད་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལས་གོང་ནའང་བགྲོད་བྱ་ཡོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།
ཚོགས་སྦྱོར་ནི་ལམ་བདེན་མ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱའི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་
ཚོགས་སྦྱོར་བར་ཆད་མེད་ལམ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལམ་བདེན་མཚན་ཉིད་པ་ནི་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་ཁོ་ནའོ། །ཁ་ཅིག །སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་མཚན་ཉིད། འགོག་པ་གང་ཞིག །དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་བློས་སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་ཆར་གྱུར་པ་ཞེས་སྨྲས་ནས། སླར་ཡང་འགོག་བདེན་ཡིན་ན། འདུས་བྱས་ཡིན་དགོས་པར་ཁས་ལེན་པའང་མཐོང་ངོ་།།
འོ་ན། མཐོང་ལམ་གྱིས་མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་སྤངས་པའི་ཆ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སོ་སོར་
བརྟགས་འགོག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འགོག་པ་གང་ཞིག །དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་བློས་སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་ཆར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་འདུས་བྱས་སུ་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས། འདོད་ན། མེད་དགག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བས་ན་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཡིན་ན། མེད་དགག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན་འདུས་བྱས་ཡིན་དགོས་པར་སྨྲ་བ་ནི། རང་ཉིད་མང་དུ་ཐོས་པ་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ། འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྨྲ་བའི་སངས་རྒྱས་པ་ལ་ནི། འགོག་བདེན་རྫས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་མ་ཡིན་པ་མེད་ལ། དེ་ཡང་རྟག་པའི་རྫས་སུ་འདོད་ཀྱི་མི་རྟག་པའི་རྫས་སུ་མི་འདོད་ཅིང༌། མདོ་སྡེ་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ནམ་མཁའ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་བཞིན་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ལ། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་གཉིས་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པར་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ནམ་མཁའ་མོ་གཤམ་བུ་དང་མཚུངས། །འགོག་པ་དག་ཀྱང་ནམ་མཁའ་བཞིན། །འདུ་བྱེད་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 173

བེམ་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། །དུས་གསུམ་རྗེས་འགྲོ་དག་ཀྱང་མེད། །ཐོགས་པ་མེད་པའི་གཟུགས་ཡོད་མིན། །ཞེས་པ་མདོ་སྡེ་པ་ཡི་རིག1

།ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །ཁྱེད་རང་གིས་ཀྱང་གཞུང་འདི་སྒྲ་ཇི་
བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པས། ཁས་བླངས་དངོས་སུ་འགལ་བའང་ཡིན་ནོ།།
འགོག་བདེན་ལམ་གྱི་འབྲས་བུར་བཤད་པ་ནི། ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འགོག་པ་མངོན་དུ་
བྱེད་དགོས་ཀྱི། ལམ་ལ་མ་བརྟེན་པར་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། མེ་དུ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་ནོ། །རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་ཚད་མ་མེད་པར་བཤད་ཀྱང༌། འགོག་བདེན་ཚད་མ་ཡིན་པར་སུ་ཡང་མི་འདོད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་རེ་ཤིག་བཞག་གོ།
གཉིས་པ་གྲངས་ངེས་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བདེན་པ་བཞིར་གྲངས་ངེས་ཤེ་ན། ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སྤང་བྱ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བླང་བྱ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང༌། བླང་དོར་བྱ་བའི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཀུན་བྱང་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གོ་རིམས་ངེས་པའི་ཚུལ་ནི། གཞུང་ལུགས་དག་ནས་འབྱུང་བའི་གོ་རིམས་ངེས་པའི་ཚུལ་ལ། རྒྱུ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པ་དང༌། ངེས་དཀའ་སླའི་རིམ་པ་དང༌། བཤད་པའི་རིམ་པ་དང༌། རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དང༌། དམན་མཆོག་དང་མཆོག་དམན་གྱི་རིམ་པ་དང༌། སྐྱེ་བའི་དུས་ཀྱི་རིམ་པ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས། འདིར་ནི་ཡུལ་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཞིན་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་ན། དང་པོར་འཁོར་བ་འདི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་རྟོགས་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ན་འདི་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་བློ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་སྐྱེས་པ་ན་རྟོག་པ་སྔོན་དུ་གཏོང་བ་དག་ནི། རྒྱུ་མ་སྤངས་པར་འབྲས་བུ་སྤོང་མི་ནུས་པར་མཐོང་ནས། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པར་བྱེད་ལ། དཔྱད་པ་ན་རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་རྟགས་ལས་རྒྱུ་བཅས་སུ་གྲུབ་ཅིང༌། རྒྱུ་དེ་ཡང་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་བཅད་ནས་གང་ཡིན་བརྟགས་པ་ན། གང་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རྒྱུ་གནས་ན། །འབྲས་ལོག་གཟིགས་པ་མེད་ཕྱིར་རོ།2

།ཞེས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༦༡༤ ཕྲེང་། ༡༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༢ ཕྲེང་། ༦

174 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་རྟག་པའི་རྒྱུ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འབྱུང་བ་སོགས་སུ་མཐོང་ནས། རྒྱུ་མི་རྟག་པར་ངེས་པར་འགྱུར་ལ། མི་རྟག་པར་གྱུར་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེས་བཙལ་བ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལས་བདག་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པ་དངོས་སུ་སྐྱེ་ལ། དེ་ལས་བདག་གི་བདེ་བ་ལ་སྲེད་པ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་ལས་བདག་གི་བདེ་བ་སྒྲུབ་བྱེད་དབང་སོགས་བདག་གི་བ་ལ་སྲེད་པ་སྐྱེ་སྟེ། གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་བདག་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ནས་བདག་གི་བདེ་བ་སྒྲུབ་བྱེད་དབང་སོགས་བདག་གི་བ་བྲན་ལྟ་བུ་དེས། བདེ་བ་
བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་ཚེ་འདིར་བདེ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྲོག་གཅོད་པ་སོགས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་འདུ་བྱེད་ལ། དེ་ལས་ངན་འགྲོའ་ཕུང་པོ་ ིའགྲུབ་ཅིང༌། ཚེ་ཕྱི་མ་འདོད་ཡོན་གྱི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་ནས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་འདུ་བྱེད་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་ཁམས་སུ་བདེ་འགྲོ་ལྷ་མིའི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་ལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་ནས་མི་གཡོ་བའི་ལས་འདུ་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་སུ་ཕུང་པོ་འགྲུབ་བོ། །དེ་ལྟར་ན། གང་ཞིག་བདག་མཐོང་དེ་ལ་ནི།1

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་དེས་
སྡུག་བསྔལ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་འདིའི་རྒྱུ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཀུན་འབྱུང་ཉིད་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་དང་པོར་བསྟན་ཅིང༌། ཀུན་འབྱུང་ཕྱིས་བསྟན་ལ། ཡང་ཀུན་འབྱུང་ལ་སྤོང་འདོད་སྐྱེས་པ་ན། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་སྤོང་ནུས་མི་ནུས་དཔྱོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པས། བདག་ཡོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མཐོང་བས་བདག་འཛིན་སྤོང་ནུས་སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་རྟོགས་པ་ན་དེའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲལ་ནུས་སུ་རྟོགས་ནས། སྡུག་བསྔལ་སྤངས་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་ནུས་སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས། འགོག་བདེན་དུས་གསུམ་པར་བསྟན་ལ། འགོག་བདེན་མངོན་དུ་བྱ་བར་འདོད་པ་ན། དེའི་རྒྱུ་ལམ་ལ་མ་འབད་པར་མངོན་དུ་བྱ་མི་ནུས་པར་མཐོང་ནས། ལམ་ལ་བསླབ་འདོད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༩ ཕྲེང་། ༢༠

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 175

དུས་བཞི་པར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ལམ་བདེན་ནི་ཕྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། གང་དགག་པར་བྱ་
བའི་བདག་གཉིས་ངོས་གཟུང་བ་དང༌། དེ་དག་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཤད་པ་དང༌། བདག་མེད་པ་ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་དང༌། བསྒོམས་པས་བདག་འཛིན་ཇི་ལྟར་སྤོང་བའི་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། དགག་བྱའི་བདག་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས། དེ་བཀག་པའི་བདག་མེད་ལ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་གང་ཟག་ནི་གང༌། གང་ཟག་གི་བདག་ནི་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ། དམིགས་པ་ང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་ཚོགས་རྒྱུན་གང་ལ་ཡང་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པར། ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་གང་ཡིན་པའི་བློ་འདི་ནི། གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཞེས་བྱ་ལ། འཇིག་ཅིང་ཚོགས་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་ལ། འཇིག་པ་སོགས་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་ལྟ་བའི་ཕྱིར་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རང་རྒྱུད་ལ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱའོ།།
དེ་ལྟ་བུའི་བློ་དེའི་དམིགས་ཡུལ་ང་ཙམ་དེ་ཉིད་ལ་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་ཞིང༌། དེ་ལ་སྐྱེས་
བུ་ཞེས་ཀྱང་ཐ་སྙད་འདོགས་སོ། །དེ་ནི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའང་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་དང་སྐྱེས་བུ་སེམས་ཅན་སོགས་མེད་ན་ལས་གསོག་པ་པོ་དང༌། རྣམ་སྨིན་མྱོང་བ་པོ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །བློ་དེའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་པས་ཚད་མས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གཞི་མ་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་བཀག་ཙམ་གྱི་ཆ་ཉིད་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅེས་བྱའོ། །དེས་ན་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་དེའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་གང་ཟག་ཡིན་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མ་ཡིན་ལ། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་གྱི་གང་ཟག་མ་ཡིན་ནོ།།

176 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་གང་ཟག་དང་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ན། ཡང་ན་གང་ཟག་
ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བས། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་རྣམ་སྨིན་མྱོང་བ་པོ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། ཡང་ན་གང་ཟག་གི་བདག་ཀྱང་གཞི་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །གང་ཟག་གི་བདག་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་ན་སྐྱོན་ཅི་ཡོད། གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་འགོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་གི །གང་ཟག་
གི་བདག་ཙམ་མི་འགོག་ཅེ་ན། འོ་ན། ཆོས་བདག་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་ཡང་བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་ཡིན་ལ། དེ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་པས། ཆོས་ཀྱི་བདག་ཙམ་གཞི་གྲུབ་ལ། བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་བདག་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་འགོག་ཅེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྨྲ། ཆོས་བདག་ཀྱང་གཞི་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན། གང་ཟག་གི་བདག་དང་ཆོས་བདག་གཉིས་ཀ་རང་ལུགས་ལ་ཡོད་ངེས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་དྲི་ཙམ་ཡང་ལྟ་བྲོ་རེ་སྐན། གཞན་ཡང་། བདག་གཞི་གྲུབ་ན། བདག་རིགས་པས་དགག་མི་ནུས་པར་ཐལ་བ་དང༌། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བློ་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ་བ་དང༌། བདག་འཛིན་གཉེན་པོས་སྤང་མི་ནུས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཆོས་བདག་གཞི་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་ལ། འོན་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་དང་མི་མཚུངས་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་པ་ཆོས་བདག་གི་དོན་ཡིན་གྱི། ཐ་དད་པ་ཙམ་ཆོས་བདག་གི་དོན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གང་ཟག་གི་བདག་གི་དོན་ཡིན་གྱི། ང་ཙམ་གང་ཟག་གི་བདག་གི་དོན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ།།
གཞན་ཡང༌། གང་ཟག་ཙམ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ན། ཆོས་ཙམ་དང་
ཆོས་བདག་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པར་མཚུངས་པས། གཞི་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང༌། གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་བདག་འཛིན་གཉིས། དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་འགལ་བར་ཞུགས་པ་གཅིག་དགོས་པ་ཡིན་པ་ལ། གང་ཟག་དང་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ན། གང་ཟག་གི་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 177

བདག་འཛིན་བཞིན་དུ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཀྱང་། གང་ཟག་གི་བདག་ལ་དམིགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་སྤང་གཉེན་དེ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་དམིགས་ཡུལ་གང་ཟག་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་སྤང་བྱས་བདག་ཏུ་དམིགས། གཉེན་པོས་བདག་མེད་པར་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་དང་གང་ཟག་གི་བདག་གི་ཁྱད་པར་འདི་ནི། ཆོས་དང་ཆོས་བདག་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོ་ནི། སྤྱིར་གྲུབ་མཐའི་དབྱེ་བས་འཇོག་མཚམས་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང༌། སྐབས་འདིར་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟར། གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་ལམ་སྟོན་པ་ཡིན་པས། བཀའ་དང་པོའ་རྗེས་སུ་ ིའབྲངས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མདོ་སྡེ་པ་དང་མཐུན་པར་ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་རྣམ་གཞག་དང༌། བཀའ་ཐ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། བར་པ་དྲང་དོན་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། རྣམ་རིག་པ་དང་མཐུན་པར་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་གནས་སྐབས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོའ་སྐབས་སུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་མ་གཏོགས་ ིཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཁས་མི་ལེན་པས་ཆོས་བདག་ངོས་གཟུང་མི་དགོས་ལ། རྣམ་རིག་པའི་སྐབས་སུ་བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཆ་ཆོས་བདག་ཡིན་ལ། དེ་བཀག་པ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་མཁས་པའི་དཔྱད་གཞི་ཆེ་ཞིང༌། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དང༌། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པར་འདོད་ན་མི་ཤེས་པའི་ཐབས་མེད་ཅིང༌། ཤེས་ནས་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་སྣང་ནའང༌། ཡི་གེ་ཤིན་ཏུ་མངས་པར་འགྱུར་བས་འདིར་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྤྲོས་སོ།།
ད་ནི་གཉིས་པ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་དེ་དག་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཤད་པར་
བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཆོས་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་གི་ཡང་གཙོ་བོ་ནི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ་ལ། རྟགས་དགོད། ཚུལ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མེད་ན་རང་བཞིན་མེད་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། རི་བོང་གི་རྭ་བཞིན། ཚོགས་རྒྱུན་གང་ལ་ཡང་

178 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་ཀྱང་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་པ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའོ། །ཚུལ་བསྒྲུབ་པ་ལ། ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་ཚུལ་དང༌། ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང༌། ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་བསྡོམས་པའི་བྱེད་ལས་ལས། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ངེས་དང༌། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་དང་རྗེས་ཁྱབ་འགྲུབ་བོ།།
ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་ནི། ཕུང་པོ་དང་གང་ཟག་རང་རྐྱ་བ་རང་བཞིན་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་
དབང་པོ་རྣོན་པོས་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ཅིང༌། དབང་པོ་རྟུལ་པོས་རྗེས་དཔག་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་གང་ཟག་རང་རྐྱ་བ་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། ཁྱོད་མི་རྟག་ཅིང་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གང་ཟག་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྐྱ་བ་ཡིན་ན། རྟག་པ་དང་རང་དབང་ཅན་ཡིན་དགོས་པས་སོ།།
རྟགས་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་ཏེ། ལས་ཉོན་གྱིས་འདུས་བྱས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྟགས་སྒྲུབ་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི། གང་ཞིག་བདག་མཐོང་དེ་ལ་ནི། །ཞེས་པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པ་ཡིན་ལ། རྟགས་སྔ་མ་སྒྲུབ་པ་ནི། ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚུལ་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་བས་ན་ཕུང་པོ་བདག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྩ་བའི་རྟགས་ནི། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་ལ། དེའི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ནི། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་ཞིང་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཟུར་དང་པོ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་དང༌། ཕྱི་མ་འབྲས་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བདག་འཛིན་སྤོང་བ་ལ་ཕུང་པོ་བདག་མེད་དུ་ངེས་དགོས་ཤིང༌། དེ་ངེས་པ་ལ་ཚུར་མཐོང་གིས་མངོན་སུམ་དུ་ངེས་པར་བྱེད་མི་ནུས་པས། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་ལ། རྟགས་ཀྱང་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུམ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་དགོས་པས། རིགས་པ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་མེད་པའི་དོན་སྒོམ་པ་ལ་འབད་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 179

དུ་ཟིན་ཀྱང༌། ངལ་བ་ཙམ་ཞིག་སྙིང་པོར་ཟད་དོ། །དེས་ན་ཕུང་པོ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པ་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོའ་དོན་ལྡོག་ཡིན་ལ། དེ་དང་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་ ིགཉིས་མ་ངེས་ན། ཕུང་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་མེད་པ་ངེས་མི་ནུས་པས། དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཕུང་པོ་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་དམ་པ་ཡིན་པས། དེ་ཕྱིར་མི་རྟག་ལས་སྡུག་བསྔལ། །སྡུག་བསྔལ་ལས་ནི་བདག་མེད་
གསུངས།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་ཕུང་པོ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་བས་སྟོང་བར་རྟོགས་པ་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཕུང་པོ་མི་རྟག་ཅིང་ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་ཅན་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཡིན་ན་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་དུ་སྒོམ་པའང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྒོམ་པར་འགྱུར་བས། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་ཉིད་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་ན། རྣམ་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་དགོས་པ་ཡིན་ཀྱང༌། རྣམ་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་སྨྲ་བ་ནི་ནོར་བ་ཁོ་ནའོ།།
གསུམ་པ་བདག་མེད་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་ལམ་ཐམས་ཅད་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་
དང་གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཞེས་པ་ནི། རྒྱུད་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པའི་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ནི། རྒྱུད་སྤང་བྱ་ཅི་རིགས་པའི་ས་བོན་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོས་བསྡུས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དང་པོར་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་མ་བསྒོམས་པར་གྲོལ་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པའི་ཐབས་མེད་དེ། འབྲས་མ་སྨིན་པར་བརྟོལ་ན་ནད་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ།།
དེའི་ཕྱིར་དང་པོར་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ལམ་ཉམས་
སུ་ལེན་པའི་གོ་རིམས་ནི། དང་པོར་འཁོར་བ་ལ་ཡིད་འབྱུང་ནས་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་བློ་མཚན་ཉིད་པ་ཞིག་མ་སྐྱེས་ན་ཐར་པ་ལ་ཐོབ་འདོད་མི་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་མ་སྐྱེས་ན་ཐར་ལམ་ལ་སློབ་པར་མི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༣ ཕྲེང་། ༦

180 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འགྱུར་བས། དང་པོར་འཁོར་བ་ལ་ཡིད་འབྱུང་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་སྐྱེ་བ་ལ་འབད་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ངེས་པ་འདྲོངས་པ་གཅིག་དགོས་ཀྱི། འཁོར་བ་ལ་སྙིང་པོ་མེད་ཅེས་པའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་ཡིད་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཉེས་དམིགས་མ་མཐོང་ན་དེས་སྐྱོ་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཀྱང་གསུམ་སྟེ། དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་བཀྲེས་སྐོམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལྟ་བུ་སྐྱེས་ཙམ་ནས། འགྲོ་བ་ཀུན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་དུ་འབད་མེད་ལ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དང༌། ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བ་ལྟ་བུ་འགའ་ཞིག་སྐྱེ་བ་ན་སྡུག་བསྔལ་དུ་མི་རྟོགས་ཀྱང༌། འགྱུར་བ་ན་སྡུག་བསྔལ་དུ་ཀུན་གྱིས་འབད་མེད་དུ་རྟོགས་ནུས་པའི་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང༌། འཁོར་བ་པའི་སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ། མི་རྟག་ཅིང་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་གསུམ་ལས། འཁོར་བ་སྤྱི་ལ་ཡིད་འབྱུང་མཚན་ཉིད་པ་ཞིག་སྐྱེ་བ་ལ་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་རྟོགས་དགོས་ཀྱི། སྡུག་བསྔལ་གཞན་གཉིས་སྡུག་བསྔལ་དུ་བསྒོམ་མི་དགོས་པར་སྐྱེ་བོ་ཕལ་ཆེ་བས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་མྱོང་བས་གྲུབ་ཀྱང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བ་སྤྱི་ལ་ཡིད་འབྱུང་དངོས་སུ་འདྲེན་མི་ནུས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ། འཁོར་བ་སྤྱི་ལ་ཡིད་འབྱུང་བའི་བློ་འབད་མེད་དུ་དངོས་སུ་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་རྟོགས་པས། ཡིད་འབྱུང་བ་འཁོར་བ་སྤྱི་ལ་དམིགས་པ་དངོས་སུ་འདྲེན་མི་ནུས་ལ། ཚངས་པའི་གོ་འཕང་ལྟ་བུ་ཁམས་གོང་གིས་བསྡུས་པའི་འཁོར་བ་བྱེ་བྲག་པ་འབའ་ཞིག་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་མེད་པར་མཐོང་ནས་སླར་སྲེད་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།།
དེ་བས་ན་འཁོར་བ་སྤྱི་ལ་ཡིད་འབྱུང་ཤ་ཐག་པ་ནས་སྐྱེ་བ་ལ་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལེགས་པར་རྟོགས་དགོས་པས། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་འདི་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་བསྒོམ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། འདུ་བྱེད་སྡུག་བསྔལ་ལ་དགོངས་ནས། །སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་པར་གསུངས་པ་ཡིན།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༣ ཕྲེང་། ༣

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 181

འདི་སྡུག་བསྔལ་དུ་རྟོགས་ནས་སྤོང་བར་འདོད་ཅིང༌། དེ་དང་བྲལ་བའི་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ན། སྡུག་བསྔལ་འདི་སྤོང་ནུས་མི་ནུས་དཔྱད་པས། འདིའི་རྒྱུ་མ་སྤངས་པར་སླར་མི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་མི་ནུས་པར་མཐོང་ནས། འདིའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་ཞེས་བསམ་པར་བྱ་ལ། དེ་ལྟར་བསམས་པས་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྩ་བ་ཅན་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཚེ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲལ་བར་འདོད་པ་དེས། འཁོར་བའི་རྩ་བ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དེ་སྤོང་ནུས་མི་ནུས་དཔྱད་པར་བྱ་ཞིང༌། དེ་ཡང་བློ་དེའི་ས་བོན་སྤོང་ནུས་མི་ནུས་ནི། བློ་དེའི་འཛིན་སྟངས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་ལ་རག་ལས་ཏེ། འདི་ལྟར་བློ་དེའི་འཛིན་སྟངས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་དང་མཐུན་ན། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་མཐུན་པར་ཞུགས་པས་ས་བོན་སྤོང་མི་ནུས་ལ། མི་མཐུན་པར་ཞུགས་ན། ཁོས་བཟུངས་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་པས། དེའི་ཕྱིར་ཁོ་གཉེན་པོས་མ་ལུས་པར་འགོག་ནུས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་བས་ན་བདག་འཛིན་སྤོང་ནུས་མི་ནུས་དཔྱོད་པའི་ཚུལ་ཡང༌། བདག་འཛིན་གྱི་འཛིན་
སྟངས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་དཔྱོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བདག་འཛིན་གྱི་འཛིན་སྟངས་དོན་དང་མཐུན་མི་མཐུན་ནི། ཁོས་བཟུངས་པ་ལྟར་གྱི་བདག་ཡོད་མེད་ལ་རག་ལས་པས། དེ་དཔྱད་པར་བྱ་ཞིང༌། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན། གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་མེད་པར་ངེས་པར་འགྱུར་རོ།1

།དེ་ལྟར་ངེས་པ་ན་བདག་འཛིན་སྤོང་
ནུས་སུ་ངེས་ནས། དེའི་འབྲས་བུ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲལ་ནུས་སུ་ངེས་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཚེ་གཏན་ཚིགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཐར་པ་ཡོད་པར་ཡང་ངེས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར། གང་རང་གི་རྒྱུ་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པ་དེ་ལ། རང་གི་རྒྱུན་གཉེན་པོའ་སྟོབས་ཀྱིས་ཟད་པ་ཡོད་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། མེ་སྟོབས་ཆེན་དང་ཉེ་ ིབར་གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་ཟད་པ་མཐོང་བ་བཞིན། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོའ་རྒྱུ་ལ་ཡང་གནོད་བྱེད་ ིསྟོབས་ལྡན་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སོ།།
ཡང་གང་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་མཐོང་བ་དེ་ལ། དེ་གཉེན་པོའ་སྟོབས་ཀྱིས་ཟད་ ི
1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༨ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༠༢ ན ༢ འགྱུར་ལ།

182 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པ་ཡོད་པས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་མེ་དང་ཉེ་བས་གྲང་རེག་ལོག་པ་མཐོང་བ་བཞིན། བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཡང༌། གནོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྟགས་ལས། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཟད་པའི་སྤངས་པ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་གྲུབ་ན་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ལ་འདུར་རུང་བར། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་གྲུབ་པས། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་ཡང་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་སྤངས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་པས་སོ།།
སྐབས་འདིར་གང་ཟག་ཁ་ཅིག་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་གེགས་འདི་ལྟ་བུ་དག་འབྱུང་སྟེ།
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་འཛིན་མ་ལུས་པར་སྤང་མིན་ནུས་ཏེ། དེ་ལ་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་བ་དུ་མར་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་དགོས་པ་ལ། ཆུ་སྲོས་པས་ཅུང་ཟད་ཚ་བར་འགྱུར་ཡང་མེར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་ལ། མཆོངས་པ་གོམས་པས་ཅུང་ཟད་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཡང་། མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་ནས་རྒྱང་གྲགས་ལས་ལྷག་པ་མཆོངས་པ་མི་སྲིད་པ་བཞིན་དུ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་ཅུང་ཟད་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཡང་། མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་མི་སྲིད་པས་སོ་སྙམ་དུ་དོགས་པར་འགྱུར་རོ།།
དེ་ལྟ་བུའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གོམས་ཡུལ་ལ་གསལ་
སྣང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་བ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་གསལ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་མ་བྲལ་བར་གོམས་པར་བྱས་ན་གོམས་བྱའི་ཡུལ་ལ་གསལ་སྣང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་རྟེན་བརྟན་གོམས་པར་བྱས་ཟིན་འབད་རྩོལ་སྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འདོད་ཆགས་བཞིན་ཞེས་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སོ། །རྟེན་ནི་སེམས་གསལ་རིག་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་བརྟན་པར་གང་གིས་སྒྲུབ་ན། རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཡ་མཐའ་མ་མཐའ་ཐུག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། སྐྱེས་བུ་སྐྱེས་མ་ཐག་གི་རིག་པ་དེ་ལ་རྒྱུ་མེད་ན། རེས་འགའ་བ་ཡིན་པས་གནོད་ལ། རྒྱུ་ཡོད་ན། རྟག་པའམ་མི་རྟག་པ་གང་ཡིན། རྟག་དངོས་ཡིན་ན་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 183

ཡུལ་དང་དུས་གང་ལ་ཡང་མ་ཁྱབ་པ་མི་སྲིད་པས། འབྲས་བུ་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ངེས་པ་མི་སྲིད་དོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན། བེམ་རིག་གང་རུང་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འཐད་པས། གང་རུང་ལས་སྐྱེས་དགོས་ལ། བེམ་པོས་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན། དབང་པོ་དང་བཅས་པའམ། ཕྱི་རོལ་གྱི་བེམ་པོས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དབང་པོ་ཀུན་ཚོགས་པ་རྒྱུར་དགོས་སམ། གང་རུང་རེས་ཆོག །དང་པོ་ལྟར་ན། མིག་དབང་མ་ཚང་ན་ཡང་ཡིད་བློ་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། མིག་ཤེས་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་ཀྱང་གཟུགས་གསལ་བར་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ཕྱི་རོལ་གྱི་བེམ་པོས་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ཀྱིས་སམ། རྡུལ་ཕྲན་གྱིས་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡན་ལག་ཅན་རྫས་ཆ་བཅས་ཆ་མེད་གཉིས་ལས། ཆ་བཅས་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་ནི། ཆ་ཐམས་ཅད་ཚོགས་པ་རྒྱུར་དགོས་སམ། གང་རུང་རེས་ཆོག་ཅེས་པ་གོང་གི་རིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཁེགས་ལ། ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན། གདོང་གོས་ཀྱིས་བསྒྲིབས་ན། ཡན་ལག་གཞན་རྣམས་ཀྱང་གོས་ཀྱིས་བསྒྲིབས་པ་དང༌། གཞན་མ་བསྒྲིབས་ན་བསྒྲིབས་མ་བསྒྲིབས་ཆ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། བསྒྲིབས་མ་བསྒྲིབས་ཆ་གཉིས་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་ཡོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་ལ་མེད་ན། གདོང་གོས་ཀྱིས་བསྒྲིབས་པའི་ཚེ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གདོང་གསལ་བར་མཐོང་བར་ཐལ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཡོ་མི་གཡོ་དང༌། ཁ་བསྒྱུར་མ་བསྒྱུར་སོགས་ལ་སྦྱར་བའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནོད་དོ། །རྡུལ་གྱིས་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན། རེ་རེ་བས་ཀྱང་ལྟོས་མེད་དུ་སྐྱེད་ན་ཡིད་རྟོག་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། ཀུན་ཚོགས་དགོས་ན། རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་མ་ཚང་ན་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།།
མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པས་ཉེར་ལེན་བྱེད་པར་
གྲུབ་ལ། དེ་ལ་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང༌། གཞན་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གཉིས་ལས། གཞན་རྒྱུད་ཕ་མ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པས་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན། ཕ་བཟོ་མཁས་པ་དང་བླུན་པ་སོགས་ཀྱི་བུ་ཡང་དེ་ལྟར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རིག་པ་སྔ་མ་ཁོ་ནས་ཉེར་ལེན་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རིག་པའི་ཡ་མཐའ་དང་མ་མཐའ་ཐུག་པ་མེད་པ་དང༌། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པ་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

184 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེས་ན་ཆུའི་དྲོད་ནི་རྟེན་མི་བརྟན་ཏེ། ཧ་ཅང་བསྐོལ་བ་ན་བསྐམས་པར་འགྱུར་བ་མངོན་
སུམ་གྱིས་གྲུབ་ལ། མཆོངས་པ་ཡང་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་མེད་པར་སྩོལ་བ་སོ་སོས་ཕན་བཏགས་པ་ལ་ལྟོས་ཤིང་། བརྩེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་སྐྱེ་ཞིང༌། གོམས་ཟིན་ཀྱང་རང་གི་སྩོལ་བ་སྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་རྟགས་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟར་རིགས་པའི་སྒོ་དུ་མའི་སྒོ་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ལེགས་པར་བསམས་པས། འཁོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་ནས། དེའི་རྒྱུ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སྤང་བྱ་དང་སྤོང་ནུས་སུ་ངེས་ཤིང༌། ཐར་པ་ཡོད་ངེས་དང་ཐར་པ་ལ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བློ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་སྐྱེས་པ་ན། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཇི་སྲིད་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློས་མ་ཟིན་པ་དེ་སྲིད་དུ་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་ཇི་སྙེད་བསགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང༌། འཁོར་བའི་བདེ་འབྲས་ཙམ་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་ཆ་མཐུན་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ལ། གང་གི་ཚེ་བློ་འདིས་ལེགས་པར་ཟིན་ནས་ཐ་ན་ལས་དང་པོ་པའི་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་ཟས་ཁམ་གཅིག་ཙམ་སྩལ་བ་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་ཐར་པའི་རྒྱུ་དང༌། འཁོར་བ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བས། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་བགྲང་བ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟ་བུའི་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲངས་པའི་ངེས་པ་གཏིང་
ཚུགས་པ་མ་རྙེད་ན། གཞན་གྱི་ཚིག་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། རང་ལ་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོ་ཐོག་ཏུ་བབ་པ་མ་བཟོད་པས་ཡིད་འབྱུང་ཐར་འདོད་དྲག་པོ་སྐྱེས་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་། གཞན་གྱི་རིགས་པ་ལྟར་སྣང་དང་ཚིག་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཟློག་པར་ནུས་ཤིང༌། འཕྲལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོ་དེ་ཅུང་ཟད་ལོག་ནས། ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་འགའ་ཞིག་གིས་ཡིད་བྲིད་པ་ན། ཡིད་འབྱུང་དེ་འདྲ་སླར་ལོག་ནས་ཡིད་འབྱུང་དང་བྲལ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་བརྟེན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ལོག་ན་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཉིད་ལ་སླར་བརྟེན་འགྱུར།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
བཞི་པ་བསྒོམས་པས་བདག་འཛིན་ཇི་ལྟར་སྤོང་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་ཐར་པ་དོན་གཉེར་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༣ ཕྲེང་། ༡

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 185

གྱི་བློ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན། ཐར་པ་དེའི་རྒྱུ་ལ་མ་འབད་པར་ངང་གིས་ཐོབ་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་མཐོང་ནས་ཐར་པའི་ལམ་ལ་སློབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་ལམ་ལ་སློབ་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཡང་རིགས་ཅན་གསུམ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་དག་ནི། རང་ཉིད་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་བར་འདོད་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་འབྲིང་པོ་དག་ནི། གཙོ་བོར་རང་ཉིད་ཁོ་ན་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བར་འདོད་ནས་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ།1

།རང་བཞིན་གྱིས་
དབང་པོ་རྣོན་པོ་དག་ནི། རང་ཉིད་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བ་བཞིན་དུ། འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་བར་མཐོང་ཞིང༌། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མ་བྱས་པའི་དྲིན་ཅན་ཤ་སྟག་ཏུ་མཐོང་ནས།2

དེ་མི་བཟོད་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་
དང་བྲལ་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་ལས་བསྒྲལ་བར་འདོད་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ན། རང་ཉིད་ལ་ད་ལྟ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་ལས་འདོན་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་མཐོང་ཞིང༌། ནུས་པ་ཡོད་པ་ལེགས་པར་བཙལ་བ་ན། སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་ལས་འདོན་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་ངེས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེའི་ཚེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་སྔལ་ལས་བསྒྲལ་བའི་ཕྱིར་དུ། བདག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་ལ་བསླབས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ ིགོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ།།
དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡང༌། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་
གི་ལྟར་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་ལུས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ནི། རིགས་ཅན་གསུམ་གས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལས་མ་གཏོགས་པའི་བདག་མེད་བསྒོམ་རྒྱུ་མེད་པར་འདྲ་ནའང༌། ཉན་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༡ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༠༤ ན ༤ བྱེད་དེ།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢༡ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༠༤ ན ༥ མཐོང་སྟེ།

186 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཚེ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཡུན་ཤིན་ཏུ་ཐུང་བར་གོམས་པར་བྱས་པ་དང༌། ཚོགས་གསོག་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆུང་བར་བྱས་པས་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་ལ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དག་གིས། བསྐལ་པ་བརྒྱ་ལ་སོགས་པའི་བར་དུ་ཚོགས་གསོག་པ་དང་འབྲེལ་བར་བྱས་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཉིད་བསྒོམས་པས་རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་ཅིང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དག་གིས། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་སོགས་པར་ཚོགས་གསོག་པའི་སྒོ་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ཐབས་མང་པོ་དང་འབྲེལ་བར་བྱས་ཏེ་བསྒོམས་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་ཡང་སྤངས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་ཐུགས་གསལ་ཞིང་གནས་ངན་ལེན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་བས་ན་ཉན་ཐོས་པ་དག་གི་འདོད་པ་དང་མཐུན་པར་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འཐོབ་ཚུལ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། ལེའུ་གཉིས་པར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཁོ་ན་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང༌། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཀྱང་ཐབས་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་དང་ཚོགས་གསོག་པ་ཡུན་རིང་ཐུང་ཁོ་ནས་འབྱེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། རྣམ་པ་དུ་མར་ཐབས་མང་པོ། །ཡུན་རིང་དུས་སུ་གོམས་པ་ལས། །དེ་ལ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་དག །རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །དེས་ན་ཐུགས་ཀྱང་གསལ་བའི་ཕྱིར། །རྒྱུ་ཡི་བག་ཆགས་སྤངས་པ་ཡིན། །ཐུབ་ཆེན་གཞན་དོན་འཇུག་ཅན་གྱི། །བསེ་རུ་ལ་སོགས་ཁྱད་འདི་ཡིན།1

།ཞེས་སོགས་
རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྣམ་རིག་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཐར་པ་
དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ལ་སློབ་ཚུལ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དག་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་གོམས་པར་བྱས་པས་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་ལ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དག་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཙམ་རང་དོན་དུ་བསྐལ་པ་བརྒྱ་ལ་སོགས་པར་གོམས་པར་བྱས་པས་ཉོན་སྒྲིབ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཙམ་ཡང་སྤངས་ཏེ། རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༢ ཕྲེང་། ༡༡

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 187

ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དག་ནི་ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བར་བྱས་ནས། གང་
ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མཐའ་དག་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་དེ་རྩེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ཏེ། གོམས་པར་བྱས་པས་ཇི་ཞིག་ལྟར་ན་རྟོག་པའི་རྦ་རླབས་ཉེ་བར་ཞི་ནས། བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པས་བསྡུས་པའི་མཐོང་སྤང་མ་ལུས་པར་སྤོང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ཉིད་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱས་པས་མཐར་སྒོམ་སྤང་གིས་བསྡུས་པའི་སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལེའུ་གསུམ་པར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ལ། གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཇི་ལྟར་སྤོང་བའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ནི། རྒྱས་པར་ཕྱོགས་གཞན་དུ་ཁོ་བོས་བཤད་ཟིན་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱ་ཞིང་ལམ་གྱི་བགྲོད་ཚུལ་འདི་དག་ལ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཆེས་མང་དུ་ཡོད་ན་ཡང༌། ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་འཇིགས་ཏེ་འདིར་མ་བྲིས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ད་ནི་གསུམ་པ་ཚད་མའི་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཚད་
མའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་ཏེ། ཚད་མའི་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་དང༌། མ་ཆོད་པའི་འབྲས་བུའོ། །ཚད་མའི་འབྲས་བུ་བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་བར་ཆོད་པ་ནི་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་གཙོ་བོར་སྐྱེས་བུའི་དོན་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་དང༌། བདེན་བཞི་བླང་དོར་ཐབས་དང་བཅས་པ་རྟོགས་ནས་དེ་དག་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པའོ། །དོན་དེ་ཡང༌། བླང་དང་དོར་བྱའི་དངོས་པོ་ཡི། །འཇུག་ལ་དེ་གཙོ་ཡིན་ཕྱིར་དང༌།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །འབྲས་བུ་འདི་ནི་ཚད་མའི་
སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས། ཚད་མའི་བསྐྱེད་འབྲས་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།།
བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་མ་ཆོད་པའི་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། དེ་ལ་གཉིས་ཏེ།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༡༢

188 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཚད་མ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་པ་དང་གྱུར་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མས་དངོས་སུ་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་ཚད་མས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་རང་གིས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ཚད་མའི་མ་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཚད་མ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་ཡིན་པས། བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཚད་མ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་བཞག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་འདི་ནི་ཚད་མས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ནི། རྣམ་པར་བཞག་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། བློ་དེས་ཡུལ་རྟོགས་པར་འཇོག་པ་ནི། ཡུལ་དེའི་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། ཡུལ་རྣམ་ཅན་ནི་ཐ་དད་པས། །བློ་ཡིས་རྟོགས་པ་ཐ་དད་ཕྱིར། །དེ་ཡོད་ན་འདི་ཡོད་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ཚད་མས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནི། གཞལ་བྱའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཚད་མ་དེའི་རྣམ་པར་བཞལ་བྱའི་འབྲས་བུ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཚད་མ་དེའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གང་གི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པར་འཇོག་པའི་ཚད་མ་དང༌། གང་རྣམ་པར་བཞག་པར་
བྱ་བ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུ་དང༌། གང་ལ་ཚད་མས་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་འཇུག་པའི་ལས་གཞལ་བྱ་སྟེ། གསུམ་པོ་འདི་དག་གི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པ་ལས་ནི། ཚད་མས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བའི་ཚུལ་ལ་རྨོངས་ཏེ། ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་དོན་ལ་བླང་དོར་བྱ་མི་ནུས་པར་གཟིགས་ནས། སློབ་དཔོན་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།།
དེ་ལས་འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་
གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ། རང་གི་ལུགས་གཞག་པ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ནི། རྟོག་གེ་སྨྲ་བར་ཁས་འཆེ་བའི་དིང་སང་གི་མཁས་རློམ་ཕལ་ཆེ་བ་དག །འབྲས་རྟོག་དང་པོ་དང༌། གཉིས་པ་དང༌། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༡༣

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 189

གསུམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཕྲུགས་གསུམ་གཞུང་ལས་གསུངས་པར་ཁས་བླངས་ནས། དེ་དག་ལས་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་དང༌། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གང་གི་ལུགས་ཡིན་པ་ལ་འདོད་པ་མི་མཐུན་པ་མ་གཏོགས། འབྲས་རྟོག་དང་པོ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང༌། འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ་ནི། ཐམས་ཅད་ཀྱང་འདོད་པ་ཕྱོགས་གཅིག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་འབྲས་རྟོག་དང་པོའ་རྣམ་གཞག་ ིལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ། དེ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་འབྲས་བུ། དེའི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དོན་ལས་སྐྱེས་འདྲ་བ་ཚད་མ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་ལྐོག་ན་མོ་གཞལ་བྱ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་བློ་ཚད་མ། དོན་རྟོགས་འབྲས་བུ་ཞེས་ཟེར་ཏོ།།
འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་རྣམ་གཞག་ནི། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་
རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་ཕལ་ཆེར་སྨྲ་ལ། མཁས་རློམ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཚུལ་དེ་རྣམ་བདེན་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ། རྣམ་རྫུན་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། གཟུང་རྣམ་སྒྲོ་བཏགས་གཞལ་བྱ། དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མ། དེ་རིག་པའི་རང་རིག་བཏགས་པ་བ་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། རྣམ་འགྲེལ་རང་ལུགས་ནི། རྣམ་རྫུན་པའི་ལུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། སེམས་ཙམ་པ་ཡང༌། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་བློ་ཚད་མ། དོན་རྟོགས་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་ལ། ཡང་དག་པར་ན། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་འདོད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ད་ནི་དེ་དག་ལ་དགག་པ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟ་སྟེ། མདོ་སྡེ་པས་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ན། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་གཞལ་བྱ་ཞེས་པའམ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཞེས་འཇོག་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན། རང་ཡུལ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་ལ་ཚད་མར་སོང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞན་

190 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་ཚད་འབྲས་འཇོག་པ་ན། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ། ཞེས་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཚེ། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་ཡིན་པར་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་མི་དགོས་པར་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་ཡུལ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་ལ་ཚད་མར་སོང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་སྡེ་པས་སྔོ་སོགས་ཕྱི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པ་དང༌། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་མང་དུ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད། མདོ་སྡེ་པ་རང་ལུགས་འཇོག་པ་ན་ཡང་། དོན་མེད་པར་ཁས་ལེན་རིགས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། མདོ་སྡེ་པས་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་ཡིན་པར་ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན། རྣམ་རིག་པས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྨྲས་པ་ལ། མདོ་སྡེ་པས་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་སྟོན་རིགས་པ་ལས་སྐབས་གང་དུ་ཡང་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཡང་མདོ་སྡེ་པ་ཕྱི་དོན་ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་མི་འདོད་དོ།།
དེ་བས་ན་མདོ་སྡེ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚུར་མཐོང་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་
འཇོག་པ་ན། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཞེས་སམ། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ། ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། རིགས་པའི་གཏིང་མ་སླེབས་པའི་རྟགས་སུ་ཟད་དེ། ཡང་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ། དོན་ལྐོག་ན་མོ་གཞལ་བྱ། ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང༌། ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་སོ་ཞེས་གནོད་བྱེད་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཡང༌། དོན་རྟོགས་འབྲས་བུར་བྱས་པ་ལ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཙམ་ཚད་མར་སྨྲ་བའང་མི་འཐད་དེ། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ན། བློ་དེས་དོན་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དོན་རྟོགས་པའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཟླ་བ་གཅིག་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཟླ་གཉིས་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཟླ་གཉིས་དེ་ཡུལ་དུ་ཐལ། བློས་རིག་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི། སེམས་ཙམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མདོ་སྡེ་པ་ཡང་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པ་ཡང་བློ་གཅིག་གི་འཛིན་རྣམ་དེ་བློ་གཅིག་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་རང་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 191

རིག་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མདོ་སྡེ་པ་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་དང༌། རྣམ་པ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཞིང་1

རྫས་སུ་གྲུབ་པ་དང༌། བློ་ལ་རང་རིག་ཡོད་པར་འདོད་དོ་ཞེས་ཁས་
བླངས་ནས། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། ནང་འགལ་བའི་ཕུང་པོ་ཡིན་པས། མ་བརྟགས་པའི་གཏམ་གྱིས་རྨོངས་པ་ངོ་མཚར་སྐྱེད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ།།
རྣམ་རྫུན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྣམ་རྫུན་པ་གཟུང་
རྣམ་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པར་ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་ན། རྣམ་བདེན་པའི་ངོར་རྣམ་པ་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པར་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་2

མི་རིགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུར་མཐོང་
མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་ན། ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་དུ་ཡོད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། ཕྱོགས་ཆོས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སླར་ཡང་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པ་སོགས་སུ་ཧ་ཅང་ཐལ་ལོ། །འབྲས་རྟོག་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་ཁས་བླངས་ཤིང༌། གཉིས་པ་རྣམ་བདེན་པའི་ལུགས་སུ་ཁས་བླངས། འབྲས་རྟོག་གི་རྣམ་གཞག་གསུམ་པོར་གྲངས་ངེས་བྱས་ནས། སྡེ་བདུན་རང་ལུགས་ལ་རྣམ་རྫུན་པའི་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་བཞེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། སློབ་དཔོན་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་ཚོགས་འདི་ཙམ་ཞིག་བརྩམས་ནས། རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་གང་དུ་ཡང་མ་བཀོད་དོ་ཞེས་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ང་རོ་སྒྲོག་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཙམ་པ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཁས་ལེན་པ་ནི། མི་རིགས་པར་སྔར་ཡང་བཤད་ཟིན་ཏོ། །སེམས་ཙམ་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་རྒྱས་པར་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ད་དུང་འོག་ཏུ་ཡང་དགག་པར་བྱའོ།།
འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་དང༌།
ཤུགས་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མ་དཔྱད་པའི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༤ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༠༧ བ ༣ ཡིན་ཅིང་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢༥ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༠༧ བ ༥ སྒྲུབ་པར་

192 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དོན་གཞལ་བྱ། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཚད་མ། རྣམ་པ་དོན་དུ་ངེས་པའི་འཁྲུལ་ངོར་དོན་རིག་བཏགས་པ་བ་འབྲས་བུ། གཉིས་པ་ནི། དཔྱད་པའི་ཚེ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱ། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མ། རང་རིག་པའི་ཐ་སྙད་འབྲས་བུ། དེས་ན་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་ནི། མཐའ་གཅིག་ཏུ་མདོ་སྡེ་པའི་ཡིན་པ་དང༌། སེམས་ཙམ་པའི་ཡིན་པ་གང་དུ་ཡང་གཞག་མི་ནུས་ཀྱི། མདོ་སྡེ་པ་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་གཞུག་པའི་ཕྱིར། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་དོན་དུ་ངེས་པའི་འཁྲུལ་ངོར། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྣམ་པ་དོན་དུ་ངེས་པའི་འཁྲུལ་ངོར་གཟུང་རྣམ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མ་དཔྱད་པའི་ཚེ་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ་དོན་རིག་བཏགས་པ་བ་འབྲས་བུ། གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་བྱས་པ་འདི། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་གཞག་འདི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་དེ་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཕྱི་དོན་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་རིག་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་དོན་རིག་མཚན་ཉིད་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ།།
སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཕྱི་དོན་མ་གྲུབ་པས། མ་དཔྱད་པའི་ཚེ་ཕྱི་
དོན་གཞལ་བྱར་མི་འཐད་ལ། མ་དཔྱད་པའི་ཚེ་ཕྱི་དོན་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་ན། གཟུང་རྣམ་ཡང་མ་དཔྱད་པའི་ཚེ་དོན་རིག་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་དགོས་པས་དོན་རིག་བཏགས་པ་བ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དཔྱད་པའི་ཚེ་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་འདི། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་གཞག་འདི་མདོ་སེམས་གང་གི་ལུགས་དང་ཡང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སེམས་གང་གི་ལུགས་ལ་ཡང་དཔྱད་པའི་ཚེ་བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་མདོ་སེམས་གང་གི་ལུགས་ལ་ཡང༌། དཔྱད་པའི་ཚེ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་མདོ་སེམས་གང་གི་ལུགས་ལ་ཡང་། བདེན་པའི་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྫས་ཐ་དད་དུ་ཐལ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 193

ལོ། །ཅི་སྟེ་དཔྱད་པའི་ཚེ་ཞེས་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་དཔྱད་པ་ལ་མི་འདོད་ཀྱི། སྤྱིར་ཚད་མས་དཔྱད་པ་ཙམ་ལ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན། མ་དཔྱད་པ་ཡང་ཚད་མས་མ་དཔྱད་པ་ལ་འདོད་དགོས་པས། མ་དཔྱད་པའི་ཚེ་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཞེས་པ་དེ་ཚད་མས་མ་གཞལ་བའི་ཚེ། ཕྱི་དོན་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །འདིས་ནི་གང་དག་སེམས་ཙམ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཁས་ལེན་ལ། ཡང་དག་པར་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་སོགས་སུ་འདོད་ཅེས་སྨྲ་བ་དེ་ཡང་ལེགས་པར་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུ། ཞེས་པ་
འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། འདི་ཁས་ལེན་པའི་སངས་རྒྱས་པ་སུ་ཡང་མེད་ཅིང༌། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་དྲང་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འདི་ཁས་ལེན་མི་དགོས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་དྲང་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་གཟུང་འཛིན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་ཟློག་ནས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་འདི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ནི་སྨྲ་བ་པོའ་མཚང་སྒྲོག་པར་བྱེད་པའི་བབ་ཅོལ་ཏེ། འདི་ལྟར་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཚད་ ིམར་སོང་བའི་ཚེ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་གཞི་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། གྲུབ་ན་གཟུང་རྣམ་ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ལྟོས་ཏེ། རང་རིག་ཡིན་པ་གཞི་གྲུབ་དགོས་པས། ཕྱི་དོན་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་ཚད་མས་དམིགས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ངོ་། །མ་གྲུབ་ན། གཟུང་རྣམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱི་དོན་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་ཚེ་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བསྟན་པས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཕྱི་དོན་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་ཚེ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་བོང་གི་རྭའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པས། དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། སྔོན་མེད་པའི་གཞུང་ལུགས་སོ།།
གཞན་ཡང་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་འདི་ཁས་ལེན་པའི་སངས་རྒྱས་པ་སུ་
ཡང་མེད་ན། འདི་ཕྱི་རོལ་པའི་འདོད་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བ་རྣམས་ཀྱི་

194 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འདོད་པ་ཡིན་ནམ། གང་ཟག་སུའི་ཡང་འདོད་པ་མིན་ནམ། ཇི་ལྟར་རྟོག་གྲང། ཅི་སྟེ་ཕྱི་རོལ་པའི་འདོད་པའོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌། །ཞེས་པ་ནས། བདེན། དེ་འདྲ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་མཐའ་དག་ཕྱི་རོལ་པའི་རང་གཞུང་ངམ། ཕྱི་རོལ་པའི་འདོད་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མའི་གཞུང་གང་རུང་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པའོ་ཞེ་ན། གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བའི་གང་ཟག་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྲུབ་མཐས་བློ་བསྒྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ་གང་ཟག་སུའི་ཡང་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌། །ཞེས་པ་ནས། དེ་འདྲ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གང་ཟག་སུས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་གང་ཟག་སུས་ཀྱང་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས། འདོད་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ། མ་ཁྱབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་སུ་ཡང་མེད་ན། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་དམ་བཅའ་ཁས་ལེན་གྱི་རྒོལ་བ་སུ་ཡང་མེད་མི་དགོས་པར་ཐལ། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་འདི་འདོད་མཁན་སུ་ཡང་མེད་ན། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་གཞུང་འདི་ཁས་ལེན་པ་སུ་ཡང་མེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དྲང་བའི་དོན་དུ་གཟུགས་
ཡོད་པར་བསྟན་དགོས་པར་ཐལ། གཟུང་འཛིན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དྲང་བའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱར་བསྟན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་དགོས་པ་འབུད་དོ། །ཁྱབ་པའང་ཁས་སོ། །འདོད་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པར་ཐལ། གཟུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དྲང་བའི་ཕྱིར་དུ་གཟུགས་ཡོད་པར་བསྟན་དགོས་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་ཀྱིས་དེའི་ཕྱིར་དུ་གཟུགས་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་ཀ་དངོས། གཞན་ཡང༌། མདོ་སྡེ་པ་དྲང་བའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་དང༌། རང་རིག་འབྲས་བུར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱར་བྱས་པས་མདོ་སྡེ་པ་རྣམ་རིག་ལ་དྲང་མི་ནུས་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱར་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 195

འདོད་པ་རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྟོགས་པའི་གེགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་འབྲས་བུར་བསྟན་པས་ཀྱང་དྲང་མི་ནུས་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པ་ཡང་རང་རིག་ཁས་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ཕྱིར། གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་བསྟན་པས་ཀྱང་དྲང་མི་ནུས་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པ་ཡང་གཟུང་རྣམ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་བསྟན་པས་ཀྱང་དྲང་མི་ནུས་པར་ཐལ། རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྟོགས་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཁེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་སོང་བའི་ཚེ་རང་རིག་འབྲས་བུར་བསྟན་པས་
ཀྱང་། མདོ་སྡེ་པ་དྲང་མི་ནུས་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་གཟུང་རྣམ་ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ལྟོས་ཏེ་རང་རིག་ཡིན་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་དོན་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་སྒོ་ནས་འགོག་ཅིང་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ངོར་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་གཞག་བྱས་པས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའང་མི་འཐད་དེ། ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་མཐའི་དགག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་ཁེགས་པས། ཚད་མས་གནོད་པ་མཐོང་བའི་རྣམ་གཞག་ལ་བརྟེན་ནས། ཤེས་ལྡན་སུ་ཡང་གྲུབ་པའི་མཐའ་གཞན་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རང་རིག་འབྲས་བུར་བཤད་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་རྣམ་རིག་ལ་གཞུག་མི་ནུས་ཏེ། མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་གཞུག་པ་ལ་ཡང་རང་རིག་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་ཚུལ་འདི་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པའི་སྨྲ་བ་ཡིན་ལ། རིགས་པ་འདིས། མདོ་སྡེ་པ་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་དྲང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བུར་བཞག་གོ །ཞེས་སོགས་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་དགག་པར་བྱའོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཚད་མ། དཔྱད་ན་རང་
གི་ངོ་བོ་རིག་པ་ཡིན་ཀྱང༌། མ་དཔྱད་ན་དོན་རིག་པ་འབྲས་བུ། ཞེས་པ་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། འདི་ཉིད་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ། །འོ་ན། འབྲས་རྟོག་དང་པོ་དང་ཟློས་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེས་པའི་ལན་དུ་ཁ་

196 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཅིག་ན་རེ། འབྲས་རྟོག་དང་པོ་མདོ་སྡེ་པའི་མ་དཔྱད་པའི་ཚད་འབྲས་ཡིན་ལ། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་པའི་དཔྱད་པའི་ཚད་འབྲས་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །གཞན་དག་ན་རེ། འབྲས་རྟོག་དང་པོ་དང་འདི་གཉིས་དགོས་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟློས་སྐྱོན་མེད་དེ། འབྲས་རྟོག་དང་པོར་ནི། དོན་འདྲ་བ་ཚད་མར་མི་འདོད་པའི་དཔྱོད་པ་པ་སོགས་བཀག་ནས། དོན་འདྲ་བ་ཁོ་ན་དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་གཙོ་བོར་སྨོས་ལ། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་ནི། བློ་ལ་རང་རིག་མི་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་བཀག་ནས། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེའང་ཤེས་པའི་དངོས་སུ་རིག་བྱ་ནི་ཕྱི་དོན་མ་ཡིན་གྱི། རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་ཤེས་པ་ནི་རང་རིག་པར་རིགས་སོ་ཞེས་བསྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ།།
འདི་དག་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་གཞིར་བྱས་པའི་ཚེ་ནའང་། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དཔྱད་ན་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་རྟོགས་དཔྱད་ན་རང་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ། ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རང་རིག་ཡིན་ཞིང༌། ཕྱི་དོན་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་རིག་ཡིན་པ་ཞིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ལ་བསམས་ནས། དཔྱད་ན་རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པ་ཡིན་ཀྱང༌། མ་དཔྱད་པ་ན་དོན་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་སྨྲས་ཀྱི། ཕྱི་དོན་ལ་ལྟོས་ཏེ་དཔྱད་ན་རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པ་ཞེས་མི་སྨྲའོ་ཞེ་ན། འོ་ན། འབྲས་རྟོག་དང་པོའ་སྐབས་སུ་ ིའབྲས་བུར་གཞག་པའི་དོན་རྟོགས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རང་རིག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འབྲས་རྟོག་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་བྱས་པར་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང༌། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རང་རིག་དང་ཕྱི་དོན་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་རིག་ཡིན་པའི་ཤེས་པ་འབྲས་བུར་བཞག་པར་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ། འདོད་ན། དཔྱད་མ་དཔྱད་དང་དགག་བྱ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་འགལ་ལོ།།
མདོ་སྡེ་པ་རང་གི་ལུགས་ལའང༌། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་ཡིན་པ་
དང༌། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་སྤྱིའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 197

སོགས་མི་རིགས་པར་ཐལ། རིགས་པ་ཡང་དག་གི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཤི་ཟིན་པ་ལ་སླར་ཡང་བསྣུན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། རོ་ལ་གསོད་པ་ནི་དགོས་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་པ་ལ་སྦྱོར་བའང་མི་འཐད་དེ། རྣམ་ངེས་ཀྱི་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་གཏོད་པར་བྱེད་པ་པོ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དབང་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་ཕྱི་དོན་གྱིས་གཏད་པ་ལེགས་པར་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་གཞན་དག་གིས་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་ནི། ཚིག་ཙམ་ཞིག་ལྷག་མར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།
ད་ནི་རང་གི་ལུགས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་འབྲས་རྟོག་དང་པོ་གཞན་རིག་གི་ཚད་
འབྲས། འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་ངེས་པར་སྒྲུབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱ། དེའི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། སྔོ་སོགས་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ། ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ནི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མས་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་སྔོན་པོ་རྟོགས་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ ིརྒྱུ་མཚན་ཡང་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་འཆད་པར་བྱེད་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར། བྱ་དང་བཅས་པ་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་འདོད། །ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་སྟེ། །བྱ་བ་མེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཉིད་འཆད་པར་བྱེད་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་དུ། བྱ་བ་སྒྲུབ་
པར་བྱེད་ཅེས་ཏེ། །ཞེས་པ་ནས། ཐ་དད་འདོད་པས་དངོས་རྣམས་ལ། །སྒྲོ་འདོགས་པས་ནི་འཇུག་ཕྱིར་རོ།2

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གསུངས་སོ།།
གཉིས་པ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ནི། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་གཞལ་བྱ། དེ་ལ་མི་སླུ་བའི་
འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མ། རང་རིག་པ་འབྲས་བུ། ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༢

198 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འདི་ཡང་། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་མཐུན་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་བློ་གཅིག་གི་འཛིན་རྣམ་དེ། བློ་དེའི་གཟུང་རྣམ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་གཞག་འདི་ཉིད་སྟོན་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར། ཡང་ན་རང་རིག་འབྲས་བུ་སྟེ། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལས་དོན་ངེས།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས།
དོན་རིག་གང་ཡིན་སོ་སོར་རིག །ཅེས་པ་ནས། འདོད་པའམ་མི་འདོད་པ་དེས་ཀྱང༌། །དོན་རིག་པར་ནི་འགྱུར་བ་ཡིན།2

།ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་གསུངས་སོ།།
གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་ངེས་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར། སྨྲས་པ། གང་ཚེ་སྣང་
བ་དེ་གཞལ་བྱ། །རང་རིག་དང་ནི་དེ་འབྲས་བུ།3

།ཞེས་སོགས་གསུངས་ལ། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་
འཆད་པར་བྱེད་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌། །ཞེས་པ་ནས། དེ་འདྲ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ།4

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་དང་རང་རིག་དང་བཅས་པར་གྲུབ་ཀྱང༌། འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པའི་གེགས་ནི་གཉིས་ཏེ། གཞལ་བྱ་གཟུང་རྣམ་དེ། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་གཏད་པའི་རྣམ་པར་ཁས་ལེན་པ་དང༌། བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་བཞག་པ་ན། དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་བདེན་དགོས་སམ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་རིག་གང་ཡིན་སོ་སོར་རིག5

།ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བཀག་ཅིང༌།
གཉིས་པ་ནི། བློ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང༌།6

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགོག་པར་བྱེད་
དོ། །དེ་ཡང་གཞུང་དེ་དག་གིས་བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་དུ་མེད་ཀྱང༌། ཀུན་རྫོབ་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ངོར་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༤ ཕྲེང་། ༡༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༡༠
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༢
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༤ ཕྲེང་། ༡༦
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༡༣

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 199

ནས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་སོ། །ཞེས་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་མིན་ཡང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཐ་དད་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཐ་དད་མིན་ཡང་བློ་འཁྲུལ་པའི་ངོར་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ། ཐ་དད་དུ་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཡིན་ན། བློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས། དེ་དག་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་མི་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བས་ན་འདི་ལྟར་འདོད་པའི་མཁས་རློམ་དག་ནི། རང་རིག་ཚད་མ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པར་ཟད་དོ།།
འབྲས་རྟོག་དང་པོ་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པའི་གེགས་ནི་
གསུམ་སྟེ། རྟོགས་བྱ་གཞལ་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། རྟོགས་བྱེད་ཚད་མ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། རྟོགས་ཚུལ་འཛིན་སྟངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་སྔོ་སོགས་ཤེས་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྱི་དོན་དུ་འཛིན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྔོ་སོགས་རྟོགས་པར་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་དབང་སོགས་སུ་འཛིན་པ་དང༌། ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚད་མས་གཞལ་བྱ་སྔོ་སོགས་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆེར་དུ་འཇལ་བར་འཛིན་པའོ། །འདི་དག་ལས་དབང་སོགས་ཚད་མར་འཛིན་པ་དང༌། ཚད་འབྲས་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་རྣམས་ནི། སྒྲིབ་བྱེད་གཞན་ཡིན་ན་དེ་ནི། །ཞེས་སོགས་དང༌། དེ་ཕྱིར་མཐོང་དང་དབང་འབྲེལ་དང༌།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འབྲས་རྟོག་དང་པོའ་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་བཀག་ཅིང༌། ིའབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་ཚད་མས་གཞལ་བྱ་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆེར་དུ་འཇལ་བར་འཛིན་པ་ཡང༌། རྣམ་འགགས་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ནི། །ཐ་དད་པར་ནི་བྱེད་ན་ཡང༌། །འདི་ནི་དོན་དང་འབྲེལ་བྱེད་པ། དོན་གྱི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་མིན།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཡུལ་རྟོགས་པའི་འཇོག་
བྱེད་ཚད་མར་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་འབྲས་རྟོག་དང་པོའ་སྐབས་སུ་བཀག་ཟིན་ལ། གཞལ་བྱ་སྔོ་ ིསོགས་ཤེས་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༩

200 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡོད་ན་ཡང༌། །ཞེས་པ་ནས། དེ་འདྲ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ།1

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འགོག་པར་བྱེད་
པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པར་ཐ་སྙད་བྱས་པའི་གཞུང་གི་ཚིགས་འདི་རྣམས་ནི། འབྲས་རྟོག་དང་པོའ་སྐབས་སུ་གཞལ་བྱར་བཤད་པའི་སྔོ་སོགས་དེ་འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་རང་གི་ ིབདག་ཉིད་ཡིན་པས། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལྟ་བུ་ཡང་། གཞལ་བྱ་སྔོན་པོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་གྱི། རང་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྔོན་པོ་རིག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། གཞུང་འདི་དག་གིས་འབྲས་རྟོག་དང་པོ་སོགས་ལས་རྣམ་གཞག་ལོགས་པར་གྱུར་པའི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཕྲུགས་གསུམ་པ་གཅིག་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌།2

།ཞེས་སོགས་ཇི་ལྟར་དྲང་3

ཞེ་ན། གཞུང་དེའི་དོན་བྱེ་
བྲག་སྨྲ་བས་ཤེས་པས་ཡུལ་རྣམ་མེད་དུ་རིག་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། མདོ་སྡེ་པ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་བལྟས་པའི་ཚེ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་པུ་དེའི་གཟུགས་འདོད་མི་འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ། དེའི་ཚེ་གཉེན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་འདོད་པར་སྣང༌དགྲའི་ཤེས་པ་ལ་མི་འདོད་པར་སྣང་ཞིང༌། གཉིས་ཀས་ཀྱང་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆེར་དུ་བཟུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྐྱོན་སྟོན་པར་འདོད་པ་ནི། མདོ་སྡེ་པ་རང་ལའང་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་རིག་པར་འདོད་པ་ལའང་མཚུངས་ཏེ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བལྟས་པའི་ཚེ། མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་མ་འཁྲུལ་བར་མདོ་སྡེ་པ་དང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་གཉིས་ཀས་ཁས་མི་ལེན་ན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ཀྱང་ཤེས་པ་དེ་དག་ཡུལ་དེ་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆེར་དུ་རིག་པར་ཁས་མི་ལེན་པས། ཁས་ལེན་ལ་མི་འགྲོ་ཞིང༌། མ་འཁྲུལ་བར་གཉིས་ཀས་ཁས་ལེན་ན། མདོ་སྡེ་པས། ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ལ་སྐྱེས་བུ་དེའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་ཁས་བླངས་ཀྱང༌། རྣམ་པ་དེ་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་ཤར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་མིན་པའི་རྣམ་པ་ཤར་ན་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བས་སོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༢
3 ཞོལ། ཤོག ༡༣༠ བ ༣ ཇི་ལྟར་ཞེ་ན།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 201

དེ་ལྟ་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ། དེ་
གཉེན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པར་སྣང༌། དགྲའི་མིག་ཤེས་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་རྣམ་པར་སྣང་ཞིང༌། རྣམ་པ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན། མདོ་སྡེ་པ་ལ་འཁོར་གསུམ་ག་ལན་མེད་དུ་མཚུངས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་གཞུང་དེའི་དོན་དེ་ལྟར་འཆད་པ་ནི། ཆེས་འཁྲུལ་བའོ་ཞེས་སྔར་ཡང་བཤད་ཟིན་ཅིང༌། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བཞག་པའི་ཚད་འབྲས་མདོ་སྡེ་པ་རང་ལུགས་ལ་ཡང་མི་འཐད་པར་སྔར་མང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
དེས་ན་གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌། །ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་པ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དེ། སྔོན་པོ་སོགས་ཡུལ་གྱིས་གཏད་པའི་རྣམ་པར་འདོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་རང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྔོན་པོ་སོགས་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌། སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་དེ་ནི་བག་ཆགས་ཀྱི་ ིདབང་གིས་ཕར་བཞག་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་གྱིས་ཚུར་བཞག་པའི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་བལྟས་པའི་ཚེ། ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གི་རྣམ་པ་ཤར་བ་གཉིས་ཀ །ཡུལ་རང་ངོས་ནས་ཚུར་གཏད་པའི་རྣམ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའོ། །ཁས་བླངས་ན་ཡང༌། ཞེས་པ་ནས། མཚམས་སྦྱོར་མེད་སེམས་མཐོང་བ་ཡིན།1

།ཞེས་པའི་བར་ནི། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀའི་བདག་
ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་ན། སྐྱོན་འབྱུང་བའི་ཚུལ་སྟོན་པའོ། །དེ་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལའང༌། །རང་ཉིད་ཉམས་མྱོང་འབྲས་ཡིན་རིགས།2

།ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་ལ་སྔོན་པོ་
སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དེ། ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ན། ཤེས་པ་དེ་དག་ལ་སྔོ་སོགས་རང་ལས་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་དེ་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་དགོས་པས། སྔོ་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འགྱུར་ན་ཡང༌། རྣམ་པ་དེ་དག་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༩

202 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཁྱེད་རང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ་ཡང་། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་མྱོང་བ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་རིགས་ཀྱི། ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར། རང་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་མི་འཐད་དོ་ཞེས་པའོ།།
མདོར་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌། །ཞེས་པ་ནས། རང་ཉིད་ཉམས་མྱོང་འབྲས་ཡིན་
རིགས། །དེ་ལྟར་དོན་ནི་རྣམ་པར་ངེས།1

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྔོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡུལ་རང་ངོས་
ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་འདོད་མི་འདོད་དུ་མར་ཐལ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་བཀག་པའི་སྒོ་ནས། སྔོ་སོགས་ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་པའི་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་བཀག་སྟེ། སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་རིག་པ་འབྲས་བུར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱ་ལ་སྔོ་སོགས་རྟོགས་པ་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི། རང་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་པ་ན། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ། ཞེས་འཇོག་གོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཚེ་དོན་སྣང་འདི་ཉིད་ནི། །ཞེས་སོགས་ནི། སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་སྔོ་སོགས་དེ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ།།དེ་ཡང་སྐབས་འདིར་དོགས་པ་གཉིས་ཏེ། འདི་ལྟར། གཞལ་བྱ་སྔོན་པོ་སོགས་ཤེས་པ་
རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན། འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི། འཛིན་རྣམ་ཉིད་ཡིན་པར་རིགས་སོ་སྙམ་པ་དང༌། སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱ་དེ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན། དེའི་ཚེ་གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་བྱས་ན། ཚད་འབྲས་ཡུལ་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མར་བཞག་པའི་གཟུང་རྣམ་དེས་གང་གཞལ་དྲིས་པ་ན། སྔོན་པོ་གཞལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང༌། དེ་ལྟར་གཞལ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་གང་རྟོགས་དྲིས་པས། རང་གི་བདག་ཉིད་རྟོགས་སོ་ཞེས་པར་འགྱུར་བས། ཚད་མས་སྔོན་པོ་གཞལ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་རྟོགས་པར་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སྟ་རེས་ཤིང་བཅད་པའི་འབྲས་བུ་ལ་སྟ་རེ་རང་ཉིད་ཆད་པར་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་གཞལ་བྱ་སྔོ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༢

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 203

སོགས་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན། རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བུར་འཇོག་རིགས་ཏེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་གཞལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྙམ་པ་རྣམས་སོ།།
དེ་དག་ལས་དོགས་པ་དང་པོ་སྤོང་བ་ནི། དེ་ཚེ་དོན་སྣང་འདི་ཉིད་ནི། །ཞེས་པ་ནས། གནས་པ་དེ་ལྟར་དེ་རབ་གསལ།1

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན་ཏེ། དེ་ལ་ཡང་སྔོན་པོ་ཤེས་པའི་
བདག་ཉིད་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ཚེ་དོན་སྣང་འདི་ཉིད་ནི། །ཚད་ཡིན་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་ནི། །དོན་གཞན་མིན་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་ལ། །འཛིན་བདག་ལྟོས་པར་བྱ་བ་མིན།2

།ཞེས་པ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི། སྔོ་སོགས་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཀྱང༌། སྔོ་སོགས་
གཞལ་བྱར་བྱས་པ་དེའི་ཚེ། སྔོ་སོགས་དོན་དུ་མེད་བཞིན་དུ་དོན་དུ་སྣང་བའི་གཟུང་བ་འདི་ཉིད་ནི་ཚད་མ་ཡིན་གྱི། དེའི་ཚེ་འཛིན་རྣམ་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་ནི། སྔོ་སོགས་རང་ལས་དོན་གཞན་ལྟ་བུར་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་ལ་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་ལ། འཛིན་བདག་ལྟོས་པར་བྱ་བ་མིན་པ་སྟེ་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ་མིན་ཞེས་པའོ། །མདོར་ན། སྔོ་སོགས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་འཛིན་རྣམ་སྔོན་པོ་སོགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཚད་མར་མི་རིགས་ཞེས་པའོ།།
གཉིས་པ་གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གང་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་དོན་བདག་
སྟེ། །ཞེས་པ་ནས། གནས་པ་དེ་ལྟར་དེ་རབ་གསལ།3

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན་ཏེ། དེའི་དོན་ནི།
དེའི་ཚེ་གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་རིགས་པར་ཐལ། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྔོ་སེར་དང་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སོགས་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བར་ཉམས་སུ་མྱོང་ཞིང༌། མྱོང་བ་ལྟར་ཚད་མས་གནོད་མེད་དུ་གནས་པའི་དོན་དེ་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་སུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།དོགས་པ་གཉིས་པ་ནི། དོན་འཇོག་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །རང་རིག་ཡིན་ཀྱང་དོན་རིག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༢༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༢

204 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འདོད། །དེ་ཕྱིར་ཡུལ་ཐ་དད་པའང་མིན།1

།ཞེས་པས་སྤོང་སྟེ། དེ་ལ་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་
ནི། སྔོ་སོགས་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྔོ་སོགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་ཀྱང༌། ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་སྔོ་སོགས་རིག་པ་འབྲས་བུར་འདོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་སྔོན་པོ་རིག་གོ་སྙམ་པའི་བཅད་ཤེས་དེས་སྔོན་པོ་རིག་པར་བཞག་པ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་རིག་པར་འཇོག་ནུས་ཤིང༌། སྔོན་པོ་དེ་ཁྱོད་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་དོན་རིག་འདོད་ཅེས་པའི་དོན་ནི། ནང་གི་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། །དོན་ཡིན།2 ཞེས་པ་ལྟར་ཡུལ་ཙམ་རིག་པ་ལ་བྱའི། དོན་ཅེས་པ་གང་ཡིན་ཕྱི་དོན་ལ་མི་གཟུང་ངོ་། །དོན་འཇོག་ཅེས་པའང༌། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་བཅད་ཤེས་ཀྱིས། དབང་ཤེས་དེ་སྔོན་པོ་རིག་པར་བཞག་པ་ལྟར་འཇོག་ནུས་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དེ་རྗེས་ཀྱི་བཅད་ཤེས་ཀྱི་དོན་དུ་འཇོག་ཅེས་པ་མིན་པས། ལོག་པའི་ལམ་གསལ་བར་མ་བྱེད་ཅིག།དེ་ཕྱིར་ཡུལ་ཐ་དད་པའང་མིན།3

།ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྔོ་སོགས་རིག་པ་འབྲས་བུར་བཞག་
པའི་ཚེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་ཀྱང༌། ཚད་འབྲས་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མས་ཀྱང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་གཞལ་བ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །རང་གི་ངོ་བོ་དཔྱོད་པ་ན། །རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བཤད། །དོན་རིག་དེ་བདག་ཉིད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ནི། རང་རིག་ཡིན་ཀྱང་དོན་རིག་འདོད།4

།ཅེས་འཆད་པ་སྟེ། དེ་ཡང༌། སྔོ་སྣང་
དབང་ཤེས་སོགས་སྔོ་སོགས་ལ་ལྟོས་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པ་ནི། སྔོ་སོགས་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་དཔྱད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་སྔོ་སོགས་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོར་རྟོགས་མི་ནུས་ལ། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་ཀྱང་སྔོ་སོགས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་དོན་སྔོ་སོགས་རིག་པ་འབྲས་བུར་བཤད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །སྔོ་སོགས་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོར་སྒྲུབ་པའི་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ᨄᨃᨁ ཕྲེང་། ᨁ
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༧
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༨

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 205

དེ་ཡང༌། ངེས་པར་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འོག་ཏུ་འཆད་པར་བྱེད་ལ། དེའི་དོན་
ནི་ཁོ་བོས་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་དང་འདྲ་བའམ་གཞན་འདྲའང་རུང༌། ཞེས་པ་ནས། དེ་འདྲ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ།2

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ཏེ། དེ་
ལྟར་ན། གཞལ་བྱ་སྔོ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པ་དེ་འདྲ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་སྟོན་པའོ། །འབྲས་རྟོག་གསུམ་པར་གྲགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལྷག་མ་མེད་པར་བཤད་ཟིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན། ཚད་མ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།
ཚད་མ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་འདི་དག་ཤིན་ཏུ་དོན་ཆེ་ཞིང་དགོས་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡིན་
ལ། རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་རྨོངས་རྟོག་གེ་སྨྲ་བར་ཁས་འཆེ་བ་ཕལ་ཆེ་བས་རང་རང་གི་བློ་ནུས་གང་ཡོད་ཀྱིས་འབད་པས་དཔྱད་དུ་ཟིན་ཀྱང༌། སྤྱིར་གྲུབ་པའི་མཐའ་གཏིང་ཟབ་ཅིང༌། གཞུང་གི་ཚིགས་རྟོགས་དཀའ་བ་དང༌། ཁྱད་པར་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པར་གྲགས་པའི་གཞུང་འདི་དག་འཁྲུལ་བའི་གཞི་ཆེ་ཞིང༌། ཚིག་དོན་རབ་ཏུ་བརླིང་བས་ཕྱོགས་མཐོང་ཙམ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཉུང་བར་སྣང་ཞིང༌། ཕྱོགས་སུ་མ་ཕྱིན་པའི་ལོག་པའི་ཐ་སྙད་ཆེས་མང་དུ་སྤེལ་བ་ལ། འབད་པ་ཆེན་པོས་བློ་གྲོས་རབ་ཏུ་ངལ་བར་གྱུར་པར་རྟོགས་ནས། ཀྱེ་མ་ལུགས་ངན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བློ་གྲོས་རབ་ཏུ་དུབ་པ་འདི་དག་ཡང་དག་པའི་གྲིབ་བསིལ་གྱིས་དབུགས་ཕྱིན་པར་གྱུར་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་དུ་བསམས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་རིགས་པ་མཐའ་དག་གི་གཞི་རྟེན་གཅིག་པུར་གྱུར་པ། ཁོ་བོའ་བློ་གྲོས་ཀྱི་ས་གཞི་ ིརབ་ཏུ་ཡངས་པ་ལས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་ཤིང་ལྗོན་པ་འདི་ཉིད་མངོན་པར་སྤྲུལ་ལོ། །མངོན་སུམ་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་ལྟར་ལེགས་བཤད་བཤད་པའི་མེ་ཏོག་འདི ། འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་སྤྲུལ་སྤྲུལ་པའི་པདྨ་དང༌། །བློ་གསལ་ཉེར་འཚོ་མཚོ་སྐྱེས་གཞོན་ནུ་འམ། །མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག་འཕྲོག་བྱེད་མགྲིན་པའི་རྒྱན། །གང་ཡིན་སྙམ་དུ་དུ་མར་དཔྱད་པ་ཡིས། །ཤེས་ལྡན་འདི་ཀུན་ཀུན་ནས་ངལ་བ་སྙམ། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།
ཚད་མའི་དབྱེ་སྒོ་གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་བཤད་པ་ལ། སྒྲ་བཤད། དབྱེ་བ་བཤད་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༠ ཕྲེང་། ༡༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༤༣ ཕྲེང་། ༡༠

206 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གཉིས། དང་པོ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། རྟགས་མཐོང་ཞིང་འབྲེལ་བ་དྲན་པའི་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་དཔོག་པས་ན། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དབྱེ་བ་ནི། རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རང་གི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང༌། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་མདོར། རྗེས་དཔག་རྣམ་གཉིས་རང་དོན་ནི། །ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་མཐོང་ཡིན།1

།ཞེས་གསུངས་
པས་སོ། །འོ་ན། དང་པོར་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་མི་སྟོན་པར་དབྱེ་བ་སྔར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། རང་དོན་རྗེས་དཔག་ནི་རྗེས་དཔག་དངོས་ཡིན་ལ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ནི་རྗེས་དཔག་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པས། རྗེས་དཔག་དངོས་བཏགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་ན་རྗེས་དཔག་བཏགས་པ་བར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་དཔག་དངོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་རྗེས་དཔག་ནི་རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཡིན་པས། དེའི་མཚན་ཉིད་ལས་ལོགས་སུ་རྗེས་དཔག་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་མི་དགོས་སོ།།
དེ་བས་ན་དབྱེ་བ་སྔར་སྨོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། མཁས་རློམ་ཁ་
ཅིག །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། ཤེས་པ་དང་ངག་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པས། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ལ་འཁྲུལ་ཏེ། རྗེས་དཔག་གི་དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་སྔར་མཚན་ཉིད་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན། རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་མཚན་ཉིད་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་སྒྲ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་གཉིས་ལ་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། རྟོག་པ་ཤེས་པ་ཡིན་ཞིང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་སོ། །འདོད་ན། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། གང་རུང་གཅིག་མེད་ངེས་སུ་ཐལ་ལོ། །ཡང་ཁ་ཅིག །རྗེས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༦ ཕྲེང་། ༢

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 207

དཔག་གི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བའི་སྔར་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན། རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཤེས་པ་ཡིན་ཞིང༌། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ངག་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་ལ་མཚན་ཉིད་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བའི་སྔར་སྟོན་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཚད་མ་རྟོག་མེད་ཡིན་ཞིང༌། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་རྟོག་པ་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་ལ་མཚན་ཉིད་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་ལེན་ནོ།།དེ་ལྟར་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཉིས་ལས་དང་པོ་རང་དོན་རྗེས་
དཔག་ལ་སྒྲ་བཤད་པ་ནི། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རང་གི་དོན་ཞེས་བྱ་ལ། རྟགས་མཐོང་ཞིང་འབྲེལ་བ་དྲན་པའི་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་དཔོག་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱའོ། །མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བློ། དབྱེ་ན། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ། ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང་གསུམ། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ ིསྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་འགའ་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བློ།
གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གྲགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་དྲན་
པའི་དྲན་ཤེས་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་གཞལ་བྱ་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་འགའ་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བློ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་འགའ་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བློ། ཞེས་སོ། །རྗེས་དཔག་ཚད་མ་འདི་དག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཡང་དག་འགའ་ཞིག་གིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་དོན་གཞལ་བྱ། དེ་ལྟ་བུའི་དོན་སྤྱི་དངོས་སུ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས། དེའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། དེ་ལྟ་བུ་རང་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ། ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། རྗེས་དཔག་གི་ཚད་འབྲས་

208 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཀྱི་རྣམ་གཞག་མངོན་སུམ་དང་མཚུངས་པར་གསུངས་པ་ནི། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི་འཇོག་མཚམས་ཀྱི་སྤྱི་མཚུངས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འདྲ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་ནི། མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བའི་ཚུལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འདྲ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་དེ་རང་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བ་དང༌། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།
མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་། ཚད་མ་དེ་དག་གིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་གཞལ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་གྱི། གཞལ་བྱ་ཤགས་རྟོགས་རྣམས་ཀྱི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་གཞལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང༌། དོན་སྤྱི་འཆར་བས་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེས་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འོན་ཀྱང་ཤགས་རྟོགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་རྣམས་ནི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་གཞལ་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་ལ་ལྟོས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལོགས་སུ་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པ་དངོས། དེའི་དངོས་
ཀྱི་བསྟན་བྱ་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ། ཤུགས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་བསྒྲུབ་བྱ་བཤད་པ། སྒྲུབ་ངག་གི་ལམ་སྦྱོང་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་རྣམ་གྲངས། སྒྲ་བཤད། མཚན་ཉིད་བཞག །མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག །རྟགས་ཚིགས་ཡང་དག །སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །གཉིས་པ་སྒྲ་བཤད་ནི། ངག་སྨྲ་བ་པོ་རང་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་གང་ཟག་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་དོན་བྱེད་པས་གཞན་གྱི་དོན་ཅེས་སྨོས་ལ། རྗེས་དཔག་ཅེས་པ་ནི། རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྗེས་དཔག་ཏུ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཞིང༌། འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འབྲས་བུ་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ཡིན་པས་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ངག་ལ་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི། ངག་ཡིན་པས་བེམ་པོའ་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག །བཏགས་ ི

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 209

པའི་དགོས་པ། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་གསལ་བྱེད་སྨོས་པས་ཀྱང་། དོན་དེ་འགྲུབ་པས་དགོས་པ་ཟློས་པའི་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གསལ་བྱེད་སྨོས་པས། ཕྱོགས་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་ངག་ལྟ་བུ་ལྷག་པའི་སྐྱོན་ཅན་རྣམས་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་པ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོ་ན། ཁྱེད་རང་ལ་ཡང་དགོས་པ་ཟློས་པའི་སྐྱོན་དེ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྗེས་དཔག་ཅེས་
པའི་མིང་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ངག་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཤེས་པ་ན། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱོགས་ཚིག་ལ་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ངག་ལ། རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་ཀྱང༌། ངག་དེའི་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པས་ཚུལ་གང་རུང་རེ་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པ་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པ་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པ་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ལ། བཀོད་ན་སྐྱོན་འབྱུང་སྟེ། འདི་ལྟར། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་བརྗོད་པའང་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་གྲུབ་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་དགོས་པས། རྗེས་ཁྱབ་ལ་ཡང་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་པའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཅེས་བྱ་ལ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟགས་ཚིག་ཡང་དག་ཅེས་བྱའོ།།
གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ནི། ཚད་མ་མདོར། རང་གིས་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད།1

།ཅེས་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༩༥ ཕྲེང་། ༡༡

210 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པའི་མདོ་ཚིག་གིས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ། རང་དང་དོན་དང་གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་ཚིག་གསུམ་གྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ། བློ་སྐྱོན་དང་དོན་སྐྱོན་དང་སྒྲ་སྐྱོན་གསུམ་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །འདི་ལྟར་སྐྱེ་འཇིག་སོགས་དོན་ལ་གྲུབ་ཀྱང༌། གྲངས་ཅན་རང་གིས་མ་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་ལྟ་ནའང༌། ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ལུང་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་འཇིག་དེ་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་བརྗོད་པའི་ངག་ཀྱང་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་བསལ་བའི་ཕྱིར། རང་གིས་ཞེས་སྨོས་ལ། དོན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་དང་ལུང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་རྟགས་ཀྱང་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་རྗོད་པར་བྱེད་པ་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཏུ་སྨྲ་བ་བསལ་བའི་ཕྱིར། དོན་ཅེས་སྨོས་ཤིང༌། རང་གཞན་གྱི་རྟོག་གེ་པ་སྔ་རབས་པ་དག་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་གྲུབ་ཅིང༌། གྲུབ་པ་ལྟར་རང་གིས་ངེས་ཀྱང༌། གཞན་ལ་སྟོན་པ་ན། སྒྲ་ནི་མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། བུམ་པ་བྱས་པ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཡང་བྱས། དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ངག་ལྷག་ཆད་ཅན་དུ་སྨྲ་བ་བསལ་བའི་ཕྱིར། བསལ་བྱེད་ཅེས་སྨོས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་འདི་དག་ལྷག་ཆད་ཀྱི་སྐྱོན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་ནི་ལྷག་པ་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་ནི་གང་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་སོང་བའི་གང་ཟག་དེའི་ངོར་མ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས། དེ་བརྗོད་ཀྱང་རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེ་སྨོས་ཀྱང་དེ་ལ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མ་བསྟན་པས་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པ་མ་ཚང་ལ། ཉེར་སྦྱོར་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པ་དང་ཟློས་ཤིང༌། མཇུག་སྡུད་དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་དང་ཟློས་པའོ།།
དེའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་སྒྲུབ་པའི་ངག་ནི་སྐྱོན་དང་བཅས་པའོ། །ཚུལ་གསུམ་
དོན་ལ་གྲུབ་ཅིང་གྲུབ་པ་ལྟར་ཚད་མས་ངེས་ན། དེ་རྟགས་སུ་སྨྲ་བ་པོ་ཇི་ལྟར་སྐྱོན་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ནའང༌། ཕྱི་རྒོལ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེད་པར་འདོད་ནས། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་བླངས་བཞིན་དུ། སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་དང༌། དོན་མེད་པ་བརྗོད་ན་རྒོལ་བ་ལ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་ཚིག་གི་སྐྱོན་ཡོན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་དོན་གྱི་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པས་སྨྲ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 211

བ་པོ་ལ་ཀླན་ཀར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།1

ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལ་རང་གིས་མཐོང་བ། ཞེས་
པས། རྒོལ་བ་རང་གིས་མཐོང་བ་དང༌། ཕྱི་རྒོལ་རང་གིས་མཐོང་བ་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་ཉན་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡོད་ན། དེ་དག་གིས་མཐོང་བའང་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་དབང་དུ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྒྱན་མཁན་པོ་འདོད་ལ། འགྲེལ་པ་བྱེད་པ་གཞན་དག་ནི། རང་གིས་མཐོང་བ་ཞེས་པས་སྔ་རྒོལ་འབའ་ཞིག་གིས་རྟོགས་པ་འཛིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་སོ།།
དེ་ལ་རང་གིས་མཐོང་བ་ནི། རང་གི་ཚད་མས་རྟོགས་པའོ། །དོན་ནི་ཚུལ་གསུམ་པའི་
རྟགས་སོ། །གལ་ཏེ། སྔ་རྒོལ་རང་གིས་མཐོང་བའི་དོན་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ཁོ་ན་རང་གིས་མཐོང་བའི་དོན་དུ་བཞག་ཅེ་ན། སྤྱིར་རྒོལ་བ་རང་གིས་མཐོང་བའི་དོན་ཞེས་པ་སྔ་རྒོལ་གྱིས་མཐོང་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་སྒྲ་ཡིན་ཀྱང༌། གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་དང་འབྲེལ་ཞིང༌། ཤེས་བྱེད་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་གོ་བར་བྱེད་ཀྱི། བསྒྲུབ་བྱ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ནི། གཞན་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེད་པའི་ཐབས་ཡིན་པས། གཞན་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲས་སྟོན་པར་རིགས་ཀྱི། བསྒྲུབ་བྱ་ནི་རང་ཉིད་ཤེས་བྱེད་གཞན་གྱིས་གསལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད། རྒོལ་བ་རང་གིས་མཐོང་བའི་ཚུལ་གསུམ་སྐབས་དང་མཐུན་པའི་རྒོལ་བ་གཞན་ལ་ལྷག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ངག་ཅེས་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ།།
བཞི་པ་མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་ལ། དབྱེ་བ་བཤད་པ་དང༌། ཡན་ལག་གཅིག་ཁོ་ན་
ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་དབྱེ་ན། ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང༌། ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་དངོས་ ིསུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ངག་ཡང་དག །དཔེར་ན། གང་བྱས་པ་དེ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༧༡༩ ཕྲེང་། ༢༡

212 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཐམས་ཅད་མི་རྟག །དཔེར་ན། བུམ་པ་བཞིན་སྒྲ་ཡང་བྱས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་དངོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱི་ངག་ཡང་དག །དཔེར་ན། གང་རྟག་པ་དེ་ཐམས་ཅད་བྱས་པ་མིན། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། སྒྲ་ནི་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེང་སང་གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་རྟོག་གེ་པ་མཐའ་དག་འདི་སྐད་དུ། ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་མཐུན་དཔེ་གཉིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་ཆོས་མཐུན་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པ་ཡིན་དགོས་ལ། ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དང་མི་མཐུན་དཔེ་གཉིས་རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་ཆོས་མི་མཐུན་པར་དངོས་སུ་སྦྱོར་ཞིང་སྟོན་པ་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲའོ། །ཆོས་མཐུན་པའི་དོན་ཀྱང་སྒྲུབ་ཚུལ་ཡིན་སྒྲུབ་རྣམས་ལ་ནི་ཡིན་པར་འདྲ་བ་དང༌། ཡོད་སྒྲུབ་རྣམས་ལ་ནི་ཡོད་པར་འདྲ་བ་ཉིད་མཐུན་པའི་དོན་དུ་འདོད་དོ། །དེ་དག་ལ་ཁོ་བོས་འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡིན་སྒྲུབ་ལྟར་གྱི་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ངག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང༌། མཐུན་དཔེ་གཉིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་ཆོས་དེ་ཡིན་པར་འདྲ་བར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ངག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས་འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ན། བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་ངག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་ཞིང༌། བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་སྒྲུབ་ངག་གི་སྐྱོན་དུ་ཁྱེད་རང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་དང་ཡང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ།།
དེས་ན་རིགས་སྒོར། དེ་ལ་ཆོས་མཐུན་པ་ནི་གང་ལ་གཏན་ཚིགས་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་
ལ་ཡོད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། གང་བྱས་པ་དེ་ནི་མི་རྟག་པར་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན། ཞེས་པའོ། །ཆོས་མི་མཐུན་པ་ཡང་གང་ལ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མེད་པ་ལ། རྟགས་མེད་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་སྟེ། གང་རྟག་པ་དེ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། ཞེས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 213

པའོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྟགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་མཐུན་དཔེ་དང་སྦྱོར་ཞིང་དངོས་སུ་སྟོན་པ་དང༌། རྟགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་མི་མཐུན་དཔེ་དང་སྦྱོར་ཞིང་དངོས་སུ་སྟོན་པ་ཉིད་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་དང་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཆོས་ཅན་དང་མཐུན་དཔེ་རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་ཆོས་མཚུངས་པར་དངོས་སུ་སྦྱོར་བ་དང༌། ཆོས་ཅན་དང་མི་མཐུན་དཔེ་རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་ཆོས་མི་མཚུངས་པར་དངོས་སུ་སྦྱོར་བ་ཉིད། ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་དང༌། མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་དོན་དུ་བྱས་ན། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད། བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་ངག་ཏུ་སྨྲ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།དེ་ལ་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གིས་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་དངོས་སུ་བརྗོད་ཅིང༌།
ལྡོག་ཁྱབ་ཤགས་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གིས་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་དངོས་སུ་བརྗོད་ཅིང་རྗེས་ཁྱབ་ཤགས་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་ཀས་ཀྱང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་དངོས་སུ་བརྗོད་པར་ནི་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །འོ་ན། རྒོལ་བ་གང་ལ་སྒྲུབ་ངག་བསྟན་དགོས་པ་དེ་ལ་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་དང་མི་མཐུན་སྦྱོར་གཉིས་ཀ་སྟོན་ནམ། གང་རུང་བ་གཅིག་སྟོན་ཞེ་ན། གང་རུང་གཅིག་བསྟན་པས་ཆོག་གི །གཉིས་ཀ་སྟོན་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་རྒོལ་བ་རྟོག་ལྡན་མི་སྲིད་དེ། འདི་ལྟར་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པའི་རྒོལ་བ་རྟོག་ལྡན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་ན། རྟགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་དོན་གྱིས་གོ་ཞིང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་དོན་གྱིས་གོ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འབྲེལ་ཤེས་ན། །གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་སྨྲས་པས། །དོན་གྱིས་གོ་བས་ཅིག་ཤོས་ལ། །དྲན་པ་ཡང་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་དག་རྒོལ་བ་དབང་རྣོན་གྱི་ངོར་སྒྲུབ་ངག་གང་རུང་གཅིག་གིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་
གང་རུང་གཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཅིག་ཤོས་ཤགས་ལ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་ངག་གཉིས་ཀ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༤༣ ཕྲེང་། ༡༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༢ ཕྲེང་། ༧

214 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བསྟན་མི་དགོས་ལ། དབང་རྟུལ་གྱིས་དེ་ལྟར་ཤགས་ལ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་ངག་གཉིས་ཀ་བསྟན་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི། རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལ་ཡན་ལག་གཉིས་ལས་མང་བ་མི་སྲིད་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་སྲིད་པར་ཐལ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་དགོས་པའི་རྒོལ་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡན་ལག་གསུམ་ལྡན་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན་དངོས་སུ་འབུད་དོ། །ཅི་སྟེ་སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་གསུམ་ལྡན་ཡོད་པའི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། རྗེས་ཁྱབ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་། ཁྱབ་པ་བརྗོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་གཅིག་ཏུ་བགྲང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེ་བརྗོད་པ་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པ་ལས་ཡན་ལག་ལོགས་པར་མི་འཇོག་པ་བཞིན་ཞེ་ན། འོ་ན་རྗེས་ཁྱབ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཁྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་བགྲང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་བརྗོད་པ་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་གཅིག་ཏུ་བགྲང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཀྱི་དཔེ་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་ལས་ཚུལ་ལོགས་པར་མི་འཇོག་པ་བཞིན་ཞེས་བརྗོད་ན། ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་ཀྱང་བཟློག་པར་དཀའོ།།
གཞན་ཡང༌། སྒྲུབ་ངག་བསྟན་དགོས་ཀྱི་རྒོལ་བ་དབང་རྟུལ་གྱིས་རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་
ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་དོན་གྱིས་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་གོ་མི་ནུས་ན་། དེ་ལྟ་བུའི་རྒོལ་བ་དེས། སྒྲ་ནི་བྱས་པ་ཡིན་ལ། གང་བྱས་པ་ཡིན་པ་འདི་འདྲ་ཀུན་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པས་ཀྱང་། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཞེས་པ་དོན་གྱིས་མི་གོ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ཤགས་ལ་ངེས་དཀའ་སླ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། སྒྲ་ནི་བྱས་ཡིན་འདི་འདྲ་ཀུན། །མི་རྟག་ཅེས་ནི་བརྗོད་པས་ཀྱང༌། །དོན་གྱིས་དེ་ནི་འཇིག་བློར་འགྱུར།1

།ཞེས་པ་འདི་རྒོལ་བ་དབང་རྣོན་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་
བྱས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། རྒོལ་བ་དབང་རྟུལ་ལ་སྒྲུབ་ངག་འགོད་པའི་ཚེ། རྟགས་ཀྱི་ནུས་ཡུལ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་སུ་བསྟན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༦

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 215

སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་འགོད་དགོས་ཀྱི་རྒོལ་བ་དབང་རྟུལ་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་ཀྱང་སྒྲ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་མི་ནུས་པར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་བསྟན་དགོས་ཀྱི་རྒོལ་བ་དབང་རྟུལ་གྱིས་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ཀྱང༌། རྟག་པ་ལ་མེད་པར་ངེས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལན་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གཅིག་ཁོ་ན་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་ལ།
དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་ཤེས་ཟིན་མ་བརྗེད་ཕྱོགས་ཆོས་མི་ཤེས་ཤེས་རུང་དུ་ཡོད་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ངག་ལྟ་བུ་ནི། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་བརྗོད་པའི་ངག་གང་ཞིག །དེ་ཙམ་གྱིས་རྒོལ་བའི་རྒྱུད་ལ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནི། །གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་ཟད།1

།ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན། ཡན་ལག་གཅིག་ཁོ་ན་ཅན་
གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །གཞན་དག་ན་རེ། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་ངག་ནི་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱབ་པ་བརྗོད་པ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན། གསུམ་ལས་ཚུལ་གང་རུང་བ་ཉིད། །མ་བསྟན་མ་ཚང་ཡིན་པར་བརྗོད།2

།ཅེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་ངག་ནི་སྒྲུབ་ངག་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ལ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་མི་ཤེས་ཤེས་རུང་དུ་ཡོད་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་དངོས་ཤགས་ལ་ལྷག་ཆད་མེད་པར་བརྗོད་པའི་ངག་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་ནི། རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཡན་ལག་གཅིག་ཁོ་ན་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡོད་ན། ཚུལ་གཅིག་ཁོ་ན་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ཁོ་བོས་ནི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ཡང་སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་བཟུངས་ནས་དེ་ཉིད་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་མི་ལྡན་རྩོད་པ་ལྟར། ངལ་བ་འབྲས་བུ་མེད་པའི་རྩོད་པར་རྟོགས་ཏེ།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༢ ཕྲེང་། ༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༨

216 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གཉིས་ཀས་ཀྱང་སྒྲུབ་1

ངག་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་མ་མཐོང་བར། སྙིང་པོ་མེད་པའི་རྩོད་པ་
ལྷུར་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཕྱོགས་དང་པོ་སྒྲ་བྱས་པར་མི་ཤེས་ཤེས་རུང་དུ་ཡོད་པའི་རྒོལ་བའི་
ངོར་སྒྲ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ངག་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་ཁོ་བོས་གནོད་བྱེད་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་བྱས་པར་མི་ཤེས་ཤེས་རུང་དུ་ཡོད་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པར་ཐལ། རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་སྒྲ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ངག་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་དེ་ལྟ་བུ་དེ་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ངོར་སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྒྲ་བྱས་པར་མི་ཤེས་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར་སྒྲ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ངག་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བུའི་རྒོལ་བའི་ངོར་སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ་སྒྲ་བྱས་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་ཞིང༌། སྒྲ་མི་རྟག་པར་མི་ཤེས་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡང་། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་ལོ།།
དེ་བས་ན་ཕྱོགས་འདི་ཁས་ལེན་པས་ནི། ཕྱོགས་ཚིག་ཡིན་ན་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་
པས་ཁྱབ་པར་འདོད་དགོས་པས། འདི་དེ་མི་ཤེས་ཀྱིས་བསླད་2

པ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་པར་
ཐར་པར་ཟད་དོ། །གཞན་ཡང༌། སྒྲ་བྱས་པར་མི་ཤེས་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་བརྗོད་པའི་ངག་ཡིན་པར་ཐམས་ཅད་འདོད་པ་དེ་ཡང་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟ་བུ་དེ་རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་བརྗོད་པའི་ངག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུ་དེ་རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གང་ཡང་བརྗོད་པའི་ངག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པའི་ངག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་བྱས་པར་མ་ཤེས་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་བྱས་པ་སྒྲ་མི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༠ ན ༥ བསྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་པ་ཕྱོགས་ གཙང་། ཤོག ༡༢༡ བ ༥ བསྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤༡ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༢༢ ན ༢ བསླངས་ཡིན།།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 217

རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན། རྒོལ་བ་དེས་བྱས་པ་སྒྲའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པར་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པ་གང་ཞིག །རྒོལ་བ་དེ་སྒྲ་བྱས་པར་མི་ཤེས་པའི་རྒོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལན་མེད་དོ།།
དེས་ན་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་
དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་ངེས་པ། ཞེས་སྨྲ་བ་དང༌། སྒྲ་བྱས་པར་མ་ཤེས་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པ་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པའི་ངག་ཏུ་སྨྲ་བ་དག་ནི། འགལ་བའི་ཕུང་པོ་ཡིན་པས། ངག་དེ་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པའི་ངག་ཏུ་ཁ་མཐུན་པར་1

བྱས་

ནས། ངག་དེ་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་མིན་རྩོད་པ་ནི། ཀྱེ་མ་ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་ཆོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་བྱས་པར་མ་ཤེས་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ངག་སྒྲུབ་ངག་སྐྱོན་ཅན་ཀྱང་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་མ་ཤེས་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའང་སྒྲུབ་ངག་སྐྱོན་ཅན་དུ་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། ཕྱོགས་ཚིག་ཡིན་ན་ངག་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཚིག་ཡིན་ན་སྒྲུབ་ངག་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདོད་ན། དམ་བཅའ་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བས་ན། སྒྲ་བྱས་པར་མི་ཤེས་ཤེས་རུང་དུ་ཡོད་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར་སྒྲ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱི་ཚིག་ཡིན་གྱི། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གང་གིའང་དོན་མེད་དོ།།
ཕྱོགས་གཞན་དག་གི་འདོད་པ་ལྟར། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་མི་
ཤེས་ཤེས་རུང་དུ་ཡོད་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར་། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་ལྷག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པའི་ངག་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་ཡང་། རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་ཤེས་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པ་དང༌། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང༌། རྟག་པ་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པའི་ངག་ཐམས་ཅད་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༡ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༢༢ ན ༧ ཁ་མཐུན་བྱས་པས།

218 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཚུལ་གསུམ་མི་ཤེས་ཤེས་རུང་དུ་ཡོད་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར་བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཁྱབ་བརྗོད་པའི་ངག་དེ་རྟགས་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒོལ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཁྱབ་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ ིཟུར་དུ་ངེས་པ་སྨོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀས་ངེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པར། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ནི་རྒོལ་བ་དང་ཕྱིར་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པར་གཟུང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པས། ཚུལ་གསུམ་མ་ངེས་པའི་རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་མི་སྲིད་པས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་མི་ཤེས་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཁྱབ་བརྗོད་པའི་ངག་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་པ་མི་སྲིད་དོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་གཞག་པ་ནི། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་འགོད་པའི་དུས། བཀོད་པའི་
དགོས་པ། འགོད་པའི་ཚུལ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་ལ་མཚོན་ནས་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་རྒོལ་བ། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཤས་ཆུང་ཞིང་། ཐེ་ཚོམ་ཤས་ཆེ་བར་གྱུར་པ་དང༌། གཙོ་ཆེར་སྒྲོ་འདོགས་ཤས་ཆེ་བར་གྱུར་པའི་རིགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྔར་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་གང་ལ་ཡང་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའམ། སྔར་ནས་བློ་ཁ་ཕྱོགས་ཀྱང༌། རྟག་མི་རྟག་གང་གི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་སོགས་མ་མཐོང་བས། ད་ལྟ་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་གང་ཡིན་སྙམ་དུ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་འདོད་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་བུའི་རྒོལ་བ་ལ་ཡང་རྟག་མི་རྟག་ལ་གཉིས་ཡིན་གྱི་ཕུང་སུམ་སྲིད་པར་དོགས་པ་དང༌མི་དོགས་པ་གཉིས་ལས། དོགས་པ་ལ་དང་པོར་སྒྲ་རྟག་པའི་གནོད་བྱེད་བསྟན་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ངག་འགོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང༌། རྟག་མི་རྟག་ལ་གཉིས་ཡིན་སྲིད་པར་མི་དོགས་པ་ལ་ནི། སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་འདོད་ནས་འདྲི་བ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ངག་བསྟན་པས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 219

ཆོག་གི །སྒྲ་རྟག་པའི་གནོད་བྱེད་བསྟན་མི་དགོས་སོ།།
སྒྲོ་འདོགས་ཤས་ཆེ་བར་གྱུར་པའི་རྒོལ་བ་ལ་ནི། སྒྲ་རྟག་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའམ། ཕལ་ཆེར་སྒྲ་རྟག་ལས་ཆེ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྒོལ་བ་སྟེ། འདི་ལ་ཡང་རྟག་མི་རྟག་ཕུང་སུམ་ཁེགས་པའི་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པ་གཉིས་ལས། ངེས་པ་ལ་སྒྲ་རྟག་པའི་གནོད་བྱེད་དང༌། མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་1

བསྟན་པས་ཆོག་
གི །གཉིས་ཀ་བསྟན་མི་དགོས་ཏེ། རྒོལ་བ་དེས་སྒྲ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་རྟག་པར་ངེས་ནུས་ལ། མི་རྟག་པར་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་ངེས་ནུས་པའི་ཕྱིར། རྟག་མི་རྟག་ཕུང་སུམ་ཁེགས་པའི་དངོས་འགལ་དུ་མ་ངེས་པ་ལ་ནི། དང་པོར་སྒྲ་རྟག་པ་ལ། སྒྲ་དུས་རྟག་ཏུ་ཐོས་པའམ། ཡང་ན་ལན་ཅིག་ཀྱང་མི་ཐོས་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་བྱེད་བསྟན་ནས། ཕྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ངག་དགོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།
སྒྲུབ་ངག་འགོད་པའི་ཚུལ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་
རྒོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པར་ཁས་བླངས་པའི་རྒོལ་བ་ཡང་དག་གིས། གང་བྱས་པ་དེ་ནི་མི་རྟག །དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའམ། གང་རྟག་པ་དེ་ནི་མ་བྱས། དཔེར་ན། ནམ་མཁའ་བཞིན། སྒྲ་ནི་བྱས་པའོ། །ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོད་པར་བྱེད་ལ། དེའི་ཚེ་སྒྲུབ་ངག་འགོད་དགོས་ཀྱི་རྒོལ་བ་དེས་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་མ་ངེས་པས། དེའི་ངོར་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། སོང་བ་མ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ངག་དེ་ཡང་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཏུ་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། སོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །བཀོད་པའི་རྗེས་ཐོགས་སུ། དང་པོར་ཕྱོགས་ཁྱབ་གཉིས་རིམ་གྱིས་སོ་སོར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ། ཕྱོགས་ཁྱབ་བསྒྲུབས་ནས་སོ་སོར་ཤེས་པ་ན། རྒོལ་བ་དབང་རྣོན་ལ་ནི། སྒྲུབ་ངག་སྐྱར་མ་འགོད་མི་དགོས་པར་སྔར་བཀོད་པ་དེ་དྲན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོར་ཤེས་པ་དེ་དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་དྲན་པར་ནུས་ཤིང༌། དེའི་ཚེ་སྔར་བཀོད་པའི་སྒྲུབ་ངག་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་དང༌། བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དེ་ཡང་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་དུས་ཡིན་ནོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༢ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༢༣ བ ༢ རུང་བ་གཅིག་

220 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རྒོལ་བ་དབང་རྟུལ་ལ་ནི། ཚུལ་གསུམ་སོ་སོར་བསྒྲུབས་ནས་ཤེས་པར་བྱས་པའི་འོག་
ཏུ། ཚུལ་གསུམ་གཅིག་ཅར་དྲན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སླར་སྒྲུབ་ངག་སྐྱར་མ་འགོད་དགོས་ལ། སྔར་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོར་ཤེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་ངག་གིས་ཚུལ་གསུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཚུལ་གསུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་དྲན་པར་ནུས་པས། ཕྱིས་བཀོད་པའི་སྒྲུབ་ངག་ནི། བཀོད་ཙམ་ནས་སྒྲུབ་ངག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།
མདོར་ན། སྒྲུབ་ངག་གི་བྱེད་ལས་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཤེས་ཟིན་དྲན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། མ་
ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས། ནང་གི་ཡན་ལག་ནུས་པ་ནི། །ཚུལ་གསུམ་དག་ལ་ཡང་དག་གནས། །དེ་ལ་དྲན་པ་སྐྱེད་པ་ནི། །དེ་ཉིད་ཚིག་ལ་ཡང་དག་གནས།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར། སྒྲུབ་ངག་གིས་ཚུལ་གསུམ་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་ནུས་ན། ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ངག་ཙམ་ལས་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཙམ་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་མཚུངས་པས། རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པར་གྱིས་ཤིག །དེས་ན། ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པར་བྱེད་ཅིང༌། ཚུལ་གསུམ་ངེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པ་དེ་དག་དྲན་པར་སྒྲུབ་ངག་གིས་བྱེད་ལ། ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚུལ་གཅིག་ཁོ་ན་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ནི་མི་སྲིད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲུབ་ངག་ལས་ཚུལ་གཅིག་ཁོ་ན་དྲན་པ་སྐྱེད་པར་ནུས་ཀྱི། ཚུལ་གསུམ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་དྲན་པར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནི། གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་ཟད།2

།ཅེས་གསུངས་
པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དཔེ་ལ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་དང༌།3

།ཞེས་པ་ནས། གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་
པར་ཟད།4

།ཅེས་པའི་བར་གྱིས། ཁྱབ་འབྲེལ་མི་ཤེས་པ་ལ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་
ཚད་མ་དཔེའི་སྟེང་དུ་སྟོན་ལ། ཁྱབ་འབྲེལ་ཤེས་པའི་མཁས་པ་ཕྱོགས་ཆོས་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༦ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༢ ཕྲེང་། ༦
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༢ ཕྲེང་། ༤
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༢ ཕྲེང་། ༦

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 221

ནི། གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་བརྗོད་པའམ་ཚད་མ་སྟོན་དགོས་པར་ཟད་ཀྱི། ཁྱབ་འབྲེལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྟོན་མི་དགོས་ཞེས་པའོ།།
དེས་ན། དཔེ་ལ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ཚུལ་གསུམ་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་
བྱེད་པའི་ཚད་མ་སྟོན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འབྲེལ་ཤེས་ན།1

།ཞེས་
པ་ནས། དྲན་པ་ཡང་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར།2

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས། ཁྱབ་འབྲེལ་ཤེས་ཟིན་དྲན་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲུབ་ངག་འགོད་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདི་དག་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་བཤད་པ་སྔོན་ཆད་གངས་རིའི་ཁྲོད་དུ་ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ལ། འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ནི་གཞུང་སྔ་མ་ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་འཆད་པར། འགྲེལ་པ་མཁན་པོ་ཕལ་ཆེ་བ་མཐུན་ཅིང༌། རང་འགྲེལ། ཤཱཀྱ་བློ། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའ་འགྲེལ་བཤད་སོགས་ན་ཆེས་གསལ་བར་ཡོད་པས། བློ་ ིགྲོས་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་བལྟས་པས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། འདིར་ནི་ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་འགྲེལ་ཚིག་རྒྱ་ཆེར་འབྲི་བ་ལ་ངལ་བ་མ་བྱས་སོ། །ཛཱ་མ་རིས། གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་ཟད།3

།ཅེས་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་ནི། མ་བརྟགས་པའམ།
བརྟགས་ཀྱང་མགོ་རྨོངས་པའི་བབ་ཅོལ་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །སྒྲུབ་ངག་གི་ཚུལ་ལ་བཤད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང༌། མདོར་བསྡུ་བར་འདོད་ནས་མ་སྤྲོས་སོ། །ཐུབ་པའི་ཉི་མ་ལས་གཞན་པ། །འཇིག་རྟེན་ཉི་མ་མཐའ་དག་ནི། །ཨུ་དུམ་བ་ར་རྒྱས་པའི་ཚལ། །རྐང་འཐུང་མཆོག་ལ་མུན་པ་སྟེ། །གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཆུ་སྐྱེས་ལ། །བདག་བློ་ཐུབ་པའི་ཉི་མ་བཞིན། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།
གཉིས་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་ལ།
གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་བཤད་པ་དང༌། བཟློག་ཕྱོགས་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་གཞག་པ། རྣམ་གཞག་དཔྱད་པ། དབྱེ་བ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༢ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༢ ཕྲེང་། ༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༢ ཕྲེང་། ༦

222 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དགག་གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ལ་ངེས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ལ་ཕྱོགས་ཁྱབ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ལ། ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་ལ་ཕྱོགས་ཁྱབ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ། །ཚུལ་འདི་ནི་ཁྱེད་རང་གིས་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས། ཞེས་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན་ངེས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་ཁས་སོ།།
དེས་ན། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་གསུམ་ལའང༌།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ཚུལ་གསུམ་སོ་
སོའ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ངེས་པ་སྨོས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ ིཀྱི་ཟུར་དུ་ངེས་པ་སྨོས་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ལ། སྡེ་བདུན་གྱི་གཞུང་གི་ཆ་དུ་མ་ལས་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ངེས་པ་དངོས་སུ་སྨོས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་གསུམ་ ིཚང་ན་ཕྱོགས་ཁྱབ་ངེས་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ལ་ངེས་པས་མ་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའ་མཚན་ཉིད་ལ་མ་བརྟགས་པར་ཟད་དོ། །དེས་ན། ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ ིབློས་ངེས་དགོས་ན། གྲུབ་ནའང་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པར་མཚུངས་པས། རྒྱུ་མཚན་ཀྱང་འཁྲུལ་པ་ཁོ་ནའོ། །རང་ལུགས་ནི། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའོ།།གཉིས་པ་རྣམ་གཞག་དཔྱད་པ་ལ། ཚུལ་གསུམ་སོ་སོ་ངོས་བཟུང་ཞིང་འགལ་མི་འགལ་
དཔྱད་པ་དང༌། ལྟོས་གཞི་གསུམ་ངོས་བཟུང་ཞིང་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་དང༌། རྒོལ་བ་གང་གི་ངོར་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་མིན་དཔྱད་པ་དང༌། རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཕྱོགས་ཆོས་ནི་རྟགས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༡ ཕྲེང་། ༣

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 223

སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པར་ངེས་པ་ཡིན་ལ། འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་དོན་ཡིན་འགོད་རྣམས་ལ་ནི། ཆོས་ཅན་དེ་རྟགས་དེ་ཡིན་པ་དང༌། ཡོད་འགོད་རྣམས་ལ་རྟགས་དེ་ཆོས་ཅན་དེ་ལ་ཡོད་པ་ལ་འདོད་དོ། །རྗེས་ཁྱབ་ནི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ཡིན་པ་དང༌། ལྡོག་ཁྱབ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ལོག་ལ་རྟགས་ལོག་གིས་ཁྱབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ། དེས་ན་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ཚེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་འགལ་བར་ཐལ། བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་དང་རྟག་པ་ལ་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། རྟག་པ་ལ་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ན་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ཏོ།།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་མི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱས་ན་མི་རྟག་
པས་ཁྱབ་པ་དང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན། དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་ན། གང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་བྱས་ཞེས་པ་དང༌། གང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། སྒྲ་ནི་བྱས་ཞེས་པ་དེ་དག་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་དང་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང༌། ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་སྔར་ལྟར་སྨྲའོ།།1
ཁ་ཅིག །ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྔར་དང་འདྲ་བ་ལ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་མཚན་
ཉིད། རྟགས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དང༌། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ། ཞེས་སྨྲས་ནས། བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། རྟག་པ་ལ་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་གཉིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན། མི་རྟག་པ་དང་རྟག་པ་ཡིན་པས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༥ བ ༥ སྔར་ལྟར་སྨྲས།།

224 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སུ་འགྲོ་ལྡོག་འགལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང༌། ཁ་ཅིག །རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་མཚན་ཉིད་ཕྱི་མ་ལྟར་སྨྲས་ནས། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འགལ་བར་འདོད་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱང༌། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པ་ལ་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་ཕྱོགས་དང་པོ་གཉིས་ལ་སྐྱོན་འདི་ཡོད་དེ། རྟག་པ་ལ་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ན་ཁྱོད་རྟག་པ་ཡིན་པ་འབུད། རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་ལའང་དེས་རིགས་བསྒྲེ་བར་བྱ་ཞིང༌། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན་ཁྱོད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས་སོ།།
ཕྱོགས་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་ནི། དངོས་འགལ་འབའ་ཞིག་ཁས་ལེན་དགོས་པ་འབྱུང་སྟེ། འདི་
ལྟར། རྟག་པ་ལ་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མཚན་ཉིད་ལ་འབུད། རྟགས་དངོས། འདོད་ན། རྟག་པ་ཡིན་པ་འབུད། ཕུད་མཚམས་དངོས་ལ་འབུད། རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས་སོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་འདོད་པ། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་རྟགས་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་རྗེས་ཁྱབ་དང༌། ཆོས་ལོག་ལ་རྟགས་ལོག་གིས་ཁྱབ་པ་ལྡོག་ཁྱབ་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་རྟགས་ལ་ཆོས་ཀྱིས་ཁྱབ་ན། ཆོས་ལོག་ལའང་རྟགས་ལོག་གིས་ཁྱབ་པ་དང༌། ཆོས་ལོག་ལ་རྟགས་ལོག་གིས་ཁྱབ་ན། རྟགས་ལའང་ཆོས་ཀྱིས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 225

ཁྱབ་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་རྗེས་ཁྱབ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་གཅིག་གྲུབ་ན། ཅིག་ཤོས་ཀྱང་གྲུབ་དགོས་པར་འདོད་པ་རིགས་པ་སྨྲ་བ་དག་གི་སྤྱིའི་ཚུལ་ཡིན་ཞིང༌། ཁྱེད་རང་ཡང་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ནམ་མཁའ་གཞལ་བྱར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྟག་པ་ལ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ལན་གདབ་པར་ནུས་པ་ཡོད་ན། ཁོ་བོས་མཆོག་སྦྱིན་པར་བྱའོ། །ཅི་སྟེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ལོག་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །རྟག་པ་ལ་གཞལ་བྱས་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེ་ན། འོ་ན། གཞལ་བྱ་སྒྲ་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།
གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བུ་ཡོད་ངེས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་བདག་དང་བཅས་པ་
རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། བདག་དང་བཅས་པ་ལ་ཡོད་ངེས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཡོད་ངེས་མ་ཡིན་པ་ལ་བདག་བཅས་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་དང་བཅས་པ་དེ་མེད་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡོད་ངེས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་ལྡན་དག་ལྐུགས་པར་མ་གྱུར་ན་ལེགས་སོ། །གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མིག་ཤེས་ཡིན་ན་ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་1

ན། གཟུགས་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། མིག་
ཤེས་ཡིན་ན་ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་མིན་ན་ཚད་མ་མ་ཡིན་ན། གཟུགས་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། མིག་ཤེས་ཡིན་ན་ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་མིག་ཤེས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །རྩ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མིག་ཤེས་ཡིན་ན་ཚད་མ་མ་ཡིན་ན། གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པར་ངེས་པ། ཞེས་སོགས་སྨྲ་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་ཐལ། སྒྲ་སྒྲ་ཡིན་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཕྱིར་དེས་ན་འདི་ལྟ་བུ་གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་སྨྲས་ནས། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༧ ན ༢ ཞེས་བཀོད་ན།། གཙང་། ཤོག ༡༢༧ ན ༢ ཅེས་བཀོད་པ་ན།

226 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།།
༈ གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགོད་ཚུལ་དང་
མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་གཞི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དེའི་ཆོས་སུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས། ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ཚད་མས་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས། དེ་གཉིས་ཀ་ཡང༌། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །དོན་འདི་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་ལུགས་དག་ལས་གསལ་བར་བསྟན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་ནི། རྗེས་དཔག་བྱ་དང་དེ་མཚུངས་ལ། །ཡོད་དང་མེད་ལ་མེད་པར་ནི། ངེས་པ། རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ནི་འདིར་ཤེས་པར་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཅན་ཏེ། དེ་ལ་མངོན་སུམ་མམ་རྗེས་སུ་དཔག་པས་མཐོང་བའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དེ་དང་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་ཡོད།1

ཅེས་པ་ནས། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་རིགས་མཐུན་པ་ལ་ཡོད་པའི་གཏན་ཚིགས་དེའི་མེད་པ་ཉིད་ནི་ཚུལ་གསུམ་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །མཐར་སྨོས་པའི་ངེས་པ་ཉིད་ནི་ཚུལ་གསུམ་ག་ལ་བལྟའོ།2

།ཞེས་སོགས་དང༌། རིགས་ཐིགས་ལས་ཀྱང༌། ཚུལ་གསུམ་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ནི་རྗེས་
སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དང༌། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་དང༌། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའོ།3

།ཞེས་སོགས་དང༌། གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ་སོགས་ལས་
ཀྱང༌། དེ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་སོ།།
དེ་ཡང་ཁྱབ་པ་ལ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། རྗེས་ཁྱབ། ལྡོག་ཁྱབ། དངོས་ཁྱབ། བཟློག་པའི་ཁྱབ་
པ་རྣམས་སོ། །དང་པོ་གཉིས་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ལ། དངོས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ནི། དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ལ་ཆོས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལས་བཟློག་པའི་ཁྱབ་པ་ནི། ཆོས་ལོག་ལ་རྟགས་ལོག་གིས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༥༡ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༥༣ ཕྲེང་། ༥
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༡༣ ཕྲེང་། ༡༤

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 227

ཁྱབ་པ་ཡིན་ལ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ནི། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གཅིག་ཡོད་ན་གཅིག་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ལ། དངོས་བཟློག་གཉིས་གཅིག་ཡོད་ན་གཅིག་ཡོད་པས་ཁྱབ་མི་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་རྟགས་ཡང་དག་ལ་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པའི་ཁྱབ་པ་ངེས་པར་གྲུབ་དགོས་ཤིང༌། མ་གྲུབ་ན་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་ལ། དངོས་ཁྱབ་དང༌། གོ་བཟློག་གི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་ཅིང༌། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་མཉན་བྱ་བཞིན་ནོ།།
དེས་ན་རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བཀོད་པའི་རྟགས་ལ་ཁྱབ་པ་གྲུབ་མ་གྲུབ་རྩི་བ་ནི། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་མ་གྲུབ་རྩི་བ་ཡིན་གྱི། གོ་བཟློག་གི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་མ་གྲུབ་རྩི་བ་ནི་མ་ཡིན་ལ། གྲུབ་པ་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ཅིང་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་དོ། །ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་མ་གྲུབ་རྩི་བ་ནི། གཙོ་བོར་དངོས་ཁྱབ་ཚད་མས་གྲུབ་མ་གྲུབ་རྩི་བ་ཡིན་པས། ཁྱབ་པ་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ལ་དངོས་ཁྱབ་ངེས་པར་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་ལ། རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཁྱབ་པ་ཡོད་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། མྱུ་གུ་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པ་ལ། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལན་ཅིག་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང༌། དངོས་ཁྱབ་མ་གཏོགས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གྲུབ་ན། རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལན་ཅིག་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བ་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པས། རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལན་ཅིག་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བ་ལ་ཡོད་ན། རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལ་དེས་ཁྱབ་པ་ཡོད་ཀྱང༌། དེ་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། གཞི་མ་གྲུབ་པ་ལ་བདག་མེད་པས་ཁྱབ་པ་ཡོད་ཀྱང༌། གཞི་མ་གྲུབ་ཡོད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་འདྲའི་རིགས་ཅན་ཤིན་ཏུ་མང་བས། བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་དཔྱད་པས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ།།
སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེའི་དངོས་ཁྱབ་གོ་བཟློག་གི་སྦྱོར་བ་
ལ། རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་དགོས་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ་དངོས་ཁྱབ་ཡོད་ན། གོ་བཟློག་གི་ཁྱབ་པ་ཡོད་མི་དགོས་སོ། །དེས་ན་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ཞེས་པ་ནི། རྟགས་

228 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པའི་ཁྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ལ། རྟགས་ལ་ཆོས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་དང༌། ཆོས་ལོག་ལ་རྟགས་ལོག་གིས་ཁྱབ་པ་ནི། སྒྲས་དངོས་ཟིན་ལྟར་གྱི་ཁྱབ་པ་དང༌། དེ་ལས་གོ་བཟློག་པའི་ཁྱབ་པ་ཡིན་པས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་དང༌། གོ་བཟློག་པ་ནོར་བའི་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་མ་འཇུག་ཅིག །ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གིས་རྗེས་ཁྱབ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དོན་ཀྱང༌། སྒྲུབ་ངག་དེ་ལས་རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་ནུས་ཤིང༌། དེའི་ཤགས་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ངེས་རྟོགས་ནུས་པས་རྗེས་འགྲོ་དངོས་བསྟན་དང༌། ལྡོག་ཁྱབ་ཤགས་བསྟན་ཞེས་བྱའི། རྟགས་ལ་ཆོས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་རྗེས་ཁྱབ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། རྗེས་ཁྱབ་དངོས་བསྟན་དུ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་ལྟོས་གཞི་གསུམ་ངོས་གཟུང་ཞིང་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་
ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལྟོས་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཆོས་ཅན་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས་དོན་མཐུན་པ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེའི་སྤྱིས་དོན་མི་མཐུན་པ། དེ་དག་གི་དོན་ཀྱང་། ཆོས་ཅན་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེར་མཚུངས་པ་དང་མི་མཚུངས་པ་ལ་འདོད་དོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྒྲ་དང་རྟག་པ་ཡིན་པར་མཐུན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ལན་མེད་དོ། །མཚན་ཉིད་འདི་ལྟར་བྱས་ནས། རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ངེས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་ངེས་པ་ལ། བྱས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་དགོས། དེ་ངེས་པ་ལ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་1

ངེས་དགོས། དེ་ངེས་པ་ལ་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་མཐུན་
པ་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༩ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༢༨ བ ༦ མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་དགོས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 229

ཡང་ཁ་ཅིག །མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས་དོན་
མཐུན་པ་ཟེར་བ་ནི། ཧ་ཅང་མི་འཚམ་པའི་བབ་ཅོལ་ཏེ། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བྱུང་གིས་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། རྩོལ་བྱུང་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་མཐུན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ།།
ཅི་སྟེ་དེའི་དོན་ནི། རྟགས་དང་ཆོས་གཉིས་ཀར་དུ་མཐུན་པ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། སྒྲུབ་ཚུལ་
ལྟར། རྟགས་དེ་དང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་དེ་ཡིན་པར་མཚུངས་པའམ། ཡོད་པར་མཚུངས་པ་ལ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན། དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། གཞལ་བྱས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་སོགས་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་དང་རྩོལ་བྱུང་ཡིན་པར་མཐུན་པ་དང༌། གཞལ་བྱ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཡིན་པར་མཐུན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ཚེ་ན། སྒྲ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ཏེ། མཐུན་པའི་དོན་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པར་མཚུངས་པ་ཡིན་པས། རང་ཉིད་རང་དང་མཚུངས་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཁས་བླངས་ན། མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བར་ཐལ། སྒྲ་ལ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་ངོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ།།
འོ་ན། མི་རྟག་པ་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐུན་པའི་དོན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་མཚུངས་པ་ཡིན་ལ། མི་རྟག་པ་རང་ཉིད་རང་དང་མཚུངས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པ་ཁྱེད་རང་ལ་ཡང་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཁས་ལེན་པས། འཁོར་གསུམ་མོ། །བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ལ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཞིང་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཁྱེད་རང་ཡང་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་གསལ་རྟགས་མཐའ་དག་ཁས་ལེན་ནོ།།གཞན་ཡང༌། དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པར་

230 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས་དོན་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ནི། ཁྱེད་རང་གིས་ཆོས་ཅན་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས་དོན་མཐུན་པ་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། དེའི་དོན་ཀྱང་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་དེར་མཚུངས་པ་ལ་ཁས་བླངས་པ་དེར་ཁས་ལེན་ངོ་སྤྲད་པར་བྱའོ། །འདོད་ན། མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བར་ཐལ། ཁྱོད་དུང་སྒྲ་ལ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །ཡང་དེ་ལ་འདོད་ན། ཁྱོད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་མིན་པར་ཐལ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས་སོ། །ཡང་སྒྲ་དེ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྟོས་གཞི་གཉིས་སུ་ངེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ཡང་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མ་ངེས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟགས་ཡང་དག་གི་ལྡོག་ཁྱབ་ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་མི་མཐུན་དཔེ་ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་དང༌། སྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་གྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས་དོན་མཐུན་པ་སོགས་གང་ལ་འདོད་ཀྱང༌། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། མི་རྟག་པ་དང་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་གཞག་པ་ལ། སྒྲ་བཤད། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་
ནི། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པར་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པ་དང༌། སྒྲ་དང་དེར་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདིས་མཚོན་ནས་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་ཁྱོད་ཆོས་དེ་དང་ལྡན་པ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་ཁྱོད་ཆོས་དེ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ། དབྱེ་བ་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་དབྱེ་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆོས་དེས་ཁྱབ་པ་དང༌། མ་ཁྱབ་པ་གཉིས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 231

དབྱེ་ན། གཞན་པ། འགལ་བ། མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གསུམ་སྟེ། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཤེས་བྱ་དང་རྟག་པ་དང་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་པའི་དོན་ཀྱང་ཡོད་ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དུང་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །མཚན་ཉིད་ཡོད་ལ་སྒྲ་བཤད་པའི་དོན་མེད་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་བཤད་པའི་དོན་ཡོད་ལ། མཚན་ཉིད་མེད་པ་ནི་མི་སྲིད་དོ། །གཉིས་ཀ་མེད་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའོ། །ཚུལ་འདིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ད་ནི་འདི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
ལ། ཡོད་པ་དང་མཐོང་བ་དང་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཚད་མ་ཙམ་གྱིས་ཡོད་མཐོང་ངེས་པ་ཕན་ཚུན་ཁྱབ་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་ཀྱི་རྒོལ་བ་དེས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་གང་རུང་ལ་ཡོད་པར་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཡིན་ན། རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་ཕྱོགས་གཉིས་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་དེས་ངེས་པ་དང་མཐོང་བས་ཀྱང་ཁྱབ་ཅིང༌། སྤྱིར་རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་ཡོད་པ་ལ་རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་མཐོང་བ་དང་ངེས་པས་ཁྱབ་ཀྱང༌། རྒོལ་བ་དེས་མཐོང་བ་དང་ངེས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྒོལ་བ་དེས་ཡོད་པ་དང་མཐོང་བ་དང་ངེས་པ་ཡིན་པར་བཟུང་བ་ཙམ་ལ། རྒོལ་བ་དེས་མཐོང་བ་དང་ངེས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན། རྒོལ་བ་དེས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བའི་དོན་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་
མཚོན་ན། མི་རྟག་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ཞིང༌། ཁོ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཉིད། ཁོ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་ངེས་དགོས་ལ། མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཁོ་ཆོས་དེར་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང༌། ཁོ་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་ཡིན་དགོས་པར་ཚད་མས་ངེས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཡང་མ་ངེས་ན། རྗེས་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་པར་གསུངས་པ་ནི།
ངེས་ཚུལ་ཁྱད་པར་བ་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །འདི་ལྟར་རྟོགས་ན། རྗེས་ཁྱབ་ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཁོ་ནའི་ཚིག་ཕྲད་དང་འབྲེལ་བའི་ངེས་

232 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པ་སྨོས་པའི་དོན་ཀྱང་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། གཞན་དུ་ན་ཚིག་ཙམ་ཞིག་སྒྲོགས་པར་ཟད་དོ། །མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བ་དང་ངེས་པའི་ཚུལ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལའང་རིགས་བསྒྲེས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན། ཤེས་བྱ་ལ་མཐོང་ན་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བར་ཐལ་བ་སོགས། སྐྱོན་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་ཏེ་བདེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་དེང་སང་གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་རྟོག་གེ་པ་དག་གླང་པོ་ཆེའི་གཟུགས་ལ་རྟོག་པའི་དམུས་ལོང་དང་མཚུངས་པར་གྱུར་ཀྱང༌། རང་གི་ཚུལ་མངོན་པར་མི་ཤེས་སོ།།
ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟགས་ཡང་དག་
གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་པས་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཡོད་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་མི་སྲིད་པས། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་ཉེས་པ་དང༌། གཞི་ཆོས་ཅན་ཁེགས་ན་དེ་དང་ཆོས་ཚོགས་པའང་ཁེགས་པས་དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྱུར་པའི་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག། །གང་ཟག་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས། ཁྱོད་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཏུ་མེད་དེ། ཞེས་འགོད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གང་ཟག་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་ཏུ་མེད་པར་བསྒྲུབས་པ་ཙམ་གྱིས། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་རང་ལྡོག་ནས་ཡོད་པ་མི་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་བླུན་པོ་ཁ་ཅིག །དེ་ལྟ་བུའི་བདག་གི་སྒྲ་དོན་ཆོས་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བས་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་གི་སྒྲ་དོན་མེད་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་པས་རང་གི་མཚང་བསྒྲགས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་དག་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཆོས་ཅན། མེད་དེ། ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་
གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ནི། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་བ་དང༌། དེར་སྣང་བའི་སྒྲ་དོན་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས། ཤེས་འདོད་ཞུགས་ཤིང༌། དེར་སྣང་བའི་སྒྲ་དོན་གྱི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཚད་མས་གྲུབ་ལ། གང་ཟག་རང་རྐྱ་བ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 233

ཆོས་ཅན་དུ་མ་བཟུང་ན། གང་ཟག་གི་བདག་རང་ལྡོག་ནས་མི་ཁེགས་ཤིང༌། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་དེ་དང་དེར་སྣང་གི་སྒྲ་དོན་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ནས་འཇུག་པས་སྒྲ་དོན་ཆོས་ཅན་དུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་ཀྱང་མེད་དོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ལ། གང་ཟག་རང་རྐྱ་བ་ཡང་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཞིང༌། གང་ཟག་རང་རྐྱ་བའི་སྒྲ་དོན་ཀྱང་ཆོས་ཅན་ཡིན་ནོ།།
སྒྲ་དོན་ཆོས་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པ་ནི། དེའི་སྒྲ་དོན་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་དེ་དང་དེའི་སྒྲ་དོན་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་ཤིང༌། ཕྱིས་ཀྱང་དེ་དང་དེར་སྣང་གི་སྒྲ་དོན་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ནས་འཇུག་ལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས། དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་དོན་གྱི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མི་མཚུངས་ཏེ། སྒྲའི་སྒྲ་དོན་ལ་བྱས་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གཞི་གྲུབ་པས་ཁྱབ་ལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་ཤེས་འདོད་ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་དོ།།
འདི་ལ་ཡང་བརྟག་པ་འདི་ཡོད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ། བདག་དེ་
ལྟ་བུ་མེད་དེ། བདག་དེ་ལྟ་བུ་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྦྱོར་རམ། འོན་ཏེ་མེད་དེ། ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་འགོད། དང་པོ་ལྟར་ན། དམ་བཅའ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་གི་སྒྲ་དོན་ཆོས་ཅན། མེད་པར་ཐལ། ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས་སོ། །རྫས་སྔོ་འཕྱུར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་མེ་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་སོང་ཚེའང༌། གཞི་དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་དོན་ཆོས་ཅན་དུ་ཐལ་བར་མཚུངས་སོ། །འདོད་ན། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་མངོན་སུམ་ཚད་མས་དངོས་སུ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང༌། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་སྤང་དཀའ་བར་སེམས་སོ།།
དེ་བས་ན་རང་ལུགས་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་
ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་ཀྱང་མེད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ལ་ནི། ཆོས་ཅན་དང་

234 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

མེད་ངེས་ཀྱི་ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པས། ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དམ་བཅའ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ལ། ཆོས་ཅན་གཞི་གྲུབ་ན། དམ་འཅའ་ཚད་མས་བསལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་ཆོས་ཅན་དེ་གཞི་མ་གྲུབ་ན་ཆོས་ཅན་དེ་དང་མེད་ངེས་ཀྱི་ཚོགས་དོན་གཞི་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་ན་རི་བོང་གི་རྭ་མེད་ངེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བཞིན་ནོ། །རྟགས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་བའི་སྐྱོན་ཀྱང་མེད་དེ། བདག་དེ་ལྟ་བུ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། བདག་དེ་ལྟ་བུ་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་དམིགས་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཅན་ཞེས་པའང་བློ་ངོར་དགག་ཆོས་དང་བསྒྲུབ་ཆོས་རྟགས་ཀྱིས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་ཡིན་པས་ཆོས་ཅན་ཞེས་བྱའི། དོན་སྟེང་ནས་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་ཁྱད་གཞི་ལྟ་བུར་ཡོད་ནས་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྟགས་ངེས་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་མི་འགལ་ཏེ། གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡིན་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ།།
དེ་བས་ན་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པས་དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བ་དང༌། ཕྱོགས་
ཆོས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ལ་ལན་འདི་ལྟར་སྨྲ་བར་བྱའི་ངལ་བ་གཞན་གྱིས་དུབ་པར་མི་བྱའོ། །དོན་འདི་ནི་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་གསལ་བར་བཤད་དོ། །མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང༌། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལའོ།1

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་། རང་
གི་རྟེན་དུ་གཞི་གྲུབ་དགོས་པའི་ཆོས་ཅན་བཀག་ན་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་ཡོད་པ་བཀག་པ་ཙམ་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་སོ།།
གསུམ་པ་རྒོལ་བ་གང་གི་ངོར་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་དཔྱད་པ་ནི། ཕྱི་རྒོལ་བསྒྲུབ་བྱ་
ལ་ཤེས་འདོད་དང་ལྡན་པ་ལ་སྔ་རྒོལ་ཡང་དག་གིས་རྟགས་བཀོད་དེ། ཚུལ་སོ་སོའ་སྒྲུབ་བྱེད་ཇི་ ིཙམ་བསྟན་དགོས་པ་བསྟན་པ་ལས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་ཤིང༌། བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པ་ལ་སྔོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དུས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྲོ་བའི་དུས་ཡིན་ལ། བསྒྲུབ་བྱ་ཚད་མས་ངེས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༣

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 235

པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེས་པ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་1

ཞེས་བརྗོད་དོ། །སྔ་རྒོལ་གྱི་ངོར་རྟགས་
ཡང་དག་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྔ་རྒོལ་ཡང་དག་གི་ངོར་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ངོར་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་ལ་བརྗོད་ཕྱིར།2

།ཞེས་གསུངས་པས་སོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་
མི་འཐད་དེ། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགོད་མཁན་གྱི་སྔ་རྒོལ་ཡང་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་བྱས་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་བྱས་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རང་ཉིད་ངེས་ཤིང་གཞན་དག་ལ། །ངེས་པ་སྐྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིས། །ཕྱོགས་ཆོས་འབྲེལ་བ་བསྒྲུབ་བྱ་དག །བརྗོད་པ་ལས་
གཞན་སྤང་བར་བྱ།3

།ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་ལ་བརྗོད་ཕྱིར།4

།ཞེས་པས་
ནི། རྟགས་ཡང་དག་འགོད་དགོས་ཀྱི་རྒོལ་བ་ཡིན་ན་ཤེས་འདོད་ཡོད་དགོས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་དེར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། སྔ་རྒོལ་དེ་འདྲའི་ངོར་སྒྲ་མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། སྔ་རྒོལ་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་གྲུབ་པ་དེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྔ་རྒོལ་གྱི་ངོར་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ལ། སྔ་རྒོལ་གྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་པ་ན་སྔ་རྒོལ་གྱི་ངོར་བྱས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། དེང་སང་གི་རྟོག་གེ་པ་བླུན་པོ་དག །ཕྱོགས་ཆོས་སྔ་རྒོལ་ལ་མ་གྲུབ་པ། མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་སྨྲ་བ་དང༌། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྔ་རྒོལ་གྱི་ངོར་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པར་སྨྲ་བའི་འགལ་བའི་ཁུར་ཆེན་དངོས་སུ་ཁྱེར་བ་ལའང་ཞུམ་པ་མི་མངའ་བ་ཨེ་མ་རྨོངས་པའི་ཁོལ་པོ་ངོ་མཚར་ཏོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་བྱེད་པ་ཆེར་ཆུང་ཞིང༌། ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ།།
བཞི་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་ལ། དགག་གཞག་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༥༣ ན ༤ སོང་ཞེས་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༢ ཕྲེང་། ༡༤
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༩ ཕྲེང་། ༡༡
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༢ ཕྲེང་། ༡༤

236 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང༌། ཆོས་དང༌། རྟགས་གསུམ་ག་ལ་རློམས་ཚོད་དང༌། སོང་ཚོད་གཉིས་གཉིས་ཏེ། འདི་ལྟར་འགོད་པ་པོས། དོན་རང་མཚན་གྱི་སྒྲ་ཆོས་ཅན་དང༌། མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང༌། བྱས་པ་རྟགས་སུ་རློམས་ནས་བཀོད་ཀྱང༌། སོང་ཚོད་ལ། སྒྲའི་དོན་སྤྱི་དང༌། མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་དང༌། བྱས་པའི་དོན་སྤྱི་རྣམས་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་དང་རྟགས་རྣམས་སུ་སོང་བ་ཡིན་གྱི། རང་མཚན་དུ་གྱུར་པའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་ལ་རྟགས་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བཀོད་པའི་ཚེ། འགོད་པ་པོའ་རློམས་ཚོད་ལ་དོན་རང་ ིམཚན་གྱི་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་པར་རློམས་ཀྱང༌། སོང་ཚོད་ལ། བྱས་པའི་དོན་སྤྱི་སྒྲའི་དོན་སྤྱི་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱིར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བར་ཐལ། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་རྟགས་སུ་འགོད་ཚུལ་དང༌། སྒྲུབ་ཚུལ་ཡིན་སྒྲུབ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེའི་ཚེ་རློམས་ཚོད་ལ་དོན་རང་མཚན་གྱི་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་པ་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་དུ་རློམས་ཀྱང༌། སོང་ཚོད་ལ་དོན་སྤྱི་གསུམ་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱས་པའི་དོན་སྤྱིས་སྒྲའི་དོན་སྤྱི་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱིར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དང༌། ཁྱབ་པ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲའི་དོན་སྤྱི་བྱས་པའི་དོན་སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། བྱས་པའི་དོན་སྤྱི་ཡིན་ན་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱས་པའི་དོན་སྤྱི་དང་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་མི་འགལ་ན། བྱས་མི་རྟག་གི་ལྡོག་པ་ཡང་མི་འགལ་བར་མཚུངས་སོ།།
གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་
ཡིན་ན། རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཁྱོད་རང་གིས་ཀྱང་ཁས་བླངས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཡང་མཚུངས་སོ། །རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 237

བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གིས་སྒྲུབ་དགོས་ཤིང༌། དགག་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་འགོག་དགོས་ལ། ཁྱབ་བྱེད་བཀག་ན་ཁྱབ་བྱ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་རློམས་ཀྱང༌། སོང་ཚོད་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱར་སོང་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱར་སྔ་རྒོལ་གྱིས་ཞེ་བས་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་གྲུབ་ན་སྔ་རྒོལ་གྱི་ཞེ་འདོད་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱར་རློམས་པ་ཡིན་པ་འབུད་དོ། །འདི་དག་ལ་ད་དུང་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང༌། རེ་ཞིག་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ།།
འདི་དག་གིས་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཡིན་ན་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་
འདོད་པ་ཐམས་ཅད་རིགས་བསྒྲེས་ཏེ་དགག་པར་བྱའོ། །རང་མཚན་ཡིན་ན་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། རང་མཚན་ཡིན་ན་ཆོས་དུ་མ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་ཏོ།།
རང་ལུགས་ནི། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། སྒྲ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་
པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས། བྱས་པ་རྟགས་ཡིན་ལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་རྟགས་རྣམས་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཞིང༌། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སོགས་ཡིན་ན། རིམ་པ་བཞིན་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་དང་བྱས་པ་རྣམས་ཡིན་དགོས་པས་སྒྲོ་བཏགས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་དང་བྱས་པ་གསུམ་སྒྲོ་བཏགས་མིན་ཞིང༌། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སོགས་ཡིན་ཀྱང༌། སྒྲ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་དང༌། མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པ་དང༌། བྱས་པ་རྟགས་ཡིན་པ་རྣམས་ནི་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གསུམ་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། བསྒྲུབ་
བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་འབྲས་བུའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། སྒྲ་བཤད། མཚན་

238 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་དཔྱད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་འབྲས་བུས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་འབྲས་བུ་དེའི་རྒྱུ་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུའི་རྟགས་ཞེས་བྱའོ།།
གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པར་བཀོད་པའི་འབྲས་བུ་
དེའི་རྒྱུ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས། རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ནི། དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་དངོས་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་དང༌། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་འཛིན་ཉན་ཤེས་རང་རྒྱུ་མི་རྟག་པའི་སྒྲ་སྔོན་དུ་སོང་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྩོལ་བྱུང་ཉན་ཤེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་སྔོན་སོང་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་དང༌། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་དབང་ཡིད་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། དབང་ཡིད་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་མེད་ན་མི་སྐྱེ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་དང༌། སྡུག་བདེན་རང་རྒྱུ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་རྒྱུའི་རང་ལྡོག་སྒྲུབ་པ་དང༌། ཁ་ནང་བུ་རམ་གོང་བུའི་སྟེང་གི་བུ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟར་བ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་བུ་རམ་གྱི་རོ་སྔ་མས་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་འདིའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། བུ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་རྣམས་སོ།།
འདི་དག་ཀྱང་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ཤེས་འདོད་དང་སྔ་རྒོལ་གྱི་དཔག་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་རྟགས་ཀྱི་འགོད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པར་ཐ་སྙད་1

བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཤེས་འདོད་དང་
དཔག་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་རྟགས་ཀྱི་འགོད་ཚུལ་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར། འབྲས་རྟགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་འགོད་ཚུལ་གྱི་རིགས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་འདི་དག་ཏུ་གྲངས་ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་མ་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེ་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་རང་གི་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱི་ཚོགས་པ་གྲངས་མ་ཚང་ན་མི་སྐྱེ་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༥༥ བ ༤ ཐ་དད་བྱེད་པ་ གཙང་། ཤོག ༡༣༤ ན ༦ ཐ་སྙད་བྱས་པ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 239

པ་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་འབྲས་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དེ་དག་ཐ་སྙད་པ་མ་གཏོགས་དོན་ཐ་དད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའང་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའོ།།
བཞི་པ་རྣམ་གཞག་དཔྱད་པ་ལ། རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང༌། ཚུལ་
གསུམ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་དང༌། རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་ཐལ་བའི་དོགས་པ་བཅད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་དུ་ཡོད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ན། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ནི་མེ་དང་རྟགས་ནི་དུ་བ་ཉིད་ཡིན་ལ། མེ་ཡོད་དང་དུ་ཡོད་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་རྟགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ནི་དེང་སང་གི་རྟོག་གེ་པ་རྣམས་ལ་རླུང་ལྟར་གྲགས་མོད་ཀྱི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གནོད་པ་དུ་མའི་གནས་སུ་རྟོགས་ཏེ། འདི་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མེ་མ་ཡིན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་ཐལ། མེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དུ་ལྡན་ལའི་སྟེང་དུ་དུ་བ་ཁེགས་པར་ཐལ། མེ་མ་ཡིན་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཁྱབ་བྱེད་བཀག་ན་ཁྱབ་བྱ་ཁེགས་པས་སོ། །གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཚང་མང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེར་བཀོད་པའི་ཚེ། ཚང་མང་དང་དུ་ལྡན་ལ་གཉིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་མཐུན་པའི་དོན་དུ་བར་མཐུན་པ་དང་མེར་མཐུན་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཚང་མང་དུ་བར་མཐུན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང༌། མེ་མ་ཡིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཅན་ལ་དང༌། རྟགས་དུ་བ་དང༌། མཐུན་དཔེ་ཚང་མང་གསུམ་ག་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཐལ་ལོ།།ཅི་སྟེ། དགག་བྱའི་ཆོས་ནི་མེ་མེད་ཡིན་གྱི། མེ་མ་ཡིན་དགག་བྱའི་ཆོས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན། དེ་ལྟ་ན། མེ་ཡོད་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་གྱི་མེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་སྟེ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་དབང་ཡིད་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། དབང་ཡིད་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་ཐལ་

240 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ལོ། །འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་དབང་ཡིད་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་ཁེགས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ལ་དབང་ཡིད་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཁེགས་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རྒུད་པ་འབའ་ཞིག་ཐོག་ཏུ་འབབ་པར་འགྱུར་རོ།།རང་ལུགས་ལ། མེ་ཡོད་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་དུ་ཡོད་རྟགས་སུ་སྨྲ་བའོ། །འོ་ན། འབྲས་
རྟགས་ཞེས་ཇི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། འོ་ན། གྲང་རེག་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་མེ་ཚད་མས་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཞེས་ཇི་ལྟར་བརྗོད། འདི་ནི་དངོས་སུ་དམིགས་པ་བཀོད་ཀྱང༌། མ་དམིགས་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་ཅེ་ན། འདི་ཡང་འབྲས་བུ་དང་རྒྱུའི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་ཡིན་པས་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་དེ། དུ་ཡོད་ཀྱིས་མེ་ཡོད་འགྲུབ་པ་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྲུབ་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་ནི། རྟགས་ནི་ཕལ་ཆེར་མངོན་སུམ་
གྱིས་འགྲུབ་ལ། ཁྱབ་པ་ནི་རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་སྟོབས་ལས་འགྲུབ་བོ། །འོ་ན། རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཕྲུགས་དུས་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་པར་བྱེད་ཅེ་ན། རྒོལ་བ་དབང་པོ་རྣོན་པོས་ནི། དུ་བ་མེ་ལས་སྐྱེ་བཞིན་པ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཕྲུགས་གཅིག་གིས་དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ངེས་ནུས་ལ། དབང་པོ་འབྲིང་པོས་ནི། དང་པོར་མེ་དུ་གཉིས་ཀས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག །དེ་ནས་མེ་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག དེ་ནས་ས་ཕྱོགས་དེར་མེ་ཡོད་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག་སྟེ། དུ་བ་མེ་ཡོད་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེས་པའི་རྗེས་འགྲོ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཕྲུགས་གསུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུར་ངེས་ནུས་ལ། ཡང་ན་དང་པོར་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག།།དེ་ནས་གཞི་དེར་མེ་ལོག་པ་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག །དེ་ནས་མེ་ལྡོག་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་ལོག་པའི་གཞི་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག་སྟེ། ལྡོག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཕྲུགས་གསུམ་གྱི་བྱེད་ལས་ལས་དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུར་རྟོགས་ནུས་སོ།།
དབང་པོ་རྟུལ་པོས་ནི། དང་པོར་མེ་དུ་གཉིས་ཀས་དག་པའི་གཞི་དམིགས་པའི་མངོན་
སུམ་གཅིག །དེ་ནས་གཞི་དེར་མེ་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག །དེ་ནས་གཞི་དེར་མེ་ཡོད་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 241

སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་སྐྱེ་བར་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག །དེ་ནས་གཞི་དེར་མེ་ལོག་པ་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག །དེ་ནས་མེ་ལྡོག་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་ལོག་པར་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག་སྟེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཕྲུགས་ལྔའི་བྱེད་ལས་ལས་དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུར་རྟོགས་ནུས་ལ། ཚུལ་འདིས་རྒྱུ་འབྲས་གཞན་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་ཚད་མ་འདི་དག་ལས་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་པ་ན། མེ་ཡོད་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་དང༌། མེ་མེད་ན་དུ་བ་མེད་པར་ངེས་ནུས་པས། དུ་ཡོད་ཀྱིས་མེ་ཡོད་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་མངོན་སུམ་འདི་དག་གིས་འགྲུབ་པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། མངོན་སུམ་འདི་དག་གིས་མེ་དུའི་འབྲེལ་བའམ་ཁྱབ་འབྲེལ་དངོས་སུ་འཇལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོན་ཀྱང་མེ་ཡོད་ན་དུ་བ་སྐྱེ་བ་དང༌། མེད་ན་མི་སྐྱེ་བར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཡང༌། མེ་དུ་
ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མ་ཤེས་པར་ཐ་སྙད་ལ་རྨོངས་པའི་རྒོལ་བ་བླུན་པོ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་དེ། གཞན་དུ་ན་རྒྱང་འཕེན་དག་དུ་བ་རྒྱུ་མེད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ངོར་ནི། དུ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་མེ་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ལས་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར། མེ་ཡི་འབྲས་བུ་དུ་བ་སྟེ། །འབྲས་བུའི་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཕྱིར།1

ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་ཐལ་བའི་དོགས་པ་བཅད་པ་ནི། ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་
ལ་དུ་ཡོད་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ན། དུ་བ་དེ་དང་མེ་དེ་རྒྱུ་འབྲས་མིན་ན། འབྲས་རྟགས་སུ་མི་འཐད་ལ། རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་ན་འབྲས་དུས་ན་རྒྱུ་མེད་ཅིང་རྒྱུ་དུས་ན་འབྲས་བུ་མེད་པས། དུ་ལྡན་ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་དུས་ན་དེའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མེ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འདིའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་དུས་ན་དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་བར་འགྱུར་ལ། དམ་བཅའ་ཚད་མས་གྲུབ་དུས་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་སྟེ། ལ་ལ་མེ་ཡོད་དུས་ན་མེ་དེའི་འབྲས་བུ་དུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་བའི་དུས་ན་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་མིན་གྱི། དུ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མེ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༢ ཕྲེང་། ༡༨

242 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡོད་པ་ཙམ་ཞིག་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་ན་དེའི་ཚེ་རང་རྒྱུ་མེ་ཡོད་མི་དགོས་ཀྱང༌། སྤྱིར་ལ་ལ་རང་རྒྱུ་མེ་ཡོད་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་ཚེས་གཅིག་གི་ཉིན་མོ་ལ་ཕྱི་དྲོ་ཡོད་ན་དེའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྔ་དྲོ་ཡོད་དགོས་ཀྱང༌། ཚེས་གཅིག་གི་ཕྱི་དྲོ་ཡོད་དུས་སྔ་དྲོ་ཡོད་མི་དགོས་པས། ཚེས་གཅིག་གི་ཉིན་མོ་ལ། སྔ་དྲོ་ཡོད་དེ་ཕྱི་དྲོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ན་དམ་བཅའ་བསལ་བའི་སྐྱོན་མི་འབྱུང་བ་དང་འདྲའོ། །དེས་ན་མེ་ཡོད་པའི་དུས་ཀྱི་གཞི་དང༌། མེའི་འབྲས་བུ་དུ་བ་ཡོད་པའི་དུས་ཀྱི་གཞི་གཉིས་ཀ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ལ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས། དེ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པས་མེ་ཡོད་པ་དུས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །འབྲས་བུའི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་
ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། རང་དང་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་སྒྲུབ་རྟགས་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པ། རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་ཆོས་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པའོ། །དབྱེ་ན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཁྱད་པར་དག་པ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །ཁྱོད་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟོས་པ་རང་གི་བྱེད་ཆོས་མ་འཕངས་པ། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དངོས་པོ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་དག་དངོས་པོར་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་འགོད་པ་ནི་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་ཁྱད་པར་ལྟོས་པ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། རང་
བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ། ཁྱོད་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟོས་པ་རང་གི་བྱེད་ཆོས་འཕངས་པ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བྱེད་ཆོས་ཐ་མི་དད་པ་ལ་ལྟོས་པ་དང༌། ཐ་དད་ལ་ལྟོས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་སྐྱེ་ལྡན་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ་བྱེད་ཆོས་དངོས་སུ་འཕངས་པ་དང༌། ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང༌། གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 243

གསུམ་པ་ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་ནི། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་ལ་མཚོན་
ན། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མ་གང་གིས་ངེས་པར་བྱེད་ཅེ་ན། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ནི། དབང་པོ་རྣོན་པོས་སྒྲ་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བར་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་ནུས་ལ། དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ཁ་ཅིག་ལ་ནི། ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་སོ། །ཁྱབ་པ་ནི། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། དེའི་རྟེན་རྟགས་ལ། རྗེས་ཁྱབ་སྒྲུབ་པ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་དང༌། ལྡོག་ཁྱབ་སྒྲུབ་པ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་གཉིས། དང་པོ་ལ་རྟགས་དགོད་པ་ནི། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་རང་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་སོགས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་རང་རྒྱུ་ལས་འཇིག་པར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གློག་བཞིན་ཞེས་པ་སྟེ། དེའི་ཁྱབ་པ་དཔེའི་སྟེང་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་ཅིང༌། ཕྱོགས་ཆོས་ནི། ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱུས། འཇིག་པ་བྱས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་སྐྱེད་དམ། བྱས་པ་ལས་དོན་གཞན་པ་ཉིད་སྐྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། ཕྱིས་རྒྱུ་དོན་གཞན་མེད་དེ། བྱས་པ་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྫས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནི། རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཕྱིས་རྒྱུ་དེ་ཆོས་ཅན། བྱས་པ་འཇིག་པར་མ་སྐྱེད་པར་ཐལ། བྱས་པ་ལས་དོན་གཞན་པའི་འཇིག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཕན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་བསྟན་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་དོ།།
གཉིས་པ་ལྡོག་ཁྱབ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ནི། རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
བྱས་པས་སྟོང་སྟེ། རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བཞིན། ཞེས་པ་སྟེ། འདིའི་ཁྱབ་པ་ནི། རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལས་གཞན་པའི་དོན་བྱེད་ཚུལ་ཕུང་སུམ་བཀག་པས་འགྲུབ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་ནི། རྟག་པས་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་བྱེད་པ་ལ། འབྲས་བུ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས་གནོད་ཅིང༌། རིམ་གྱིས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ན་རྒྱུ་ལའང་འབྲས་བུ་རིམ་བཞིན་སྐྱེད་པའི་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པ་དུ་མ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། རྒྱུ་ཡང་མི་རྟག་པར་འགྱུར་གྱི་རྟག་པ་ཉམས་སོ་ཞེས་གནོད་

244 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པ་བསྟན་པས་འགྲུབ་བོ།།
དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས། འབྲེལ་བ་མེད་པར་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་ངེས་པ་མེད་དེ།1

ཞེས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་འགྲུབ་པ་ལ་འབྲེལ་བ་འགྲུབ་དགོས་པར་བཤད་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལས་ཐ་དད། མི་རྟག་པ་ལོག་ན་བྱས་པ་ལྡོག་པ་ནི། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་བའི་དོན་ཡིན་ལ། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་བའི་དོན་ལྡོག་གི་མི་རྟག་པ་ལོག་ན་བྱས་པ་ལྡོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་འདིས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་འདིས། མི་རྟག་པ་ལོག་པའི་གཞི་ལ་བྱས་པ་ལོག་པས་ཁྱབ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། རྟགས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་བའི་དོན་ལྡོག་གི །མི་རྟག་པ་ལོག་པའི་གཞི་ལ་བྱས་པ་ལོག་པས་ཁྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ངེས་པ་དང༌། རྟགས་བྱས་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
ད་ནི་འདི་བསམ་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས། རྟག་པ་ལ་
བྱས་པས་སྟོང་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས། རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་བྱས་པ་མི་སྲིད་པར་ངེས་སམ་མ་ངེས། མ་ངེས་ན། ད་དུང་ཕྱི་རྒོལ་དེས། རྟག་པའི་གསལ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་བྱས་པ་སྲིད་པར་དོགས་པ་མ་ཆོད་དམ་ཆོད། དང་པོ་ལྟར་ན། གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེས་ཀྱང༌། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ངེས་སུ་མ་གྲུབ་པས། ཚད་མ་དེས་ལྡོག་ཁྱབ་ངེས་པ་འགལ་ལོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དོགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཆོད་ཅིང༌། ཚད་མ་དེས་བཅད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོགས་པ་དེ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཞན་བསྟན་དགོས་ནའང་རྙེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། རྙེད་ན་ཚད་མ་མཐའ་མེད་བསྟན་དགོས་ཏེ། རྟག་པའི་གསལ་བ་ལ་མཐའ་མེད་ཅིང༌། དེ་རེ་རེ་ནས་བྱས་པ་སྲིད་པའི་དོགས་པ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བསྟན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
གལ་ཏེ། རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་པའི་གསལ་བ་མཐའ་
དག་ལ་བྱས་པ་མི་སྲིད་པར་ངེས་ན། བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས་ཀྱང་། བྱས་པའི་གསལ་བ་མཐའ་དག་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཚད་མ་དེས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༡༣ ཕྲེང་། ༥

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 245

སྒྲ་ལའང་མི་རྟག་པས། ཁྱབ་པ་ངེས་དགོས་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དེས། བྱས་པ་རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པར་མ་ངེས་ཀྱང༌། འཇུག་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ཅིང༌། ཕྱིས་རྟག་པའི་ཁྱད་པར་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་དེ་ཉིད་བྱས་པས་སྟོང་པའི་ངེས་པ་འདྲེན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། རྗེས་ཁྱབ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས་བྱས་པའི་གསལ་བ་མཐའ་དག་ལ་མི་རྟག་པས་མ་ཁྱབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ནུས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྗེས་ཁྱབ་ངེས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། སྤྱིས་ཁྱབ་ཀྱང་དེའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཁྱབ་མི་དགོས་ཤིང༌། སྤྱི་ཁེགས་ན་དེའི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཁེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གསུམ་པ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་
ནི། འགའ་ཞིག་ན་རེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་སྣང་དུ་རུང་མི་རུང་གི་ཆོས་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་རང་གི་དགག་བྱ་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་མ་གཏད་པར་བྱུང་རྒྱལ་སྨྲ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །འགའ་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་དགག་པ་ཡིན་པ། ཞེས་སྨྲ་བ་ལའང༌། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དགག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན། དངོས་མེད་དང་དགག་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ལ། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་དེའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དངོས་མེད་དང་དགག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། དེའི་ཕྱིར་རང་ལྡོག་གཞི་ལྡོག་གི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་གྱིས་ཤིག །རང་ལུགས་ནི། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་མེད་དགག་ཡིན་དགོས་པ་ཞེས་བྱའོ།།
དེ་ཡང་སྤྱིར་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། དགག་པར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཤིག་སྒྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་

246 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ན་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་ཤགས་ལ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་ཀྱང་དངོས་སུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཤགས་ལ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང༌། འབྲས་རང་གི་རྟགས་གཉིས་ཀྱིས་ནི། རང་རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྒྲུབ་པར་གྱུར་པ་དངོས་སུ་བསྒྲུབས་པའི་ཤུགས་ལ་དགག་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས། མ་ཡིན་དགག་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ནི། རང་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་མེད་དགག་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲུབ་རྟགས་དང་དགག་རྟགས་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་དངོས་ལའང་དངོས་པོའ་ཆ། །ཁས་བླངས་མེད་པར་དགག་པ་ཉིད། །སྒྲུབ་བྱེད་སྔ་མ་དག་གིས་ནི། །མ་ཡིན་སྒྲུབ་ ིཔར་བྱེད་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་སྣང་རུང་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་སོ། །དང་པོའ་མཚན་ཉིད་ནི། ཡོད་ཀྱང་གང་ཟག་དེ་ལ་སྣང་ ིམི་རུང་གི་ཆོས་གང་ཟག་དེས་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། གང་ཟག་དེའི་ངོར་ཆོས་དེ་ཡོད་ངེས་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དཔེར་ན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར། འདྲེ་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་སྐྱེས་བུས། འདྲེ་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། འདྲེ་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་སྐྱེས་བུའི་ཚད་མས་ཤ་ཟ་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །རྟགས་འདི་ནི། ཤ་ཟ་གང་ལ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེའི་ངོར་འགོད་དགོས་པ་མ་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་དེའི་ངོར་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འཇུག་མི་འཇུག་དཔྱོད་པའི་གཞིར་བྱས་ནས། རྟགས་རྒོལ་བ་གཞན་ལ་འགོད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་དག་ན་རེ། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། བསྐལ་དོན་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་
དོན་མཐུན་མི་འཇུག་སྟེ། བསྐལ་དོན་ཤ་ཟ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པར་བྱེད་ལ། རྟགས་འདིས་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་འགོག་པ་ཡིན་གྱི་མེད་ངེས་སུ་སྒྲུབ་ནུས་པ་མ་ཡིན་པས། གཞི་དེར་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་དང་མེད་ངེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༨ ཕྲེང་། ༢

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 247

གཞི་དེར་བསྐལ་དོན་ཤ་ཟ་དམིགས་པའི་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། གཞི་དེར་ཤ་ཟ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས། འདོད་ན། དེར་དེ་མེད་ངེས་མ་ཡིན་པ་འབུད། དེས་ན། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་ན། ཤ་ཟ་མེད་ངེས་སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས། མེད་ངེས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་གཞུང་ལས་ལན་མང་དུ་བཤད་པ་དང༌། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་ཞིང༌། གཞི་དེར་ཤ་ཟ་མེད་ངེས་སུ་རྟོགས་ན། ཤ་ཟ་དེ་གཞི་དེར་ཁྱོད་ལ་བསྐལ་དོན་ཡིན་པའང་འགལ་ལོ།།
ད་ནི་འདི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཅེས་བྱ་བ་
འདི། དངོས་སམ། གཏགས་པ་གང་དུ་སྨྲ། ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འདི་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟགས་འདི་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་ཏེ། རྟགས་འདིའི་དགག་བྱའི་ཆོས་ནི་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་ཤ་ཟ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པ་བློ་སྔོན་ཅན་ཉིད་ཕྱིར།1

།ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན། རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་འབྲས་བུ་འགོག་པ་ཡིན་པས། རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ། །འདི་ལྟར་རྨོངས་པ་དག་ཁ་མཐུན་པར་སྨྲས་ནས། དེ་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ནི། རྟགས་འདི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད། ཁ་ཅིག་ནི། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གཞི་མཐུན་དུ་སྨྲ་བར་བྱེད། ཁ་ཅིག་ནི། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་པ་ལ་སྣང་རུང་མ་2

དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་ལ། མི་སྣང་བ་
མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་སྨྲ་བ་དག །དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་ཡོད་ཀྱང་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་འགོད་ཅིང༌། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པར་སྨྲ་བ་དག །དགག་བྱའི་ཆོས་ཡོད་ན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༧ ཕྲེང་། ༨
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦༡ བ ༣ སྣང་རུང་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ གཙང་། ཤོག ༡༣༩ བ ༡ སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་བོ་

248 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སྣང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་དེ། སྐྱེ་བོ་བློ་གྲོས་དམན་པ་དག་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟར་མཐའ་ཡས་སོ། །འདི་དག་ལ། དགག་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། བླུན་པོ་མང་དུ་སྨྲ་བའི་ཁ་འབྲིད་པས། ཟབ་དོན་རྒྱ་ཆེར་དཔྱོད་པའི་གོ་སྐབས་འགོག་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་མཚོན་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་བསྐལ་དོན་ཤ་ཟ་
དམིགས་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བསྐལ་དོན་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་དངོས། སྤྱིར་ཀྱང༌། ཆོས་དེ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆོས་དེ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་གྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུའི་བློའ་ཐ་སྙད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཇུག་པ་བློ་སྔོན་ ིཅན་ཉིད་ཕྱིར། །ཞེས་པས། ཆོས་དེ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འཇུག་པ་ལ། ཆོས་དེ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་བསྟན་གྱི། རྒྱུར་བསྟན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་དང༌། རང་འགྲེལ་དང༌། འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པ་དག །ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་འགྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ལ། ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འགོག་པར་ཁྱད་པར་མེད་ལ། འོན་ཀྱང་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ནི། ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འགོག་པ་ཙམ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱི། མེད་ངེས་སྒྲུབ་མི་ནུས་ལ། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པས་མེད་ངེས་ཀྱང་གོ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་བཤད་དེ། དེའི་དོན་ནི། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། རང་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་ངེས་དངོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འགོག་པར་ཡང་བྱེད་དོ་སྙམ་དུ་དགོངས་སོ།།
ཁྱེད་རང་ཡང་བུམ་པ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བུམ་མེད་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ། ཐ་སྙད་
འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཡིན་པས། བུམ་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱིར། བུམ་ཡོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འགོག་པར་སྨྲ་དགོས་ལ། དེ་དག་གི་ཕྱིར་བུམ་པ་མ་དམིགས་པས་ས་ཕྱོགས་འགའ་ཞིག་བུམ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ། ཁྱེད་རང་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་འདོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་། རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་ཐལ། བུམ་པ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འགོག་པའི་རྟགས་ཡིན་པ་གང་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 249

ཞིག །བུམ་པ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཡིན་ན། བུམ་པ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས། རྒྱུ་བཀག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ། །དེས་ན་མཐར་གཏུགས་ན། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་འབྱུང་ངོ་།།
སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་འཇོག་པ་དང༌། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་
སུ་འཇོག་པའང༌། དགག་བྱའི་ཆོས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་གང་གི་ཡང་ངོས་ནས་འཇོག་པ་མིན་གྱི། གང་ཟག་དེ་ལ་ཡོད་ཀྱང་བལྟར་མི་རུང་གི་ཆོས་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ་དང༌། ཆོས་དེ་ཡོད་ན་སྣང་དུ་རུང་བ་ཞིག་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའམ། དེ་ལྟ་བུའི་མཐར་ཐུག་པའི་རྟགས་ཡིན་པས། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེས་ན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཞེས་པའི་མ་དམིགས་རྒྱུ་དེ་ཡོད་ན་སྣང་དུ་རུང་མི་རུང་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག །མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ནས། ཡང་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག །རང་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་ཡོད་ཀྱང་བལྟར་མི་རུང་བ་ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་བྱུང་སྟེ། གཞི་མ་གྲུབ་པ་དང༌། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པ་འདི་ལས། སླར་ཡང་རང་གི་དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད། སྨྲས་པ་ཉིད་ན་དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱང་རང་གིས་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ།།
རང་ལུགས་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་
དག་ཡིན་ལ། རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཞིང༌། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། འོ་ན། འདི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཡོད་མེད་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་མིན། །ཕྱིར་ན་ཚད་མ་ཉིད་མི་འགྱུར།1

ཞེས་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། ཤ་ཟ་བསྐལ་
དོན་དུ་སོང་བའི་ངོར་ཤ་ཟ་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་ངེས་པར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཤ་ཟ་གང་ཟག་དེའི་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་དེ། དེའི་ངོར་ཤ་ཟ་མེད་ངེས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༧ ཕྲེང་། ༡༢

250 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དེའི་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་དེ་དེའི་ངོར་ཤ་ཟ་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འགོག་པའི་རྟགས་མ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མཚན་
ཉིད་ནི། སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར། ཡོད་ན་སྣང་རུང་གི་ཆོས་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་དངོས་སུ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའམ། མ་དམིགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་མེད་དགག་ཡིན་པ། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང༌། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེའི་འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། ཆོས་དེ་ ིའགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུ་དང༌། ཁྱབ་བྱེད་དང༌། རང་བཞིན་དང༌། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་བཞི། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ཆོས་ ིདེའི་རྒྱུ་བཀག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། ཆོས་དེ་དངོས་སུ་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དཔེར་ན། སྔོ་འཕྱུར་བ་དང་ལྡན་པའི་མཚན་མོའ་རྒྱ་མཚོར་དུ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ། ིམེ་མེད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཁ་ཅིག་རྒྱ་མཚོ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱ་མཚོར་ངེས་ན་དུ་བ་ཡོད་པར་དོགས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གྲོག་མཁར་བ་1

ལ་དུ་

བ་ཡོད་པར་དོགས་པ་ཡང་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེའི་བདག་གཅིག་
པའི་ཁྱབ་བྱེད་བཀག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། ཆོས་དེ་དངོས་སུ་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དཔེར་ན་ཤིང་གིས་དག་པའི་བྲག་རྫོང་ན་ཤ་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཤིང་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཁ་ཅིག །འདི་ལའང༌། ཤིང་མེད་པའི་བྲག་རྫོང་དུ་ངེས་ན་ཤ་པ་མེད་པར་ངེས་པས། དེ་འདྲ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་མི་འཐད་དེ། ཤ་པ་ཤིང་དུ་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཁ་ཅིག །འདི་སྐད་དུ་རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་འདི་དག་གི་དགག་བྱའི་ཆོས། གཞི་དེར་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ཚད་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༣ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༤༡ ན ༡ གྲོག་མཁར་ལ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 251

མ་ལ་སྣང་མི་རུང་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་འགོག་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སྦྱོར་བར་རིགས་སོ་ཞེས་སྨྲའོ། །འོ་ན། ཕྱི་རྒོལ་དེའི་རྒྱུ་ལ་སྔོ་འཕྱུར་བ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལ། དུ་བ་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་ངེས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེ་མི་རུང་བར་ཐལ་ཞིང༌། རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་རྒྱ་མཚོ་དེ་ལ་དུ་བ་བསྐལ་དོན་དུ་ཐལ་ལོ། །དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་གཞིར། ཁ་བ་སྟོབས་ཆེན་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། དུ་བ་སྟོབས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་ནོན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེའང༌། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཡོད་ཀྱང་ཕྱི་རྒོལ་ལ་སྣང་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་སྣང་དུ་རུང་ན། དེ་འགོག་པ་ལ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སྦྱོར་བ་རིགས་ཀྱི། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་སྦྱོར་བ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་བླངས་སོ། །འདོད་ན། གཞི་དེར་ཁ་བ་སྟོབས་ཆེན་ཡོད་ཀྱང་སྣང་དུ་མི་རུང༌། དུ་བ་སྟོབས་ཆེན་ཡོད་ན་སྣང་དུ་རུང་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་། རྒྱ་མཚོའི་སྟེང་གི་དུ་བ་ཡོད་ཀྱང་སྣང་མི་རུང་དུ་འདོད་པ་དང༌། རླངས་པ་སྔོ་འཕྱུར་བ་སྣང་བར་འདོད་པའང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན། རང་འགྲེལ་ལས། འབྲས་བུ་ཡོད་ཀྱང་སྣང་བར་མི་འགྱུར་ན། དེ་འདིར་སྦྱར་བར་
བྱའི། དེ་སྣང་བ་ལ་ནི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ་ཉིད་གོ་བར་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་
ན། དེའི་དོན་ནི། གཞི་དེར་རླངས་པ་སྔོ་འཕྱུར་བ་དམིགས་པ་ཉིད། དུ་བ་དམིགས་པར་འཁྲུལ་ནས། དུ་བ་ཡོད་པར་དོགས་པ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་དུ་བ་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ཀྱང༌། དེས་དུ་བ་མེད་པར་ངེས་མི་ནུས་པས། མེ་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་སྦྱར་བར་བྱའོ་ཞེས་སྟོན་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དུ་ཤཱཀྱ་བློས་ཀྱང༌། མཚོ་ཆེན་པོ་རླངས་པ་འཕྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་དུ་བ་དང་འདྲ་བས་བསླུས་པ་མེ་མེད་པར་ནི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པས་ངེས་པར་བྱེད་ལ། དུ་བ་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་རྒྱུ་མ་དམིགས་པར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཞེས་བཤད་དོ།།
རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་མཚན་ཉིད་དང༌། མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆོས་དེ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་བཀག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། ཆོས་དེ་བཀག་ 1 ལུང་འདི་བསྟན་འགྱུར་ནང་མ་རྙེད།

252 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཙམ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བུམ་པས་དག་པའི་མདུན་གྱི་ས་ཕྱོགས་ན་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་མེད་དེ། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི། རྟགས་ཀྱི་སྐྱ་རིས་ཙམ་ཡིན་པས། རྟགས་དངོས་ལ། བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པ་དང༌། བྱ་བ་ལས་ལ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བུམ་པས་དག་པའི་མདུན་གྱི་ས་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་བུམ་ ིཔ་མེད་པའི་ཤེས་བརྗོད་ཐ་སྙད་སྐྱེ་རུང་སྟེ། གཞི་དེར་བུམ་པ་ཡོད་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་དམིགས་དགོས་པ་ལས། ཁྱོད་དེར་བུམ་པ་མ་དམིགས་པའི་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། ིལས་ལ་ཡོད་པ་ནི། བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་སྟེ། བུམ་པ་ཡོད་ན་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་དགོས་པ་ལས། སྣང་རུང་བུམ་པ་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ལྟར་སྨྲ་བ་ལ་ནི། དགག་པ་མང་དུ་བསྟན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། གཞི་དེར་བུམ་པ་ཡོད་ན། གཞི་དེར་བུམ་པ་མེད་དགོས་པར་ཐལ། གཞི་དེར་བུམ་པ་ཡོད་ན། བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ ིཅན་ལའང་རིགས་བསྒྲེས་ལ། དངོས་འགལ་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་གྱིས་ཤིག །གཞུང་ལུགས་ལས་བཤད་པའི་མཚན་གཞི་བོར་ནས། རང་བཟོའ་མཚན་གཞིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གསལ་བར་སྟོན་ ིཔའི་མཁས་པ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་ཏོ།།
མཁས་པ་སྔ་མ་དག་དང་ད་ལྟའི་རྟོག་གེ་སྨྲ་བ་དག་ཁ་ཅིག །རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་
རྟགས་ནི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པས། བུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་སྟེ། བུམ་པ་ཡོད་ན་སྣང་དུ་རུང་བ་ལས་བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་དགོས་ལ། དེའི་ཕྱིར་འདིའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་སྨྲའི། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་དག་ཀྱང་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡིན་པར། དེ་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་རང་བཞིན་དག །མེད་པས་འགའ་ཞིག་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 253

སྒྲུབ་པའི་ཡང༌།1

།ཞེས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགག་པ་དང་དགག་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་པས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་
སུ་ཡང་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་དངོས་སུ་སྦྱར་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། དེ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བས། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་ལྷག་མ་ལུས་པར་མི་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང༌། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་བུམ་པ་མེད་པར་ངེས་ཀྱང་མེད་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་ཏུ་རུང་མི་
རུང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ལ་རྟགས་འདི་འགོད་དམ། འོན་ཏེ། བུམ་པ་མེད་པར་མ་ངེས་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར་བུམ་པ་མེད་པར་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྟགས་འདི་འགོད། གཉིས་པོ་འདི་ལས་མི་འདའོ། །དང་པོ་ལྟར་ན་བུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ནི་བུམ་པ་མེད་པར་ངེས་པའི་བློ་དང་དེར་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་དེ་དང་མཐུན་པར་བླང་དོར་བྱེད་པའི་ལུས་ཀྱི་གནས་སྐབས་གསུམ་ག་ཡིན་པ་ལ་བུམ་པ་མེད་པར་ངེས་ཀྱང༌། བུམ་པ་མེད་པར་ངེས་པའི་བློ་འཇུག་ཏུ་རུང་མི་རུང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་གང་ཟག་ག་ལ་སྲིད། བུམ་པ་མེད་པར་ངེས་ཀྱང་བུམ་པ་མེད་ཅེས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་ངམ་སྙམ་པ་ལ་ནི་རྒྱལ་པོའ་ིཆད་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་སྨྲས་ནས་དོགས་པ་བསལ་བར་བྱའི། རྟགས་བསྟན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། ཕྱི་མ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན། གཞི་དེ་བུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་རུང་དུ་བསྒྲུབས་པས། གཞི་དེ་བུམ་མེད་དུ་ངེས་པར་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན། བུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན། བུམ་མེད་ཀྱི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ། ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འཇུག་ཏུ་རུང་བར་སྒྲུབ་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེའང་། མི་རྟག་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འཇུག་ཏུ་རུང་སྟེ། ཞེས་བཀོད་ན་ཅི་ནོངས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་གྲུབ་ཟིན་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ཅིང༌། སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་བློ་སྐྱེ་བས་ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་ཏུ་རུང་བར་ཆེད་ཀྱིས་སྒྲུབ་མི་དགོས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མཚུངས་ཏེ། ས་ཕྱོགས་བུམ་མེད་དུ་ངེས་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་བུམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ཅིང་བུམ་མེད་དུ་ངེས་པའི་བློ་སྐྱེ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༢ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༠༩ ཕྲེང་། ༤

254 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བས། ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཏུ་འཇུག་ཏུ་རུང་བར་ཆེད་ཀྱིས་སྒྲུབ་མི་དགོས་སོ།།
ས་ཕྱོགས་སུ་བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པར་ངེས་ནས་བུམ་མེད་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་
དོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་སྨྲའོ། །དེས་ནི་རིགས་པའི་བརྡ་ཙམ་ལ་ཡང་མ་སྦྱངས་པར་ཟད་དེ། མཚན་ཉིད་ངེས་ཀྱང་དེ་ལ་རང་གི་མཚོན་བྱའི་ཐ་སྙད་མ་ཐོགས་པ་མི་སྲིད་ན། མཚན་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་མཚོན་བྱ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་མི་སྲིད་དགོས་པས། སྒྲ་བྱས་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་རྟགས་སུ་སོང་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང༌། ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཅེས་པ་ནི། ཐ་སྙད་དང་དོན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐ་སྙད་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཤིག་སྒྲུབ་པས་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཅེས་པ་ཡིན་གྱི། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་དངོས་སུ་སྦྱར་བས་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཏུ་འཇོག་པ་ག་ལ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཡིན་ན། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་དོན་ཡིན་ཏེ་ཞེས་དངོས་སུ་སྦྱར་བས། དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་འཇོག་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།།
རང་ལུགས་ནི། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི། དཔེར་ན། ལྟོ་ལྡིར་བའི་
རྣམ་པས་དབེན་པའི་འཇིམ་གོང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བུམ་པ་མེད་དེ། ཁྱོད་ལ་བུམ་པ་ཡོད་ན་སྣང་དུ་རུང་བ་ལས། ཁྱོད་ལ་བུམ་པ་ཡོད་པར་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་འདི་ནི། མེད་པ་ལ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི། །ཚད་མེད་རྟགས་སུ་བརྗོད་གང་ཡིན།1

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ཀྱི་གཞུང་དུ་མས་བསྟན་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱོགས་ལ་བཤད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི། གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
འོ་ན། ཐ་སྙད་བྱ་རུང་དངོས་སུ་མི་སྦྱོར་ན། དམིགས་སུ་རུང་བའི་མེད་པ་ནི། །མི་དམིགས་
པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་དེ་ཡོད་པ་ལ་དེའི། །རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་ཤེས་སྒྲུབ།2

།ཅེས་བཤད་
པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཆོས་དེ་མ་དམིགས་པ་དང༌། ཆོས་དེ་མེད་པ་ནི་གཞན་མིན་ཏེ། མ་དམིགས་པ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། མ་དམིགས་པ་གྲུབ་པ་ན་མེད་པའི་དོན་གྲུབ་ཀྱང༌། ཤིན་ཏུ་བླུན་པས་མ་དམིགས་པ་ལ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་མ་ཐོགས་པ་ཐོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མ་དམིགས་པའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༤ ཕྲེང་། ༢༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༨ ཕྲེང་། ༨

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 255

རྟགས་ཀྱིས་མེད་པ་སྒྲུབ་ཅེས་པ་ཡིན་གྱི། མ་དམིགས་པས་མེད་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་རུང་སྒྲུབ་ཅེས་པ་མ་ཡིན་པས། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་བཀོད་པའི་དགོས་པ་དང༌། རྟགས་འགོད་པའི་ཚུལ་ནོར་བའི་གཏམ་དེ་ནི་མཁས་པའི་རྣ་བར་མི་འོང་ངོ་།།
རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་འདི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་མ་ཡིན་ན། རྒྱུ་ལས་འབྲས་
བུ་སྒྲུབ་པས་ན། །འདི་ནི་རང་བཞིན་ནང་འདུས་ཕྱིར།1

།ཞེས་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རྟགས་འདི་
རྣམ་འཇོག་གི་རྒྱུ་ལས་རྣམ་གཞག་གི་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པས། རྟགས་ཆོས་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་ཁྱབ་འབྲེལ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་དང་ཁྱབ་འབྲེལ་གྲུབ་ཚུལ་ཆོས་མཚུངས་པས། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུ་བར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། དེར་འདུ་ན་དེ་ཡིན་ག་ལ་དགོས། གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་བབ་ཅོལ་དེ་མ་སྨྲས་ན་རང་ཉིད་མཛེས་སོ།།
དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་མ་དམིགས་
པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། ཆོས་དེའི་དངོས་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་བཀག་པའི་མེད་དགག་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དཔེར་ན་དུ་བས་དབེན་པའི་ར་བ་ན། དུ་བའི་དངོས་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། དུ་བ་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ།།
གཉིས་པ་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི། ཆོས་
དེ་དམིགས་པ་དངོས་སུ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཆོས་དེའི་གནོད་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཞིག་བཀག་པའི་མེད་དགག་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་དམིགས་ ིཔ་དངོས་སུ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཆོས་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཞིག་བཀག་པའི་མེད་དགག་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༨ ཕྲེང་། ༡༥

256 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས།
དབྱེ་ན། འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་བཞི། འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་བཞི།
འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་བཞི་རྣམས་སོ། །དང་པོ་བཞི་ནི་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་རྣམས་ཏེ། དཔེར་ན། རིམ་པ་བཞིན། མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་གཞིར། གྲང་རེག་དང༌། གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་དང༌། གྲང་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དང༌། བ་མོའ་རེག་པ་རྣམས་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། མེ་སྟོབས་ ིཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་ནོན་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་བཞི་ནི། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་རྣམས་ཏེ། དཔེར་ན། རིམ་པ་བཞིན། དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་གཞིར་གྲང་རེག་སོགས་བཞི་པོ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བས་ཁྱབ་པར་དམིགས་པ་སོ་སོར་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་བཞི་ནི། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ། ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་རྣམས་ཏེ། དཔེ་རིམ་བཞིན། ཙནྡན་གྱི་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་གཞིར་གྲང་རེག་སོགས་བཞི་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། ཙནྡན་གྱི་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ།།
གཉིས་པ་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་
གི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་དངོས་སུ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཆོས་དེ་དང་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་གྱུར་པ་གཅིག་བཀག་པའི། མེད་དགག་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དཔེར་ན། མྱུ་གུ་སླར་ཡང་སྐྱེ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་བདག་ཉིད་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ངོ་བོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་དབྱེ་བའི་ཚུལ་མང་དུ་སྨྲ་བ་ལ་སྙིང་པོ་མ་མཐོང་ངོ་། །མ་དམིགས་པའི་རྟགས་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 257

རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་དང༌། ཡིད་
ཆེས་པའི་དང༌། གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། ཚུར་མཐོང་གི་དངོས་སྟོབས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པ། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ལ། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་དགག །སྲིད་ཀྱང་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་དེ། སྲིད་ན། ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་བས། སྒྲ་དོན་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ།།
ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར། དེ་
ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ག་ལ་ནུས་ཏེ། ཡོད་པར་འདོད་པའང་མེད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན། སྐྱོན་ཆེན་པོ་དག་ཐོག་ཏུ་འབབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ན། དེ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལུང་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་ཚད་མ་གཞན་འཇལ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྦྱིན་པའི་ཆོས་ལས་མ་འོངས་པ་ན་རྣམ་སྨིན་བདེ་བ་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ། ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཕལ་ཆེ་བ་དག་ལ་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་ལས་འབྲས་མེད་པར་ལྟ་བ་འདི་ནི། དགེ་བའི་རྩ་བ་མ་ལུས་པར་གཅོད་པའི་ལོག་ལྟ་རྣམས་ཀྱིའང་ཐ་ཆད་དུ་གྱུར་པ་འཇིག་རྟེན་རྒྱང་འཕེན་གྱི་རིང་ལུགས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཁས་འཆེ་བ་པོ་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། སྡོམ་པ་ཡང་ལྷག་མ་མ་ལུས་པར་གཏོང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། རྩ་བ་ཆད་དང་མཚན་འདས་ལས། །སོ་སོར་ཐར་པའི་འདུལ་བ་གཏོང༌།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
དེས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། ལས་འདིས་འབྲས་བུ་འདི་ལྟ་བུ་དུས་འདི་ཙམ་ན་འབྱིན་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༧ ཕྲེང་། ༡༧

258 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་ལུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལྟ་བུ། གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་ན། དེ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲོ་འདོགས་དེ་སྤོང་མི་ནུས་པར་ཐལ་ཞིང༌། དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུའང་ཐལ་ཏེ། སྒྲོ་འདོགས་དེའི་འཛིན་སྟངས་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་ན། དེའི་འཛིན་སྟངས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་དང་མཐུན་པར་ཞུགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་ན། སྒྲ་དོན་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་དགོས་པའི་ཚུལ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལ་གང་དག་འདི་སྐད་དུ། གཞལ་བྱ་ཤིན་ལྐོག་ཚད་མས་གྲུབ་ནས། ལུང་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་ནམ། ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ལུང་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན། དང་པོ་ལྟར་ན། ལུང་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། མ་ངེས་ཏེ། དེ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པས། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་མི་འཐད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འོ་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་བྱས་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་ནམ། ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་བྱས་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན། དང་པོ་ལྟར་ན། བྱས་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེའི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པར་ཐལ། དེ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ།།གཞན་ཡང༌། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་
ཅེས་པའི་ཕྱོགས་ཚིག །སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །མ་ཁྱབ་ན། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་ན། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་ཞེས་པའི་ལུང་ཚིག །སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་པ་འབུད། རྟགས་གསལ་ཡང་ཁས་ལེན་པས་འཁོར་གསུམ་མོ། །ཡང་བླུན་པོ་ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་ཤིན་ལྐོག་ཡིན་ཞིང༌། ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མེད་པར་འདོད་པའང་མཐོང་སྟེ། དེ་དག་ལ་ནི་སངས་རྒྱས་མེད་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། ཡོད་ན་ཚད་མས་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་ཁ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༧ ཕྲེང་། ༡༧

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 259

ཅིག །སངས་རྒྱས་ཡོད་ཀྱང་སྣང་མི་རུང་ཡིན་ལ། དེས་ན་སངས་རྒྱས་བསྐལ་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངོ་ཚ་བོར་བའི་ཚིག་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བ་ཁྱོད། སངས་རྒྱས་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞེས་བརྗོད་པར་གྱིས་ཤིག །དེ་ལྟ་ན་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ཡང་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞེས་བརྗོད་པར་གྱིས་ཤིག །དེ་ལྟ་ན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ན་ཡང༌། གལ་ཏེ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཡོད་སྲིད་ན་དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་བརྗོད་པར་གྱིས་ཤིག།དེ་ལྟ་བས་ན། སངས་རྒྱས་ཤིན་ལྐོག་ཏུ་ཁས་བླངས་ནས། ཡིད་ཆེས་ཚད་མ་མེད་པར་
འདོད་པ་དག་གིས་ནི། སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་ལམ་སྒོམ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་རི་བོང་རྭའི་སྒྲུབ་པ་བྱེད་པ་དང་མཚུངས་པར་འདོད་དགོས་ལ། སངས་རྒྱས་བསྐལ་དོན་དུ་འདོད་པས་ནི་སྡོམ་པ་གསུམ་དང༌། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ས་ལམ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད། ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བ་དང༌། ལམ་སྒོམ་པ་ཐམས་ཅད་གཞི་འདིར་འདྲེ་ཤ་ཟ་སྒྲུབ་པ་དང་མཚུངས་པར་འདོད་དགོས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཤིན་ལྐོག་མིན་ཞིང༌། དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ནི། རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྦྱིན་
སོགས་དཀར་ཆོས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་མ་འོངས་པ་ན་རྣམ་སྨིན་བདེ་བ་འབྱུང་སྟེ། དེ་འབྱུང་བར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལུང་རྣམ་དག་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཉིད་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྦྱོར་བའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང༌། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ།1

།ཞེས་པའི་ལུང་དེ་སྦྱིན་
སོགས་དཀར་ཆོས་ལས་རྣམ་སྨིན་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། རྟགས་འདིའི་ཆོས་ཅན་ངེས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྦྱིན་སོགས་དཀར་ཆོས་སུ་ངེས་པ་ལ་སྦྱིན་སོགས་ལས་རྣམ་སྨིན་བདེ་བ་འབྱུང་བར་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ། སྦྱིན་སོགས་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་གྱི་དཀར་ཆོས་མི་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྐྱོན་གྱི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་མིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པར་ཐལ། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་ཞེས་པའི་ལུང་ཚིག་དེ། སྦྱིན་པ་ལས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༣༢༨ ཕྲེང་། ༡༣

260 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ལུང་ཙམ་གྱིས་རང་གི་བརྗོད་བྱ་དེ་སྒྲུབ་ནུས་ན། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བས། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་ཀྱང༌སྒྲ་མི་རྟག་པར་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ།།
དེ་བས་ན་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་ཞེས་པའི་ལུང་ནི། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་
འབྱུང་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཙམ་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཡིན་པས། དེ་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་ན། ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང༌། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་དེ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། མ་གྲུབ་ན། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པས་རྟགས་ཡང་དག་ཉམས་སོ། །གྲུབ་ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་འགྱུར་བས། རྟགས་ཆོས་ཅན་ལ་གྲུབ་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། ཡིན་འགོད་རྣམས་ལ་ནི་ཆོས་ཅན་དེ་རྟགས་དེ་ཡིན་པར་གྲུབ་པ་དང༌། ཡོད་འགོད་རྣམས་ལ་ཆོས་ཅན་ལ་རྟགས་དེ་ཡོད་པར་གྲུབ་པའོ། །འདི་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལྟར་ན། སྦྱིན་པ་ཉིད་ལུང་དུ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྦྱིན་པ་ལ་ལུང་དེ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་བརྗོད་བྱ་མཐའ་དག་ལ། དེ་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དེ་དང་དེ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་མཐའ་དག་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། གཞི་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང༌། འདི་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས་ནི། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡིན་ན། འབྲས་
རྟགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་ལུང་རྣམ་དག་ཡིན་ན། རང་གི་བརྗོད་བྱ་དེ་སྒྲུབ་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་སུ་ཁས་ལེན་མོད། དེ་ལ་སྐྱོན་འདི་ཡང་ཡོད་དེ། སྦྱིན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་རྣམ་སྨིན་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་མེད་དེ། དེ་མེད་པར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལུང་རྣམ་དག་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ལུང་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་སུ་ཐལ། དེ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 261

སྒྲུབ་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དགག་པར་གྱུར་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡོད་པར་འགྱུར་བས་དགག་རྟགས་དང༌། སྒྲུབ་རྟགས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལོངས་ཤིག །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ནི་ཁས་མི་ལེན་ན། འོན་ཀྱང་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། རང་གི་རྒྱུ་བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡིད་ཆེས་པའི་འབྲས་རྟགས་དང༌། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་ཆེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང༌། དེ་ཆོས་ཅན། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་མེད་དེ། སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡིད་ཆེས་པའི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་ཅིང༌། འདི་དག་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ། །འདི་དག་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པར་ངེས་ནས། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་སྤངས་མ་སྤངས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་མི་སྲིད་པས། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་ཅན་མ་ངེས་ན་རྟགས་སུ་མི་འགྱུར་ཞིང༌། ཆོས་ཅན་ངེས་ན་སངས་རྒྱས་སུ་ངེས་ཟིན་པས། དེ་ལ་ཉེས་པ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་མི་སྲིད་པས། ཆོས་ཅན་གྲུབ་ཟིན་པ་ན་བསྒྲུབ་བྱའང་གྲུབ་ཟིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། འདི་དག་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། འདི་དག་བསྒྲུབ་བྱ་ཤིན་ལྐོག་ཁོ་ན་སྒྲུབ་པར་ཐལ་ཞིང༌། དེ་འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤངས་རྟོགས་ཐམས་ཅད་ཤིན་ལྐོག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕོངས་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་འབྱུང་ནའང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤངས་རྟོགས་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་ན། དེའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་
ཞེ་ན། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་ཤིན་ལྐོག་ཡིན་པ། ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་རྟོག་པ་སྔོན་དུ་གཏོང་བའི་སྐྱེས་བུ་དག །ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱས་པས་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་ཆེན་པོ་བཤད་པའང་ཐོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་འཇུག་ལྡོག་མ་བྱས་ན་དོན་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པར་

262 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འགྱུར་བ་ཡང་སྲིད་སྙམ་ཞིང༌། ཐབས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་སྙམ་དུ་སེམས་སོ། །དེ་ལྟར་བསམས་པ་ན་ལུང་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཚད་མ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་མི་ནུས་པར་ཤེས་ཤིང༌། ལུང་དེ་ཉིད་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་མིན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེས་དཔྱོད་པར་བྱེད་ལ། དཔྱད་པ་ན་ལུང་དེའི་བསྟན་བྱ་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ལ་མངོན་སུམ་དང༌། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་ཅིང༌། ལུང་དེ་ཉིད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཤིན་ལྐོག་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་རང་ལ་ཡང༌། སྔ་ཕྱི་དང་དངོས་ཤགས་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མེད་པ་སྟེ། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པར་མཐོང་ནས་དེའི་ཚེ་ལུང་དེ་ཉིད་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བར་ངེས་ཏེ། ལུང་དེས་བསྟན་པ་དང་མཐུན་པར་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་འདི་ནི། ལུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་ངེས་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། དོན་འདི་གཞུང་ལས་ཆེས་གསལ་བར་མང་དུ་བཤད་ཀྱང༌། འཇིམ་གོང་གླེགས་བམ་གྱི་དྲུང་དུ་བཞག་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་འདི་དག་གིས་ཇི་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར། དེ་བས་ན་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི། ལུང་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐྱེས་བུ་དེས། ལུང་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མི་བྱེད་པར། དཔྱོད་པའི་གཞིར་བྱས་ནས། དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་མ་དག་རྟོག་པའི་རིགས་པས། དཔྱད་བྱ་ལུང་དེ་རང་གི་བསྟན་བྱ་ལ་སླུ་མི་སླུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ངེས་ན། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པའི་ལུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་སྟེ། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཉིད་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ།།
སྦྱོར་བ་འདི་ལྟ་བུ་གཞུང་གང་གིས་བསྟན་ཞེ་ན། འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་
ཐབས། །སྐྱེས་བུའི་དོན་ནི་བརྗོད་བྱེད་ངག1

།ཅེས་པས་ཆོས་ཅན་ངོས་བཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། འདིས་
ནི་རྒོལ་བ་རྟོག་ལྡན་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་ལུང་འདི་ལྟ་བུ་བསྟན་བྱ་ལ་སླུ་མི་སླུ་དཔྱོད་པའི་གཞིར་བྱེད་ཀྱི། ལུང་གང་ཡང་རུང་བ་དཔྱོད་པའི་གཞིར་མི་བྱེད་ཅེས་བསྟན་ཏོ། །འདི་ནི་མི་སླུ་བའོ། །ཞེས་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་བསྟན་ཏོ། །མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི།2

།ཞེས་སོགས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༨ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༨ ཕྲེང་། ༢༠

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 263

ཀྱིས་རྟགས་བསྟན་ཏོ། །མདོར་ན། ཡིད་ཆེས་ཚིག་ནི་མི་སླུ། ཞེས་པས་དམ་བཅའ་བསྟན། སྤྱི་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད།1

།ཅེས་པས། དེ་རྟོགས་ཀྱི་བློ་རྗེས་དཔག་ཏུ་བསྟན། འོ་ན། མི་སླུ་རྒྱུའི། ཡིད་
ཆེས་ཀྱི་ལུང་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་ཐབས། །སྐྱེས་བུའི་དོན་ནི་རྗོད་བྱེད་ངག །ཡོངས་བརྟགས་དབང་དུ་བྱས་ཡིན་གྱི། །དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་བྱས་མིན།2

།ཞེས་པས་
ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ལུང་ངོས་བཟུང་ངོ་།།
མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི། །དོན་དེ་དག་ལ་མངོན་སུམ་དང༌། །རྗེས་སུ་དཔག་
རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང༌། །གནོད་མེད་འདི་ནི་མི་སླུ་བའོ།3

།ཞེས་པས་མི་སླུ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་
ནས། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་རྟགས་སྦྱོར་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གང་དག་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་སྦྱོར་ལ་ལུང་དེ་ཉིད་རྟགས་སུ་འགོད་དགོས་པ་དག་གིས་ནི། འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་ཐབས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ལུང་ཡོངས་སུ་བརྟག་པའི་གཞིར་མི་བྱེད་པར། རྟོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པར་བྱེད་དགོས་པས་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་དོན་ལ་ཕ་རོལ་ཚུ་རོལ་བཞིན་དུ། ཆེས་རིང་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།
དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ཚུལ་ཀྱང༌། ལུང་དེའི་བརྗོད་བྱ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་སྟོན་
པའི་ཆ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ། མ་མཐོང་བ་ལྐོག་གྱུར་སྟོན་པའི་ཆ་རྣམས་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་གྲུབ། མ་མཐོང་བ་ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་ཆ་རྣམས་ལ་རང་ཚིག་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མེད་པ་རྣམས་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་ན། ལུང་དེའི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་མངོན་གྱུར་ལྐོག་གྱུར་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གསུམ་ག་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཤིན་ལྐོག་ཁོ་ན་སྟོན་པའི་ལུང་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པའི་ལུང་དེ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༦ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༨ ཕྲེང་། ༡༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༨ ཕྲེང་། ༢༠

264 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེ་བས་ན་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་དོན་ནི། མངོན་རྗེས་གཉིས་དང་རང་ཚིག་སྔ་
ཕྱི་འགལ་བ་སོགས་དང་གསུམ་གྱིས་གནོད་པ་མེད་པའི་ལུང་ཡིན་པ་ལ་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར། གནོད་མེད་འདི་ནི་མི་སླུ་བའོ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན། མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི།2

།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་དོན་ཀྱང༌། མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་སྟོན་པའི་ཆ་ལ། ཞེས་སོགས་སྦྱོར་བ་མ་ཡིན་གྱི། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་ཀྱང་གནོད་པ་མེད། མ་མཐོང་བ་ལྐོག་གྱུར་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་ཀྱང་གནོད་པ་མེད། རང་ཚིག་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་གནོད་པ་མེད་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྦྱར་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདི་དག་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་བཤད་པའི་འགྲེལ་པ་བྱེད་པ་པོ་ནི། སྔོན་ཆད་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་ཁོ་བོ་གཅིག་པུ་སྟེ། འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དག་སྨྱུ་གུའི་རྩོམ་པ་ངལ་བར་མ་གྱུར་པ་ངོ་མཚར་ཏོ།།
དེ་ཡང་གཏན་ཚིགས་འདིའི་བསྒྲུབ་བྱ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ལ། ཚུལ་གསུམ་ནི་
དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། འདི་ལྟར། རྟགས་ཡང་དག་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་དང་གྲགས་པ་དང་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་འདི། ཚུལ་གསུམ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་དང་གྲགས་པ་དང་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་གསུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་དབྱེ་བ་ཡོད་ནས་ཕྱེ་བ་མ་ཡིན་གྱི། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང༌། བསྒྲུབ་བྱ་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་དང༌། བསྒྲུབ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལུང་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་པས། དེ་ལྟར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། བསྒྲུབ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་དགོས་པར་འདོད་པ་དང༌། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་སྦྱོར་འགོད་པ་ན། སྦྱིན་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་མ་འོངས་པ་ན་རྣམ་སྨིན་བདེ་བ་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པ་ནི། རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པའི་ནང་འགལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་སྦྱོར་དེའི་རྟགས་སུ་ལུང་འགོད་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༨ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༨ ཕྲེང་། ༢༠

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 265

དམ་ལུང་ལས་གཞན་པ་འགོད་ཀྱང་རུང་སྟེ། གཉིས་ཀ་ཡང་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཏུ་སྨྲ་བ་དངོས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྟགས་འགོད་ཚུལ་འདི་ལྟར་བྱས་ནས། ཕྱོགས་ཆོས་ཤིན་ལྐོག་ཏུ་འདོད་པ་དག་ནི། མཁས་པའི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང༌། ཚུལ་གསུམ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ན། བསྒྲུབ་བྱ་ཤིན་ལྐོག་མ་
ཡིན་དགོས་ན། དུ་བས་ལ་ལ་མེ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁྱོད་རང་འདོད་པ་ལའང་མཚུངས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་ཏུ་འགལ་བར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ།།
འོ་ན། ཚུལ་གསུམ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ལུང་དེ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་
པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ལ། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་ལ། རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཁྱབ་པ་རྟགས་ཀྱིས་འགྲུབ་སྟེ། བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་སླུ་ན། ལུང་དེས་བསྟན་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། ལུང་དེས་བསྟན་པ་ལྟར་གྱི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་འབབ་དགོས་ལ། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་ན། ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་རྟགས་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང༌། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རྟགས་སོགས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་འདི། བསྒྲུབ་བྱའི་ངོས་ནས་ཕྱེ་བ་མ་ཡིན་པར། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ངོས་ནས་ཕྱེ་བ་ཡིན་ན། དགག་རྟགས་དང་སྒྲུབ་རྟགས་སུ་འཇོག་པའང༌། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ངོས་ནས་འཇོག་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། འགལ་ཁྱབ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་རྟགས་སུ་འདོད་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །དེར་མ་ཟད། གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ་ནི། ཡིད་ཆེས་དང་གྲགས་པའི་གནོད་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པར་བཤད་པ་འདི་ལ་ཡིད་བརྟན་མེད་པར་ཟད་དེ། ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར་ན། གནོད་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར། གནོད་བྱེད་ཚད་མའི་རྟེན་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། ལུང་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་སོ་སོར་ངེས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། དེས་ན་གནོད་ཕྱིར་རྗེས་དཔག་ལས། ཁས་བླངས་ཕྱི་རོལ་གྱུར་མིན་ཡང༌། །ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་ཡི། །ཕྱིར་ན་

266 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཐ་དད་བྱས་པ་ཡིན།1

།ཞེས་པ་སོམས་ཤིག །ད་ལྟའི་རིགས་པ་སྨྲ་བར་ཁས་འཆེ་བ་འདི་དག་སྦྱིན་
པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བ་སྟོན་པའི་ལུང་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། ལུང་དེ་ཉིད་རྣ་བས་ཐོས་ཤིང༌། ངག་གིས་སྨྲས་བཞིན་དུའང༌། རྟགས་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དུ་སྨྲ་བ་འདིའང་། རིགས་པ་སྨྲ་བར་ཁས་འཆེ་ན། སུ་ཞིག་མི་རིགས་པ་སྨྲ་བར་འགྱུར།
རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། འོ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལའང༌། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྟོན་པའི་ལུང་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་བསྟན་བྱ་ལ་མི་སླུ་སྟེ། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ན་སྐྱོན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དགོས་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ། ལུང་དེ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་དགོས་ལ། དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འགོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་ནའང༌། གཞན་དག་ལ་ཡིད་བརྟན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྣང་བས་དམ་པའི་དགོངས་པ་བཞིན་རྒྱས་པར་བཀྲལ་བ་ཡིན་ནོ།།
གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་
དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག །ཡོད་པས་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འདི་དག་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན། སྒྲ་དོན་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་དང༌། ཁ་ཅིག །རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟགས་ཆོས་གཉིས་པོ་དེའི་འབྲེལ་བ་འདོད་པའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲ་ནི་བརྡ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གོ་བར་བྱེད་ལ། བརྡ་ཡང་འདོད་པ་ཙམ་ལ་རག་ལས་ཤིང༌། འདོད་པས་ཅི་ཡང་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། ཡོད་པ་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་གིས་ཁྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། གྲགས་པའི་རྟགས་ནི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །གཉིས་ཀ་མི་འཐད་དེ། སྔ་མས་ནི་སྒྲ་དང་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ནོར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཡོད་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དང་རང་བཞིན་འབྲེལ་པ་གྲུབ་ན། སྒྲ་དང་རང་བཞིན་འབྲེལ་པ་གྲུབ་དགོས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༣ ཕྲེང་། ༡༣

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 267

པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲས་བརྗོད་རུང་རི་བོང་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན། སྒྲ་དོན་ལ་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་སྒྲས་བརྗོད་རུང་གི་རང་བཞིན་ཡིན་ན། ཁྱོད་སྒྲའི་རང་བཞིན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲའི་རང་བཞིན་དུ་ཐལ་ལོ།།
ལུགས་ཕྱི་མས་ནི། ཆོས་དེ་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་འདོད་པའི་དབང་ཁོ་ནས་འཇུག་པ་དང༌། ཆོས་
དེ་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་འཇུག་ཏུ་རུང་བས་ཁྱབ་པའི་ཁྱབ་པ་འདོད་པའི་དབང་ཁོ་ནས་བཞག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པར་ཟད་དོ། །གཞན་རྒྱུ་མཚན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བས་ནི། ཁྱབ་འབྲེལ་དེ་འདོད་པའི་དབང་གིས་བཞག་ན། ཚད་མས་མ་གྲུབ་དགོས་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། རྟོག་པས་བཏགས་ན་གཞི་མ་གྲུབ་དགོས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བར་འགྱུར་བས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དག་ཡོད་པ་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྒྱུ་མཚན་དུ་འགོད་པར་བྱེད་མོད་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་ཏོ།།
ཁ་ཅིག །རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྨྲ་
བ་དང༌། རི་བོང་ཅན་ཆོས་ཅན། ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་ཀྱི། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་མི་འགོད་ལ། འདི་གྲགས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་གསུངས་པ་ནི། བཏགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་ཉིད་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་ཏེ། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་འཇིག་རྟེན་གཞུག་པའི་ཕྱིར། དངོས་
ལ་གནོད་བྱེད་རྟགས་དེ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་མོད། ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས་པའང་མ་གྲུབ་ལ། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཙམ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས། དེ་དང་སྐབས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༦ ཕྲེང་། ༩

268 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འདིའི་གྲགས་པ་ཕྱོགས་ཙམ་ལ་ཡང་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྟགས་སྦྱོར་དེ་འདྲའི་འགོད་ཚུལ་གཞུང་རྩ་འགྲེལ་ཀུན་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་དངོས་སུ་མི་འཛེམ་པར་མུ་ཅོར་སྨྲ་བར་ཟད་མོད། བླུན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་པའི་མཐའ་འགོག་པའི་ཡི་གེ་འབྲི་བར་སུ་ཞིག་གིས་ནུས།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། གྲགས་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་འདོད་པས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་ཆོས་ཡིན་པ། དཔེར་ན། རི་བོང་ཅན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། ཁྱོད་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ག་བུར་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང༌། སྤྱིར་གཞལ་བྱ་ཙམ་ལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང༌། རྟོགས་པ་མྱོང་སྟོབས་ལས་གཞན་ལ་རག་ལས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་རྣམས་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ། ཆོས་དེ་རྟོགས་པ་ངེས་པར་ལུང་ལ་ལྟོས་པ་དང་། མི་ལྟོས་པ་གཉིས། དང་
པོ་ནི། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དང༌། ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱའོ། །ལུང་ལ་མ་ལྟོས་པ་ལ་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་གཞག་མི་ནུས་པ་དང་ནུས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དང༌། རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱའོ། །འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་ནུས་པ་ནི། གྲགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ལ། འོ་ན། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་ན་ཚད་མས་གཞལ་བར་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། འདི་ལྟར། རྟོགས་པས་བཏགས་པ་ལ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ། ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་པ་ལྟ་བུ་དང༌། ཚད་མས་གྲུབ་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། གྲུབ་པ་ལའང༌། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་མི་ནུས་པ་བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་ལྟ་བུ་དང༌། བཞག་ནུས་པ་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་ལྟ་བུ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་བྱས་མི་རྟག་ཐ་དད་རྟོག་པས་བཏགས་ཀྱང༌། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་ནི་འདོད་པས་བརྡ་གང་སྦྱར་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། བྱས་མི་རྟག་ཁོ་ནའི་ཆོས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ནི། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཟླ་བའི་སྒྲ་ནི་གང་ལ་བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་འཇུག་ལ། བརྡ་ནི་འདོད་པས་སྦྱོར་ཞིང༌། འདོད་པ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་རང་འགར་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཟླ་བའི་སྒྲ་ནི་འདོད་པས་གང་ལ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 269

བརྡ་སྦྱར་བ་དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་འཇུག་པའང་འདོད་པས་བརྡ་སྦྱར་བ་ཙམ་གྱིས་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པའང་འདོད་པས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང༌། དངོས་པོ་
སྟོབས་ཤགས་ཚད་མས་གྲུབ་ན། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པར་འགལ་ཏེ། དངོས་པོའ་སྟོབས་ ིཀྱིས་ཤགས་པའི་ཚད་མས་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འདོད་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་སྦྱོར་བ་པོ་ཡིན་པས། བྱེད་པ་པོ་ལ་བརྡ་སྦྱར་ནས་དེ་ལའང་གྲགས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་མོད་ཀྱི། འདིར་ནི་བརྗོད་རུང་གྲགས་པ་ལ་གྲགས་པར་བྱས་ནས། བརྗོད་རུང་གི་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཀྱང་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གོང་གི་རིགས་པས་དངོས་སྟོབས་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལུང་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན། རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་འཇུག་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། ཟླ་བའི་སྒྲས་རི་བོང་ཅན་གོ་བར་བྱེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་འབད་པ་མེད་པར་གྲུབ་ལ། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་སོགས་ལེགས་པར་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། རྟགས་འདིའི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མ་གང་གིས་འགྲུབ་ཅེ་ན། ཕྱོགས་ཆོས་ནི། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤགས་ལ་གྲུབ་སྟེ། རི་བོང་ཅན་རྟོགས་པའི་རྟོག་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་སུ་རྟོག་པ་དེ་རི་བོང་ཅན་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་མྱོང་བ་ན། རི་བོང་ཅན་རྟོག་པ་དེའི་ཡུལ་ན་ཡོད་པར་ཤགས་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ནི། གང་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་དེ་ནི། དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་
ཏུ་རུང་བས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན། རྣམ་རྟོག་རང་འགའ་བ་བཞིན། ཟླ་བའི་སྒྲ་ཡང་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་ལ། རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ནི། རང་རིག་གིས་ཤགས་ལ་གྲུབ་བོ། །འདིར་འགའ་ཞིག་འདི་ལྟར་དོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་

270 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སྒྲ་དེ་རི་བོང་ཅན་ལ་སེལ་འཇུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་རི་བོང་ཅན་མ་ཡིན་པ་གཅོད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། སྔ་མ་ཁྱབ་སྟེ། གལ་ཏེ་འདི་ལ་རྣམ་གཅོད་ཡོད། །སྒྲ་རྣམས་དགོས་པ་དེ་ཙམ་དུ། །ཟད་པ་མིན་ནམ་ཁྱེད་ལ་དེར། །སྤྱི་གཞན་གྱིས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ།1

།ཞེས་གསུངས་པས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་སྦྱར་བ་
ན། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་མ་ཡིན་པ་གཅོད་ཀྱི། ཟླ་བ་མ་ཡིན་པའི་གསལ་བ་མཐའ་དག་མི་གཅོད་ལ། ཟླ་བ་མ་ཡིན་པ་གཅོད་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་ཟླ་བ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་གཅོད་མི་དགོས་སོ། །གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གསུམ་པ་རྟགས་ཡང་དག་ལ་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ། དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་
དག་དང༌། ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ། དཔེར་ན་སྒྲ་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའམ། སྒྲ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་སྔར་མེད་གསར་བྱུང་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་འདིར་དོན་སྒྲུབ་དང་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཞེས་པའི་དོན་དང་ཐ་སྙད་ནི། མཚན་ཉིད་ལ་དོན་དང་མཚོན་བྱ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་བྱས་པའི་དོན་དང་ཐ་སྙད་ཡིན་གྱི། སྒྲ་བློ་ལུས་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་དང་དེའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཐ་སྙད་དང་དོན་དུ་བྱས་པ་ནི་མིན་ཏེ། སྒྲ་བློ་ལུས་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པས། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྒྲ་བློ་ལུས་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་སྟེ། ཞེས་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱེད་པ་ལྟར་ན། ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ན་སྒྲུབ་རྟགས་ཡིན་དགོས་པས། རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་གསུམ་ག་ལ་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་འགལ་ཞིང༌། ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན། ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་འདོད་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༨ ཕྲེང་། ༡༡

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 271

ལྟར་ན། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཏུ་ཐལ། ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲུབ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་ཕྱིར་དུ་མ་བཀོད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེང་སང་ཕལ་ཆེ་བ་དོན་དང་ཐ་སྙད་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ནི་རྣམ་པར་འཁྱམས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་མི་རྟག་པའི་དོན་ལྡོག་སྐད་ཅིག་མར་ངེས་ཀྱང༌། སྒྲའི་སྟེང་དུ་དེ་གཉིས་ཀ་མ་ངེས་
པའི་རྒོལ་བའི་ངོར་ནི། དོན་བསྒྲུབས་པས་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་མི་དགོས་ཤིང༌། ཐ་སྙད་བསྒྲུབས་པས་དོན་སྒྲུབ་མི་དགོས་ལ། དེའི་ཕྱིར་དོན་སྒྲུབ་དང་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་གང་རུང་གཅིག་བཀོད་པས་ཆོག་གོ །མི་རྟག་པའི་དོན་ལྡོག་སྐད་ཅིག་མར་མ་ངེས་ཤིང༌། སྒྲ་ལ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། དང་པོར་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་འགོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ལ་འགོད་མི་དགོས་ཤིང༌། རྟུལ་པོ་ལ་འགོད་དགོས་སོ། །སྒྲའི་སྟེང་དུ་མི་རྟག་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་གྲུབ་ཀྱང༌། སྐད་ཅིག་མ་མ་གྲུབ་པ་བྱེ་བྲག་པ་ལྟ་བུ་ལ་ནི། དོན་སྒྲུབ་ཁོ་ནས་ཆོག་ལ། སྒྲའི་སྟེང་དུ་དོན་སྐད་ཅིག་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། དེ་ལ་མི་རྟག་པའི་ཐ་སྙད་མ་གྲུབ་པའི་རྒོལ་བ་ནི། དབང་པོ་རྟུལ་པོ་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རྨོངས་པ་སྟེ། དེའི་ངོར་མི་རྟག་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འགོད་དགོས་པ་ཡིན་ལ། འདི་1

ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཡིན་ཀྱང༌། ཐ་
སྙད་བྱར་རུང་སྟེ། ཞེས་དངོས་སུ་སྦྱར་མི་དགོས་ཀྱི། རྟགས་སྦྱོར་འདི་ལྟར་བཀོད་ནས་དེའི་ཁྱབ་འབྲེལ་སྒྲུབ་པ་ན། མཚན་མཚོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤེས་ནས་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ལ་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་སྦྱོར་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་མུ་རྣམས་རྟགས་སྦྱོར་གཞན་དག་ལའང་མཚོན་ཏེ་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །དོན་སྒྲུབ་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་འདི་དག་ལ། གཞན་དག་གིས་ལོག་པའི་ཐ་སྙད་མང་དུ་སྣང་ནའང༌། དེ་དག་གི་རྩ་བ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་ནི་བཀག་ཟིན་ལ། མཁས་པའི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པ་གནས་མིན་པ་ལ་ལོག་རྟོག་འཆར་བར་བྱེད་པ་དག་གིས་འདོད་པ་རྣམས་ནི་མ་བྲིས་སོ། །དོན་སྒྲུབ་དང་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ད་ནི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྐབས་སུ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་གནས་འདི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༦ བ ༦ འདི་ལ་ཐ་སྙད་

272 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སློབ་དཔོན་གྱིས་རྟགས་ཡང་དག་རྣམས་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལས་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་བློ་སྐྱེ་བར་གསུངས་ན། རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པ་བརྗོད་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོ་ན་རེ། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་ནི། རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་རྟགས་ལ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡང་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་བློ་ཡང་ཐ་དད་དོ། །དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་གོམས་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་ནི། དུ་བའི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཉིད་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་ལ། གོམས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་ནི། ཚང་མང་གི་དུ་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་རྟགས་ལས་དུ་བར་ངེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཉིད་རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ།།སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ན་རེ། རྟགས་ནི་དབང་པོ་དང་མར་མེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ལ། རང་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་འབྲེལ་བ་མཐོང་བས་ཀྱང་རྟོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཛིན་པ་ཉིད་རྟགས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་རྟགས་འཛིན་པའི་སེམས་ནི་གཉིས་ཏེ། གཅིག་ནི་དཔེའི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། གཞན་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །སྔ་མ་ནི། རྟགས་འཛིན་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི། རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ཤཱཀྱ་བློ་ན་རེ། རྟགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མངོན་སུམ་གྱི་ཕྱིས་འབྱུང་བ་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཚད་མར་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་
ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་ཚད་མས་དྲངས་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་པའི་ཚད་མ་ཉིད་རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ།།
བོད་དག་ལ་ཡིད་བརྟན་ཆེར་མ་མཐོང་མོད། འོན་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤཱཀྱ་བློ་ལྟར་
སྨྲ་བ་ལ། ཁ་ཅིག་ནི། ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་ངམ་རྟགས་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ལ་འདོད་ཅིང༌། ཁ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༤༣༡ ཕྲེང་། ༡༤

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 273

ཅིག །རྟགས་ཕྱོགས་ཆོས་སྔོན་འགྲོ་ལ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང༌། ཁྱབ་པ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཡིན་ཞིང༌། ཁྱབ་པ་སྔོན་འགྲོ་ལ་ནི་ཁྱབ་པ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང༌། ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང་རྗེས་དཔག་གི་བར་དུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་དྲན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་འཐད་པ་དང་འགལ་བ་དང་གནོད་བྱེད་དང་བཅས་ཤིང༌། སྒྲུབ་བྱེད་དང་བྲལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ནི། རྟགས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་དང༌། རྟགས་ཅན་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་ལ་འཁོར་གསུམ་མོ།།
ཆོས་མཆོག་གིས་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་བློ་ལ་འདོད་པ་ཅན་གྱིས་རྒྱས་པར་བཀག་ཟིན་པའི་
ཕྱིར། སླར་ཡང་འདིར་བཀག་ཅི་དགོས། རོ་ལ་གསོད་པ་དགོས་པ་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཚད་མར་འདོད་པའི་རྒྱ་བོད་རྣམས་ལ་འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི། རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་ལ་འབྲས་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་ལ་དུ་བ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་དང༌། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ལྟ་བུ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང་གཉིས་ཀ་ཡོད་ན། སློབ་དཔོན་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང༌། རྗེས་དཔག་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང༌།1

།ཞེས་རྟགས་འཛིན་སེམས་རྗེས་དཔག་ཏུ་བཤད་པ་བཏགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌། རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང༌།2

ཞེས་པས་རྗེས་དཔག་མཚན་ཉིད་པ་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
གསུངས་པའི་གཞུང་ཐམས་ཅད་ཁྱེད་དག་ཉིད་ཀྱི་སུག་ལས་ཀྱིས་དབྱི་བར་གྱིས་ཤིག །དེར་མ་ཟད་རྟགས་འཛིན་སེམས་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་ན། རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆ་རྣམས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་མིན་ཞིང༌། རྗེས་དཔག་གི་ཆ་རྣམས་ནི་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོག་པས། རྟགས་འཛིན་སེམས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་སྡེ་ཚན་ལོགས་པར་འཇོག་པ་དགོས་པ་མེད་དོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༥

274 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རྒྱ་བོད་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་པའི་བློ་ལ་འདོད་པ་དག་ལ་སྐྱོན་དེ་ཡོད་
དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་ཚད་མས་དྲངས་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྟགས་ལྟར་སྣང་འགའ་ཞིག་ལའང་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལྟར་སྣང་ཡོད་པས་སོ།།
དེས་ན། ཕྱོགས་ཆོས་རྐྱང་པ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དང༌། ཁྱབ་པ་རྐྱང་པ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་
སོགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་སྨྲ་བས་ནི། རྟགས་ལྟར་སྣང་ལའང་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡོད་པར་ཁས་བླང་དགོས་སོ། །རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་པ་ལ་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་བྱེད་པས་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེ་ན། འོ་ན། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་ནུས་པས་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེས་སྨྲས་ན་ཅི། རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་རྟགས་ཡང་དག་གི་སེམས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བས་མ་ཁྱབ་པས། རྟགས་ཡང་དག་མིན་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་ཅིས་འགོག །ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན། རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་རྗེས་དཔག་གི་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན། རྟགས་འཛིན་སེམས་རྣམས་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ཡིན་པས། འབྲས་མིང་རྒྱུ་ལ་བཏགས་པར་བཤད་ཅིང༌། ཁྱེད་རང་ཡང་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེ་ནི་རྟགས་འཛིན་སེམས་འགའ་ཞིག་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྟགས་འཛིན་སེམས་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུར་ཁས་ལེན་གྱི། རྟགས་འཛིན་ཐམས་ཅད་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པས། བཏགས་པར་མ་བཤད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཀ་བའི་མིང་གིས་དངོས་པོ་ལ་བཏགས་ནའང་འབྲས་མིང་རྒྱུ་ལ་བཏགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པ་འགའ་ཞིག་ཀ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་སོ། །བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་རེ་ཤིག་བཞག་གོ།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། རྟགས་ཡང་དག་གི་དོན་ལྡོག་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་
ཡིན་པས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་དོན་ལྡོག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུའི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ག་དུས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 275

གཅིག་ཏུ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ཚད་མའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པ་ཉིད་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར། སྒྲ་བཤད་ནི། རྟགས་ཡང་དག་གི་དོན་ལྡོག་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པའི་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འཛིན་སེམས་ཞེས་བྱའོ། །མཚན་ཉིད་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་དྲངས་ནས་སྐྱེས་པའི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ག་དུས་གཅིག་ཏུ་དྲན་པའི་ཤེས་པ། དེས་ན། ཚུལ་གསུམ་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ནི། ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་འཇུག་ལ། ཤེས་ཟིན་དུས་གཅིག་ཏུ་དྲན་པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ནི། སྒྲུབ་ངག་འཇུག་ཅིང༌། སེམས་དེ་ལས་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།
རྩོད་པ་སྤང་བ་ནི། འོ་ན། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། རྟགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་རྗེས་དཔག་གི་
དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། དྲན་པས་བར་ཆོད་པའི་ཕྱིར།1

ཞེས་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལས་རྟགས་ཅན་
དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནི། རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དང༌། དྲན་པའི་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སྐབས་དེར་ཚད་མ་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དངོས་སུ་སྐྱེའམ་ཞེ་ན། མི་སྐྱེ་སྟེ་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་ཤེས་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལས་རྗེས་དཔག་དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་སྟེ། ཁྱབ་པ་དྲན་པས་བར་ཆོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་སྐབས་དེར་འོང་དོན་མེད་དོ། །དེས་ན། རི་བོང་ཅལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་བཤད་པ་བྲག་ཅ་ལྟ་བུ་དག་ལ་ཡིད་མ་རྟོན་ཅིག།
འོ་ན། རྟགས་རྣམས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་རྒྱུར་བཤད་པའི་རྒྱུ་དོན་གང་ཞེ་
ན། དེ་ནི། དངོས་གང་ཇི་ལྟ་བུར་གྱུར་པ།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་རྟོགས་
པ་ལ་རག་ལས་པས། ཁོ་བོས་བྱས་པའི་གཞུང་གི་རྣམ་བཤད་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །རྟགས་འཛིན་སེམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟ་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །སྨྲས་པ། གཞུང་ལུགས་རལ་པ་འཐུག་པོས་གཉའ་ཁེབས་ཤིང༌། །སྒྲུབ་དང་སུན་འབྱིན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༠༩ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༣ ཕྲེང་། ༩

276 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རིགས་པའི་གད་རྒྱངས་ཅན། །མཁས་རློམ་གླང་ཆེན་སྟོང་གི་སྤྱི་བོ་ལ། །འཇིག་མེད་སྨྲ་བའི་སེང་གེ་གོམ་པ་འགོད། །ལུང་དང་རིགས་པའི་སྒྲོན་མས་ལག་མཛེས་ཤིང༌། །མཚུངས་མེད་བློ་གྲོས་དག་པའི་མིག་ལྡན་པ། །ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་ལ་ཀུན་མཁྱེན་དང༌། །དགེ་ལེགས་གང་གིས་གང་ཞིག་མཚོན་པར་བྱ། །ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།
གཉིས་པ་ལྡོག་ཕྱོགས་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཏན་ཚིགས། དབྱེ་ན། མ་གྲུབ་པའི་རྟགས། འགལ་བའི་རྟགས། མ་ངེས་པའི་རྟགས་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། རྟགས་སུ་བཀོད་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དོན་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ། བློ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ། རྒོལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ། གཞི་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ། རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཆོས་ཅན་ལ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ། ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་རྟགས་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་1

ལྔ། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ།
བདག་གི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན། བདག་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་སྟེ། ཡོན་ཏན་བདེ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་རྟགས་གཉིས་པོ་འདི་ལྟ་བུ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་བཅས་སྒྲུབ་པ་ལ། རྟགས་གཞི་མ་གྲུབ་པ་བཀོད་ན་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་གཞི་མ་གྲུབ་པ་བཀོད་ཀྱང་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་ལ། རྟགས་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་ཆོས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་ན་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། རྟགས་རྣམ་བཅད་ཙམ་བཀོད་པ་ལ་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་མིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི། དཔེར་ན། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་མངོན་སུམ་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ལྔ་པ་ནི། དཔེར་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་ཆོས་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༠ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༥༥ ན ༦ མ་གྲུབ་པ་ལྔ།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 277

ཅན། རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཕྱི་མའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། མྱང་བྱར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ།།གཉིས་པ་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་ལ་དབྱེ་ན། ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང༌། ཤེས་འདོད་
ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན། ཆོས་ཅན་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་གྲུབ། རྟགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་གྲུབ། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་གསུམ། དཔེ་རིམ་བཞིན་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་ངོར་མདུན་གྱི་ཤ་ཟའི་བུམ་པ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། བྱས་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང༌། དུ་བ་དང་རླངས་པ་གང་ཡིན་མ་ངེས་པའི་སྔོ་ལོང་པོ་ཡོད་པའི་ས་ཕྱོགས་ན། མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དུ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང༌། རྨ་བྱའི་སྒྲ་རི་སུལ་གསུམ་པོ་གང་ན་ཡོད་མ་ངེས་པའི་ངོར། རི་སུལ་གསུམ་གྱི་དབུས་མ་ན་ཆོས་ཅན། རྨ་བྱ་ཡོད་དེ། རྨ་བྱའི་སྒྲ་གྲག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་རྣམས་སོ།།
ཤེས་འདོད་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་ལ་དབྱེ་ན། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ།
གཞི་ཆོས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ། ཆོས་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འཇོག་པ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་པོར་ངེས་ནས། དེའི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཕྱིས་ངེས་ཏེ་ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་ལ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ལྟ་བུའི་སྤྱི་འཆར་རྒྱུ་དགོས་པ་ལ། སྒྲ་དང་སྒྲ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། འདི་ཤེས་འདོད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་དངོས་མིན་ཡང༌། དབྱེ་བ་བསྡུ་བའི་སྐབས་སུ་ཁོངས་སུ་བསྡུས་ནས་འདིར་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །འདི་སྒྲ་ལ་སྒྲ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཕྱོགས་མ་གྲུབ་པ་མིན་པས། དོན་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བྱེད་པ་ནི་མ་ཤེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་ཕྱི་རྒོལ་སྒྲ་སྒྲ་ཡིན་མིན་ཤེས་འདོད་མེད་པས། སྒྲ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་བྱས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་སུ་མ་ངེས་པས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བཞག་གི །བྱས་པ་སྒྲ་ལ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་ཡིན་པས། འདི་དོན་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའང་མ་ཤེས་པའོ།།
གསུམ་པ་ནི། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་

278 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བུའོ། །འདི་ནི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཀོད་པ་ཡིན་པ་ལ། མི་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་ངེས་དཀའ་སླ་མེད་པས། མི་རྟག་པ་སྒྲའི་སྟེང་དུ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་གྱི། སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པས། མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བཞག་གི །དོན་སྟེང་ནས་མི་རྟག་པ་སྒྲ་ལ་མ་གྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དོན་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའང་མ་ཤེས་པའོ།།
གསུམ་པ་རྒོལ་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་ལ་དབྱེ་ན། སྔ་རྒོལ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ། ཕྱི་
རྒོལ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ། གཉིས་ཀ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། གྲངས་ཅན་པས། སངས་རྒྱས་པ་ལ་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ། སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གྲངས་ཅན་བློ་བདེ་སྔར་ཡོད་གསལ་བ་ལ་སྐྱེ་བ་དང༌། བག་ལ་ཞ་བ་ལ་འཇིག་པར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མ་གཏོགས། སྐྱེ་འཇིག་གི་དོན་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང༌། སྔར་ཡོད་རྒྱུན་ཆད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་བློ་བདེ་ལ་མེད་པར་འདོད་པས། སྔ་རྒོལ་གྱིས་རྟགས་ཆོས་ཅན་ལ་ཚད་མས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན། གཅེར་བུ་པས་སངས་རྒྱས་པ་ལ། ཤིང་སེམས་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཤན་པ་བཤུས་ན་འཆི་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཕྱི་རྒོལ་སངས་རྒྱས་པས། སྲོག་འགག་པ་འཆི་བའི་དོན་དུ་ཚད་མས་ངེས་པས། ཕྱོགས་ཆོས་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ཚད་མས་བསལ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་འདི་སྔ་རྒོལ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། འདི་ལ་གཞན་དག་ན་རེ། ཤུན་པ་བཤུས་ན་སྐམས་འགྲོ་བ་ཉིད། ཤིང་གི་འཆི་བའི་དོན་དུ་སྔ་རྒོལ་རང་གིས་འདོད་ཅིང༌། དེ་སྔ་རྒོལ་རང་ལུགས་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ཏོ།།
འོ་ན། གྲངས་ཅན་གྱིས་བློ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་རྟགས་སུ་
བཀོད་པའང་སྔ་རྒོལ་ལ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། སྐྱེ་འཇིག་གི་དོན་སྔར་ཡོད་གསལ་བ་ལ་སྐྱེ་བ་དང༌། དེ་ཉིད་བག་ལ་ཞ་ནས་མི་གསལ་བར་གྱུར་པ་ལ་འཇིག་པར་འདོད་ཅིང༌། དེ་གྲངས་ཅན་རང་ལུགས་ལའང་བློ་བདེའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཁོར་གསུམ་མོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྒྱུ་མཚན་དེ་ནི་འཁྲུལ་ལ། ཤུན་པ་བཤུས་ན་བསྐམས་པ་ཤིང་གི་འཆི་བའི་དོན་དང༌། སྔར་ཡོད་གསལ་མི་གསལ་སྐྱེ་འཇིག་གི་དོན་ཡིན་པ་གཉིས་ཀའང་མི་རིགས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་ཕྱི་འདི་གཉིས་སྔ་རྒོལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་དབྱེ་དཀའ་བར་སྣང་མོད། ཁོ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 279

བོ་ནི་འདི་ལྟར་སྨྲ་སྟེ། ཤུན་པ་བཤུས་ན་འཆི་བའང་མ་གྲུབ། ཤུན་པ་བཤུས་ན་བསྐམས་པ་ཤིང་གི་འཆི་བའི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། ཤིང་གི་འཆི་བའི་དོན་དུ་སྔ་རྒོལ་གྱིས་འདོད་པའི་ཤན་པ་བཤུས་ན་བསྐམས་པ་ཉིད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་སྔ་རྒོལ་གྱིས་ཚད་མས་གྲུབ་ལ། སྐྱེ་འཇིག་གི་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྔར་ཡོད་གསལ་མི་གསལ། བློ་བདེའི་སྟེང་དུ་གྲངས་ཅན་རང་གིས་ཁས་ལེན་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་གྲངས་ཅན་རང་གི་ཚད་མས་ཀྱང་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཙམ་ལ་དགོངས་ནས་རྟགས་སྔ་ཕྱི་ལ་སྔ་རྒོལ་ལ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་
ཡིན་གྱི། དོན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ནས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སྔ་མ་ཡང་ཕྱི་རྒོལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟགས་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཕྱི་རྒོལ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚད་མས་བསལ་ཅིང༌། བློ་བདེ་སེམས་ཡོད་དུ་སངས་རྒྱས་པས་ངེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཅན་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཤེས་འདོད་ཡོད་དགོས་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང༌། རྒོལ་བ་དེའི་ངོར། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ན། རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་ཤེས་འདོད་ཡོད་མི་དགོས་པས། དེའི་ཁྱད་པར་བྱེད་དགོས་སོ། །རྟགས་ཕྱི་མ་ཡང༌། སྔ་རྒོལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་སྟེ། གྲུབ་ན། སྔ་རྒོལ་གྱིས་རྟགས་དེ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པ་ལ། ཤིང་འཆི་བར་ངེས་པའི་ཚད་མ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྔ་རྒོལ་སྒྲ་1

བྱས་མ་

བྱས་གང་དུའང་མ་ངེས་པས། ཕྱི་རྒོལ་སྒྲ་བྱས་མ་བྱས་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་ངོར། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། བྱས་པའམ་མ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ།།
གཉིས་པ་འགལ་བའི་རྟགས་ལ། མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་སྒྲུབ་
ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང༌། ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཚད་མས་ངེས་པའོ། །དབྱེ་ན། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་འགོག་པ་དང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགོག་པ་དང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་འགོག་པར་འགྱུར་བ་ལ་ལྟོས་པའི་འགལ་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་བཞིའོ། །འདི་དག་གི་དཔེར་བརྗོད་དང་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། 1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༢ ན ༣ སྔ་རྒོལ་ལ་བྱས་མ་བྱས་

280 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ།།
སྦྱོར་བ་གཉིས་པའི་དོན་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་
ནི། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས། དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ཉིད་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་ཡིན་གྱི། དངོས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རྟགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདི་སྨྲས་ཆོས་ལ་འགལ་རྟགས་མ་ཡིན་ལ། ཞེ་འདོད་ལ་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་སྲིད་དེ། འདིའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི། མཁའ་སོགས་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་རྫས་གཅིག་གི་དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་མཁའ་སོགས་རྟག་པ་རྫས་གཅིག་གི་དངོས་པོར་སྒྲུབ་པར་འདོད་ནས། སྨྲས་ཆོས་ལ། དཔེར་ན། མཁའ་སོགས་ཆོས་ཅན་གྱི། ཞེས་སོགས་འགོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་བ་དང༌། གཞན་དག་འདི་འགལ་རྟགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་གཟུང་བའི་དངོས་གྱུར་གྱི་སྟེང་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ནམ་མཁའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྨྲ་བ་འདི་ཐམས་ཅད་ལ་སྙིང་པོ་མེད་དེ།
འདི་ལྟར། ཆོས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རྟགས་མི་སྲིད་པར་ལེགས་པར་གོང་
དུ་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྨྲས་ཆོས་དང་ཞེ་འདོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དེ་འདྲ་གཉིས་ཡོད་པ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་གང་ཡང་མེད་པས་འདོད་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྟག་པ་རྫས་གཅིག་གི་དངོས་པོར་སྒྲུབ་འདོད་ནས་སྦྱོར་བ་དེ་བཀོད་པས། སྦྱོར་བ་དེའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་རྟགས་དེ་ལྟར་འགྱུར་ན། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟག་པ་ཆོས་ཅན། བྱས་པས་སྟོང་སྟེ། དོན་བྱེད་པའི་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལའང༌། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྦྱོར་བ་འབྱུང་བར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཞེ་འདོད་ལ་སྒྲུབ་འདོད་ནས་སྦྱོར་བ་དེ་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྐྱོན་བཟློག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལུགས་ཕྱི་མའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཁྱད་པར་ལ་གྲུབ་པས། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ན། བདག་མེད་པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་པ་ལ་རྟགས་སུ་གང་བཀོད་ཀྱང་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 281

ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ཞིང༌། རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པས། མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བཤད་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ།།
དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟག་སྟེ། དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་
འགལ་རྟགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན། དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པས་རྟག་པ་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་འགལ་བར་ཐལ་ཞིང༌། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བས། འདི་ལྟ་བུ་ཁས་ལེན་པ་ལས་བླུན་པོ་སུ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་ན་བཙལ་བར་བྱ། དེ་བས་ན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་ལྡང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྩ་བའི་ཕྱོགས་སུ་མ་ཕྱིན་པར་ཡལ་ག་འཚོལ་བས་ཉོན་མོངས་སོ། །འོ་ན་འཐད་པའི་ཕྱོགས་གང་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། འགལ་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པ་དང་
ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་འགོག་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འགལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྟགས་དེ་དང་དེ་ལ་དགག་བྱ་འགོག་ཚུལ་སོགས་རིགས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱི། ཐམས་ཅད་ཀྱང་འགལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྟགས་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་འགོག་པ་དང༌། དེ་ཡང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རང་འགལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྟགས་དེའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་འགོག་པར་ཁྱད་པར་མེད་མོད། འོན་ཀྱང༌། གཞན་གྱི་འདོད་པ་འགོག་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ཏེ། འགོག་ཚུལ་གྱིས་འཕངས་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ལྟོས་ནས་ཆོས་དག་དང༌། །ཆོས་ཅན་ཁྱད་པར་ཡིན་པར་བརྗོད།1

།ཅེས་དང༌། རྣམ་ངེས་ལས་ཀྱང༌། རྣམ་པར་བཞག་པ་ཙམ་ཞིག་ཐ་དད་པ་ཡིན་
གྱི། དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལ་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་འགལ་བའི་རྟགས་འདི། གཞན་འགོག་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུས་
འཕངས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན། དེའི་དཔེར་བརྗོད་ནི། ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པས་ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་རྫས་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་ཤིང༌། སངས་རྒྱས་པ། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཏུ་ཁས་ལེན་པས་ན། ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་སྟེང་དུ། དངོས་པོར་གྱུར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༧ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༧༠༣ ཕྲེང་། ༧

282 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་མི་ལྡན་རྩོད་པ་མིན་གྱི། ཁྱད་གཞི་ནམ་མཁའི་ངོ་བོ། ཐོགས་པ་བཀག་ཙམ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ། རྫས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཞེས་རྩོད་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པ་ལ། ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ན། ནམ་མཁའ་དེ་རྟག་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་མི་རྟག །ཅེས་དྲིས་པས་རྟག་པར་སྨྲའོ། །རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཅི། ཞེས་དྲིས་པས། དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲས་པས། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་བླངས་སོ།།
དེའི་རྟགས་སྦྱོར་དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས། སྐྱོན་བརྗོད་ནས་འགོག་ཚུལ་ནི།
སློབ་དཔོན་གྱིས། འདི་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིར་ཆོས་ཅན་ཞེས་པ་ནམ་མཁའ་ལ་བྱ་ཞིང༌། དེའི་ངོ་བོ་ནི་དངོས་པོ་ལ་བྱ་སྟེ། ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་ནས། དེའི་སྟེང་དུ་དངོས་པོ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་མི་ལྡན་རྩོད་པ། དཔེར་ན། སྒྲའི་ངོ་བོ་མཉན་བྱ་ཡིན་པར་གཉིས་ཀས་གྲུབ་ནས། ཁྱད་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་ཁྱད་ཆོས་མི་རྟག་པ་ཡོད་མེད་རྩོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ཁྱད་གཞི་ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་ཐོགས་པ་བཀག་ཙམ་ཡིན་ནམ། དངོས་པོར་གྱུར་པ་ཡིན། མཐུན་སྣང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་པོའ་ངོ་བོ་ ིཡིན་པར་བསམས་ནས་དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ཡིན་པས་སོ།།
དེ་འགོག་ཚུལ་དེའི་དོན་ནི། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་
རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་རྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན། ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས། ཆོས་ཅན་ནམ་མཁའ་དེའི་ངོ་བོ་དངོས་པོར་གྱུར་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །དེས་ན། བྱེ་བྲག་པས་དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་རྟགས་སུ་བཀོད་པ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པ་འགོག་བྱེད་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས། འདི་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༤༣༡ ཕྲེང་། ༦

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 283

བྱེད་པས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་པས། བྱེ་བྲག་པའི་རྟགས་དེ་
འགོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ་ལྟོས་པའམ། དེས་འཕངས་པའི་འགལ་རྟགས་ནི། ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ངོ་བོ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ནི། འགལ་རྟགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་མིན་བསྙོན་མེད་ལ། དེས་ན། བྱེ་བྲག་པས་བཀོད་པའི་རྟགས་དེའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པ་ལ་རྟགས་དེ་བཀོད་ན། རྟགས་ཡང་དག་དང༌། བྱེ་བྲག་པས་བཀོད་པའི་རྟགས་དེའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་དེ་བཀོད་པ་འགལ་རྟགས་སུ་གསུངས་ཀྱི། དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན་ཞེས་ཆོས་ཅན་དང་དེའི་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པའི་སྟེང་དུ་རྟག་པ་སྒྲུབ་པ་ལ། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་འགལ་རྟགས་སུ་གང་ནས་ཀྱང་བཤད་པ་མེད་ཅིང༌། འདི་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོའ་སྟེང་དུ་རྟག་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་ ིསུ་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་མེད་པས། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་འགལ་བའི་རྟགས་ཡིན་མིན་རྩོད་པ་འབྱུང་བའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། དེས་ན། ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ངོ་བོ་དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་འདི། རྟགས་ཁོ་རང་གི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་འགལ་བའི་འགལ་རྟགས་ཡིན་ལ། བྱེ་བྲག་པས་བཀོད་པའི་རྟགས་དེའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་བྱེད་ཡིན་པས། གཞན་འགོག་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ནས་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པ་དང༌། ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་དོན་གཅིག་པར་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་ཏེ། གངས་རིའི་ཁྲོད་དུ་ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་གིས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།
འགལ་བའི་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་དཔེ། ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་འགལ་བའི་རྟགས་དང༌།
ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་འགལ་བའི་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལ། འཐད་པའི་ཕྱོགས་དགོད་པ་དང༌། མི་འཐད་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒོལ་བ་གྲངས་ཅན་གྱིས། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཉེར་ལྔར་གྲངས་ངེས་པར་སྨྲ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ནི། བདག་ཡིན་ཞིང༌། གཞན་རྣམས་བདག་དེས་ལོངས་སྤྱད་བྱ་དང་དབང་བསྒྱུར་བྱ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༤༣༡ ཕྲེང་། ༦

284 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བདག་གི་དགོས་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་བདག་གི་བར་འདོད་དོ།།
དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བྲལ་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ནི། རིགས་པ་སྨྲ་བ་སུ་ཡང་མི་འདོད་པས།
གྲངས་ཅན་གྱིས་འདིར་རིགས་པའི་སྒོ་གཉིས་སྨྲས་ཏེ། ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་བདག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང༌། དབང་སོགས་བདག་གི་བར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བདག་ཡིན་ཏེ། བཅིང་ཐར་གྱི་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་དང་དེ་དག་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་སོགས་ནི་སྐབས་གཞན་དུ་བཤད་དོ།།
གཉིས་པ་དབང་སོགས་བདག་གི་བར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། གྲངས་ཅན་གྱི་སྨྲས་ཆོས་
དང་ཞེ་འདོད་གཉིས་ལས། སྨྲས་ཆོས་ནི། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མལ་ཆ་དང་སྟན་བཞིན། ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་ལ། དེའི་ཞེ་འདོད་ནི། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། བདག་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། དང་པོ་ཉིད་ནས། བདག་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་མི་འགོད་པ་ཅི་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་པས། དཔེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་ནས། རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་དཔེ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་དུ་དོགས་ཏེ། དངོས་སུ་སྨྲས་ཚོད་ལ་དཔེ་ལ་ཆོས་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པར་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀས་གྲུབ་ཅིང༌། ཞེ་འདོད་ལ་དབང་སོགས་བདག་གི་བར་གྲུབ་པ་ཅིག་འདོད་ནས། ཟོལ་སྦྱོར་དེ་ལྟར་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་གྲངས་ཅན་གྱིས། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་
བསགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྩ་བའི་སྦྱོར་བ་དེ་ཉིད་འགོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་མིག་སོགས་ཞེས་པ་ནི། གྲངས་ཅན་པས་ཤེས་བྱ་ཉེར་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་བདག་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་དགོས་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་མིག་སོགས་དབང་པོ་དང༌། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་རྣམས་བདག་གི་བར་གྲུབ་ན། གཞན་དག་ཀྱང་འབད་མེད་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དང་པོ་ནས་ཉེར་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ན། ཆོས་ཅན་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 285

ཕྱི་རྒོལ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་མི་འགྲུབ་པས། དེའི་ཕྱིར་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་དང༌། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་རྣམས་བདག་གི་བར་སྒྲུབ་འདོད་ནས། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། ཞེས་སྨོས་པ་ཡིན་པས། ཆོས་ཅན་གྱི་དོན་དེ་ལྟར་དུ་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །དེ་ཡང༌། གྲངས་ཅན་པས། ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་བེམ་པོ་མིན་གྱི། གཞན་ཐམས་ཅད་བེམ་པོར་འདོད་པས། ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ལ་ནི་འདུས་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་ཟེར་ལ། གཞན་རྣམས་ལ་འདུས་བསགས་ཞེས་ཟེར་ཏོ།།
དེ་བས་ན། འདུས་བསགས་ཀྱི་དོན་ཀྱང༌། རིམ་དང་ཅིག་ཅར་དུ་འདུས་པའི་སྒོ་ནས།
རྡུལ་དུ་མ་བསགས་པ་ལ་བརྗོད་ལ། དེ་ལས་བཟློག་པ་ནི། འདུས་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། འདུས་བསགས་ནི་བེམ་པོའ་དོན་ལྡོག་གོ །ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ཁོ་ན། ཤེས་བྱ་ཉེར་བཞི་པོའི་ཡུལ་ཅན་ ིཡིན་ལ། ཤེས་བྱ་ཉེར་བཞི་ནི། ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུའི་ཡུལ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེས་ན། མིག་སོགས་ནི། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་བདག་དེའི་ཡུལ་ཡིན་པས། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན། མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཆོས་ཅན། ཞེས་པ་ནི། མིག་སོགས་བདག་གི་ཡུལ་ཆོས་ཅན་ཞེས་པའོ། །བདག་ནི་འདུས་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་ལ། ཤེས་བྱ་ཉེར་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡང་ཡིན་པས། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཞེས་པ་ནི་གཞི་མཐུན་གྱི་སྒྲ་ཡིན་གྱི། དྲུག་སྒྲ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན། འདུས་པ་མིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་དོན་བྱེད་དེ་ཞེས་པ་ནི། བེམ་པོ་མིན་ཞིང༌། ཡུལ་ཅན་ཡིན་པ། རང་ལས་གཞན་པའི་བདག་དེའི་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་པ་ནི། འདིར་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བསམས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མལ་ཆས་སྐྱེས་བུའི་གྲང་བ་སྐྱོབ་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་སྒྲུབ་པ་ལྟར། བདག་དེ་ཉིད་དབང་པོ་ལྔའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལྔ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས། དབང་སོགས་རྣམས་བདག་གི་དགོས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་བདག་གི་དོན་བྱེད་པའི་དོན་དུ་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ན། བདག་གི་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་པ་ནི། བདག་གི་དགོས་པ་སྒྲུབ་སྟེ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། བདག་གི་དགོས་པ་སྒྲུབ་པ་དེ་ཉིད་བདག་གི་བའི་དོན་ལྡོག་ཡིན་པས་དེར་བསྒྲུབས་པས། དབང་སོགས་བདག་གི་བར་བསྒྲུབས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།

286 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེས་ན་གྲངས་ཅན་པས་བཀོད་པའི་སྦྱོར་བའི་དོན་དང་དགོས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་ལ།
གྲངས་ཅན་གྱིས་དབང་སོགས་བདག་གི་བར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས་སུ་དེ་ལྟར་བཀོད་པ་དག་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་སྐྱོན་འདི་ལྟར་བརྗོད་པར་མཛད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་གཞན་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་པའི་གཞན་དེ་བདག་ལ་བསམས་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ། གཞན་དོན་བྱེད་པ་ཙམ་ཞིག་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། ཁྱོད་རང་གི་འདོད་པའི་དོན་མི་གྲུབ་ཅིང༌། ངེད་ཀྱིས་གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབས་ལ། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་པ། བདག་གི་དོན་བྱེད་པ་ལ་བསམས་པ་ཡིན་ན། འདུས་བསགས་དེ་མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན། བདག་གི་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། འདུས་བསགས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་ཡིན་པས། མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གཞན་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་འགོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས། འདི་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདིས། གྲངས་ཅན་གྱི་རྟགས་
དེ་འགོག་པ་ན། འདུས་བསགས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་འགོག་པ་དང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་གསུངས་ཀྱི། མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཆོས་ཅན། ཞེས་ཆོས་ཅན་དང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པའི་སྟེང་དུ་བདག་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་གསུངས་པ་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་འགལ་རྟགས་སྲིད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མིག་སོགས་བདག་གི་ཡུལ་བདག་གི་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་འདུས་བསགས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་སོགས་བདག་གི་ཡུལ་བེམ་པོ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཞེས་པའི་ཆོས་ཅན་ནི། མིག་སོགས་ཡིན་ལ། འདུས་པ་
མ་ཡིན་པའི་དོན་ནི་དེའི་ཁྱད་པར་ཞེས་བརྗོད་དེ། རྒོལ་བ་གཉིས་ཀས་མིག་སོགས་ཁྱད་གཞིའི་ངོ་བོ་ཡང་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་ལ། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཞེས་པ་དེའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་མི་ལྡན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༤༨ ཕྲེང་། ༡

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 287

མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་པར་བསམས་ནས་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྦྱར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་བདག་གི་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། འདུས་བསགས་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་གྱིས། འདི་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་དགག་པ་བསྟན་པ་འདིས།
འདུས་བསགས་དེ་ཆོས་ཅན་མིག་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཞེས་པ་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་འགལ་བའི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན། གྲངས་ཅན་གྱིས། མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་རྟགས་དེ་འགོག་པའི་འགོག་ཚུལ་ལ་ལྟོས་པའམ། འགོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱས་པས་བསྟན་པའི་འགལ་རྟགས་ནི། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འདུས་བསགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །འདི་ཉིད་ལ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་འགལ་བའི་འགལ་རྟགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། གྲངས་ཅན་པས། ཆོས་ཅན་མིག་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྦྱར་བའི་ཁྱད་ཆོས་དེ་དང་འགལ་བའི་སྒོ་ནས། ཆོས་ཅན་ཁྱད་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཁྱད་ཆོས་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་འགལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཡང་གྲངས་ཅན་པས་བཀོད་པའི་རྟགས་དེ་འགོག་པའི་འགོག་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ནས་སྦྱོར་བའི་རྣམ་གཞག་དེ་ལྟར་ཐ་དད་དུ་བྱས་ཀྱི། རྟགས་ཁོ་རང་གི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་འགལ་བའི་འགག་རྟགས་ཡིན་པས། གཞུང་དང་ལེགས་པར་འགྲིག་གོ།
གྲངས་ཅན་པས། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་གྱི་
དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་འདིའི་གཞན་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་པ་བདག་དོན་བྱེད་པ་ལ་བསམས་པ་འགོག་པ་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས། འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདི་གསུངས་ཏེ། འདི་ལ་ཡང༌། རྟགས་འདིའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་སུ་སྦྱར་ཡོད་དེ། དོན་བྱེད། ཅེས་པས་ཁྱད་གཞིར་བྱས་ནས། གང་གི་དོན་བྱེད། ཅེ་ན། དོན་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་ཆུ་སྐྱོར་བའི་དོན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༤༣༡ ཕྲེང་། ༦

288 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བྱེད་པ་སོགས་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་ལ། བདག་གི་ཞེས་པའམ། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་བདག་གི་ཞེས་སྨོས་ཏེ་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་མེད་དོ། །རྟགས་འདི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེས་པས། འདུས་བསགས་མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་བདག་དོན་མི་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་འདུས་པ་མིན་པའི་ཡུལ་ཅན་བདག་གི་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་བའི་རྟགས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། གྲངས་ཅན་པས་བཀོད་པའི་རྟགས་འདི་འགོག་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ནས་བསྟན་པའི་འགལ་རྟགས་ནི། རྟགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་འགལ་རྟགས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་འགལ་རྟགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ལྡོག་ཕྱོགས་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་མི་འཐད་པའི་ཆ་དགག་པ་ནི། གཞན་དག་གིས། རྟགས་འདི་དག་གི་དགོས་པ།
འགོད་ཚུལ། འགལ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་སོགས་ནི། རྩ་བ་མ་མཐོང་བ་ཤ་སྟག་ཏུ་འདུག་པས། རྩ་བ་གང་ཡིན་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། དགག་པ་གཞན་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་ལ། ཁ་ཅིག །མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། ཞེས་པའི་སོགས་ཁོངས་ནས། དམིགས་རྐྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་འདོན་ཅིང༌། དེས་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མང་དུ་ཐོས་པ་དག་སྒྲོག་གོ །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། གྲངས་ཅན་པ། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུས་མིག་སོགས་དབང་པོའ་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལྔ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ཡིན་གྱི། བདག་ལས་གཞན་པའི་ ིམིག་གི་སྒོ་ནས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་དབང་ཤེས་སོགས་མེད་དོ། །དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་མཁར་གྱི་བུ་ག་སྣ་ཚོགས་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་ལྟ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བས། བདག་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ཁས་མི་ལེན་ན། དེའི་རྐྱེན་གསུམ་ཇི་ལྟར་ཁས་ལེན། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་གཞིག་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། མིག་གི་ཁམས་དང༌། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་གསུངས་པར། ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལ་སོགས་པས་བཤད་དེ། འདི་ལྟར་ཁས་བླངས་པས་ནི། མང་དུ་ཐོས་པ་ཁྱེད་གཞུང་ཙམ་ཀློག་པ་པོར་རང་ཉིད་ཀྱིས་བ་དན་བསྒྲེང་སྟེ་དྲིལ་བསྒྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་གྲངས་ཅན་པས་འདོད་པའི་བེམ་པོ་ཤེས་བྱ་ཉེར་གསུམ་པོ་སོགས་ཁོངས་ནས་འདོན་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 289

པས། ཉེར་བཞི་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་ཙམ་དུ་སངས་རྒྱས་པས་གྲུབ་ཟིན་པར་བཤད་པ་ལ། མིག་མ་བལྟས་པར་ཟད་དོ།།
ཁ་ཅིག །གྲངས་ཅན་པའི་ལུགས་ལ་ཉེར་བཞི་པོ་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་པའི་
ལུགས་ལ་དབང་པོ་ལྔ་ཆོས་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོད་པ་ནི། གྲངས་ཅན་པས་ཤེས་བྱ་ཉེར་བཞི་གཞན་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་བཀོད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་པས། དེ་མི་འཐད་དེ། དབང་པོ་ལྔ་གཞན་དོན་བྱེད་པར་ངེད་ཀྱིས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ལན་འབྲེལ་མེད་དུ་བཏབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། རང་ཉིད་གསལ་བར་མ་བྱེད་ཅིག །གཞན་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་པའི་གཞན་དེ། བདག་ཡིན་པར་ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་ལ་སོགས་པ་གང་གི་ནུས་པས་འཕངས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དཔྱད་པ་བྱེད་པ་ནི། ཉི་མ་ཡོལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱིས་ཕོངས་པར་ཟད་པས། འདིར་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་དཔྱད་པ་མང་པོས་ཅི་ཞིག་བྱ། མ་བརྗོད་ན་ཡང་འདོད་པ་ནི། །སྐབས་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན།1

།ཞེས་སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལས་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱ་མི་ནུས་སོ། །གཞན་
དག་བྱས་པ་སྒྲ་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་དག་ལ་བྱས་པ་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་ཐལ་ཞིང༌། མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །འགལ་བའི་རྟགས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །སྨྲས་པ། འདི་ནི་ཕྱུགས་ཀྱི་ལོ་གྲངས་འབྱེད་པ་ལ། །སྐྱེ་བོ་བློ་གྲོས་གསལ་ཡང་བླུན་པོའ་ཕུལ། །རྟོགས་དཀའི་རིགས་པའི་དེ་ཉིད་འབྱེད་མཁས་པ། །ས་ཆེན་འདི་ན་འདི་ལས་གཞན་པ་གང༌། །ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།གསུམ་པ་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ལ་མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཀྱང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་འབྲེལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་ངེས་པའི་རྟགས། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་དང༌། ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་སོང་བའི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ ིཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་ལ་ཡང་མ་མཐོང་བའི་རྟགས། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མཉན་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༧ ཕྲེང་། ༣

290 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཞེས་བྱ། ཞེ་ན། རྟགས་འདི་ཆོས་ཅན་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པས་རྟགས་འདི་ལ་ཁྱབ་འབྲེལ་ངེས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་རྟགས་ཆོས་ཅན་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་ཅེས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། ལྡོག་པ་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའམ། ངོ་བོ་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། མཉན་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་མི་འཇུག་པར་ཐལ་ལོ།།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྐད་ཅིག་མས་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། བྱས་པས་སྟོང་སྟེ། དོན་བྱེད་པས་
སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ནའང་རྟགས་ཆོས་ཅན་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་མས་སྟོང་པ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་སྒྲུབ་བྱེད་གནོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་སུ་ཐལ་ལོ། །ཅི་སྟེ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི་མཉན་བྱ་སྒྲ་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་ཅེས་པ་སྒྲ་མ་ཡིན་ཞིང་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པ་ལ་བྱེད་དོ། །ཞེ་ན། དེ་ནི་སྐད་ཅིག་མས་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལའང་མཚུངས་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གསུམ་ག་ལ་མི་འདོད་ཀྱི། སྒྲ་ཆོས་དེ་ཡིན་པར་མ་ངེས་པའི་གཞི་གང་གི་སྟེང་དུ་ཡང་མཉན་བྱ་ཆོས་དེ་ཡིན་པར་ངེས་པའི་ཚད་མ་འཇུག་མི་སྲིད་པ་ལ་བྱེད་དོ། །ཞེ་ན། འོ་ན། སྒྲ་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་མ་ངེས་པའི་གཞི་གང་གི་སྟེང་དུ་ཡང་མཉན་བྱ་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ངེས་མི་སྲིད་དགོས་པས། དུང་སྒྲ་མཚན་གཞིར་བྱས་ནས་སྒྲར་མཚོན་པ་ལ་མཉན་བྱ་མཚན་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་འཇུག་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །ཅི་སྟེ་ཆོས་གང་མཉན་བྱ་ཡིན་པར་ཚད་མས་ངེས་ནས་སྒྲ་ཡིན་པར་ཚད་མས་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པ་ལ་བྱེད་དོ། །ཞེ་ན། འོ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མི་རྟག་སྟེ། རྩོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའང་ཆོས་ཅན་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། རྩོལ་མ་བྱུང་གི་དངོས་པོར་ངེས་ནས་དངོས་པོར་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྩོལ་མ་བྱུང་གི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་པོ་ལས་གཞན་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། རྩོལ་མ་བྱུང་གི་ཆོས་ལ་འཇུག་པ་གང་ཞིག །རྩོལ་མ་བྱུང་གི་ཆོས་ནི་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་མེད་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲེལ་བ་མེད་དེ། རྩོལ་མ་བྱུང་བཀག་ན། དངོས་པོ་ཁེགས་ན། རྩོལ་བྱུང་གི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་དགོས་ལ། དངོས་པོ་བཀག་ན་དེ་ཁེགས་ན་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 291

དངོས་མེད་རྩོལ་བྱུང་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
འདིར་མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའི་དོན། མཉན་བྱ་སྒྲའི་དོན་ལྡོག་
ཡིན་པ་ལ་བྱེད་དོ། །ཞེ་ན། སྒྲའི་དོན་ལྡོག་ཡིན་ན་སྒྲ་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་ཅེས་པ་དེ། སྒྲའི་དོན་ལྡོག་ཡིན་ན་སྒྲ་ལས་ལྡོག་པ་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་སོགས་བརྟགས་ན་གོང་དུ་བརྗོད་པ་རྣམས་ལས་མི་འདའ་བས་ཁྱད་མེད་དོ། །འོན་ཏེ་མཉན་བྱའི་རྫས་ཡིན་ནའང་སྒྲའི་རྫས་ཡིན་དགོས། སྒྲའི་རྫས་ཡིན་ནའང་མཉན་བྱའི་རྫས་ཡིན་དགོས་པ་ལ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་ངེས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་རང་རྒྱུ་ལས་འཇིག་པར་སྐྱེས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལའང་ཚུལ་འདི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་སུ་ཐལ་ལོ།།
དེས་ན། འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མཉན་བྱ་སྒྲ་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་ཅེས་པའི་དོན་
ནི། མཉན་བྱ་དེ་སྒྲ་ཁོ་ནའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲ་ལ་རྟག་འཛིན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་མ་བསལ་བའི་བར་དུ་མཉན་བྱ་ལའང་ཐེ་ཚོམ་དེ་སེལ་བ་མི་སྲིད་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། མདོར་ན་མཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་མ་ངེས་པའི་གོང་དུ་མཉན་བྱ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མེད་དེ། དུང་སྒྲ་ལྟ་བུ་མཐུན་དཔེར་བྱས་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་མཉན་བྱ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་ན། སྒྲ་ལའང་། མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ངེས་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ངེས་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ངེས་ཤིང༌། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་རྒོལ་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། མཉན་བྱ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་དུང་སྒྲའི་སྟེང་དུ་ངེས་ཞེས་པའི་དོན། སྤྱིར་མཉན་བྱ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་མཚོན་བྱེད་དུ་དཔེ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དཔེ་དུང་སྒྲ་དེ་བྱས་པ་ཡིན་པས་དུང་སྒྲ་དཔེར་བཀོད་པའི་སྟེང་དུ་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ལ། མཉན་བྱ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་སུ་བཤད་པའི་དོན་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །དེས་ན། དཔེ་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་མེད། ཅེས་པའང༌། རྟགས་ཆོས་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་དུ་གྱུར་པའི་དཔེ་མེད་པ་ལ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། རྟགས་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་གཞིའི་དཔེ་མེད་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་

292 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བ་མང་ཡང་རེ་ཞིག་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ།།
ཡང་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མ་མཐོང་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དཔེ།
གསོན་ལུས་ཆོས་ཅན། བདག་དང་བཅས་ཏེ། སྲོག་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། འདི་ཅིའི་ཕྱིར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བདག་མེད་ལ་མ་མཐོང་ཞེ་ན། གསོན་ལུས་ལས་གཞན་ལ་སྲོག་མ་མཐོང་ཞིང༌། གསོན་ལུས་ནི་བདག་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་གཞི་ཡིན་པས་བདག་མེད་ཡིན་པར་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་ལ། བདག་མེད་ཡིན་པར་ངེས་པའི་ཆོས་གང་ལའང་སྲོག་དང་ལྡན་པ་སྐབས་ཀྱི་རྒོལ་བས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མ་ངེས་པའི་རྟགས་གང་
ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་ལ་མཐོང་བ། དེ་ལ་དབྱེ་ལ། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མཐོང་ཙམ་གྲུབ་པ་དང༌། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་གསུམ། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞལ་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན། ངག་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་མིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། ངག་སྨྲ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ཀུན་མཁྱེན་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ངག་སྨྲ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་ཀུན་མཁྱེན་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་མཐོང་བར་བཤད་པ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཅིང༌། སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་ཡིན་མིན་ཤེས་འདོད་དང་ལྡན་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་པས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་བཀོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་ན་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ལ་དབྱེ་ན། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་
བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང༌། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་དང༌། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང༌། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་དང་རྣམ་པ་བཞིའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་རྟག་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 293

སྒྲུབ་ལ། གཞལ་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པའི་ངོར་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འདི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་ཡིན། རྟག་པ་1

རེག་བྱ་ཅན་ནི་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། དོན་ལ་རྟག་
པ་རེག་བྱ་ཅན་ཡིན་པ་མེད་ཀྱང༌། བྱེ་བྲག་པ་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲན་རྟག་པར་འདོད་པས། བྱེ་བྲག་པས་རྟག་པ་འགའ་ཞིག་ལ་རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པ་མཐོང༌། འགའ་ཞིག་ལ་མ་མཐོང་བས། དེའི་བློ་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་སྟེ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།
འདི་དག་གི་སྐབས་སུ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་མ་མཐོང་གི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཞེས་པ་ནི་ཚད་མས་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། རང་གི་འདོད་པས་མཐོང་བར་བཞག་པ་ཙམ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་ལ་ལྟོས་ནས་མཐོང་མ་མཐོང་གི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཚད་མས་མཐོང་མ་མཐོང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ལ། མཐོང་ཚུལ་ནི། སྒྲ་རྩོལ་བྱུང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། རྩོལ་བྱུང་ཡང་ཡིན་མི་རྟག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་ཙམ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་རྩོལ་བྱུང་ཡིན་དགོས་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་མ་ངེས་པའི་རྟགས་གཞན་ལའང་མཚོན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། མདོར་ན། མ་ངེས་པའི་རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བར་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་གཞི་མཐུན་སྲིད་པར་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཚད་མས་ངེས་པ་མ་གཏོགས་རྟགས་དེ་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་ཡིན་པར་ངེས་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ན། རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་དགོས་པས་ཁྱབ་འབྲེལ་ཚད་མས་ངེས་པར་ཐལ་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན། རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་ཁྱབ་འབྲེལ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཞེས་པའང་གཞི་མཐུན་སྲིད་ཙམ་དུ་ཡང་ཚད་མས་མ་ངེས་པ་ལ་བྱའི། གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་ཚད་མས་ཁེགས་པ་ལ་མི་བྱའོ། །གངས་ཅན་གྱི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་དག་ལྷག་ལྡན་གྱི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༩༡ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༦༤ བ ༦ རྟག་རེག་བྱ་ཅན་

294 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ནི་ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བར་བྱེད་མོད། རི་བོང་གི་ཅལ་གྱི་རྗེས་འབྲང་འདི་དག་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ལུང་རིགས་གང་ཡང་མ་མཐོང་ངོ་།།
དེ་བས་ན། ལྷག་ལྡན་ཞེས་པ་ནི། ཁྱབ་འབྲེལ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པར་བྱེད་ཀྱི།
རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ངེས་དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ངེས་གང་དུ་ཡང་གོ་བར་མི་བྱེད་པ་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་པས། ལྷག་ལྡན་གྱི་རྟགས་དང་མ་ངེས་པའི་རྟགས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། དེ་སྒྲུབ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་འབྲེལ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས། དཔེར་ན། ལུས་ལས་འདོད་ཆགས་དཔོག་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ན། གང་ཞིག་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས། །ལྡོག་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་བྱེད་པ། །དེ་ནི་ཐེ་ཚོམ་རྒྱུ་ཡིན་ཕྱིར། །དེ་ལ་ལྷག་མ་ལྡན་ཞེས་བརྗོད།1

།ཅེས་པ་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་ཤཱཀྱ་བློས། ཡང་ལྷག་
མ་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བར་བྱེད་དོ། །མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་འདི་ནི་མ་ངེས་པའི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་དག་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །མ་ངེས་པའི་རྟགས་
འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ།། །།
༈ གཉིས་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ཤགས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་བསྒྲུབ་བྱ་བཤད་པ་ལ། བསྒྲུབ་བྱ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བར་བྱ་བའི་ཆོས་གང་ཞིག །ལྡོག་པ་གཉིས་ལ་གནས་པ། དབྱེ་བ་ནི། རང་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་དང༌། གཞན་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། གང་ཟག་གཞན་གྱི་བཀོད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་ཚུལ་ ིགསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་གོ་བར་བྱ་བའི་ཆོས་གང་ཞིག་ལྡོག་པ་གཉིས་ལ་གནས་པ། དབྱེ་ན། རང་དོན་གྱི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་གསུམ་མོ། །ཁ་ཅིག །རང་དོན་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དང། གློ་བུར་བའི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཁྱད་མེད་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༡ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༡༠༡༧ ཕྲེང་། ༡༩

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 295

དུ་འདོད་པ་ནི། རྟགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཤེས་པས་མགོ་རྨོངས་པ་སྟེ། གློ་བུར་བའི་རྟགས་ནི་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་བཀོད་པ་ལྟ་ཞོག །རང་ཉིད་ཀྱིས་བསམས་པ་ལ་ཡང་མ་ལྟོས་པར་གློ་བུར་དུ་ལ་ལ་དུ་བ་མཐོང་བ་ན། དུ་བ་དང་མེའི་འབྲེལ་བ་སྔར་ཚང་མང་སོགས་སུ་ངེས་ཟིན་པ་དྲན་ནས་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པ་དཔོག་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། རང་དོན་གྱི་རྟགས་ནི་རྒོལ་བས་བཀོད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡུན་རིང་དུ་བསམས་སྟོབས་ཀྱིས། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མཐོང་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་དཔོག་པར་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་རང་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མེད་པར་འདོད་པ་དང། ཡོད་ཀྱང་གློ་བུར་བའི་
རྟགས་དང་ཁྱད་མེད་དུ་འདོད་པ་དག་གིས་ནི། བློ་གྲོས་གཞོན་ནུ་བྱིས་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་དོན་ཆེན་པོའ་གནས་ལ་ངལ་བ་མ་བྱས་པར་ཚོགས་ཀྱི་གཏམ་ལ་དགའི་བར་བྱས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། འདི་ལྟར། གོ་འཕང་མཆོག་ཚོལ་བ་དག་གིས་ནི། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གསུམ་ལམ་གྱི་ལུས་སུ་མ་བྱས་པར། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གང་ཡང་ཐོབ་པར་མི་ནུས་པས། ཤེས་རབ་གསུམ་པོ་དེའི་རང་བཞིན་ལ་བརྟག་པར་བྱ་དགོས་ལ། ཤེས་རབ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་འདི་ལྟར། སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་ནི་རྟགས་པ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པས་མ་ཁྱབ་ཀྱི། མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ས་བོན་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡང་ཡོད་ལ། ཤེས་རབ་གཞན་གཉིས་ནི། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་ཅིང། འོན་ཀྱང། ཚད་མ་དང་དེས་དྲངས་པའི་བཅད་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ།།དེ་ལ་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ནི། གང་ཟག་གཞན་གྱི་ངག་ཐོས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཚུལ་
གསུམ་ལ་དྲན་པ་སྐྱེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པའི་རྟེན་རྟགས་ཡང་དག་ལ་གཞན་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཅེས་བྱའོ། །བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ནི་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་བསམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྙེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དཔག་པར་བྱ་བའི་དོན་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དང། དེས་དྲངས་པའི་བཅད་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ནི། རང་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཅེས་བྱའོ།།

296 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེས་ན། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཅེས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མཐོང་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གཞན་གྱི་ཚིག་ཐོས་པ་ཙམ་ལས་དོན་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་འདོད་པ་དག་ནི། གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཚད་མ་ལ་རག་མ་ལས་པར་ཚིག་ཙམ་གྱིས་བླང་དོར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས་ཡང་དག་ཤེས་པའི་དགྲ་བོ་མི་ཟད་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འདི་དག་ལ་བཤད་པར་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་མི་ཟད་པའི་གཏེར་ཡོད་ཀྱང་མ་བྲིས་ཏེ། འདི་ལྟར། ལེགས་བཤད་འབྲས་བུའི་ཁུར་གྱིས་རབ་བརྗིད་ཀྱང། །རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་ཡལ་འདབ་རབ་རྒྱས་ན། །རབ་རྨོངས་བྱིས་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་སྤོང་རིག་ནས། །དཔག་བསམ་ལྗོན་པའི་ཚལ་ཡང་ཉུང་ངུར་བསྒྲུབས།། །།
གཉིས་པ་གཞན་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ། མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ་དང༌།
མ་བསལ་བའི་ཟློག་ཕྱོགས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད། ངོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་ལྔའི་བསྟན་བྱའི་དོན་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཚང་བ། ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འོ་ན། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་གི་དོན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། ངོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་ལྔའི་བསྟན་བྱའི་དོན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། གཞི་གྲུབ་ན། བློའ་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁ་ ིཅིག །ངོ་བོ་ལ་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་སྨྲའོ།།
འོ་ན། ངོ་བོ་ཁོ་ན་རང་ཉིད་དང༌། །འདོད་དང་མ་བསལ་བསྟན་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་གཞུང་
ཚིག་ཀྱང་། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་ཐལ། ངོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལྔ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག །ངོ་བོའ་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ། ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ནས། ངོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ ིཚིག་ལྔས། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་མ་ཟིན་པ་ཡིན་དགོས་པ་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པར་འདོད་དོ། །འོ་ན། བུམ་པའང་ཆོས་ཅན། ངོ་བོའ་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བར་ ིཐལ། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་མ་ཟིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་ཚང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་ཐལ་ཞིང༌། རིགས་པ་འདིས་གཞི་གྲུབ་ན་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་ཐལ་ལོ། །ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་མོང་དུ་གནོད་བྱེད་འདི་ཡོད་དེ། སྤྱིར་མཚན་ཉིད་ཡང་དག་ཡིན་ན།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 297

མཚན་ཉིད་དེ་ལས་རང་གི་མཚོན་བྱ་དེའི་དོན་ལྡོག་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དགོས་པ་ཡིན་པ་ལ། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་ལྡོག་བློ་ཡུལ་དུ་ཤར་ཟིན་པ་ལ་མཚན་ཉིད་འདི་བསྟན་མི་དགོས། མཚན་ཉིད་བསྟན་དགོས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་འདིས་དོན་ལྡོག་བློ་ཡུལ་དུ་བསྟན་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཤེས་ན་ངོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཤེས་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི་གང་ཟག་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་དག་གང་བསྟན་ཀྱང་། ངོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་ལྔའི་དོན་གང་ཡང་བློ་ཡུལ་དུ་མི་འཆར་ཞིང༌། དེ་མ་ཤར་བར་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་ལྡོག་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བའི་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་སྨྲ་བ་དག་ལ་ནི། མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱའི་འཇུག་པ་བློ་ཡུལ་དུ་མ་ཤར་བར་ཟད་པས། མཁས་པའི་དྲི་ཙམ་ཡང་མི་བྲོའོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ལ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས། མཚན་
ཉིད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཐ་དད་པ་གཉིས་གསུངས་ཏེ། ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས་ནི། ངོ་བོ་ཁོ་ན་རང་ཉིད་དང༌། །འདོད་དང་མ་བསལ་བསྟན་པར་བྱ།1

།ཞེས་གསུངས་ལ། རིགས་སྒོ་ལས་ནི།
བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འདོད་པར་གྱུར་པ་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་མ་བསལ་བ་དེ་ཡང་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་དང་པོས་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཅི་ངོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་འདི་དག་གིས་དོན་ཅི་ཞིག་སྟོན་ཞེ་ན། ངོ་བོ་དང༌། ཁོ་ན་དང༌། རང་ཉིད་དང༌། འདོད་པ་དང༌། མ་བསལ་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་ལྔ་པོ་འདིས། རིམ་པ་བཞིན། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་མ་བརྗེད་པ་མ་ཡིན་པ་དང༌། ད་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་དང༌། སྔ་རྒོལ་གྱི་ཞེ་བས་འདོད་ཡུལ་གྱི་བསྒྲུབ་བྱར་བྱས་པ་དང༌། སྔ་རྒོལ་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་དང༌། ཚད་མས་མ་བཀག་པ་རྣམས་ཚང་དགོས་སོ། །ཞེས་བསྟན་ཅིང༌། དེ་རྣམས་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ལས་བཟློག་ནའང་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ།།
དེ་བས་ན་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད། སྔ་རྒོལ་གྱིས་ཁས་བླངས་ཤིང་ཞེ་བས་
འདོད་པ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་མ་བརྗེད་པ་མིན་ཞིང༌། ད་ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མ་བཀོད་པའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༣ ཤོག ༡༠༩༢ ཕྲེང་། ༡༥ ནང་དུ་དྲངས།

298 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དོན་གང་ཞིག །ཚད་མས་མ་བསལ་བ་ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་ངོ་བོ་ནི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་ལ། འདོད་པ་རང་ཉིད་ཁོ་ན་གསུམ་ནི་སྔ་རྒོལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་ཅིང༌། མ་བསལ་བ་ནི་སྤྱིར་ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཟློག་ཕྱོགས་བསལ་བ་འཆད་པ་ན་ཡང་ཚད་མའི་རིགས་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསལ་བ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
རིགས་སྒོ་ལས་གསུངས་པའི་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྐབས་སུ་བབ་པའི་
ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར་བསྒྲུབ་པར་འོས་པ་སྔ་རྒོལ་ཡང་དག་གིས་ཁས་བླངས་ཤིང་འདོད་པར་གྱུར་པའི་དོན་ནོ། །འདིར་མ་བསལ་བ་དངོས་སུ་མ་སྨོས་ཀྱང་དོན་ཚང་སྟེ། ཚད་མས་བསལ་བ་ལ་མཚན་ཉིད་འདི་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་རིགས་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་འདི་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བ་ཅི་དང་ཅི་ཡོད། གང་གི་དགོས་པ་མཐོང་ནས་མཚན་ཉིད་གཉིས་བསྟན་ཞེ་ན། དོན་ལ་ནི་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང༌། གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་གིས་ཀྱང་མཚོན་ནུས་ལ། འོན་ཀྱང༌། ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། དང་པོ་དང༌། རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕྱི་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་ཚུལ་ནི། འདོད་པ་མ་སྨོས་ན། སྔ་རྒོལ་གྱི་ཞེ་བས་མི་འདོད་པའི་ལུང་
དོན་ལའང་མཚན་ཉིད་འདི་འཇུག་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སྐྱེ་སྲིད་པ་ལ། སྔ་རྒོལ་གྱི་ཞེ་བས་འདོད་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྨོས་པ་ན། མཚན་ཉིད་འདི་དེ་འདྲ་ལ་འཇུག་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སྐྱེ་བ་ཁེགས་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་འདོད་པའི་ཚིག་གིས་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་གྱིས་ལོག་རྟོག་སེལ་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་གྱིས་ལོག་རྟོག་སེལ་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་བསྒྲེས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུ་ལས་གཞན་དུ་ན། འདོད་པ་སྨོས་པས་ལུང་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བར་འདོད་པ་དག་ལ་ནི། ལོག་རྟོག་སེལ་བྱེད་དུ་ཚད་མ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བས་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར། རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྐྱེས་པ་ཞེས་སྨོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་རྫས་འདོད་པ་དང༌། མི་རྟག་པའི་རྫས་རྒྱུ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ལོག་རྟོག་ཐམས་ཅད་སེལ་བའི་ཕྱིར་དེ་དག་སེལ་བྱེད་དུ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 299

རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་ལྟ་བུའོ།།
དེས་ན་འདོད་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྨོས་པ་ནི། མཚན་ཉིད་དེ་མི་འདོད་པའི་ལུང་དོན་
ལྟ་བུ་ལ་འཇུག་པར་ཁས་བླངས་ན། ཆོས་གཅིག་རྒོལ་བས་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀར་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། འདོད་པ་སྨོས་ན་མཚན་ཉིད་འདི་མི་འདོད་པའི་ལུང་དོན་ལའང་འཇུག་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སྐྱེ་བ་ཁེགས་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང༌། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་བ་ལ་མཚན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་ཚང་མི་དགོས་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་མི་ཁེགས་པས། ལུང་དོན་ཐམས་ཅད་གཞན་དོན་སྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྐྱེས་པ་སྨོས་པ་ན། མཚན་ཉིད་དེ་རྒྱུ་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་རྟག་རྫས་ལ་ཡང་ཁྱབ་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་མི་སྐྱེ་བས་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་ལ། འོན་ཀྱང༌། རྫས་ལ་མཚན་ཉིད་འདི་ཚང་མི་དགོས་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་མི་ཁེགས་པས་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་དོན་ཡོད་དོ། །འདི་ལྟར་ཤེས་ན། གྲགས་པའི་གསུང་རབ་འགལ་མེད་དུ་འཆད་ཤེས་པར་འགྱུར་གྱི། གཞན་དུ་ན། མགྲོན་པོ་ཕྱོགས་བསླད་པ་ལྟར་འགྱུར་མོད། གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་ད་ལྟའི་མཁས་རློམ་འདི་དག་ལ་འདི་ལྟར་དཔྱོད་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཡང་མ་ཞུགས་ན་རྟོགས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་གིས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་འདི་དག་ལ་བཤད་པར་བྱ་བའི་གནས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་དག་ནི་གཞུང་ན་རྒྱས་པར་ཡོད་པས་དེར་ཁོ་བོས་བཤད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། གཞན་དོན་གྱི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་གསུམ་མོ།།
གསུམ་པ་མ་བསལ་བའི་བཟློག་ཕྱོགས་བསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཚད་མས་
བསལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་ཅི། དེ་ལ་དུ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ཅེ་ན། ཚད་མས་བསལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར་གོ་བར་བྱ་སྟེ། སྤྱིར་ཚད་མས་གནོད་པ་འབབ་པའི་ཚུལ་ལ། བདག་འཛིན་ལྟ་བུ་བློ་ལ་གནོད་པ་དང༌། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ལྟ་བུ་སྒྲ་ལ་གནོད་པ་དང༌། སྒྲ་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་དུ་བཏགས་པ་ལ་གནོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བློ་དེས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་གནོད་པའི་སྒོ་ནས་བློ་དེ་ལ་ཚད་མ་གནོད་བྱེད་དུ་སོང་སྟེ། བློ་དེའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་ཚད་

300 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

མས་འགོག་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། དམ་བཅའ་དེས་ཇི་ལྟར་དམ་བཅས་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་དང༌། སྒྲ་དེས་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་འབབ་པའི་སྒོ་ནས་དམ་བཅའ་འམ། སྒྲ་དེ་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པ་ཉིད་དེ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་འགོག་པ་ཉིད་ཚད་མས་གནོད་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར། གནོད་པ་དེ་ནི་རྣམ་བཞིར་བཤད།1

།ཅེས་པའི་གནོད་ཚུལ་ནི་ཕྱི་མ་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། སྒྲ་བློ་
ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་ལའང་དེ་དག་གིས་བཟུངས་པ་ལྟར་དང་བརྗོད་པ་ལྟར་གྱི་ཡུལ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་ཚད་མས་ཁེགས་པ་འདི་ཉིད་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཡུལ་སུན་དབྱུང་མེད་པར་ནི། །དེ་སྤོང་བར་ནི་ནུས་མ་ཡིན།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
དེ་བས་ན། སྐབས་འདིར་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཁོའ་རིགས་སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་ ིསྲིད་པ་ཚད་མས་བཀག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་སྒོས་བཙན་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ལོག་རྟོག་སྐྱེ་བ་ཚད་མས་བཀག་པ་ལྟ་བུའམ། ཁོ་སྒྲ་བློ་དོན་མཐུན་ཡིན་པ་ཚད་མས་བཀག་པ་ལ། སྒྲ་བློ་དེ་ཚད་མས་བཀག་པར་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་པས། ཚད་མས་བསལ་བ་ནི་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང་ཚད་མས་ཁེགས་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པར་ཐལ། ཚད་མས་བསལ་བ་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ། ཚད་མས་བསལ་བ་མེད་ཀྱི། ཚད་མའི་བསལ་བ་ནི་གཞི་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། འོ་ན། ཚད་མས་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པ་མེད་ཀྱང་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་དོ། །ཞེས་མཚུངས་སོ།།
དེས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤངས་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤངས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཁྱད་ཆེན་
པོ་ཡོད་ཀྱང༌། དེ་དང་འདི་མི་མཚུངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤངས་པ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་ཁྱབ། ཚད་མའི་བསལ་བ་ཡིན་ན་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚད་མས་བཀག་པ་དང་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཆེས་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མའི་བསལ་བ་དང་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མི་འགལ་ན། ཚད་མས་བསལ་བ་དང་ཚད་མས་གཞལ་བ་འང་མི་འགལ་བར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༢ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༠ ཕྲེང་། ༨

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 301

མཚུངས་སོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཚད་མས་བསལ་བ་གཞི་གྲུབ་སྟེ། ཚད་མས་བཀག་པ་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཚད་མས་བཀག་པ་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མེད་ངེས་གཞི་གྲུབ་པར་ཐལ། རི་བོང་རྭ་མེད་ངེས་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚད་མས་བཀག་པའང་གཞི་མ་གྲུབ། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པའང་གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཚད་མས་བཀག་པ་ནི་གཞི་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་ཁོའ་རིགས་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་ཚད་མས་བཀག་པ་ལ། ཚད་མས་བསལ་བ་ཞེས་ ིབརྗོད་པ་དེ་ལ། ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང༌། འགོག་བྱེད་ཚད་མའི་སྒོ་ནས་བཞིར་ ིདབྱེ་བའི་ཐ་སྙད་བྱས་ཏེ། འདི་ལྟར། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བསལ་བ་དང༌། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་རྗེས་དཔག་གི་ཚད་མའི་བསལ་བ་དང༌། ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་དང༌། གྲགས་པའི་བསལ་བའོ། །ཁ་ཅིག ། ཚད་མའི་བསལ་བའི་མཚན་ཉིད། ཚད་མས་བཀག་པ་ཞེས་སྨྲས་ནས་ཚད་མའི་བསལ་བ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དོན་ལྡོག་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་ཞེས་སྨྲས་ནས། ཆོས་གསུམ་ནི་རང་གི་མཚན་གཞི་ལ་སྲིད་པ་ཞེས་སོགས་སུ་སྨྲ་བ་ནི་ནང་འགལ་ཏེ། ཚད་མས་བཀག་པ་སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཚད་མས་བཀག་པ་སྲིད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མས་བཀག་པ་སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་མི་སྲིད་དེ། མེད་ངེས་རི་བོང་གི་རྭ་ལ་ཚད་མས་དམིགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་མཚོན་གྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་བླངས་ནས། མཚན་མཚོན་ཡིན་ན་འབྲེལ་བ་གྲུབ་དགོས་པར་འདོད་པ་དང༌། ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པའང་སྣང་མོད། གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཁས་ལེན་པ་ཁྱོད་དང་ལྷན་ཅིག་གཏམ་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་སྨྱོན་པ་དང་རྩོད་པར་མི་བྱེད་དོ། །གཞན་ཡང༌། གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་མཚོན་ཁས་བླངས་ན། གཞི་མ་གྲུབ་ལ་རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་གི་རྒྱུ་འབྲས་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང༌། བསལ་བ་མཚོན་བྱ་ཡིན་ན། བསལ་བའི་དོན་ལྡོག་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། བསལ་བ་བསལ་བའི་རང་ལྡོག་ཏུ་ཐལ་ཞིང༌། འདོད་ན། བསལ་བ་བསལ་བ་དང་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ཞིང༌། གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཐ་དད་འགལ་འབྲེལ་ལྡོག་པ་སོགས་ཁས་ལེན་དགོས་མི་དགོས་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག།

302 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེས་ན། ཁོ་བོ་ནི། གཞི་མ་གྲུབ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་པ་ལ་དགོས་ནུས་མེད་པས་
བསལ་བའི་མཚན་ཉིད་མི་སྨྲའོ། །འོ་ན། དབྱེ་བ་ལའང་མི་མཚུངས་སམ། ཞེ་ན། སེལ་བྱེད་རྗེས་དཔག་ལ་བཞི་ཡོད་པས་བསལ་བའམ། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བསལ་བ་ཞེས་སོགས་བཞིའི་ཐ་སྙད་ཚད་མ་རྣམས་ཀྱི་གནོད་ཡུལ་སོ་སོར་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅེས་སྨྲའི། བསལ་བ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་པ་ལ། དབྱེ་བ་བཞི་བྱེད་དོ་ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་མི་སྨྲ་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང༌། བསལ་བ་ལ་དབྱེ་གཞི་དང༌། དབྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་ཏུའང་མ་གསུངས་སོ།།
དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བསལ་བའི་རྣམ་གཞག་དཔྱད་པ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བསལ་བའི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ཟླ་དངོས། དཔེར་ན། སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འོ་ན། མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་མ་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བསལ་བར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ཟླ་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དང་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། གཞལ་བྱ་ཤིན་ལྐོག་སོགས་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བསལ་བར་ཐལ་ལོ། །སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པའང་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་དང་དངོས་འགལ་དུ་ཐལ་ལོ། །དེས་ན། མཚན་ཉིད་འདི་ལྟར་སྨྲ་བ་དག་གིས་ནི། ཚད་མ་དེའི་བསལ་བ་ཡིན་ན་ཚད་མ་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་དང་དངོས་འགལ་དུ་འདོད་དགོས་སོ།།ཁ་ཅིག །མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བསལ་བའི་མཚན་ཉིད། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དོན་གང་
ཞིག །ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ཟློག་ཕྱོགས་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པ། ཞེས་ཟེར་ཞིང༌། བསལ་བ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་སྨྲའོ། །འོ་ན། སྒྲ་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་ཚེ་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཚད་མས་བསལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དོན་གང་ཞིག །ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ཟློག་ཕྱོགས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་སྔ་མ་མ་གྲུབ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ངག་གིས་ཀྱང་མི་རྟག་པ་མ་བརྗོད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། སྒྲ་ཡང་བརྗོད། མི་རྟག་པ་ཡང་བརྗོད་ན། མི་རྟག་པ་བརྗོད་ཅེས་འདོད་དགོས་སམ་མི་དགོས་སོམས་ཤིག།།མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བསལ་བ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེའི་མཚན་ཉིད་ཁས་མི་ལེན་ལ། སྒྲ་མཉན་བྱ་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 303

མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བསལ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་བསལ་གཞི་སྒྲ་ལ། བསལ་བྱ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ། དངོས་ཀྱི་སེལ་བྱེད་མཉན་བྱ། སེལ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། སྒྲ་ལ་མཉན་བྱ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང༌། འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། དངོས་ཀྱི་སེལ་བྱེད་མཉན་བྱ་ཡིན་ཀྱང༌། དེས་སེལ་ནུས་པའང་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་པས། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བསལ་བ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡང༌། །འཇལ་བྱེད་སྒྲ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བརྗོད།1

།ཅེས་གསུངས་སོ།།
དེ་ཡང་འདིར། སྒྲ་མཉན་བྱ་ཡིན་པར་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གཞལ། ཞེས་པའི་དོན་ནི།
སྒྲ་མཉན་བྱ་ཡིན་པར་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་སྲིད་ཙམ་ལ་བྱེད་དམ། འོན་ཏེ། སྒྲ་མཉན་བྱར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་ན། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ལ་བྱེད། ཅེ་ན། དང་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡང་སྲིད་པས་བུམ་པ་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བསལ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲའི་ཚད་མ་སྲིད་པའི་རྒྱུ་མཚན། བདེན་པའི་རྣམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། བརྟག་པ་ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང༌། སྒྲ་མཉན་བྱར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ནི་ཉན་ཤེས་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཤེས་ཀྱི་སྒྲ་གཞལ་ཡང༌། སྒྲ་དེ་མཉན་བྱ་ཡིན་པར་མ་གཞལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཉན་བྱར་གཞལ་ན་ཉན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་གཞལ་དགོས་པ་ལ། ཉན་ཤེས་ནི་སྒྲ་རང་གི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བ་ཡིན་ཀྱང༌། སྒྲ་རང་གི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བ་ཡིན་པར་འཇལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན། བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་བསྒྲུབ་བྱར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན། སྒྲ་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཐོས་པར་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ནི། ཉན་ཤེས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཉན་ཤེས་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་གཞལ་སྟོབས་ཀྱིས། སྒྲ་ཉན་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་ཤུགས་ལ་འཇལ་བ་ཡིན་ནོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༤ ཕྲེང་། ༨

304 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེས་ན་སྒྲ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་བསལ་ཞེས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་
མ་ནི། ཉན་ཤེས་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའི། ཉན་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་མཉན་བྱར་གཞལ་བས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་ན། ཉན་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་ཉན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གཞལ་བས་ཁྱབ་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། དབང་ཤེས་རང་རིག་གིས་གཞལ་བ་ན། དབང་ཤེས་རང་རིག་གིས་གཞལ་བར་ཡང་རང་རིག་གིས་གཞལ་བས་ཁྱབ་དགོས་པས་དབང་ཤེས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ངོར་རང་རིག་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །འོ་ན། མངོན་སུམ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཐམས་ཅད་འདི་དང་འདྲའམ། ཞེ་ན། མི་འདྲ་སྟེ། ཚང་མང་ན་དུ་བ་མེད་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་བསལ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ནི། ཚང་མང་གི་དུ་བ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་པས། རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། མཉན་བྱས་དབང་པོའ་ིསྤྱོད་ཡུལ་བཤད1

།ཅེས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དེས་ནི་མཉན་བྱར་གཞལ་ན་ཉན་ཤེས་དབང་པོའ་ིམངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གཞལ་དགོས་པ་ཉིད་ཆེས་གསལ་བར་བཤད་པས། ཁོ་བོའ་ཕྱོགས་ ིགནས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་རྗེས་དཔག་གི་བསལ་བ་ནི། བུམ་པ་རྟག་པར་དམ་
བཅས་པའི་དོན་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང༌། བསལ་གཞི་ནི་བུམ་པ། བསལ་བྱ་ནི་རྟག་པ། དངོས་ཀྱི་སེལ་བྱེད་ནི་བུམ་པ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ལ། སེལ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་གཞལ་བ་ཞེས་སོགས་གོང་གིས་མཚོན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་ལ། རང་ཚིག་གི་བསལ་བ་དང༌། ཡིད་ཆེས་པའི་
བསལ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་རང་ཚིག་སྔ་ཕྱི་འགལ་བའི་བསལ་བ་དང་དམ་བཅའ་དངོས་ཤགས་འགལ་བའི་བསལ་བ་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། མ་མོ་གཤམ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུ་དང༌། གཉིས་པ་ནི། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་ཚིག་གི་བསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་འདི་ལ་བསལ་གཞི་དང་སེལ་བྱེད་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། གཞན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༦ ཕྲེང་། ༡༦

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 305

དག །མ་མོ་གཤམ་དུ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའི་དོན་འདི་ལ་བུད་མེད་གཅིག་མར་1

དམ་བཅས་

པ་དང་མོ་གཤམ་དུ་དམ་བཅས་པའི་དོན་སྔ་མ་ཕྱི་མས་ཉམས་པར་བྱས་པས། རང་ཚིག་སྔ་ཕྱི་འགལ་བའི་བསལ་བ་ཞེས་རྗོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། མ་མོ་གཤམ་མོ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདིས་བུད་མེད་གཅིག་མར་དམ་བཅས་པ་དང་མོ་གཤམ་དུ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའི་དོན་གཉིས་གཅིག་བསལ་བྱ་དང༌། ཅིག་ཤོས་སེལ་བྱེད་དུ་སོང་བར་རང་ཚིག་གི་བསལ་བའི་བསལ་བྱ་དང་སེལ་བྱེད་དུ་ཐལ་ཞིང༌། དེ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་བུད་མེད་གཅིག་གཞིར་བྱས་པ་ལ་བུ་སྐྱེད་མི་སྐྱེད་ཕུང་སུམ་མི་སྲིད་པས། གང་རུང་གཅིག་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་ཤིང༌། ཚད་མའང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང༌དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གང་རུང་ལས་མི་འདའ་བས་དམ་བཅའི་དོན་དེ་གཉིས་གང་རུང་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དེ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ལ་སེལ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་བསལ་བའི་བསལ་བ་དེ་ཡང་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་བསལ་བའམ། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་བསལ་བར་འགྱུར་བས། རང་ཚིག་གི་བསལ་བ་ཡིན་པ་ཉམས་ལ། བུད་མེད་གཅིག་གཞིར་བྱས་པའི་སྟེང་དུ་བུ་སྐྱེད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ན། དེའི་སྟེང་དུ་བུ་སྐྱེད་པ་བུ་མི་སྐྱེད་པ་ལ་སེལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་པར་མི་འགྱུར་ན། སྒྲའི་སྟེང་དུ་མཉན་བྱའང་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་སེལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་པར་མི་འགྱུར་བར་མཚུངས་ལ། སེལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་པར་འགྱུར་ན།
རང་ཚིག་གི་བསལ་བ་ནི། ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་ཙམ་ལ་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་ཐ་སྙད་
བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཕན་ཚུན་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་གཞུང་ལས་སློབ་དཔོན་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང༌། ཁྱེད་རང་ཡང་འདོད་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཚུལ་འདི་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པས། ཤེས་པ་གཅིག་རྗེས་དཔག་ཏུ་ཡང་དམ་བཅས། ཚད་མ་མིན་པར་ཡང་དམ་བཅས་པ་དང༌། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་དོ། །ཞེས་པས་དངོས་སུ་ཚད་མ་མེད་པར་ཁས་བླངས་ཤིང༌། ཤུགས་ལ་ཚད་མ་ཁས་བླངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་བཅའི་དོན་ཕན་ཚུན་འགལ་བ་རང་ཚིག་གི་བསལ་བའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ལའང་མཚུངས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༠ ན ༦ གཅིག་ཆར་དམ་བཅས་པ་དང་། གཙང་། ཤོག ༡༧༢ བ ༢ གཅིག་མར་དམ་བཅས་པ་དང་།

306 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པས་ཕྱོགས་འདི་མ་བརྟགས་པའམ། བརྟགས་ཀྱང་བློ་གྲོས་ཆུང་བའི་བབ་ཅོལ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་ཚིག་གི་བསལ་བའི་དཔེར་བརྗོད་དུ་སློབ་དཔོན་
གྱིས་གསུངས་པའི་དམ་བཅའ་འདི་དག་གི་དམ་བཅའ་བའི་ཚུལ་ནི། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་རྗེས་དཔག་ཁྱད་གཞིར་བཟུངས་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་ཁྱད་ཆོས་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་དམ་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཁྱད་གཞི་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཁྱད་ཆོས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་དམ་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། མ་མོ་གཤམ་མོ་ཞེས་པས་ཀྱང༌། མ་དེ་ཉིད་མོ་གཤམ་དུ་དམ་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི། བུད་མེད་གཅིག་ཁྱད་གཞིར་བྱས་ནས། དེའི་སྟེང་དུ་ཁྱད་ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་མོ་གཤམ་ཡིན་པ་གཉིས་དམ་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་མ་མོ་གཤམ་ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་དཔེར་བརྗོད་དུ་གསུངས་པ་འདིས། བུད་མེད་གཅིག་མར་དམ་བཅས་པ་དང༌། བུད་མེད་དེ་ཉིད་མོ་གཤམ་དུ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་གཉིས་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་དཔེར་བརྗོད་དུ་གསུངས་པ་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ།།
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར། མ་དེ་ཉིད་མོ་གཤམ་དུ་དམ་བཅས་པ་འདི་ལྟ་བུའི་དམ་བཅའ་གཅིག་
གི་དབང་དུ་བྱས་ན། དམ་བཅའ་སྔ་ཕྱི་འགལ་བར་མི་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་གཅིག་གི་ཚིག་ཟུར་སྔ་ཕྱི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་འདིས་ཀྱང༌། དངོས་སུ་ཚད་མ་མེད་པར་ཁས་བླངས་ཤིང༌། ཚིག་འདི་ཉན་པ་པོའ་ཐེ་ཚོམ་བསལ་ ིབའི་ཕྱིར་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཤགས་ལ་ཚིག་འདིའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པར་དམ་བཅས་པ་ཡིན་པས་དངོས་སུ་ཁས་བླངས་པའི་དམ་བཅའ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཚད་མ་མེད་པར་བརྗོད་པ་དང༌། ཤུགས་ལ་ཚིག་འདིའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཁས་བླངས་པའི་དམ་བཅའ་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར། དངོས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དང་ཤགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་གཉིས་འགལ་བའི་དཔེར་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ཚིག་འདི་སྨྲས་པའི་ཤགས་ལ་ཚིག་འདིའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་འདྲའི་དམ་བཅའ་དེ། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 307

ཚད་མ་དག་མེད། ཅེས་པའི་དམ་བཅའི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པས། དམ་བཅའ་གཅིག་བརྗོད་བྱ་དངོས་ཤུགས་འགལ་བའི་དཔེ་མིན་གྱི་དངོས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དང་ཤགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་འགལ་བའི་དཔེར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བརྗོད་བྱ་དངོས་ཤགས་འགལ་བའི་ཚིག་ཅེས་མི་བྱའི། དངོས་ཤགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་འགལ་བའི་ཚིག་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།
ད་ནི་རང་ཚིག་གི་བསལ་བར་འགྱུར་ཚུལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་དམ་བཅའ་སྔ་ཕྱི་
འགལ་བ་གཉིས་ལ་ནི། དམ་བཅའ་སྔ་མས་བཞག་པའི་དོན་བསལ་བྱ་དང༌། དམ་བཅའ་ཕྱི་མ་ཉིད་སེལ་བྱེད་དང༌། སེལ་ཚུལ། དམ་བཅའ་སྔ་མས་བཞག་པའི་དོན་དེ་འགྲུབ་པ་ལ་དམ་བཅའ་ཕྱི་མས་གེགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་བུ་སྐྱེད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་བུད་མེད་གཅིག་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་དེ། དམ་བཅའ་ཕྱི་མ་མ་སྨྲས་ན། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བཀོད་ནས་འགྲུབ་པ་ཡོད་པ་ལ། བུད་མེད་དེ་མོ་གཤམ་དུ་དམ་བཅས་པ་དེས་དེའི་གེགས་བྱས་ཏེ། དམ་བཅའ་སྔ་མའི་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཅི་བཀོད་ཀྱང༌། དམ་བཅའ་ཕྱི་མ་དང་ཁས་བླངས་འགལ་བའི་ཉེས་པ་བརྗོད་ནས། སུན་འབྱིན་ཡང་དག་འབབ་པའི་གནས་སུ་འགྱུར་བས། ཇི་སྲིད་དམ་བཅའ་ཕྱི་མ་མ་དོར་གྱི་བར་དུ་རྒོལ་བ་དེས་དམ་བཅའ་སྔ་མའི་དོན་འགྲུབ་པའི་སྐབས་མི་རྙེད་པར་གྱུར་པའོ། །འོན་ཀྱང་དམ་བཅའ་ཕྱི་མ་དམ་བཅའ་སྔ་མའི་དོན་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དམ་བཅའ་སྔ་མའི་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་ནི་བསལ་བྱ་དང༌། དེའི་ཤགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་སེལ་བྱེད་དང༌། སེལ་ཚུལ། དངོས་ཀྱི་དམ་བཅའི་དོན་འགྲུབ་པ་ལ་ཤགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་གེགས་བྱེད་དུ་གྱུར་པའོ། །འདིའི་དངོས་ཀྱི་དམ་བཅའི་དོན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གནོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། ཤུགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ནི་དངོས་ཀྱི་དམ་བཅའི་དོན་དང་འགལ་བར་དམ་བཅས་པའི་ཚིག་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཚིག་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ།།
དེས་ན་རང་ཚིག་གི་བསལ་བ་ནི། གེགས་བྱེད་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་ཀྱི།
གནོད་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མ་གསུངས་པར་བཤད་པ་ཡིན་པས། ཚད་མའི་བསལ་བ་ནི་མ་

308 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡིན་ལ། མདོར་ན་རང་ཚིག་གི་བསལ་བ་ནི། རྒོལ་བ་རང་གིས་སྨྲས་པའི་དམ་བཅའ་གཅིག་གིས་རང་གིས་སྨྲས་པའི་དམ་བཅའ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་དོན་འགྲུབ་པ་ལ་གེགས་བྱས་པའོ། །དེའི་ཕྱིར། རྒོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ཕྱི་མས་སྔ་མའི་ནུས་པ་ཉམས་པར་བྱས། ཞེས་སྨྲས་ན་ལེགས་ཀྱི། ཚིག་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ནུས་པ་ཉམས་པར་བྱས་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་བབ་ཅོལ་ལོ། །བུམ་པ་རྟག་ཅེས་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་བསལ་བའི་དཔེར་བསྟན་པ་ནི། གཞི་བུམ་པ་ལ་ཆོས་རྟག་པ་ཁས་བླངས་པའི་དམ་བཅའ་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེའི་དོན་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་རྗེས་དཔག་གིས་བསལ་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་བསལ་བ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནི་བདེ་བ་སྟེར་བྱེད་
མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ན་རེ། ཆོས་ཞེས་དངོས་སུ་ཁས་བླངས་པའི་ཤགས་ལ་བདེ་བ་སྟེར་བའི་ནུས་པ་ཁས་བླངས་པས་སེལ་བྱེད་སྔར་ཁས་བླངས་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་བདེ་བ་མི་འབྱུང་ཞེས་བསལ་བྱ་ཁས་བླངས་སོ། །ཚད་མ་གཞན་གྱིས་བསལ་བའི་དཔེ་ལ། བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་པ་མི་དགོས་ལ། འདི་ལ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་མིན་པ་སྒྲ་མཉན་བྱ་མིན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ལ། སྒྲ་མཉན་བྱར་ཁས་བླང་མི་དགོས་ཤིང༌། འདི་ནི་ཁས་བླངས་ཀྱི་བསལ་བ་ཡིན་པས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཁས་བླང་དགོས་སོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ།།
འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། བསལ་བྱ་དང་སེལ་བྱེད་དང་སེལ་ཚུལ་གསུམ་བཤད་པ། ལུང་
གནོད་གེགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་བཤད་པ། དཔེར་སྨོས་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནི་བསལ་གཞི། དེའི་སྟེང་དུ་བདེ་བ་མི་འབྱུང་བ་བསལ་བྱ། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཙམ་སེལ་བྱེད། སེལ་ཚུལ་ནི་གནོད་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། དེ་འགྲུབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་ཙམ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་དེ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་དང༌། སླུ་བའི་གནོད་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 309

ཡིད་ཆེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མི་འདོད་པ་དག་གིས་ཆོས་དེ་བརྗོད་བྱར་བྱས་
པའི་ལུང་ཆོས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པར་མཐོང་བས་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་ནས། ལུང་ཡིན་ན། གནོད་སྒྲུབ་ཡང་དག་ཏུ་མི་འཇུག་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི། སྒྲའི་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་ན། བྱས་པ་ཙམ་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཆེས་མི་རིགས་སོ། །དེས་ན། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་དེ་ཉིད་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་ཟློག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་ཡང༌། ལུང་དེ་ཉིད་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་སླུ་བ་ལ་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གནོད་བྱེད་མཚན་ཉིད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ལུང་ཁས་ལེན་པའི་ཚུལ་ལུང་ཁས་བླངས་ནས་ལུང་ལ་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་མ་དག་དཔྱོད་པ་མིན་གྱི། ལུང་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་མ་དག་དཔྱད་ནས། དག་ན་ཁས་ལེན། མ་དག་ན་ཁས་མི་ལེན་པའི་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་སྒོ་ནས་ཁས་བླང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཆེས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་འདྲའི་རྟགས་ལས་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱ་ལ་མི་སླུ་བར་སྒྲུབ་པ་ལ། ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་རྗེས་དཔག་དེ་ལྟ་བུས་གཞལ་ཚུལ་དང་འགལ་བར་དམ་བཅས་པའི་དོན་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལས་བདེ་བ་མི་འབྱུང་བ་ལའང་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གི་བསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ།།
གཉིས་པ་ལུང་གནོད་གེགས་སུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་བདག་ནི་ཚད་མིན་
ན། །ཚིག་ནི་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བ།1

།ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་ཚིག་བདེན་
ཞེན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཚེ། ཚིག་འདིའི་དོན་ཁོ་བོས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་སྨྲས་སོ། །སྙམ་པའི་སྒོ་ནས་ཚིག་དེ་རང་གི་དོན་ལ་མི་སླུ་བར་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་དུ། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པའི་ཐབས་སུ་ལུང་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང༌། ལུང་དེ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དང༌། གེགས་བྱེད་དུ་འདོད་པ་གཉིས་ཀས་ཀྱང། ཤིན་ལྐོག་ལ་དཔྱོད་པ་ན། ལུང་ཁས་ལེན་པར་མཐུན་ཞིང༌། ལུང་བདེན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༢ ཕྲེང་། ༡༨

310 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཞེན་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ན། ལུང་དེ་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སླུ་བར་ཡང་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་ཅེས་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྨྲས་པ་ནའང༌། ཚིག་དེའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བར་ཁས་ལེན་པར་སོང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཅི་ཡང་མེད་པས། ལུང་ཚད་མར་ཁས་བླངས་ན། ལུང་དེ་དོན་ལ་མི་སླུ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །དེ་བས་ན། གནོད་གེགས་ཀྱི་འདོད་པ་མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཀས་ཀྱང༌། སྦྱིན་སོགས་ལས་རྣམ་སྨིན་བདེ་བ་འབྱུང་མི་འབྱུང་དཔྱོད་པ་ན། ལུང་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འདོད་པ་མཐུན་ལ་དེའི་ཕྱིར། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ།1

།ཞེས་
པའི་ལུང་ཞེ་བས་ཁས་ལེན་པར་མཐུན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་ལུང་དེ་རང་གི་བསྟན་བྱ་ལ་མི་སླུ་བར་འདོད་པ་ཡང་མཐུན་ལ། བསྟན་བྱ་ལ་མི་སླུ་བར་དམ་བཅས་པས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལའང་མཐུན་ནོ།།
འོན་ཀྱང༌། གནོད་གེགས་སུ་འདོད་པའི་འདོད་པ་མི་མཐུན་པའི་ཁྱད་པར་ནི། སློབ་དཔོན་
ཕྱོགས་གླང་གིས་རང་ལུགས་ལ་ལུང་རྣམ་དག་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མི་བཞེད་ཀྱང༌། གསུང་རབ་ལ་དཔྱད་པ་ཤས་ཆེར་མ་རྫོགས་པས་ལུང་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པར་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ད་ལྟ་ངེས་མི་ནུས་པའི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ཤིན་ལྐོག་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པའི་ཐབས་སུ། གདུལ་བྱ་དེ་འདྲའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ།2

།ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་འབྲས་བུར་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས། ལུང་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་འབྲས་རྟགས་སུ་གཞན་ངོར་རེ་ཤིག་ཁས་བླངས་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་འགྲེལ་དུའང༌། དེ་ལ་ཁས་བླངས་འབྲས་རྟགས་ཏེ།3

།ཞེས་གསུངས་
སོ། །སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ཀྱང༌། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག་གིས་དེ་མ་གོ་བར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རང་ལུགས་ལ་ལུང་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་ཟློག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པར་གོ་ནས། ལུང་རྣམ་དག་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༣༢༨ ཕྲེང་། ༡༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༣༢༨ ཕྲེང་། ༡༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༢ ཕྲེང་། ༡༥

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 311

དང༌། ཟློག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང༌། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ།1

།ཞེས་པའི་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་ན། སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་མེད་པས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་བའི་གཞི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། གེགས་བྱ་བའི་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ།།
གེགས་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དག་ནི། ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འདོད་ན། ལུང་ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་ཟློག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་མ་ཡིན་པས། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ།2

།ཞེས་པའི་ལུང་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། ཟློག་ཕྱོགས་
ལ་གནོད་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་གྱི་དབང་གིས་གནོད་སྒྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་མི་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་ཡང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ན། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་དགོས་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཁས་བླངས་པ་ལས་མེད་ཅིང༌། དེ་དེ་ལའང་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། ལུང་རྣམ་དག་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་ལ། ཟློག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ཡང་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་དང༌། མི་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྟོབས་མཚུངས་པ་དང་གེགས་བྱེད་པར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྟོབས་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྦྱིན་སོགས་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་གེགས་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་དོན་ནི། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་
ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ན། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་མི་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་ཡང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བར་སྟོབས་མཚུངས་པས་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་མི་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་གེགས་བྱེད། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་མི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༣༢༨ ཕྲེང་། ༡༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༣༢༨ ཕྲེང་། ༡༣

312 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་གེགས་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གེགས་བྱེད་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཅིག་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་སྟོབས་མཚུངས་པས་གཅིག་པོ་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྲུབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། གེགས་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དག་གིས་ལུང་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་དུ་འདོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ལུང་གཉིས་པོ་རང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པས་དམ་བཅའ་དང༌། སྒྲ་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྟོབས་མི་མཚུངས་ཀྱང་དམ་བཅའ་གཉིས་རང་རང་གི་དམ་བཅའི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་མིན་སྟོབས་མཚུངས་པས་རང་རང་གི་དམ་བཅའི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྲུབ་པ་ལ་ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ།།
དེས་ན། ལུང་རང་གིས་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་ཟློག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ནི།
སློབ་དཔོན་གྱིས་རེ་ཤིག་གདུལ་བྱ་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་གཞན་ངོར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་གྱི། གནོད་བྱེད་དུ་རང་ལུགས་ལ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ལ། ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་ལུང་ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱོགས་སུ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཀྱང༌། གེགས་བྱེད་པ་ནི་གནས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང༌། རེ་ཤིག་གནོད་པ་ཞེས་བྱའི་དོན་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་
ན། ལུང་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་ནི། །སྔར་ཉིད་རྣམ་པར་བཟློག་ཟིན་ཏོ།2

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་ནི།
ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། སྤྱིར་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་ལུང་རྣམ་དག་དང་འགལ་བར་དམ་བཅས་པའི་དོན་ལ་ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བར་སྨྲས་ན། གཞུང་ལུགས་དང་བླང་དོར་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ད་ལྟའི་རྟོག་གེ་བར་རློམ་པ་དག །ལུང་གཉིས་ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་ཙམ་གྱི་ནུས་མཚུངས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༡༠༢ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༣ ཕྲེང་། ༡༡

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 313

སུ་ཁས་ལེན་པ་ནི། ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཡོད་མེད་གཉིས་འགྲུབ་ན་འགྲུབ་མཉམ་དང༌། མི་འགྲུབ་ན་མི་འགྲུབ་མཉམ་དུ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་པས། ལོག་པར་སྨྲ་བའི་གཏམ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཤེས་ལྡན་དག་གིས་རྣ་བ་དགབ་པར་བྱོས་ཤིག།
གསུམ་པ་དཔེར་སྨོས་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས།
སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནི་ཚེ་འཕོས་ནས་བདེ་བ་སྟེར་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པ་དཔེར་སྨོས་པ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན་དང༌། བདེ་བ་མི་སྟེར་བ་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་ཚོགས་དོན་ཁས་བླངས་ནས། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་བདེ་བ་སྟེར་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་ལྡོག་ཕྱོགས་དཔེར་སྨོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་བདེ་བ་སྟེར་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཞེས་པ་ནི། ཡིད་ཆེས་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ངོས་བཟུངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་བཟུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་བདེ་བ་སྟེར་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ཙམ་དཔེར་སྨོས་པས་ཆོག་མོད། ཆོས་སྨོས་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། འདི་ནི་ཁས་བླངས་ཀྱིས་བསལ་བ་ཡིན་པས། ཁས་བླངས་དངོས་འགལ་དམ་བཅས་པ་མཚོན་བྱེད་དུ། སྦྱིན་སོགས་ཆོས་སུ་ཁས་བླངས་པ་དང༌། བདེ་བ་མི་སྟེར་བར་ཁས་བླངས་པ་གཉིས་ཀ་སྟོན་འདོད་ནས། ཆོས་ཞེས་སྨོས་ཀྱི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཡིད་ཆེས་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་སྨོས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན། རང་ཚིག་དང་ལུང་ཚིག་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྒོལ་བས་ལུང་ཁས་བླངས་པའི་
ཚེ། ལུང་དང་རང་ཚིག་གཉིས་ཀ་རྒོལ་བ་རང་གི་ཁ་ནས་སྨྲས་པའི་ཚིག་ཡིན་པ་དང༌། ཚིག་དེ་དག་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སླུ་བར་ཁས་བླངས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང༌། བསྟན་བཅོས་མཁན་པོས་ཡི་གེའི་གོ་རིམས་ཇི་ལྟར་བཀོད་པ་ལྟར་མ་འཆོལ་བར་སྨྲ་བ་ནི། ལུང་ཚིག་ཡིན་ལ། རང་གི་འདོད་པས་བཀོད་པའི་ཡི་གེའི་རིམ་པ་ལྟར་བརྗོད་པ་ནི། རང་ཚིག་ཡིན་ཞིང༌། དེས་ན་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་རྩོམ་པ་པོའ་རང་ཚིག་ཡིན་ལ་གཞན་དག་གིས་འདོན་པ་ན་ལུང་ཚིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཡིད་ ིཆེས་པའི་བསལ་བ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

314 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བཞི་པ་གྲགས་པའི་བསལ་བ་ནི། རི་བོང་ཅན་ནི་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ལྟ་བུ་
སྟེ། འདི་ལ་བསལ་གཞི་ནི་རི་བོང་ཅན། བསལ་བྱ་ནི་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་མིན་པ། སེལ་བྱེད་ནི་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང༌། སེལ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པར་གྲགས་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཆེས་པ་དང་གྲགས་པའི་བསལ་བ་གཉིས་ཀའི་འང་དངོས་ཀྱི་སེལ་བྱེད་རྗེས་དཔག་དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྔ་མ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གོང་དུ་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཚད་མའི་བསལ་བར་མི་འདོད་ཅིང༌། སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འགའ་ཞིག་གཞུང་གི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །གཞན་དག་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མི་འདོད་པར་འདིའང་འདོད་པས་གནོད་བྱེད་དུ་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་དག་ལ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་མིན་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་མིན་པར་ཐལ། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པར་ཡང་ཚད་མས་མ་གྲུབ། མ་ཡིན་པར་ཡང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྨྲ། འདིའི་ལན་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་ཀྱང་མི་གཟིགས་སོ། །གྲགས་པའི་བསལ་བ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ཚད་མའི་བསལ་བའི་རྣམ་གཞག་འདི་དག་ལ་གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་རྟོག་གེ་པ་འདས་པ་
དང་ད་ལྟར་བ་ཕལ་ཆེ་བ་དག་མགོ་རྨོངས་པར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། དེང་སང་གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ་དཔྱོད་པ་ལ་ལུག་ལྟར་ལྐུགས་པར་འགྱུར་ཀྱང༌། ཕྲག་དོག་གི་བློ་མིག་གདུག་པའི་སྦྲུལ་ལྟར་གཡོ་བ་འདི་དག་གིས། ལེགས་པར་བཤད་པ་དང༌། ཉེས་པར་བཤད་པའི་དབྱེ་བ་ཆ་ཙམ་ཡང་ཤེས་པའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། སྨྲས་པ། གང་ཞིག་ལ་ནི་ལེགས་བཤད་ཀུན། །རང་གི་གནས་བཞིན་ངལ་གསོ་བསྟེན། །ཆོས་ཀུན་གསལ་བའི་དགའ་སྟོན་དཔལ། །བློ་གྲོས་གཞལ་མེད་ཁང་འདི་ནི། །གསར་པ་གསར་པའི་རིགས་པ་ཡི། །མེ་ཏོག་དོ་ཤལ་འཕྱང་བས་མཛེས། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།
བཞི་པ་སྒྲུབ་ངག་གི་ལམ་སྦྱོང་བཤད་པ་ལ། སུན་འབྱིན་བཤད་པ་དང༌། ཐལ་འགྱུར་གྱི་
ལན་གདབ་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། ཞར་ལ་འོངས་པའི་དོན་དཔྱད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། སུན་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 315

འབྱིན་དང་ཐལ་འགྱུར་ནི་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་པས། འདིར་ནི་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཡང༌། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། སྐབས་ ིསུ་བབ་པའི་ལན་གྱིས་ཟློག་པར་མི་ནུས་པའི་ཐལ་ངག །དབྱེ་ན། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང༌། མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གང་ ིཞིག །ཆོས་ལོག་གིས་རང་གི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རྟགས་ལོག་བསྒྲུབས་ན་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ། དབྱེ་ན། བཟློག་པ་རང་རིགས་འཕེན་པ་དང༌། གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས། རང་རིག་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། བཟློག་ན་རང་དང་སྦྱོར་བའི་སྡེ་ཚན་རིགས་གཅིག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འབྱུང་བའི་ཐལ་ངག །དཔེར་ན། ཕ་རོལ་པོས་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་གྲང་རེག་རྒྱུན་ཆགས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་ཆོས་ཅན། མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་ནོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲང་རེག་སྟོབས་ཆེན་རྒྱུན་ཆགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ་སྟེ། རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ཀྱི་ཐལ་བས། བཟློག་ན་རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་འཕེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། བཟློག་ན་རང་དང་སྦྱོར་
བའི་སྡེ་ཚན་རིགས་མི་གཅིག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འཕེན་པའི་ཐལ་ངག །དཔེར་ན། ཕ་རོལ་པོས་སྔོ་འཕྱུར་བ་དང་ལྡན་པའི་མཚན་མོའ་རྒྱ་མཚོ་ན་དུ་བ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། དེ་ན་ཆོས་ ིཅན། མེ་ཡོད་པར་ཐལ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ་སྟེ། འདིས་རང་རིགས་འཕངས་ན་འབྲས་རྟགས་འཕེན་དགོས་པ་ལ། བཟློག་ན་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་འཕེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདི་དག་གི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་རྟོགས་པར་བྱའི། འདིར་ནི་མངས་པར་འགྱུར་བ་དང་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར་མ་བྲིས་སོ།།
སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གང་
ཞིག །ཆོས་ལོག་གིས་རང་གི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རྟགས་ལོག་བསྒྲུབས་ན་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བ། དཔེར་ན། ཕ་རོལ་པོ་རྟོག་བྲལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་

316 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་དུ་ཐལ། རྟོག་བྲལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད། སྐབས་སུ་བབ་པའི་ལན་གྱིས་ཟློག་པར་ནུས་པའི་ཐལ་ངག །དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། ཆོས་ཅན། རྫས་གྲུབ་ཏུ་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕེན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཐལ་འགྱུར་གྱི་བསལ་བ་ངོས་གཟུང་བ་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཐལ་ཆོས་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན། ཚད་མས་བསལ་བའི་དོན་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་བས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བསལ་བ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་ཐལ། ཞེས་པ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན། སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་བླང་དགོས་ལ། སྒྲ་རྟག་པ་ནི་ཚད་མས་བསལ་བ་ལྟ་བུའོ།།
དེས་ན། ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཐལ་ཆོས་དང་བསལ་བ་ནི་དོན་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྟག་པར་
ཡང་ཁས་བླངས། བྱས་པར་ཡང་ཁས་བླངས་པ་ལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན་ཐལ་ཆོས་ཁས་ལེན་ལ་འགྲོ་ཡང་ཚད་བསལ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཚད་མས་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་ཚད་མས་གྲུབ་ཅེས་པ་ནི། རྟགས་དེ་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། རྟགས་ཁས་ལེན་ལ་མི་འགྲོ་ཡང་ཕ་རོལ་པོས་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་དོན་མཐུན་གདབ་མི་ནུས་པ་ལ་ཟེར་ཏོ། །ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅེས་པའི་དོན་ཡང་དེས་འགྲེའོ། །ཐལ་ཆོས་ཁས་ལེན་ལ་འགྲོ་བའམ། ཚད་བསལ་གང་ཡང་མིན་ན་ཐལ་ཆོས་ཚད་གྲུབ་ཡིན་ཀྱང༌། དེའི་རྟགས་སུ་གང་བཀོད་རང་ལུགས་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། གཞན་ལུགས་སུན་འབྱིན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་མི་འགྱུར་བས་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མི་སྲིད་དོ། །རྟགས་ཁྱབ་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ནི་སྲིད་དེ། རྟོགས་པར་སླའོ། །ཐལ་འགྱུར་གྱིས་ཁ་དང་རྣ་བ་བྱང་བར་བྱས་པ་དག་ལ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བསལ་བ་གང་ཡིན་གཏོལ་ཡོད་པ་མི་སྣང་ངོ་།།
གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་གདབ་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཐལ་ཆོས་ཆོས་
ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང༌། རང་ལ་ཁས་ལེན་འགལ་བའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཚེ། འདོད་ཅེས་ལན་གདབ་པར་བྱའོ། །ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཅིང༌། རང་ལ་ཁས་ལེན་འགལ་བའི་སྐྱོན་མི་འབྱུང་བའི་ཚེ། རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་ལན་གདབ་པར་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 317

བྱའོ། །ཐལ་འགྱུར་དེའི་དངོས་ཁྱབ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཅིང་རང་གིས་ཁས་མ་བླངས་ན། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་ལན་གདབ་པར་བྱའོ། །ཐལ་འགྱུར་དེའི་འཁོར་གསུམ་ག་རང་གིས་ཁས་མ་བླངས་ན། ཁས་ལེན་མེད་ཅེས་ལན་གདབ་པར་བྱ་སྟེ། ཁས་ལེན་མེད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཉེས་པ་ཆེ་ཤོས་ཏེ། འདིའི་སྐྱོན་ལ་འདི་འདྲའི་ལན་མི་སྟོན་ན་ངོ་མཚར་ཏོ།།
ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་ཡིན་ན་མེད་དགག་ཡིན་དགོས་པ་དག་ལ་ནི། ཆོས་ཅན་མ་
གྲུབ་པའི་ལན་འཇུག་མི་སྲིད། ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་ཡིན་ན་སྒྲུབ་པའམ་སྒྲུབ་ཆོས་འཕེན་པ་ཡིན་དགོས་པ་དག་ལ་ནི། ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པ་བཟུངས་ན་རང་གིས་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཚེ་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འཇུག་ཀྱང་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་དང་གནད་གཅིག་གོ །ཁྱབ་པ་འགལ་བ་དང་མ་ངེས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་གྱིས་ཆོག་ན། འགལ་དང་མ་ངེས་རིགས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རང་ཉིད་ཀྱིས། རྟགས་མ་ངེས་པ་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །ལན་གདབ་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གསུམ་པ་ཞར་ལ་འོངས་པའི་དོན་དཔྱད་པ་ལ། རྟགས་ཀྱི་དཔེ་བཤད་པ་དང༌། རྟགས་
དཔེ་ཕྱོགས་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་ཡོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དཔེ་ཡང་དག་དང༌། ལྟར་སྣང་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པའི་སྔོན་དུ་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ། དབྱེ་ ིན་གཉིས་ལས། མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པའི་སྔོན་དུ་རྗེས་ཁྱབ་ངེས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ། དབྱེ་ན། དངོས་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་དང༌། རིགས་འདྲའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་གཞི། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བུམ་པ་དཔེར་བཀོད་པ་ ིལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། འཇིམ་གོང་ལ་བུམ་པ་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་དཔེར། ལྟོ་ལྡིར་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་བུམ་པ་མ་དམིགས་པ་ལ་མེད་པས་ཁྱབ་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །མི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པའི་སྔོན་དུ་ལྡོག་ཁྱབ་ངེས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ། དཔེར་ན་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་དཔེར་ནམ་མཁའ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དཔེ་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པའི་སྔོན་དུ་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་

318 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གཞིར་བཟུང་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་འབྲེལ་ངེས་མི་ནུས་པ། དབྱེ་ན། མཐུན་དཔེ་ལྟར་སྣང་དང༌། མི་མཐུན་དཔེ་ལྟར་སྣང་གཉིས། མཚན་ཉིད་སྔ་མས་འགྲེའོ། །དཔེ་ནི་རིམ་བཞིན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་ནམ་མཁའ་དང༌། མི་མཐུན་དཔེར་བུམ་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །མངས་པར་འགྱུར་བས་རྒྱས་པར་མ་ཕྱེའོ།།
གཉིས་པ་རྟགས་དཔེ་ཕྱོགས་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་ཡོན་བཤད་པ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། རྟགས་དང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོན་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟགས་དང་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ནི་སྐྱོན་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བཟློག་པ་ནི་ཡོན་ཏན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ལྟ་ན་ལོག་རྟོག་འགའ་ཞིག་ཀྱང་དེར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟགས་སྐྱོན་གྱི་མཚན་ཉིད། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རིགས་མི་མཐུན། ཞེས་ཟེར་ཞིང༌། ཕྱོགས་སྐྱོན་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་དེས་མཚོན་ཏེ་སྨྲའོ། །རིགས་མི་མཐུན་ཞེས་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་མ་ཡིན་ཙམ་ལ་བྱེད་ན། ཤེས་བྱ་ཕལ་ཆེ་བ་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྐྱོན་དུ་ཧ་ཅང་ཐལ་ལོ། །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མ་ངེས་པའི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་རིགས་མི་མཐུན་ཡིན་པ་སོགས་ལ་ཁ་ཅིག་འདོད་མོད། དེ་ལྟ་ན། མཐུན་དཔེ་བུམ་པའང་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྐྱོན་དུ་ཐལ་ལོ།།
ཕལ་ཆེ་བ་དག་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མ་
གྲུབ་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བསལ་བྱའི་རིགས་མི་མཐུན་ཞེས་སོགས་སུ་འདོད་ལ། དེ་ལྟ་ན། རྟགས་སྐྱོན་ཡིན་ན། གཞི་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རྟགས་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ན་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ།།
ཁ་ཅིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་མ་གྲུབ་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སྐྱོན་གྱི་མཚན་
ཉིད་ཡིན་ཟེར། བྱས་པ་སྒྲ་ལ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྐྱོན་ཡིན་པར་ཐལ། །ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། མིག་གི་གཟུང་བྱ་སྒྲ་ལ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་དེ། མིག་གི་གཟུང་བྱས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 319

དག་གི་སྐྱོན་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒོ་ནས་མིག་གི་གཟུང་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒོ་ནས་རྟགས་ལྟར་སྣང་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟགས་སྐྱོན་ནི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྐྱོན་ཡིན་གྱི། ལྟར་སྣང་གི་སྐྱོན་མིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདིས་ནི་རྟགས་སྐྱོན་རྟགས་གང་ལ་ལྡན་དཔྱོད་པའི་ཚུལ་མ་གོ་བར་ཟད་དེ། རྟགས་སྐྱོན་རྟགས་གང་ལ་ལྡན་དཔྱོད་པ་ནི། རྟགས་སྐྱོན་གང་ལ་ལྡན་པའི་གཞི་རྟགས་དེ། རྟགས་ཡང་དག་གམ་ལྟར་སྣང་གང་ཡིན་ཞེས་དཔྱོད་པ་ཡིན་པ་ལ། རྟགས་སྐྱོན་དེ་རྟགས་གང་ལ་ལྡན་པའི་གཞི་རྟགས་དེ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐྱོན་ཡིན་ནམ། ལྟར་སྣང་དུ་འཇོག་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་སྐྱོན་ཡིན་ཞེས་དཔྱོད་པར་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན། རྟགས་སྐྱོན་རྟགས་གང་གི་སྐྱོན་ཡིན་དཔྱོད་པ་ནི་རྟགས་སྐྱོན་ལྡན་པའི་རྟགས་དེ་
གང་ཡིན་དཔྱོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་རྣམས་ལས་འོས་ཅི་ཞིག་ཡོད། གཞན་ཡང༌། འདི་ལྟར་སྨྲ་བས་ནི། ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་མོད། དེ་ལྟར་ན། སྐྱོན་ལྡན་པས་སྐྱོན་ཅན་དང༌། ཡོན་ཏན་ལྡན་པས་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་འཇོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱོན་ལྡན་ན་དེ་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་དགོས། ཁྱད་ཆོས་ཡིན་ན་ཡོན་ཏན་ཡིན་དགོས། ཡོན་ཏན་ཡིན་ན་དེ་ལྡན་པའི་ཆ་ནས་སྐྱོན་ཅན་དུ་འཇོག་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང༌། སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་སྐྱོན་ཡིན་པས་
སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་སྐྱོན་ཡིན་དགོས་ན། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་སྤང་བྱར་ཐལ། སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་འཛིན་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལན་ཅི་ཡོད། ཡང་ཁ་ཅིག།།རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དང་རྟགས་སྐྱོན་གཅིག་ཡིན་ལ། ཡོན་ཏན་ཅན་དང་ཡོན་ཏན་ཡང་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་པ་སྟེ། དོན་སྤྱི་སོ་སོར་འཆར་བའི་ཕྱིར་དང༌། དགེ་སློང་དང་སྡོམ་པ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། བྱས་པ་སྒྲ་ལ་གྲུབ་པའི་ཆ་བྱས་པ་དང་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དག་གིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཁས་

320 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བླངས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་གིས་སྐྱོན་ཡིན་ན་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་དགོས་ན། ཞེས་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ནི་རང་མཚང་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་སྐྱོན་གྱི་སྐབས་སུ་གཞན་ལུགས་འགོག་པའི་ཚུལ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་རྣམས། ཕྱོགས་དང་དཔེའི་སྐབས་སུའང་རིགས་བསྒྲེས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་གཞག་པ་ནི། རྟགས་སྐྱོན་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་
པའི་རྟགས་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་སྒྲ་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ཆ་ལྟ་བུའོ། །དཔེ་སྐྱོན་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གང་ལ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་པའི་དཔེ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དཔེ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དཔེར་ན། གཞལ་བྱས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་བུམ་པ་བཀོད་པའི་ཚེ། བུམ་པ་རྟག་པས་སྟོང་པ་ལྟ་བུའོ། །ཕྱོགས་སྐྱོན་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གང་ལ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་པའི་དམ་བཅའི་དོན་དེ་ཕྱོགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་ཚད་མས་བསལ་བའི་ཆ་ལྟ་བུའོ། །འོན་ཀྱང༌། འདི་དག་རྣམས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་རྟོགས་པར་སླའོ། །རྟགས་སྐྱོན་དང་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཕན་ཚུན་གཅིག་ཡིན་ན། གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་པ་ནི་རྟོགས་སླ་ཞིང༌། གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྟག་སྒྲུབ་ལ་རྟགས་སུའང་རྟག་པ་བཀོད་པའི་ཚེ་རྟག་པ་སྒྲ་ལ་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀའི་སྐྱོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང༌། གཞུང་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་ནི་གཞུང་ཉིད་དུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
རྟགས་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་སྐྱོན་ཅན་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། སྒྲ་རྟག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་
བཀོད་པ་ནི། ཡོན་ཏན་ཅན་དང༌། སྐྱོན་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱས་པ་སྒྲ་ལ་གྲུབ་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཞིང་བྱས་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་སྐྱོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ཕྱོགས་དཔེ་ལའང་མཚོན་པར་བྱ་ཞིང་དཔེའི་སྐྱོན་ནི་རྟགས་སྐྱོན་དུ་འདུ་སྟེ། དཔེ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་དཔེ་ཕྱོགས་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་ཡོན་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །སྨྲས་པ། པདྨའི་གཉེན་ལས་རབ་གསལ་སྣང་བ་དང༌། །རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་དག་ལས་ཡིད་བཞིན་ནོར། །བདག་བློའ་ཚལ་ལས་ལེགས་བཤད་སྦྲང་རྩིའི་རྒྱུན། །རྫོགས་ལྡན་ ི

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 321

བཞིན་དུ་དགེ་ལེགས་ཅི་ཡང་སྦྱིན། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །ཤེས་པར་བྱེད་པའི་བློའ་རྣམ་པར་བཞག་པ་འཕྲོས་དོན་དང་བཅས་ཏེ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།། ིགསུམ་པ་ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པ།
འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བ། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག །སྒྲུབ་པ་དང་གཞན་སེལ། རྫས་དང་ལྡོག་པ། གཅིག་དང་ཐ་དད། མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ། འདས་སོགས་དུས་གསུམ་བཤད་པ་དང་དགུའོ། །དང་པོ་ལ། དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ལས། དགག་པ་ནི། བློས་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བློ་ལ་དེའི་སྤྱི་འཆར་བ་ན། དགག་བྱ་བཅད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བ་ཉིད་དགག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། རང་མ་ཡིན་བཅད་པ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་ལ་དགག་བྱ་བཅད་པ་ཙམ་དགག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་མ་ཡིན་བཅད་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆོས་དེའི་དངོས་མིང་གི་མཐར་དགག་ཚིག་མ་སྦྱར་ཡང་ཆོས་དེ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ན་དགག་བྱ་བཅད་པའི་རྣམ་པར་འཆར་ན་དགག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་དང་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དགག་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དགག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་ན། དགག་བྱ་བཅད་པའི་རྣམ་པར་འཆར་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་མི་སྲིད་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དབྱེ་ན། མེད་དགག་དང་མ་ཡིན་དགག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བློ་ཡུལ་དུ་དགག་བྱ་
དངོས་སུ་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་པའམ་མི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། བྲམ་ཟེས་ཆང་འཐུང་རུང་མི་རུང་དྲིས་པ་ན། ཆང་མི་བཏུང་ངོ་ཞེས་པ་ནི་ཆང་འཐུང་བ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་བཏུང་བ་འཐུང་མི་འཐུང་གང་ཡང་མི་སྒྲུབ་པ་བཞིན་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། མེད་པར་དགག་པ་ནི་དངོས་པོའ་ངོ་བོ་ཉིད་ཙམ་ཞིག་འགོག་པར་ཟད་ཀྱི། དེ་དང་ ིའདྲ་བ་དེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་དེ། དཔེར་ན། བྲམ་ཟེ་ཆང་བཏུང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་འགོག་པར་ཟད་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་བཏུང་བ་བཏུང་ངོ་ཞེའམ་མི་

322 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བཏུང་ངོ་ཞེས་མི་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
མ་ཡིན་དགག་ནི། བློའ་ཡུལ་དུ་དགག་བྱ་བཅད་ནས། ཆོས་གཞན་འཕེན་པའམ་སྒྲུབ་པ་ ིཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་དམངས་རིགས་སུ་སྟོན་པར་འདོད་པ་ན། འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ནི་བྲམ་ཟེ་བཀག་པ་ཙམ་མིན་གྱི། བྲམ་ཟེ་ལས་གཞན་པ་དམངས་རིགས་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ནི་དངོས་པོའ་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་པས་དེ་ ིདང་འདྲ་བར་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའ་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཏེ། དཔེར་ན། འདི་བྲམ་ ིཟེ་མིན་ཞེས་བཀག་པས་བྲམ་ཟེ་འདྲ་བ་དེ་ལས་གཞན་པ་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་པ་དཀའ་ཐུབ་དང་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་དམན་པའི་དམངས་རིགས་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་ལ། དངོས་དང་ཤགས་དང་དངོས་ཤགས་གཉིས་ཀ་དང་སྐབས་
སྟོབས་ཀྱིས་འཕངས་པ་དང་བཞི་སྟེ། དང་པོ་ནི། བདག་མེད་པ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དགག་བྱ་གཅོད་པ་དང་ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་གཉིས་ཀ་ཚིག་གཅིག་གིས་སྒྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷས་བྱིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དོན་གྱིས་མཚན་མོ་ཟ་བར་བསྟན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ལྷས་བྱིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་བར་རིད་པ་མིན་པ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་གོ་སླའོ། །བཞི་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་གཅིག་རྒྱལ་རིགས་བྲམ་ཟེའི་རིགས་གང་རུང་དུ་ཤེས་ཤིང་དེའི་ནང་ནས་གང་ཡིན་མ་ངེས་པའི་ཚེ། འདི་བྲམ་ཟེ་མིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྒྱལ་རིགས་སུ་རང་ཚིག་གིས་མི་སྟོན་ཀྱང་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོན་པའོ། །ཆོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་དེ་གསུམ་དུ་ངེས་པས་དེ་དག་ནི་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ལ། དེ་གསུམ་གང་ཡང་མི་འཕེན་ན་དེ་ལས་གཞན་མེད་དགག་ཡིན་ཏེ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་དྲངས་པ་ལས། དགག་པ་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་དང༌། །ཚིག་གཅིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང༌། །དེ་ལྡན་རང་ཚིག་མི་སྟོན་པ། །མ་ཡིན་དགག་པ་གཞན་མིན་3

ནོ།4

།ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཁ་ཅིག །གཞི་སྒྲུབ་པ་དང་ཚོགས་ན་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། བྲམ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༥༠ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༤༩ ཕྲེང་། ༡༧
3 ཞོལ། ཤོག ༢༡༡ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༨༢ ན ༢ གཞན་མ་ཡིན་ནོ།།
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༠༡༨ ཕྲེང་། ༡༥

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 323

ཟེ་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་མིན་ཡང༌། བྲམ་ཟེ་ཆང་མི་འཐུང་བ་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ཀྱང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་དག །གཞི་དང་ཚོགས་ན་ཆོས་གཞན་འཕངས་པར་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། བྲམ་ཟེ་ཆང་མི་བཏུང་ཞེས་པ་ལ་བྲམ་ཟེ་ལྟ་བུ་ནི་ཆང་བཏུང་མི་བཏུང་བརྩི་བའི་གཞི་ཡིན་གྱི། འཕངས་པའི་ཆོས་གཞན་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད། དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་དབང་དུ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བའི་ཆོས། མཚན་གཞི་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་འགལ་འབྲེལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་འགལ་བ་ལ། མཚན་ཉིད་དང༌།
དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འགལ་བའི་མཚན་ཉིད། མི་མཐུན་པར་གནས་པ་ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། འོ་ན་བུམ་པའི་མཚན་ཉིད། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཞེས་སྨྲས་ན་ཅིས་འགོག །ཀ་བའང་བུམ་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན། བྱས་མི་རྟག་ཀྱང་འགལ་བར་ཐལ་ལོ། །མི་འཐུན་པར་གནས་པ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཀ་བའང་དོན་བྱེད་ནུས་པར་མ་གྲུབ་བོ། །གདུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། བྱས་མི་རྟག་ཀྱང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་མཚུངས་པ་མིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པས་མི་མཐུན་པའི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚན་ཉིད་འགལ་བས་འགལ་བའི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པ་ཙམ་གྱིས་འགལ་བར་མི་འཐད་དེ། འགལ་ན་ཕན་ཚུན་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པས་འགལ་བར་འགྱུར་ན། རྒྱུ་འབྲས་རྣམས་ཀྱང་འགལ་དགོས་པ་ལ། བདག་འཛིན་རྒྱུ་གཅིག་ཅན་ཉིད་དང༌། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོའ་ིཕྱིར། །འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ཕན་ཚུན་དུ། །ཐ་དད་ན་ཡང་གནོད་མ་ཡིན།1

།ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་
རྣམས་ལས། འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྲོ་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང༌། སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱང་མི་འགལ་ཏེ། གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀྱང་མི་འགལ་བར་ཐལ། གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༩ ཕྲེང་། ༩

324 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕན་ཚུན་འགོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཉིས་ཀ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱིར་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་མིན་ཡང༌།1

རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཆོས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་
རྟག་པས་མི་རྟག་པ་འགོག་ལ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཆོས་སྒྲ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་མི་རྟག་པས་རྟག་པ་འགོག་པས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྔོ་སེར་སོགས་ལའང་མཚུངས་སོ།།
གཞན་ཡང༌། བྱས་པ་དང་རྟག་པ་མི་འགལ་ན། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་
དག་ཏུ་མི་རིགས་ལ། འགལ་ན་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན། རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་ཡིན་ཞིང༌། བྱས་པ་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་བྱ་ཡིན་པས་རྟག་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྔོ་སེར་ཡང་འགལ་བར་ཐལ། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་མིན་དངོས་འགལ་ཡིན་ཞིང༌། སེར་པོ་སྔོ་མིན་གྱི་ཁྱབ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩོལ་བྱུང་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དགག་བྱའི་ཆོས་དང་མི་འགལ་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། འགལ་ན་རྩོལ་བྱུང་རྟག་པ་དང་འགལ་བ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡོད། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་ན། དེ་ནི་མཚུངས་ཏེ། སེར་པོ་ཆོས་ཅན། སྔོན་པོ་དང་འགལ་བར་ཐལ། སྔོན་པོ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་གཞན་ནི་སྔ་མ་ལའང་མེད་དོ། །དུ་ཡོད་ཀྱིས་ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་པ་འགལ་རྟགས་སུ་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་མེ་དུ་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་ལ་ནི། མེ་ཡོད་པས་གྲང་རེག་མེད་པར་སྒྲུབ་པའང་སྒྲུབ་རྟགས་སུ་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་ཞིང་རྟགས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན། ལན་མེད་དོ། །འདི་དག་ལ་གནོད་བྱེད་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་ཀྱང་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ།།
བདག་འཛིན་རྒྱུ་གཅིག་ཅན་ཉིད་དང༌།2

།ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱིས། འདོད་ཆགས་དང་
ཁོང་ཁྲོ་ཕན་ཚུན་གཅིག་མངོན་དུ་གྱུར་ན། ཅིག་ཤོས་མངོན་གྱུར་དུ་མི་འབྱུང་ཡང་ས་བོན་འཇོམས་པའི་སྤང་གཉེན་མིན་ཏེ། ཕན་ཚུན་རྒྱུ་བྱེད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཉིས་ཀའང་རྒྱུ་བདག་འཛིན་ལས་འབྱུང་བར་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པ་བཀོད་པར་སྨྲ་བ་ནི། སྐབས་སུ་མ་བབ་ཅིང་འབྲེལ་མེད་ལ།

1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༢ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༨༢ བ ༣ ཟིན་ཡང།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༩ ཕྲེང་། ༩

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 325

གཞུང་གི་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པས་དེ་འདྲའི་འབྲུ་སྣོན་འབྱུང་བའི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་སྐད་སྨྲས་པས་ནི། གཞུང་ལུགས་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་གཞུང་དོན་འཆད་པའི་ཚུལ་ནི། འདི་ལྟ་བུ་ཞེས་རང་མཚང་སྒྲོག་པའི་ཆོ་ངེས་བཏབ་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། འགལ་བའི་མཚན་ཉིད། ཐ་དད་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པ། དབྱེ་བ་
ལ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང༌། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ནུས་ ིཔ་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུན་འགྲོགས་སུ་མི་རུང་བའི་དངོས་པོ། དབྱེ་ན། བེམ་པོ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚ་རེག་དང་གྲང་རེག་ལྟ་བུ་དང༌། གཉིས་པ་ནི། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བདག་འཛིན་ལྟ་བུའོ། །དེ་གཉིས་ཀའང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ཡིན་ལ། བརྒྱུད་འགལ་ནི། དུ་བ་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང་གྲང་རེག་སྟོབས་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའོ།།
འདི་ལ་ནི། ཚད་མས་གནོད་འགལ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དུ་བ་ཡོད་ན་མེ་ཡོད་པར་ཚད་
མས་གྲུབ་ཅིང༌། མེ་དང་གྲང་རེག་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་གྱུར་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་ཡང་གྲང་རེག་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་གི་འགལ་བའི་ཚུལ་ནི་ཤེས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་བའི་ཚུལ། ཁོ་བོས་སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་དུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཚ་རེག་དང་གྲང་རེག་ལྟ་བུ་ལ་གཞན་དག་ན་རེ། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཕྲད། གཉིས་པ་ལ་ནུས་ཆུང་དུ་བྱས། གསུམ་པ་ལ་རྒྱུན་གཅོད་པར་བྱེད་པས། གནོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་རྒྱུ་དང༌། གནོད་བྱ་ནུས་ཆུང་འབྲས་བུའོ་ཞེས་སྨྲ་མོད་ཀྱང༌། ཆོས་དེ་ལ་ཕན་འདོགས་ན། གནོད་བྱེད་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཆེས་མི་འཐད་དོ། །དེ་བས་ན་ཚ་གྲང་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཕྲད། དེའི་རྗེས་སུ་གྲང་རེག་སྐད་ཅིག་དང་པོས་ཉེར་ལེན་དང་ཚ་རེག་སྐད་ཅིག་དང་པོས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱས་ནས། གྲང་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་རང་འབྲས་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ནུས་ཆུང་གི་ངོ་བོར་སྐྱེད་ལ། དེ་འདྲའི་ཚ་གྲང་ནི་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་གྱི། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་མིན་ཞིང༌། དེ་རྗེས་གྲང་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པས་ཉེར་ལེན་དང༌། ཚ་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱས་པ་ལས། གྲང་རེག་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་རང་འབྲས་ཕྱི་མ་

326 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སྐྱེད་པའི་ནུས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་སྐྱེད་ལ། དེ་འདྲའི་ཚ་གྲང་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་གྱིས། གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ལ། སྐད་ཅིག་གསུམ་པོ་དེ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ཆ་ཅན་ཚ་རེག་དང༌། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ནུས་ལྡན་གཉིས་པ་ནུས་ཆུང་གསུམ་པ་ནུས་མེད་རྣམས་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ཆ་ཅན་གྲང་རེག་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་འབྲས་མིན་ཞིང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཆ་ཅན་ཚ་གྲང་དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱེད་པ་འགལ་བས་ནུས་མཚུངས་སུ་རྒྱུན་འགྲོགས་སུ་མི་རུང་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཕྲད་ནས་དེ་རྗེས་གྲང་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནུས་ཆུང་དང༌། གསུམ་པ་རང་འབྲས་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ནུས་མེད་དུ་བྱས་ནས། བཞི་པ་ཡན་ཆད་མི་སྐྱེ་བར་རྒྱུན་གཅོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱའོ།།
སྣང་མུན་ལྟ་བུ་ལ་ནི་འདི་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། སྣང་བ་སྐྱེ་བ་དང་མུན་པ་འགག་པ་དུས་མཉམ་
ཞིང༌། སྣང་བ་སྐྱེས་པ་དང་མུན་པ་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག །ཚ་རེག་ཙམ་དང་གྲང་རེག་ཙམ་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང༌། གྲང་རེག་ད་ལྟར་བ་གནོད་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་ཟིན་པས་གནོད་པར་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང༌། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ད་ལྟ་བར་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཁས་ལེན་པ་ནི། དངོས་འགལ་ལ་ངོ་མཚར་དུ་འཛིན་པའི་བབ་ཅོལ་ལོ།།གཉིས་པ་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཕན་ཚུན་གཅིག་ཡིན་པས་ཅིག་ཤོས་
ཡིན་པ་གཅོད་ནུས་པའི་ཆོས། དབྱེ་ན། དངོས་ཀྱི་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དང༌། བརྒྱུད་པའི་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ཕན་ཚུན་གཅིག་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་པས་ ིཅིག་ཤོས་ཡིན་པར་གོ་ནུས་པའི་འགལ་ཟླ་དངོས། དཔེར་ན། རྟག་མི་རྟག་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་དང་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་སྒོ་ནས་འགལ་བ་གང་ཞིག །ཆོས་དེ་རྣམ་པར་བཅད་ལྡོག་མ་ཡིན་པ། དཔེར་ན། བྱས་པ་དང་རྟག་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་ཚད་མས་གནོད་འགལ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱས་པས་རང་གྲུབ་པའི་གཞི། དེ་རྟག་པ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན། འགལ་བ་ཡིན་ན་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ལ། ཚད་མས་གནོད་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 327

འགལ་དང་བརྒྱུད་འགལ་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང༌། དོན་ལ་གནོད་བྱེད་ངོ་བོ་སྟེ། །ཡོད་ན་ཡོད་པས་མེད་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ངོས་བཟུང༌། ཕན་
ཚུན་ཐ་དད་གྲུབ་ཕྱིར་ཏེ། །བརྟན་དངོས་དང་ནི་འཇིག་པ་བཞིན།2

།ཞེས་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་
དངོས་འགལ་དཔེ་དང་བཅས་པ་བསྟན། ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་ཕྱིར་ཀྱང༌། །ངེས་གྱུར་དང་ནི་ལྟོས་བཅས་བཞིན།3

།ཞེས་པས་བརྒྱུད་འགལ་ཐམས་ཅད་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་འགལ་ཞེས་
བརྒྱུད་འགལ་གྱི་དོན་ལྡོག་སྨོས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་ནས། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་བརྒྱུད་འགལ་གཅིག་དཔེར་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། ཚད་མས་གནོད་འགལ་ནི། བརྒྱུད་འགལ་གྱི་དོན་ལྡོག་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། བརྒྱུད་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེས་གཞི་དེ་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པར་གྲུབ་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱི་སྟོབས་ལས་ཆོས་དེ་དང་འགལ་བར་གྲུབ་པ་ཞེས་པའོ། །དེས་དངོས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་མཚོན་ཏེ། ཆོས་གཞན་ཆོས་དེ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚད་མ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཆོས་དེ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ། ཞེས་སོ།།
གཉིས་པ་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད། ཁྱོད་ཆོས་དེ་དང་ཕན་ཚུན་ཐ་དད། ཆོས་དེ་ཁེགས་
ན་ཁྱོད་ཁེགས་པ། དབྱེ་ན། བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང༌། དེ་བྱུང་འབྲེལ་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ ིཉིད། རང་བཞིན་གཅིག་པའི་སྒོ་ནས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མ་འཁྲུལ་བ། དཔེར་ན་བྱས་མི་རྟག་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། རང་བཞིན་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཁྲུལ་བ། དཔེར་ན། དུ་བ་མེ་ལ་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་འབྲེལ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་དང༌། དེ་བྱུང་འབྲེལ་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྟེ། གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་དེ་དག་ལས་དཔགས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འབྲེལ་བ་ནི་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་བདེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་བྱས་མི་རྟག་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༩ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༩ ཕྲེང་། ༡༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩༩ ཕྲེང་། ༡༤

328 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་བྱས་མི་རྟག་འབྲེལ་བ་གྲུབ་ཅིང༌། བྱས་མི་རྟག་བདེན་པར་གྲུབ་ཀྱང་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་མེ་དུའི་འབྲེལ་བ་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན། མེ་དུ་ལ་འདི་ནི་འབྲེལ་བའོ། །འདི་ནི་འབྲེལ་ཡུལ་ལོ། །ཞེས་གཉིས་ཆོས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་རྟོག་པ་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང༌། མངོན་སུམ་ལ་དངོས་སུ་སྣང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འགལ་བ་ཡང་མི་བདེན་པར་བསྒྲུབ་སླའོ། །དེས་ན། འབྲེལ་བ་དང་འགལ་བ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། འབྲེལ་བ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ན་བདེན་པར་མ་གྲུབ་མི་དགོས་པའི་རང་ལྡོག་གཞི་ལྡོག་གི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་དག་གི་ཚུལ་ནི་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མདོར་བསྡུས་པའོ།།
གསུམ་པ་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ་གཉིས།
དང་པོ་བརྗོད་བྱའི་མཚན་ཉིད། བརྡ་ལས་གོ་བར་བྱ་བ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བརྡའི་དབང་གིས་རང་ཡུལ་གོ་བྱེད། དེ་ལ་བརྗོད་བྱ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ། སྒྲས་བརྗོད་མི་རུང་གི་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག །རང་མཚན་ཡིན་ན། སྒྲས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བར་འདོད་པ་ནི། ཆེས་ཤིན་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་གནས་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བར་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ་ཞིང༌། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་དམ་བཅས་པའི་དོན་ཚད་མས་བསལ་བར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང༌། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཞིང༌། གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྨྲས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །འོན་ཏེ་དེ་དག་ནི་སེལ་ངོའ་དབང་དུ་བྱས་པའོ་ ིཞེ་ན། འོ་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་གསུང་རབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་སེལ་འཇུག་གི་བློས་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་སེལ་འཇུག་གི་བློའ་ཡུལ་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པ་འབུད་དོ། །བླུན་པོ་ ིམཁས་པའི་ཤ་ཚུགས་ཅན་ཁ་ཅིག །རང་མཚན་ཡིན་ན། སྒྲས་བརྗོད་མི་ནུས་པར་ཁས་བླངས་ནས། ཡོད་པའི་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའང་མཐོང་སྟེ། དབྱུག་པས་མ་བསྣུན་པར་ཡང་འདི་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ནི་རང་བཞིན་བཟང་ངོ་། །དེས་ན།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 329

རང་མཚན་སྒྲས་བརྗོད་མི་ནུས་པར་འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་མི་བཟད་པ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་མང་དུ་གོང་རྣམས་སུ་ཡང་བརྗོད་ཟིན་ལ། མཐའ་ཡས་པར་ནི་བརྗོད་པར་ག་ལ་ནུས། འོན་ཀྱང་རང་མཚན་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན། རང་མཚན་ཡིན་ན་སྒྲས་དངོས་སུ་བརྗོད་ནུས་པས་ཁྱབ། དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་
མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རང་མཚན་ཡིན་ན་སྒྲས་དངོས་སུ་བརྗོད་མི་ནུས་ན། རྟོག་པས་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ཡིན་ན། རྗེས་དཔག་གིས་དངོས་སུ་མ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པའམ། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ཡིན་ན་རྟག་པ་ཡིན་པ་གང་རུང་དུ་ཐལ་ལོ། །སྒྲས་དངོས་སུ་བརྗོད་ན་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་དགོས་ན། རྟོག་པས་དངོས་སུ་རྟོགས་ན་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རྟོག་པས་དངོས་སུ་རྟོགས་ན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དངོས་སུ་མ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །མཁས་པར་ང་རྒྱལ་བྱེད་པ་ཁ་ཅིག །སྔོན་པོ་རང་མཚན་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་སྔོན་པོ་རང་མཚན་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ཁས་བླངས་ནས། རང་མཚན་ཡིན་ན་རྟོག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པའང༌། ལྷ་དགའ་བའི་བློ་གྲོས་ཅན་དུ་མཚོན་པའི་ཕྱིར་དངོས་འགལ་དམ་བཅའ་བར་ཟད་དོ། །བརྗོད་བྱའི་མཚན་གཞི་བཤད་ཟིན་ཏོ།།རྗོད་བྱེད་ལ་དབྱེ་བ་ནི། དབྱེ་སྒོ་བཞི་ལས། དང་པོ་ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མིང་དང༌། ིཚིག་དང༌། ཡི་གེ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་བརྗོད་པའི་སྒྲ། དབྱེ་ན། དངོས་མིང༌། བཏགས་མིང་གཉིས། ཆོས་དེའི་དངོས་མིང་གི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་ལ་ཐོག་མར་བརྡ་སྦྱར་བའི་མིང་གང་ཞིག །ཆོས་དེ་འཁྲུལ་མེད་དུ་གོ་བར་བྱེད་ནུས་པ། དཔེར་ན། རི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་སེང་གེ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །བཏགས་མིང་གི་མཚན་ཉིད། སྒྲ་དེ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དང་འདྲ་འབྲེལ་གྲུབ་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས། ཡུལ་དེ་ལ་ཕྱིས་བརྡ་སྦྱར་བའི་མིང༌། དཔེར་ན། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ལ་སེང་གེ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལ་དབྱེ་ན། ཉི་འོད་ལ་ཉི་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འབྲེལ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་དང༌། སྨན་བྱ་རོག་རྐང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འདྲ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་

330 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གཉིས་སོ། །འདི་དག་ནི་རྟོགས་པར་སླ་བས་རྒྱས་པར་མ་བྲིས་སོ།།
ཚིག་གི་མཚན་ཉིད། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཡང་ཁྱད་ཆོས་དང་སྦྱར་ནས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ། དཔེར་
ན། ལྷས་བྱིན་གོས་སྔོན་ཅན་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །ཡི་གེའི་མཚན་ཉིད། རེ་རེས་དོན་མི་སྟོན་ཀྱང་དོན་སྟོན་པའི་སྒྲའི་རྩོམ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་གདངས། དབྱེ་ན། ཨཱ་ལི་སོགས་དབྱངས་དང༌། ཀ་ཁ་སོགས་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་སོགས་སུ་ཡོད་དོ། །གཞན་དག་མིང་ཚིག་ཡི་གེ་འདི་དག་སྐད་ཅིག་ལ་བཏགས་ནས་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ནི་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་ཏོ། །ཁ་ཅིག །མིང་ཚིག་ཡིན་ན་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་སྟེ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འོ་ན། མི་རྟག་པའང་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྫས་སུ་གྲུབ་ན་རྟག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། འདི་ལྟ་བུའི་རིང་ལུགས་ནི་ངོ་མཚར་ཏོ།།
འོ་ན། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། མིང་ཚིག་གི་ངོ་བོ་དངོས་པོ་མིན་པས་
དེར་བཤད་པ་མིན་གྱི། མིང་ཚིག་རང་ཡུལ་གྱི་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ་ལ་དགོངས་ནས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཚིག་སོགས་ཀུན་བཏགས་དངོས་མེད་ལ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང༌། ཚིག་སོགས་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་རྗོད་བྱེད་
དུ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས། རང་གི་བརྗོད་བྱའི་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པ་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཚིག་སོགས་དང་དེའི་བརྗོད་བྱའི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་ཇི་ལྟར་གྲུབ་ཅེས་པའོ། །མིང་ཚིག་ཡི་གེ་ཡིན་ན། རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་ན། ཡི་གེ་ཀུན་སློང་ཤེས་པ་ལས་སྐྱེས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། དོན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་མི་སྲིད་པས་བརྡ་ལས་དོན་གོ་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རྫུན་ཚིག་གིས་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པ་སོགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། ངག་སྨྲ་བ་པོའ་རྒྱུད་ལ་ཀུན་སློང་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ ིའགྱུར་རོ། །འདོད་ན། དེ་ལ་སྒྲ་ནི་ཚད་མ་ཉིད།2

།ཅེས་སོགས་ཇི་ལྟར་འཆད། ཕྱོགས་འདི་གནོད་པ་
ཆེན་པོ་བརྒྱུད་མར་འབབ་པའི་གནས་ཡིན་ཀྱང་རྒྱས་པར་མ་བྲིས་སོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༩༡ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༡༠

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 331

རྗོད་བྱེད་ལ་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང༌། ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་
སྒྲ་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ཚིག་རང་གིས་དངོས་སུ་ཟིན་པར་བསྟན་པའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན་ ིསྤྱི་ཡིན་པ། དཔེར་ན། གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲའི་མཚན་ཉིད། ཚིག་རང་གིས་དངོས་སུ་ཟིན་པར་བསྟན་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན་རགས་པ་ཡིན་པ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །འདི་གཉིས་ཀྱང་གཞི་གཅིག་ལ་བལྟོས་ནས་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་གསེར་བུམ་ལ་ལྟོས་ནས་རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་ན། ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་མ་ཡིན་དགོས་ལ། བུམ་པའི་གཟུགས་ལ་ལྟོས་ནས་ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་པས་རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་མ་ཡིན་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞི་ཐ་དད་ལ་ལྟོས་ནས་མི་འགལ་ཏེ། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ། བུམ་པའི་ཆ་ཤས་གཟུགས་སོགས་ལ་ལྟོས་ནས་ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང༌། བུམ་པའི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་བལྟོས་ནས་རིགས་བརྗོད་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་ཚོགས་པ་ཅན་བརྗོད་བྱར་སྤོང་བ་དང༌། རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་རིགས་ཅན་བརྗོད་བྱར་མི་སྤོང་བར། དེས་ན་འདི་ནི་རིགས་དང་ནི། །ཚོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན།1

།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་
པའི་དོན་ནི། རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱར་བྱས་ལ། ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་ཚོགས་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱར་མ་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་གྱི། བུམ་པའི་གསལ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་མཐུན་དུ་འཇུག་ཅིང༌། བུམ་པའི་གཟུགས་སོགས་ལ་བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་མཐུན་དུ་མི་འཇུག་པས་ཁྱབ་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་བུའི་དོན་གྱི་གནད་རྟོགས་པའི་བློ་གྲོས་ཅན་ནི་ཁོ་བོ་གཅིག་པུར་བས་སོ།།
རྗོད་བྱེད་ལ་བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང༌། ཆོས་ཅན་བརྗོད་
པའི་སྒྲ་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། སྨྲ་བ་པོ་དང་ཉན་པ་པོའི་འདོད་པས་དམིགས་པའི་དོན་དེ་ ིཉིད་ཁྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་སྟོན་པའི་སྒྲ། དཔེར་ན། བ་ལང་གི་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། སྨྲ་བ་པོ་དང་ཉན་པ་པོའ་འདོད་པས་དམིགས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཁྱད་གཞི་ལྟ་བུར་ ིསྟོན་པའི་སྒྲ། དཔེར་ན། བ་ལང་རྟ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིར་ཆོས་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༩ ཕྲེང་། ༡༠

332 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སྒྲ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་མི་སྤོང་གི་དོན། ཁ་ཅིག །ཁྱད་ཆོས་གཞན་རྣམས་བརྗོད་བྱར་འཕེན་མི་འཕེན་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། བ་ལང་གི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་ན་བ་ལང་གི་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་ཐལ་ཞིང༌། འདོད་ན། བདག་མེད་པ་གཉིས་ལ་སོགས་པའང་དེར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །ཆོས་དེ་ཁྱད་ཆོས་གཞན་གྱི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བར་བརྗོད་པ་དང༌། རུང་བར་བརྗོད་པ་ལ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན། ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་ན། སྒྲ་དོན་མི་མཐུན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སྒྲས་དངོས་སུ་སྨོས་པའི་ཁྱད་ཆོས་གཅིག་པུ་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་ཆོས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཞན་དག་གི་འདོད་པ་དག་ནི། དོན་འདི་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་གཏོལ་མ་བྱུང་ངོ་ཞེས་སྨྲ་བར་མ་ནུས་པར་སྡུག་བསྔལ་བའི་གཏམ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །དེས་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྣམས་ནི་སྨྲ་བ་པོ་རང་དབང་མེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྨྲ་བ་པོའ་བརྗོད་འདོད་དང༌། ཉན་པ་པོའི་ཤེས་འདོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་དོ།། ིདེ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་ཞེས་པ་ནི། དོན་དེ་ཁྱད་ཆོས་གཞན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་
ཁྱད་གཞི་ལྟ་བུར་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་སྤངས་ནས། ཁྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། ཁྱད་པར་གཞན་མི་སྤོང་བ་ནི། ཁྱད་གཞི་ལྟ་བུར་བློ་ཡུལ་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚུལ་ནི། ཉན་པ་པོས་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་ཐོས་པ་ན། རྟ་མ་ཡིན་པ་ནི་མ་ཧེའི་སྟེང་གི་རྟ་མ་ཡིན་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པས་དེ་དག་ལས་གང་གི་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཁྱད་པར་དུ་ཤེས་འདོད་ནས་དྲིས་པ་ན། བ་ལང་གི་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། རྟ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཁྱད་གཞི་ཡིན་ལ། བ་ལང་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་ཏེ། རྟ་མ་ཡིན་པ་དེ་མ་ཧེའི་སྟེང་གི་རྟ་མ་ཡིན་པ་སོགས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན། སྒྲ་གཅན་གྱི་མགོ་ཞེས་པས་མགོ་དེ་ལྷ་དང་མིའི་མགོ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གོ་བར་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པས་སྒྲ་གཅན་ནི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་ལ། མགོ་ཁྱད་གཞི་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་སྒྲ་དེས་བ་ལང་གི་ལྡོག་པ་དེ་ཁྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
ཡང་བ་ལང་དེ་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་མིན་ཤེས་པར་འདོད་ནས་དྲིས་པ་ན། བ་ལང་དེ་ཁྱད་
གཞི་དང་རྟ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཁྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་སྟོན་འདོད་ནས། བ་ལང་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྦྱར་བའི་ཚེ། བ་ལང་དེ་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་པའི་ཁྱད་གཞི་ལྟ་བུར་བསྟན་པ་ཡིན་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 333

ནོ། །དེས་ན་སྒྲ་དེ་གཉིས་ཀས་བ་ལང་གི་ལྡོག་པ་བརྗོད་པར་ཁྱད་མེད་ཀྱང༌། གཅིག་གིས་བ་ལང་ཁྱད་ཆོས་སུ་བརྗོད་པས་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་ཞེས་བྱ་ལ། ཕྱི་མས་ནི་བ་ལང་ཁྱད་གཞིར་བརྗོད་པས། ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་སྒྲ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་གཅིག་བརྗོད་པར་བྱས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང༌། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་སོ་སོར་བཞག་པར་གསུངས་པ་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་གྱི། གཞན་དུ་ན་སྒྲ་ཙམ་སྒྲོགས་པར་ཟད་མོད། སྔོན་ཆད་གཞན་དག་གིས་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་མ་མཐོང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ། ཁྱད་གཞི་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུའི་སྟེང་དུ་ཁྱད་ཆོས་བ་ལང་དང་རྟ་གང་ཡིན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བ་ལང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲ་སྦྱར་བའི་ཚེ། ཉིད་ཅེས་པའི་ངེས་གཟུང་གིས་རྟ་བཅད་ནས་བ་ལང་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྟོན་པས་ཆོས་བརྗོད་ཅེས་བྱ་ལ། ཁྱད་གཞིའི་ངོ་བོ་ཙམ་ཤེས་པར་འདོད་ནས་བ་ལང་ངོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྦྱར་བའི་ཚེ། བ་ལང་ཁྱད་གཞིར་བསྟན་པའི་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཞེས་བྱའོ། །སྒྲ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་ཟིན་ཏོ།།བཞི་པ་རྗོད་བྱེད་ལ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒྲ་དང༌། གཞན་
ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒྲ་དང༌། མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་གསུམ། འདི་དག་གི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ནི། ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ལ་ཚིག་ཕྲད་ཅེས་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན། ཚིག་གཞན་དང་ཕྲད་ན་དོན་སྟོན་ལ། མ་ཕྲད་ན་དོན་གང་ཡང་མི་སྟོན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཚིག་ཕྲད་དེ་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་མཐར་སྦྱར་ན། ཁྱད་ཆོས་དེ་ཁྱད་གཞི་དེ་ལ་མི་ལྡན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ལྡན་པ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒྲ་ཞེས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། ནག་པ་འཕོང་སྐྱེན་པ་ཁོ་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚིག་ཕྲད་དེ་ཁྱད་གཞི་དང་འབྲེལ་བར་སྨོས་ན། ཁྱད་གཞི་དེ་ལས་གཞན་ལ་ཁྱད་ཆོས་དེ་ལྡན་པ་གཅད་ནས་གཞི་དེ་ལ་ཆོས་དེ་ལྡན་པར་གོ་བར་བྱེད་པས་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒྲ་ཞེས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་སྲིད་སྒྲུབ་ཁོ་ན་འཕོང་སྐྱེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཁྱད་གཞི་དེ་ལ་ཁྱད་ཆོས་དེ་ལྡན་པ་མི་སྲིད་པ་བཅད་འདོད་ནས་ངེས་གཟུང་མཐར་སྦྱར་བ་ན། མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད་ཅེས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། མཚོ་སྐྱེས་ལ་སྔོན་པོ་སྲིད་པ་ཁོ་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
བཞི་པ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ལ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། དུ་མ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པའི་ཆོས། བྱེ་བྲག་གི་

334 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

མཚན་ཉིད། ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་དབང་1

གི་རིགས་ཡོད་པ། འདི་དག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་
རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་འདིར་མི་འཆད་དོ།།
ལྔ་པ་སྒྲུབ་པ་དང་གཞན་སེལ་ལ། སྒྲུབ་པ་དང་སྣང་བ་ནི་དོན་གཅིག་ཅིང་རྣམ་གྲངས་ཡིན་
ལ། སྣང་བའི་མཚན་ཉིད། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་རང་གི་རྣམ་པ་གསལ་བར་སྣང་བའི་དངོས་པོ། ཁ་ཅིག །སྣང་བ་དོན་ལ་ཡོད་ན། སེལ་བ་དོན་ལ་ཡོད་དགོས་པར་བཞེད་པ་ལ་ནི། སྣང་འཇུག་དོན་ལ་འཇུག་ན་སེལ་འཇུག་དོན་ལ་འཇུག་དགོས་པར་མཚུངས་པས། རང་ཉིད་ཀྱིས་སེལ་འཇུག་དོན་ལ་འཇུག་མི་སྲིད་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །སྣང་བ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་སེལ་བའང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་མེད་དོ། །གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྣང་བ་ཡིན་ན་ལོང་བ་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་ལ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ནའང་ལོང་བ་རྒྱུན་ཆད་དགོས་པར་མཚུངས་སོ།།
གཞན་སེལ་བའི་ངོ་བོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཡིན་ལ། སྒྲུབ་པ་དང་སྣང་བ་དོན་གཅིག་ཅིང༌། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །སེལ་བ་དང་དགག་པ་དོན་གཅིག་ཅིང༌། དངོས་མེད་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལའང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སེལ་བའི་མཚན་ཉིད། དངོས་འགལ་གཅོད་པ། དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ། རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དགག་པར་ཐལ། རིགས་མི་མཐུན་འགོག་པའི་ཕྱིར་དང༌། དངོས་འགལ་འགོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་རང་མཚན་སེལ་བར་འདོད་པའང་ཁེགས་ཤིང༌། འདོད་པ་འདི་དག་ནི། གཞན་སེལ་བ་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་བཏགས་ལན་གཅིག་མིན་པར་བཤད་པའི་སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་ལུགས་དག་ལ་མངོན་སུམ་དུ་བསྙོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
ཁ་ཅིག །རང་མཚན་སེལ་བ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་སེལ་འཇུག་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྐྱོན་
བརྗོད་པ་ལ་ནི། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་ཐལ། བུམ་པ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚུངས་སོ། །ཁ་ཅིག །སྒྲ་རྟོག་དོན་མཐུན་ཁོ་ན་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའི་ཕྱིར། 1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༩ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༨༨ ན ༤ འཇུག་པའི་རང་གི་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 335

ཞེས་ཟེར་བ་ལ་ནི། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་ཐལ་ཞིང༌། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་མཚན་ཡིན་ན་སེལ་བར་འགལ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང༌། རང་མཚན་སེལ་བ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་སེལ་འཇུག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཁས་བླངས་པས། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་སེལ་འཇུག་ཏུ་ཐལ། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་སེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་ན་འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་པར་འགྱུར་ནའང་འགལ་བའི་ཁུར་འདི་ལྟ་བུ་འདེགས་པར་བཟོད་པའི་བློ་གྲོས་ནི་ཡ་མཚན་ནོ། །འཐད་པའི་ཕྱོགས་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ལྡོག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཕྱིར།1

།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློས་སེལ་བ་གསུམ་དུ་བཤད་དེ། དེ་ཡང༌། ལས་བྱ་བ་བྱེད་པ་པོ་གསུམ་ལས། བསལ་བར་བྱ་བའི་གཞིའམ་ལས་ནི་བུམ་པ་རང་མཚན་ལྟ་བུ་སྟེ་དོན་གྱི་སེལ་བ་དང༌། འདི་བསལ་བའི་རང་བཞིན་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ལྟ་བུ་ནི། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང༌། འདིས་སེལ་བར་བྱེད་པ་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་གསུམ་མོ།།
དེ་དང་མཐུན་པར། ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པར། འདིར་ནི་སེལ་བ་རྣམ་གཉིས་
ཏེ། །མ་ཡིན་དགག་དང་མེད་པའོ། །མ་ཡིན་དགག་པའང་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །བློ་དང་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་སོ།2

།ཞེས་དང༌། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལས་དེའི་འགྲེལ་པར་རྒྱས་པར་གསུངས་པས། སེལ་
བ་ནི་དོན་གྱི་སེལ་བ། མེད་དགག་གི་སེལ་བ། བློའ་སེལ་བ་གསུམ་ཡིན་ལ། དང་པོ་ནི་རང་མཚན་ ིརྣམས་ཏེ། རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བ་ཙམ་ལ་སེལ་བར་བཏགས་པའོ། །མེད་དགག་གི་སེལ་བ་ནི། བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ལྟ་བུ་དང༌། བློའ་སེལ་བ་ནི། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་ ིཔ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། སེལ་བ་དང་དགག་པ་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས། འདི་གཉིས་ཀའང་སེལ་བ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། སེལ་བ་ཞེས་པ་ནི། རིགས་མི་མཐུན་དང་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བ་སོགས་ལ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ན་དགག་བྱ་གཞན་སེལ་བའམ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དགོས་པའི་ཕྱིར་གཞན་སེལ་བ་ཞེས་བྱའོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༤ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༢ ཕྲེང་། ༢༠

336 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེས་ན། གཞན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད། དགག་བྱ་དངོས་སུ་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་
པར་བྱ་དགོས་པ། དབྱེ་ན། གཉིས་ལས། མེད་དགག་གི་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག །སྒྲུབ་ཆོས་མི་འཕེན་པ། མ་ཡིན་དགག་གི་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག །སྒྲུབ་ཆོས་འཕེན་པ། བློའ་འཇུག་ཚུལ་ནི། དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཡུལ་དེ་རང་དབང་གི་རྣམ་པས་འཛིན་པ་ ིནི། སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་ལ། ཡུལ་དེ་དགག་བྱ་བཅད་པའི་རྣམ་པས་འཛིན་པ་ནི་སེལ་འཇུག་གི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་སེལ་འཇུག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ཆོས་དེ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ན། ཆོས་དེ་དང་རྫས་ཆ་སོ་སོར་དབྱེར་མེད་པའི་ཆོས་དེའི་རྫས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ནི། སྣང་འཇུག་གི་དོན་ཡིན་ལ། ཆོས་དེའི་རྫས་སམ། ལྡོག་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་ཡུལ་དུ་བྱས་ཀྱང༌། གཞན་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པ་ནི། ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འཇུག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །གཞན་སེལ་བའི་རྣམ་གཞག་འདི་དག་ལ་སློབ་དཔོན་སྔ་མའི་འདོད་པ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་སྒོ་ནས་དགག་སྒྲུབ་མཐའ་དག་སྤྲོ་བ་ནི་མངས་པའི་འཇིགས་པས་འདིར་མ་བྲིས་སོ། །རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་སོགས་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
དྲུག་པ་རྫས་དང་ལྡོག་པ་ལ། རྫས་ཆོས་ཞེས་པ་ནི། དོན་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་དང༌། ལྡོག་
པའི་ཆོས་ཞེས་པ་ནི། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་བརྗོད་དེ། དཔེ་རིམ་པ་བཞིན། བྱས་མི་རྟག་དང༌། བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་ལྟ་བུའོ། །འདིར་རྫས་ཀྱི་ཆོས་ཞེས་པ་ནི། གཞི་མཐུན་གྱི་བསྡུ་བ་ཡིན་གྱི། དྲུག་པའི་རྣམ་དབྱེ་མ་ཡིན་པས། རྫས་དང་དེའི་ཆོས་ལྡོག་པ་དང་དེའི་ཆོས་ཞེས་འབྱེད་པ་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན། རྫས་ཆོས་ལྡོག་ཆོས་ཞེས་པ་རྫས་ཡོད་བཏགས་ཡོད་ཅེས་པ་ཡིན་པ་ལ། འདིར་ནི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པའི་ཆོས་ལ་རྫས་ཡོད་བཏགས་ཡོད་དུ་བྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། རང་རྐྱ་ཐུབ་མི་ཐུབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་རྫས་ཡོད་བཏགས་ཡོད་དུ་བྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྔ་མ་དག་གིས་མཚོན་བྱ་ཡིན་ན། བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དང༌། མཚན་ཉིད་ཡིན་ན་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་སོགས་ཀྱི་རྫས་ལྡོག་གི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་འདི་ནི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་དག་གི་སྲོལ་ཡིན་ལ། དེང་སང་གི་གཞུང་ལུགས་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་པའི་རྫས་ལྡོག་སྨྲ་བ་མང་དུ་མཐོང་མོད།

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 337

དགག་སྒྲུབ་རྒྱས་པར་འདིར་མ་བྲིས་སོ།།
བདུན་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ། གཅིག་གི་མཚན་ཉིད། སོ་སོ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས། ཐ་དད་
ཀྱི་མཚན་ཉིད། སོ་སོ། གཅིག་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ལས། རྫས་གཅིག་གི་མཚན་ཉིད། ངོ་བོ་སོ་སོ་མ་ཡིན་པར་སྐྱེས་པ། དཔེར་ན་བྱས་མི་རྟག་ལྟ་བུའོ། །ལྡོག་པ་གཅིག་གི་མཚན་ཉིད། རང་ལྡོག་སོ་སོ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས། དཔེར་ན། བྱས་པ་དང་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཐ་དད་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ལས། རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ངོ་བོ་སོ་སོར་སྐྱེས་པ། ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་ལྡོག་སོ་སོ། དཔེ་རིམ་བཞིན། ཀ་བུམ་ལྟ་བུ་དང༌། བྱས་མི་རྟག་ལྟ་བུའོ། །རྫས་གཅིག་ལ་གཅིག་གིས་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་སོགས་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
བརྒྱད་པ་མཚན་མཚོན་ལ། མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་པར་གཞག་བྱ་ཆོས་གསུམ་
ཚང་བ། ཆོས་གསུམ་ནི། སྤྱིར་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ལས་གཞན་གྱི་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པ། མཚན་གཞི་ལ་སྲིད་པ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ། ཆོས་གསུམ་ནི། སྤྱིར་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ། རང་གི་མཚོན་བྱ་གཅིག་པོ་དེ་ལས་གཞན་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ། མཚན་གཞི་ལ་སྲིད་པའོ། །དབྱེ་ན། རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དང༌། ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་གཉིས། ལོག་རྟོག་སེལ་ཚུལ་སོགས་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །མཚན་གཞིའི་མཚན་ཉིད་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་མཚོན་བྱ་མཚོན་པའི་གཞིར་གྱུར་པ། མཚོན་བྱ་སོགས་འདི་དག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང༌། སྤྲོས་པ་ཧ་ཅང་རྒྱ་ཆེ་བས་འདིར་མ་བྲིས་ཀྱི། ལོགས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
དགུ་པ་དུས་གསུམ་ལ། ཁ་ཅིག །འདས་པའི་མཚན་ཉིད། སྐྱེས་ལ་འགགས་པ་ཞེས་དང༌།
མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད། རྒྱུ་ཡོད་ལ་མ་སྐྱེས་པ། ད་ལྟར་བའི་མཚན་ཉིད། སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། འདས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡིན་ན་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་འོངས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་གའི་རྟགས་དངོས། འདོད་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །འདས་པའི་མཚན་ཉིད་སྔར་ཡོད་དང༌། མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད་ཕྱིས་

338 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འབྱུང་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ནི། ད་ལྟར་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །ཁ་སང་མཚན་གཞི། དེ་རིང་ལ་ལྟོས་ཏེ་འདས་པར་མཚོན། དེ་རིང་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྐྱེས་ལ་འགགས་པ། ཞེས་སོགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ནི། དེ་རིང་ཁ་སང་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་སྐྱེས་པ་དང༌། དེ་རིང་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྐྱེས་པ་དང༌། སང་ཉིན་ལ་ལྟོས་ཏེ་འགགས་པ་སོགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། འགལ་བ་འབའ་ཞིག་འདུ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། འདས་པའི་མཚན་ཉིད། ཞིག་པ། ད་ལྟར་བའི་མཚན་ཉིད། སྐྱེས་པ། མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད། མ་སྐྱེས་པ། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། རྫ་བུམ་གྱི་ཞིག་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་ལྟ་བུའོ། །ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།
༈ གང་ཞིག་སྔོན་སྤྱད་རབ་དཀར་ལས་ཀྱི་བདུད་རྩིས་བྲན་པའི་ཙནྡན་གྲིབ་བསིལ་ཡལ་
གའི་ཁྱོན་ཡངས་དྲི་བསུང་ཅན། །ས་གཞི་དག་ལ་ལེགས་བཤད་ག་པུར་ཐིགས་པ་འགོད་ཅིང་ལུགས་ངན་ཚ་བའི་སྲོག་དག་ལེན་པར་བྱེད་པ་བཞིན། །རྨོངས་པའི་འཇོ་སྒེག་ན་ཆུང་དག་གི་རྩེ་དགས་གཏོང་བས་རྒྱ་མཚོའི་གོས་ཅན་ཆུ་གཏེར་སྐ་རགས་གཡོ་ཞིང་འདར། །ས་སྲུངས་སྐྱེ་བོའ་གདུང་བ་འཕྲོག་བྱེད་དུས་ཀྱི་མཐར་ཡང་དགེ་ལེགས་ལྗོན་པའི་བློ་གྲོས་འདོད་དགུ་ཅི་ཡང་ ིསྟེར། །རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་མིག་གཉིས་རབ་ཡངས་བདེ་གཤེགས་བསྟན་པ་རིན་ཆེན་རི་བོའ་ིའབབ་སྟེགས་གནས་ལ་མངོན་དགའ་ཞིང༌། །དགག་སྒྲུབ་གཤོག་རྩེའི་ཕྲེང་བ་རྒྱ་ཆེན་ཅུང་ཟད་བསྐྱོད་པས་ཕྱོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒོད་པའི་སྒྲ་ལྡན་འཐོར་རླུང་གིས། །གཞུང་ལུགས་ངན་པའི་ཆུ་གཏེར་མཐའ་དག་ཀུན་ནས་འཁྲུག་ཅིང་གཟི་བརྗིད་སེར་སྐྱས་ཤེས་བྱའི་ནམ་མཁའ་མ་ལུས་འགེངས། །དཔལ་ལྡན་འཇིགས་མེད་འདབ་བཟང་དབང་པོ་མཁས་རློམ་ལག་འགྲོ་བྱེ་བའི་མངལ་དག་དྲན་པའི་མོད་ལ་ལྟུང་བར་བྱེད། །ཁོ་བོའ་བློ་གྲོས་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་དྲི་མེད་ལས་གྲུབ་ཆོས་ ིཀུན་གསལ་བའི་བ་གམ་མངོན་དགའ་གཞལ་མེད་ཁང༌། །རྣམ་དག་རིགས་པའི་རྒྱུད་མངས་སྒྲ་ལྡན་ཡིད་འོང་སྙན་སྒྲོགས་སྒྲུབ་དང་སུན་འབྱིན་རོལ་བས་རྩེ་བའི་གླུ་ལྡན་པ། །གྲགས་པའི་གཞུང་ལུགས་གསར་པར་འོངས་པའི་དུས་སྟོན་དུས་ནི་གྲུབ་པའི་སླད་དུ་ཁ་བའི་འཇིག་རྟེན་ལི་ཁྲི་ཡི། །རྡུལ་བཀོད་ཉིན་མོ་རབ་ཏུ་རྩོམ་པའི་མཚམས་ཀྱི་ཉི་འོད་དཔལ་དང་ལྡན་རྣམས་སྒྲོགས་

ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། 339

པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནམ། །གང་གི་ལེགས་བཤད་གསལ་བའི་མེ་ལོང་གིས། །དངོས་ཀུན་ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་སྟོན་སྙམ་ནས། །དགེ་ལེགས་མྱུ་གུའི་རྩོམ་པ་ལེན་པ་ན། །ཆོས་ཀུན་སྐྱེངས་ཏེ་འདར་བར་མ་གྱུར་ཏམ། །གཞུང་ལུགས་འབུམ་ཕྲག་དུ་མའི་རྩེ་དགའི་གནས། །འཕྲོག་བྱེད་རིགས་པའི་མིག་སྟོང་ལྡན་པའི་རྟེན། །བདག་བློའ་རིན་ཆེན་རི་བོའི་ཁུར་བཟོད་པའི། །རྒྱ་མཚོའི་གོས་ཅན་ ིའདི་ཡང་སྐལ་བ་བཟང༌། །ཐུབ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་དྲི་མེད་གོས་གྱོན་ཅིང༌། །ལེགས་བཤད་བདུད་རྩིས་བྱུགས་པའི་བཞིན་རས་ཅན། །ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་མཁས་པ་དགའ་བའི་གཏམ། །འཛུམ་པའི་མདངས་ཀྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་གང༌། །དེ་ཡི་གདོང་ལ་གང་གི་མིག་བཀོད་པའི། །བློ་གསལ་དེ་དག་ཚིམ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། །དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་རིགས་པའི་མིག་བྲལ་ཅིང༌། །གཞུང་དོན་འབྱེད་པའི་བློ་ཡི་མཐུ་མེད་ཀྱང༌། །ཟེར་སྒྲོས་ཟློས་པས་བླུན་པོ་མགུ་བྱེད་པའི། །ཟློས་གར་མཁན་དག་ངལ་བར་མ་གྱུར་ཏམ། །རིགས་པའི་ལམ་དུ་ངལ་བ་མ་བྱས་ཤིང༌། །ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའ་སྲོལ་བཟང་ ིམ་མཐོང་ཡང༌། །བློ་གྲོས་ཆུང་ངུ་ཚིག་གིས་ཁེངས་པ་ཡིས། །ལུང་ཙམ་སྐྱབས་སུ་འཛིན་པ་བླུན་པོའ་ཕུལ། །ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་རབ་འབྱམས་མ་མཐོང་ཞིང༌། །རང་གཞན་གྲུབ་མཐའི་གཏིང་ ིརྟོགས་མ་གྱུར་ཀྱང༌། །རང་བཟོའ་གཏམ་ལ་སྙིང་སྟོབས་ལྷུར་ལེན་ཅིང༌། །རྙེད་དང་བཀུར་སྟིས་ ིསེམས་ཀྱི་གཡེན་སྤྱོས་པ། །ཟང་ཟིང་ཙམ་གྱིས་གདུལ་བྱའི་སེམས་འབྲིད་པའི། །བཤེས་གཉེན་དེ་དག་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ། །རེ་ཤིག་ངལ་གསོ་བྱས་ན་གནོད་པ་ཆུང༌། །བདག་གི་འདིར་ནི་བློ་ཡི་ཟླ་བ་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་རབ་ཏུ་འཐུངས་པས་མྱོས་པའི་གདོང༌། །རྒྱ་ཆེན་ཤེས་བྱའི་མཛེས་མ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོགས་པའི་སེན་མོ་ལྷུང་བའི་རྩེ་དགའ་ཡིས། །རིགས་ཚུལ་ཀུ་མུད་བཞད་པའི་དཔལ་འབར་དེ་ཡི་དགེ་བས་བློ་གསལ་གཙུག་ཕུད་ལྡན་པའི་ཚོགས། །དགའ་བའི་མཇུག་སྒྲོ་རྒྱས་པའི་གར་དང་མཉམ་དུ་འགྲན་པའི་ཐུབ་བསྟན་ཆུ་མཚོ་འཕེལ་གྱུར་ཅིག།། །།
ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་སྡེ་བདུན་གྱི་རྒྱན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། གངས་
རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་བླ་ན་མེད་པ་དཔལ་ལྡན་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙུག་གི་རྒྱན། དོན་གྱི་སླད་དུ་མཚན་ནས་སྨོས་ཏེ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཀུ་མཱ་ར་མ་ཏི་དང༌། ངུར་སྨྲིག་གི་རྒྱལ་མཚན་འཆང་བ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་རྣམ་པར་དཀར་བའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་ས་

340 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡི་སྟེང་མ་ལུས་པ་ཁྱབ་པ། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་མ་ལུས་པ་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ལ་ཟླ་དང་བྲལ་བའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ལ་སོགས་པ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་རྡུལ་སྤྱི་བོས་ལེན་པ། རང་དང་གཞན་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ཕ་རོལ་ཏུ་སོན་ཅིང༌། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་དོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་འབྱེད་པ་ལ་མི་འཇིགས་པའི་སྤོབས་པ་དགེ་བ་ཅན། རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བས་གཙང་ཉང་སྟོད་རིག་པའི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ས་ཡི་ཆ་ལྕང་ར་དཔལ་འབར་ལེགས་བཤད་སྒྲོག་པའི་ཚལ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་བའོ། །འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་འགྲོ་བའི་ཉེར་འཚོར་གནས་པར་གྱུར་ཅིག།། །།མངྒལཾ།། །།

༄༅། །ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ་བཞུགས་པའི་དབུ་ཕྱོགས་སོ།།

༄༅། །དཔལ་ལྡན་དྲི་མེད་ཐུགས་ནི་ཡོངས་རྫོགས་པ། །རྗེ་བཙུན་བླ་མ་འཇམ་པའི་
དབྱངས་དང་བཅས། །རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གཉིས་དང་འགྲེལ་མཛད་མཆོག །སྨྲ་བའི་དབང་པོ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཏེ། །དགེ་ལེགས་རྣམ་དཔྱོད་ཤར་རིའི་གཙུག་ཕུད་ལས། །ལེགས་བཤད་འོད་སྟོང་འགྱེད་པའི་ཚ་ཡི་ཟེར། །གཞུང་ལུགས་པདྨོའ་སྙིང་པོར་རེག་པ་ལས། །དོན་གཉེར་བུང་ ིབའི་དགའ་སྟོན་རྫོགས་པར་བྱ།།
འདི་ལྟར་རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་ཞིང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་རླབས་པོ་ཆེ་ཡོངས་
སུ་སྨིན་པའི་མཐུ་དང་ལྡན་པའི་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ལྟ་བའི་ཚད་མ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་མིག་གདུལ་བྱ་དག་ལ་ལེགས་པར་སྦྱིན་པའི་ཐབས་རྨད་དུ་བྱུང་བ་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་མདོ་དང་སྡེ་བདུན་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ཉེ་བར་སྦྱར་བ་འདི་དག་ལས། རེ་ཞིག་མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་སུ་བཅས་པའི་གཞུང་གི་འབྲས་རྟོག་གི་སྐབས་ལས། འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་གསུམ་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཉིད་གྲུབ་པའི་མཐའ་གོང་འོག་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ལུགས་སྨྲ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་འཆད་པ་པོ་ཕལ་ཆེ་བ་སྨྲ་བ་ཐ་དད་པ་སྣ་ཚོགས་པར་གྱུར་ཏེ་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བརྟག་དཀའ་བར་གྱུར་པ་ཞིག་ན། འགྲེལ་བ་མཛད་པ་སོ་སོའ་ལུགས་གང་ ིཡིན་པ་དང༌། ཁྱད་པར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་ཊཱིཀ་འཐད་ལྡན་གྱི་འཆད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་རྒྱས་པར་སྨྲ་བར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་ཉན་པ་པོ་ཤེས་པར་འདོད་པ་དག་གིས་དོན་ཚོལ་བ་ལྷུར་ལེན་པའི་རེ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འདོད་པས་དོན་འདི་ཉིད་སྨྲ་བ་ལ་ཞུགས་སོ།།
དེ་ལ་ཐོག་མར་ཚད་མ་མདོའ་འབྲས་རྟོག་གི་གཞུང་གི་མཚམས་དབྱེ་བ་དང༌། དེ་ཉིད་ ིརྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་གཞུང་གིས་རྣམ་པར་འཆད་པའི་མཚམས་དབྱེ་བ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་མདོར། བྱ་དང་བཅས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་ཡོད་ཚད་མ། །འདི་

342 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ལ་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞིན་དུ་ཚད་མ་ལས་འབྲས་བུ་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ནི་མེད་ཀྱི། ཞེས་པ་ནས། བྱ་བ་མེད་པར་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་པའི་བར་གྱི་འབྲས་
བུའི་རྟོག་པ་དང་པོ་བསྟན་ཏེ། དེ་ཉིད་འཆད་པ་ནི། བྱ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེས་ཏེ།2

།ཞེས་པ་ནས། སྒྲོ་
འདོགས་པས་ནི་འཇུག་ཕྱིར་རོ།3

།ཞེས་བྱ་བའི་བར་རོ། །ཡང་མདོ་ལས། ཡང་ན་རང་རིག་འབྲས་
བུ་ཡིན།4

།ཤེས་པ་ནི་འདིར་གཉིས་སུ་སྣང་བ་སྐྱེ་སྟེ། རང་གི་སྣང་བ་དང༌། ཡུལ་གྱི་སྣང་བའོ། །སྣང་
བ་གཉིས་ལས་གང་རང་རིག་པ་དེ་ནི་འབྲས་བུར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བས་ནི་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་བསྟན་ལ། དེ་ཉིད་རྣམ་འགྲེལ་དུ། དོན་རིག་གང་ཡིན། ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། མྱོང་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་འཆད་པར་བྱེད་དེ། ལྷ་དབང་བློས། མྱོང་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། མྱོང་བ་ཉིད་དེ་རང་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན། དེས་ནི་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། རང་རིག་པ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དེ་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།5
དེ་ལྟར་ན་བཟུང་བའི་རྣམ་པ་ནི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཅིང༌། བདག་ཉིད་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ནི་
འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ན་དོན་མེད་པ་ལ་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་འདི་ནི་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །རང་རིག་པ་དེ་ནི་འབྲས་བུར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་མཇུག་དེ་ཉིད་དུ་མདོར། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལས་དོན་ངེས། །གང་གི་ཚེ་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དོན་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རང་རིག་པ་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ།6

།ཞེས་འབྱུང་བ་ལྷ་དབང་བློས་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་
འདིས་བཤད་མ་སྦྱར་རོ། །དེའི་མཇུག་ཏུ་མདོར། གང་གི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འབའ་ཞིག་གཞལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༢༥༦ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༤ ཕྲེང་། ༡༥
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༨
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༣༩ ཕྲེང་། ༡༨
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༢ ཕྲེང་། ༤

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 343

བྱར་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་ནི། ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་ཉིད་དུ་འདིའི། །ཚད་མ། དེའི་ཚེ་ནི་ཤེས་པ་རང་རིག་པ་ཡིན་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ལས་མི་ལྟོས་པའི་དོན་གྱི་སྣང་བ་འདིའི་ཚད་མའོ། །གང་གི་ཕྱིར་དོན་དེ། དེ་ཡིས་འཇལ་བར་བྱེད། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་དོན་གྱི་རྣམ་པ་དཀར་པོ་དང་དཀར་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་ན། དེ་དང་དེའི་ངོ་བོའ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་འཇལ་བར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་ ིརྣམ་པ་དུ་མ་རིག་པའི་ཤེས་པ་ཉེ་བར་བླངས་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་འདོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བྱ་བ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལ།
ལྷ་དབང་བློས། དོན་རིག་དེ་བདག་ཉིད་ཕྱིར་རོ།2

།ཞེས་པ་བཤད་ཟིན་མ་ཐག་ཏུ། འདི་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་ནི་གང་གི་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བཤད་པའི་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་གསུམ་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་འབྱུང་ཡང༌། དེ་དང་འདྲ་འམ། ཞེས་སོགས་ཤོ་
ལོ་ཀ་གཉིས་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་ལ་མ་གཏོགས་པར་བཞེད་པ་མིན་ཏེ། མདོར་ཚིག་སྔ་མའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འདི་ཉིད་སྨྲས་པ། གང་ཚེ་སྣང་བ་དེ་གཞལ་བྱ། །ཚད་མ་དང་དེའི་འབྲས་བུ་ནི། །འཛིན་རྣམ་རིག་པའོ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མ་བྱས།4

།ཞེས་འབྱུང་བ་ལ། ལྷ་དབང་བློས། དེ་
འདྲ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ།5

།ཞེས་པ་བཤད་ཟིན་ནས་གཞུང་འོག་མའི་མཚམས་སྦྱོར་བ་ན། གང་གི་
ཚེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་གཞལ་བྱ་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་ནས། སྣང་བ་ཅན་གང་དེ་གཞལ་བྱ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་དང་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་དེ་ཡང༌། བློ་ཡི་བདག་ཉིད། ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྣང་བ་ཅན་གང་དེ་གཞལ་བྱ། །ཞེས་པ་དང༌། གང་ཚེ་སྣང་བ་དེ་གཞལ་བྱ། །ཞེས་པ་འགྱུར་ཁྱད་དོ། །དེས་ན། དེ་འདྲ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ།6

།ཞེས་པ་ཡར་བཅད་ཀྱིས་མདོའ་འབྲས་རྟོག་ ི

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༢༥༧ ཕྲེང་། ༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༡༠
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༢༠
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༡༠ 5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༡༢ 6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༡༢

344 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གསུམ་པའི་གཞུང་དེ་དག་བཤད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་ནས་ཞེས་སྨྲས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཤོ་ལོ་ཀ་དེ་གཉིས་ཀྱང་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་གཞུང་དུ་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ།།
དེ་ལྟར་ན་མདོའ། གང་ཚེ་སྣང་བ་དེ་གཞལ་བྱ། ི 1

།ཞེས་སོགས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དེ་
ཉིད་འཆད་པར་བྱེད་པ། བློ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང༌།2

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ།
ཚིགས་བཅད་དེའི་མཇུག་ཏུ་མདོར། ཅི་སྟེ་ཤེས་པའི་ཚུལ་གཉིས་པོ།3

།ཞེས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ་
ཞེ་ན། ཡུལ་ཤེས་པ་དང་དེ་ཤེས་པའི། །དབྱེ་བས་བློ་ཡི་ཚུལ་གཉིས་ཉིད།4

།ཅེས་སོགས་གསུངས་
པ་དག་ནི། ཡུལ་རྣམས་ལས་ནི་བྱུང་བ་ཡི། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འཆད་པར་བྱེད་དོ།།འོ་ན། གང་ཚེ་རྣམ་རིག་རྒྱུ་ཡི་ཡུལ།5

།ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་འབྲས་རྟོག་གང་གི་
གཞུང་ཡིན་པ་དང་མདོ་དང་སྦྱོར་མི་སྦྱོར་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ལྷ་དབང་བློས། འདི་དག་མདོ་དང་སྦྱོར་མི་སྦྱོར་གང་ཡང་མ་བཤད་ཅིང༌། གང་ཚེ་གྲུབ་པ་དེ་ཡི་དངོས། །གཞན་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པ། །རྣམ་རིག་རྒྱུ་ཡི་ཡུལ་དག་ཀྱང༌། །དེ་ཡི་དེ་ལྟར་མྱོང་བ་ཡིན།6

།ཞེས་འདོན་ལ། དེའི་འགྲེལ་
པར། གྲུབ་པ་ནི་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ནོ། །གང་ཞེ་ན། གཞན་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པ་རྣམ་རིག་རྒྱུ་ཡི་ཡུལ་དག་ཀྱང་ངོ་། །རྣམ་པར་རིག་པ་དེའི་དེ་ལྟར་མྱོང་བ་ཡིན། འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །དེས་ནི་དོན་དང་འདྲ་བ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ཞིང་དོན་མྱོང་བ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།7

།ཞེས་འགྲེལ་
བའི་དཔེ་ཕལ་ཆེ་བ་ལས་འབྱུང་ཞིང༌། དཔེ་ཁ་ཅིག་ཏུ་དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པ་ལ་རྣམ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༡༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༡༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༢ ཕྲེང་། ༡༦
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༡༡
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༦
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༦ 7 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༤༠ ཕྲེང་། ༢

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 345

པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་བཤད་དོ། །ཞེས་དང༌། དཔེ་རེ་རེ་གཉིས་གཉིས་ལ། དེ་གཉིས་ཀ་མེད་པར། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྨའི་འགྱུར་གཅིག་པུ་ལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་འབྱུང་སྟེ། འཆད་པ་པོ་སྔ་མ་དག་གི་མཆན་བུ་དཀྱུས་ལ་ཤོར་བའམ། འདོད་པས་བཅོས་པའི་སྐྱོན་གང་ཡིན་བརྟག་དགོས་པར་སྣང་ལ། འོན་ཀྱང་། དེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་ཤཱཀྱ་བློས། དེ་དང་དེས་ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞལ་བྱར་རྟོག་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་གྱི། རེ་ཤིག་དེ་རིག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་1

ཞེས་བཤད་དོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པ་ལ་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་བཤད་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་ནས་གཉིས་པ་ཞེས་བསྟན་ཏོ།།
གང་ཚེ་གྲུབ་པ་དེ་ཡི་དངོས། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་འདིས། བྱེད་དང་བཅས་
པར་རྟོགས་ཉིད་ཕྱིར། །ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཉིད་འགྱུར་བའམ།2

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མ་
ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུའི་གཞུང་དུ་ཇི་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་པར་བཞེད་པ་དེ་བཤད་པ་ཡིན་པར་ལྟ་བར་བྱའི། རང་རིག་པའི་འབྲས་བུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཤོ་ལོ་ཀ་དང་པོ་འདི་མདོའ་འབྲས་རྟོག་དང་པོ་འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་། ཕྱི་རོལ་ ིཁས་བླངས་ཀྱི་འབྲས་རྟོག་སྔར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུར་སྦྱོར་བ་དང༌། དེ་ཉིད་ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་ལྟོས་པའི་ལུགས་གཉིས་པ་ཕྱི་རོལ་ཁས་བླངས་ཀྱི་འབྲས་རྟོག་གི་ལུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་པར་འདུག་པས། འགྲེལ་བཤད་དང་བསྟུན་ན་འགྲེལ་པའི་ཚིག་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པ་ལ་ཞེས་པ་དག་པར་བྱ་དགོས་ལ། འགྲེལ་བཤད་འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་རློམ་པ་གང་དག་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་རྣམ་རིག་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ་ལྟོས་པའི་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འགྲེལ་པའི་དོན་དུ་སྨྲ་བ་ནི། འབྲས་རྟོག་དང་པོ་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་བླུན་པོའ་བརྗོད་པ་སྟེ། ཚེས་ ིགཅིག་ཚེས་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་ཚེས་གཉིས་པ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་མཚུངས་སོ། །གང་ཚེ་ཤེས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༥༥༢ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༧ ཕྲེང་། ༥

346 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བྱ་དོན་དུ་ནི།1

།ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་བཤད་པའི་མཇུག་ཏུ་ལྷ་དབང་བློས། ཞེས་བྱ་བས་ནི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་འདི་བཤད་དོ།2

།ཞེས་འབྱུང་ལ། དེའི་འགྲེལ་
བཤད་དུ། ཤཱཀྱ་བློས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་ལ། །རང་རིག་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན། །ཞེས་བརྗོད་ནས། དོན་ངེས་པ་ནི་དེ་དངོས་ཡིན།།ཞེས་རྒྱུ་བཤད་དོ། །དེའི་འགྲེལ་པ་ནི། གང་གི་ཚེ་ཡུལ་དང་བཅས་པའི་ཤེས་པ་དོན་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་རང་རིག་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དེའི་དོན་རྟོགས་པ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།3

།དེ་ཉིད་ནི་གང་གི་ཚེ་ཡུལ་བཅས་ཤེས་པ་ཡི་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། ཡུལ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འཆད་པར་བྱེད་དོ།།རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་འདི་བཤད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རང་རིག་
པ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན།།ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་རང་རིག་པ་ཙམ་གྱིས་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ། དོན་ངེས་པ་ནི་དེ་དངོས་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་གིས་བཤད་ཅིང་རྟོགས་ལ་སྒྲུབས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལས་འདིའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལྟ་བར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་འདིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཤད་དེ། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཚིགས་བཅད་འདི་གཉིས་མདོའ་ཚིག །དེ་ཡི་ ིངོ་བོ་ལས་དོན་ངེས།4

།གང་གི་ཚེ་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དོན་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ཞེས་སོགས་རྩ་
འགྲེལ་གྱི་འཆད་བྱེད་ཡིན་པར་སྦྱོར་ཞིང་དེ་ཡང་གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་གི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དེ་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པར་བཤད་པས། སྔ་མ་ཁ་ཅིག །ཚིགས་བཅད་དང་པོ་འབྲས་རྟོག་དང་པོའ་དོན་བསྡུ། ཚིགས་བཅད་འོག་མ་གཉིས་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་དོན་ ིབསྡུ་ཞེས་འཆད་པ་འགྲེལ་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་སུ་སྨྲ་བ་ལྟར་རྟག་ཏུ་རུང་བར་སྣང་མོད། འོན་ཀྱང་མདོ་ཉིད་དུ་ཡང་། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལས་དོན་ངེས། །ཞེས་པའི་མཚམས་སྦྱར་དུ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་རྒྱུ་མཚན་འདྲི་བའི་ཚིག་ཏུ་བྱུང་ལ། དེ་ལ་གང་ལ་དོགས་ནས་འདྲི་ན། དེའི་གོང་དེ་ཉིད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༤༠ ཕྲེང་། ༡༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༤
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༩

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 347

དུ། གང་རང་རིག་པ་དེ་འབྲས་བུར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དོགས་པ་སྐྱེས་པའི་དྲི་བར་རྒྱལ་དབང་བློས་བཤད་དེ། དོགས་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེས་ནས་དྲིས་པ་དང༌། །དེའི་ལན་དུ་མདོ་རྩ་འགྲེལ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་འཆད་པ་ནི། ཤེས་པ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚད་མ་ཁོ་ན་ལ་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་དུ་འདོད་པར་བྱ་བའི་སྔོན་པོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་ལ། ཡུལ་གཅིག་ཉིད་ཤེས་པ་སོ་སོ་ལ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུའི་ཚེའང་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་སྔོན་པོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚད་མ་ལའང་འབྲས་བུ་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གང་གི་ཚེ་ཡུལ་དང་བཅས་པའི་ཤེས་པ་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཚིག་གིས་བསྟན་པས། འོ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་ལ་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་ཡོད་པ་ལའང་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་དོགས་པ་ལ། ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་ཉིད་དེ་འདིའི། །ཚད་མ་དེ་ཡིས་འཇལ་བར་བྱེད།1

།ཅེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་རིགས་པའི་ཚུལ་བཤད་ནས་ལན་འདེབས་
པར་རྒྱལ་དབང་བློས་འཆད་དེ། མདོ་ཚིག་དེ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས། རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འདི་འབྲས་བུར་རྣམ་པར་བཞག་གོ་ཞེས་འགའ་ཞིག་དོགས་པར་འགྱུར་ལ།2

ཞེས་དོགས་པ་བཀོད་ཅིང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེའི་ཕྱིར་འདི་སྐད་བཤད་པར་འགྱུར་
ཏེ། གང་གི་ཚེ་ཤེས་པ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་ལྟོས་པ་དེའི་ཚེ་རང་རིག་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་པས་རང་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་གང་གི་ཚེ་གཞན་ཡང་ཡུལ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ཡང་ངོ་ཞེས་པའོ།3

།ཞེས་དང༌།
དེ་ལས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བར་བྱ་བ་མེད་པ་ན་ཇི་ལྟར་རང་རིག་པ་འབྲས་བུར་
རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མར་འདོད་པ་དེ་ལྟར། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བར་བྱ་བ་ཡོད་པ་ལ་ཡང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཁོ་ན་ཚད་མའོ་ཞེས་དོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༨༠ ཕྲེང་། ༡༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༨༡ ཕྲེང་། ༢

348 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བསལ་བའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ། གང་གི་ཚེ་ནི། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་པ་འབྲས་བུར་འཇོག་པ་ན་ཡང༌། ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་ཉིད་ཁོ་ན་ཤེས་པའི་ཚད་མར་འདོད་ཀྱི། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་བཞིན་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་
རོ། །དོན་དེ་ཉིད་འགྲེལ་བཤད་དེ་ཉིད་ན་ཆེས་གསལ་མོད་ཀྱི་ཚིག་རྫོགས་པར་དྲངས་ན་ཧ་ཅང་མང་བར་འགྱུར་བས་འདིར་མ་བྲིས་སོ།།
དེ་ལྟར་ན་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་ཆར། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལས་དོན་ངེས།2

།ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་འཆད་
བྱེད་དུ་བྱས་ནས། མྱོང་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན།3

།ཞེས་སོགས་བཤད་པ་ལ་འདི་སྙམ་དུ། རང་
གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་འདི་ནི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་འབའ་ཞིག་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་ཙམ་འབྲས་བུར་བཞག་པ་ནི། རང་རིག་མངོན་སུམ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། སྔོ་སོགས་ཀྱི་དོན་རིག་པ་ལ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ་འདོད་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འདོད་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དོན་འདོད་མི་འདོད་རིག་པར་ཐ་སྙད་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་རྣམ་པ་གཏད་པའི་དབང་གིས་འདོད་མི་འདོད་དུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གང་ཚེ་ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་གནས་པའི་དབང་གིས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ན་སྐྱོན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌།4

།ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་སྐྱོན་བསྟན་ནས། འོ་ན་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་མེད་པའི་ལན། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་ཉིད་དེ་འདིའི།5

།ཞེས་སོགས་རྩ་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༨༡ ཕྲེང་། ༡༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༩
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༦
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༢
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༩

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 349

འགྲེལ་གྱི་བསྟན་པའི་དོན་འཆད་པ། དེ་ཚེ་དོན་སྣང་དེ་ཉིད་ནི།1

།ཞེས་སོགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་
ན་མདོ་རྩ་འགྲེལ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱིས་འཆད་ཚུལ་དང་འགྲིག་པར་སྣང་ངོ༌།།
རྒྱན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་ཀྱང་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་ཀ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་སུ་
སྦྱར་ནས་འཆད་དེ། དེ་ལྟར་ན་དེ་དག་གི་ཚིག་གི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། མྱོང་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན།2

།ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། ཤེས་པ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚད་མ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་དུ་འདོད་པར་བྱ་བའི་སྔོ་སོགས་གཞན་བྱར་བྱས་པ་ལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་བལྟ་བའི་དུས་གང་གི་ཚེ་མིག་གི་རྣམ་པར་རིག་པ་དེ་གཉིས་རང་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་གཏོད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གཞན་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་ཤར་བ་དེ་ཡི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ་སྟེ་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང༌། གཟུགས་དེ་ནི་སིམ་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟར་མྱོང་བའི་དབང་གིས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་གདུང་བའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟར་མྱོང་བའི་དབང་གིས་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། སྔར་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་འབྲས་བུར་བཤད་པའི་རང་རིག་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་ཙམ་མ་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་ཙམ་ལ་ཡང་རང་རིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་ཏེ། རྣམ་རིག་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ་འཕྲོས་ནས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་གཞི་འདིངས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
ཚིགས་བཅད་དང་པོས་མདོར་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི།
སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་གང་ཞིག་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཉེ་བའི་དུས་གང་གི་ཚེ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་རང་གི་རྫས་ཀྱི་ཆ་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་སུ་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་ནི་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མིག་གི་ཤེས་པ་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་དང་བཅས་པར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༦

350 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བཞག་པ་དེའི་ཚེ། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་མ་ངེས་པར་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་རྣམ་པར་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་འདིའི་བདག་ཉིད་གཉེན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་འདོད་པའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་དང༌། དགྲའི་མིག་ཤེས་ལ་དེ་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པར་ཤར་ནས། རིམ་པ་བཞིན་ནང་དུ་སིམ་པ་དང་གདུང་བའི་རྣམ་པར་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་གྱུར་པ་ན། འདོད་པ་སིམ་པའམ་མི་འདོད་པ་གདུང་བའི་རྣམ་པར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དེས་ཀྱང་སྟེ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་དོན་དང་མི་འོང་པའི་དོན་རིག་པར་ནི་ཐ་སྙད་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་ཞེས་པ་འདི་དག་ནི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཆད་པ་ལྟར་སྣང་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡུལ་སྔོ་སེར་སོགས་ཡིན་གྱི། དོན་ཞེས་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་འཛིན་པའི་རང་གི་བློ་སྐྱོན་གྱིས་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་དོན་བསྒྲིབ་པར་མི་བྱའོ།།
དེ་ལྟར་ན་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་པོ་འདིས་རྣམ་རིག་པའི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འབྲས་རྟོག་
ཐུན་མོང་མིན་པའི་གཞི་བཏིང་ནས། དེ་ཉིད་ལ་དོགས་པ་ལེགས་པར་བཅད་དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །ཞེས་པ་ནས། དེ་འདྲ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་པོ་འདི་ཇི་ལྟར་འཆད་པ་མ་ཤེས་ན་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་གཞུང་རྣམས་གང་ལས་ཇི་ལྟར་འཕྲོས་པ་མི་ཤེས་ཤིང་། ཀུན་ལས་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་གང་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་གང་གིས་འཆད་པའི་མཚམས་མི་ཕྱེད་པ། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་གཞུང་གི་ཐོག་མཐའི་མཚམས་མ་ཟིན་ན་གྲུབ་མཐའ་གང་གི་ལུགས་1

ཡིན་པ་སོགས་ལེགས་
པར་མི་རྟོགས་ཤིང༌། ཚིགས་བཅད་གསུམ་པོ་འདིའི་དོན་ལ་ཡང་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་བཤད་སོ་སོའ་ིལུགས་ཇི་ལྟ་བར་རྟོགས་པ་ཉུང་བར་སྣང་བས། ཚད་མ་མདོ་དང་དེའི་རྣམ་འགྲེལ་སྦྱོར་བའི་གཞུང་མཚམས་འབྱེད་པ་དང༌། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་མཐའི་གཞུང་མཚམས་འཛིན་པ་དང༌། ཚིགས་བཅད་གསུམ་གྱི་འཆད་ཚུལ་དང་བཅས་པ་དག་གསལ་ཞིང་རྫོགས་པར་སྨྲས་ཟིན་ཏོ།།
༈ ད་ནི་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་གཞུང་དངོས་སུ་གྲགས་པ་དག་གི་བཤད་པ་ལ་འཇུག་
1 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༥ གང་གི་གཞུང་ཡིན་པ་སོགས་

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 351

པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་བཞི། གང་ལས་འཕྲོས་པ་བཤད་པ་དང༌། འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་གང་ཡིན་པ་དང༌། གྲུབ་མཐའ་གང་གི་ལུགས་དཔྱད་པ་དང༌། གཞུང་རྩ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་ཤཱཀ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་དངོས་སུ་མི་གསལ་ཡང་སྤྱིའི་འཆད་ཚུལ་གྱི་འགྲོས་དང་བསྟུན་ན། འབྲས་རྟོག་གཉིས་པར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བཀག་པ་ལས་འཕྲོས་པ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་ ིགཞག་བྱར་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་ལ། མངོན་སུམ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་འཇལ་བའི་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཇི་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ་ལ་དོགས་པའི་མཐའ་བཅད་ནས་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་སོ།།
ཉི་མ་སྦས་པའི་འགྲེལ་པར། གཞན་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྨྲ་བས་ཀྱང་རང་རིག་པ་ཉིད་
འབྲས་བུར་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར། གལ་ཏེ་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པའི། །རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་མྱོང་གྱུར་ན། །འདོད་པའམ་མི་འདོད་པ་དེས་ཀྱང༌། །དོན་རིག་པར་ནི་འགྱུར་བ་ཡིན།།ཞེས་བྱ་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་པའི་འདོད་པའི་རྣམ་པའམ། གཞན་དུ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་མྱོང་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་དོན་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པ་སྟེ། ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པའམ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པར་འགྱུར་རོ། །རིག་པ་གཞན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱང་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་རིག་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་མྱོང་བའི་རྗེས་སུ་དོན་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རང་རིག་པ་ཉིད་འབྲས་བུར་འགྱུར་རོ། །དོན་ཡོད་ན་དོན་རིག་པ་འབྲས་བུར་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དོན་ཡོད་ཀྱང་རང་རིག་པའི་གླགས་སྐབས་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། ཕྱི་རོལ་དོན་དག་ཡོད་ན་ཡང༌། །ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཉིད། །དེ་དེས་བདག་ཉིད་ངོ་བོས་མིན། །དུ་མར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ཕྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་ལ། རྣམ་པར་རིག་པར་སྨྲ་བ་ལ་རང་རིག་པས་གཞན་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།1

ཞེས་སོགས་བཤད་པ་ནི། རྒྱན་གྱི་དགོངས་པ་ཡང་དེ་ལྟར་གནས་
ཏེ། དེས་ན་འདི་དག་གི་ལུགས་ཀྱིས། གལ་ཏེ་འདི་བདག་འདོད་རྣམས་དང༌།།ཞེས་སོགས་གཞུང་གོང་མ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་སུ་འཆད་ཀྱང༌། འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༣༡༩ ཕྲེང་། ༡༡

352 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འཆད་པ་མ་ཡིན་པར་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་གཞི་འདིངས་པའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྨྲ་བས་ཀྱང་རང་རིག་འབྲས་བུར་ཁས་བླང་བར་བྱ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གཞུང་དེ་སྦྱོར་བའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། དེའི་ལུགས་ལྟར་ན། གལ་ཏེ་འདི་བདག་ཅེས་སོགས་གཞུང་གོང་མའི་སྐབས་སུ། དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྨྲ་བས་ཀྱང་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བུར་ཁས་བླང་བར་རིགས་སོ་ཞེས་སྨྲས་ལ། ཕྱི་དོན་ཡོད་ན། དོན་རིག་འབྲས་བུར་རིགས་ཀྱི་རང་རིག་འབྲས་བུར་ཇི་ལྟར་རིགས་ཞེས་པའི་ལན་དུ་གཞུང་འདི་དག་གིས་རང་རིག་འབྲས་བུར་འཐད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཆད་པ་ལ་སྦྱར་རོ།།
རྣམ་ངེས་སུ། གང་གི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དེ་འདོད་པའི་རྣམ་པའམ་མི་
འདོད་པའི་རྣམ་པར་འགྱུར་ན་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་ཡུལ་སོ་སོར་རིག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་རྣམ་འགྲེལ་དུ། གལ་ཏེ་འདི་བདག་འདོད་རྣམ་དང༌།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་
ཚིགས་བཅད་འདི་ཡིན་པས་འདི་གཉིས་འཆད་ཚུལ་འདྲ་བར་འཆད་དགོས་ལ་དེའི་འགྲེལ་པ་འཐད་ལྡན་གྱི་ཚིག་དོན་འཆད་པ་གལ་ཆེ་བར་ཡོད་པས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་འདི་ལྟར། གང་གི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་འཛིན་པ་པོར་ཚུར་ཆད་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་བདེ་སྡུག་དེ་དག་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཚེ་ན། བདེ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་དེ་འདོད་པའི་རྣམ་པ་སྟེ་སིམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་མྱོང་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནམ། གང་གི་ཚེ་སྡུག་བསྔལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་དེ་སིམ་པ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་གདུང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡུལ་ཅན་དང་མྱོང་བྱེད་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་མིག་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འདོད་པའི་གཟུང་བའི་ཆར་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཆད་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་སྐྱེས་བུ་དེའི་བཞིན་གྱི་ཁ་དོག་སྔོ་བསངས་ལྟ་བུ་ཡང༌། འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སྟེ་བདེ་བའི་རྒྱུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང༌། མི་འདོད་པ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་སོ་སོར་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་རིག་ཅིང་རྣམ་པར་འཇོག་གོ །དེའི་ཕྱིར་དོན་སྔོན་པོ་སོགས་རྟོགས་པར་མངོན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༤༢ ཕྲེང་། ༡༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༠

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 353

པར་རློམ་ཞིང་ཞེན་ཡང་། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་འཛིན་པའི་མྱོང་བྱེད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་མྱོང་ཚུལ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་སྔོན་པོ་དང་མི་འོང་བའི་སྔོན་པོ་སོགས་སུ་རྣམ་པར་འཇོག་གི །ཡུལ་ཇི་ལྟར་གནས་པའི་དབང་གིས་འཇོག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་པས་ཤེས་པས་དོན་སྔོ་སོགས་རིག་པར་ངེས་ཀྱང༌། རང་བཞིན་སེམས་པའི་བློས་དཔྱད་ན་གང་རིག་པའི་ཡུལ་དེ་ནི་རང་གི་ཡུལ་ཅན་ཚུར་མཐོང་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་དེའི་བདག་ཉིད་ཁོ་ནར་རིགས་སོ།།
དེའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་རིག་པ་དེ་ལྟར་ན། རྣམ་
པར་ཤེས་པར་སྨྲ་བ་ལ་རང་ལུགས་ཀྱི་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཐུན་མོང་མིན་པ་རྣམ་ ིཔར་བཞག་པ་ནི། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་སྟེ་གཟུང་བྱར་ཕར་ཆད་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བ། ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་དོན་དུ་ཞེན་པར་བྱས་པའི་སྔོན་པོ་ནི་གཞལ་བྱ། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་སྟེ་འཛིན་པ་པོར་ཚུར་ཆད་པའི་རྣམ་པར་གནས་པ་གཞལ་བྱ་དེའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་ནས་དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པའི་མངོན་སུམ་ནི་ཚད་མ། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་སྟེ་གཟུང་ཆར་ཕར་ཆད་པ་ལྟར་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་རིག་པའམ་རྟོགས་པ་དེ་ཤེས་པ་རང་གི་རང་བཞིན་རིག་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཡང་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་གཟུང་བ་སྔོན་པོ་རིག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དེས་ན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་ལ་ཡང་གལ་ཏེ་འདི་བདག་སོགས་རྣམ་རིག་ལ་སྦྱར་ནས་སྐབས་འདིར་སེམས་ཙམ་པའི་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གཞི་བཏིང་བ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་གཞུང་འདིའི་སྐབས་སུ་ཚད་འབྲས་འདི་བཀོད་ནས་ཅི་ཞིག་བྱེད་པ་སོམས་ཤིག །འདི་ནི་ངེས་པར་འདི་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཡིན་གྱི། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དོན་དུ་ཞེན་པར་བྱས་པ་ནི་གཞལ་བྱ། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ནི་ཚད་མ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན། འབྲས་རྟོག་གཉིས་པར་རང་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པའི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་འདྲ་བའི་འཛིན་རྣམ་ཁ་ནང་ཁོ་ན་ལ་ཕྱོགས་པ་དེས་རང་གི་མྱོང་བྱར་གྱུར་པའི་གཟུང་རྣམ་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་མྱོང་བ་ན་དོན་རིག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་མདོ་སྡེ་པ་དང་སེམས་ཙམ་པ་སུ་ཞིག་ཀྱང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

354 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡང་འདི་སྐད་དུ། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་ནི། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན།
སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱང་མ་ཡིན། སྔོན་པོ་ཡང་མིན་པ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་སྣང་ནས་རིག་པའི་ཡུལ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་རང་གི་རྫས་སུ་གྱུར་པ། སྔོན་པོའ་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་ཞིག་ ིཡིན་ཞིང༌། དེ་དངོས་སུ་རིག་པའི་སྒོ་ནས་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་རིག་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ལ། ཚུལ་འདི་ནི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ཡིན་པས། འཐད་ལྡན་དུ་སྐབས་འདིར་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དོན་དུ་ཞེན་པར་བྱས་པ་གཞལ་བྱར་གསུངས་པ་ཡང་དེ་འདྲ་བའི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱར་གསུངས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་འདྲ་བའི་གཟུང་རྣམ་ནི་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་དོན་དུ་ཞེན་ན། གནས་ཚུལ་ལ་རང་རིག་པའི་མིག་ཤེས་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་ཡང་སྐབས་འདིར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་འགའ་ཞིག་དོགས་པར་འགྱུར་ན། དེ་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེས་རང་གི་རྫས་སུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོའ་གཟུང་རྣམ་དེ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རིག་གམ། འོན་ ིཏེ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཚུལ་གྱིས་རིག །དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་དེ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ་ཞིང༌། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་ཞེན་པའང་ཉམས་ཏེ། གཞན་དུ་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རིག་ཀྱང་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པར་ཞེན་ནོ་ཞེས་ཁོ་བོས་བསྐལ་པའི་བར་དུ་སྒྲེ་བར་བྱའོ།།
གལ་ཏེ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ནི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཁ་མ་སྒྱུར་བ་ཁ་ནང་ཁོ་ན་ལ་ཕྱོགས་པ་
ཡིན་པས་ཁྱབ་ལ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ནི་དེ་འདྲ་བའི་གཟུང་རྣམ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་ཀྱང་ཡུལ་སྔོན་པོའ་རྣམ་པས་ཁ་སྒྱུར་ན་ཁ་ཕྱིར་ལྟས་པ་ཡིན་པས་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ ིམེད་དོ་ཞེ་ན། ཡུལ་སོ་སོ་བ་གཉིས་ཀྱི་གཅིག་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་ཅིང་། ཅིག་ཤོས་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་དེ་གཉིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་བློ་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་མིན་པ་ལ་མི་སྲིད་པས་བློ་གཅིག་དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པ་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་ལ་འགལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་ཁ་ནང་ཁོ་ན་ལ་ཕྱོགས་དགོས་པས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཛིན་བྱེད་དུ་འཕོ་བ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་རང་

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 355

རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པས་ཁ་མ་སྒྱུར་བར་ཁ་ནང་ཁོ་ན་ལ་ཕྱོགས་དགོས་པར་གསུངས་པ་རྒྱུ་མཚན་གང་ལ་དགོངས་པ་སྨྲོས་ཤིག །མིག་ཤེས་དེ་དེ་འདྲ་བའི་གཟུང་རྣམ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་རྟོགས་ཀྱང་དེས་སྔོན་པོ་ལ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཚུལ་གྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་མི་འགལ་ན། ཚུར་མཐོང་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཡང་མི་འགལ་བ་དགག་ཏུ་མེད་དོ་ཞེས་བསྐལ་པའི་བར་དུ་སྒྲེ་བར་བྱའོ།།
འོན་ཏེ་དེ་དེ་ལས་གཉིས་སུ་སྣང་བར་སྨྲ་ན་ནི་ཉེས་པ་ཆེན་པོ་དང་མང་པོ་དག་ཏུ་འགྱུར་
ཏེ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་ཐལ་བ་དང༌། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་འཇོག་ཚུལ་ཉམས་པ་དང༌། དེ་གང་གི་ལུགས་ལ་ཡང་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་འཆར་བའི་རྣམ་པ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལའང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། དེའི་ལུགས་གཞིར་བྱས་ལའང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོའ་གཟུང་ ིརྣམ་དེ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་རང་གི་རྫས་སུ་གནས་ཀྱང་སྣང་ཚུལ་ལ་རང་ལས་ལོགས་སུ་ཆད་པའི་དོན་གཞན་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་ཁས་ལེན་མི་དགོས་ན། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་སྨྲོས་ཤིག།
གཉིས་པ་ནི། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཁོ་ན་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱི། གཞན་དབང་འདུས་བྱས་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་སྲིད་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་དེའི་དངོས་ཀྱི་དམིགས་པ་མེད་དགག་ཁོ་ནར་བཞེད་པ་ནི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའ་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་མཐོང་བ་དག་ལ་བསྙོན་དུ་མེད་ ིདོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་ཁྱོད་ལྟར་ན་ཡེ་ཤེས་དེས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ཡེ་ཤེས་རང་གི་རྫས་སུ་གྱུར་པ་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་འདོད་དགོས་པས། ཡེ་ཤེས་དེས་རང་ཡུལ་གཞན་དབང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་རྟོགས་པར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའ་གྲུབ་པའི་མཐའི་བཤིག་པར་འགྱུར་རོ།།

356 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གསུམ་པ་ནི། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའ་གཟུང་རྣམ་དེ་ལ་སྔོ་འཛིན་མིག་ ིཤེས་དེ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ཞིང་དེ་ལ་དེ་དངོས་རྟོགས་ཀྱི་ཚད་མར་སོང་བའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་དེས་སྔོན་པོའ་གཟུང་རྣམ་གྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་སྔོན་པོའི་གཟུང་རྣམ་ ིདེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་རྟོགས་ལ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བས་ཁྱབ་པར་ཁྱེད་རང་དག་གིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ལ་དེའི་གཟུང་རྣམ་དངོས་སུ་རྟོགས་དགོས། དེ་རྟོགས་པ་ལ་དེའི་ཡང་རྣམ་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་དགོས། དེ་ལ་ཡང་དེའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་དགོས་པ་སོགས་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།
དེ་ཡང་སྤྱིར་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཐ་སྙད་འགྲེལ་ཆེན་འདི་དག་ཏུ་མང་དུ་བྱུང་བ་
རྣམས་ལ་དངོས་དང་བཏགས་པ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམ་པ་གཉིས་ཤེས་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་རེ་ཤིག་དངོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། གཟུང་རྣམ་ཞེས་པ་ཤེས་པ་ཉིད། །ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་སྟེ། །ཡུལ་དང་འདྲ་བ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་ལ། ཤེལ་དཀར་པོ་མཆོག་ཏུ་དྭངས་ཤིང་དྲི་མ་མེད་པ་རས་སྔོ་དམར་སྣ་ཚོགས་དང་ཉེ་བའི་དབང་གིས་ཤེལ་རང་ཉིད་ཀྱང་ཁྲ་བོའ་རང་བཞིན་ ིལྟ་བུར་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུའོ། །དེ་ནི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་བཞག་པའི་གཟུང་རྣམ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན་ལ། མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་ཞེས་པ་ཡང་མིག་ཤེས་ཉིད་གཟུགས་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པ་ལ་བྱ་ཡི། གཟུགས་ཀྱང་མིན། མིག་ཤེས་ཀྱང་མིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་ཞིག་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་ཡུལ་དུ་བྱས་པར་འདོད་པ་ནི། གྲངས་ཅན་གང་དག་ཤེས་རིག་ཀྱང་མིན་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་མིན་པ། ཡུལ་སོགས་ཀྱི་གཏད་པའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་བློའ་མེ་ལོང་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཤེས་རིག་གིས་ ིབལྟས་ནས་རྣམ་པ་དེ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་རིག་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་འདོད་པ་དང༌། ཐ་སྙད་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་ཟད་ཀྱི། བློ་ཡུལ་དུ་བཞག་པའི་དོན་རིགས་གཅིག་ཏུ་སྣང་ངོ༌།།

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 357

དེ་འདྲ་བ་དང་དེ་ལས་བྱུང༌།1

།ཞེས་མདོ་སྡེ་པས་སྨྲས་པའི་དེ་འདྲ་བ་ཞེས་པ་ནི་ཡུལ་དེའི་
རྣམ་པ་ལ་བཤད་པས། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་མིག་ཤེས་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ཉིད་མིག་ཤེས་གཟུགས་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཁྱེད་ལྟར་ན་གཟུགས་དང་འདྲ་བ་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་གྱི། མིག་ཤེས་གཟུགས་དང་འདྲ་བ་མིན་པ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་ཁས་བླང་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །འཛིན་རྣམ་དངོས་ནི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་རང་གི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ཁ་ནང་ཁོ་ན་ལ་ཕྱོགས་པའི་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་ཤེལ་གྱི་དྭང་བའི་ཆ་ལྟ་བུ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ་ཚད་མར་བཞག་པའི་འཛིན་རྣམ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །འདི་འདྲ་བའི་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་འཐད་ལྡན་ལས། མྱོང་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཐ་དད་པར་རྣམ་པར་བཞག་པ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དོན་དང་འདྲ་བ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་དོན་དང་འདྲ་བ་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས།2

ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གོང་འོག་རྣམས་སུ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་ངོ༌།།
ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་བར་སྣང་བ་དང༌།
ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་སྣང་བའི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་དུ་རིམ་བཞིན་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་སྐྱེས་པ་ཉིད་ལ་མཚོན་ན། གཟུགས་དེ་ནི་གང་ལ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་འཇུག་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་གཟུང་བྱར་ཕྱི་རོལ་ན་ཕར་ཆད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ལ་ནི། སྒྲ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་གཟུང་རྣམ་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་ལ། དེའི་ཚེ་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་ཉིད་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་དུ་སྣང་བའི་གཟུགས་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་འཛིན་ཆར་ནང་ན་ཚུར་ཆད་པར་གནས་པ་ལྟར་སྣང་བས་སྒྲ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིན་རྣམ་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་དེ། དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གི་གཟུགས་སུ་སྣང་བ་ཉིད་ལ་གཟུང་རྣམ་དང༌། ཡུལ་ཅན་བདེ་སྡུག་ཉིད་འཛིན་རྣམ་དུ་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། བདེ་སྡུག་མྱོང་བྱེད་ལ་འཛིན་རྣམ་དུ་བཞག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་འཐད་ལྡན་ལས། འཛིན་པའི་རྣམ་པའི་རྣམ་གྲངས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༤ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༡༡༡༩ ཕྲེང་། ༡༢

358 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ལ་ནི་གཟུང་བའི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་གོམས་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ངེས་ན། ཡུལ་ངེས་པར་ག་ལ་འགྱུར།1

ཞེས་སོགས་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་
འདི་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསལ་བར་འབྱུང་སྟེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་གཟུང་བྱ་ཕྱི་ན་ཕར་ཆད་པ་དང་འཛིན་བྱེད་ནང་ན་ཚུར་ཆད་པ་ལྟར་སྣང་བ་འདི་ལ་ནི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་སྣང་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟར་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་ལ་དངོས་བཏགས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་ལས། འབྲས་རྟོག་
གསུམ་པའི་སྐབས་འདིར་འབྲས་བུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་ཀྱང་ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ་ནི་བཏགས་པའི་རྣམ་བཞག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤས་ཆེར་ཐ་སྙད་མཛད་ལ། དེ་ཚེ་དོན་སྣང་འདི་ཉིད་ནི།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན། རྣམ་ངེས་སུ་འདིའི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།3

ཞེས་སོགས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་འཐད་ལྡན་གྱི་སྐབས་ལ་སོགས་པར་ནི་གཟུང་
རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་དངོས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ཤས་ཆེ་བ་སོགས་སྐབས་མ་འདྲེས་པར་ཕྱེད་པར་བྱ་དགོས་སོ།།
གཞན་ཡང་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་འཇོག་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་འདི་ནི་རྣམ་ངེས་ཀྱི་འབྲས་རྟོག་
གཉིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འཐད་ལྡན་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་གསུངས་པ་འདི་ལྟར། གང་གི་ཕྱིར་གཟུང་བ་ནི་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཡང་མྱོང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ནང་གི་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ཡང་རང་རིག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ་ཞེས་གང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ན་རང་བཞིན་གསུམ་དུ་འགྱུར་ལ། རང་གི་རང་བཞིན་མྱོང་བ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་ནང་གི་རྣམ་པ་ནི་གཉིས་པ། དེའི་སིམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་མྱོང་བ་ནི་གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་རྣམ་པར་ཆད་པར་སྣང་བ་ལ་ནི་ཤེས་པ་རྣམ་པར་ཆད་པར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༡༡༡༥ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༢༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༤༣ ཕྲེང་། ༥

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 359

འཛིན་པར་སྣང་གི །རང་གི་རང་བཞིན་ལ་ནི་རྣམ་པར་མ་ཆད་པར་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་སྣང་ངོ་ཞེས་ཏེ།1

ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་གཟུང་བ་ནི་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་པ་འཆད་པ་ནི། དེས་ན་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་པ་སྟེ། སྔོ་སོགས་གཟུང་ཆར་སྣང་བ་གཟུང་རྣམ་དུ་ཐ་སྙད་བྱས་པའོ།།
འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཡང་མྱོང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་འཆད་པ། དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་
ནང་གི་རྣམ་པ་ནི་གཉིས་པ། ཞེས་པ་སྟེ། སྔོ་སོགས་དེའི་འཛིན་པའི་བྱ་བ་ནང་གི་རྣམ་པ་སྟེ་མིག་ཤེས་སྔོན་པོའ་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་སྔོ་སོགས་སྣང་བ་གཟུང་རྣམ་དུ་བཞག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ ིའཛིན་རྣམ་གཉིས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འཛིན་རྣམ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་མྱོང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སྨོས་པས་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་གྱི་མྱོང་བྱ་དང་དེ་ཡང་སྔོ་སོགས་འཛིན་པའི་བྱ་བར་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པས་འཛིན་རྣམ་བཏགས་པ་བ་དང་གཟུང་རྣམ་མཚན་ཉིད་པར་བསྟན་ཏོ།།ནང་གི་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ཡང་རང་རིག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་འཆད་པ་ནི།
དེའི་སིམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་མྱོང་བ་ནི་གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་སྟེ། ནང་གི་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སྡུག་ལ་སོགས་པ་དེའི་སིམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་མྱོང་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་འཛིན་རྣམ་ཡང་རང་རིག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་སྟེ། འདིས་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་དངོས་བསྟན་ལ། ཡང་སྒྲ་ཕྱི་མ་ནི་མྱོང་བྱ་ལ་འཛིན་རྣམ་དུ་ཐ་སྙད་བྱས་པ་དེ་ནི་རང་རིག་མ་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་འཛིན་རྣམ་ཡང་རང་རིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་གོ་བར་བྱེད་པའོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཞེས་པ་ནི་ཚིག་དངོས་མ་ཡིན་པར་དོན་བླངས་མཛད་ནས་བཀོད་པ་སྟེ། སྔོ་སོགས་གཟུང་ཆར་ཆད་པར་སྣང་བ་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་ལ་ནི་ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཚུར་རྣམ་པར་ཆད་པར་འཛིན་པར་སྣང་གི་ཞེས་པས་དེ་ལ་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༡༡༡༢ ཕྲེང་། ༥

360 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སྣང་ཚུལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་སྣང་བར་བསྟན་ཏོ།1

།མིག་ཤེས་རང་གི་རང་བཞིན་མྱོང་བྱེད་
ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ལ་ནི་མྱོང་བྱ་རང་ཉིད་རྣམ་པར་མ་ཆད་པར་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་སྣང་ངོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།2

།དེས་ན་གཞུང་རྩ་བ་དང༌། འགྲེལ་བྱེད་
མཁས་པ་དག་གི་ལུགས་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་པས་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ནི་མིག་ཤེས་ཉིད་ལ་བྱ་བ་དང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའ་གཟུང་རྣམ་ཡང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཉིད་ཡིན་གྱི། ིདེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་རང་རིག་ཚད་འབྲས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་མིག་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་འཇོག་པ་ལ་འབྲེལ་ཅི་ཞིག་ཡོད་པ་སྨྲོས་ཤིག།
ཅི་སྟེ་གཟུང་རྣམ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། དོན་རྣམ་ཡུལ་གྱི་ཆོས་དང༌། ཤེས་རྣམ་བློའ་ིཆོས་སོ། །དང་པོའ་དབང་དུ་བྱས་ན་སྔོན་པོ་ཉིད་སྔོན་པོའི་གཟུང་རྣམ་ཡིན་ལ། གཉིས་པའི་དབང་ ིདུ་བྱས་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔོན་པོའ་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ཉིད་གཟུང་རྣམ་ཡིན་ནོ། །རང་རིག་ ིམངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱར་བཞག་པ་ནི་ཕྱི་མ་ཡིན་ལ། སྔོན་པོ་གཟུང་རྣམ་ཡིན་པར་ཆོས་མཆོག་འགྲེལ་པར་དངོས་སུ་བཤད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། འདྲ་བའམ་མི་འདྲ་ཡང་སླ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དང༌། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རབ་ཏུ་སྣང་བ་སྟེ།3

ཞེས་གསུངས་པས་སྔོ་སོགས་ཡུལ་རྣམ་གཟུང་རྣམ་ཡིན་པར་འདོད་
པ་བཞིན་དུ་བདེ་སོགས་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཛིན་རྣམ་ཡིན་པར་འདོད་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རིགས་པའི་འཇུག་པ་མ་ཤར་བ་མུ་ཅོར་འབའ་ཞིག་སྨྲ་བ་དག་གིས་ཤེས་པ་ཡིན་ན་འཛིན་རྣམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་སྨྲ་བའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ནས་མི་རིགས་པ་ཁོ་ན་སྨྲ་བ་ལ་སྙིང་པོར་བྱོས་ཤིག།
གཞན་ཡང་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ཚེ་གཞལ་བྱར་བཞག་
པའི་གཟུང་རྣམ་ལ་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་གཟུང་བ་དེ་ཡུལ་སྔོན་པོ་ལ་མི་བྱེད་ན་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༥ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༤ བསྟན་ནོ།།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༤ དོན་ཏོ།།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༡༡༢༣ ཕྲེང་། ༢༠

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 361

གཞན་གང་ཞིག་ལ་བྱེད་པ་སྨྲོས་ཤིག །གཟུང་བ་ཡུལ་ལ་བྱས་ནས་དེའི་རྣམ་པ་ལ་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱའི་གཞན་དུ་སྨྲ་བའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་བཞག་པའི་གཟུང་རྣམ་གྱི་དོན་དེ་ལྟར་འདོད་ན་ནི་སྔོན་པོའ་གཟུང་རྣམ་སྔོན་པོ་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཉམས་སོ།། ིདེས་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་རིག་པ་ལ་རང་རིག་ཅེས་ཐ་སྙད་མཛད་
པ་དང༌། འཛིན་ཆར་སྣང་བའི་བདེ་སོགས་ལ་འཛིན་རྣམ་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ཡང་ཡང་བྱུང་བ་ལྟར། གཟུང་ཆར་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་ལའང་གཟུང་རྣམ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ཙམ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་འགྲེལ་ཆེན་འདི་དག་ཏུ་གཟུང་རྣམ་གྱི་ཐ་སྙད་མང་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མགོ་རྨོངས་པས་བབ་ཅོལ་སྨྲ་བ་མང་པོར་སྣང་བ་དང༌། འདི་དག་གི་རྣམ་དབྱེ་ལ་འཐོམས་པའི་དབང་གིས་འཐད་ལྡན་གྱི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་འཕྲོས་ལ་འབྱུང་བའི་རྣམ་བདེན་འགོག་པའི་ནག་འབྱམ་གྱི་སྐབས་སུ་གོ་བ་ལོག་པ་དུ་མ་ཤར་ནས་རྣམ་བདེན་རྫུན་གྱི་རྣམ་གཞག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་འདིའི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་ནས་ཅུང་ཟད་གསལ་བར་སྨྲས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ཡང་ཕྱོགས་ཙམ་བརྗོད་པ་སྟེ། ད་དུང་ཞིབ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དུ་མ་ཡོད་དོ།།
སྐབས་ཀྱི་དོན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་ལྟར་གང་གི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འདོད་མི་འདོད་སོ་སོར་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལའང་རང་རིག་འབྲས་བུར་བཤད་པ་ལ། སྔོ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་རིག་པ་རང་རིག་པར་ཇི་ལྟར་འཐད་སྙམ་དུ་དོགས་པའི་ལན་དུ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཀྱང་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་བཤད་ནས་ཐོག་མར་འབྲས་བུ་ལ་དོགས་པ་གཅོད་པ་ཆོས་མཆོག་གི་དགོངས་པ་ཡིན་པས་གཞུང་འདི་གང་ལས་འཕྲོས་པ་ནི་ཚུལ་དེ་ལྟར་རོ། །ཡང་གང་དག་ལྷ་ཤཱཀ་གི་ལུགས་ཀྱིས། གང་ཚེ་གྲུབ་པ་དེ་ཡི་དངོས།།ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་འབྲས་རྟོག་དང་པོའ་དོན་བསྡུས་པར་སྨྲ་ཞིང་དེའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་དོན་ ིཁས་བླངས་པ་ལ་འཕྲོས་ནས་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ།།གཞུང་གི་འཕྲོས་ཚུལ་དེ་ལྟར་བཤད་པས་ཀྱང་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་
སུ་འཆད་པ་འགྲེལ་པ་དེའི་ལུགས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། རང་གི་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་ལྟར་གྱུར་ཅིག་

362 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སྙམ་དུ་བསམས་ནས་སྨྲ་བ་སྟེ། གང་ཚེ་རྣམ་རིག་རྒྱུ་ཡི་ཡུལ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་
འབྲས་རྟོག་དང་པོར་བཤད་པའི་མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་འབྲས་དེ་འཆད་བྱེད་ཡིན་པ་དང༌། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་གཞུང་རྣམས་ཚིགས་བཅད་དེའི་དོན་རྒྱས་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་འགལ་བར་ཐལ། འབྲས་རྟོག་དང་པོར་བཤད་པའི་མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་འབྲས་ལ་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་གཞལ་བྱ་དེ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པས་ཁྱབ། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ལྷ་དབང་བློའ་འགྲེལ་པ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌། ི 2

།ཞེས་པ་གང་ལས་འཕྲོས་པའི་
མཚམས་སྦྱོར་གྱི་ཚིག་མེད་ཅིང་གང་ལས་འཕྲོས་པ་དངོས་སུ་གསལ་བ་མེད་པས་ཟེར་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ། ཤཱཀྱ་བློའ་འགྲེལ་བཤད་དུ། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་གཞུང་གང་ཡིན་པ་འདི་ལ་གང་ ིགི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། ཡུལ་སྣང་བ་འདིའི་ཚད་མ་ཡིན།3

།ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ལ་ཡང་རང་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་རིགས་སོ་ཞེས་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འོག་ནས་འཆད་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་སྨྲ་བའི་དོན་དེ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འགྲེལ་པའི་དོན་སྨྲ་བ་དག་གི་ངང་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏོ། །འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་ཚིག་དེ་ནི་གང་གི་ཚེ་རྣམ་རིག་ཅེས་4

སོགས་ཀྱི་དངོས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་མ་ཡིན་གྱི། ཚིག་དེ་ཉིད་ཀྱི་
གོང་དེ་མ་ཐག་ཏུ། གང་གི་ཚེ་གྲུབ་པ་དེའི་དངོས།།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་འདིས། བྱེད་དང་བཅས་པའི་རྟོགས་ཉིད་ཕྱིར། །ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཉིད་འགྱུར་བའི།།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུའི་གཞུང་དུ་ཇི་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་འབྲས་བུར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༥༥༢ ཕྲེང་། ༡༤
4 ཞོལ། ཤོག ༡༧ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༣ ཞེས་སོགས་

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 363

མངོན་པར་བཞེད་པ་དེ་བཤད་པ་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ།1

།རང་རིག་པའི་འབྲས་བུ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་པས་འབྲས་རྟོག་དང་པོའ་སྐབས་སུ་འབྲས་བུར་བཞག་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་ ིསོགས་རིག་པ་འབྲས་བུར་བཞག་གི་རང་རིག་པ་འབྲས་བུ་མིན་པར་བསྟན་ནས་འབྲས་རྟོག་དང་པོ་བཤད་ཟིན་པ་མར་བཅད་ཀྱི་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་འབྲས་བུར་སྟོན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དེ་བས་ན་འོག་ནས་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་གཞུང་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་འབྲས་བུར་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་པ་སྟེ། འདིས་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་འཆད་པ་
འགྲེལ་པ་འགྲེལ་བཤད་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་དངོས་སུ་བཀག་གོ །འོ་ན་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་སྐབས་སུའང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ན་དེར་འབྲས་བུ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་ཞེས་པ་ནས། འཆད་པར་འགྱུར་རོའ་བར་གོང་དུ་དྲངས་མ་ ིཐག་པ་འདི་ཡིན་པས། ཁོ་བོ་ཅག་གི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ཆེས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ཚིག་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་སྨྲས་པས་ཡ་མཚན་ནོ། །དེ་དག་གིས་ནི་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་གཞུང་གང་ལས་འཕྲོས་པ་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་སྨྲ་བ་པོ་གང་ཡིན་པ་དཔྱད་པ་ནི། བསྙོན་འདིངས་པའི་
བརྟུལ་ཞུགས་བླངས་པ་ལྟར་སྨྲ་བ་ལ་ཞུགས་པ་མང་པོ་དག་ན་རེ། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌།3

།ཞེས་སོགས་མདོ་སྡེ་པའི་གཞུང་དུ་བྱེད་པ་ལྷ་ཤཱཀ་ཆོས་མཆོག་གསུམ་གའི་ལུགས་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་ན་གཞུང་དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་ཕྱོགས་སྔ་མ་སྨྲ་བ་པོ་ནི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་ཤེས་པས་དོན་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆེར་དུ་འཛིན་པ་འདོད་ཅིང་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པ་དག་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གནོད་པ་སྟོན་ཚུལ་ནི། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དགྲ་གཉེན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༥༥༢ ཕྲེང་། ༡༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༥༥༢ ཕྲེང་། ༡༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༢

364 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས། དུས་གཅིག་ཏུ་བལྟས་པའི་ཚེ་སྐྱེས་བུ་དེའི་གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་གཅིག་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བར་སྣང༌། གཅིག་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་སྣང༌། དེ་གཉིས་ཀས་གཟུགས་དེ་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆེར་དུ་མཐོང་བར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་གཞུང་དེས་བསྟན་པའི་རིགས་པར་འཆད་དོ།།
ཚུལ་འདི་འགྲེལ་པ་དེ་དག་གི་ལུགས་སུ་སྨྲ་བ་ནི་སྙོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ལྷ་དབང་བློས། དུ་
མའི་བདག་ཉིད་སྐྱོན་ཕྱིར་དེ། །དངོས་པོ་གཅིག་གཅིག་རྗེས་སུ་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་ཀྱི་གཞན་ལ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ན་གཅིག་ལ་བློ་རྣམ་པ་དུ་མ་ཅན་དུ་འགྱུར་བས་ན་དོན་ཡང་རྣམ་པ་དུ་མ་ཅན་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དོན་གྱི་དབང་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ1

།ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་ཤཱཀྱ་བློས། གཅིག་ལ་བློ་རྣམ་པ་དུ་མ་ཅན་དུ་འགྱུར་
བས་ན་དོན་ཡང་རྣམ་པ་དུ་མ་ཅན་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དོན་གྱི་དབང་གིས་བློ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ན་རྟོགས་པ་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་བློ་ལ་རྣམ་པ་ཅི་སྲིད་སྣང་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དོན་ལ་བརྟེན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དོན་ཡང་རྣམ་པ་དུ་མ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ།2

།ཞེས་དབང་
ཤེས་ལ་རྣམ་པ་དོན་གྱི་དབང་གིས་གཏད་ན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་མིག་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣང་ཚུལ་རིགས་ཐ་དད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དོན་ལ་བརྟེན་ཅིང་དོན་ཇི་ལྟ་བས་བཞག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དོན་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་དུ་མར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཚིག་ཟིན་ཉིད་ལ་ཆེས་གསལ་བར་ཡོད་ཀྱི་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆེར་དུ་སྣང་བར་འདོད་པ་འགོག་པའི་ཚིག་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྣམ་ངེས་ཀྱི་གཞུང་རང་གིས་དངོས་སུ་དོན་ཇི་ལྟ་བར་རྣམ་པ་འཇོག་པ་འགོག་པ་ལ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེའི་འགྲེལ་པ་འཐད་ལྡན་ལས། དོན་ཇི་ལྟ་བའི་དབང་གིས་རྣམ་པ་བཞག་པ་འགོག་པ་ལ་རྒྱས་པར་སྦྱར་བ་ཚིག་དོན་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་སྡེ་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་གྱིས་རང་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་འཇོག་པར་འདོད་པ་ཞིག་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོར་འགྲེལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༤༠ ཕྲེང་། ༢༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༥༥༣ ཕྲེང་། ༡༩

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 365

པ་དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་གྱི། རྣམ་མེད་ཐུག་ཕྲད་དུ་འཛིན་པ་འགོག་པ་ཚིག་ཟུར་ཙམ་ཡང་འགྲེལ་པ་དེ་དག་གང་ན་ཡང་མེད་པས་མདོ་སྡེ་པ་གཞུང་འདི་དག་གིས་འགོག་པ་འགྲེལ་པ་དེ་དག་གི་ལུགས་ཡིན་པར་ཆེས་གསལ་བའི་ཕྱིར་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐར་འཆད་པ་འགྲེལ་པ་དེ་དག་གི་ལུགས་སུ་སྨྲ་བ་ནི་མུན་སྤྲུལ་ལོ།།
གལ་ཏེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་འགོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། མདོ་སྡེ་པ་རང་ཉིད་ལ་བཟློག་ནས་
འཁོར་གསུམ་ལ་སྙོན་པར་མི་ནུས་པའི་ལྟག་ཆོད་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཚེ་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉེན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བར་སྣང་དགྲའི་མིག་ཤེས་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་སྣང་དེ་གཉིས་ཀ་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་པས་འཁོར་གསུམ་པོ་གང་ལ་ལན་འདེབས་པ་སོམས་ཤིག །དེ་ལྟར་ན་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་བྱེད་པས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཕྱོགས་སྔར་འདོད་པ་དང༌། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་རྟེན་པའི་འབྲས་རྟོག་ཡིན་པས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཕྱོགས་སྔར་སྨྲ་བ་དང༌། སེམས་ཙམ་པའི་འབྲས་རྟོག་ཡིན་ཀྱང་ཕྱོགས་སྔར་མདོ་སྡེ་པ་མི་གཟུང་གི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཉིད་ཕྱོགས་སྔར་བྱེད་དགོས་པར་སྨྲ་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བརྡོལ་ཐབས་སྨྲ་བ་དང་མཚུངས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །བླུན་པོ་ཁ་ཅིག་སེམས་ཙམ་པ་ཕྱོགས་སྔ་མར་བྱེད་པ་ལྷ་ཤཱཀ་གི་ལུགས་སུ་སྨྲ་བ་ནི་མི་འཐད་པ་འོག་ཉིད་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཕྱོགས་སྔ་མ་སྨྲ་བ་པོ་དཔྱད་ཟིན་ཏོ།།གསུམ་པ་གྲུབ་པའི་མཐའ་གང་གི་ལུགས་དཔྱད་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་ཐ་དད་པ་སོ་སོའ་ིལུགས་སྤྱིར་དགག་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན་པ་འགྲེལ་པ་གསུམ་གྱི་ལུགས་སུ་སྨྲ་བ་ཁྱད་པར་དུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བླུན་པོ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་པ་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། འདི་ཁས་ལེན་པའི་སངས་རྒྱས་པ་སུའང་མེད་ཀྱི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་དག་རྣམ་རིག་ལ་ཁ་དྲང་བའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་གཞུང་འདི་དག་གིས་བསྟན་པ་ལྟར་གྱི་ཚད་འབྲས་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་གཟུང་རྣམ་ཡང་ཡིན་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མའང་ཡིན་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

366 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེ་ལྟ་བུ་གཞི་གྲུབ་པ་མདོ་སྡེ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མས་ཁེགས་ཟིན་པས་དེ་བསྟན་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་མདོ་སྡེ་པ་རྣམ་རིག་ལ་གཞུག་པར་ག་ལ་ནུས། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་ལ་དངོས་བསྟན་དང་ཤགས་བསྟན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མ་དཔྱད་པའི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཚད་མ། རྣམ་པ་དོན་དུ་ངེས་པའི་འཁྲུལ་ངོར་དོན་རིག་བཏགས་པ་བ་འབྲས་བུ། གཉིས་པ་ནི། དཔྱད་པའི་ཚེ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱ། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མ། རང་རིག་པ་འབྲས་བུ། དེས་ན་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མདོ་སེམས་གང་རུང་གཅིག་ཁོ་ནའི་རྣམ་གཞག་མ་ཡིན་གྱི། མདོ་སྡེ་པ་སེམས་ཙམ་ལ་ཞུགས་པའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པ་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་གཞག་གོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་དེ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དོན་རིག་བཏགས་པ་ཡིན་པ་ཆེས་འགལ་བས་དངོས་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་སུ་སྨྲས་པའི་རྣམ་གཞག་དེ་ལྟ་བུ་གཞི་མ་གྲུབ་ཅིང༌། ཤུགས་བསྟན་དུ་སྨྲས་པའི་ཚད་འབྲས་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་ལས་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་རློམ་ཁ་ཅིག །འདི་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ། དཔྱད་ན་རང་རིག་ཅིང་མ་དཔྱད་པ་ན་དོན་རིག་པ་འབྲས་བུ། འབྲས་རྟོག་དང་པོ་མ་དཔྱད་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པས་དང་པོ་དང་ཟློས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལས་བརྒལ་བ་སྟེ། དཔྱད་ན་ཕྱི་དོན་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དཔྱད་ན་དོན་རིག་རང་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔོན་པོ་ལ་དོན་རིག་ཡིན་པ་མ་དཔྱད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་ཡིན་པ་དཔྱད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་བསམས་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་དོན་རིག་དང་རང་རིག་ལ་དཔྱད་མ་དཔྱད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ལུགས་ལ་ཕྱི་དོན་དང་ཤེས་པ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་དོན་རིག་དང་རང་རིག་གཉིས་ཀ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྔོན་པོ་ལ་དོན་རིག་ཏུ་སོང་བའི་མིག་ཤེས་དེ་ཁོ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་ཏུ་སོང་བ་ནི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ལུགས་

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 367

ངན་པ་དེ་ཉིད་འོངས་པ་ཡིན་ལ། དཔྱད་པ་ཞེས་པ་ཡང་ཚད་མས་དཔྱད་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་ན་ཚད་མས་མ་དཔྱད་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་པས་དཔྱད་པ་དང་མ་དཔྱད་པའི་རྣམ་གཞག་གཉིས་བྱེད་པ་མི་རིགས་ལ། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ན་དཔྱད་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། མདོ་སེམས་གང་གི་ལུགས་ལ་ཡང་དོན་དམ་པར་རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་འདིར་མ་དཔྱད་པ་ན་དོན་རིག་ཡིན་པ་དང་དཔྱད་ན་རང་རིག་ཡིན་པ་གཉིས་
ཀ་འབྲས་བུར་འདོད་དམ། མ་དཔྱད་པ་ན། དོན་རིག་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་འབྲས་བུར་འདོད་དམ། དཔྱད་པ་ན་རང་རིག་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་འབྲས་བུར་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན། སྐབས་འདིར་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཕྲུགས་ཅིག་ལ་ཕྱི་དོན་འབའ་ཞིག་གཞལ་བྱར་འཇོག་པ་མི་འཐད་པར་ཕྱི་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་གཞལ་བྱར་བཞག་དགོས་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་དེ་ལ་དོན་རིག་རང་རིག་གཉིས་ཀ་འབྲས་བུར་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མི་འཇོག་པ་འགལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། འབྲས་རྟོག་དང་པོ་དང་ཁྱད་མེད་པས་ཟློས་པ་སྤོང་མི་ནུས་ལ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་གཞིར་བཞག་ལ་སྐབས་འདིར་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་དོན་རིག་པ་མ་དཔྱད་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་ཁས་ལེན་ན་འབྲས་རྟོག་དང་པོའ་སྐབས་སུ་ཡང་དེ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ ིཅད་དུ་མཚུངས་ཤིང༌། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་འགྱུར་རོ་ཞེས་རྒོལ་བའི་དོགས་པའི་གཞི་མེད་པས། དེ་ཚེ་དོན་སྣང་འདི་ཉིད་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དོན་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།
གསུམ་པ་ལྟར་ན། ཚད་མས་གང་གཞལ་བ་འབྲས་བུས་མ་རྟོགས་འབྲས་བུས་གང་
རྟོགས་པ་ཚད་མས་མ་གཞལ་བའི་སྒོ་ནས་ཚད་འབྲས་ཡུལ་སོ་སོར་ཐལ། ཚད་མ་ཕྱི་དོན་འཇལ་བའི་གཟུང་རྣམ་ཡིན། འབྲས་བུ་རང་རིག་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་ཐལ་བ་ལ་འདོད་ལན་འདེབས་རིགས་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་རང་རིག་ཁོ་ན་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་ཅེས་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་གྱི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འཇོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་

368 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེ་ལྟར་འཐད་པ་གང་ཞིག །སྔོན་པོ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན་ཕྱི་དོན་གཞི་མ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་པ། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་རྣམ་རིག་པ་ལ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱར་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ། གཟུང་རྣམ་རིག་པ་འབྲས་བུར་འཇོག་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཚད་འབྲས་ཡུལ་དོན་གཞན་སོ་སོ་བར་ཡང་ཐལ་ལོ། །འོན་ཏེ་ཕྱོགས་གསུམ་པོ་དེ་ཁས་མི་ལེན་གྱི། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་རྣམ་དངོས་སུ་རིག་པའི་སྒོ་ནས་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་རིག་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུ་1

འབྲས་བུར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན།
འོ་ན་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་སྐབས་འདིར་དེ་ཁས་ལེན་པ་ལྟར་འབྲས་རྟོག་དང་པོའ་སྐབས་སུ་ ིཡང་གཟུང་རྣམ་དངོས་སུ་རིག་པའི་སྒོ་ནས་སྔོ་སོགས་དངོས་སུ་རིག་པ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཁྱད་པར་གང་གི་སྒོ་ནས་ཡོད་པ་སྨྲོས་ཤིག །ཁྱད་པར་དེ་མེད་ན་འབྲས་རྟོག་བཟློས་པའི་སྐྱོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྤང་བར་མི་ནུས་སོ།།
དེའི་ཕྱིར་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་འདི་ལྟར་
ཁས་ལེན་པ་ནི་རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་ངན་རྟོགས་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་སུ་འཆད་པར་རློམ་ནས། བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་སྒོ་ནས་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་སྨྲའོ། །འོ་ན་སྐབས་འདིར་ཚད་འབྲས་གཉིས་ཀྱང་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་དུ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་གཞལ་བྱ་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་དུ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཞལ་བྱ་མེད་པའི་ཚད་འབྲས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ།།
གཉིས་པ་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན་པ་འགྲེལ་པ་གསུམ་པའི་ལུགས་སུ་འདོད་པ་ཁྱད་
པར་དུ་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྷ་ཤཱཀ་གཉིས་དང་ཆོས་མཆོག་གི་ལུགས་ཀྱི་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། རྒྱན་དང་ཉི་མ་སྦས་པའི་ལུགས་ལ་ནི་རྣམ་རིག་གི་ལུགས་སུ་འཆད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང༌། དེ་ལ་ལྷ་ཤཱཀ་གི་ལུགས་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཤཱཀྱ་བློས། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་གཞུང་གང་ཡིན་པ་འདི་ལ་ཞེས་སོགས་འདྲེན་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༡ ན ༤ ཚད་མ་ལྟར་འབྲས་བུར་

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 369

པ་ནི་བཟློག་ཏེ་དྲང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ལ། ཡང་ཤཱཀྱ་བློས། ངག་གི་དོན་ནི། གང་གི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་རང་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་འདི་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་པར་འགྱུར་རོ།1

།ཞེས་འབྱུང་བ་
མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་འཆད་པའི་ཁུངས་སུ་འདྲེན་པ་ནི་བློ་གྲོས་ཡང་བ་ཙམ་ཞིག་གོ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། འོ་ན་ཉི་མ་སྦས་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་འདི་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐར་འཆད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལའང་།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་ཉི་མ་སྦས་
པས། དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞལ་བྱ་ལ་ཡང་རང་ཉིད་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་སྟེ་རང་རིག་པ་ཉིད་འབྲས་བུར་རིགས་ཏེ།3

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་པ་དེ་གཉིས་ལ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་
སུ་སྦྱར་རུང་མི་རུང་གི་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་འདུག་པ་སྨྲོས་ཤིག །ཡང་ཤཱཀྱ་བློས། ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་རང་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པ་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར། ཡུལ་སྣང་བ་འདིའི་ཚད་མ་ཡིན།།ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་འདི་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྨྲ་བ་ལ་རང་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ།4

རྟེན་པ་ནི་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཉིད་ཤེས་པ་འདིའི་ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་གྱི་འཛིན་པའི་
རྣམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བས། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དོགས་པ་པོ་ནི་ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་རྣམ་རིག་པ་དང༌། དེའི་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཆེད་དུ། ཀུན་ལས་བཏུས་པར། ཡུལ་སྣང་བ་འདིའི་ཚད་མ་ཡིན།5

།ཞེས་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་དུ།
དེ་ཚེ་དོན་སྣང་འདི་ཉིད་ནི།6

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་འགྲེལ་པ་འདིའི་ལུགས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
དེ་ནི་འགྲེལ་པའི་དོན་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་སླ་བ་ལ་ཡང་བློ་གྲོས་ཀྱི་འཇུག་པ་རྣམ་པར་འཐོམས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༥༥༥ ཕྲེང་། ༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༩
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༣༢༢ ཕྲེང་། ༡༦
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༥༥༥ ཕྲེང་། ༡༡
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༩
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༢༡

370 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པའི་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཚིག་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟར། དེ་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལའང༌། །རང་ཉིད་ཉམས་མྱོང་འབྲས་ཡིན་རིགས།1

།ཞེས་རང་རིག་འབྲས་བུར་སྨྲས་པ་ལ། རང་རིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་
རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་བཟུང་ནས། རང་རིག་འབྲས་བུར་འཇོག་ན་ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚེ་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་བྱས་པ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་བྱ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །སྙམ་དུ་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ། རྣམ་རིག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲས་རྟོག་སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུར་བཞག་པའི་རང་རིག་ནི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ཀྱང་འདིར་འབྲས་བུར་བཞག་པ་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་རིག་པ་ལ་བྱེད་པས་གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་གཞུང་དེ་དག་གིས་གསུངས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། ལྷ་དབང་བློས་ཀྱང༌། དེ་ཚེ་དོན་སྣང་ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་འདི་ཉིད་2

ཚད་ཡིན། ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་
ནི་འཛིན་རྣམ་ཤེས་པའི་སྟེ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཕྱོགས་བཞིན་ནོ། །ཕྱི་རོལ་དོན་གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དག་ལ་ཚད་མ་ཉིད་ལྟོས་མེད་ཡིན་ཏེ།3

ཞེས་པ་ཡང་སྔར་རྣམ་རིག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚད་
འབྲས་བཤད་པ་ལ་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་བཤད་པ་བཞིན་དུ། འདིར་གཞན་གྱིས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་འཛིན་རྣམ་དེ་ཉིད་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་འགྱུར་བ་ཉིད་ལ་ལྟོས་པ་མེད་དེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ།།
དོགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་སེལ་བའི་ཚུལ་འདི་ནི། ལྷ་དབང་བློས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་ཡང་བློ་གཉིས་སུ་སྣང་སྟེ།4

ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རང་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་དཔྱོད་པ་ན་ཇི་
ལྟར་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་ཡང་རང་རིག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུར་འདོད་ན་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དོགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ན་དེ་དག་བསལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པས་གསལ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༩
2 ཞོལ། ཤོག ༢༢ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༧ ན ༣ འདི་ཉིད་ནི་ཚད་ཡིན།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༤༣ ཕྲེང་། ༥
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༤༥ ཕྲེང་། ༡༩

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 371

བར་བསྟན་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་ཡང་བློ་གཉིས་སུ་སྣང་སྟེ། ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཚད་མ་མདོར། ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་ཉིད་འདིའི་ཚད་མ་དེའི་ཚེ་ཤེས་པ་རང་རིག་པ་ཡིན་ཡང༌།1

ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དུ་རྒྱལ་དབང་
བློས། ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་པ་འབྲས་བུར་འཇོག་པ་ན་ཡང༌། ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་ཉིད་ཁོ་ན་ཤེས་པའི་ཚད་མར་འདོད་ཀྱི། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་བཞིན་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ཡང་ཇི་སྐད་སྨྲས་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
དེས་ན་ལྷ་ཤཱཀ་གི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་ནི་འགྲེལ་ཚིག་གཅིག་པོ་འདིའི་དོན་ལ་རྨོངས་
པ་འབའ་ཞིག་གིས་ཡིན་ཀྱང༌། ལྷ་ཤཱཀ་གི་ལུགས་ཀྱི་འབྲས་རྟོག་འདི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་འདོད་ན་སྐབས་འདིར་སྔོ་སོགས་རྟོགས་པའི་ཚད་མས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་རྟོགས་པ་ཡིན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་དང་རྣམ་འགྲེལ་གཉིས་ཀའི་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་གཞུང་གི་དོན་དུ་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་འདོད་ན་འགྲེལ་པ་རང་ཉིད་ལ་ཁས་བླངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཉེས་པས་རེག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤཱཀྱ་བློས། དེ་བས་ན་འོག་ནས་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་གཞུང་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་འབྲས་བུར་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་པས་
འབྲས་རྟོག་དང་པོ་རྫོགས་པའི་འོག་ནས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུར་བཞག་པའི་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་མེད་པར་དངོས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་། གང་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་དོན་དེ་ནི། །གནས་པ་དེ་ལྟར་དེ་རབ་གསལ།4

།ཞེས་
པའི་འགྲེལ་པར་ལྷ་དབང་བློས། ཅི་ལྟ་ཅི་ལྟར་སྟོན་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་དོན་གྱི་གནས་ཐབས་རྟོགས་པ་དེའི་ཕྱིར་དོན་གྱི་གནས་ཐབས་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ནི་རང་རིག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ།5

།ཞེས་
སྐབས་འདིར་རང་རིག་འབྲས་བུར་བཤད་པ་ནི་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འཛིན་རྣམ་རང་རིག་ཏུ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༢༥༧ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༨༡ ཕྲེང་། ༡༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༥༥༢ ཕྲེང་། ༡༧
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༦
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༧

372 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སོང་བ་ལྟ་བུ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི་དོན་སྔོ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཐབས་རིག་པ་ལ་བྱེད་པར་བཤད་པས། སྔོ་སོགས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་སྔོ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཐབས་ཏེ་གནས་ཚོད་ཡིན་པ་དང། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་རིག་པས་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ། སྔོན་པོའ་གཟུང་རྣམ་རིག་པས་རང་རིག་འབྲས་བུར་བཤད་ ིཔ་འགྲེལ་པ་འདིའི་ལུགས་སུ་སྨྲ་བའང་འདིས་སུན་ཕྱུང་སྟེ། སྔོན་པོའ་གཟུང་རྣམ་ཤེས་པའི་བདག་ ིཉིད་ཡིན་པ་དང་སྔོན་པོའ་གཟུང་རྣམ་གང་ཡང་སྔོན་པོའི་གནས་ཐབས་དང་གནས་ཚོད་དུ་འོང་ ིདོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་ལྷ་དབང་བློས། དོན་གནས་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །རང་རིག་ཡིན་ཡང་དོན་རིག་འདོད།1

།ཅེས་སྟོན་ནས། དེའི་འགྲེལ་པར། དེ་ལྟར་ན་དོན་གནས་འདི་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་ནི་རང་རིག་ཡིན་ཡང་འོན་ཀྱང་ཆ་འདི་ཙམ་གྱི་ཉེ་བར་བཏགས་ནས་དོན་རིག་འདོད།2 ཅེས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་རིག་པའི་སྔོན་པོ་དོན་དམ་པར་མིག་ཤེས་དེའི་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དང༌། འོན་ཀྱང་རྣམ་པ་ཤར་བ་མྱོང་བའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་གཟུགས་མཐོང་བར་འཇོག་པའི་ཆ་འདི་ཙམ་གྱིས་ཉེ་བར་བཏགས་པ་སྟེ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དོན་སྔོ་སོགས་རིག་པར་འདོད་དོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་གྱི། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་སྔོན་པོ་རིག་པ་དང་སྔོན་པོའ་གཟུང་རྣམ་རིག་པ་དང་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ ིརིག་པ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་འགྲེལ་བྱེད་མཁས་པ་འདི་དག་སུ་ཡང་མི་འདོད་དོ།།
ཡང་ལྷ་དབང་བློས། གལ་ཏེ་འདི་ལྟར་ཅིའི་ཕྱིར་རང་རིག་པ་འབྲས་བུར་བརྗོད་ཅེ་ན།
བཤད་པ་བདེན་ཏེ་འོན་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བར་བྱ་བ་ལ་ཡང་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་དཔྱད་པ་ན། སྐབས་སུ་སྟེ། དངོས་པོའ་རང་བཞིན་དཔྱོད་ ིཔ་ན་དོན་མྱོང་བའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དོན་མྱོང་དེ་བདག་ཉིད་ཕྱིར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༣༢༤ ཕྲེང་། ༢༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༡༠

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 373

རོ། །རང་རིག་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་རྒྱུའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་བཤད་དེ། སྔོ་སོགས་ཀྱི་དངོས་
པོའ་རང་བཞིན་སེམས་པའི་རིགས་པས་དཔྱོད་པ་ན་དོན་སྔོ་སོགས་ནི་མྱོང་བ་རང་ཉིད་མཐོང་བའི་ ིཤེས་པའི་རང་བཞིན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང༌། གཟུང་རྣམ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་སོགས་ཡུལ་སྔོ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་སེམས་པའི་རིགས་པས་དཔྱོད་པར་ཤེས་རིག་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་ཁས་ལེན། གཞན་ཡང༌། དེ་དང་འདྲ་འམ་གཞན་འདྲའང་རུང༌། ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་གཞུང་དུ་ལྷ་དབང་བློས་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཚུལ་གོང་དུ་དྲངས་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་འཆད་པ་ན་ལྷ་དབང་བློས། གལ་ཏེ་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མེད་པ་དེའི་ཚེ། དེ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་རང་གི་བག་ཆགས་སད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་གང་ལས་ཡིན་ཞེ་ན།2

ཞེས་ཕྱོགས་སྔ་མ་བཀོད་དེ། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་
གཞུང་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ལ་དོན་སྔོ་སོགས་ཀྱིས་རང་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་ ིགཏད་པའི་དབང་གིས་དོན་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་སྣང་བ་བཀག་ནས་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་པར་བཤད་པ་དང༌། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱར་ཡོད་ན་ཡང་ཞེས་ཀྱང་སྨྲས་པ་ལ། རྣམ་པ་འཆར་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་ཡོད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་འདྲི་བའི་ཚིག་ཏུ་བྱས་པའོ།།
དེ་དང་འདྲ་འམ། ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་དང་པོས་དེའི་ལན་འདེབས་པ་ན། དོན་ཇི་
ལྟ་བ་དང་འདྲ་འམ་མི་འདྲ་ཡང་རུང་དབང་ཡིད་ཡོད་ཀྱང་རེས་འགའ་མི་སྐྱེ་བས་དབང་ཡིད་ལས་གཞན་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ལ་དེ་ཡང་དོན་ཉིད་ཡིན་པས་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འདོད་དོ་ཞེས་ལན་བཏབ་ནས། དོན་གྱིས་རང་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་མ་གཏད་ཀྱང་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་བུ་གཞན་མདོ་སྡེ་པའི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་མི་འདོད་ཀྱང༌། དོན་གྱིས་རང་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་འཇོག་པ་གོང་དུ་བཀག་མ་ཐག་ཡིན་པས་དེའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༤༥ ཕྲེང་། ༡

374 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སྒོ་ནས་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འདོད་རིགས་པ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་དེ་ནི་རང་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་མ་བཞག་ཀྱང་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འདོད་དགོས་སོ་ཞེས་གཞན་མདོ་སྡེ་པ་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འདོད་པ་ལ་དགག་པ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ལན་འདེབས་ལུགས་དེ་ལྟར་མཛད་པར་བཤད་དེ། ཇི་སྐད་དུ་ལྷས། འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ཇི་འདྲ་བ་སྣང་བར་འགྱུར་བ། དེ་འདྲ་བའི་དོན་འགྱུར་བའམ། མི་འདྲ་བའི་འགྱུར་རོ་ཞེས་དཔྱོད་པ་བོར་ནས། ཅི་ལྟར་དེ་ལས་གཞན་པའི་རྐྱེན་ཉེ་བ་ན་ཡང་དེ་མེད་ན་ཡང་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་རེ་ཤིག་དོན་ཡང་རྒྱུ་ཡིན་ནོ།1

།ཤེས་པའི་ཞེས་བྱ་བའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་དོན་ནི་གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་འདོད། དེ་ཡང་གཞན་མི་འདོད་མོད་ཀྱི་དགག་པར་བཞེད་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ན་གང་གིས་ན་དེ་ལྟར་ལན་དུ་འགྱུར། ཞེས་སོ།།
ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་འགོག་པ་དང་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་སྔོ་སོགས་དབང་ཤེས་སྐྱེ་
བའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་འགོག་པ་དང༌། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་གཞན་འདོད་ཡིན་པ་ཚིག་ཟུར་ཕྱིན་པ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཀྱང་ཟློག་ཏེ་སྨྲ་བ་ནི་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་གཏམ་དུ་བྱེད་པའོ། །དེ་ལ་ཟུར་ན་གནས་པའི་རྒོལ་བས་སྨྲས་པ་ཇི་ལྟར་ཞེས་སོགས་ཏེ། དོན་དེ་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་མ་ཡིན་ཀྱང་ཕྱི་དོན་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཇི་ལྟར་འཛིན་ཏེ་དེ་འདྲ་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་དོན་དུ་འགྲེལ་པ་དེར་བཤད་ལ། དེ་ལ་ལན་འདེབས་པ་ན་ལྷས། བདེན་ཏེ། ངས་ཀྱང་དེ་འདྲ་མི་ཤེས་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་པ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ངས་ཀྱང་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་རིག་གོ །འདིས་ནི་འདོད་པ་གྲུབ་པར་བཤད་དོ།2

།ཞེས་བཤད་དེ། དེའི་དོན་ནི།
ངས་ཀྱང་དབང་ཤེས་ཕྱི་དོན་འཛིན་པར་མི་རིག་ཅིང་མི་ཤེས་ཞེས་པ་དང༌། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་སྔོ་སོགས་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟུར་ན་གནས་པའི་རྒོལ་བས་སྨྲས་པ་ལ་བདེན་ཁ་བྱིན་པས་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌། །ཞེས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༤༥ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༥༤༥ ཕྲེང་། ༡༧

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 375

སོགས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་གཏོད་པ་བཀག་པ་དེ་དག་འདིར་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པར་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། གཞུང་དེ་དག་རང་གི་སྐབས་སུ་ནི་གོང་དུ་ཕྱི་དོན་རིག་པ་འབྲས་བུར་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་སྦྱར་ནས། གཞལ་བྱའི་དཔྱད་པ་རེ་ཤིག་བཏང་སྙོམས་སུ་མཛད་ཅིང༌། དེ་ལྟར་འབྲས་བུ་དང་ཚད་མའི་དོགས་པ་དཔྱད་ཟིན་པའི་སྐབས་འདིར་གཞལ་བྱ་ལ་དཔྱད་པ་ཡིན་ནོ།།
འདོད་པ་གྲུབ་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་ནི། རྣམ་རིག་པ་རང་གི་འདོད་པ་གྲུབ་པར་བཤད་
དོ། །ཞེས་པ་དང༌། ངས་ཀྱང་ཞེས་པ་ཡང་རྣམ་རིག་པ་ངས་ཀྱང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དོན་སྨྲ་བ་ངས་ཀྱང་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་དེ་འདྲ་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་ཤེས་རིག་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་འཆད། ལྷས་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་གཞུང་དུ་དངོས་སུ་བཤད་པ་འདི་དག་ལ་འཆད་ཚུལ་འདི་ལྟར་མཛད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐར་འཆད་པ་ལྷ་ཤཱཀ་གི་ལུགས་སུ་འདོད་པ་ནི། གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་འཆད་པར་བྱེད་པའོ།།
གཞན་ཡང༌། འབྲས་རྟོག་འདིར་གཞུང་དང་ལྷའི་འགྲེལ་པས་དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་གྱི་དོན་
ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་གཏད་པ་དང་དོན་ཇི་ལྟ་བར་སྣང་བ་གཞུང་གཙུགས་ནས་བཀག་བཞིན་དུ་ཡང་དེ་དག་དོན་སྨྲ་བའི་ལུགས་སུ་འོང་བའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། འབྲས་རྟོག་འདིའི་གཞུང་རྩ་བ་དང་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་བཤད་ཐམས་ཅད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་ཅེས་པ་དང༌། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ལ་ཞེས་པའི་ཚིག་གང་སྨོས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་སྒྲ་དང་བཅས་པ་འབའ་ཞིག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྨོས་ལ། མདོ་སྡེ་པའི་གཞུང་གི་སྐབས་གཞན་གང་དུ་ཡང་རྩ་འགྲེལ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲ་མི་སྨོས་པའི་དོན་གང་ཡིན་པ་སྨྲོས་ཤིག །འདིར་དེ་ལྟར་ཡང་སྒྲ་རེ་རེ་ཞིང་སྨོས་པས་ཀྱང༌། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་འབྲས་བུ་ནི་རང་རིག་པར་འཐད་ཅེས། རེ་ཤིག་འབྲས་བུ་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཡོད་པ་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་དུ་མཛད་པའམ། མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འདོད་པའི་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ་ཡང་ཞེས་འཆད་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་སྒྲ་སྨོས་པ་གདོན་མི་ཟ་ལ། སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་ཡིན་པ་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་ཡིན་པར་བྱས་ཀྱང་སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་དུ་བྱེད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ལྷ་ཤཱཀ་གི་བཞེད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་

376 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གསལ་བར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་འགྲེལ་པའི་ལུགས་ལ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་འབྲས་རྟོག་
འདི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཏུ་འཆད་པའི་གནས་མེད་དེ། འདི་ལྟར་འབྲས་བུ་ལ་དོགས་པ་གཅོད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་དབང་ཤེས་ལ་དོན་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་དུ་དོན་གྱི་དབང་གིས་གནང་བ་བཀག་ནས་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གནང་བར་ཡང་ཡང་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན། འདིར་འགའ་ཞིག་ནི་འགའ་ཞིག་གི །བག་ཆགས་སད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ། །དེ་ཕྱིར་བློ་ནི་རྣམ་ངེས་ཀྱི། །ཕྱི་རོལ་དོན་ལྟོས་མ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་བྱ་བ་ཡང་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་
ཡང་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ།།
ཚད་འབྲས་ཡུལ་ཐ་དད་པ་སྤང་བའི་སྐབས་སུ་ཡང༌། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་
ཤེས་པས་དོན་རིག་པར་ཞེན་པའི་ཡུལ་དེ་རང་བཞིན་སེམས་པའི་ཤེས་པས་དཔྱད་པ་ན་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་པར་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞལ་བྱ་ལ་དཔྱད་པའི་སྐབས་སུ། དབང་མངོན་གྱི་གཞལ་བྱ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྨྲ་བ་ལ་སྐྱོན་ཡོད་ཅིང་རང་ལུགས་ལ་མེད་པར་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་དོན་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའི་ལུགས་སུ་འགྱུར་བའི་གོ་སྐབས་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། འདི་ནི་གོ་བདེ་བར་དོན་བསྡུས་པ་སྟེ། དོན་དེ་དག་ཇི་ལྟར་བཤད་ཚུལ་ནི་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་ཚིག་དོན་བཤད་པས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཛྙ་ན་ཤྲིས་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཙམ་མ་གཏོགས། ཚད་མ་མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་བཤད་སུའི་ལུགས་ལའང་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་སུ་བྱེད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ་ཞེས་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སློབ་མའི་ཚོགས་ཀྱི་དབུས་སུ་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་འདོམས་པར་མཛད་པ་ནི་ཇི་ཙམ་བརྟགས་ཀྱང་རྣམ་པ་གཞན་དུ་བྱ་བར་མི་ནུས་པའི་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་བླ་ན་མེད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ།།ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་གྱི་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་མཚམས་སྦྱར་ལ།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༥ ཕྲེང་། ༢

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 377

གང་གི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འབའ་ཞིག་གཞལ་བྱར་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་ནི།1

ཞེས་འབྱུང་བ་ལ། འབའ་
ཞིག་ཅེས་པའི་དོན་དང་ཐ་སྙད་གང་ཡང་འགྲེལ་བཤད་ན་མེད་ལ། རང་འགྲེལ་རྐྱང་པའི་འགྱུར་རྙིང་ནི། དབང་ཕྱུག་སྡེའི་འཆན་བུ་དཀྱུས་སུ་ཤོར་བའི་རྒྱ་དཔེ་མ་དག་པ་ལས་བསྒྱུར་བར་སྔ་མ་དག་ལ་གྲགས་པ་ལྟར་གྱི་སྐྱོན་མང་དུ་ཡོད་པར་མངོན་པས་འགྲེལ་བཤད་དང་བསྟུན་ནས་ལེགས་པར་དཔྱད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་རྩ་བའི་དོན་བཤད་དགོས་སོ་ཞེས་ཀྱང་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གསུང་ཞིང༌། ཆོས་གྲགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་འཁྲུལ་མེད་ཀྱི་ཚད་མར་བྱའོ་ཞེས་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་གསུང་ངོ༌།།
བཞི་པ་གཞུང་རྩ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་ནི། ཐོག་མར་རྣམ་ངེས་ཀྱི་འབྲས་རྟོག་
གསུམ་པའི་འགྲེལ་པ་འཐད་ལྡན་གྱི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་གཞལ་བྱ་ལ་དགོས་སུ་དཔྱོད་པ་རེ་ཤིག་བཞག་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། དོན་གྱི་དབང་ཤེས་ལ་རང་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་དོགས་པ་དང་པོར་བཅད་དེ། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་འབྲས་བུར་འཐད་དོ་ཞེས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་འབྲས་བུ་ལ་དཔྱད་ཅིང༌། དེའི་ཚེ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་ལ་རང་རིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་སྔར་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་འགྱུར་རོ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་བཅད་ནས་གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་བསྟན་པ་ན། དེ་ལྟར་ན་ཚད་མས་སྔོ་སོགས་གཞལ་ཅིང་འབྲས་བུ་ལ་རང་རིག་པས་ཚད་འབྲས་ཡུལ་སོ་སོར་འགྱུར་རོ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ལ་ཚད་མས་གང་གཞལ་བའི་དོན་དེ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་སྔོ་སོགས་དོན་དུ་ཞེན་ཀྱང་རང་བཞིན་སེམས་པའི་བློས་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པས་སྐྱོན་མེད་པའི་ལན་འདེབས་ཅིང༌། དོགས་པ་གསུམ་པ་དེ་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ཚད་མས་སྔོ་སོགས་གཞལ་བའི་ཚེ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་རིག་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུར་གྲུབ་པ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་གཞལ་བྱ་ལ་དགོས་སུ་དཔྱད་ནས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཡོད་པ་མི་འཐད་པར་སྟོན་པར་མཛད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༢ ཕྲེང་། ༦

378 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པས། དོགས་པ་གཅོད་པའི་གཞུང་གི་གོ་རིམ་ནི་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
དེ་ལ་དང་པོར་འབྲས་བུ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། འཛིན་
ཆར་སྣང་བའི་བདེ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་རང་རིག་གི་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་དབང་གིས། མྱོང་ཚུལ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་རིག་པ་རྣམ་པར་འཇོག་གི །དོན་ཇི་ལྟར་གནས་པའི་དབང་གིས་མི་འཇོག་པ་དེས་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་ཤེས་པ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་རང་རིག་པ་ཁོ་ན་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་སྔར་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་ཀྱང་རུང་མེད་ཀྱང་རུང་ཁྱོད་ཕྱི་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་ཡང༌། རང་རིག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན།།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་རང་རིག་པས་མྱོང་ཚུལ་ལས་མ་འདས་པར་དོན་གྲུབ་པ་སྟེ་རྟོགས་པར་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རང་རིག་པ་དེ་ཉིད་འབྲས་བུར་རིགས་སོ།1

།

སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་ཚད་མ་དེའི་གཞལ་བྱར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞན་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་རིག་པ་ཉིད་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་འབྲས་བུར་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ། ཁྱོད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྔོ་སོགས་ཡོད་ཀྱང༌། དེས་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་ལས་མ་འདས་པར་རྣམ་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོའ་ིཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གལ་ཏེ་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་གཏད་པའི་དབང་གིས་དོན་རྣམ་པར་འཇོག་པར་འགྱུར་ན། དེའི་ཚེ་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དུས་གཅིག་ལྟས་པ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་དུ་སྨྲས་པ་སྐྱེས་བུ་གཅིག་པོ་དེའི་གཟུགས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གཅིག་ཉིད་དུ་གནས་པ་ཡིན་གྱི་མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་དུ་གནས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་གནས་པའི་གཉེན་དང་དགྲའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་རིམ་བཞིན་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་བ་ན། རྒྱུ་མཚན་ཅི་ལྟར་ན་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་བདེ་སྡུག་དེ་རྣམས་གཟུང་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་སྐྱེས་བུའི་གཟུགས་གཅིག་ཐུན་མོང་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ལ་སྣང་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་དུ་མའི་རང་བཞིན་འཛིན་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༡༡༡༥ ཕྲེང་། ༢

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 379

ཉིད་དུ་སོ་སོར་ངེས། སྣང་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་འདི་ལྟར། ངས་ནི་བདེ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཅད་དོ་ཞེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ངེས་ལ། དགྲ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ནི་དེ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྣང་ཚུལ་འགལ་བའི་མིག་ཤེས་དེ་དག་གིས་ནི་བདེ་བའི་རྒྱུའམ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུའི་ཡུལ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་འཆར་ཚུལ་གྱི་རྣམ་
གྲངས་མི་འདྲ་བ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་གཟུང་བའི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་གྱི་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་དེ་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་སྔོན་གོམས་པའི་བག་ཆགས་སད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་དེས་ན་དོན་གྱིས་རང་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་གཏད་པའི་དབང་གིས་ཡུལ་ངེས་པར་ག་ལ་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་གཏད་པའི་དབང་གིས་ཡུལ་རྣམ་པར་འཇོག་ན་ནི་དེའི་ཚེ་ཡུལ་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེའི་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་གཉིས་སུ་མེད་པར་རིགས་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱང་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གང་རུང་གི་རང་བཞིན་གཅིག་ཁོ་ན་འཛིན་པར་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་ལྟ་བའི་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་རིགས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ།།
དབང་ཤེས་དེ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པར་ཁས་བླངས་ནས་དེ་ལ་གཟུང་ཡུལ་གྱིས་རང་ཇི་
ལྟ་བའི་རྣམ་པ་མ་གཏད་པར་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་པར་འབད་ནས་སྒྲུབ་པའི་མདོ་སྡེ་པ་དེ་འདྲ་གང་ན་བཞུགས་པ། འདི་དག་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ཁྱེད་ཀྱིས་སྟོན་ཞིག །ཐལ་བ་དེས་བཟློག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་འཕངས་པའི་དོན་མདོར་བསྡུས་པ་ནི། དེ་ལྟ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོའ་བར་ཡིན་ལ། འགྲེལ་པས་ཟློས་པ་འཕངས་ ིཔའི་དོན་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་འདི་ཉིད་གཞུང་གིས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་ནི། རྣམ་པ་ནི། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་འཆར་ཚུལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་ཏེ། དེ་དག་གི་ཚིག་དོན་ཤེས་སླའོ།།

380 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གཞུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་པོ་དེས་རིམ་བཞིན་ཐལ་བ་དང་དེས་འཕངས་པའི་ཟློག་པ་སྒྲུབ་བྱེད་
བསྟན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོངས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དགྲ་གཉེན་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་སྣང་བའི་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་རང་ཇི་ལྟར་གནས་པའི་རང་བཞིན་ནི་རང་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སྐྱེས་པ། གོམས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཡང་དོན་ཇི་ལྟ་བར་ངེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་ནས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པར་འདོད་པའི་སངས་རྒྱས་པ་སུ་ཡང་མེད་པས། རང་སྡེ་གང་གི་ངོར་ཡང་སྒྲུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཞེས་པ་ནི་འདིར་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུར་བཤད་ཅིང༌། དེ་ཡང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་འགྲེལ་པ་འདི་ཉིད་དུ་མྱུར་བར་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རང་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུར་འཆད་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་དབང་ཤེས་འཁོར་བཅས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ཡིན་པས་ལུགས་འདི་མདོ་སྡེ་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འཕོངས་པའི་འབྲས་རྟགས་སོ། །རང་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་འོན་ཀྱང༌། དབང་ཤེས་དེ་དག་གིས་མཐོང་བ་དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་བལྟ་བར་བྱ་བའི་ཡུལ་རུང་བ་དེར་སྐྱེས་བུ་དེའི་གཟུགས་ཀྱི་སྣང་བ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ནི་དབང་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་སྟེང་ན་ཡོད་པ་སྔོན་གོམས་པའི་བག་ཆགས་སད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་གྱི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྣམ་པ་འཆར་ཚུལ་རིགས་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་དོན་དེ་ལ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དགྲ་གཉེན་གང་གིས་མཐུན་པར་འཛིན་པ་དང་མི་
མཐུན་པར་འཛིན་པ་སྔར་ལན་མང་དུ་གོམས་པ་ཅི་འདྲ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་གོམས་པ་དེ་འདྲ་བ་དང་མཐུན་པར་བག་ཆགས་སད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི། རང་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་1

ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་དེ་དེ་ལྟ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་ནི་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༠ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༢༢ བ ༧ རྒྱུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 381

གཉེན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་དགྲའི་མིག་ཤེས་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་སྣང་བ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་དུ་གཟུང་བ་ཡུལ་ཡང་གྲུབ་པར་ངེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་དགོས་ན་ཡང༌། ཡུལ་གཅིག་པོ་དེ་སྣང་ཚུལ་གཅིག་པོ་དེ་ལྟར་དུ་དངོས་པོ་ལ་ཡོད་པར་ནི་ངེས་པ་ནི་མེད་དེ། བདེ་བ་སིམ་པ་དང་བདེ་བ་མ་ཡིན་པ་གདུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཤེས་པའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་རིགས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡུལ་དེ་ལ་ཡང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བདེ་བའི་རྒྱུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྨྲ་བ་ཁྱེད་ལ་ཡང་དོན་ཇི་ལྟར་གནས་པའི་དབང་གིས་དབང་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་འཇོག་པ་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་གནོད་ཅིང༌། ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་ཤར་བ་རང་རིག་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ན་དོན་རྣམ་པར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རང་རིག་པའི་རང་བཞིན་ཁོ་ན་འབྲས་བུར་རིགས་སོ།།
ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་ལ་འདི་སྙམ་དུ། འདོད་མི་འདོད་དུ་སྣང་བ་རྟོག་པ་ཡིན་གྱི་དབང་
ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དོགས་པ་བསུས་ནས་ལན་འདེབས་པ། འདོད་པའམ་མི་འདོད་པར་སྣང་བའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཞེས་སོགས་ཏེ། སུན་ཕྱུང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་བར་གོ་སླ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཞེས་པ་ནས། སྐྱོན་མེད་དོའ་བར་གྱིས། ཕ་རོལ་པོ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་ ིཔར་འདོད་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དོན་ཇི་ལྟར་གནས་པ་རྣམ་པར་འཇོག་པ་འགོག་པ་ཡིན་པས་དེ་འདྲའི་དབང་ཤེས་དཔེར་བྱའི་ཕ་རོལ་པོས་ཀྱང་ལོག་ཤེས་སུ་གྲུབ་པ་དཔེར་བྱས་པ་དོན་མེད་པར་གསུངས་པ་འདིས་ཀྱང་ལུགས་འདི་མདོ་སྡེ་པ་ལ་འཆད་པ་དངོས་སུ་བཀག་སྟེ། མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་ན་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བས་ཇི་ལྟར་རིག་པ་བཞིན་དུ་དོན་དེ་དངོས་ལ་རྣམ་པར་འཇོག་ནུས་པ་ཉིད་ཁས་ལེན་གྱི། མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྩ་བ་དགག་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་སེམས་ཡོད་སུ་ཡང་རང་དབང་དང་བཅས་བཞིན་དུ་སྨྲ་བར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རེ་ཤིག་སྔར་ཡིད་དུ་འོང་བར་སྣང་བ་ཡང་ཕྱིས་ཡིད་དུ་འོང་བར་མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པ་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་པ་སྣང་ཚུལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་འདི་ནི་སྣང་བ་པོ་གང་ཟག་སྔ་ཕྱི་རྒྱུད་གཅིག་གི་ཡུལ་ལ་ཡིན་ནོ།།

382 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གཞན་ལ་ཡང་ཞེས་པ་ནས། ངོ་བོ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་པའི་བར་ནི། དོན་གྱིས་དབང་ཤེས་ལ་
རང་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་འཇོག་ན་གང་ཟག་གཅིག་གི་དབང་ཤེས་འཁོར་དུ་བདེ་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ལྟར་དེ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་དབང་ཤེས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པར་མཚུངས་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་སྟེ་གོ་སླའོ། །དེ་དག་གིས་འབྲས་བུ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པའི་གཞུང་རྩ་བའི་ཚིག་དོན་བཤད་ཟིན་ནས། ད་ནི་དེ་དག་གི་མཐའ་གཅོད་པའི་ཡན་ལག་འགྲེལ་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཡང་དོན་སྨྲ་གཞན་དག་ནི། དཔེར་ན་སྔོན་པོ་དང་སྔོན་པོ་མ་ཡིན་པ་དག་འགལ་བའི་ཕྱིར། དོན་གཅིག་སྔོན་པོ་དང་སྔོན་པོ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀའི་རང་བཞིན་དུ་མི་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ཀྱི་ཁ་དོག་སྔོ་བསངས་ལྟ་བུ་དོན་གཅིག་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འདོད་མི་འདོད་དེ་དག་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ཀྱི་ཁ་དོག་སྔོ་བསངས་ལྟ་བུའི་དོན་གཅིག་ལ་
ཡང་དེའི་རྫས་སུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཆ་ཡང་ཡོད་དེའི་རྫས་སུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་ཆ་ཡང་ཡོད་པ་མི་འགལ་བས། དེ་ལ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དགྲ་གཉེན་མང་པོ་རྣམས་ཀྱི་མིག་གིས་དུས་གཅིག་ཏུ་ལྟས་པ་ན། གཉེན་ལ་གཟུགས་དེ་ཉིད་འདོད་པ་སྟེ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཆ་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་དང༌། ལ་སོགས་པ་དགྲ་ལ་གཟུགས་དེ་ཉིད་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་ཆ་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་མྱོང་བ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དོན་ཡང་རྣམ་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་དེ་ལྟར་མི་རིགས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྫས་ཉིད་སིམ་པར་མྱོང་བའི་བདེ་བའི་རྒྱུ་དང་སིམ་པ་མ་ཡིན་པར་མྱོང་བའི་སྡུག་བསྔལ་བའི་རྒྱུར་སྣང་ནས་རིག་གི །ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་སྣང་བ་དེ་དག་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་སྟེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་རྫས་སུ་རྟོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།
དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གཉེན་གྱི་མིག་ཤེས་དེ་ལ་ཡང་གཟུགས་དེ་ཉིད་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་
རང་བཞིན་དུ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྣང་བ་དང༌། དགྲའི་མིག་ཤེས་དེ་ལ་ཡང་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་བསྐྱེད་

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 383

པའི་རང་བཞིན་དུ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྣང་བར་ནང་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཉིད་དུ་མཐོང་ངོ༌། །དེ་ལྟར་གཟུགས་གཅིག་པོ་དེ་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་སྣང་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་སོ་སོར་སྣང་བའི་བདག་ཉིད་འདི་འཇོག་པར་བྱེད་པ་གཞན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པར་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེའི་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་སུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཆ་དང་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་ཆ་ཡོད་ན། གཟུགས་དེས་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཆ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གཏད་པའི་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་ཆ་དེའི་རྣམ་པ་ཡང་གཏད་དགོས་ཤིང༌། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་ཆ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གཏད་པའི་ཚེ་དེ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཆ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡང་གཏད་དགོས་པས། དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་གང་རུང་རེ་རེ་ཡང་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཅན་དུ་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལ་མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གལ་ཏེ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ནང་དུ་སིམ་
པ་དང་གདུང་བར་མྱོང་བའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་གྱུར་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱིས་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་གཏོགས་པའི་རང་བཞིན་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱིས་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བར་འཇོག་པ་འདི་ལ་ཚད་མ་ནི་ནང་དུ་སིམ་གདུང་གི་རྣམ་པར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་སྔོ་སོགས་རང་གི་ཉེར་ལེན་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་བདེ་བའི་རྒྱུ་ཡིད་དུ་འོང་བར་སྐྱེས་པའམ་སྡུག་བསྔལ་བའི་རྒྱུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ལས་ནང་དུ་རྣམ་པར་ཆད་པ་ཉིད་དུ་སྣང་བ་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་འཛིན་པ་པོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་གང་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱེད་པའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཞི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་པའི་མཐར་གཏུགས་པར་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྫས་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བདེ་བ་སྟེ་འདོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་སྟེ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པར་མཐོང་ངོ༌། །འདི་ཡང་རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་ལེའུའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་ཉིད་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

384 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེས་ན་ཇི་ལྟར་སློབ་དཔོན་གྱིས་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་གཟུང་དོན་ཕྱི་
རོལ་གྱིས་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་དགོངས་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་ཀྱང་ཞེས་སོགས་གཞུང་སྔ་མ་དེ་དག་བཤད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང༌། ཅི་ལྟར་སིམ་གདུང་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་ནང་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་བཞིན་དུ། འདོད་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འདོད་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་སྣང་བ་ནི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཤེས་པའི་རྫས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་གྱི། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གྱི་རྫས་སུ་གཏོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་1

ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་འཆད་པ་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་
པ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་དག་གིས་ནི་འགྲེལ་པ་འདི་དག་མ་ཀླགས་པ་དང་མཚུངས་པ་འགྱུར་མོད། ཤེས་རབ་ཀྱི་གྲོགས་ཀྱིས་རིང་ནས་བོར་བ་དག་གི་སྤྱི་རྟོལ་སྨྲ་བ་ལ་མི་སྲིད་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཞེས་བཤད་པའི་སྐབས་འདིར་འདོད་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལ་སྲེད་པ་ཉིད་འདོད་པར་བཞེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་འདོད་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། འདིར་དབང་པོའ་ཤེས་པར་གཏོགས་པའི་ ིའདོད་པ་ལ་སོགས་པས་གཟུང་དོན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱིས་བྱས་པ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་སེམས་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅི་ལྟར་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་ཉིད་ཀྱི་བདེ་བ་དང་མི་བདེ་བ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་མ་ཐག་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་སྐབས་འདིར་སིམ་པར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཡང་དབང་པོའ་རྣམ་པར་ཤེས་པར་གཏོགས་པའི་བདེ་བར་འགྱུར་ ིབ་ཉིད་ཡིན་གྱི་ཡུལ་ལ་མངོན་པར་འདོད་པའི་སྲེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།
སྐབས་འདི་དག་ཏུ་ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོ་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྲོ་ལུང་པས་ཆོས་མཆོག་
གི་བཞེད་པ་བཀོད་ནས་འགོག་པར་བྱེད་པ་ན་འདི་ལྟར་སྨྲ་སྟེ། འདི་ལ་ཊཱིཀ་ལས་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་ནི་རྣམ་རྟོག་ཡིན་པས་དབང་པོའ་བློ་དོན་ཇི་ལྟ་བའི་སྣང་བ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ ིམི་རུང་ངོ༌།།ཞེས་བྱ་བས་འགོག་པར་འདུས་སོ་ཞེས་སུན་འབྱིན་པ་ནི་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་ཉིད་རྣམ་རྟོག་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་དེའི་ཡུལ་དུའང་བྱ་བ་སྡུག་པ་དང་མི་སྡུག་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༢ བ ༣ མ་ཡིན་ཡིན་ནོ་ཞེས་

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 385

པ་ནི་དབང་པོའ་བློ་ཉིད་ཀྱི་གཟུང་བར་གྲུབ་པ་མྱོང་བ་ཉིད་ལ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ ིའགའ་ཡང་དབང་པོའ་ཡུལ་དུ་བརྟག་པར་མི་ནུས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཚུལ་དེ་ནི་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པ་ ིཆེན་པོ་སྟེ། འཐད་ལྡན་གྱི་སྐབས་གང་དུ་ཡང་དེ་འདྲ་བའི་ཚིག་དོན་གང་ཡང་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་པས་གཞན་འདོད་བརྗོད་པ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ལྟས་པའི་ཚེ་ཡུལ་གཟུགས་དེ་སྡུག་པ་དང་མི་སྡུག་པར་གནས་པ་དབང་པོའ་བློ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བར་གྲུབ་པས་མྱོང་བ་ཉིད་ལ་སྣང་བར་སྨྲ་བ་ནི། མྱོང་བ་ཇི་ལྟ་བ་ ིབཞིན་དོན་དམ་པར་འཇོག་གི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མྱོང་བ་རྣམ་པར་འཇོག་པ་མ་ཡིན་པར་གཞུང་དུ་དངོས་སུ་བཤད་པ་ལས་བཟློག་སྟེ་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་དང༌། དབང་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀ་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་དང་གཟུགས་གཅིག་པོ་དེ་སྡུག་མི་སྡུག་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་འགྲེལ་པ་མཛད་པས་ཁས་མ་བླངས་པ་འབའ་ཞིག་ཕྱོགས་སྔ་མར་བཀོད་ནས་ཐལ་བ་ལྟར་སྣང་འཕེན་པ་དག་ནི་རང་ཉིད་གཞན་ལུགས་འགོག་པ་ལ་དགའ་བ་ཙམ་ཞིག་གསལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། འདིར་ནི་ཚིག་མངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དགག་སྒྲུབ་མ་བྲིས་སོ།།གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་དེ་མི་མཐུན་པ་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་མེད་ཀྱང༌། བློ་ལ་སྣང་ཚུལ་དེ་
ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་མྱོང་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གི་སྣང་བ་ཐ་དད་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་གྱུར་པའི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ནི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་དང་འདྲ་བ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་བློའ་སྣང་བ་དེ་དོན་ཇི་ལྟ་བ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ན་ནི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་དུ་གཟུང་བའི་ ིརྣམ་པ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དེ་དག་གི་གནས་ཚུལ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་གྲུབ་པ་ཡིན་དགོས་པས། གལ་ཏེ་ཡུལ་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་མི་མཐུན་པ་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་ཡང་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པར་འགྱུར་ན་ནི། དབང་ཤེས་ལ་སྣང་ཚུལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སོགས་སུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་མྱོང་བ་ལ་རག་ལས་ཀྱི། ཡུལ་དངོས་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་གྲུབ་པའི་གནས་ཚུལ་1

ལྟོས་པ་ནི་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྔར་བཤད་
རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བའོ། །གལ་ཏེ་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ལ་སྐྱེས་བུ་གཅིག་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༤ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢༥ བ ༥ གནས་ཚུལ་ལ་ལྟོས་པ་

386 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

1

གི་གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་དུ་སྣང་བ་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་ལ་མི་ལྟོས་ན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་2

གི་
གཟུགས་དེ་ཡུལ་རུང་བ་ན་ཉེ་བར་མི་གནས་པའི་གཞིར་ཡང་མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་ལ་དེ་འདྲ་བའི་སྣང་བ་འཆར་བ་སྲིད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་སྐད་དུ་དེའི་ཚེ་གཟུགས་དེ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བས་བསྡུས་པའི་མིག་ཤེས་གཉིས་པོ་དེ་དང་དེའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་དེ་དག་ལ་རིམ་པ་བཞིན་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པར་སྣང་བ་ནི་ཤེས་པ་རང་གི་གཟུང་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུའི་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་འདྲ་བ་མ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། ཡུལ་རུང་བ་དེར་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྐྱེས་བུའི་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོའ་རྒྱུ་ཅན་དུ་ནི་འགྱུར་བ་ཁོ་ནའོ། །དེའི་ཕྱིར་སྐྱོན་ ིམེད་དོ། །རྒྱུའི་དངོས་པོ་གཅིག་ལས་ནི་གྲང་བ་དང་ཚ་བ་བཞིན་དུ་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་ཡང་དེ་ལྟར་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱུ་གཅིག་ལ་ནི་དེ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉིད་དུ་བྱས་པ་ལས་དངོས་སུ་བྱུང་བའི་འབྲས་བུ་རིགས་ཐ་དད་པ་འགལ་བ་ཡིན་གྱི། ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་རིགས་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་བྱེད་པ་ནི་འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཉེར་ལེན་ཤེས་པ་ནད་3

གི་
ནི། །ཡོད་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་ལས་སོགས་འབྱུང༌།4

།ཞེས་བཤད་དོ།།
འོ་ན་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སྐྱེས་པའི་བདེ་སྡུག་དེ་དག་སོ་སོའ་རང་ ིརང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཉེར་ལེན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་འདིས་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་རང་རང་གི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་དང་དེའི་རྫས་སུ་གྱུར་པ། སྔོན་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་རྣམས་སུ་གོམས་པའམ་ལས་སོགས་པ་ཚེ་འདིར་གོམས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུར་ཡོད་པ་ཅན་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །རང་རང་གི་ཉེར་ལེན་དེ་ལས་ཀྱང་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་སྐྱེ་བ་ནི་རང་གི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་གྱི་སྟེང་ན་ཡོད་པ་སྔོན་གོམས་པ་ལ་སོགས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་སད་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༤ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢༥ བ ༥ ཅིག་གི་
2 ཞོལ། ཤོག ༣༤ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༢༥ བ ༥ ཅིག་གི་
3 ཞོལ། ཤོག ༣༤ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༢༦ ན ༣ ནང་གི་ནི།།
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༩ ཕྲེང་། ༡༤

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 387

པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་པོ་དེའི་གཟུགས་ཡུལ་རུང་བ་དེ་ཉིད་ན་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཅན་གང་ཟག་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་དགྲ་གཉེན་སོ་སོའ་རྒྱུད་ལས་སྐྱེ་བ་ན། འབྲས་བུ་རིགས་མི་མཐུན་ ིཔ་བདེ་སྡུག་གཉིས་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་གཅིག་ལ་ལྟོས་པ་མི་འགལ་ལོ།།
དེ་ཡང་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཚོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་
གཅིག་གི་གཟུགས་ལྟ་བུ་ནི་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཡིན་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་མ་ཡིན་ལ། དབང་ཤེས་འཁོར་བཅས་ཀྱི་རང་རང་གི་གཟུང་ཡུལ་ནི་རང་རང་དང་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་མ་ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་པའི་འཆད་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་དག་ཀྱང་མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་ཡིན་ན། གལ་ཏེ་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག །རྐྱེན་ལས་ངེས་པར་མི་སྨྲ་ནའོ།1

།ཞེས་པ་ཡང་རྣམ་རིག་པའི་གཞུང་
དུ་ཅིའི་ཕྱིར་སྨྲ། གྲུབ་པའི་མཐའ་སོ་སོའ་བརྡ་རགས་པ་ཙམ་ཡང་མ་ཆགས་པ་གསལ་བར་མ་བྱེད་ ིཅིག །དེ་ལྟར་བཤད་ཟིན་པའི་སྐབས་དེ་དག་ཕལ་ཆེ་བར་ཡུལ་སྔོ་སོགས་གཟུང་རྣམ་དང་ཡུལ་ཅན་བདེ་སོགས་ལ་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཐ་སྙད་མཛད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དབང་ཤེས་འཁོར་དུ་བདེ་སྡུག་སྐྱེ་བ་གོམས་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པའི་དཔེ་སྟོན་པ་འདི་ལྟར་ཞེས་པ་ནས། འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་བར་ཏེ་གོ་སླའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནས། དོན་རྣམ་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་བར་ནི་མཇུག་བསྡུ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་དག་གི་ཤེས་སླའོ།།
དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཀྱང་ཞེས་པ་ནས་འདི་ཡར་བཅད་དུ་བཤད་པའི་རིགས་པ་དེ་དག་
གིས་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་འགོག་པ་ཡིན་སྙམ་པ་ལ། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་གྱུར་པའི་སྔོ་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པ་ལ་དངོས་སུ་གཙོ་བོར་གནོད་པ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆེད་དུ་གཙོ་བོར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་རེ་ཤིག་གནོད་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་བཞག་ནས། ཁྱོད་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་ན་ཡང༌། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་འབྲས་བུར་མི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༡ ཕྲེང་། ༡

388 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འཐད་ཀྱི་རང་རིག་པ་འབྲས་བུར་རིགས་སོ་ཞེས། ཐོག་མར་འབྲས་བུ་ལ་གཙོ་བོར་དཔྱད་པ་མཛད་པའི་ཆེད་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་རིགས་པ་དེ་དག་སློབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་ཀྱང་ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་དོན་རྟོགས་པ་ནི་རང་རིག་པ་ཁོ་ནའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ཡར་བཅད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་འཐད་པ་སྟེ་རིག་པ་འདིས་གཞལ་བྱའི་ལྡོག་པ་ལ་གཙོ་བོར་དཔྱད་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཡོད་པ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ཏེ། བཟློག་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཡོད་དམ་མེད་ཀྱང་རུང༌། ཐོག་མར་རེ་ཤིག་དེ་ཉིད་དགོས་སུ་དཔྱོད་པ་བཞག་ནས། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་ན་ཡང་རང་རིག་པ་ཉིད་འབྲས་བུར་རིགས་ཀྱི་ཕྱི་དོན་རིག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྲས་བུ་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ཏེ་དཔྱད་པའི་ཕྱིར་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་རིགས་པ་འདི་དག་ནི། རྣམ་རིག་པའི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟར་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས་འབྲས་རྟོག་གི་སྐབས་འདིར་ད་ལྟ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དངོས་
སུ་བསྟན་དུ་མི་རུང་བའི་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་དགོས་པའི་དབང་གིས་རེ་ཤིག་གཞན་ངོར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌། རྣམ་རིག་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་རང་རིག་དང་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཏེ། འབྲས་རྟོག་རིམ་པ་གསུམ་གསུངས་པ་འདི་ལྟར། རང་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བའི་ཚུར་མཐོང་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་རྟོག་གི་ཚུལ་ལ། དོན་དུ་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་ནི་གཞལ་བྱ་དེ་ཉིད་གསལ་བར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཚད་མ། གཟུང་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་རིག་པའི་ཚད་མ་ནི་འབྲས་བུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ནི་འབྲས་རྟོག་དང་པོའ་གཞུང་གིས་བསྟན་པའི་ཚད་འབྲས་ཏེ་མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་སོ།། ིའདི་ལ་ཡང་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་ལྡོག་པ་གཞལ་བྱར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་
ལ་ཡང་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་ལྡོག་པ་ལ་ཚུར་མཐོང་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ ིགཅོད་ན་དེའི་ལུགས་ལ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དུ་མ་ཞིག་འབད་ནས་

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 389

སྨྲས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་བུ་ལ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་ལ་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པར་རིག་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་འབྲས་རྟོག་དང་པོར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འཇོག་པ་མི་འཐད་དེ། ཕྱི་རོལ་དོན་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྨྲས་ནས། མདོ་སྡེ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱར་སྨྲ་བ་དང༌། རྣམ་རིག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱར་སྨྲ་བ་ནི་འགལ་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་དེ་དང་དེའི་ལུགས་ལ་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྨྲ་བ་ལ་ནི་རང་རིག་དང་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འབྲས་རྟོག་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱ། དེ་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ནི་ཚད་མ། བདག་ཉིད་རིག་པའི་ཚད་མ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་གཞུང་གིས་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་སྟེ། ཚད་འབྲས་འཇོག་ཚུལ་འདི་ཙམ་ཞིག་མདོ་སྡེ་པ་ཡང་ཁས་ལེན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་སྐབས་དེར་གཞལ་བྱ་བཞག་པའི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་དཔྱོད་པ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ལས་སྐྱེས་པ་འདྲ་བ་ཡིན་པ་བཀག་ཅིང་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་རྣམ་པར་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་ཁྱད་པར་འདི་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དབང་ཤེས་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་གྱིས་རང་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་འཇོག་པ་རྒྱས་པར་བཀག་ནས་བག་ཆགས་སད་པའི་དབང་གིས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་གཞུང་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་པ་སྔར་བཤད་པ་སྟར་ཡིན་པས། འདི་དག་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་འཆད་དུ་རུང་ན་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་ཡང་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་འཆད་དུ་མི་རུང་བ་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་སྨྲོས་ཤིག།
གལ་ཏེ་དེར་ནི་དོན་རིག་གང་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་
རིག་པ་དངོས་སུ་བཀག་པའི་ཕྱིར་མི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། གསུམ་པ་འདིར་ཡང་ཕྱི་དོན་རིག་པ་

390 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འབྲས་བུ་ཡིན་པ་བཀག་ནས་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་ཡང་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་གཞུང་བཙུགས་ནས་བསྒྲུབས་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད། གལ་ཏེ་གཉིས་པ་1

དེར་ནི། རྡུལ་
ཕྲན་དེ་དག་གང་གིས་ན།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་གྱི་ལྡོག་པ་ནས་བཀག་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།
བདེན་ཏེ་དེ་འདྲ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་པའི་གསུམ་པའི་གཞུང་དེས་ཀྱང་ཕྱི་དོན་གྱི་ལྡོག་པ་ནས་དངོས་སུ་ཇི་ལྟར་མ་བཀག་པ་སྨྲོས་ཤིག།
གལ་ཏེ་གསུམ་པར། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌།3

།ཞེས་པ་དང༌། དེ་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གཞལ་
བྱ་ལའང༌།4

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་པར་ཁས་བླངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།
འོ་ན་གཉིས་པར་ཡང༌། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་མྱོང་འགྱུར་ན། །ཉེས་པ་ཅི་ཡོད།5

ཅེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ།
ཅི་ཡང་མེད། ཅེས་སྨྲས་པས་ཀྱང་ཚུལ་དེ་ཁས་བླངས་པ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ། རང་རིག་ཡིན་ཡང་དོན་རིག་འདོད།6

།ཅེས་སོགས་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་གྱུར་ཀྱང༌། །སྔོ་སོགས་
མྱོང་བར་སྣང་བ་ཡིན།7

།ཞེས་སོགས་ཀྱང་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་སྦྱར་དུ་རུང་མི་རུང་རྣམ་པ་
ཀུན་ཏུ་མཚུངས་པ་སོགས་ཞིབ་པར་སྔར་བཤད་རྣམས་ཀྱིས་མཚོན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ།།
དཀྱུས་མ་ཉིད་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཡང་ཞེས་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་
གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སྔར་བརྗོད་པ་དེ་ལས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡིན་གྱི། ཕྱི་དོན་རང་ལུགས་ལ་ཁས་བླངས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་པ་སྟོན་པའི་ཚིག་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་ 1 ཞོལ། ཤོག ༣༧ ན ༢ གལ་ཏེ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་ནི།།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༤ ཕྲེང་། ༡༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༢
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༡༩
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༥ ཕྲེང་། ༣
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༧ ཕྲེང་། ༧ 7 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༥ ཕྲེང་། ༡༠

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 391

བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་ལ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལས་གཞན་རང་རིག་པའི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འབྲས་བུར་རྣམ་པར་བཞག་པ་གཉིས་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། དོན་དུ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ནི་གཞལ་བྱ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ནི་ཚད་མ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་ཡུལ་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་རིག་པ་སྟེ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།།
འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་གཞུང་གིས་བསྟན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་
འདི་ཡིན་ལ། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་ཡང་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་ལྡོག་པ་གཞལ་བྱར་མི་འཇོག་པར་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བའི་ཡུལ་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་འཇོག་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང༌། ཡུལ་དེ་ཉིད་རང་གང་ལ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་ནི་སེམས་ཙམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཕྱི་དོན་རིག་པ་འབྲས་བུར་མི་འཐད་པར་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་འབྲས་བུར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཐོག་མར་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་འབྲས་བུ་འདི་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ལ། རིགས་པ་དེ་དག་གིས་གཙོ་བོར་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་དངོས་སུ་བསྒྲུབས་ནས་འབྲས་བུ་ལ་དཔྱད་ཀྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་བཟློག་པ་མ་ཡིན་ཀྱང༌། རིགས་པ་དེ་དག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཡོད་པ་ཡང་དོན་གྱིས་ཁེགས་པར། དེ་དང་འདྲ་འམ་གཞན་འདྲའང་རུང། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཀྱིས་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐོག་མར་འབྲས་བུ་ལ་དཔྱད་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
༈ ད་ནི་དེ་ལྟར་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ་ཡང་འཛིན་
རྣམ་ཚད་མར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་དོགས་པ་བསལ་བར་བཞེད་ནས་ཐོག་མར་དོགས་པ་བཀོད་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་སོ། །དེ་ལ་ལན་བཤད་པ། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་རིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་དོན་སྔོ་སོགས་རྟོགས་པ་འདིའི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ་ཚད་མ་ནི་ཚད་མ་འདིའི་ཡུལ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་སྟེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟ་བུ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་

392 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཡུལ་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་འགྲེལ་པ་འདིའི་ལུགས་ཡིན་པར་འདོད་པ་བཀག་གོ །འཛིན་པའི་རྣམ་པ། ཞེས་སོགས་ནི། སྔར་འཛིན་རྣམ་གྱིས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་མྱོང་བ་བཞིན་ཡུལ་འཇོག་པར་ཁས་བླངས་པས། དེ་ལྟ་ན་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་འདོད་རིགས་སོ་ཞེས་པའི་དོགས་པ་བཀོད་པའོ། །དེའི་ལན་ནི། བདེན་ཏེ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་དེ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་འཛིན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་མྱོང་བྱར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་འཇོག་ན་ནི་དེའི་འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་འགྱུར་རོ།།
ཡང་གང་གི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་ཡུལ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་
དོན་དུ་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་སྟེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འཇོག་གི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྔོན་པོའི་ིརྣམ་པ་ཚད་མར་བསྟན་པ་འདིས་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་སྔོན་པོ་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་འགྲེལ་པ་འདིའི་ལུགས་ ིསུ་འདོད་པ་བཀག་གོ །དོན་འདི་ཉིད་བཤད་པའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་པ་ནི། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་འདོད་མི་འདོད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས་མ་འདས་པར་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་འདི་ལ་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞུང་འདིས་ནི་དོན་འདི་སྐད་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་ལ་ཡིད་དུ་འོང་
བའི་སྔོན་པོའ་རྣམ་པ་སྣང་ན་ནི་དེའི་ཚེ་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མྱོང་བ་དབང་ཤེས་འདི་ཡིད་དུ་ ིའོང་བའི་སྔོན་པོའ་ཡུལ་ཅན་དུ་བཏགས་ཤིང་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་ ིབ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །དེའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ནི་ཚད་མ་ལ་དོགས་པ་བསལ་བའམ་དོན་བསྡུ་བ་སྟེ་ཤེས་སླའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཚད་འབྲས་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་ཐལ་བའི་དོགས་པ་བསལ་བར་བཞེད་ནས། ཐོག་མར་འདོད་པ་བཀོད་པ་ནི། གལ་ཏེ་འོ་ན་ཕྱི་རོལ་དུ་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་ལ་རང་རིག་པ་ཉིད་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་འོ་ན་ཇི་ལྟར་གཟུང་རྣམ་ཚད་མས་རྣམ་པར་བཞག་པར་བྱ་བ་དོན་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཅེ་ན། ལན་བཤད་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་ཡང་དབང་ཤེས་དེས་དྲངས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་སྟེ་རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཞེན་པ་ལས་དབང་

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 393

ཤེས་འདི་ནི་དོན་རིག་པ་ཡིན་པར་ངེས་ཀྱི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་ཡིན་པར་མ་ངེས་པས་དེའི་ཕྱིར་འདི་ལ་དོན་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ལྟའོ།།
དེ་ཡང་ཚུར་མཐོང་དབང་པོའ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་རྣམས་ནི་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ ིཁོ་ན་ཡིན་གྱི་རང་གི་གཞལ་བྱ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་དངོས་ཤགས་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཚད་མར་སོང་བ་མི་སྲིད་པས། དེ་དག་གིས་གཞལ་བྱ་གང་རྟོགས་པར་འཇོག་པ་ནི་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་ཡུལ་གང་1

རྟོགས་པར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་དང་མཐུན་པར་རྣམ་པར་བཞག་
དགོས་ཤིང༌། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པ་དང་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་གང་ཡིན་ཀྱང་།2

ཚད་མ་དེས་གང་
གཞལ་བའི་དོན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་དོན་དེ་ཉིད་ཚད་མ་དེས་ཀྱང་རྟོགས་པར་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིར་ཡང་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཚད་མས་གཞལ་བྱ་གང་རིག་པ་ནི་རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ལྷག་པར་ཞེན་པ་དེ་ལྟར་འབྲས་བུར་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་དབང་ཤེས་དེ་རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་དང་འབྲེལ་བར་ཡང་ཞེན་པ་ཡིན་གྱི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་རིག་པར་མ་ངེས་པ་དེའི་ཕྱིར་དོན་རིག་པ་ཉིད་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ།།
སྐབས་འདི་དག་ཏུ་དོན་རིག་ཅེས་པ་ནི་སྔོ་སོགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་རིག་པ་ཙམ་ལ་ཟེར་བ་
ཡིན་གྱི། དོན་ཞེས་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་གཟུང་བར་མི་བྱ་སྟེ། རྒྱལ་དབང་བློས། དོན་གྱི་སྒྲ་འདི་ཡང་གཞལ་བྱ་རྗོད་པར་བྱེད་པའོ་3

ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཚད་
མས་གང་རིག་པའི་གཞལ་བྱ་སྔོན་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་འཇལ་བ་ལ་ཚད་མ་གཟུང་རྣམ་ཡིན་པར་རིགས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ཡིན་པར་མི་འཐད་པ་འོ་ན་ད་ནི་ཇི་ལྟར་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ་ཡིན་པ་མི་འཐད་དོ།།
གལ་ཏེ་དེ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་ཚད་མས་སྔོན་པོ་བཅད་ནས་འབྲས་བུ་ལ་རང་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༩ ན ༤ ཡུལ་ཡང་རྟོགས་པར་
2 ཞོལ། ཤོག ༣༩ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༢༩ བ ༣ ཡིན་ཡང་།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༨༠ ཕྲེང་། ༢༡

394 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རིག་པའི་ཕྱིར། སྟ་རེས་གཅོད་པའི་བྱ་བ་ཤ་ལ་ཞུགས་ནས་འབྲས་བུ་ལ་དེ་འཆད་པ་ལྟར་ཚད་འབྲས་ཡུལ་སོ་སོར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ལན་བཤད་པ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཚད་མས་གཞལ་བའི་སྔོན་པོ་དེའི་དོན་གནས་པ་སྟེ་དོན་གྱི་གནས་ཚོད་སེམས་པའི་ཚེ་ཚད་མ་དེའི་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚོད་རྣམ་པར་བཞག་པ་གང་ཡིན་པ་ནི་རང་རིག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། དོན་སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་དུ་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་མྱོང་བའི་རང་བཞིན་ཏེ་ཤེས་པའི་རྫས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་ཅི་ལྟར་གཟུང་བའི་ཡུལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དཀར་པོ་དང་དཀར་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་ཅི་འདྲ་བ་མྱོང་བྱེད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དེ་ལྟར་སྔོན་པོའམ་སྔོན་པོ་མིན་པའི་གཟུགས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུར་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་རྣམ་པར་འཇོག་ཅིང་རིག་པ་དེའི་ཕྱིར་དོན་སྔོན་པོ་སོགས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་རིག་པ་ནི་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ།།
དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གནས་ཚོད་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་ཡིན་ཡང་ཐ་
སྙད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམ་པར་འཇོག་པ་དང་མཐུན་པར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་འབྲས་བུའི་དབང་གིས་དོན་སྔོན་པོ་སོགས་རིག་པ་འབྲས་བུར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་ཡུལ་སྔོན་པོ་ཉིད་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཚད་མས་གང་ལ་སྒྲོ་འདོགས་དངོས་སུ་གཅོད་པའི་ལས་སུ་བྱ་བ་ཡིན་པ་དང༌། ཚད་མས་གང་ལ་འཇལ་བའི་བྱ་བ་ཞུགས་པའི་སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་རིག་པའམ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་དག་ཡུལ་ཐ་དད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཤེས་པ་བདག་ཉིད་རིག་པའི་རང་རིག་འབྲས་བུ་དང༌། ཡུལ་སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་ནི། དེའི་ཚེ་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་ཡུལ་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ན། དེ་འདྲའི་རང་རིག་འབྲས་བུར་བཞག་པ་མ་ཡིན་གྱི། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུར་བཞག་ཅིང་ཚད་མས་ཀྱང་སྔོན་པོ་ཉིད་གཞལ་བ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་ན་1

ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་ཡུལ་ཐ་དད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༤༠ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༣༠ བ ༡ དེ་ལྟ་ནི་

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 395

ཚད་མས་སྔོན་པོ་གཞལ་བ་ལྟར་འབྲས་བུ་ལ་ཡང་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུར་འདོད་པ་
འོ་ན་ཇི་ལྟར་སྔར་རང་རིག་པ་འབྲས་བུར་བརྗོད་ཅེ་ན། ལན་བཤད་པ། དབང་ཤེས་དོན་སྔོན་པོ་རིག་པའི་ཚེ་རིག་པར་བྱ་བ་སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་ཤེས་པའི་རྫས་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་སྔོན་པོའ་རང་བཞིན་སེམས་པ་ ིན་ནི་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུར་བཤད་དེ། དོན་སྔོན་པོ་རིག་པའི་སྔོན་པོ་ནི་ཤེས་པ་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རིག་པའི་མིག་ཤེས་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་མ་དཔྱད་པ་ན་སྔོན་པོ་ལ་གཞན་རིག་ཡིན་ཞིང་རང་བཞིན་སེམས་པའི་ཚད་མས་དཔྱད་པའི་ཚེ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་རང་རིག་མངོན་སུམ་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པའི་མདོ་སྡེ་པ་དང་སེམས་ཙམ་པ་སུ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་རང་མཚན་ཡིན་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པས་ཕྱིར་དང༌། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་གཞན་དབང་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། དབང་ཤེས་རྣམས་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་གཞན་རིག་དང་རང་རིག་གཉིས་1

ཀ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་བོད་ཀྱི་དབུ་མ་པ་གང་དག་བདེན་གཉིས་
མཚན་གཞི་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལྟར་རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་མུ་ཅོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔོན་པོ་ལ་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང༌། ཁོ་རང་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་ཁས་ལེན་པའི་མདོ་སེམས་སུ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་སྔ་མ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
དེས་ན་གཞུང་རྩ་འགྲེལ་འདི་དག་གིས་ནི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གང་རྟོགས་པའི་
གཞལ་བྱར་གྱུར་པའི་གཟུང་ཡུལ་སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང༌། མིག་ཤེས་དེས་ཀྱང་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་ཡིན་པར་རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ངེས་ཤིང་ཞེན་པ་ཡིན་པས། དེའི་ 1 ཞོལ། ཤོག ༤༠ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༣༠ བ ༦ གཉི་ཀ་

396 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཕྱིར་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུར་བཞག་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གང་རྟོགས་པའི་སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་རང་བཞིན་སེམས་པའི་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་ལྟོས་ནས་རང་རྟོགས་པ་པོའ་ིཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་དུ་སྨོས་སོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་པའི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ལས་རྣམ་རིག་པའི་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་སྨོས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཚུར་མཐོང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཀྱང༌། སྔོན་པོ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་རྟོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཞིང༌། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་ཚུར་མཐོང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔོན་པོར་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ།།
འདིའི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།1

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་
རྣམས་ཀྱི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པ་དེ་ལ་སྐབས་ཀྱི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་དཔྱོད་པར་སྣང་བའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཅན་ཁ་ནང་ཁོ་ན་ལ་ཕྱོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཤེས་2

སོགས་
ནི། དེ་ཚེ་དོན་སྣང་འདི་ཉིད་ནི།3

།ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞིའི་དོན་བླངས་ནས་དྲངས་པའོ། །སྔོ་
འཛིན་དབང་ཤེས་ཚད་མས་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ནི་ཇི་ལྟར་སྔོན་པོའ་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་སྒོ་ནས་རིག་པ་དེ་ལྟར་དོན་སྔོན་ ིཔོ་རིག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །འདིས་ནི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་དེ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་སོང་ན་གཟུང་རྣམ་དེ་སྔོན་པོ་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་བ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༢ ཕྲེང་། ༩
2 ཞོལ། ཤོག ༤༡ བ ༣ ཞེས་ གཙང་། ཤོག ༣༡ ན ༤ ཅེས་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦ ཕྲེང་། ༢༡

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། 397

དང༌། སྔ་མ་ཚད་མར་མ་སོང་ན་ཕྱི་མའང་ཚད་མར་མི་འགྱུར་བར་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལྟ་བུར་རིག་པའི་སྔོན་པོ་ནི་གཞན་ལ། དེ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་
གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཡང་སྔོན་པོ་དེ་ལས་རྫས་གཞན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་གཟུང་རྣམ་དེ་སྔོན་པོའ་དོན་རང་གི་ངོ་བོ་བཞག་པ་ཡིན་དགོས་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་དུ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ནི་རང་ ིགི་ངོ་བོས་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྔོན་པོ་དང་དེ་འཇལ་བའི་གཟུང་རྣམ་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་མདོ་སྡེ་པ་གང་ན་ཡོད་ཀྱང་སོམས་ཤིག །ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་དེ་དག་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་ཕྱི་དོན་ལྟར་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་རིག་པར་སྟོན་པའི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་དོན་སྔོན་པོ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ལ། འོ་ན་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་ཉམས་སོ་ཞེ་ན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཕྱི་རོལ་སྨྲ་བས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལས་ཉམས་ན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྣང་བའི་དངོས་པོ་ཁས་ལེན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྨྲ་བ་ཉམས་པར་འགྱུར་རམ་ཅི། དེས་ན་དེ་དོན་དམ་པར་སྟོན་པར་སྨྲ་བ་ལྟར། འདིའང་དོན་དམ་པར་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་ཡིན་པས་ན་དེ་ནི་གྱི་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ནི་ཤིན་ཏུའང་གྱི་ན་སྟེ། ཚུལ་དེ་གཉིས་མཚུངས་ན་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་ཁེགས་པ་ལྟར་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྣང་བའི་དངོས་པོ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་ཁེགས་དགོས་པས་ཀུན་རྫོབ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཡང་ན་རྣམ་རིག་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་བདག་ཚད་མས་མ་ཁེགས་པར་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་གནོད་པ་མང་སྟེ་ལོགས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
ཚིག་ལེའུར་བྱས་པར་མ་བརྗོད་པའི་དོན་འགྲེལ་པ་ལས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་
བཅད་པའོ། །ཞེས་པ་ནི་གོ་སླ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་འཐད་ལྡན་གྱི་ཚིག་དོན་ཞིབ་པར་བཤད་པ་དང་བཅས་ནས། འགྲེལ་ཆེན་དག་གི་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་གསལ་བར་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།
ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དྲི་མ་མེད། །འཕགས་ཡུལ་མཁས་པས་རྣམ་པར་ཕྱེ་
བའི་དོན། །བློ་གྲོས་མིག་གིས་འབད་མེད་ལེགས་མཐོང་ནས། །མཁས་པ་དགའ་བའི་གཏམ་འདི་

398 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཁོ་བོས་བསྙད། །གངས་ཅན་འདི་ན་གཞུང་བརྒྱའི་ཚུལ་སྦྱངས་པ། །བློ་ཆེན་སྔོན་རབས་མཁས་པ་དུ་མས་ཀྱང༌། །རང་རང་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་དཔུང་བསྐྱེད་ནས། །རིང་མོར་སེམས་པའི་བཀའ་ཐུབ་ཆེར་བསྟེན་ཏེ། །འཐད་ལྡན་འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་བཤད་ལ། །ལན་བརྒྱར་བརྒལ་ཞིང་བརྟགས་པའི་ཁུར་ཁྱེར་ཡང༌། །ལེགས་པར་བརྟགས་ན་ཚིག་བཞི་ཙམ་གྱི་དོན། །སྔ་ཕྱི་འབྲེལ་བར་སྨྲ་བ་སུ་ཞིག་ཡོད། །དིང་སང་འདི་ན་མཁས་པར་རློམ་པ་གཞན། །ཤེས་རབ་སྦྲང་མའི་གཤོག་རྩེས་ནམ་མཁའི་ཁྱོན། །འཇལ་བའི་དཀའ་ཐུབ་ཕྲག་དོག་ཟུག་རྔུ་ཅན། །འདི་དག་མཐོང་ནས་བདག་བློ་བརྩེ་བ་སྐྱེས། །འདི་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ། །ཐོས་པ་ལྷུར་ལེན་སྐྱེ་བོའ་ཚོགས་ནང་ན། །ལེགས་པར་བཤད་པའི་བཀའི་མཆེད་ཆོས་བཞིན་དུ། །རྒྱས་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་ནས་ལེགས་པར་སྦྱར།།
དེ་ལྟར་ན་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་གསུམ་པའི་སྐབས་འགྲེལ་ཆེན་
དག་གིས་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་དང༌། ཁྱད་པར་རྣམ་ངེས་ཀྱི་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་གཞུང་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བའི་འགྲེལ་པ་འཐད་ལྡན་གྱི་ཚིག་དོན་ཞིབ་པར་བཤད་པ་འདི་ནི། ལུང་དང་རིགས་པའི་ཚུལ་ལ་བློ་གྲོས་ཀྱི་འཇུག་པ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པའི་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་གྲགས་པ་བཀྲ་ཤིས་པས་ནན་ཆེར་བསྐུལ་ཞིང༌། གཞན་ཡང་མང་ཐོས་རིག་པའི་མིག་དང་ལྡན་པའི་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་ཤིན་ཏུ་མང་པོས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་བསྐུལ་བའི་ངོར། དྲི་མ་མེད་པའི་རིག་པའི་མིག་སྨན་གྱིས་མཆོག་ཏུ་གསལ་བའི་བློ་མིག་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་ཤཱཀྱའི་བཙུན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས། སྒྲུབ་པའི་གནས་མཆོག་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགེ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བའོ།། །དགེའོ།། སརྦ་ཛ་ག་ཏཾ།། །།

༄༅། །མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་
ཚད་མའི་ལམ་འཁྲིད་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །བླ་མ་དང་མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །མཁྱེན་རབ་དབང་
ཕྱུག་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དང༌། །ཕྱོགས་གླང་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་གུས་བཏུད་ནས། །མདོ་དང་སྡེ་བདུན་བརྗོད་བྱའི་ལམ་གྱི་གནད། །བླ་མའི་དྲིན་ལས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་བཞིན་བཤད།།
འདིར་སྡེ་བདུན་གྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་
པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མ་ལུས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་ལ་དོན་གསུམ་སྟེ། རང་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་པ་ལམ་གང་ནས་བྱོན་པའི་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་སྒྲུབ་པ་དང༌། དེས་གདུལ་བྱ་ཇི་ལྟར་འཁྲིད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་ཐར་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་གང་ལ་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ཡང་བདག་མེད་གཉིས་གོམས་ནས་མཐར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། ཚད་མར་གྱུར་པ་འགྲོ་ལ་ཕན་བཞེད་པ། །སྟོན་པ་བདེ་གཤེགས་སྐྱོབ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཏེ།1

།ཞེས་གསུངས་པས། དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པ་སྐྱོན་མེད་དུ་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་
ནས། དེའི་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར་གང་ཟག་དེ་རྣམ་དག་ཏུ་ཡིད་མ་ཆེས་པར། དེའི་ཚིག་རྣམ་དག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཚད་མར་གྱུར་པ། ཞེས་པས་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ངོས་བཟུང་ཞིང༌། ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་དྲང་ངོ༌། །གང་ལ་ན། ཚད་མར་གྱུར་པ་ལའོ། །དེ་རྒྱུ་མེད་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ། རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། མ་སྐྱེས་པ་ནི་ཟློག་དོན་དུ།2

།ཞེས་བཤད་པ་
ལྟར་རྒྱུ་མེད་རང་བྱུང་གི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡོད་པ་བཀག་ནས། རྒྱུར་གྱུར་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣ ཕྲེང་། ༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༡༩

400 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པ་ཞིག་1

ལས་འཁྲུངས་ཞེས་པའོ། །འོ་ན། རྒྱུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས་འབྲས་བུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་ངོ་བོར་འཁྲུངས་ཤེ་2

ན། རྒྱུ་བསམ་སྦྱོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལས་
འབྲས་བུ་དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ངོ་བོར་འཁྲུངས། འོ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བསམ་སྦྱོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གང༌། འབྲས་བུ་དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི་གང་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འཁོར་བ་ན་ཡུན་རིང་དུ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ལྷག་པར་གདུངས་པའི་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་ལྷག་པར་སྙིང་བརྩེ་བ་ཆེན་པོ་དང་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྒྲོལ་བར་བཞེད་པའི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང༌། དེས་ན་འགྲོ་བ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྒྲོལ་བ་ལ་རྣམ་མཁྱེན་མ་ཐོབ་པར་སྒྲོལ་མི་ནུས་པས་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱང་འགྲོ་ལ་ཕན་བཞེད་པའི་སྟོན་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་དུ་དམ་བཅས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་གི །དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སྦྱོར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་ལ།3

དམ་བཅས་པས་མི་ཆོག་དེ་རྣམས་ཀྱང་ལག་ལེན་ལ་
འགེལ་4

བར་བྱེད་ཅིང༌། དེས་ན། འགྲོ་ལ་ཕན་བཞེད་པ། སྨོས་པས་སེམས་བསྐྱེད་དང༌། སྟོན་པ།
ཞེས་པས་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་བསྟན་ལ། འདིར་སྟོན་པའི་མིང་གིས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། ཕར་ཕྱིན་གཞན་ལྔ་པོ་ཕལ་པ་ལྟ་བུ་དང༌། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུའོ།།
འབྲས་བུ་དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་གཉིས་ལས། རང་དོན་སྤངས་རྟོགས་ཕུན་
སུམ་ཚོགས་པ་ནི། བདེ་གཤེགས་ཞེས་པས་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ཡང༌། རྒྱུ་སྤངས་5

ཡོན་ཏན་གསུམ་
བདེ་གཤེགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར། ལེགས་པར་སྤངས་པ། སླར་མི་ལྡོག་པར་སྤངས་པ། མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་སྟེ། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་སྤངས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང༌།
1 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༥ གཅིག་ལས་ ཞོལ་གཙང་ཞིག་ལ་གཅིག་གསལ།
2 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༥ ཞེ་ན།
3 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༣ ཞེས་དམ་བཅའ་བ།།
4 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༤ ལག་ལེན་ལ་འགྲེལ་བར་བྱེད་ཅིང་།
5 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༦ རྒྱུ་སྤངས་རྟོགས་ཡོན་ཏན་

ཚད་མའི་ལམ་འཁྲིད། 401

གཤེགས་པ་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་ལྟར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཁྱེན་པ། མཁྱེན་པ་བརྟན་པ། མ་ལུས་པར་མཁྱེན་པ་སྟེ། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་རྟོགས་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །འབྲས་བུ་གཞན་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། སྐྱོབ། ཅེས་པས་བསྟན་ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་གང་ལས་བྱོན་པའི་བྱོན་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསལ་བར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ལས་སྐྱོབ་པར་མཛད་དོ།།
དེ་ལྟར་ན་ལུགས་འབྱུང་གིས་ཚད་མར་གྱུར་པ་ཞེས་པའི་དོན་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བཤད་
པའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལམ་གང་ལས་བྱོན་པའི་བྱོན་ཚུལ་འཆད་པར་བྱེད། ལུགས་ལྡོག་གིས་ཚད་མར་གྱུར་པ་ཞེས་པའི་མས་ལྡོག་བྱས་ཏེ། བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ལུགས་འབྱུང་གི་ཤེས་བྱེད་འཆད་པར་བྱེད་པའོ། །དེས་ན་ལུགས་འབྱུང་གིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབས་པས། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཡང་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ལུགས་ལྡོག་གི་སྐབས་སུ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་གཉིས་ཀྱི་ལམ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཡང་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་ལུགས་འབྱུང་གིས་ནི་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ཡོད་པར་བསྒྲུབས་ཤིང༌། དེས་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཕན་པ་ཡིན། ལུགས་ལྡོག་གིས་ནི་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་ཅིང༌། དེས་ཐར་པ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཕན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ལུགས་འབྱུང་གིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་ཅིང༌། ལུགས་ལྡོག་གི་གཞུང་རྣམས་ཀྱིས་ཐར་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ། གང་ཕྱིར་དེས་ན་ཚད་མ་ཉིད།1

།ཅེས་སོགས་ཀྱིས། ཚད་མར་གྱུར་པ། ཞེས་
སོགས་བསྟོད་པའི་དགོས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། ལེའུ་གཞན་གསུམ་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་མ་ཚང་བ་མེད་པར་གཞུང་ཚིག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༥ ཕྲེང་། ༢༠

402 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རིགས་པས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། བསྟན་བཅོས་འདི་པ་དག་གི་ལུགས་ལ། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཞན་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ།།
མདོར་ན། གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཚོལ་བར་བྱེད་པ་
དག་གིས་ནི། འདི་ལྟ་བུའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མེད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་མངོན་གྱུར་པ་ལྷག་མ་མ་ལུས་པར་དྲུངས་ཕྱུང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་གཏིང་ཚུགས་པར་རྙེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཚད་མ་བསླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པ་ནས། ཚུར་ཤོག1

།ཅེས་པའི་བར་ནི་ལུགས་འབྱུང་དང་ལུགས་ལྡོག་སྤྱིའི་གཞུང་ཡིན་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་ཐུགས་རྗེ་གོམས་ལས་དེ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ཕྱིར་ཚད་ཡིན།2

ཞེས་པ་ཡན་གྱིས། ལུགས་འབྱུང་སྟོན་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཡང་ན་སྐྱོབ། ཅེས་པ་ནས། གང་ཕྱིར་དེས་ན་ཚད་མ་ཉིད།3

།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་
ལུགས་ལྡོག་སྟོན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟའི། ཞེས་སོགས་ནི་དགོས་པ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་ནོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་སྤྱིར། ཚད་མ་བསླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ།4

།ཞེས་པའི་མི་བསླུ་བ་ཡིན་
ཞིང༌། ཁྱད་པར་དུ་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ། ཚད་མ་བསླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྡན། ཞེས་པའི་བར་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་མེད་རང་བྱུང་གི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བཀག་ནས། རྒྱུར་གྱུར་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལས་འཁྲུངས་པར་སྟོན་པ་ནི། མ་སྐྱེས་པ་ནི་ཟློག་དོན་དུ། །ཞེས་པ་ནས། མ་ཡིན་ཁྱད་པར་མེད་ཕྱིར་རོ།5

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་མེད་དེ། དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་ན། སྲིན་བུའི་གྲངས་སོགས་ཐམས་ཅད། ཧྲིག་ཧྲིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང༌། དཔག་ཚད་རྒྱང་གྲགས་སོགས་ཀྱི་བར་ཐག་རིང་པོ་མཐོང་བའི་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་དེ་ལྟ་བུ་ཤེས་པར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༣ ཕྲེང་། ༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༥ ཕྲེང་། ༢༠
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༨
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠ ཕྲེང་། ༢༠

ཚད་མའི་ལམ་འཁྲིད། 403

བྱེད་པ་ཡོད་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟ་བུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཐབས་སྟོན་མཁན་ཡང་མེད་ལ། ཡོད་ཀྱང་ནན་ཏན་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ནི་རྒྱང་ཕན་པ་ཁ་ཅིག་རབ་ཏུ་བརྗོད་དོ།།
དེའི་ལན་སྟོན་པ་ནི། མི་ཤེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། །ཞེས་པ་ནས། ཚུར་ཤོག་བྱ་རྒོད་བསྟེན་པར་གྱིས།1

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །མི་ཤེས་ཞེས་པ་ནས། ཤེས་ལྡན་འགའ་ཞིག་ཚོལ་བར་བྱེད།2

།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་ལ།
དེ་ཡང་། འདི་ལྟར་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི། བླང་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསལ་བར་སྟོན་པ་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་འདོད་ཀྱི་སྲིན་བུའི་གྲངས་ཧྲིག་ཧྲིག་ཏུ་ཤེས་པ་དང༌། རྒྱང་རིང་པོ་མཐོང་བ་ཙམ་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་མིན་ནོ། །གལ་ཏེ་རྒྱང་རིང་པོ་མཐོང་བ་ཙམ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ན། ཚུར་ཤོག་བྱ་རྒོད་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་བསྟེན་པར་གྱིས་ཤིག་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།འོ་ན། ཁྱོད་ཀྱི་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ཉིད་རྒྱུ་གང་ལས་བྱུང་ཞེ་ན། སྐྱེ་བ་དུ་མར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་
པོ་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པ་ལས་བྱུང་ཞེས་སྟོན་པ་དེ། སྒྲུབ་བྱེད་ཐུགས་རྗེས་གོམས་ལས་དེ། །ཞེས་པས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟ་བུ་མི་འཐད་དེ། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ལན་འདེབས་པ་ལ། ལུགས་འབྱུང་གིས་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ཅིང་ལུགས་ལྡོག་གིས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟ་བུའི་དོགས་པའི་གནས་རྒྱང་ཕན་པ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི་གང་ཟག་ཐ་མལ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་འགོག་པའི་ཕྱིར་ཡང་གསུངས་པར་སྣང་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་སོགས་སུ་རྒྱང་པན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བག་ཆགས་བཞག་པའོ། །དེ་ལྟ་མིན་པར་སྒྲོ་འདོགས་དེ་ལྟ་བུའི་ས་བོན་མེད་པར་ཁས་ལེན་ན་སྒྲོ་འདོགས་གཞན་གྱི་ཡང་ས་བོན་མེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཡིན་ན་མཐོང་སྤང་སྤངས་ཟིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༢ ཕྲེང་། ༢༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༢ ཕྲེང་། ༢༡

404 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གཞན་ཡང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐ་མལ་པ་ཕལ་ཆེ་བའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འཇལ་བའི་མངོན་
སུམ་མི་སྲིད་ལ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་མ་མཐོང་བ་དེ་སྲིད་དུ་རྗེས་དཔག་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པས། དེ་ཉིད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་རྣམ་པ་གཉིས་གང་ཡང་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་སྲིད་དུ་དེ་ཉིད་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་མི་སྲིད་པས། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་མངོན་གྱུར་པ་ཡོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་སྲིད་དུ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དུ་མར་སྙིང་རྗེ་གོམས་པ་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། དེར་མ་ཟད་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ངན་སོང་དུ་ལྷུང་དོགས་དང་ཕྱི་མ་ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བླང་དོར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་ཡང་ངེས་པ་རྣལ་མ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པས། ཇི་སྲིད་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་མ་སྐྱེས་པ་དེ་སྲིད་དུ་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་འགགས་ནས་འདུག་པ་ཡིན་ནོ།།དེས་ན། འདི་ཉིད་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པ་དང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་ནི་ལམ་
བསྒོམས་པའི་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཞིང་། དེར་མ་ཟད་སྙིང་རྗེ་སོགས་བསྒོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ཅུང་ཟད་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་སྲིད་ཀྱང་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་མི་སྲིད་དེ་མཆོངས་པ་དང་ཆུའི་དྲོད་བཞིན་ནོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཡང་ལམ་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པའི་གེགས་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་སྔ་མ་ནི་ལམ་བསྒོམ་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་1

ཕྱི་མ་ནི་ལམ་ཡུན་རིང་དུ་བསྒོམ་པའི་གེགས་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གེགས་འདི་གཉིས་
སེལ་བ་ལ་ལམ་གྱི་ཐོག་མར་གཅེས་པའི་གནད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཞུང་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་དོགས་གཅོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་སྦྱར་ནས་སྒྲོ་འདོགས་ ིདེ་གཉིས་འགོག་པའི་རིགས་པ་དག་ཐོག་མར་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ལུགས་འབྱུང་དང་ལུགས་ལྡོག་ཅེས་པའི་དོན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིག་གི་གོ་རིམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བཤད་ན། བསམ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལས་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་བསམ་སྦྱོར་དེ་གཉིས་ལས་རང་དོན་སྤངས་པ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་བདེ་གཤེགས་འབྱུང་
1 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༡ ཡིན་ཅིང་

ཚད་མའི་ལམ་འཁྲིད། 405

ལ། སྤངས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞན་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྒྲོལ་བའི་སྐྱོབ་པ་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་རྒྱུ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་གོ་རིམ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།
མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིག་གི་གོ་རིམ་ལས་ལྡོག་ལྟེ་བཤད་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་
ཅན། རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་བདེ་གཤེགས་མངའ་སྟེ། གཞན་ལ་བདེན་བཞིའི་བླང་དོར་ཐབས་དང་བཅས་པ་མཐའ་དག་སློབ་དཔོན་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པར་སྟོན་པས་སྐྱོབ་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་དུ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པར་མཛད་པའི་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་སྔོན་དུ་འགྲོ་སྟེ། རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་བརྙེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་ཕན་པར་བཞེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། གཞན་དོན་དུ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། རྒྱུ་སྔ་མ་སྔ་མ་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གང་
གི་ལམ་དུ་འཇུག་ཀྱང་ཐོག་མར་མེད་མི་རུང་ཡིན་པས་ལུགས་འབྱུང་གི་སྐབས་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་བསྒོམ་པ་ལ། ཐོག་མར། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་མ་བསྟན་པ་མིན་ཏེ། ིཇི་སྐད་དུ། ལུང་དང་རིགས་པས་རྣམ་དཔྱོད་པ། །ཞེས་པ་ནས། རྟོགས་པར་མཛད།1

ཅེས་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲོ་བ་མཐའ་དག་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྒྲོལ་བར་མཛད་པའི་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་བློ་དེ་ཉིད་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཉིད་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་གང་ཟག་དེ་ཐེག་ཆེན་པ་ཡིན་ཞིང་བློ་འདི་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མ་ཡིན་ལ། དོན་འདི་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་ཐུགས་རྗེ་གོམས་ལས་དེ།2

།ཞེས་པས་
སྟོན། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་སྐྱེ་ཚུལ་ཡང༌། བརྩེ་ལྡན་སྡུག་བསྔལ་གཞོམ་པའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ᨅᨁᨂ ཕྲེང་། ᨄ
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༣ ཕྲེང་། ༨

406 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས། དཀའ་བ་ཡིན།1

ཞེས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ཐོབ་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་བཅས་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བསམ་པས་དགོས་པ་དག་ནི་ཐབས་དེ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལ་ཡོངས་སུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་དུ་མ་དཔྱད་ན་ཉམས་སུ་ལེན་པར་འདོད་ཀྱང་བླང་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དུ་བདག་མེད་གཉིས་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། བདག་འཛིན་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་མཐོང་ཞིང༌། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་བདག་འཛིན་གྱི་གནོད་བྱེད་དུ་ངེས་ནས་འཁོར་བའི་རྒྱུ་རྩ་བ་ནས་དྲུངས་འབྱིན་པར་བྱེད་ནུས་པའི་གཉེན་པོ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཉིད་ནི། རྒྱུ་ཡིན་དེ་ཡི་གནོད་བྱེད་ནི། །ཞེས་པ་ནས། འགལ་བ་ཡིན།2

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ནོ།།
ཤེས་རབ་དེ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་མཐའ་ཡས་
པ་དང་འབྲེལ་བར་བྱ་སྟེ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་རྟོགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཐབས་སྣ་ཚོགས་པ་དང༌འབྲེལ་བར་བྱས་ནས། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ལྟར་དུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་གོམས་ཡུལ་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་གསལ་སྣང་སྐྱེས་པ་ན་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཉིད་གོམས་པ་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་ཏེ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ནི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཡང་ཡང་གོམས་པར་བྱེད་པ་ནི་སྒོམ་ལམ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་མཐར་བླང་དོར་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུགས་གསལ་བ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་ནས་གནས་ངན་ལེན་གྱི་དྲི་མ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།
དེ་ལྟ་བུའི་སྤངས་རྟོགས་གཉིས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལས་ཁྱད་པར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༢ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ᨅᨁᨂ ཕྲེང་། ᨁᨀ

ཚད་མའི་ལམ་འཁྲིད། 407

དུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཏེ། འདིས་ནི་ཡེ་ཤེས་དང༌། རྟོགས་པ་དང༌། སྤྱོད་པ་མ་འདྲེས་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཉེ་བར་གཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་འདི་ནི། རྣམ་པ་དུ་མར་ཐབས་མང་པོ། །ཞེས་པ་ནས། གཉིས་པོ་འདི་ནི་རྒྱུ་རུ་བཤད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་ལ། དེ་ནས། དེ་ཤེས་པ་ཡང་གྲུབ་པ་ཡིན།1

།ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་བསམ་སྦྱོར་ཕུན་ཚོགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རང་དོན་བདེ་གཤེགས་ཉིད་འཆད་པར་བྱེད་ཅིང༌། སྐྱོབ་པ་ཉིད་གཟིགས་ལམ་གསུངས་པ།2

།ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞིས་གཞན་དོན་
ཕུན་ཚོགས་སྐྱོབ་པ་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཕྱིར་ཚད་ཡིན། ཞེས་པ་ནི་ཚུལ་དེའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱུ་ཕུན་ཚོགས་ལས་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཚད་མར་འཁྲུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།
དེས་གདུལ་བྱ་ཇི་ལྟར་འཁྲིད་པའི་རིམ་པ་འཆད་པ་ནི། ཡང་ན་སྐྱོབ། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་
འཆད་པར་བྱེད་དེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དེས་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ལས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་ན། འཕྲིན་ལས་ཇི་འདྲ་ཞིག་མཛད་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་ཅེས་ཟེར་ན། བདེན་པ་བཞི་ནི་སྟོན་མཛད་པ།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད་པར་བྱེད་དེ། གདུལ་བྱ་དེ་ལ་བདེན་
བཞིའི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསལ་བར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱོབ་པར་མཛད་དོ།།འོ་ན་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཁོང་གིས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་དུ་རིགས་པས་གྲུབ་
ཅིང་དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་ནུས་སམ་ཟེར་ན། ཤིན་ཏུ་ཡང་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་འཆད་པར་བྱེད་པ་ནི། སྤྱིར་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ། སྡུག་ཀུན་གཉིས་ལ་སྤང་བྱ་དང༌། འགོག་ལམ་ཐོབ་བྱ་དང་མངོན་དུ་བྱ་བར་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཞིང༌། སྡུག་བསྔལ་མ་ལུས་པར་སྤོང་བ་ཡང༌། འཁོར་བ་སྤྱི་ལ་དམིགས་པའི་ངེས་འབྱུང་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་རག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༢ ཕྲེང་། ༡༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ᨅᨁᨃ ཕྲེང་། ᨇ
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ᨅᨁᨃ ཕྲེང་། ᨉ

408 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ལས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་འཁོར་བ་དང༌། དེ་འཁོར་བར་ཇི་ལྟར་འཁོར་བའི་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཞིང༌། གང་འཁོར་བའི་གཞི་དེར་འཁོར་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་འཁོར་ཚུལ་འཆད་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་འཁོར་བ་ཅན་ཕུང་པོ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད་པར་བྱེད་དོ།།
འཁོར་བ་སྤྱི་ལ་དམིགས་པའི་ངེས་འབྱུང་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་སྐྱེ་བ་དེ་ཡང་། ཁྱབ་པ་འདུ་
བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་དགོས་ཀྱི། ཚོར་བ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་དམིགས་པ་ནི་དེ་ལྟར་དུ་སྐྱེ་མི་ནུས་ཏེ། འདོད་ཁམས་དང་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་ལ་ཚོར་བ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མངོན་གྱུར་བ་མེད་པས་དེ་ལྟ་བུའི་ལྷའི་ལུས་ཐོབ་འདོད་ཚོར་བ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་བློ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་ནས་མནར་མེད་པའི་དམྱལ་བའི་བར་གྱི་འཁོར་བ་ན་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དམྱལ་བའི་སེམས་ཅན་དམྱལ་མེ་ཤིན་ཏུ་བཟོད་པར་དཀའ་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གདུངས་པ་ལྟར་དུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གདུངས་པའོ། ཞེས་དེས་ངེས་པར་བྱས་པ་ལ་རག་ལས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། འདུ་བྱེད་སྡུག་བསྔལ་ལ་དགོངས་ནས། །སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་པར་གསུངས་པ་ཡིན།2

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
དེས་ན། སྡུག་ཀུན་སྤང་བྱ་དང་དོར་བྱ། འགོག་ལམ་ཐོབ་བྱ་དང་མངོན་དུ་བྱ་བར་ངེས་
པ་ཡང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱི་མཚན་ཉིད་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བདག་མེད་དུ་ངེས་པ་ལ་རག་ལས་པས། དང་པོར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ནས་སྡུག་ཀུན་སྤང་བྱར་ངེས་ནས་བདག་གི་སྡུག་བསྔལ་འདི་ངེས་པར་སྤང་དགོས་པར་འདུག་པས་འདི་ལ་རྒྱུ་ཡོད་མེད། མེད་ན་སྤང་མི་དགོས་ཤིང༌། ཡོད་ན་སྤང་མི་ནུས་སྙམ་དུ་རིགས་པས་བརྟགས་པ་ན། རེས་འགའ་སྐྱེ་རེས་འགའ་མི་སྐྱེ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་རྒྱུ་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་ཉིད་འཆད་པ་ནི། རེས་འགའ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ན། །སྡུག་བསྔལ་འདི་རྒྱུ་བཅས་ཉིད་གྲུབ།3

།ཅེས་པས་སྟོན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥ᨁᨃ ཕྲེང་། ᨉ
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༣ ཕྲེང་། ༣
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༦ ཕྲེང་། ༡༢

ཚད་མའི་ལམ་འཁྲིད། 409

སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་འབྲས་སྤོང་བར་བྱེད་ལ། དེ་འཆད་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་འཁོར་བ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ཡོད་ན་འདི་ཡོད་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན། དེ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ཟད་པར་སྤངས་
པའི་གྲོལ་བ་ཐོབ་ནུས་ཀྱི་འགོག་པ་སྟོན་པ་ནི། དེ་ནི་གཏན་དུ་བ་མིན་ཏེ། །ཞེས་པ་ནས། རྟག་པར་སྨྲོས།2

ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡང༌། རྒྱུ་ལམ་ལ་
མ་བསླབ་པར་བྱེད་མི་ནུས་པས་ལམ་ལ་སློབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལམ་བདེན་འཆད་པ། དེ་བཤད་ཟིན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ནོ།།
ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པའི་སྒོ་
ནས་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བདག་མེད་གཉིས་གོམས་ནས་མཐར་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། ཐར་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་དང༌། ཐར་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་དེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གོམས་ནས་མཐར་མངོན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པ་དང༌། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གོམས་ནས་མཐར་མངོན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་བཤད་པའོ། །གང་རང་གི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པ་ལ། གནོད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་དེ་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་རྒྱུ་རྩ་བ་ནས་མེད་པར་སོང་བ་ཡོད་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ཚ་རེག་སྟོབས་ཆེན་པོས་གྲང་རེག་རྩ་བ་ནས་སུན་ཕྱུང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེའི་གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་ཡང་མེད་པར་སོང་བ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་ལ་ཡང༌། གནོད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་ཅེས་པའོ།།
འདི་ལྟ་བུའི་རྟགས་ནི་རྒྱུ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ། །འདིའི་ཁྱབ་པ་
དཔེའི་སྟེང་དུ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་གཏན་ཚིགས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། རྟགས་ནི་དངོས་པོའ་གནས་ལུགས་ལ་འཛིན་སྟངས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་བློ་ཡིན་ན། དེ་ ིདང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་གནོད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པས་ཁྱབ། དཔེར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥ᨁᨃ ཕྲེང་། ᨉ
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༧ ཕྲེང་། ༡༢

410 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ན་སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་བཞིན། ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་བ་འདི་ཡང་དངོས་པོའ་གནས་ལུགས་ལ་འཛིན་སྟངས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་བློ་ཡིན་ ིནོ། །འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སོ། །རྟགས་འདིས་གོང་གི་རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་བ་དེ་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔའི་ངོ་བོར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་གང་ཟག་རང་སྐྱ་བ་ངོས་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔའི་
ངོ་བོར་ཞུགས་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི། སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་ནས་དམྱལ་བའི་1

སེམས་ཅན་གྱི་བར་ཐ་
མལ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཞིང༌། གྲུབ་མཐས་བློ་ཁ་མ་བསྒྱུར་བའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདོད་ཚུལ་ནི་མཐུན་པར་སྣང་སྟེ། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་ང་དེ་ད་ལྟའི་དུས་ཀྱི་ང་ཡིན་ཞིང༌། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ལྷར་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་ང་ད་ལྟའི་དམྱལ་བའི་དུས་ཀྱི་ང་འདིའོ་ཞེས་འདོད་ལ། ཕུང་པོ་ལྷར་སྐྱེས་དུས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ད་ལྟར་དམྱལ་བར་སྐྱེས་དུས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་ཞེས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་སུ་ཡང་མི་སྨྲ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་རང་སྐྱ་བ་དེ་ཡིད་ཤེས་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན་མིན་ཏེ། ཡིད་ཤེས་སོགས་ནི་ཁོའ་ཚོང་ཟོང་ལྟ་བུ། ང་ནི་ཚོང་པ་ལྟ་བུ་དང་དབང་ ིབསྒྱུར་བྱ་དང༌། སྒྱུར་བྱེད་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ལྷའི་སྤྱན་དང་རང་གི་མིག་བརྗེ་ས་བྱུང་ན་ད་ལྟ་རང་ལ་བརྗེ་བར་བྱེད་ཅིང༌། དགྲ་བཅོམ་པ་དང་མཁས་པའི་ཡིད་ཤེས་སོགས་དང་ཡང་བརྗེ་ས་བྱུང་ན་བརྗེ་བར་བྱེད་པའོ། །དེ་སྐད་དུ། མཆོག་གཞན་དོན་དུ་གཉེར་ཕྱིར་དང༌། །ཞེས་པ་ནས། འགྱུར་བར་ཤེས།2

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ནོ།།
ངའི་ཡུལ་དུ་བདེ་བ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ལ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་པ་
དང༌། སྐྱེ་བ་འདིར་བདེ་བ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་གཉིས་ལས། ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་པས་དགེ་བ་བསྒྲུབ་པར་འདོད་པ་དང་། ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་ཐབས་ལ་གཉིས་ཀ་ཡང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་ངའི་དབང་ཤེས་

1 ཞོལ། ཤོག ༩ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༧ བ ༧ དམྱལ་བ་པའི་སེམས་ཅན་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༢ ཕྲེང་། ༡༥

ཚད་མའི་ལམ་འཁྲིད། 411

ལྔའི་ཡུལ་དུ་བདེ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ལྟ་བུ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་དག་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་ཞེ་སྡང་བར་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ཉིད་གསོད་པར་བྱེད་གཅོད་པར་བྱེད། དེའི་ཕྱིར་དུ་གཡུལ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བདག་ཚེ་འདིར་བདེ་བ་ཐོབ་པར་འདོད་ཅིང༌། བདེ་བ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་འདོད་སྲེད་དང༌། བདག་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པ་འཇིག་སྲེད་དང༌། ཕྱི་མ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་སོགས་ནི་སྲིད་སྲེད་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་ཡང་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔའི་ངོ་བོར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།
འདི་ནི། གང་ཞིག་བདག་མཐོང་དེ་ལ་ནི། །ཞེས་པ་ནས། དེ་སྲིད་དེ་ནི་འཁོར་བར་འགྱུར།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གཙོ་ཆེ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ལ་མ་རིག་པ་དང་སྲེད་པ་གཉིས་ཡོད་ལ་དེའི་ནང་ནས་མ་རིག་པ་གཙོ་ཆེ། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་མ་རིག་པ་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་བཞེད་པ་ལྟར་གྱི་ལས་འབྲས་དང༌། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་པ་ལ་བློ་མི་གསལ་བའི་སེམས་འབྱུང་མ་རིག་པ་དེ་ལ་མི་འདོད་ལ། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་འདོད་དོ། །དོན་འདི་ནི། ཉེས་ཀུན་དེ་ཡི་རྩ་བ་ཅན། །དེ་ཡང་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་ཡིན། །དེ་མ་རིག་དེར།2

ཞེས་པས་བསྟན་ཏོ།།
རྟགས་ཕྱི་མ་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་ནི། ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་སྐྱ་
ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། ད་ལྟར་གྱི་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་ཡང་མ་གྲུབ། ཐ་དད་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འདི་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་ཏེ། དོན་སྒྲུབ་དང་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཟེར་ན་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡིན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་མིན་ནོ། །རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཡིན་པ་ཡང་ཁེགས། རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་ཡིན་པ་ཡང་ཁེགས་ན། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་དོན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་དེ་རྟགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་ཅིང༌། དམ་བཅའ་ཚད་མས་བསལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༩ ཕྲེང་། ༢༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༩ ཕྲེང་། ༡༢

412 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྐྱོན་དེ་ལྟ་བུ་མེད་དེ། ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པས་དགག་བྱ་ཁེགས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རི་བོང་གི་རྭའི་སྟེང་དུ་བུམ་པ་ཁེགས་པ་ཤིན་ཏུ་སླ་བ་བཞིན་ནོ། །སྐབས་ཀྱི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་1

ན་དེ་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་ཡིན་
ཞིང༌། རྒོལ་བའི་འདོད་པས་དམིགས་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་ན་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་མིན་ནོ། །དོན་འདི་ནི་དཔལ་ལྡན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས། རང་རྟེན་ལ། ཞེས་གསུངས་པས་བསྟན་ཏོ། །རྒོལ་བའི་འདོད་པས་དམིགས་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་མིན་ནོ། །འདི་ནི་འབའ་ཞིག་བཀག་པ་ལ། ཡང་ནི། སྐྱོན་དང་ལྡན་པར་ཁས་ལེན་ཏོ།2

།ཞེས་པས་
སྟོན་ནོ། །གང་ཟག་གི་བདག་ནི་རྟགས་འདིའི་རྒོལ་བའི་འདོད་པས་དམིགས་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ། སྐབས་ཀྱི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་མིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།
རྟགས་འདི་ཡི་སྐབས་ཀྱི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རང་སྐྱ་ཐུབ་
བའི་རྫས་ཡོད་དུ་སྣང་བའི་སྣང་ཆ་སྒྲ་དོན་གྱི་མཚན་གཞིར་གཟུང་བྱར་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ད་ལྟར་གྱི་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ན། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཁྱོད་དང་གང་ཟག་གི་བདག་གཉིས་སྣང་རྟགས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་སྒོ་ནས་ཤེས་འདོད་ཀྱི་བློ་ཞུགས། སྔ་རྒོལ་གྱིས་ཀྱང་ཁྱོད་དང་གང་ཟག་གི་བདག་གཉིས་སྣང་རྟགས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་སྒོ་ནས་དཔག་འདོད་ཀྱི་བློ་ཞུགས་པ་ནི་གང་ཞིག །ཁྱོད་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཏུ་ཡང་མ་གྲུབ་ཐ་དད་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
འོ་ན། སྒྲར་སྣང་བ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་ཐལ་ཟེར་ན། རྟགས་ཕྱི་མ་བཞག་ན་ནི་ནུས་པ་ཆེ་ཤོས་བཞག་པས་མི་མཚུངས་ལ། ཕྱི་མ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མི་རིགས་ཏེ། སྒྲར་སྣང་བ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་སྣང་བའི་སྣང་ཆ། དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་རིགས་སོ་སྙམ་ན།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༨ བ ༦ ཆོས་ཅན་ལ་གཞན་དོན་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༧ ཕྲེང་། ༤

ཚད་མའི་ལམ་འཁྲིད། 413

དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དགག་བྱ་རང་ལྡོག་ནས་ཁེགས་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྩོད་པའི་སྐབས་དོན་སྟོར་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐབས་འདིར་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་རྩོད་པའི་གཞི་ཡིན་གྱི་བདག་ཏུ་སྣང་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་རྩོད་པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་རྟགས་ཕྱི་མ་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ད་ལྟར་གྱི་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེར་གྲུབ་ན་དེར་ཚད་མས་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེ་ནི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སོ།།
གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་བདག་ཆོས་
ཅན། ད་ལྟར་གྱི་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་མི་རྟག་ཅིང་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཡིན་ན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པ་ནི། རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་གང་ཟག་ལྷས་བྱིན་ལྟ་བུ་གཅིག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞན་དབང་ཅན་དུ་ཐལ། ཁྱོད་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་ཇི་ལྟར་འཕངས་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། བྱས་པར་མ་གྲུབ་པའི་ངོར་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་སྒྲུབ། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་དབང་རྣོན་གྱིས་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། རྟུལ་པོའ་ངོར་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་ཡོད་ ིདོ། །བྱས་པའི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་དང་། གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་གཉིས་འགོད་དགོས་སོ། །ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་ནི། རྒྱུ་མེད་ཕྱིར་ན་འཇིག་པ་ནི།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།
གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ནི། རྟག་པ་ཆོས་ཅན། བྱས་པས་སྟོང་སྟེ། རིམ་དང་ཅིག་ཅར་
གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཁྱབ་པ་རིམ་གྱིས་དོན་བྱེད་པ་དང་ཅིག་ཅར་གྱིས་དོན་བྱེད་པ་ལས་གཞན་པའི་ཕུང་སུམ་པ་ཁེགས་པའི་ཚད་མས་ངེས་སོ། །རྒྱུས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ནི་རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པར་ངེས་པའི་ཚད་མས། རྟག་པས་འབྲས་བུ་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱེད་པ་ཁེགས་ལ། རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་ན་རྟག་པ་ལ་འབྲས་བུ་སྔ་མ་སྔ་མ་བསྐྱེད་པ་དང༌། ཕྱི་མ་གཉིས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་གཉིས་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ཡོད་ན་རྟག་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། མེད་ན་འབྲས་བུ་རྣམས་རིམ་གྱིས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༦ ཕྲེང་། ༢༡

414 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བསྐྱེད་པར་འགལ་ལོ། །དེ་ལྟར་དུ་བྱས་པ་ལ། འོ་ན། རིམ་དང་ཅིག་ཅར་དུ་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ་བྱས་སྟོང་དུ་ངེས་ནུས་སམ་མི་ནུས། མི་ནུས་ན་རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ་རེ་རེའི་སྟེང་དུ་བྱས་སྟོང་དུ་བསྒྲུབ་དགོས་པས་རྟག་པའི་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པར་མ་ངེས་པར་རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་ངེས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ནུས་ན་ཁྱབ་པ་ངེས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པ་དང༌། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་ངེས་ན་མི་རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པར་མི་རྟག་པར་ངེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁྱབ་བྱེད་ལ་ཡོད་པ་ཁེགས་ན་ཁྱབ་བྱ་ལ་ཡོད་པ་ཁེགས་དགོས་ཀྱི། ཁྱབ་བྱེད་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ན་ཁྱབ་བྱ་ལ་ཡོད་པར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཁོ་བོ་འདི་ལྟར་དུ་སྨྲ་བར་བྱེད་དེ། རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱིས་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་ལ་ཟེར་ན་ནི། བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ་བྱས་སྟོང་དུ་རྟོགས་ནུས་སོ།།
བྱས་པའི་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་དེ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པ་དང༌། ཕྱོགས་
ཆོས་མ་ངེས་ཤིང་ངེས་ཀྱང་བརྗེད་པའོ། །དང་པོ་ལྟར་ཡིན་ན། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ངེས་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་ནུས་པ་འདོད་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་ཅི་ཡོད། ཕྱི་མ་ལྟར་ཡིན་ན། དེས་ཁྱབ་པ་ངེས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ངེས་མི་ནུས་སོ། །དེས་ན། ཁྱབ་པ་ངེས་པ་འབྲེལ་བ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་གྱི་ཁྱབ་པ་དང་འབྲེལ་བ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་འཁྲུལ་བའོ། །བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དེ་ལ། རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པ་དང༌། བྱས་པ་ངེས་པ་དང༌། རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན། ཕུང་པོ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མི་རྟག་པར་གྲུབ་ཅིང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་
གཞན་དབང་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གཞན་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་ལ། མི་རྟག་ཅིང་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་གྲུབ་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན། ཚད་མས་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་གྲུབ་བོ། །མི་རྟག་ཅིང་། ཞེས་པས་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་

ཚད་མའི་ལམ་འཁྲིད། 415

བདག་1

མེད་པ་བཞིའི་ནང་ནས་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་བསྟན་ལ། གཞན་དབང་ཅན་གྱིས་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་བསྟན་ཏོ། །ལམ་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་དང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་དེ་གཉིས་ཀ་སྒྲོ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པར་ངེས་པའི་བློ་དེས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་སུ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཁེགས་པར་འགྱུར་རོ།།
རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ནི། སྡུག་བསྔལ་བདེན་
པའི་རྣམ་པ་བཞིའི་ནང་ནས་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཐ་དད་དུ་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ནི་དེ་བཞིའི་ནང་ནས་སྟོང་པའི་རྣམ་པ་ཡིན། དེས་ན། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ཞིང༌། གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པ་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་དང༌། ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་མི་འདྲ་ཡང༌། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བཟུང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་མྱུ་གུ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བར་འཛིན་པའི་བློ་ལ་མྱུ་གུ་ཡང་ན་རྟག་ཏུ་སྐྱེ་ཡང་ན་རྟག་ཏུ་མི་སྐྱེ་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་མེད་ཀྱང༌། མྱུ་གུ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་ན། ཡང་ན་རྟག་ཏུ་སྐྱེ་ཡང་ན་རྟག་ཏུ་མི་སྐྱེ་དགོས་པས། ཡང་ན་གཏན་དུ་སྐྱེ་ཡང་ན་གཏན་དུ་མི་སྐྱེ་དགོས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མྱུ་གུ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ཁེགས་པ་བཞིན་ནོ།།
དེས་ན་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས། དེ་ཁེགས་པ་ན། བདག་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེའང་དངོས་པོའ་གནས་ལུགས་ལ་འཛིན་སྟངས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་ ིཔའི་བློར་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ན། དེ་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་གནོད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་ཉིད་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལས་འོས་གཞན་མེད་པར་གྲུབ་པས། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྒོམས་པས། བདག་འཛིན་སྤོང་བར་རྟོགས་ནུས་སོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༢ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༠ ན ༧ སྟོང་པ་བཞིའི་ནང་ནས་

416 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འོན་ཀྱང་། བདག་མེད་བསྒོམས་པའི་གོམས་པ་ལ་གསལ་སྣང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་ནས་
བདག་འཛིན་མ་ལུས་པ་སྤངས་པ་མི་སྲིད་སྙམ་ན། དེ་བཤད་པ་ནི། བདག་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཞི་གནས་དང་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་གོམས་པར་བྱས་ན་གོམས་པ་ལ་གསལ་སྣང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་རུང་སྟེ། ཁྱོད་རྟེན་ཅན་འབད་རྩོལ་སྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པར་གོམས་པ་ལས་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འདོད་འཇིག་མྱ་ངན་གྱིས་བསླད་པའི་འདོད་ཆགས་བཞིན། འདི་ཡི་ཁྱབ་པ་དཔེའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟེན་བརྟེན་པར་བསྒྲུབ་པ་ནི། ཤེས་པའི་ཡ་མཐའ་ཐོགས་མེད་དང་། མ་མཐའ་

1

ཐོགས་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ། དེ་ནི་སྐྱེས་བུ་
མངལ་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རྣམ་ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་རྒྱུ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་ནི་2

རེས་འགའ་
སྐྱེ་རེས་འགའ་མི་སྐྱེ་བའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུ་ཡོད་ན་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པ་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། རྟག་པ་ལོག་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལྡོག་པ་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུ་རྟག་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མི་རྟག་པ་ལས་འོས་གཞན་མེད་པར་གྲུབ་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་བེམ་ཤེས་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་ལ། བེམ་པོ་ཡིན་ན་ནང་གི་བེམ་པོ་ཡིན་ནམ། ཕྱིའི་བེམ་པོ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ཡིན་ནམ། དབང་པོ་ལས་གཞན་པའི་ལུས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་དབང་པོ་རེ་རེ་བས་སྐྱེད་དམ། དབང་པོ་ལྔ་ཚོགས་པས་སྐྱེད་དགོས་པ་ཡིན། གཉིས་པ་ལྟར་ཡིན་ན་ལོང་བ་དང་འོན་པའི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །དང་པོ་ལྟར་ན། སྐྱེས་བུ་རེ་རེའི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་རྟོག་དུ་མ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཕྱིའི་བེམ་པོ་ཡིན་ན། རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ནམ་རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་བ་གཉིས་གང་ཡིན། རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་པ་འགོག་པ་དེ། ལག་སོགས་གཡོ་ན་ཐམས་ཅད་དག །ཅེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་ཚོགས་པ་གཅིག་ཡོད་མིན།3

།ཞེས་སོགས་འགལ་འདུ་
རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འགོག་པའོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༣ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༡ ན ༣ མ་ཐ་ཐོགས་མེད་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣ བ ༢ མེད་ན་མི་རེས་འགའ་སྐྱེ་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༧ ཕྲེང་། ༡༨

ཚད་མའི་ལམ་འཁྲིད། 417

རྡུལ་ཕྲན་ཡིན་ན། རེ་རེ་བས་སྐྱེད་དམ་ཚོགས་པས་སྐྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། སྐྱེས་བུ་
གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡང་ཡིད་རྟོག་དུ་མ་དུས་གཅིག་ཏུ་ལྔར་འགྱུར་ལ། ཚོགས་པས་སྐྱེད་དགོས་ན། སྐྲའི་རྡུལ་རེ་ཙམ་ཡང་མ་ཚང་ན་ཡང་ཡིད་ཤེས་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ལས་འོས་གཞན་མེད་པར་གྲུབ་བོ། །ཤེས་པ་ཡང་ཕ་མའི་ཤེས་པ་དང༌། ཁོ་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། ཕ་མའི་ཤེས་པ་ནི་ཁོ་དེའི་ཉེར་ལེན་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཕ་རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ན། ཁོ་ཡང་རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མའི་མངལ་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་ནས་མཁས་པ་སོགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དོན་འདི། ལུས་ལའང་ཡོན་ཏན་དེ་ལྟར་འགྱུར།1

།ཞེས་པས་བསྟན་ཏོ།།
དེས་ན། རང་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་པ་སྔ་མ་ཞིག་དེའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པར་གྲུབ་ལ།
དེ་ལ་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་པ་སྔ་མ་ཞིག་གིས་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལ་སྐྱེ་བར་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་ལ་ཡང་ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་གྲུབ་པས་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་གྲུབ་ཅིང༌། གཏན་ཚིགས་ནི། སྐྱེས་བུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་རིག་པ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ད་ལྟར་གྱི་རིག་པ་འདི་བཞིན་ཞེས་པའོ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་བློ་གནས་པའི་རྟེན། །ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་བློ་ལ་དབང་པོ་ཡིན།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་སྐྱེ་བ་
ཕྱི་མ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང༌། སྐྱེས་བུ་འཆི་ཁའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་རང་འབྲས་རིག་པ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པ་ལ། རང་མངལ་དུ་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་དང་པོ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང༌། གཉིས་པ་3

རང་འབྲས་རིག་པ་
ཕྱི་མ་སྐྱེད་པ་ལ། གནོད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་མེད་པ་གང་ཟག་གི་རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་མཉམ་དུ་ནུས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་འདི་ནི། དེ་ལྟའི་འཕེན་བྱེད་ཡོད་གྱུར་ན། །ཕྱིས་ཀྱང་དེ་འདྲར་འགྱུར་བ་ཡིན།4

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ།།5
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༧ ཕྲེང་། ༡༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༣ ཕྲེང་། ༡༩
3 ཞོལ། ཤོག ༡༤ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༦ གཉིས་རང་འབྲས་
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༣ ཕྲེང་། ༢༡
5 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༧ བསྟན་ནོ།། ཞོལ་གཙང་ཏོ་ལ་ནོ་གསལ།

418 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རྒྱན་མཁན་པོ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་དག་ནི། སྡེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་དབུ་མར་འདོད་
པ་ཡིན་གྱི། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བཤད་པའི་ལུགས་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་ཡིན་ན་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་དུས་སུ་རིག་པ་རྒྱུན་ཆད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་རྟེན་བརྟེན་པ་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེས་གསུང་ངོ་། །རྟེན་བརྟེན་པ་མི་འཐད་དེ་ཆུའི་དྲོད་བཞིན་ཟེར་ན། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་ཏེ། ཆུ་ནི་དང་པོར་མེ་བཏང་བ་ན་འཇམ་ཙམ་དང༌དྲོད་ཙམ། མཐར་ཁོལ་བ་ཙམ་དུ་འགྱུར་གྱི་མཐར་ཅི་ཙམ་མེ་བཏང་བ་ལས་ཆུ་ལ་མེ་འབར་
བ་1
སོགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་སྐམས་ནས་མེད་པར་འགྲོ་བས་རྟེན་མི་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི། སླར་ཡང་དང་ཡང་དུ་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་
ནས་ངེས་མི་དགོས་པར་མཉམ་པར་འཇོག་ཐེང་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཡུན་དཔག་ཏུ་མེད་པར་འཇོག་ཐུབ་པ་སོགས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་མི་མཚུངས་སོ། །འབད་རྩོལ་སྐྱར་མ་ལ་ལྟོས་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་མཆོངས་པ་བཞིན་ཟེར་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། མཆོངས་པ་ནི། གོམས་ནས་མཐར་རྒྱང་གྲགས་ཙམ་དང་དཔག་ཚད་སོགས་མཆོངས་ནུས་པ་མི་འབྱུང་ཞིང་སླར་ཡང་ལུས་ཀྱི་འབད་རྩོལ་སྐྱར་མ་ལ་མ་འགྲུས་2

པར་རྒྱང་དེ་རྒྱང་དེ་མཆོངས་པ་སོགས་མི་སྲིད་ཅིང༌། ལུས་རང་གི་སྟོབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
ཚད་ཉིད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་རྟོགས་པ་མཐར་གོམས་ནས་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་ནུས་པས་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཡོད་ལ། བདག་མེད་གོམས་ན་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་ནས་མཐར་སེམས་ཀྱི་ངང་གི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། ངེས་ལེགས་རྒྱུ་འབྲས་དང་བཅས་པ་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།3

།མངོན་མཐོ་རྒྱུ་འབྲས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་
ཞིང་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་ལ། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་མི་ནུས་པས། ལེའུ་གཉིས་པ་འདིར་ནི་མ་བཤད་ཅིང༌། ལེའུ་དང་པོར། འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༢ མེ་འབར་བ་ཞེས་སོགས་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༦ མ་ལྟོས་པར་ གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༤ མ་མགྲོས་པར་
3 གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༦ བཤད་ཟིན་ནོ།།

ཚད་མའི་ལམ་འཁྲིད། 419

མཐུན་ཐབས། །ཞེས་པ་ནས། གཞན་ལའང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་
ཟིན་པས་སོ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་ནི་གཉིས་སྣང་གི་བློ་དེ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་བློ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལ་གེགས་སུ་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ཞིང༌། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྣང་གི་བློ་2

དེ་དངོས་པོའ་གནས་ལུགས་ལ་འཛིན་སྟངས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ ིཏུ་ཞུགས་པར་བསྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས། ཐར་པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་འགོད་ལུགས་བཞིན་དུ་རིམ་པར་བཀོད་པས་ཆོག་ལ། ལེའུ་གཉིས་པ་འདིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཉིད་སྟོན་རུང་གི་སྣོད་དུ་མ་གྱུར་པས་འདིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་ཞིག་བསྟན་ནས། དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོན་རུང་གི་སྣོད་དུ་གྱུར་པ་ལ། མངོན་སུམ་ལེའུ་འདིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་ཅིང༌། ཆོས་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱང་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །མངོན་སུམ་ལེའུ་ཉིད་ལེའུ་གཉིས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གོམས་པས། བདག་འཛིན་ཅུང་ཟད་སྤོང་ནུས་ཀྱི།
གོམས་པ་ལས་གསལ་སྣང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་ནས་བདག་འཛིན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དག་མེད་དམ་སྙམ་ན། བཞི་པ་ནི། གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང༌། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་དང་མ་བྲལ་བར་བྱས་ནས་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྣང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་རྟེན་བརྟེན་པ་འབད་རྩོལ་སྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པར་3

གོམས་པ་ལས་སེམས་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི་གོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།།
དེ་ལྟར་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྒྲུབ་པ་རྒྱུ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་ལ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༨ ཕྲེང་། ༡༨
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༢ བ ༡ གཉིས་སྣང་གི་བར་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་
3 ཞོལ། ༡༥ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༢ བ ༦ མི་ལྟོས། གོམས་པ་ལས་

420 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཚིགས་དང༌། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དང༌། ཁྱད་པར་དག་ལྟོས་ཀྱི་རྟགས་དང༌། མངོན་མཐོ་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་སྒྲུབ་པ་ལ་འབྲས་བུའི་རྟགས་སོགས། རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་སྙེད་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མེད་མི་རུང་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། ཁྱད་པར་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་གང༌། དབྱེ་ན་དུར་ངེས་ཟེར་ན། དེ་བསྟན་པ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས། ཞེས་པ་ནས། མི་དམིགས་པས་ནི་མི་གྲུབ་བོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་ཚིག་མ་ལུས་པས་འཆད་ལ། གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འཆད་པ་ནི། ཚད་མ། ཞེས་པ་ནས། གསལ་བར་བཤད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ཏོ།།ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་1

ཀྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་དེ་ལ་
ཡང་ཕྱོགས་ཆོས་མཐར་མངོན་སུམ་ཞིག་ལ་གཏུགས་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་ན། རྗེས་དཔག་ལོང་བ་བརྒྱུད་པ་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བས་མཐར་གང་ལ་རག་ལས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་འཆད་པ་ནི། སྤྱིར་གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། དེའི་ནང་ནས་མངོན་སུམ་ཁྱོད་རང་གི་ངོ་བོ་འདི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མངོན་སུམ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་རྣམས་སུ་ཡོད་ལ། འདི་རྣམས་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མངོན་སུམ་ཁོ་རང་གི །ངོ་བོ། དབྱེ་བ། དེ་དག་གི་དགོས་པ་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མངོན་སུམ་སོགས་འཆད་པ་ནི། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས། གསལ་ན་འགྲོ་འདི་གསལ་བར་འགྱུར།2

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད་པ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ་འདི་གང་ཟག་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་སུ་འཆད་པ་ཡིན་ལ།
དེ་ལ་གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་དང་། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་སོགས་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་གོམས་པ་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་བསྟན་ཅིང༌།3

དེ་ཡང་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་གིས་སུན་འབྱིན་གྱི། ལྟག་ཆོད་ཀྱིས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༦ ན ༢ སྟོབས་ཞུགས་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༦ ཕྲེང་། ༧
3 ཞོལ། ཤོག ༡༦ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༧ བསྟན་ཞིང་།

ཚད་མའི་ལམ་འཁྲིད། 421

ཕར་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་ཚུར་ལ་མཚུངས་པས། གཞན་འགོག་པར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་དང༌། དེའི་གོལ་ས་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྟག་ཆོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་ལ། མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པ་ལ། རྟགས་འགོད་པར་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ལ་སྐྱོན་མེད་གཅིག་གི་སྒོ་ནས་དགོད་དགོས་ཀྱི། སྐྱོན་ཅན་འགོད་པར་མི་ལེགས་ཏེ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ་སྒྲུབ་ངག་རྣམ་དག་བསྟན་ལ། དེས་ན་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་འགོག་པ་ལ་ཁས་བླངས་དང༌། རང་ཚིག་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་མངོན་སུམ་སོགས་དང་ཚད་མས་བཀག་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས། གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང༌། ཀུན་སློང་རྣམ་པར་དག་པའི་སྒོ་ནས་འགོག་དགོས་ཀྱི། ཀུན་སློང་སྐྱོན་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་འགོག་མི་རིགས་ཤིང༌། དེའི་ཕྱིར་འགོག་བྱེད་ཀྱི་སུན་འབྱིན་དེའི་གོལ་ས་ལྟག་ཆོད་དང༌། སྒྲུབ་ངག་སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་དང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དབང་པོ་སོགས་དང་1

བཅས་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་དམ་བཅའ་དང་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་སོགས་ལྟར་
སྣང་ཡང་དག་ཏུ་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་ལོག་པའི་ལམ་ལ་ཞུགས་པས། ངན་སོང་དུ་ལྟུང་བར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པའོ།། །།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༤ དབང་པོ་སོགས་བར་བཅས་པའི་

༄༅། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཞུགས་པའི་སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས་གནམ་ལྕགས་
འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཞུགས་པའི་སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་
འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས་གནམ་ལྕགས་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་བ། བླ་མ་དང་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །རབ་གསལ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་གིས་ཤེས་བྱའི་ཚད་ནི་ཐུང་ངུར་མཛད། །ཐུགས་ལ་བྱམས་པའི་བདུད་རྩི་ཡོངས་སྨིན་བརྩེ་བའི་ཞགས་པས་འགྲོ་འདི་བཅིངས། །རྒྱལ་བ་མ་ལུས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་ཁྱབ་བདག་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང༌། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་དེའི་ཞབས་སྐྱེས་འདབ་ཕྲེང་སྤྱི་བོས་མཆོད། །གང་དག་ཕྲག་དོག་དུག་ཆུས་མིག་ལོང་ཞིང༌། །སྙིང་ནི་ཞེ་སྡང་གདུག་པའི་སྦྲུལ་གྱི་ཚང༌། །ཡིད་ལ་འཁྲུལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་རྫོགས་པ། །འདི་ཡིས་མི་འཛིན་ལོག་པའི་གཞུང་ལུགས་གང༌། །བ་གླང་ཁྱུ་ཡི་འཁོར་གྱིས་ཁེངས་ལྡན་པ། །མཁས་པའི་མདུན་སར་ངོ་ཚ་ཡོངས་བོར་ཏེ། །འབྲེལ་མེད་བྱུང་རྒྱལ་མུ་ཅོར་ལྷུར་ལེན་པ། །འདི་ཡིས་མི་སྨྲ་ལོག་པའི་གཏམ་ནི་ཅི། །མ་བསླབས་ཅི་1

གཏོལ་སྨྱོན་པའི་ཟློས་གར་
གྱིས། །བསྟན་པ་འཇིག་པ་ལྷུར་ལེན་བདུད་ཀྱི་གྲོགས། །སྦྲང་བུ་གླེན་པ་མར་མེའི་རྩེ་མོ་ལ། །མཆོང་བར་རྩོམ་འདི་ཁོ་བོས་ཐལ་བར་བྱ།།
དེ་ཡང་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཤེས་བྱའི་གནས་མ་ལུས་
པའི་པདྨོའ་ཚལ་ལ། བློ་གྲོས་ཀྱི་ཉི་འོད་འབད་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་འཇུག་པས་སྐལ་བ་མཆོག་དང་ ིལྡན་པའི་བློ་གསལ་རྐང་དྲུག་ལྡན་པ་དག་ལ། ལེགས་བཤད་སྦྲང་རྩིའི་དགའ་སྟོན་བྱ་བའི་སླད་དུ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཟུར་གནས་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་གི་སྔོན་མེད་པའི་མིག་གི་བདུད་རྩི་ཡི་གེའི་གཟུགས་ཀྱི་ཕྲེང་བར་བརྒྱུས་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡ ན ༥ སྤྱི་བཏོལ་

424 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གང་ཞིག་ལ། དུག་སྦྲུལ་གྱིས་གླ་1

རྩིའི་དྲི་ཚོར་བ་ལྟར་མཆོག་ཏུ་མི་བཟད་པའི་གདུང་བ་དྲག་པོས་
སྙིང་ལ་རབ་ཏུ་ཚ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ཏེ། མཁས་པ་དགག་སྒྲུབ་དང་རྒྱུད་སྡེའི་རྣམ་གཞག་ལ་བློ་ཁ་ཅུང་ཟད་ཕྱོགས་པ་མཐའ་དག་གི་རྣ་བར་རང་གི་གྲགས་པ་མིན་པའི་རྔ་བོ་ཆེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྡུང་བ་ལ་བརྩོན་པ་བསྐྱེད་པའི་སྦྱོར་བས་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་དགག་སྒྲུབ་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱི་ཚིག་ཉུང་ངུ་ཞིག་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཟོལ་གྱིས་རང་གི་བློའ་མཚང་མ་ལུས་ ིཔ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཡི་གེའི་ཕྲེང་བ་མང་པོ་སྤེལ་བར་བྱས་སོ།།
དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི། མཁས་པ་མདོ་རྒྱུད་མ་ལུས་པའི་དོན་ཀུན་རིག་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་མིག་
གིས་ལེགས་པར་མཐོང་བ་དག་གི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡུལ་ནི། ཡི་གེ་ཀློག་པའི་མིག་གི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་ཙམ་ཞིག་ག་ལ་ཡིན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་ཡང་འཁྲུལ་བའི་སྐྱེ་བོ་དུ་མའི་ཡིད་རྣམ་པར་བསླད་པས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཉིན་རེ་བཞིན་ཉམས་པར་བྱེད་པ་མ་བཟོད་ནས་སྨྲ་བ་འདི་དག་གི་ངང་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ལ་ཞུགས་སོ། །དེས་ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཚིག་ཕྱོགས་སྔ་མར་བཀོད་ནས་སུན་འབྱིན་པ་སྨྲ་བར་འདོད་པ་ན། འདི་སྐད་ཅེས་བོད་དག་གིས་མ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུས་དཀྱིལ་མང་པོར། སྤྱི་བོར་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ། རྐང་མཐིལ་རྡོ་རྗེའི་ས་གཞི། རྩིབ་མ་རྡོ་རྗེ་རྭ་བ། པགས་པ་རྡོ་རྗེའི་གུར་དང་བླ་རེ། བ་སྤུ་མདའི་དྲ་བ། སེན་མོ་མེ་རི་རབ་ཏུ་འབར་བ་ཞེས་པ་དང༌། སྙིང་ཁའི་རྩ་བཞི་སྒོ་བཞི་མིག་པཉྩ་རེ་གའི་རྩིག་པ། སྣ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕ་གུ། སོ་དྲ་བ་དྲ་ཕྱེད། ལྕེ་དང་མཆུ་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་སོགས་བྲིས་པ་ལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས། སྡོམ་པ་བཤད་པར། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ལུས་སྐྱེད་ནས། རྡོ་རྗེ་ཕུར་བུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས། །བཅིངས་པ་ཐིག་སྐུད་རབ་ཏུ་ལྡན། །ཤིན་ཏུ་མཚམས་མེད་བརྟན་པར་བཅིངས། །གུར་ནི་རུས་པའི་ཕྲེང་བ་ཉིད། །ཅེས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས། རྒྱ་གཞུང་གང་ནའང་དེ་འདྲ་བཤད་པ་མི་འདུག་གོ་2

ཞེས་གསུངས་
པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མད་དེ། ལུས་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་སྐྱེད་ཚུལ་དེ་འདྲ་བ་དང༌། ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྷ་དགུ་ལས་མེད་པ་ལ། ལུས་ཀྱི་ལྷ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན་ལ་སོགས་པ་བཀོད་ཅིང༌། ལུས་དཀྱིལ་གྱི་

1 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༢ དུག་སྦྲུལ་གྱིས་བླ་རྩའི་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༡༠༣༣ ཕྲེང་། ༢

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 425

ལྷའི་ནང་ན་ཕྱི་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་སོགས་རྒྱུད་རྒྱ་གཞུང་ཚད་ལྡན་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་ཅིང༌། དོན་ཐོབ་ལའང་མེད་ཀྱང་ལུས་དཀྱིལ་དང་ལུས་ལ་བཀོད་པ་ཙམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་མ་ཕྱེད་པའི་བློས་བཏགས་ལ་མན་ངག་མཆོག་ཏུ་མིང་བཏགས་པའི་མུན་སྤྲུལ་དུ་མ་ཞིག །བོད་ཀྱི་ལུས་དཀྱིལ་བསྒྲུབ་ཚུལ་རྣམས་ལ་སྣང་སྟེ། འདི་དག་དགག་སྒྲུབ་རྒྱས་པར་མ་སྤྲོས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་བྲིས་སོ། །ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཚིག་ཕྱོགས་སྔ་མར་བཀོད་ནས་དེ་ལ་ལན་འདེབས་པ་ན་རྟེན་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ། བརྟེན་པའི་ལུས་དཀྱིལ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ། རྒྱུད་རྒྱ་གཞུང་ལས་མ་བཤད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་གསུམ་དུ་བྱས་ནས། དང་པོ་འཆད་པ་ན། ལུས་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་བསྐྱེད་ཚུལ་ཀྱཻ་རྡོར་དུ་བཤད་པ་རྣམས་བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་བཀག་གོ་ཞེས་འདོད་པ་ཡང་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། དེས་མཛད་པའི་རྣལ་འབྱོར་མ་ཀུན་སྤྱོད། ནག་པོ་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་སྤྱི་བོར་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་ཞེས་སོགས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་སྡོམ་པ་བཤད་པའི་ཚིག་དེ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་བདེ་མཆོག་གི་སྐོར་གང་ནའང་འདུག་པ་མ་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་བདེ་མཆོག་གི་སྐོར་ནས་མ་བཤད་ཅེས་བྲིས་ཀྱི་རྒྱ་གཞུང་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་ཅེས་གང་དུ་ཡང་མ་བྲིས་པས་མངོན་སུམ་ལ་རྫུན་དུ་སྨྲ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང༌།
དེས་ན་བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་བདེ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ལ་
དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན་ཀྱང༌། དོན་ལ་གནས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། །བསྲུང་འཁོར་ལུས་ལ་སྐྱེད་ཚུལ་ནི། །སྔར་དྲངས་པའི་སྡོམ་པ་བཤད་པར། གུར་ནི་རུས་པའི་ཕྲེང་བ་ཉིད། །ཅེས་ལུས་ཀྱི་རུས་པའི་ཕྲེང་བ་འབྲེལ་བ་རྣམས་ནི། རྡོ་རྗེའི་གུར་དུ་བཤད་ལ། གུར་གྱི་དོན་ནི། རྡོ་རྗེའི་ས་གཞི་ལ་སོགས་པ་བསྲུང་འཁོར་ཐུན་མོང་བ་སྤྱིའི་མིང་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཨ་བྷྱཱ་ཀ་རས། ས་འོག་གི་མཐར་ཐུག་པ་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་འདོད་པའི་རྒྱར་གཅིག་ཏུ་སྲ་ཞིང་མཁྲིགས་ལ་འབར་བའི་རྡོ་རྗེའི་རང་བཞིན་གྱི་ས་གཞི་བསྐལ་བའི་མཐའ་མེ་ལྟར་འབར་བའི་འོད་ཟེར་འབར་བའི་ཕྲེང་བས་མཚམས་བཅིངས་པ་དང༌། ས་འོག་ནས་སྟེང་གི་བར་དུ་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བ་མཐུག་ཅིང་མཁྲིགས་པ་སྲ་ཞིང་འབར་བའི་རྡོ་རྗེའི་རྭ་བ་དང༌། རྡོ་རྗེའི་རྭ་བའི་སྟེང་དུ་བར་མཚམས་མེད་པར་དུམ་བུ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ཅིང༌། སྟེང་རྡོ་

426 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རྗེའི་མདའི་དྲ་བ་དང༌། འོག་རྡོ་རྗེའི་བླ་བྲེས་བརྒྱན་པའི་རྡོ་རྗེའི་གུར་འབར་བའོ།1

།ཞེས་གསལ་བར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་བོའ་རུས་པ་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ། རྐང་མཐིལ་གྱི་རུས་པ་རྣམས་རྡོ་རྗེའི་ ིས་གཞི། རྩིབས་རུས་རྡོ་རྗེའི་གུར་ལ་སོགས་པར་ལུང་འདིས་བསྙོན་དུ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྲིས་པ་འདི་དག་ནི་མཆོག་ཏུ་བཞད་གད་དུ་འོས་པའི་ཅལ་ཅོལ་ཆེན་པོ་ཁོ་ན་སྟེ། འདི་ལྟར་ཁོ་བོས་ནི། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་དྲིལ་ནས་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། ཚིག་རིས་ཙམ་ཞིག་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྤྱི་བོར་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལུས་དཀྱིལ་བསྟན་གྱི། དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྒོམ་ཚུལ་དེ་ནི། ཀྱཻ་རྡོར་དང་བདེ་མཆོག་དྲིལ་བུ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྐབས་གཉིས་ཀར་ཁྱད་པར་མེད་པར་བཀོད་པ་ལ་བདེ་མཆོག་གི་སྐོར་གང་ན་ཡང་བཤད་པ་མི་འདུག་ཀྱང༌། ཀྱཻ་རྡོར་སོགས་གཞན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་གཞུང་ན་འདུག་པ་གཟིགས་པ་ཡིན་ན་ནི་བདེ་མཆོག་གི་སྐོར་གང་ན་ཡང་འདུག་པ་མ་མཐོང་ཡང་ཀྱཻ་རྡོར་ལྟ་བུ་གཞན། འདི་འདྲ་ཞིག་གི་རྒྱ་གཞུང་ན་འདུག་པ་བདེ་མཆོག་ལ་སྦྱར་བར་འདུག་གོ་ཞེས་གདོན་མི་ཟ་བར་གསུང་བར་འགྱུར་བ་གོར་མ་ཆག་པ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ལྟར་མ་གསུངས་པར། བདེ་མཆོག་གི་སྐོར་གང་ན་ཡང་འདུག་པ་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་གསུངས་པ་ནི་རྒྱ་གཞུང་གཞན་ནས་བཤད་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་སོ་སྙམ་དུ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་མི་ཟ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་ཁོ་བོས་དེ་ལྟར་སྨྲས་ལ། བདག་གི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། འདོད་འཇོར་བོད་ཁ་ཅིག །མིག་པཉྩ་རེ་ཁའི་རྩིག་པ་ཞེས་སོགས་འདོད་པ་ལ། མཁས་པ་དག་སྡོམ་པ་བཤད་པར། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ལུས་སྐྱེད་ནས། །རྡོ་རྗེ་ཕུར་བུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས། །བཅིངས་པ་ཐིག་སྐུད་རབ་ཏུ་ལྡན། །ཤིན་ཏུ་མཚམས་མེད་བརྟན་པར་བཅིངས། །གུར་ནི་རུས་པའི་ཕྲེང་བ་ཉིད། །ཅེས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ། གཞན་བདེ་མཆོག་གི་སྐོར་གང་ནའང་འདུག་པ་མ་མཐོང་ངོ༌།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་བཞིན་
དུ་སྣང་སྟེ། བོད་ཀྱི་བཤད་པ་ལ་དེ་འདྲའི་རིགས་ཀྱི་ལུས་དཀྱིལ་བསྒོམ་པ་ཀུན་བཏགས་མང་བར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༩ ཤོག ༢༦༣ ཕྲེང་། ༡༥
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༡༠༣༣ ཕྲེང་། ༡

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 427

སྣང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་ནོ།།
ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ། བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་བདེ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་
འདོད་པ་ལ་དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན་ཀྱང༌། དོན་ལ་གནས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཞེས་སྨྲས་ནས། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། བསྲུང་འཁོར་ལུས་ལ་སྐྱེད་ཚུལ་ནི། །སྔར་དྲངས་པའི་སྡོམ་པ་བཤད་པར། །གུར་ནི་རུས་པའི་ཕྲེང་བ་ཉིད།1

།ཅེས་ལུས་ཀྱི་རུས་པའི་ཕྲེང་བ་འབྲེལ་བ་རྣམས་ནི་རྡོ་རྗེའི་གུར་དུ་བཤད་
ལ། གུར་གྱི་དོན་ནི་རྡོ་རྗེའི་ས་གཞི་ལ་སོགས་པ་བསྲུང་འཁོར་ཐུན་མོང་བ་སྤྱིའི་མིང་ཡིན། ཞེས་སྨྲས་པས་ནི་ལུས་ལ་བསྲུང་འཁོར་སོགས་བསྒོམ་ཚུལ་དེ་འདྲ་བ་དག།།སྡོམ་པ་བཤད་པའི་ཚིག་དེ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་བདེ་མཆོག་གི་ཆོས་སྐོར་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། བསྲུང་འཁོར་ལུས་ལ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་དེ་འདྲ་བ་སྡོམ་པ་བཤད་པའི་ཚིག་དེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲས་པར་སོང་བ་ལ་བསྙོན་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། སྡོམ་པ་བཤད་པ་ལས་གཞན་ནས་མ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྡོམ་པ་བཤད་པ་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། ཐོག་མར་སྦྱོར་བ་སློབ་པ་ལ་ཞུགས་པའི་བྱིས་པ་ཆུང་ངུ་དག་ཀྱང་འགོད་པར་མི་བྱེད་ན། ངོ་ཚ་ཡོངས་སུ་བཏང་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་ལྟ་བུའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་ཚུལ་སུ་ཞིག་གི་ཁ་ལས་བཙལ་ཏེ་རྙེད། རྡོ་རྗེའི་གུར་ཞེས་པའི་ཚིག་དེ། བསྲུང་འཁོར་ཐུན་མོང་བ་སྤྱིའི་མིང་དུ་བཏགས་ནས་སྨྲས་པ་ཡོད་ཀྱི། གུར་གྱི་དོན་བསྲུང་འཁོར་ཐུན་མོང་བ་སྤྱིའི་མིང་ག་ལ་ཡིན། མིང་དང་དོན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཙམ་གྱི་བརྡ་ལ་ཡང་མ་བྱང་བར་གྱ་ཚོམས་སུ་སྨྲ་བ་ནི་ཐུབ་ཚོད་དོ།།
གུར་བསྲུང་འཁོར་ཐུན་མོང་བའི་སྤྱི་མིང་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། སློབ་དཔོན་ཨ་བྷྱཱ་ཀ་རས།
ས་འོག་གི་མཐར་ཐུག་པ་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་འདོད་པ་ཡི་རྒྱར་ཞེས་སོགས་དེ་ཉིད་བཤད་པ་དྲངས་པ་ནི་གུར་ཞེས་པ་བསྲུང་འཁོར་ཐུན་མོང་བའི་ཆ་ཤས་གཅིག་གི་སྒོས་མིང་དུ་སྦྱར་བའི་ལུང་དེ་སྤྱི་མིང་དུ་བཤད་པའི་ལུང་དུ་དྲངས་པས། མཁས་པའི་ལུགས་ཆ་གཅིག་ཙམ་གྱི་མགོ་མཇུག་གང་ཡིན་ཀྱང་རྟོགས་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་གསལ་བར་སྨྲས་ཏེ་འདི་ལྟར། ལུང་དེས་ནི་རྡོ་རྗེའི་ས་གཞི། རྡོ་རྗེའི་མེ་རི། རྡོ་རྗེའི་རྭ་བ། རྡོ་རྗེའི་མདའི་དྲ་བ། རྡོ་རྗེའི་བླ་རེ་རྣམས་རང་རང་གི་སྒོས་མིང་གིས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༡༠༣༣ ཕྲེང་། ༣

428 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གསལ་བར་རེ་རེ་ནས་སྨོས་ནས་བསྟན་པ་དེ་དག །གུར་ཞེས་པའི་མིང་གཞན་གྱིས་སྐབས་དེར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། སྐབས་དེར་རྡོ་རྗེའི་གུར་ཞེས་པ་ནི། འོག་ན་རྡོ་རྗེའི་བླ་རེ་ཡོད་ཅིང༌། སྟེང་ན་མདའི་དྲ་བ་ཡོད་པའི་བར་གྱི་མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་སྒོས་མིང་དུ་འཆད་པར་བཞེད་ནས་སྟེང་རྡོ་རྗེའི་མདའི་དྲ་བ་དང༌། འོག་རྡོ་རྗེའི་བླ་རེས་བརྒྱན་པའི་རྡོ་རྗེའི་གུར་འབར་བའོ། །ཞེས་དམིགས་ཕུགས་ནས་གསལ་བར་གསུངས་སོ།།
དེ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་རྫོགས་ཕྲེང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མར་འཇམ་རྡོར་གྱི་སྐབས་
འདིར་བསྲུང་འཁོར་ཐུན་མོང་བའི་ཆ་རེ་རེ་ནས་རང་རང་གི་སྒོས་མིང་གིས་རྒྱས་པར་བཤད་ནས། དཀྱིལ་འཁོར་འོག་མ་རྣམས་སུ་བསྲུང་འཁོར་ཐུན་མོང་བ་སྒོམ་པར་སྟོན་དགོས་པའི་སྐབས་ཕལ་ཆེ་བར། རྡོ་རྗེའི་གུར་ཞེས་པ་ཕྱོགས་གཅིག་གི་མིང་གིས་བསྲུང་འཁོར་ཐུན་མོང་བ་སྤྱི་ལ་བཏགས་ཏེ་ཚིག་ཚོགས་སྐྱུང་བའི་དགོས་པའི་སླད་དུ་ཐ་སྙད་དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས་ཇི་སྐད་དུ། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་རྡོ་རྗེའི་གུར་གྱི་ནང་དུ་སྣ་ཚོགས་པདྨ་དང༌། སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེའི་ལྟེ་བར་གནས་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་དབུས་སུ་1

ཞེས་དང༌། བཅུ་བདུན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་
དགྱེས་པ་རྡོ་རྗེའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྡོ་རྗེའི་གུར་གྱི་ནང་དུ་ཆོས་འབྱུང་གི་དཀྱིལ་ན་གནས་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་དབུས་སུ། ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
དེ་བས་ན་ཁྱོད་ཉིད་ཀྱིས་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་སྐོར་གསུམ་གྱི་དོན་ལ། སྨྲ་བ་ཇི་སྙེད་བྱེད་པ་
དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ངང་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་བློ་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །གུར་ནི་རུས་པའི་ཕྲེང་བ་ཉིད། །ཅེས་པའི་གུར་ཞེས་པ་དེ། ལུས་ལ་སྒོམ་རྒྱུའི་བསྲུང་འཁོར་ཐུན་མོང་བའི་སྤྱི་མིང་དུ་བྱས་པ་ན། ལུས་ལ་བསྲུང་འཁོར་ཐུན་མོང་བ་སྒོམ་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་རུས་པའི་ཕྲེང་བ་ཉིད་ལས་སྒོམ་པར་འདོད་དགོས་ཤིང༌། དེས་ན་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་བོའ་རུས་པ་སྣ་ཚོགས་རྡོ་ ིརྗེ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་འདི་ཉིད་ཁས་ཀྱང་བླང་དགོས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ལུས་ལ་བསྲུང་འཁོར་བསྒོམ་པའི་ཚེ། པགས་པ་རྡོ་རྗེའི་གུར་དང༌། བ་སྤུ་མདའི་དྲ་བ་སྐྲ་སེན་མེ་རིར་བསྒོམ་པར་སྨྲས་པ་དང༌། ཁས་བླངས་ཤིན་ཏུ་འགལ་ཏེ། པགས་པ་བ་སྤུ་སྐྲ་དང་བཅས་པ་རུས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་ལྡན་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༩ ཤོག ༢༨༣ ཕྲེང་། ༤

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 429

སུ་ཞིག་ཁས་ལེན། གུར་ནི་རུས་པའི་ཕྲེང་བ་ཉིད། །ཅེས་པའི་དོན་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་འཆད་ཚུལ་དེ་ལྟར་ན། ཚིག་རྐང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ལུས་ལ་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་བསྲུང་འཁོར་མཐའ་དག་བསྟན་པས། ཚིག་ཐ་མ་དེས་མ་བསྟན་པའི་དོན་གང་ཡང༌། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ལུས་སྐྱེད་ནས། །ཞེས་སོགས་རྐང་པ་དང་པོ་བཞི་ལ་བསྟན་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།
ཡང་འདི་སྐད་ཅེས་གཞལ་ཡས་ཁང་ལུས་ལ་སྐྱེད་ཚུལ་ཡང༌། དཔལ་སམྦྷུ་ཊའི་བརྟག་
པ་དྲུག་པའི་རབ་བྱེད་གསུམ་པར། ལུས་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉམས་དགའ་བར། །སྒོ་བཞིར་ཇི་སྐད་གསུངས་པའོ། །རང་གི་ཡན་ལག་བརྒྱད་བྱུང་བས། །ཀ་བ་དེ་ཡིས་བསྐོར་ནས་གནས། །དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་མཉམ་པའི་ཕྱིར། །གྲུ་བཞི་པར་ནི་རབ་ཏུ་གྲགས། །སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ངོ་བོས་ནི། །འཁོར་ལོ་གསུམ་ནི་གཅིག་ཏུ་གསུངས། །རི་ནི་མགོ་བོའ་ཟེའུ་འབྲུ་ལ། །ཇི་ལྟར་རྩོམ་ཆེན་ལ་ ིསོགས་རིམ། །བླ་མའི་དུས་ཐེབས་རིམ་ཉིད་ཀྱིས། །དེ་ནི་རྫོགས་པར་དཀྱིལ་འཁོར་གནས།1

།ཞེས་
གསུངས་ལ། དེའི་དོན་ནི་ལུས་མི་མཉམ་པ་མེད་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གྲུ་བཞི་སོགས་དངོས་སུ་བཤད་པ་དང༌། དངོས་སུ་མ་བཤད་ཀྱང་དོན་ལ་ཐོབ་པ་རྣམས། བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་ལས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་བཞིན་ཁ་བསྐངས་ནས་བསྒོམ་དགོས་པར་བཤད་ལ། ཇི་ལྟར་ཁ་བསྐང་ཚུལ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་སོ་སོའ་མན་ངག་གིས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང༌། རྗེ་བཙུན་ས་སྐྱ་པའི་བླ་མ་ཆོས་ ིཀྱི་སྤྱན་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་འདི་སློབ་དཔོན་དགྲ་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་གཞུང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་བདེ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་ཡང་ཁ་བསྐངས་པས་འགལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེས་བྲིས་ཤིང༌། བདེ་མཆོག་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བར་བཤད་པས་ཁ་འགེངས་པའི་གཞན་ལུགས་སུ་སྒོམ་པ་བཀོད་ནས། དེ་འགོག་པ་ན་བདེ་མཆོག་གི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བས་ཁ་བསྐངས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ་བདེ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་ནི་ལུས་འདོམ་གང་གྲུ་བཞི་མཉམ་པ། གཞལ་ཡས་ཁང་གྲུ་བཞི་ཡིན་པར་སྔར་གྱི་སམྦྷུ་ཊའི་ལུང་གིས་ཤེས་ཤིང༌། མན་སྙེ་དང་དྷ་རི་ཀ་པས་གསུངས་པ་ལ། རྒྱུད་རྡོར་ཕྲེང་དུ་ལུས་ཀྱི་གཡས་གཡོན་དང་མདུན་རྒྱབ་བཞི་གཞལ་ཡས་ཁང་གྲུ་བཞིར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། བདེ་མཆོག་ཏུ་འབྱུང་བ་བཞིའི་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༠༧ ཕྲེང་། ༨

430 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རླུང་སྒོ་བཞིར་བཤད་དེ། གྲུབ་ཆེན་དྲིལ་བུ་ཞབས་ཀྱིས། ལུས་ནི་མཉམ་པ་སྒོ་བཞི་རླུང༌། །རྒྱན་རྣམས་རབ་མཛེས་ཧེ་རུ་ཀའི། །ལུས་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འདོད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་ལ། རྒྱུད་
རྡོར་ཕྲེང་དུ། ཁ་དང་སྣ་བུག་གཡས་གཡོན་འོག་སྒོ་སྟེ་སྟེང་འོག་གི་སྒོ་བཞི། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྒོ་བཞིར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
རྒྱུ་མཚན་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་བདེ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ། རྒྱུད་རྡོར་ཕྲེང་གི་ཁ་བསྐངས་པ་མི་
འཐད་པར་གྲུབ་ལ། མ་རྒྱུད་ནང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ཆོས་སྐོར་ནས་ཁ་བསྐངས་པ་ཤིན་ཏུ་འཐད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྲིས་སོ། །དེ་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སམྦྷུ་ཊའི་ལུང་དྲངས་མ་ཐག་པའི་སྒོ་བཞིར་ཇི་སྐད་གསུངས་པའོ། །ཞེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། ཇི་སྐད་གསུངས་པའི་སྒོ་བཞི་ནི། སྔར་རབ་བྱེད་ཉི་ཤ་པར། གཙོ་བོ་དམ་པ་ཡི་ནི་སྒོ། །སྟེང་དང་འོག་ཏུ་རབ་ཏུ་གྲགས། །འོག་གི་སྒོ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས། །སྟེང་གི་སྒོ་ནི་དབྱིངས་ཉིད་དེ།2

།ཞེས་གསུངས་པའི་སྟེང་འོག་གི་སྒོ་བཞི་ལ་མན་
ངག་སྙེ་མ་ལས་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་ནི། བརྗོད་པའི་རིམ་པ་ལས་མ་འདས་པར་ཏེ། ཉི་ཤ་རྩ་བཞི་པར་ནི་ལུས་དང་ངག་གི་སྒོ་དག་དང་། སེམས་ཀྱི་སྒོ་ཡང་མཆོག་ཉིད་ཀྱིས་ན་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བྱས་པ། ཞེས་སྒོ་བཞི་རྣམས་གསུངས་སོ། །ཞེས་བཤད་པས་སོ་དེ་བས་ན་འདི་ལྟར། ཁྱོད་ཀྱིས་བདེ་དགྱེས་ཀྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་ལུས་ལ་སྐྱེད་ཚུལ་སམྦྷུ་ཊའི་ལུང་དེའི་དོན་དུ་འཆད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞལ་ཡས་ཁང་ལུས་ལ་སྐྱེད་ཚུལ་དེ་ལ་སྙིང་ག་ནས་རྒྱུ་བའི་འབྱུང་བ་བཞིའི་རླུང་སྒོ་བཞིར་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཞིང༌། སམྦྷུ་ཊའི་ལུང་དེའི་དོན་ལ་སྟེང་འོག་གི་སྒོ་བཞི། གཞལ་ཡས་ཁང་གི་སྒོ་བཞིར་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་ན་བདེ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་ལུས་འདོམ་གང་གྲུ་བཞི་མཉམ་པ་གཞལ་
ཡས་ཁང་གྲུ་བཞིར་བསྒོམ་པ་ཡིན་ཞིང་རྒྱུད་རྡོར་ཕྲེང་ལས་ལུས་ཀྱི་མདུན་རྒྱབ་དང་གཡས་གཡོན་བཞི། གཞལ་ཡས་ཁང་གྲུ་བཞིར་བཤད་པ་ལས། བདེ་མཆོག་གི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱུད་རྡོར་ཕྲེང་ནས་ཁ་འགེངས་པ་མི་འཐད་པའི་ཁྱབ་པ་ཡོད་པ་བུད། སམྦྷུ་ཊའི་ལུང་དོན་བརྗོད་མ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༥༦༡ ཕྲེང་། ༡༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༠༢ ཕྲེང་། ༦

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 431

ཐག་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་དེ་ནི་ཁྱེད་རང་གི་འདོད་པ་དེ་ཉིད་འགོག་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་ཡིན་པར་ཟད་དོ། །གྲུབ་ཆེན་རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་པས་མཛད་པའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་མར་དོས་

1

བསྒྱུར་བ་ལས། སྒལ་ཚིགས་རི་རྒྱལ་དེ་བཞིན་ཏེ། །ལུས་ནི་མཉམ་པར་སྒོ་བཞི་པ། །རྒྱན་རྣམས་རབ་མཛེས་ཧེ་རུ་ཀའི། །ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉིད་དུ་འདོད། །ཞེས་2

འབྱུང་ཞིང༌། འགྱུར་གཞན་
ལས། ལུས་ནི་མཉམ་པ་གྲུ་བཞི་པ། །ཞེས་3

འབྱུང་བ་ལ། ལུས་ནི་མཉམ་པ་སྒོ་བཞི་རླུང༌། །ཞེས་
ལུང་གི་ཚིག་ཤིན་ཏུ་ནོར་བར་དྲངས་ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱིས་འཕོངས་པས། ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར་པ་གསལ་བར་མ་བྱེད་ཅིག།
སྙིང་ནས་རྒྱུ་བའི་རླུང་བཞི་སྒོ་བཞིར་སྐྱེད་པར་སྨྲས་པས་ནི། བདེ་མཆོག་གི་ལུས་དཀྱིལ་
ལ་སྒོ་མ་བཞི་ལུས་ཀྱི་གནས་གང་དུ་སྐྱེད་པ་ཙམ་ཡང་མ་ཤེས་སོ། །བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བར། སྟེང་འོག་སྒོ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡིས། །སྒོ་བཞི་ཞེས་ནི་བཤད་པ་ཡིན།4

།ཞེས་པའི་དོན་ཁ་སྣ་བཤང་གཅིའི་
ལམ་གྱི་བུག་པ་བཞི་སྒོ་བཞིར་བཤད་པ་མ་ཤེས་པར། ཁ་དང་སྣ་བུག་གཡས་གཡོན་དང་འོག་སྒོ་བཞི་ལ་སྒོ་བཞིར་བཤད་པར་སྨྲས་པས། རྒྱུད་ཀྱི་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་མཐའ་དག་ཕོ་ཚོད་འབའ་ཞིག་གི་སྙིང་ཁམས་ལྷུར་བླངས་ཏེ་འཆད་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ། །བདེ་དགྱེས་ཀྱི་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་པའི་ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྒོམ་ཚུལ་བླ་མའི་མན་ངག་གིས་ཁ་འགེངས་པ་ན། སློབ་དཔོན་དགྲ་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་གཞུང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ཁ་འགེངས་པ། རྗེ་བཙུན་ས་སྐྱ་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་གཏན་མིན་པའི་ཚུལ་འོག་ཏུ་འཆད་དོ།།
ཡང་འདི་སྐད་ཅེས། གལ་ཏེ་བདེ་མཆོག་གི་གཞུང་དུ་མ་བཤད་པ་ཀྱཻ་རྡོར་ནས་ཁ་བསྐང་
དུ་མི་རུང་ངོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཁྱེད་རང་གི་བདེ་མཆོག་གི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ། བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་ནས་བཤད་པ་ལྟར། ལུས་ནི་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་གྱུར། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱིས་ཡང་དག་བརྟེན། །ཞེས་པ་ནས། ཕུང་པོ་ལྔ་ནི་ཡང་དག་ལྔ། །རྣམ་དག་ཁ་དོག་ལྔར་ 1 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༦ མར་ངོས་བསྒྱུར་བ་ལས།
2 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༦ ཅེས་
3 གཙང་། ཤོག ༥ ན ༧ ཅེས་འབྱུང་བ་ལ།
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༩༡༡ ཕྲེང་། ༡༢

432 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ནི་དབྱེ། །དེ་དག་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་སྒོམས།1

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཅི་རིགས་པ་ཁ་བསྐངས་ལ་
གསལ་གདབ། ཅེས་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། བདེ་མཆོག་གི་གཞུང་དུ་དངོས་སུ་མ་བཤད་པ་གསང་འདུས་ཀྱི་བཤད་རྒྱུད་ནས་ཁ་བསྐངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སུག་རིས་སུ་བྱས་སོ།།བདག་གི་རྗེ་བླ་མས། ལཱུ་ཨི་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་འདོད་འཇོར། དེ་བས་གཞལ་
ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པ་ལ། རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བར་ལུས་ཀྱི་ཆ་དུ་མ་ཞིག །གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ཆ་སོ་སོར་སྐྱེད་པར་གསུངས་པ་རྒྱས་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་དཔེར་ན་བྷྲུཾ་ཡིག་གཅིག་པུ་ལས་ཕྱིའི་གཞལ་ཡས་ཁང་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པ་བཞིན་ཏུ་དྲིལ་བུ་པས། ལུས་ནི་མཉམ་པ་གྲུ་བཞི་པ། །རྒྱན་རྣམས་རབ་མཛེས་ཧེ་རུ་ཀའི། །ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉིད་དུ་འདོད།2

།ཅེས་ལུས་འདོམ་གང་ཡན་
མན་དང་ཕན་ཚུན་དུ་མཉམ་པ་ལས་ངོས་བཞི་མཉམ་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གྲུ་བཞི་པ་བསྐྱེད་པ་དང༌། ཕ་གུ་དང་དྲ་ཕྱེད་སོགས་ཀྱི་རྒྱན་གྱིས་རབ་ཏུ་མཛེས་པའི་ཧེ་རུ་ཀའི་རྟེན་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་བསྒོམ་པར་བཤད་པ་ནི་བསྡུས་པའོ། །ཞེས་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བར་བཤད་པའི་ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྒོམ་ཚུལ་དང༌། བདེ་མཆོག་ལོ་དྲིལ་གྱི་ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྐྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་དངོས་སུ་གསུངས་ཀྱི། བདེ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་ནས་བཤད་པ་དེ་དག་གིས། ཅི་རིགས་པར་ཁ་བསྐངས་ནས་གསལ་གདབ། ཅེས་པའི་ཚིག་ཟུར་ཙམ་ཡང་གང་དུའང་མ་གསུངས་ན་མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་པའི་རྫུན་གྱི་ཚིག་འདི་འདྲ་བ་དག་རང་དབང་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་སུ་ཡང་སྨྲ་བར་མི་བྱེད་མོད། ཁྱོད་ནི་དུར་ཁྲོད་དུ་བརྒྱལ་བའི་ཝ་སྐྱེས་ལྟར་སུ་ཞིག་གིས་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་པ་སྨྲོས་ཤིག།
དེའི་འོག་ཏུ་བརྟེན་པ་ལུས་དཀྱིལ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བར་རློམས་ནས་ཕྱི་དཀྱིལ་དང་ལུས་
དཀྱིལ་ལྷ་གྲངས་མི་མཐུན་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ། ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་བའི་ལྷ་མེད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ། ལུས་དཀྱིལ་དང་ལུས་ལ་ལྷ་འགོད་པའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་གསུམ་བྱས་ནས། ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྷ་དགུ་ལས་མེད་པ་ལ། ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན་ལ་སོགས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༩༡༡ ཕྲེང་། ༡༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༥༦༡ ཕྲེང་། ༡༡

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 433

པ་བཀོད་ཅིང༌། ཞེས་ཁོ་བོས་བྲིས་པ་འགོག་པའི་སླད་དུ་དཀའ་བ་ལྷུར་བླངས་པའི་བབ་ཅོལ་མང་དུ་སྨྲས་པས་ནི། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་བརྡ་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་མཆོག་ཏུ་ངོ་ཚ་བར་བྱེད་པའི་ཆོ་དེ་སྔོན་མེད་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྷ་དགུ་ལས་མེད་པ་ལ་ཞེས་པ་ནས་བོད་ཀྱི་ལུས་དཀྱིལ་སྒྲུབ་ཚུལ་རྣམས་ལ་སྣང་སྟེ། ཞེས་བྱ་བའི་བར་འདི་ཉིད་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་ལུས་དཀྱིལ་མི་འཐད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་སྦྱོར་བཀོད་པ་དང༌། འཐད་པ་འགོག་པའི་ཐལ་སྦྱོར་བཀོད་པ་གང་ཡང་མིན་གྱི། ལུས་དཀྱིལ་དང༌། ལུས་ལ་ལྷ་འགོད་པ་ཙམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་མ་ཕྱེད་པར་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་ཚུལ་མཆོག་ཏུ་སྨྲ་བ་དག་མི་འཐད་ཅེས་པའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ཞིག་སྨྲས་ནས། མི་འཐད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཐད་པ་འགོག་པའི་དགག་སྒྲུབ་འདིར་མ་སྤྲོས་སོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་མོད་ཀྱི་དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཚིག་འདི་དག་ཁོ་བོས་ཁྱོད་ཀྱིས་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་ཚུལ་དེ་འཐད་པ་འགོག་པའི་སྦྱོར་བ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། ནན་གྱིས་ཁྱོད་འདི་འདོད་ཅེས་པ། །གསལ་བར་དབང་ཕྱུག་སྤྱོད་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བའི་ངང་ཚུལ་ལྷུར་ལེན་པ་ཁྱོད་ལ། ཁོ་བོས་སྦྱོར་བ་བཀོད་པར་ཁས་བླངས་ལ་སྨྲ་བར་བྱ་ཡིས། རྟགས་གསལ་དང་ཁྱབ་པའི་རྣམ་དབྱེ་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་ཤིང༌། མ་བསླབས་པར་དགག་སྒྲུབ་ལ་ཞུགས་ནས་རང་ཉིད་འཆོང་བ། ཁྱོད་ནི་དམུས་ལོང་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་དང་མཚུངས་མོད་ཀྱང༌། དགག་སྒྲུབ་བགྱི་བར་ཅུང་ཟད་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པའི་གཞོན་ནུ་ལས་དང་པོ་པ་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁོ་བོའ་ཚིག་འདི་ལ་བརྟག་པར་བྱོས་ཤིགི །
ཁོ་བོས་སྔར་ཡི་གེར་བཀོད་པ་འདི་ཐལ་སྦྱོར་དུ་བྱེད་ན་ནི། འདི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱེད་ཀྱིས་
མན་ངག་མཆོག་ཏུ་མིང་བཏགས་པའི་ལུས་དཀྱིལ་སྒྲུབ་ཚུལ་འདི་མུན་སྤྲུལ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྷ་དགུ་ལས་མེད་པ་ལ། ལུས་ལ་ལྷ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན་ལ་སོགས་པ་བཀོད་ཅིང༌། ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷའི་ནང་ན་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་བཀོད་པ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལྷ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་འདི་རྒྱུད་རྒྱ་གཞུང་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་ཅིང། དོན་ཐོབ་ལ་མེད་ཀྱང་ལུས་དཀྱིལ་དང་ལུས་ལ་ལྷ་བཀོད་པའི་ཁྱད་པར་ཙམ་ཡང་མ་ཕྱེད་པའི་བློས་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།
དེའི་ཚེ་ལུས་དཀྱིལ་སྒྲུབ་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྷ་དགུ་ལས་

434 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

མེད་པ་ལ། ལུས་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན་ལ་སོགས་པ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲས་པར་འགྲོ་དགོས་པ་ཨེ་ཡིན། དེར་འགྲོ་མི་དགོས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕྱི་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་གྲངས་ལས་ནང་ལུས་དཀྱིལ་མང་བ་མི་རུང་ན། ཞེས་སྨྲས་ནས་དེ་ལ་དགག་པ་མང་དུ་སྨྲས་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་སུ་ཞིག་གི་ཁས་ལེན་འགོག་པ་སྨྲོས་ཤིག །ཁས་ལེན་མཁན་མེད་པ་འབའ་ཞིག་བཀག་ནས་ནམ་མཁའ་ལྡིང་བའི་དཀའ་ཐུབ་ལ་གནས་སམ་ཅི། དེར་འགྲོ་དགོས་ན་ནི། དངོས་པོའ་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་ ིཐལ། དངོས་པོ་ཡིན། དངོས་པོ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། ཁྱོད་མ་ཡིན་ཞིང་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ན། དངོས་པོའ་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ིཞེས་པའི་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་པར་འགྲོ་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཨེ་མ་འདི་ལྟ་བུ་ཡང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡི་གེ་འགོད་པ་ལ་ཞུགས་སོ།།
གཞན་ཡང་ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྷ་དགུ་ལས་མེད་པ་ལ། ལུས་ལ་ལྷ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་
བདུན་ལ་སོགས་པ་བཀོད་ཅིང་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷའི་ནང་ན་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་བཀོད་པ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལྷ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་སོགས་རྒྱུད་རྒྱ་གཞུང་ཚད་ལྡན་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་ཅིང་། ཞེས་སྨྲས་པ་ན། ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྷ་དགུ་ལས་མེད་པ་ལ། ལུས་ལ་ལྷ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན་ལ་སོགས་པ་བཀོད་པ་རྒྱུད་རྒྱ་གཞུང་ཚད་ལྡན་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཁས་བླངས་དགོས་པ་ཨེ་ཡིན། མི་དགོས་ན་ཕྱི་དང་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་གྲངས་མི་མཐུན་པ་རྒྱུད་རྒྱ་གཞུང་ནས་མ་བཤད་པ་ཁོ་བོས་གང་དུ་ཁས་བླངས་པ་སྨྲོས་ཤིག།།དེ་ལྟར་དགོས་ན། དམར་འབར་བའི་མེ་ཡིན་ཞིང་ཚ་བའི་རེག་བྱས་སྟོང་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ན། དམར་འབར་བའི་མེ་ཡིན་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །དེར་མ་ཟད་ཕྱི་ནང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་གྲངས་མི་མཐུན་པའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཞིག་མི་འཐད་པར་སྨྲས་ན་ཕྱི་ནང་གི་ལྷ་གྲངས་མི་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པར་སྨྲ་ཨེ་དགོས། མི་དགོས་ན་ཁོ་བོས་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་དགུ་ལས་མེད་པ་ལ་ལུས་ལ་ལྷ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན་ལ་སོགས་པ་བཀོད་པའི་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་རྒྱ་གཞུང་ཚད་ལྡན་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད། ཅེས་སྨྲས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་སྤྱིར་ཕྱི་ནང་གི་ལྷ་གྲངས་མི་མཐུན་པ་མི་འཐད་པར་ཁས་བླངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན། དེ་

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 435

ཡང་ཁོ་བོས་ཁས་མ་བླངས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་བདེ་མཆོག་ལ་ཕྱི་ནང་གི་ལྷ་གྲངས་མི་མཐུན་པ་ཡོད་པ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་བླ་བརྡོལ་འབབ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ།།
དེ་བས་ན་ཕྱི་དཀྱིལ་དང་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་གྲངས་མི་མཐུན་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་གཞུང་
ཚད་ལྡན་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་པར་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་སྐབས་གང་དུ་ཡང༌། དངོས་ཤགས་གང་ལ་ཡང་ཁས་མ་བླངས་ཤིང༌། བདེ་མཆོག་དྲིལ་བུ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་པའི་ཚེ་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་བཀོད་པ་ཧེ་རུ་ཀ་ཡབ་ཡུམ་ལས་མེད་ཀྱང་ལུས་ལ་བཀོད་པའི་ལྷ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཡོད་པ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་གི་འདོད་པ་གཏིང་ཚུགས་པ་ཡིན་པས་དཀྱིལ་འཁོར་གང་ལ་ཡང་ཕྱི་ནང་གི་ལྷ་གྲངས་མཐུན་དགོས་པ་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་ནང་གི་ལྷ་གྲངས་མི་མཐུན་པ་ཡོད་པར་ད་རི་ཀ་པ་སོགས་དུ་མའི་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་པའི་ངལ་བ་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་དོན་མེད་པར་དུབ་པ་ལྷུར་ལེན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ།།
ཡང་འདི་སྐད་ཅེས་སློབ་དཔོན་ཨ་བྷྱཱས་ཀྱཻ་རྡོར་ལྷ་དགུ། བདག་མེད་ལྷ་མོ་བཅོ་ལྔ། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ་ལྷ་བཅུ་གསུམ། སངས་རྒྱས་མཉམ་སྦྱོར་ལྷ་ཉི་ཤ་རྩ་བཞི། རྡོ་རྗེ་བདུད་རྩི་ལྷ་དགུ་རྣམས་ལ། ནང་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་ཉི་ཤ་རྩ་བཞི་དང་རྩ་དགུ་བཀོད་པ་རྣམས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་ནང་གི་ལྷ་གྲངས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་གྲུབ་སྟེ། མན་སྙེའི་ཉེར་གཉིས་པར་འདིར་མ་ལ་ཡ་ལ་སོགས་པའི་གནས་བརྒྱད་རྣམས་ནི་ཐུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོའོ། །ཀ་མ་རུ་པ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་རྣམས་གསུང་གི་འཁོར་ལོའོ། །ཡི་དྭགས་གནས་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་རྣམས་སྐུའི་འཁོར་ལོའོ། །འཁོར་ལོ་འདི་རྣམས་སུ་གང་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་རྡོ་རྗེ་དྲག་མོ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་མོ་རྣམས་དང༌། གང་ཡང་རིག་པའི་རྒྱལ་པོའ་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་རབ་གཏུམ་མ་ལ་སོགས་ ིཔ་རྣམས་དང༌། གང་ཡང་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང༌། བདག་མེད་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གཽ་རཱི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང༌། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོའ་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སེང་གེ་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ ིདང༌། གང་ཡང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པར་སྦྱོར་བའི་མཁའ་འགྲོ་མའི་དྲ་བ་སྡོམ་པར་སྡོམ་པ་མོ་དང༌། ཀི་ལི་ཀི་ལི་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང༌། གང་ཡང་རྡོ་རྗེ་བདུད་རྩིའི་ཟླ་བའི་རི་མོ་ལ་

436 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སོགས་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཉི་ཤ་རྩ་བཞིའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་རྣམས་སོ།།གང་སྤྱན་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང༌། མཁའ་འགྲོ་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང༌། རྡོ་རྗེ་མ་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང༌། རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་རྣམས་ནི་གསུམ་སྐོར་མ་ལ་སོགས་པ་རྩ་བཞིའི་རང་བཞིན་ནོ། །རྐྱང་མ་དང༌། རོ་མ་དང༌། ཀུན་དར་མ་རྣམས་ནི་རྡོ་རྗེ་བསྙེམས་མ་དང༌། ཕག་མོ་དང༌། བདག་མེད་མ་དང༌། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ་མའི་རང་བཞིན་རྣམས་སོ། །ཡང་ན་འདིས་ཅི་སྟེ་གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་ལས་ལྷ་མོའ་ཁྱད་པར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ ིལས་གང་ཅི་ཡང་རུང་བ་རྣལ་འབྱོར་དང་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་རྣམས་སུ། རྡོ་རྗེ་ལྷ་མོ་གསུངས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སོ་སོར་འཁོར་དང་བཅས་པའི་རྩ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བཤད་པའི་རི་མོ་ཞེས་བྲིས་པའི་ཡི་གེའི་རི་མོས་རང་གི་ནང་གི་རི་མོ་མ་སྦས་པ་ཉིད་དུ་གསལ་བར་བྱས་སོ།།
འདི་ལ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པའི་བྱེད་པོས་སྦྲུལ་པའི་ནོར་བའི་རྣམ་འགྱུར་ཆེས་ཆེ་བ་དུ་མ་
ཞིག་ཚོགས་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་མན་སྙེའི་ཚིག་ཇི་སྐད་དྲངས་པ་འདིས་ནི་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷའི་ནང་དུ་བཤད་པའི་ལྷ་མོ་དེ་དག་ནང་དུ་སྦྱར་བའི་ངེས་དོན་གྱི་བཤད་པ་བྱས་པ་ན། རྩ་དེ་དང་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རྩ་དེ་དག་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ལྷ་མོ་དེ་དང་དེར་སྒོམ་པ་དང༌། རྩ་དེ་དང་དེའི་གནས་སུ་ལྷ་མོ་དེ་དང་དེར་སྐུ་མདོག་ཐ་དད་པ་ཞལ་ཕྱག་གི་རྣམ་པ་ཅན་སྒོམ་པར་སྟོན་པའི་ཚིག་ཟུར་ཡང་མེད་ཅིང༌། འདི་ནི་རྫོགས་རིམ་ལ་སྦྱར་བའི་ངེས་དོན་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡིན་གྱི། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཆ་གང་ཡང་སྟོན་པ་མིན་པས། སམྦྷུ་ཊའི་གཞུང་རྩ་བ་དང༌། མན་སྙེ་གཉིས་ཀའི་བརྗོད་བྱ་གང་སྟོན་པའི་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་མ་རིག་པར་འགྲོན་པོ་མྱ་ངམ་གྱི་ཐང་དུ་སླེབ་པ་ལྟར་གྱུར་ཏོ།།
དེ་ལ་རབ་བྱེད་འདིར་ནི་གཙོ་བོར་རྫོགས་རིམ་གྱི་ཡན་ལག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་
ཞིང༌། དེ་ཡང་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིས། །ཉི་ཤ་རྩ་བཞི་ཉེ་བར་བརྗོད།1

།ཅེས་སོགས་ཀྱིས་
ལུས་ཀྱི་རྩའི་གཙོ་བོ་རྣམས་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་དག་གནས་དང་ཉེ་བའི་གནས་ལ་སོགས་པར་ཇི་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༠༥ ཕྲེང་། ༡༣

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 437

ལྟར་འཇོག་ཚུལ་དང༌། རྩ་གང་ནས་ཁམས་གང་འབབ་པ་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་རྣམས་བཤད་ཟིན་པའི་མཇུག་ཏུ་མན་ངག་སྙེ་མས་རྩ་དེ་དག་རྣལ་འབྱོར་མའི་རང་བཞིན་དུ་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་དུ་རྩ་འདི་དག་ལ་མཁའ་འགྲོ་མའི་ཚོགས་དང༌། མཁའ་འགྲོ་མའི་དྲ་བར་གསུངས་པ་དག་གི་དོན་འཆད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ། བདེ་མཆོག།།རྡོར་སེམས། རིག་པའི་རྒྱལ་པོ། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ་མ། སངས་རྒྱས་མཉམ་སྦྱོར། རྡོ་རྗེ་བདུད་རྩི་ལ་སོགས་པ་བླ་མེད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་སུ་བཤད་པའི་རྣལ་འབྱོར་མ་ལྷ་མོའ་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ནི་ངེས་དོན་རྫོགས་ ིརིམ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་འཆད་པའི་ཆེད་དུ། ནང་བཤད་བྱས་པ་ན་ལུས་ཀྱི་རྩ་དེ་དག་ལ་བཤད་ནས། རྩ་དེ་རྣམས་ལྷ་མོ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་དུ་བཤད་ཅིང༌། དེའི་ཚེ་དྲ་བའམ་ཚོགས་པ་ནི་འདུས་པའི་དོན་ཏེ་གང་དང་འདུས་ན་བྱང་སེམས་དཀར་པོ་ཞུ་ནས་རྩ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་འབབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱང་སེམས་ཀུན་ད་ལྟ་བུ་དང་འདུས་པ་ཡིན་ལ་ཤེས་རབ་མའི་རང་བཞིན་དུ་བཞག་པའི་རྩ་རྣམས་དང་ཐབས་ཀུན་ད་ལྟ་བུ་འདུས་པའི་དོན་ནོ།1

།

དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་རྣལ་འབྱོར་མའི་རང་བཞིན་དུ་བཤད་པའི་རྩ་རྣམས་དང་ཐབས་ཀུན་
ད་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞུ་བ་འདུས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྙིང་རྗེ་དབྱེར་མེད་པའི་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་ས་བོན་དང་ཕྱག་མཚན་སོགས་ལས་བསྐྱེད་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་མིན་གྱི་ངེས་དོན་རྫོགས་རིམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡིན་པར་མན་ངག་སྙེ་མའི་གཞུང་འདི་དག་གིས་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཀྱིས་དྲངས་པའི་མན་སྙེའི་ཚིག་དེའི་མཇུག་ཏུ་རྩ་བདུད་བྲལ་མ་ནས་གཞི་དུས་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་འབབ་པས་རྣལ་འབྱོར་མ་དང་མི་སྦྱོར་ལ། བརྟག་གཉིས་ལས་འབད་པས་ཀུན་གྱིས་ལྷག་མ་སྤངས་2

ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བཤད་ཟིན་མ་ཐག་ཁོ་བོས་ཇི་སྐད་བརྗོད་མ་ཐག་
པའི་ངེས་དོན་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་རྩ་རྣམས་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་ནི་སམྦྷུ་ཊའི་རྒྱུད་ཚིག་གོང་དུ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པར་སྟོན་པ་ནི་མན་སྙེ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༨ ན ༥ དོན་ཏོ།། ཞོལ་གཙང་ཏོ་གསལ།
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༥༠ ཕྲེང་། ༡༡

438 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ལས་འདི་ཡང་དོན་དམ་པར་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་ལས་བསྐྱེད་པ་ལྟེ་བ་ཁོ་ནར་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྙིང་རྗེ་དབྱེར་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་རྫོགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གསུངས་སོ།1

།ཞེས་
གསལ་བར་གསུངས་སོ།།
རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གོང་དུ་སྨོས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་དག་གི་ལྷའི་ནང་ན་ལྷ་ཕོའ་ིརྣམ་པ་ཡོད་པ་གང་ཡང་རྩའི་རང་བཞིན་དུ་མ་བཤད་པར་ལྷ་མོ་རྣམས་འབའ་ཞིག་དང་སྦྱར་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མིན་པར་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་དག་གིས་ལུས་དཀྱིལ་སྟོན་པ་ཡིན་ན་དཀྱིལ་འཁོར་མང་པོ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་ཕོ་གཅིག་ཀྱང་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་སྨྲ་དགོས་ཤིང་སངས་རྒྱས་མཉམ་སྦྱོར་དང་རྡོ་རྗེ་བདུད་རྩི་ལ་སོགས་པའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་ཀྱང་སྨྲ་དགོས་སོ།།
གཞན་ཡང་མན་སྙེའི་ཚིག་ཁྱེད་ཀྱིས་དྲངས་པ་དེ་དག་གིས་ལུས་ཀྱི་རྩ་རྣལ་འབྱོར་མ་
དེ་དང་དེར་བསྒོམ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་པར་བཤད་པར་ཁྱེད་ཀྱིས་སྨྲས་པ་དེ་ལྟར་ན་མན་སྙེའི་ཚིག་དྲངས་པ་དེ་ཉིད་ལས་གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་ལས་ལྷ་མོའ་ཁྱད་པར་རྣམ་པར་བཞག་ ིཔ་ལས་གང་ཅི་ཡང་རུང་རྣལ་འབྱོར་དང་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་རྣམས་སུ་རྡོ་རྗེ་ལྷ་མོ་གསུངས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སོ་སོར་འཁོར་དང་བཅས་པའི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་རང་ཞིན་རྣམས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ།2

།ཞེས་པ་འདིས་རྩ་སོ་གཉིས་འཁོར་བཅས་ལ་ཕ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་
ནས་ལྷ་མོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་སྒོམ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསྟན་པར་འགྱུར་བས་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་གཏམ་མོ། །གཞན་ཡང་འདི་དག་གིས་ལྷ་མོ་དེ་རྣམས་རྩའི་རང་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་ཙམ་ལ་ལུས་དཀྱིལ་བསྟན་པར་འཁྲུལ་བ་སྐྱེད་པ་འདི་ཉིད་ལས་ནི་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པ་ཆེས་གསལ་བར་བྱས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདེ་མཆོག་སྡོམ་འབྱུང་གི་སྒྲུབ་ཐབས་མི་འཐད་པའི་གནོད་པ་བསྟན་པ་ཡང་ཁས་བླངས་མེད་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་པ་སྟེ་དཀྱིལ་འཁོར་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་ཕྱི་ནང་གི་ལྷ་གྲངས་མཐུན་དགོས་པ་ཁོ་བོས་གང་དུ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༤༨༣ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༤༨༢ ཕྲེང་། ༩

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 439

ཡང་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་འདི་སྐད་ཅེས། ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་དགུ་ལས་མེད་པ་ལ། ནང་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་
རྩ་བདུན་ལ་སོགས་པ་བཀོད་པ་མི་འཐད་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོས་བཤད་པའི་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་དགུ་ལས་མེད་པ་ལ། ནང་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་སོགས་བཀོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་དུ། ཕྱི་དཀྱིལ་ཧེ་རུ་ཀ་བཞི་གང་གཙོ་བོར་བསྒོམས་ཀྱང༌། འཁོར་གཽ་རཱི་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྐོར་བའི་ལྷ་དགུ་ལས་མེད་པ་ལ། ནང་ལུས་དཀྱིལ་དུ། དེ་སྟེང་གནས་པའི་དཔའ་མོ་ནི། །མཁའ་འགྲོ་མ་ཡི་འཁོར་ལོའ་གཙོ། །རྩ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་རྣམས་ཀྱིས། །སྤྱི་བོར་འཁོར་ལོ་བརྗོད་པར་བྱ། །དཔྲལ་བར་ ིབཅུ་དྲུག་རྣམས་ཀྱིས་ཏེ། །མགྲིན་པར་སུམ་ཅུ་གཉིས་རྣམས་ཀྱིས། །སྙིང་གར་འཁོར་ལོ་བརྒྱད་རྣམས་ཀྱིས། །དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་རྣམས་ཉིད་ཀྱིས། །ལྟེ་བའི་འཁོར་ལོ་ཡང་དག་བཤད། །གསང་བར་སུམ་ཅུ་གཉིས་རྣམས་ཀྱིས། །རྩ་རྣམས་འཁོར་ལོའ་རྩིབས་བཤད་པའམ། །ཡང་ན་པདྨའི་འདབ་མ་ ིརྣམས། །རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་ངེས་བསྟེན་པ། །བྱ་བ་རྣམ་པ་དུ་མ་བྱེད།1

།ཅེས་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་གཙུག་
ཏུ་རྩ་འདབ་བཞི། དཔྲལ་བར་བཅུ་དྲུག །མགྲིན་པར་སོ་གཉིས། སྙིང་གར་བརྒྱད། ལྟེ་བར་རེ་བཞི། གསང་གནས་སུ་སོ་གཉིས་རྣམས་བསྒོམས་ནས། དེ་དག་འཁོར་ལོའ་རྩིབས་སམ། པདྨའི་ ིའདབ་མར་བསྒོམས་པའི་སྟེང་དུ། ལྷ་མོ་རྣམས་བསྒོམ་པར་བཤད་པ་དང་། འཁོར་ལོ་དྲུག་ལ་ལྷ་མོ་རྣམས། །ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་ལྷག་པའི་བརྒྱའོ། །ཞེས་རྩ་འདབ་ཀྱི་ལྷ་མོའ་གྲངས་དང༌། མཁའི་འགྲོ་མ་རྣམས་ཁམས་ལྔ་རྣམས། །འདི་རྣམས་འཁོར་ལོ་ལྔ་ལ་གནས། །དྲུག་པ་གསང་བར་བདག་པོ་ཆེ། །མཁའ་འགྲོ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང༌། །ལྷན་ཅིག་ཁམས་གསུམ་དབང་ཕྱུག་གོ །ཞེས་འཁོར་ལོའ་ལྷ་རྣམས་རང་རང་གི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པར་བསྒོམ་པ་དང༌། དཔྲལ་བར་ ིཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི། །ཡང་དག་རྫོགས་ལ་སྐུ་གནས་སོ། །མགྲིན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གསུང་རྡོ་རྗེ། །ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གང་བ་ལའོ། །སྒྲ་གཅན་དཀྱིལ་འཁོར་དབུས་གནས་པར། །ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་རྣམ་ཤེས་སོ། །སྒྲ་གཅན་མཇུག་མ་ས་ལ་ནི། །རིན་ཆེན་ལེགས་གནས་ཐེ་ཚོམ་མེད། །དོན་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༨༢༤ ཕྲེང་། ༡༧

440 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡོད་དུས་མེ་དཀྱིལ་འཁོར་ལ། །སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་སྟེང་ན་གནས། །འཁོར་ལོ་བདྨ་རྡོ་རྗེ་དང༌། །རིན་ཆེན་རལ་གྲི་ལྔ་པ་སྟེ། །སྐྱེས་བུ་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུ་དང༌། །སངས་རྒྱས་དབུ་ལ་དྲུག་པར་བཤད། །དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རིགས་དྲུག་འདི་རྣམས་སྟོབས་ཆེན་ཡིན།1

།ཞེས་འཁོར་ལོ་དྲུག་
གི་དབུས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དྲུག་བསྒོམ་ཚུལ་དང༌། མིག་གཉིས་དེ་བཞིན་རྣ་བ་དག2

།ཅེས་
སོགས་ཀྱིས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ལྷ་མོ་བཅུ་གཉིས་བསྒོམ་ཚུལ་དང༌། ས་ཡིས་དྲི་ནི་བསྐྱོད་བྱས་ཏེ། །ཞེས་པ་ནས། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་དེ་ཉིད་ལའོ།3

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཁམས་རྣམས་རྡོ་རྗེ་མར་
བསྒོམ་ཚུལ་དང་། གཤིན་རྗེ་མཐར་བྱེད་རུས་པས་བསྐྱེད། །ཅེས་པ་ནས། འོག་གི་སྐྲ་4

ལས་གནོད་
མཛེས་རྒྱལ་པོ་5

ཞེས་པའི་བར་གྱིས། ཁྲོ་བོ་བཅུ་ལུས་ལ་བསྐྱེད་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྨྲས་སོ།།
འདི་ལྟར་སྨྲས་པ་བདག་གིས་ནི་བརྟག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ལས་དང་པོ་པའི་བློའ་ཚོགས་ ིཀྱི་བརྡ་ཙམ་ཡང་མ་ཆགས་པ་གསལ་བར་བྱས་ཤིང༌། ཁུངས་དྲངས་པ་དེ་དག་གང་གི་ཚིག་ཡིན་པ་ཙམ་ཡང་མངོན་སུམ་ལ་འཁྲུལ་ལ། དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་སྦྱོར་ཚུལ་བཤད་པ་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་དུ་ནོར་ཞིང།6

ཀྱཻ་རྡོར་དང་དུས་འཁོར་གྱི་ལྷ་ནོར་བས་ཤིན་ཏུ་
བླུན་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། བརྟག་གཉིས་ཀྱི་ལེའུ་དང་པོ་རིགས་ཀྱི་ལེའུར་རྫོགས་རིམ་པའི་གཏུམ་མོའ་རྣལ་འབྱོར་གསུངས་པའི་ཤླཽ་ཀ་གཅིག་གི་དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། ིརྩ་རྒྱུད་རྒྱས་པའི་ལུང་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་དུ་དྲངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དང་ནི། གཏུམ་མོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་གཏུམ་མོའ་རྣལ་འབྱོར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །གཏུམ་མོ་ལྟེ་བར་འབར་བ་ཡིས། །དེ་བཞིན་ ིགཤེགས་པ་ལྔ་བསྲེགས་ཤིང༌། །སྤྱན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བསྲེགས་ཏེ། །བསྲེགས་ནས་རི་བོང་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༨༢༥ ཕྲེང་། ༡༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༨༢༥ ཕྲེང་། ༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༨༣༠ ཕྲེང་། ༥
4 ཞོལ། ཤོག ༡༣ ན ༤ སྒྲ་ལས་གནོད་མཛེས་
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༨༣༠ ཕྲེང་། ༨
6 ཞོལ། ཤོག ༡༣ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༩ བ ༣ ནོར་ཤིང་།

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 441

ཅན་ཧཾ་འཛག1

།ཅེས་པ་མདོར་བསྟན་པའི་ཚིག་སྟེ། མདོར་བསྟན་པ་འདིའི་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་
ཚིག་ནི། རྩ་བའི་རྒྱུད་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། དེར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། གསང་བ་ལས་ཀྱང་ཆེས་གསང་བ། །རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་ངས་བཤད་ཉོན། །ཞེས་2

པ་ནས། དེ་ལྟ་བུ་སོགས་རྒྱུད་
རྣམས་ནི། །ལུས་ངག་སེམས་རྣམས་འགོག་པ་ལས། །དེ་དག་ས་ལས་བྱིས་རྣམས་ལ། །རྒྱལ་བའི་དབང་པོས་བསྟན་པ་ཡིན།3

།ཞེས་པའི་རྒྱུན་གཅིག་ལ་བར་མ་ཆད་དུ་སྒྲོལ་4

བ་དེར་དྲངས་པའི་
ནང་ནས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འགའ་ཞིག་གི་བར་སྐབས་བར་སྐབས་ནས་ཁོལ་དུ་ཕྱུང་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱིས་འདིར་དྲངས་འདུག་ལ་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་དུ་ནི། བརྟག་གཉིས་ཀྱི་ཤླཽ་ཀ་གཅིག་པུས་མདོར་བསྟན་པའི་གཏུམ་མོའ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དོན། རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་ཚིག་འདི་དག་གིས་རྒྱས་པར་འཆད་པར་བྱེད་ ིཅིང༌། ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་དག་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་སྟོན་པར་བྱས་པས། རྫོགས་རིམ་གཏུམ་མོའ་ིརྣལ་འབྱོར་འཆད་པའི་གཞུང་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་སྟོན་པར་ནོར་བས། མགོ་བོའ་ཅོད་པན་ ིདང༌། འདོམས་དཀྲིས་ནོར་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱུད་དོན་འཆད་པའི་ཐུབ་ཚོད་ལྷུར་བླངས་པ་ནི། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་ཐན་སྐྱེལ་བའི་སླད་དུ་འོངས་སོ།།
ཤླཽ་ཀ་གཅིག་མདོར་བསྟན་པའི་དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་དང༌། མདོར་བསྟན་དེ་ཉིད་བརྗོད་
བྱ་མཐུན་དགོས་པས་རྒྱས་བཤད་དེའི་དོན་ལུས་དཀྱིལ་ལ་འཆད་ན། མདོར་བསྟན་དེའི་དོན་ཡང་དེ་ལ་འཆད་དགོས་ཤིང༌། དེའི་ཕྱིར་བརྟག་གཉིས་ཀྱི་ཤླཽ་ཀ་གཅིག་པུ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་སྟོན་པའི་གཞུང་དུ་འདོད་དགོས་ལ། ལྟེ་བར་གཏུམ་མོ་འབར་བ་ཡིས།5

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཤླཽ་ཀ་འདི་བརྟག་གཉིས་ཐོག་མར་སློབ་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ལས་དང་པོ་པ་དག་ཀྱང་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པར་དོགས་པ་མེད་ན་ཁྱོད་ལ་གནས་མ་ཡིན་པ་འདི་འབྱུང་པོ་སུ་ཞིག་གིས་སྙིང་ལ་བྱིན་པ་སྨྲོས་ཤིག།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༨༢༡ ཕྲེང་། ༡༧
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༩ བ ༦ ཅེས་པ་ནས།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༨༢༡ ཕྲེང་། ༢༡
4 ཞོལ། ཤོག ༡༣ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༩ བ ༦ སྒྲེལ་བ་
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༦ ཕྲེང་། ༢༠

442 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེ་བཞིན་དུ་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་དུ་རྩ་རྒྱུད་རྒྱས་པའི་ལུང་དྲངས་པ་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་
ཏུ་འཁྲུལ་ནས་དྲངས་པས་བླུན་པོའ་རང་རྟགས་བསྟན་ལ། རྩ་རྒྱུད་རྒྱས་པའི་ལུང་དྲངས་པ་འདི་དག་ ིགིས་གཏུམ་མོའ་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་གང་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་རྩའི་འཁོར་ལོ་རྣམས་དང༌། དེ་ལ་ ིགཏུམ་མོའ་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་གནད་དུ་བསྣུན་པས། ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་དང༌། ཕྱི་རོལ་གྱི་ལྷ་མོ་ ིརྣམས་དང་སྙོམས་པར་ཞུགས་པས་བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་པ་ལྟར་དུ་ནང་གི་རྩ་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པས་ཀྱང་ཁམས་ཞུ་བའི་བདེ་ཆེན་འདྲེན་པའི་སྒོ་ནས་རྩ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷ་མོའ་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་པ་རྟོགས་ ིཔའི་ཆེད་དུ། རྩ་རྣམས་ལྷ་མོའ་ངོ་བོར་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཞིང༌། རྩ་རྣམས་འཁོར་ ིལོའ་རྩིབས་བཤད་པའམ། ི 1

ཞེས་པ་ཡང་འཁོར་ལོ་དྲུག་གི་རྩིབས་ཞེས་བཤད་པ་ནི་རྩ་འདབ་རྣམས་
ཡིན་པ་དང༌། གསང་གནས་ཀྱི་པདྨའི་འདབ་མ། ལྟེ་བ་དང༌། སྙིང་གའི་པདྨའི་འདབ་མ་ཞེས་སོགས་བཤད་པ་དག་ཀྱང༌། རྩ་འདབ་རྣམས་ལ་གོ་བར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི་རྩ་རྣམས་ཕྱིའི་འཁོར་ལོའ་ིརྩིབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུར་བསྒོམ་པ་སོགས་སུ་སྟོན་པ་ག་ལ་ཡིན། ཀྱཻ་རྡོར་ལྷ་དགུའི་ལུས་དཀྱིལ་ལ། རྩ་འཁོར་ལོའ་རྩིབས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་སྒོམ་པ་ནི་སྔོན་མེད་པའི་གཞུང་ལུགས་སོ།། ིའདིར་ལྷ་མོ་རྣམས་རྩའི་ངོ་བོར་སྟོན་པ་ན་ཡང༌། ཀྱཻ་རྡོར་ཁོ་ནའི་ལྷ་མོར་མ་ཟད་རྒྱུད་སྡེ་
དུ་མ་ནས་ལྷ་མོའ་དབྱེ་བ་སོ་སོར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་རྩའི་ངོ་བོར་སྡོམ་པ་འཆད་པ་ཡིན་ཞིང༌། ིཁྱད་པར་ལྷ་མོ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་བསྒོམ་པ་ནི། དུས་འཁོར་གྱི་ཡིན་པར་འདིར་དངོས་སུ་བཤད་དེ། འཁོར་ལོ་དྲུག་ལ་ལྷ་མོ་རྣམས། །ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་ལྷག་པའི་བརྒྱའོ། །དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པར་བཤད། །རིགས་དྲུག་རྣམས་ཀྱིས་གཅིག་བསྡུས་པའོ།2

།ཞེས་བཤད་པས་སོ། །དེ་ལ་རྐང་པ་དང་པོ་དྲངས་ནས་ཕྱི་མ་གཉིས་མ་བྲིས་པར་འདིས་འཁོར་ལོ་དྲུག་ལ་ལྷ་མོ་བརྒྱ་ང་3

དྲུག་བསྒོམ་པའི་ཀྱཻ་
རྡོར་ལུས་དཀྱིལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྒྱུས་མེད་སླུ་བར་བྱེད་པའི་རྫུན་ཚིག་རྣམ་པར་མི་འཚམ་པའི་བསྙོན་འདིངས་པར་མ་བྱེད་ཅིག།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༨༢༥ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༢༥ ཤོག ༡༦
3 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༠ བ ༢ བརྒྱ་དང་དྲུག་

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 443

དེས་ན་འདིར་རྩ་ལ་སོགས་པ་ལྷ་མོ་དང་སྦྱར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་
སྟོན་པ་ཡིན་ན་ནི། ལུང་དེ་ཉིད་ལས། ཉེ་བའི་རྩ་རྣམས་དུ་མ་སྟེ། །དེ་ལས་ལུས་ནི་རྐང་ནས་གནས། །དེ་རྣམས་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་གཉིས། །ལུས་ལ་དེ་ཉིད་ལྷ་མོ་རྣམས། །བ་སྤུའི་གྲངས་ཀྱི་འབྱུང་པོ་སྟེ། །བྱེ་བ་ཕྲག་གསུམ་ཕྱེད་དང་བཅས། །སྐྲ་ཡི་གྲངས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རྣམས།1

།ཞེས་
གསུངས་པས། རྩ་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལྷ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། བ་སྤུའི་རང་བཞིན་གྱི་འབྱུང་པོ་བྱེ་བ་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཞི་སྐྲའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་གྲུབ་པ་རྣམས་བསྒོམ་པའི་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་བསྟན་པར་ཡང་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང་འདིས་ནི་གཏུམ་མོའ་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པ་ལ། གང་ ིལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་གཞི་རྡོ་རྗེ་ལུས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་དེ་ལྟར་གནད་དུ་བསྣུན་ནས་བསྒོམ་པའི་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ། ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་སྟོན་པར་བཞེད་ནས་ལུང་འདི་ཉིད་དུ། ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དེ་བཞིན་ལུས། །དབུགས་དྲུག་རྣམས་ཀྱིས་ཆུ་སྲང་སྟེ།2

།ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། ཚུལ་
འདི་ནི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་རྒྱུད་ཀྱི་ནང་གི་ལེའུ་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པར། ཕ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་ ིཀྱི་ལྷའི་གྲངས་ཐམས་ཅད་ནང་གི་ལུས་ཀྱི་རྩ་དང༌། རླུང་གི་གྲངས་དང་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་དང་ཚུལ་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །ཁྱོད་ལྟར་ན་དེ་དག་གིས་ཀྱང་དཔལ་ལྡན་རྒྱུ་སྐར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང༌། གསང་བ་འདུས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་དང༌། སྒྱུ་འཕྲུལ་དྲ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་དང༌། བདེ་མཆོག་སྡོམ་པ་ཆེ་ཆུང་དག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་ཐམས་ཅད་ལུས་ལ་ཚང་བར་བསྒོམ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམས་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། བཤད་པར་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང༌། མཁས་པ་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པའི་མདུན་སར་སྨྲ་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ལྷའི་རི་མོ་མཁན་གྱིས་བཀོད་པའི་རྣམ་པར་བཀྲ་བའི་རི་མོ་མཆོག་ཏུ་མཛེས་པ་དག །དམུས་ལོང་གི་མདུན་དུ་ཤེས་ལྡན་སུ་ཞིག་གིས་འགོད་པར་བྱེད།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༨༢༦ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༨༢༦ ཕྲེང་། ༦

444 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྩ་རྒྱུད་རྒྱས་པའི་ལུང་གཏུམ་མོའ་རྣལ་འབྱོར་ ིརྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོས་དྲངས་པ་ལ། རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོས་མཛད་པའི་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་སུ་འཁྲུལ་ནས། རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོས་མཛད་པའི་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་ལུང་འདི་དག་ཐར་ཐོར་ཙམ་ཞིག་དྲངས་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཤེས་རིག་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་དག་གིས་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་ངང་ཚུལ་རྫོགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་འདི་སྐད་ཅེས་ཕྱི་ནང་གི་འཁོར་ལོ་ལྷ་གྲངས་མི་མཐུན་པ་སྐྱོན་དུ་འདོད་པ་ནི། རང་གི་ཁས་བླངས་མ་དྲན་པའི་བབ་ཅོལ་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཁྱེད་རང་གི་གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ཊཱིཀྐའང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་སོ་གཉིས་ལས་མེད་པ་ལ། ནང་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་ཞེ་དགུ་བཀོད་པའི་ཕྱིར༌། རྟགས་ཁས་བླངས་ཏེ། དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་བརླ་རྩ་གཉིས་དང༌། ས་སྙིང་མིག་གཉིས་དང༌། ཕྱག་རྡོར་རྣ་བ་གཉིས་དང༌། སྒྲིབ་སེལ་ཚིགས་བཅུ་གཉིས་དང༌། གནོད་མཛེས་རྐང་མཐིལ་གཉིས་ལ་བཀོད་པར་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་བྲིས་པ་དེ་དྲན་པར་གྱིས་ཞེས་བྲིས་སོ།།
གསུང་རབ་མདོ་རྒྱུད་གང་གིའང་བརྡ་རགས་པ་ཙམ་ཡང་མ་ཆགས་པར་འཛེམ་མེད་དུ་
སྨྲ་བ་ལ། གཏམ་འདི་ལྟ་བུ་འོས་སོ་ཕྱི་ནང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷ་གྲངས་མཐུན་དགོས་སོ་ཞེས་ཁོ་བོས་མ་སྨྲས་པའི་ཚུལ་བརྗོད་ཟིན་ལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་རྣམས་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་གྱི་སྐྱོན་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲོན་གསལ་དུ་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་སོ་གཉིས་འགོད་དགོས་པ་ལུས་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་སོ་གཉིས་འགོད་དགོས་པ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་ནས། ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་སོ་གཉིས་ཡིན་པར་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པ་ན་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་སྒྲོན་གསལ་དག་འགྱུར་ལས། སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ཉིད་ཀྱི་རེ་ཞིག་ལྷ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་འགོད་པ། ཤེས་པ་མེད་པར་འདི་ཇི་ལྟར་ཞེས་ཤེ་ན། ཞེས་ཕྱོགས་སྔ་བསུ་བ་ནི། ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་གྲངས་སོ་གཉིས་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་མེད་པར་དེ་དང་འདྲ་བར་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་སོ་གཉིས་འགོད་དགོས་པ་ཇི་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།
དེའི་ལན་འདེབས་པའི་ཕྱིར་དུ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་སོ་གཉིས་སུ་བསྒྲུབ་པར་བཞེད་ནས།
སྒྲོན་གསལ་ལས། དེ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པའི་རྒྱུད་ལས་རྣལ་

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 445

འབྱོར་བྱེ་བའི་འདུས་པའི་དོན་ཐེ་ཚོམ་མེད་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་ཀྱིས་གཞན་ནི་མི་བསམ་པར། །སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་མཉན་པར་གྱིས། །རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ལུས་འདི་ལ། །རྒྱལ་བའི་སྐུ་ནི་རིམ་བཞིན་གནས།1

།ཞེས་སོགས་དྲངས་པ་ན། དེ་མིག་དབང་པོ་གཉིས་ལ་ནི། །དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ས་སྙིང་པོ། །དེ་ཡི་རྣ་བའི་དབང་གཉིས་ལ། །བདེར་གཤེགས་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་འོ། །དེ་ཡི་སྣ་ཡི་དབང་པོ་ལ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཁའ་སྙིང་པོ།2

།ཞེས་པ་དང༌། ལུས་ཀྱི་ཚིགས་རྣམས་
ཐམས་ཅད་ལ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང༌།3

།ཞེས་དྲངས་སོ།།
དེ་བས་ན་སྒྲོན་གསལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལུས་ལ་འགོད་པའི་ལྷ་གྲངས་སོ་གཉིས་སུ་ཁས་
བླངས་པ་དང༌། དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མིག་གཉིས་ལ་ས་སྙིང་འགོད་པ་དང༌། རྣ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ཕྱག་རྡོར་འགོད་པ་དང༌། ཚིགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་བཟང་འགོད་པར་བཤད་པའི་ལུང་དྲངས་ནས་བསྒྲུབ་པ་ནང་འགལ་ལོ་ཞེས་སྨྲོས་ཤིག །སྒྲུབ་ཐབས་མདོར་བྱས་དང༌། རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་གྲངས་སོ་གཉིས་ཡིན་ཞིང༌།4

མིག་གཉིས་ལ་ས་སྙིང་དང༌།
ཚིགས་རྣམས་ལ་ཀུན་བཟང་འགོད་པར་དེ་དག་ཏུ་བཤད་པ་ཡང་ནང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་མི་འགལ་ན་ཁོ་བོ་ལ་གནོད་པ་དེ་ལྟར་སྟོན་པ་ཅི་ཞིག་ཡིན། དེས་ན་ཀུན་བཟང་གཅིག་ཉིད་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ལ་བཀོད་ཀྱང༌། ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་གྲངས་སོ་གཉིས་སུ་བྱེད་པ་ན། དེ་ཐམས་ཅད་ཀུན་བཟང་ཞེས་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་པས་སྐྱོན་གྱི་དྲི་ཙམ་ཡང་ག་ལ་ཡོད།
དེ་ལྟ་མིན་པར་ས་སྙིང་ལན་གཉིས་བཀོད་པ་དང༌། ཕྱག་རྡོར་ལན་གཉིས་བཀོད་པ་སོགས་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷའི་གྲངས་འདྲེན་པ་ན། ལྷའི་གྲངས་འཛིན་སོ་སོར་བགྲང་དགོས་ན་འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱི་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་གྲངས་སོ་གཉིས་སུ་སྨྲས་པ་གཞི་ནས་ཉམས་ཏེ། ལྷག་མོས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལྷ་སོ་གཉིས་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་བཀོད། ཡང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་ཡང་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་སོ་གཉིས་བཀོད་པས་ལྷ་རེ་བཞིར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱོད་རང༌གིས་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༥ ཤོག ༨༧༧ ཕྲེང་། ༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༥ ཤོག ༨༧༧ ཕྲེང་། ༢༠
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༩༠༠ ཕྲེང་། ༡༥
4 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༤ ཡིན་ཅིང་།

446 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་དགུ་ལས་མེད་པར་སྨྲས་ནས། གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས། འཁོར་གྱི་ལྷ་མོ་བརྒྱད་དེ་བཅུ་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་བཀོད་པ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་ལོ། །དེ་མི་འགལ་ན་ཁོ་བོས་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་ཞེ་དགུ་བཀོད་པར་སོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །ཁོ་བོས་ནི་འདུས་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ཊཱིཀྐར། དེའི་ལུས་ལ་ཚིགས་ཇི་སྙེད་པའི་གྲངས་དང་མཐུན་པའི་ཀུན་བཟང་གནས་དེ་དང་དེར་བསྐྱེད་དགོས་ཏེ། རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་ལས། ལུས་ཀྱི་ཚིགས་ནི་ཐམས་ཅད་ལ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང༌།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་བྲིས་
ཀྱི་ཚིགས་བཅུ་གཉིས་ལ་སྒྲིབ་སེལ་འགོད་པའི་འདུས་པ་པ་ཁོ་བོ་ལྟ་ཞོག། །རྒྱ་བོད་གང་དུ་ཡང་སྔོན་ཆད་མ་ཐོས་སོ།།
དེ་བས་ན་འདི་ལྟར་ཁོ་བོའ་འདོད་པ་བཀོད་པས་ནི། རྫུན་གྱི་སྨྲ་བ་འབའི་ཞིག་གིས་བསྙོན་
འདིངས་པ་ཁོ་ན་ལྷུར་ལེན་པའམ། ཡང་ན་ཡི་གེ་ཀློག་པ་གསལ་བར་མི་ཤེས་པ་གོར་མ་ཆག་གོ །ཡང་འདིས་རང་གི་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་ཆོག་ཤེས་པ་མེད་པར་སླར་ཡང་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲ་སྟེ་ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་བའི་ལྷ་མེད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའི་ལུགས་སུ་རློམས་ནས་འདི་སྐད་ཅེས་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷའི་ནང་ན་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་བཀོད་པ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལྷ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པས་ནོར་ཞེས་པ་ཡང་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་སྡང་སྨྲས་བྱེད་པར་ཟད་དོ།།
འདི་མི་རིགས་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་སྤྱི་དང་འགལ་བ། ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་
གཞུང་དང་འགལ་བ། རང་གི་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བ་གསུམ་ཞེས་བྱས་ནས་དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ན་བདེ་མཆོག་མངོན་བརྗོད་བླ་མར་གསུངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོད་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་དེ་ཡང་ནོར་བར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་བའི་ལྷ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུད་དེའི་ལེའུ་ཉི་ཤ་རྩ་དྲུག་པར། ཨཱ་ལི་ཀཱ་ལི་ལས་རང་འབྱུང༌། །གཉིས་མེད་མཆོག་ཏུ་ཞི་བ་སྟེ། །ཕྱག་གཉིས་པ་ལ་ཞལ་གཅིག་པ། །ཕྱག་རྒྱ་དྲུག་གིས་རྣམ་པར་བརྒྱན། །འཛམ་བུའི་མདོག་ཅན་མཉམ་པར་ཁྱབ། །ཅེས་པ་ནས། ཐོད་པ་དང་ནི་ཁ་ཊྭཱཾ་འཛིན། །གཡས་པ་མི་འཇིགས་ཕྱག་རྒྱ་ཅན།2

།ཞེས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༩༠༠ ཕྲེང་། ༡༥
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༨༦༣ ཕྲེང་། ༩

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 447

སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལས། པདྨ་འདབ་མ་1

བརྒྱད་ཀྱི་ལྟེ་བར་འཇིགས་བྱེད་དུས་མཚན་གྱི་གདན་ལ་
དཔལ་བདེ་མཆོག་སངས་རྒྱས་ཐོད་པ་སེར་པོ་ཞལ་གཅིག་པ་ཕྱག་གཉིས་པ་གཡས་མི་འཇིགས་པ་སྦྱིན་པ་དང༌། གཡོན་ཐོད་པ་འཛིན་པ་ཞབས་གཡས་བརྐྱངས་ཤིང་གཡོན་བསྐུམས་པའི་སྟབས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་བསྐྱེད་ཚུལ་དང༌། མཁའ་འགྲོ་མ་དང་ལཱ་མ་དང༌། །དུམ་སྐྱེས་མ་དང་གཟུགས་ཅན་མ། །པདྨའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གདན་ལ་དགོད། །ཐོད་པ་བཞི་པོ་མཆོག་ཡིན་ཏེ། །མཁའ་འགྲོ་མ་ནི་ཁ་དོག་སེར། །ལཱ་མ་པ་ལ་ཤ་ཡི་མདོག །དུམ་སྐྱེས་མ་ནི་སྔོན་མོ་སྟེ། །གཟུགས་ཅན་མ་ནི་དམར་ལ་འབར། །ཐོད་པ་དང་ནི་ཁ་ཊྭཱཾ་འཛིན། །མི་འཇིགས་མཆོག་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ། །ཅང་ཏེའུ་དང་ནི་གྲི་གུག་འཛིན། །བདུད་ནི་བཞི་པོའ་སྟེང་ན་བཞུགས། །ཞེས་འཁོར་ལོ་བཅུ་གཉིས་བསྐྱེད་ཚུལ་ ིདང༌། ཐུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྙིང་ག་རུ། །ཧེ་རུ་ཀ་ཡི་རྣམ་པར་བསྒོམ། །གསུང་གི་འཁོར་ལོ་ཁ་ལ་བསྒོམ། །སྐུ་ཡི་འཁོར་ལོ་སྔ་མ་བཞིན།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོའ་ལུས་ཀྱི་སྙིང་གར་ཐུགས་ཀྱི་ ིའཁོར་ལོ་ལྷ་བརྒྱད་སྔོན་པོ། མགྲིན་པར་གསུང་འཁོར་གྱི་ལྷ་བརྒྱད་དམར་པོ། སྤྱི་བོར་སྐུ་འཁོར་གྱི་ལྷ་བརྒྱད་དཀར་པོ་རྣམས་འགོད་པར་བཤད་པ་དང༌། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིས། །ཕྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག3

།ཅེས་ཕྱི་དཀྱིལ་ལྷ་བཅུ་གསུམ་
དང༌། ནང་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་ཉེར་བཞི་པོ་གཉིས་ཆར་བསྡོམས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་དང་སྦྱར་བའི་དག་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཚུལ་འདི་ནི་ཅི་ཡང་མ་བསླབས་ཤིང་གང་ཡང་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་ཟེར་རྒྱུས་ཕོངས་པར་གྱུར་ནས་རྒྱུད་དོན་གཟུ་ལུམས་གྱིས་སྨྲ་བ་ལ་ཞུགས་པས་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་མཁས་པ་དག་གིས་མཐོང་ན་མཆོག་ཏུ་ངོ་ཚ་བར་བྱེད་པའི་གཏམ་ཡིན་ནོ།།
ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། མངོན་བརྗོད་བླ་མའི་ལེའུ་ཉེར་དྲུག་པར་བཤད་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོད་པའི་
དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ནི། ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ནི་ཕྱི་དཀྱིལ་4

ལ་བཀོད་པའི་ལྷ་ཧེ་རུ་ཀ་གཙོ་བོ་གཅིག་
བུ་ལས་མེད་ལ། ལཱ་མ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་གཉིས་ནི། ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་འགོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ལུས་ཀྱི་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༧ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༦ འདབ་བརྒྱད་ཀྱི་
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༨༦༤ ཕྲེང་། ༡༥
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༨༦༥ ཕྲེང་། ༦
4 ཞོལ། ཤོག ༡༨ ན ༢ ཕྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བཀོད།

448 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ནང་དུ་འགོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་པའི་སྙིང་གར་པདྨ་འདབ་བརྒྱད་དེའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཕྱོགས་མཚམས་བརྒྱད་ལ་པདྨ་འདབ་མ་བརྒྱད་བསྒོམས་ནས་སྙིང་ཁའི་པདྨ་དབུས་མའི་ལྟེ་བ་ལ། རང་དང་འདྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ནང་གི་ཧེ་རུ་ཀ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་གཙོ་བོ་དང༌། དེའི་འདབ་མ་བརྒྱད་ལ་སྙིང་པོའ་རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་དང༌། ཐོད་པ་བཞི་དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྙིང་ཁར་ ིབཀོད་པའི་ཕྱོགས་མཚམས་ཀྱི་འདབ་མ་བརྒྱད་ལ་སྒོ་མཚམས་མ་བརྒྱད་དེ། དེ་ལྟར་ན་སྙིང་ཁར་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ལ་ལྷ་མོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐོར་བ་བསྒོམ་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་ལྷ་མོ་བཅུ་གཉིས་ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་མི་སྒོམ་པར་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་འགོད་པ་ག་ལ་ཡིན།
ཁོ་བོས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་འདི་ནི་མངོན་བརྗོད་བླ་མའི་འགྲེལ་པ་སློབ་དཔོན་མཁས་
པ་ཆེན་པོ་ཤ་རང་ག་བཛྲ་གྱིས་མཛད་པ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་དེར་ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་གཙོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཐོད་པ་སེར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པ་བཤད་ཟིན་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་དེ་གཟུགས་ཅན། །ཡི་གེ་ཧཱུཾ་ལས་བྱུང་བར་བསྒོམ།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་འགྲེལ་པར། དེའི་ནུ་མའི་བར་དུ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ལྷ་
མོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐོར་བ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པའི་གཟུགས་ཅན་བྷྲུཾ་ལས་བྱུང་བ་བསྒོམ་མོ།2

།ཞེས་དང༌། མཁའ་འགྲོ་མ་དང་ལཱ་མ་དང༌། །དུམ་སྐྱེས་མ་དང་གཟུགས་ཅན་མ། །པདྨའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གདན་ལ་དགོད། །ཐོད་པ་བཞི་པོ་མཆོག་ཡིན་ཏེ།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་ནུ་མའི་
བར་གྱི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ལ་མཁའ་འགྲོ་མ་དང༌། ལཱ་མ་དང་དུམ་སྐྱེས་མ་དང་གཟུགས་ཅན་མ་བཞི་པདྨའི་ཕྱོགས་ལ་འགོད་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་འདབ་མ་བརྒྱད་ལ། ཁྭ་གདོང་མ་དང་གཤིན་རྗེ་བརྟན་མ་ལ་སོགས་པ་བཀོད་དེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཞེས་པ་ནི་ནུ་མའི་བར་གྱི་པདྨ་དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཞེས་པ་མིན་ཏེ། གོང་དུ་དྲངས་མ་ཐག་པ་ལྟར་ལྷ་མོ་བཅུ་གཉིས་སྙིང་ཁར་བསྒོམ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༨༦༤ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩ ཤོག ༡༦༢༡ ཕྲེང་། ༡༤
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༨༦༤ ཕྲེང་། ༡༥

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 449

དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་དག་པ་ཡང་ཕྱི་ནང་གི་ལྷའི་གྲངས་བསྡོམ་པ་དང་སྦྱོར་
བ་མ་ཡིན་གྱི་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་ལྷའི་དག་པ་ཡིན་ཏེ། ས་བཅུ་དག་གི་རིམ་པ་དང༌། །སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིས། །ཕྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག1

།ཅེས་
པའི་འགྲེལ་པར། དེ་ལྟར་ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་ས་བཅུའི་རིམ་པ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བསྒོམས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་གྱི་རྣམ་པར་དག་པ་སྒོམ་མོ་2

ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་འདིའི་ལེའུ་བདུན་པར་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཤད་པ་ལ་ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་བའི་ལྷ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཡང་ཆ་མེད་པའི་རྒྱུས་གཏམ་འབའ་ཞིག་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་ཐུགས་ཀར་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་རང་འདྲའི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་བསྒོམ་པར་རྒྱུད་རང་ལས་དངོས་སུ་བཤད་ཅིང༌། དེའི་འགྲེལ་པར་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་དབུས་སུ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པ་ནི་གོ་སླའོ། །ནུ་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་དང་འདྲ་བ་ལྷ་མོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐོར་བ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་ཧཱུཾ་དང་ཨཱཿདང་ཨོཾ་ལས་སྐྱེས་པའི་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྒོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བཤད་དོ།།
དེ་ལྟར་ན་ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སངས་རྒྱས་ཐོད་པ་གཙོ་བོར་བཀོད་ཅིང་དེ་དང་སྐུ་མདོག་
ཕྱག་མཚན་སོགས་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོད་པ་ནང་དུ་སྙིད་གར་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་གཙོ་བོར་བཀོད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་བཀོད་པའི་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དང་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་སྙིང་ཁར་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་གཙོ་བོར་བཀོད་པ་རྒྱུད་རྩ་འགྲེལ་ན་ཤིན་ཏུ་གསལ་བཞིན་དུ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་བའི་ལྷ་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཅི་ཡང་མ་མཐོང་ཞིང་གང་གི་ཡང་རྒྱུས་མེད་བཞིན་དུ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་རབ་ལས་རྣམ་པར་བརྒལ་ཏེ་སྨྲ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ལ། ཁྭ་ཏས་མི་གཙང་ཟོས་པའི་མཆུ། །ས་གཙང་གཞན་ལ་འབད་ནས་འཕྱི།།ཞེས་པའི་ངང་ཚུལ་དེ་རྣམ་པར་ཐོངས་ཤིག །གྲུབ་ཆེན་ལྭ་བ་པ་ལ་སོགས་པ་བདེ་མཆོག་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་འགྲེལ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༨༦༥ ཕྲེང་། ༦
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩ ཤོག ༡༦༢༢ ཕྲེང་། ༣

450 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དང༌། རྣམ་བཤད་མཛད་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ལུས་དཀྱིལ་ལ་ནང་གི་ཧེ་རུ་ཀ་དངོས་སུ་གསལ་བར་མ་བཤད་པ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི་དེ་དག་ལ་ཡང་ནང་གི་ཧེ་རུ་ཀ །ཕྱིའི་ཧེ་རུ་ཀ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྙིང་ཁར་བསྒོམ་པ་མན་ངག་གིས་ཁ་འགེངས་དགོས་པ་ཁོ་བོའ་བླ་མ། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་འདོད་ ིའཇོར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་བདེ་མཆོག་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་ཕྱི་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་ནང་དཀྱིལ་ལ་མ་བཀོད་པ་མང་ཞེས་པ་ཡང་དོན་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་མི་ཤེས་པར་ཚིག་གི་དངོས་ཟིན་ཐར་ཐོར་བཀླགས་པ་ཙམ་གྱིས་གསང་དོན་ཟབ་མོ་ཆུད་གསོན་པར་བྱེད་དོ། །ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་གཞུང་དང་འགལ་བའི་ཚུལ་འཆད་དགོས་པས་སྡུག་བསྔལ་བར་གྱུར་ཏེ། ཛེ་ཏ་རིའི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་པའི་ལུང་དང་འགལ་བར་སྨྲས་པ་ལ་ནི། འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
ཡང་འདི་སྐད་ཅེས་ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་བའི་ལྷ་མེད་པ་སྐྱོན་དུ་འདོད་པ་ནི། ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་
སྲས་ཀྱིས་བཀྲལ་བའི་ལམ་སྲོལ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་ཡང་འགལ་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་གྲུབ་ཆེན་ཨཱརྱ་དེ་བས་བཤད་པའི་སྤྲོས་བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡང་མུན་སྤྲུལ་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་ནང་ཐུན་མོང་བའི་ལྷ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་གྲུབ་སྟེ། སྤྱོད་པ་བསྡུས་པའི་སྒྲོན་མར། གྲུ་བཞི་པ་ལ་སྒོ་བཞི་པ། །རྟ་བབས་བཞི་ཡིས་མཛེས་པར་བྱས།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ནང་དུ། བུད་མེད་ཉི་ཤའི་ཚོགས་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་དང༌། དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་བུད་མེད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རབ་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ལ་ལ་ནི་བདེ་མཆོག་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་འདུག་ལ། ཞེས་སོགས་དྲངས་ཏེ། ཕྱི་དཀྱིལ་ལྷ་མོ་ཉི་ཤ་རྩ་གཅིག་དང་གཙོ་བོ་ཉིད་འགོད་པར་བཤད་ཀྱི། རྣམ་སྣང་ནས་གནོད་མཛེས་ཀྱི་བར་གྱི་གསང་བ་འདུས་པའི་ལྷ་ཚོགས་རྣམས་བཀོད་པར་མ་བཤད་ལ། གཙོ་བོས་ལུས་ལ་སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷ་སོ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་འགོད་པར་བཤད་དེ། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བདེ་བ་ཆེན་པོའ་འཁོར་ལོ་བསྒྱུར་བ་ནི། ིསྔོན་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་དགོངས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས། རང་གི་སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་གནས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཚིམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཁྱད་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༢༦༠ ཕྲེང་། ༦

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 451

པར་གྱི་ང་རྒྱལ་བསྐྱེད་ལ།1

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དང་པོ་སྦྱོར་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་
བསྒོམ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
མདོར་ན་གཞུང་འདིར་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་ལྷ་མོ་ཉི་ཤ་བཀོད་པ་དེ་ནང་དཀྱིལ་ལ་མ་བཀོད་ན།
ནང་དཀྱིལ་གྱི་སོ་གཉིས་པོ་དེ་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་མ་བཀོད་པས་ནང་དཀྱིལ་དང་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་ཐུན་མོང་བའི་ལྷ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་གཞུང་འདི་ཡང་འགོག་པར་བྱེད་དམ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལོག་པའི་གཏམ་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲས་པ་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཚུལ་དེ་ནི་སྤྲོས་བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གསང་བ་འདུས་པའི་ཚོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟོན་པ་མིན་ཞིང༌།2

དེ་ལྟར་བཤད་པའི་གཙོ་བོ་ཡང༌། གསང་བ་འདུས་
པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ནོ།།
འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། སྤྱོད་བསྡུས་ལས། གསང་བ་འདུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་འདི་ལས་ནི་སྤྲོས་པ་མེད་པ་དང༌། ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་སྤྱོད་པའི་གནས་འབའ་ཞིག་བསྟན་ཏོ།3

།ཞེས་འདུས་
པར་སྤྲོས་བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་གནས་ལ་སོགས་པ་མ་གསུངས་པར་བཤད་ནས། སྤྲོས་བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་ཚོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང༌། གནས་ལ་སོགས་པ་རྒྱས་ཤིང་གསལ་བར་བཤད་པ་སངས་རྒྱས་མཉམ་སྦྱོར་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་མཉམ་སྦྱོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱུད་དེ་ལས་གསུངས་པའི་དོན་འཆད་པར་བཞེད་ནས། སྤྱོད་བསྡུས་ལས། ད་ནི་སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པའི་སྤྱོད་པ་དཔལ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང་མཉམ་པར་སྦྱོར་བ་མཁའ་འགྲོ་མ་སྒྱུ་མ་བདེ་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའ་རྒྱུད་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། ི 4

ཞེས་
གསུངས་ནས། དེ་ནས་ཡང་དག་བཤད་བྱ་བ། །རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མཆོག་གྱུར་པའི། །མཁའ་འགྲོ་སྒྱུ་མ་བདེ་མཆོག་བཤད།5

།ཅེས་པ་ནས། བུད་མེད་དག་ནི་ལེགས་བསྒྲུབ་པའི། །སྐལ་བཟང་རང་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༢༦༢ ཕྲེང་། ༨
2 གཙང་། ཤོག ༡༤ ན ༥ མིན་ཅིང་།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༢༥༨ ཕྲེང་། ༡༠
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༢༥༨ ཕྲེང་། ༡༡ 5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༢༥༨ ཕྲེང་། ༡༣

452 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གི་ཕྱག་རྒྱས་མཚན། །ཚོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བརྟག་པར་བྱ།1

།ཞེས་པའི་བར་སངས་རྒྱས་མཉམ་
སྦྱོར་གྱི་རྒྱུད་དྲངས་ཏེ། དེ་ལྟར་དྲངས་པའི་མཉམ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུད་ཚིག་དེ་དག་གི་དོན་འཆད་པ་ནི། སྤྱོད་བསྡུས་ལས། ཞེས་གསུངས་པའི་མདོའ་ཚིག་རྣམས་ཀྱི་དོན་རྒྱ་ཆེར་དགྲོལ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ ིདང་པོ་ཁོ་ནར་སྐྱེད་མོས་ཚལ་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གནས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གནས་སྒྲུབ་ཚུལ་དང༌། དེར་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་བཅས་པ་བཤད་ནས། དེར་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་འཆད་པ་ནི་དེ་ལ་རིམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་བདག་ལ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་རིམ་གྱིས་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྐུར་བདག་ཉིད་བསྐྱེད་ལ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བདག་པོའ་ཚུལ་གྱིས་བདག་ཉིད་འདུག་ནས། ཤེས་པས་ ིབདག་ཉིད་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོར་སྐྱེད་ཚུལ་བསྟན་ཏེ། དེ་ནི་མཉམ་སྦྱོར་གྱི་རྒྱུད་ཚིག་གོང་དུ་དྲངས་ནས་བཤད་བྱར་བཀོད་པ་དེའི་ནང་ནས། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མཉམ་སྦྱོར་བ། །སྦྱོར་བའི་དབང་ཕྱུག་རྣམ་འཕྲུལ་བས། །རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དཔལ་གྱི་ལྷ། །དེ་ནི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་བའི་བདག2

།ཅེས་པ་དེའི་དོན་འཆད་པའི་ཚིག་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་མཉམ་སྦྱོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་སྡོམ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། གསང་འདུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་སྟོན་པ་ག་ལ་ཡིན།
དེ་ལྟར་གཙོ་བོ་བསྐྱེད་པ་བསྟན་ནས། ཕྱག་རྒྱའི་འཁོར་སྐྱེད་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། དེ་ནས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་བུད་མེད་ཀྱི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རབ་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ལ་ལ་ནི་བདེ་མཆོག་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་འདུག་ལ། ཞེས་སོགས། ཁྱོད་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཚིག་དེ་དག་གསུངས་སོ། །དེ་དག་ནི་སངས་རྒྱས་མཉམ་སྦྱོར་གྱི་ལྷ་མོ་ཡིན་གྱི། གསང་འདུས་ཀྱི་ལྷ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་བདེ་བ་ཆེན་པོའ་འཁོར་ལོ་སྒྱུར་བ་ནི། སྔོན་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ ིལ་དགོངས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས། རང་གི་སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་གནས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༢༥༩ ཕྲེང་། ༡༣
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༢༥༩ ཕྲེང་། ༤

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 453

ཐམས་ཅད་ཚིམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཁྱད་པར་གྱི་ང་རྒྱལ་བསྐྱེད་ལ་ཞེས་པས་ཀྱང་གཙོ་བོར་རང་གི་སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་ལུས་ལ་གནས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་ཐ་སྙད་བྱས་པའི་ཕུང་པོ་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་ཆེན་པོས་ཚིམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བསམས་ནས་ཕྱག་རྒྱའི་འདོད་ཡོན་ལ་སྤྱོད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། འདུས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་ལུས་ལ་བཀོད་པའི་དོན་ག་ལ་ཡིན། སངས་རྒྱས་མཉམ་སྦྱོར་དང་གསང་འདུས་ནོར་ནས་ཤན་མི་ཕྱེད་པའི་ངང་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུས་ཀྱང་བབ་ཅོལ་འདི་ལྟར་སྨྲ་བ་ལ་ཞུགས་1

པས་ན་བདུད་རིགས་ཀྱི་སྡེ་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་མ་གྱུར་གྲང༌། གཙོ་
བོ་གསང་འདུས་ལ་འཁོར་སངས་རྒྱས་མཉམ་སྦྱོར་གྱི་ལྷ་མོ་རྣམས་འབའ་ཞིག་གིས་བསྐོར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་རུང་ན། གཙོ་བོ་འཇིགས་བྱེད་ལ་འཁོར་དགྲ་ནག་ལྷ་བཅུ་གསུམ་གྱིས་བསྐོར་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་བར་ཁྱོད་རང་གིས་སྨྲས་པ་ཡིད་ལ་ཞོག་ལ། དྲན་པ་མི་གནས་པའི་རྣམ་འགྱུར་གསལ་བར་མ་བྱེད་ཅིག།
གསང་བ་འདུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་སྤྱོད་པ་བྱེད་པའི་འདུས་པ་རང་གི་ཚོགས་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་མན་ངག་གིས་འཆད་པ་སྤྱོད་བསྡུས་སུ་གསུངས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དེའི་རིམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་ཁོ་ནར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་ནས། བདག་ལ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་རིམ་གྱིས་མི་བསྐྱོད་པ་ཕྱུང་སྟེ་རྗེས་སུ་བཅུག་ནས། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བདག་པོ་ཉིད་དུ་གནས་ལ། དེ་ནས་ཐ་མལ་པའི་ང་རྒྱལ་བསལ་ཏེ་མི་བསྐྱོད་པའི་འཁོར་རྣམས་རང་གི་སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་བུར་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ལ་སོགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་སུ་ལྷག་པར་མོས་པས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོའ་ལྷ་མ་ལུས་པ་ ིརང་གི་ཕྱག་རྒྱ་དང་རིལ་པོར་འཛིན་པ་དང༌། རྗེས་སུ་གཞིག་པའི་རིམ་གྱིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་གོ2

།ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་དག་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་དག་གི་དོན་འདིར་བཤད་
པར་བྱ་བའི་སྐབས་མ་ཡིན་པས་མ་སྨྲས་སོ།།
ཡང་ལུས་དཀྱིལ་དང་ལུས་ལ་ལྷ་བཀོད་པ་ཙམ་གྱིས་ཁྱད་པར་ཡང་མ་ཕྱེད་དོ། །ཞེས་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༡ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༣ བཞུགས་པས་ནི་བདུད་རིགས་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༢༦༨ ཕྲེང་། ༡༤

454 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སྨྲ་བ་ཡང་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་གཞིར་བཞག་ལ། ལུས་ལ་ལྷ་འགོད་པ་ལ་སྐྱེ་མཆེད་དང་སྐུ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་ཕྱིར་འགོད་པ་ནི། མིག་སོགས་སྟོང་ཉིད་དུ་སྦྱངས་པའི་ངང་ནས། གནས་དེ་དང་དེར་ཆོ་ག་གསུམ་མམ། ས་བོན་ཙམ་མམ་སྐད་ཅིག་གིས་ལྷར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གདོང་དྲུག་གི་རྒྱུད་ལས། མིག་སོགས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་ལ་ཞེས་སོགས་དྲངས་ནས། ལུས་དཀྱིལ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་རང་གི་ལུས་ལ་གནས་པའི་རྩ་ཐིག་རླུང་སོགས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་1

རྒྱུར་བྱས་པ་དགོས་པ་སྟེ། རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་པས། འདི་དག་
གནས་སུ་རྣལ་འབྱོར་པ། །རྩ་ཡིན་དཔའ་བོ་ཉི་ཤ་བཞི། །ལུས་ཀྱི་ཁམས་སུ་བརྟག་པར་བྱ།2

།ཞེས་
གསུངས་ལ། ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ལས་གྲུབ་པའི་ལྷ་དེ་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་གནས་རྣམས་སུ་བཀོད་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། སློབ་དཔོན་པྲཉྫཱ་རཀྵི་ཏས་བདེ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་འུག་གདོང་མ། རྣ་བའི་བུག་པའི་ནང་དུ་སྒོམ་པར་བཤད་ཅིང༌།
སློབ་དཔོན་སྒྲོན་མ་ཅན་གྱི་སྡེས། ཀྱཻ་རྡོར་ལུས་དཀྱིལ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། ཇི་སྲིད་རྡུལ་
ཕྲ་རབ་དང་མཉམ་པའི་དཔའ་བོ་དང་དཔའ་མོའ་དབང་ཕྱུག་མ་དེའི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེས་པ། དཔའི་བོ་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་པ་པོ་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་བསྒོམ་མོ། །གང་དཔའ་མོའ་དབང་ཕྱུག་ ིམ་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནང་དུ་བསྒོམ་མོ།3

།ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་
དེའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་འདི་སྐྱེད་ཚུལ་རྣམས་ལུས་དཀྱིལ་སྐྱེད་ཚུལ་དུ་མི་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་གཏན་མེད་དེ། རྩ་འཁོར་ལོ་ལྔ། འཁོར་ལོ་ལྔ་ལ་རྡོ་རྗེའི་ལུས་ལ་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་ཡོད་ལ། དེ་ལྷ་མོ་རྣམས་དང༌། འཁོར་ལོ་ལྔའི་དབུས་ཀྱི་ཐིག་ལ་ཕྱི་ཐུན་མོང་གི་རྩ་དང་བཅས་པ་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་ལྟར་བསྐྱེད་ནས་ལུས་ཀྱི་ནང་སོ་སོའ་གནས་སུ་བསྒོམས་པས་བློས་བཏགས་མིན་ནོ།། ིཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ལྷ་བཅུ་གཉིས་དང༌། ཁྲོ་བོ་བཅུ་ནི་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་འཕགས་
སྐོར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་དང༌། མན་ངག་འདིར་བཤད་པ་གཉིས་འགོད་ས་དང་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༢ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༥ བ ༢ ཅིག་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༥༦༢ ཕྲེང་། ༢༠
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༡༥༦༥ ཕྲེང་། ༡༥

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 455

སྐྱེད་གཞི་ཁྱད་པར་མེད་པས། འདི་དག་ཇི་ལྟར་ལུས་དཀྱིལ་དུ་མི་འགྱུར་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཆ་སོ་སོ་རྒྱུར་བྱས་ནས། ཆ་དེ་དང་དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ལྷ་སོ་སོར་བསྐྱེད་དེ་ལུས་ཀྱི་གནས་སོ་སོར་འགོད་པའི་ལུས་དཀྱིལ་སྒྲུབ་ཚུལ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྨྲས་པ་འདི་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་གི་བླ་མ་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས། གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་སྔོན་མ་བྱུང་བའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལུས་དཀྱིལ་སྒྲུབ་ཚུལ་གསུངས་པ་དེའི་གནད་ལེགས་པར་མ་ལོན་ཀྱང༌། རྗེའི་གསུང་རབ་ལས་གསུངས་པའི་རགས་པ་ཙམ་གྱི་གསུང་གི་རྗེས་ཟློས་བྱས་པར་ཟད་ཀྱི། ཁོ་བོས་ལུས་དཀྱིལ་དང་ལྷ་བཀོད་པ་ཙམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་མ་ཕྱེད་ཅེས་སྨྲས་པ་དེ་སུ་ཞིག་ལ་སྨྲས་པ་ཨེ་གོ །གོ་ན་ཀྱཻ་རྡོར་བདེ་མཆོག་ལ་སོགས་པའི་ལུས་དཀྱིལ། སྒྲུབ་ཐབས་བྱེད་པ་པོ་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་དུ་མ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་དང་དེར། ལུས་ལ་ལྷ་བཀོད་པ་ཙམ་དུ་མ་སོང་བའི་ལུས་དཀྱིལ་སྒྲུབ་ཚུལ་ཁྱད་པར་པ་འདི་དང་འདི་ལྟར་བཤད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་ཐབས་དེ་དང་དེ་དག་རང་གི་ཚིག་དྲང་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་ཙམ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི་དེ་དག་གང་ན་ཡང་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོ་བོ་ཅག་གི་ལད་མོ་བཟླས་པ་ཙམ་ཞིག་སྨྲས་ནས། སྔ་མ་དེ་དག་ལ་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། སྣ་བཅད་མ་གཡར་པོའ་རྒྱན་གྱིས་གཟེངས་མཐོ་བར་བྱེད་པ་དང་ ིམཚུངས་པ་ངོ་ཚ་བོར་བའི་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ།།
ཡང་རྒྱུད་རྒྱ་གཞུང་ཚད་ལྡན་ནས་མ་བཤད་པའི་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་མཆོག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་
བའི་དཀའ་བ་བབ་པས་ཅི་ཡང་རུང་བའི་གཏོལ་གཏམ་འདི་ལྟར་སྨྲ་དགོས་པ་བྱུང་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་སྤྱི་ལས་བཤད་ཚུལ། ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་རྒྱུད་དང་འགྲེལ་པས་བཤད་ཚུལ། རང་གི་ཁས་བླངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ནས་བཤད་ཚུལ། ཞེས་སྨྲས་ནས། དང་པོ་འཆད་པ་ན། དཔལ་ཡེ་ཤེས་གསང་བའི་སྒྲུབ་ཐབས་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་གསང་བས་མཛད་པར། ཕྱི་ནང་གི་གནས་གཉིས་ཀ་ལ་ལྷ་མཐུན་པར་འགོད་པ་བདེ་མཆོག་ལུས་དཀྱིལ་ལྟ་བུ་བཤད་ནས། ཡང་ན་རྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་བསྒོམ། །འདི་ན་འཁོར་ལོ་དྲུག་ཀྱང་ཡོད།1

།ཅེས་སོགས་དྲངས་ནས། འདིས་ཀྱང་ཀྱཻ་རྡོར་ལུས་དཀྱིལ་དང་ཆ་འདྲ་
བའི་ལུས་དཀྱིལ་གཅིག་མ་བསྟན་ནམ། ཞེས་སྨྲས་པས་ནི་དགག་སྒྲུབ་ལ་དམུས་ལོང་ལྟ་བུར་གྱུར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༡༧༧༨ ཕྲེང་། ༩

456 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཀྱང་རང་གིས་མི་ཤེས་པའི་གླེན་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ། །འདི་ལྟར་ཁྱེད་ཅག་འདོད་པ་ལྟར་ཀྱཻ་རྡོར་ལུས་དཀྱིལ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་རྒོལ་བའི་གང་ཟག་གི་ᩏᨕར། ཀྱཻ་རྡོར་ལུས་དཀྱིལ་དེ་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་པར་འདོད་པས། ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་སྨྲས་པ་མ་ཡིན་ནམ། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་རྒོལ་བའི་ᩏᨕར། ལྷས་བྱིན་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་དང་གཟུགས་དབྱིབས་ཆ་འདྲ་བར་ཨེ་གྲུབ་སྨྲོས་ཤིག །དེ་མ་གྲུབ་ན་ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ཀྱཻ་རྡོར་ལུས་དཀྱིལ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། ཡེ་ཤེས་གསང་བའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ཀྱཻ་རྡོར་ལུས་དཀྱིལ་དང་ཆ་འདྲ་བར་འབུད་དོ། །དེ་ཡང་དེའི་ངོར་མ་གྲུབ་ན་སྒྲུབ་བྱེད་བསྒྲུབ་བྱ་མཚུངས་པའི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་གི་དམ་བཅའ་སྒྲུབ་པ་ཤིན་ཏུ་གླེན་པ་གོ་བར་བྱེད་པའོ།།
ཡང་བདེ་མཆོག་སྡོམ་པ་འབྱུང་བའི་ལེའུ་བཞི་པར། རྣམ་པ་ལྔ་ཡི་ལྷ་རྣམས་ནི། །གཟུགས་
དང་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་དང༌། །ཞེས་པ་ནས། འོད་གསལ་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར།1

།ཞེས་པའི་བར་
དྲངས་ཤིང༌། དེའི་འགྲེལ་པར། འདི་དག་ཀྱང་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བར་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེ།2

ཞེས་སོགས་དྲངས་ནས་གལ་ཏེ་འདི་རྣམས་ལུས་ལ་ལྷ་འགོད་པ་ཡིན་གྱི་ལུས་
དཀྱིལ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སངས་རྒྱས་ཉིད་འབྲས་རྒྱུ་རུ་འགྱུར།3

།ཞེས་
པ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འབྲས་བུ་དང་དེའི་རྒྱུར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། གསུངས་པ་མིག་སོགས་རྣམས་ལ་བསྒོམ་བྱ་སྟེ། ཞེས་པ་རང་ཉིད་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔར་གྱུར་ནས་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་དང་དེའི་རྒྱུར་ཡང་འགྱུར་རོ། །གཟུགས་ཀྱི་སྒོར་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། དེ་གསུངས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ཉིད་སའི་སྙིང་པོའ་རྣམ་པས་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་གནས་ནས་གཟུགས་གསུམ་རྣམ་ ིཔར་སྦྱངས་ཏེ། རྡོ་རྗེའི་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་སྟེར་བར་མཛད་དོ།4

།ཞེས་བཤད་ལ། དེའི་དོན་ཡང་
སྡོམ་འབྱུང་གི་རྒྱུད་ཚིག་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལུས་དཀྱིལ་སྟོན་བྱེད་དུ་གྲུབ་ཆེན་ཀླུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༧༨༢ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༤༦ ཕྲེང་། ༡༨
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༤༧ ཕྲེང་། ༡༤
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༤༧ ཕྲེང་། ༡༤

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 457

གསང་འདུས་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྐབས་སུ་དྲངས་ནས་བཤད་པ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ།། དེས་ན་སྡོམ་འབྱུང་རྩ་འགྲེལ་ལས། ཀྱཻ་རྡོར་ལུས་དཀྱིལ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཞིག་ཀྱང་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་བྲིས་སོ། །དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྡོམ་འབྱུང་ལེའུ་བཞི་པའི་གཞུང༌། རྣམ་པ་ལྔ་ཡི་ལྷ་རྣམས་ནི། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་ལྔ་གཅིག་ཏུ་རྫོགས་བྱང་ཆུབ།1

།ཅེས་པའི་བར་
ལུས་དཀྱིལ་བསྒོམ་ཚུལ་སྟོན་པར་བྱས་ནས་དྲངས་པས་ནི། རང་ཉིད་ཕྱུགས་སུ་གོ་བར་བྱས་ཏེ། འདི་ལྟར་དེ་དག་ནི། ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ལྔ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྔའི་རང་བཞིན་གྱི་མངོན་བྱང་ལྔ་ལས་དྲུག་པ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྐུ་གཅིག་ཏུ་རྫོགས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་པས། ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་མངོན་བྱང་ལྔ་ལས་རྫོགས་ཚུལ་མངོན་བྱང་ལྔའི་རྣམ་དག་དང་བཅས་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་པར། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་བསྒོམས་པས་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་དག་པ་ཁོ་ནས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་རྣམ་པ་ལྔ་པོ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།2

།ཞེས་སྟོན་
པ་རྣམ་པ་ལྔ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ།།
དེ་ལ་རྣམ་པ་ལྔ་པོ་རྣམས་གཅིག་ཉིད་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པ་
ནི་འདི་ཡིན་པས། དྲུག་པ་ནི་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་རྡོ་རྗེ་འཆང་མངོན་བྱང་ལྔ་ལས་རྫོགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས། དེ་ལྟར་སྐྱེ་མཆེད་བྱིན་རླབས་ཀྱི་ལྷའི་རྣམ་དག་འཆད་པ་ན། མིག་ལ་སོགས་པ་དྲུག་ལ་བསྒོམ་པའི་ས་སྙིང་ལ་སོགས་པ་དྲུག་ནི། དབང་པོ་དྲུག་རྣམ་པར་དག་པ་དང༌། ས་སྙིང་སོགས་དེ་དང་འཁྱུད་པར་བསྒོམ་པའི་གཟུགས་རྡོ་རྗེ་མ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་ནི་ཡུལ་དྲུག་དག་པ་དང༌། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ལྷ་དེ་དག་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའ་ཡེ་ཤེས་ནི་མིག་གི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་ ིཔ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་ཤེས་དྲུག་རྣམ་པར་དག་པ་ཐུགས་རྡོ་རྗེའི་རང་བཞིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སྐྱེ་མཆེད་བྱིན་རླབས་ཀྱི་ལྷ་དེ་དག་ནི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ལ། དོན་འདི་ཉིད་ནི། ཡུལ་ནི་དྲུག་ཏུ་དྲན་པ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༧༨༢ ཕྲེང་། ༩
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༤༦ ཕྲེང་། ༢༡

458 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཀྱི་འགྲེལ་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བཤད་ཅིང༌། སངས་རྒྱས་ཉིད་འབྲས་རྒྱུ་རུ་འགྱུར། །ཞེས་པ་ཡང༌། འདི་ལྟར་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་འབྲས་བུ་ནི། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྡོ་རྗེའི་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྟོན་པར་འདོད་ནས་དེའི་འགྲེལ་པར་རང་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔར་གྱུར་ནས་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ཁོ་ན། གཏི་མུག་རྡོ་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་དུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ།། དེ་སྐད་དུ། དེ་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་སའི་སྙིང་པོའ་རྣམ་པ་ཡིས། མིག་ ིགི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་གནས་ཏེ། གཟུགས་གསུམ་རྣམ་པར་སྦྱངས་ནས་རྡོ་རྗེའི་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་སྟེར་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་རྣམས་ཉིད་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་མིག་གི་དབང་པོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་སའི་སྙིང་པོའ་རྣམ་པ་ཡིས། ཞེས་ ིསོགས་ནི་འགྲེལ་པ་མཁན་པོས་གཞན་ནས་དྲངས་པའི་ཚིག་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལྟར་རྣམ་དག་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ན། འགྲེལ་པ་དེ་དག་གིས་
འདི་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་སྒོམ་པ་པོའ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྐུ་རུ་དམིགས་ ིཔ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་པའི་སྐུ་འདིའོ། །ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་ནས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་ནས། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ས་བོན་ཕྱག་མཚན་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ཡིས་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སུ་གཟུགས་རྡོ་རྗེ་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཁྱུད་པའི་གཏི་མུག་རྡོ་རྗེ་ལ་སོགས་པ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་སྐྱེ་མཆེད་བྱིན་རླབས་ལ་གསལ་བར་བཤད་དོ། །འདི་ལྟར་བཤད་པ་འདི་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་རང་གི་ལུས་ལ་ལྷ་བཀོད་པ་ཙམ་དང་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟར་འབྱེད་པ་སྨྲས་པ་ན། སྐྱེ་མཆེད་བྱིན་རླབས་ཀྱི་ལྷ་བསྐྱེད་ཚུལ་སྡོམ་འབྱུང་འགྲེལ་པར་དྲངས་མ་ཐག་པ་འདི་ལྟར་བྱས་པ་ལུས་ལ་ལྷ་འགོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་བསྒོམ་པ་མ་ཡིན་པར་སྨྲས་པ་དང་ཁས་བླངས་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །སློབ་དཔོན་ཀླུ་བྱང་གི་འདུས་པའི་ལུས་དཀྱིལ་སྐབས་སུ། སྡོམ་འབྱུང་གི་ལེའུ་བཞི་པའི་ལུང་འདི་དག་དྲངས་ནས་བཤད་པ་བྱས་སོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། རྫུན་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་སྟེ། རྣམ་གཞག་རིམ་པར་

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 459

སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་ཉིད་སའི་སྙིང་པོའ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་བཀོད་པས། གཟུགས་གསུམ་ལ་འོད་གསལ་ ིབས་ཐོགས་པ་མེད་པར་བྱས་པའི་རྡོ་རྗེའི་མིག་གི་དབང་པོ་སྩོལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་ནི་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་མཛད་པ་པོ་རང་གི་གསུང་ཡིན་གྱི་ལུང་གཞན་དྲངས་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཀློག་ཤེས་ཙམ་གྱིས་གོ་ནུས་ལ་དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་རྣམ་གཞག་རིམ་པར། ཇི་སྐད་དུ། རྣལ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་བཅོམ་ལྡན་འདས། །རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དེ་བཞིན་གཤེགས། །ཁམས་གསུམ་པ་ནི་མ་ལུས་ཀྱང༌། །དེ་ཡིས་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་ཉིད།1

།ཅེས་བདེ་མཆོག་ལས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་པ་ནི་མཁའ་འགྲོ་
མ་སྒྱུ་མ་བདེ་མཆོག་ཅེས་གྲགས་པ་སངས་རྒྱས་མཉམ་སྦྱོར་ལས་དྲངས་པ་ཡིན་གྱི། སྡོམ་འབྱུང་གི་ལུང་དྲངས་པ་ནི་མིན་ནོ།།
དེས་ན་རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་སྐབས་དེར་སྡོམ་འབྱུང་གི་ལུང་དྲངས་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་
ལ་རྣམ་གཞག་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་དག་ནི། རྣམ་གཞག་རིམ་པ་རང་ཉིད་ལས་དོན་འདི་ཉིད་གསལ་བར་རྩ་བའི་རྒྱུད་ལས། རྡོ་རྗེའི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་དག་ཀྱང༌། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དཀྱིལ་འཁོར་མཆོག2

།ཅེས་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གསང་འདུས་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་ཚིག་དེ་དག་
འཆད་བྱེད་དུ་གསུངས་ཀྱི། སྡོམ་འབྱུང་གི་ཚིག་དེ་དག་ལ་བཤད་པ་བྱས་པར་འཁྲུལ་བའི་གཞི་ཙམ་ཡང་མེད་དོ།།
སྨྲས་པ། ལུག་ལྟར་གླེན་པའི་གླེན་པ་ལ། །སྨྲས་པས་གོ་བར་ག་ལ་འགྱུར། །ཕྱུགས་ནི་
དབྱུག་པས་མ་གཏོགས་པར། །བཤད་པས་ལས་ལ་འཇུག་ནུས་སམ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཤེས་རིག་དང་ཅུང་ཟད་ལྡན་ན་བརྟག་པར་བྱའོ། །སྡོམ་འབྱུང་རྩ་འགྲེལ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཁྱོད་འདོད་པའི་ཀྱཻ་རྡོར་ལུས་དཀྱིལ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་ལུས་དཀྱིལ་བསྟན་པར་སྨྲ་བ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཡང་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་ཚུལ། དེ་གྲུབ་ཆེན་གྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་དང་བཅས་པ་སྨྲ་བར་རློམ་ནས་འདི་སྐད་ཅེས། རྩ་བའི་རྒྱུད་ལས། ཨེ་ཡི་རྣམ་པ་ལྷ་མོ་སྤྱན། །ཝཾ་གྱི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༣༤༨ ཕྲེང་། ༨
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༤༡༢ ཕྲེང་། ༡༥

460 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རྣམ་པ་བདག་མར་བརྗོད། །མ་ནི་ལྷ་མོ་གོས་དཀར་མོ། །ཡ་ནི་1

རྣམ་པ་བདག་མར་བརྗོད།2

།ཅེས་
ཡི་གེ་བཞིའི་དབྱིབས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བཞི་དང༌། དེ་དག་ལྷ་མོ་བཞིའི་རང་བཞིན་དུ་གསུངས་ལ། དོན་ལྷག་མ་རྣམས་རྒྱུད་ཀྱི་དབུ་ཞབས་རྣམས་སུ་དོན་ཐོབ་ལ་གསལ་བར་བྱུང་ཡང་ཚིག་དངོས་སུ་གསལ་བར་མ་གསུངས་སོ།།
དོན་དེ་ཉིད་གསལ་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པའི་རྒྱུད་སམྦྷུ་ཊར་རྟེན་བརྟེན་པའི་ལུས་
དཀྱིལ་སྒྲུབ་ཚུལ་རྣམས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དྲུག་པའི་རབ་བྱེད་གསུམ་པར། ཧེ་རུ་ཀ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ། །གཟུགས་མཛེས་པ་ནི་ཡང་དག་བྱུང༌། །ལུས་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉམས་དགའ་བར། །སྒོ་བཞིར་ཇི་སྐད་གསུངས་པའོ། །རང་གི་ཡན་ལག་བརྒྱད་བྱུང་བའི། །ཀ་བ་དེ་ཡིན་བསྐོར་ནས་གནས། །དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་མཉམ་པའི་ཕྱིར། །གྲུ་བཞི་པར་ནི་རབ་ཏུ་གྲགས། །སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ངོ་བོས་ནི། །འཁོར་ལོ་གསུམ་ནི་གཅིག་ཏུ་གསུངས། །རིམ་ནི་མགོ་བོའ་ཟེ་འབྲུ་ ིལ། །ཇི་ལྟར་རྩོམ་ཆེན་ལ་སོགས་རིམ། །བླ་མའི་དུས་ཐབས་རིམ་ཉིད་ཀྱིས། །དེ་ནི་རྫོགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གནས། །རྐང་པའི་མཐིལ་དུ་རྩོམ་ཆེན་རླུང༌། །གཞུ་ཡི་དབྱིབས་སུ་རྣམ་པར་གནས། །སུམ་མདོ་ཡི་ནི་གནས་སུ་ནི། །དེ་གཞིན་གྲུ་གསུམ་འབར་བ་ཉིད། །ཟླུམ་པོའ་རྣམ་པའི་ ིགཟུགས་ཀྱིས་ནི། །ཆུ་ནི་ལྟོ་བར་རྣམ་པར་གནས། །སྙིང་ཁ་ཡང་ནི་ས་ཉིད་དེ། །ཀུན་ནས་གྲུ་བཞི་པ་ཉིད་དོ། །སྒལ་ཚིགས་དབྱུག་གུའི་གཟུགས་ཀྱིས་ནི། །རི་རབ་རི་རྒྱལ་དེ་བཞིན་ནོ།3

།ཞེས་རྟེན་
ལུས་དཀྱིལ། ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་དང་བདེ་མཆོག་གཉིས་ཐུན་མོང་དུ་གསུངས་པ་དང༌། བརྟེན་པ་ལུས་དཀྱིལ་ཡང་དང་པོའ་རབ་བྱེད་བཞི་པར། ཡང་དག་སྦྱོར་བྱུང་མཚན་ཉིད་ནི། །དེ་ནས་མཆོག་ཏུ་རབ་ ིབཤད་བྱ། །ཨེ་ནི་ས་རུ་ཤེས་པར་བྱ། །ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྤྱན་མ་ཉིད། །སྙིང་རྗེ་ཆེན་མོ་ཐབས་ཆེན་མོ། །རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་སྤྱོད་ཡུལ་མ། །ལྟེ་བར་སྣ་ཚོགས་འདམ་སྐྱེས་མ། །སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོར་རྣམ་པར་གནས། །ཝཾ་ནི་ཆུ་རུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་མཱ་མ་ཀཱི། །བྱམས་པ་དང་ནི་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༦ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༨ ན ༣ །ཡ་ཡི་རྣམ་པ་
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༢ ཤོག ༣༦༢ ཕྲེང་། ༡༢
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༠༧ ཕྲེང་། ༨

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 461

སྨོན་ལམ་ཚུལ། །ལྷ་མོ་རྡོ་རྗེའི་རིགས་གཙོ་མ། །སྙིང་ཁར་ཆུ་སྐྱེས་འདབ་བརྒྱད་མ། །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡང་དག་གནས། །མ་ནི་མེ་རུ་བརྗོད་པ་སྟེ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་གོས་དཀར་མོ། །དགའ་དང་སྟོབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས། །ལྷ་མོ་པདྨའི་རིགས་བྱུང་མ། །ལྐོག་མར་ཆུ་སྐྱེས་འདབ་བརྒྱད་གཉིས། །ལོངས་སྤྱོད་འཁོར་ལོར་ཡང་དག་གནས། །ཡ་ནི་རླུང་གི་རང་བཞིན་ཏེ། །ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་རབ་འཇོམས་བྱེད། །དམ་ཚིག་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོར་ངེས། །ལྷ་མོ་ལས་ཀྱི་རིགས་གཙོ་མ། །བཏང་སྙོམས་ཡེ་ཤེས་རྣལ་འབྱོར་གྱིས། །སྒྲོལ་མ་འཁོར་བ་སྒྲོལ་བ་མོ། །འདམ་སྐྱེས་འདབ་མ་སུམ་ཅུ་གཉིས། །བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོར་གནས།1

།ཞེས་འཁོར་ལོ་འདི་དག་ལ་ལྷ་མོ་འདི་
རྣམས་དགོད་པར་གསུངས་ཤིང་། སྙེ་མའི་བཞི་པར། དེ་ལྟར་འདི་རྣམས་ཁམས་དང་ཕྱག་རྒྱ་དང༌། ཚད་མེད་པ་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་ངོ་བོ་རྣམས་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྙིང་རྗེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྤྱན་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་མོ་རྣམས་སྤྲུལ་པ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་ལོ་རྣམས་ལ་མོས་པར་བྱའོ། །ཨེ་ཝཾ་མ་ཡའི་ཡི་གེ་བརྗོད་པར་བྱའོ།2

།ཞེས་པ་
བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང༌། རྗོད་བྱེད་ངག་3

དབྱེར་མེད་པར་མོས་པ་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ལ་ཁ་ཅིག་ཏུ།
ཨེ་ཝཾ་མ་ཡའི་ཡི་གེ་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམས་དང༌། ཁ་ཅིག་ཏུ་ཕྱག་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཅན་རྣམས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།འོ་ན། འཁོར་ལོ་བཞི་ལས་མ་བསྟན་ནོ་སྙམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོར་
གནས། །ཞེས་པའི་དོན། བདེ་བའི་རྟེན་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་སྤྱི་བོར་གནས་པས་སྤྱི་བོ་ལ་བདེ་ཆེན་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་བྱང་སེམས་གསང་འཁོར་དུ་བབ་པས་དེར་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལས་4

གསང་གནས་ལའང་བདེ་ཆེན་དུ་བཏགས་པར་འགྲེལ་པ་ལས་འབྱུང་བས། ཚིག་
གཅིག་གིས་སྟེང་འོག་གི་འཁོར་ལོ་གཉིས་ཆར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །སྙེ་མ་དང་པོར་ཡང༌། འོན་ཀྱང་གཙུག་ཏོར་དང༌། སྤྱི་བོ་དང༌། མགྲིན་པ་དང༌། སྙིང་ཁ་དང༌། ལྟེ་བ་དང༌། གསང་བ་དང༌། ནོར་བུའི་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༣༤ ཕྲེང་། ༡༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༡༣༢ ཕྲེང་། ༥
3 ཞོལ། ཤོག ༢༧ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༨ བ ༥ རྗོད་བྱེད་དག་དབྱེར་
4 ཞོལ། ཤོག ༢༧ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༨ བ ༦ བྱེད་པས་གསང་གནས་

462 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དབུས་སུ་ཆུད་པའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བར་བཞི་དང༌། སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང༌། བཅུ་དྲུག་དང༌། བརྒྱད་དང༌། དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་དང༌། སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང༌། བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་ཅན་པདྨ་ཉིད། བྷ་ག་ཉིད་དང་འཁོར་ལོ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་དབུས་སུ་མདུད་པའི་གཟུགས་སོ།།ཞེས་འཁོར་ལོ་ལྔ་དང་དྲུག་དང༌། བདུན་གྱི་རྩ་འདབ་ཀྱི་གྲངས་གསལ་བར་གསུངས་སོ།།
དེ་ལྟ་བུའི་འཁོར་ལོ་ལྔའི་དབུས་སུ་རིགས་ལྔ་གཙོ་བོ་ཐིག་ལེ་ལས་བསྐྱེད་པ་ནི། བརྟག་པ་
དྲུག་པའི་བཞི་པར། རྟག་ཏུ་བཞུགས་པར་འདོད་པ་ནི། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་སྡོམ་པ་དག །ཡང་ན་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཚུལ། །ཞེས་པ་ནས། ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་ཆེར། །ལྷ་མོ་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་ཅན། །རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱར་བཤད། །བདེ་བ་དམ་པ་རུ་ནི་བརྗོད།1

།ཅེས་དང༌།
འགྲེལ་པ་སྙེ་མར། ལྷ་མོ་ཀུན་གྱི་སྟེ་སྤྱན་མ་དང༌། མཱ་མ་ཀཱི་དང༌། གོས་དཀར་མོ་དང༌། སྒྲོལ་མ་དང༌། རྡོ་རྗེ་བསྙེམས་མ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ།2

།ཞེས་རིགས་ལྔའི་ཡུལ་རྣམས་གསལ་བར་
བཤད་ཅིང༌། རྡོ་རྗེ་བསྙེམས་མ་3

རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་དང་དོན་གཅིག་ལ། ཚིག་རྐང་
ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་རིགས་ལྔ་ལ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔས་རྒྱས་འདེབས་པ་ཟིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡན་ལག་གི་ལྷ་རྣམས་ལུས་ལ་སྐྱེད་ཚུལ་ཡང༌། བརྟག་པ་དང་པོའ་བཞི་པར། དེ་ལྟར་རིགས་ནི་ལྔ་ ིརྣམས་དང༌། །ཡེ་ཤེས་ལྔ་དང་ཕྱག་རྒྱ་ལྔ། །འདི་ལས་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་དང༌། །ཁྲོ་བོ་ཁམས་གསུམ་སེམས་ཅན་སྐྱེ། །ནང་གི་དབྱེ་བ་འདི་ཉིད་ནི། །བླ་མའི་ཞལ་ལས་རྙེད་པར་འགྱུར།4

།ཞེས་གསུངས་
ལ། དེའི་དོན་སྙེ་མར། གང་ཡང་དེ་རྣམས་ལ་སྐྱེས་པ་རྣམས་ནི། སེམས་དཔའ་ཞེས་པ་རང་རང་གི་རིགས་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སའི་སྙིང་པོའ་རིགས་ལ་སོགས་པ། མིག་ནི་གཏི་ ིམུག་རྡོ་རྗེའོ།5

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་བདག་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱེད་དེ། རྣམ་པར་དག་པའི་
རང་བཞིན་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་དང༌། གཟུགས་རྡོ་རྗེ་མ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༡༦ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༥༢༡ ཕྲེང་། ༡༦
3 ཞོལ། ཤོག ༢༧ བ ༣ རྡོ་རྗེ་བསྙེམས་མ་ནི་རྡོ་རྗེ་
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༣༣ ཕྲེང་། ༤
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༡༢༣ ཕྲེང་། ༢༡

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 463

དམ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་རང་བཞིན་རྣམས་དང༌། ས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་རྣམ་པར་དག་པའི་རང་བཞིན་ལ་སྤྱན་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །ཁྲོ་བོ་རྣམས་ཀྱང་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ལ་སོགས་པ་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དག་པའི་ངོ་བོ་རྣམས་སོ།1

།ཞེས་
གསལ་བར་གསུངས་སོ།།
གལ་ཏེ་རིགས་ལྔས་བྱང་སེམས་སྤྲོ་ཚུལ་སྟོན་གྱི། ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་མི་སྟོན་སྙམ་ན།
ལུང་དེའི་རྗེས་ཁོ་ན་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ཡང་དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་རྒྱུའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་རང་བཞིན་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མ་དང་བཅས་ནས་ལུས་དཀྱིལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་རྩ་རྒྱུད་དུ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དོན་ཐོབ་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་བཤད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདིས་གསལ་བར་གསུངས་པ། བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་གིས་འཆད་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་གསལ་བར་རྟོགས་ནུས་པ་ཡང་གནད་ཀྱི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་བབ་ཅོལ་མཁས་པ་རྒྱུད་ཆེན་པོའ་དོན་ཤེས་པ་དག་ཡིད་འབྱུང་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དག་མང་དུ་བྲིས་ ིསོ། །བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། བརྟགས་གཉིས་སུ། ཨེའི་རྣམ་པ་ལྷ་མོ་སྤྱན། ཞེས་རྐང་པ་བཞིས་ནི། ཡི་གེ་བཞིའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི། །རྩ་འཁོར་བཞི་པོ་དེ་ཉིད་རིམ་པ་བཞིན། ལྟེ་བ་ས། སྙིང་ཁ་ཆུ། མགྲིན་པ་མེ། སྤྱི་བོ་རླུང་གི་ཁམས་ཡིན་ཞིང༌། སྤྱན་མ་ས། མཱ་མ་ཀཱི་ཆུ། གོས་དཀར་མོ་མེ། སྒྲོལ་མ་རླུང་གི་ཁམས་ཡིན་པས། རྩ་འཁོར་ལོ་བཞི་ལ་ལྷ་མོ་བཞིའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་གཞུང་དེ་ནི་སྡོམ་པའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་གང་སྡོམ་ན་སྤྱི་བོའ་ཧཾ་ཡིག་ཞུ་བ་དང༌། ིལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་ཨཾ་ཡིག་འབར་བ་གཉིས་སྡོམ། གནས་གང་དུ་སྡོམ་ན་འཁོར་ལོ་བཞིའི་དབུས་སུ་སྡོམ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ། གང་དུ་སྡོམ་པའི་གནས་སྟོན་པར་བཞེད་ནས། ཨེ་ཡིག་རྣམ་པ་ལྷ་མོ་སྤྱན།2

།ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་གསུངས་པ་ཡིན་པས་རྫོགས་རིམ་གྱི་ཡན་ལག་དེ་ལྟར་
སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་མ་གོ་བར། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་སྟོན་བྱེད་དུ་སྨྲས་པས། བརྟག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བརྡ་རགས་པ་ཙམ་ཡང་མ་ཆགས་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༡༢༤ ཕྲེང་། ༤
2 ལུང་འདི་མ་རྙེད།

464 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སམྦྷུ་ཊའི་བརྟག་པ་དྲུག་པའི་རབ་བྱེད་གསུམ་པ་ལས་དྲངས་པ་དེ་དག་གི་དོན་དེ་ལྟར་དུ་
སྨྲས་པས་ནི། སམྦྷུ་ཊའི་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རབ་བྱེད་འདིས་དོན་འདི་སྟོན་གྱི་རྒྱུས་ཅི་ཡང་མེད་པ་གསལ་བར་བྱས་ཏེ། འདི་ལྟར་རབ་བྱེད་འདི་ནི་རྒྱུད་དུ་བསྐྱེད་རིམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གསུངས་པའི་ངེས་དོན་རྫོགས་རིམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་འཆད་པ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་རབ་བྱེད་འདིའི་ཐོག་མར་མན་སྙེ་ལས། ཤེས་རབ་མཆོག་གི་རྫོགས་པའི་རིམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་འདྲི་བ། ཐོས་ལགས་1

ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ།།
དེའི་ཕྱིར་རབ་བྱེད་འདིའི་ཐོག་མར་རྒྱུད་དུ། ལྷ་ལགས་ཉན་པར་འཚལ་ལགས་ན། །ནང་གི་
དཀྱིལ་འཁོར་མཆོད་པ་ལ། །སོགས་པ་ལས་ནི་ཇི་ལྟར་ལགས།2

།ཞེས་འབྱུང་བའི་ནང་གི་དཀྱིལ་
འཁོར་ཞེས་པ་ནི་རྫོགས་རིམ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡིན་གྱི། བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཟེར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བདེ་མཆོག་རྩ་རྒྱུད་དུ་གང་དུ་ཧེ་རུ་ཀ་བསྐྱེད་པའི་གནས་འབྱུང་བཞི་རི་རབ་གཞལ་ཡས་ཁང་དང་བཅས་པ་དང༌། དེའི་ནང་དུ་པདྨའི་སྟེང་དུ་དབྱངས་གསལ་བཀོད་ནས་མངོན་བྱང་ལྔ་ལས་བསྐྱེད་རིམ་པའི་ཧེ་རུ་ཀ་རྫོགས་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་བཤད་རྒྱུད་སམྦྷུ་ཊས། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནང་ལ་སྦྱར་བའི་ངེས་དོན་གྱི་བཤད་པ་གསུངས་ནས། རྩ་རྒྱུད་བསྡུས་པའི་རྫོགས་རིམ་གསལ་བར་མཛད་པ་ནི། བརྟག་པ་དྲུག་པའི་རབ་བྱེད་གསུམ་པར། ཧེ་རུ་ཀ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དྲངས་པ་འདི་དག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་འདི་ལྟར་བདེ་མཆོག་རྩ་རྒྱུད་དུ། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ། གསང་བ་མཆོག་གིས་
དགྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་ཚིག་བཞི་དང༌། བ་ལང་གནས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་བཞིས། འབྱུང་བ་རིམ་བརྩེགས་སྒོམ་པ་དང༌། །རི་སྟེང་སྣ་ཚོགས་པདྨ་ཡི། །ལྟེ་བར་ཨཱ་ལི་ཀཱ་ལི་སྐྱེས།4

།ཞེས་པས་སྟེང་
དུ་རི་རབ་བསྒོམ་པ་དང༌། དེའི་སྟེང་དུ་པདྨ་དང༌། དེའི་ལྟེ་བར་དབྱངས་གསལ་ལས་ཧེ་རུ་ཀ་བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་འདིའི་སྐབས་སུ་རྫོགས་རིམ་སྦས་པའི་དོན་བཤད་རྒྱུད་སམྦྷུ་ཊས་བསྟན་པ་ནི། རྐང་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༤༨༣ ཕྲེང་། ༡༣
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༠༧ ཕྲེང་། ༥
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༠༧ ཕྲེང་། ༨
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༦༠༠ ཕྲེང་། ༩

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 465

པའི་མཐིལ་དུ་རྩོམ་ཆེན་རླུང༌། །གཞུ་ཡི་དབྱིབས་སུ་རྣམ་པར་གནས། །ཞེས་པ་ནས། སྒལ་ཚིགས་དབྱིག་པའི་གཟུགས་ཀྱིས་ནི། །རི་རབ་རི་རྒྱལ་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྐྱེད་རིམ་པའི་འབྱུང་བ་རིམ་བརྩེགས་དང༌། རི་རབ་ནང་ལ་བཤད་པ་ན་ལུས་ཀྱི་རྐང་པ་ནས་མགོ་བོའ་བར་སྟོན་ ིཔར་མཛད་ནས། དེ་འདྲ་བ་དེ་ཡང་རྫོགས་རིམ་པའི་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡིན་པར། ཇི་ལྟར་རྩོམ་ཆེན་ལ་སོགས་རིམ། །བླ་མའི་དུས་ཐེབས་1

རིམ་ཉིད་ཀྱིས། །དེ་ནི་རྫོགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་
གནས།2

།ཞེས་པ་འདིས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྫོགས་རིམ་པས་གང་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་
གཞིར་གྱུར་པའི་རྡོ་རྗེའི་ལུས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་པའོ།།
ནག་པོ་སྤྱོད་པས་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཕྱི་ནང་གཉིས་གསུངས་པའི་ཕྱི་ནི་བསྐྱེད་རིམ་
པའི་ལུས་དཀྱིལ་ཡིན་ལ། ནང་ནི་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་རྫོགས་རིམ་པས་གང་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར། ལུས་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉམས་དགའ་བར། །ཞེས་པ་ནས། གྲུ་བཞི་པར་ནི་རབ་ཏུ་གྲགས།3

།ཞེས་པའི་བར་ནི་རྩ་རྒྱུད་དུ་ཕྱིའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གྲུ་བཞི་སྒོ་བཞི་པ་བཤད་པ་
ནང་ལ་སྦྱར་ནས། ལུས་འདོམ་གང་གྲུ་བཞི་ཡན་མན་དང་ཕན་ཚུན་དུ་མཉམ་པ་ལ་བཤད་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་རྫོགས་རིམ་པས་གང་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་རྡོ་རྗེའི་ལུས་ངོས་འཛིན་པའི་དབང་དུ་མཛད་པས་ངེས་དོན་གྱི་བཤད་པ་ཡིན་གྱི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་སྟོན་པའི་དབང་དུ་མཛད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ངོ་བོས་ནི། །འཁོར་ལོ་གསུམ་ནི་གཅིག་ཏུ་གསུངས།4

།ཞེས་པ་ནི། བདེ་མཆོག་གི་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་
ཡོད་པ་དེ་ནང་ལ་བཤད་པ་ན། རྫོགས་རིམ་པས་གང་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་རྩའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་ལ་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་སམྦྷུ་ཊའི་རྒྱུད་དེ་དག་གི་རྒྱུད་དོན་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་པས་ལུས་ཞེས་པའི་ཚིག་གང་བྱུང་ཐམས་ཅད་ལུས་དཀྱིལ་ལ་འཆད་པ་ནི་བླུན་པོ་ཆོས་ལ་དབང་ཟོས་ནས་སྤྱི་གཏོལ་ལྷུར་ལེན་པ། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་བཏང་བའི་ངང་ཚུལ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༢༩ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༢༠ ན ༦ དུས་ཐབས་
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༠༧ ཕྲེང་། ༡༣
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༠༧ ཕྲེང་། ༨
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༠༧ ཕྲེང་། ༡༡

466 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

གཞུང་དེ་དག་རྩ་རྒྱུད་གང་གི་དོན་འཆད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུས་མེད་པ་ལ་རྩ་
རྒྱུད་ཀྱི་དོན་གང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་འཆད་པའི་རྣམ་གཞག་ཕྱོགས་མཐོང་ཙམ་ཡང་འོང་བའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། འདི་དག་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟོན་པ་ཡིན་ན་ནི། ཅི་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་སྦྱོར། ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ཕྱི་དཀྱིལ་ལ་འབྱུང་བཞིའི་སྟེང་དུ་རི་རབ་སྒོམ་པ་མེད་པ་ལ། ལུས་དཀྱིལ་ལ་སྒལ་ཚིགས་རི་རབ་ཏུ་སྒོམ་པ་འོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན། དེ་གཉིས་ནང་འགལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ཇི་ལྟར་སྨྲ། གོང་དུ་མན་སྙེའི་ལུང་དྲངས་མ་ཐག་པ་ལྟར། དྲི་བས་རྫོགས་རིམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཇི་ལྟར་ལགས། དྲིས་པའི་ལན་དུ་བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་གསུངས་པ་ལས་མ་འབྲེལ་བ་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར། ཞེས་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དག་གིས་བསམ་པར་བྱའོ།།
བརྟག་པ་དང་པོའ་རབ་བྱེད་བཞི་པར། ཡང་དག་སྦྱོར་བྱུང་མཚན་ཉིད་ནི། །དེ་ནས་མཆོག་ ིཏུ་རབ་བཤད་བྱ།1

།ཞེས་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་
པོའ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས། དེ་ཉིད་འཆད་པ་ནི། གསང་བ་ ིམཆོག་གིས་དགྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཨེ་ཝཾ་མ་ཡ་སོགས་དང་སྦྱར་ནས། རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་གླེང་གཞིའི་ངེས་དོན་རྫོགས་རིམ་ལ་བཤད་རྒྱུད་ཀྱིས་འཆད་པ། ཨེ་ནི་ས་རུ་ཤེས་པར་བྱ།2

།ཞེས་སོགས་ཏེ།
རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོའ་བཤད་པ་དང་། སམྦྷུ་ཊས་འདི་ལྟར་བཤད་པ་འདྲའོ།། ིདེ་ལ་ཨེ་ཝཾ་མ་ཡའི་ཡི་གེ་བཞིས་མཚོན་པའི་དོན་ནི། ནང་ལུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་ལ་གནད་
དུ་བསྣུན་པ་དང༌། ཕྱིའི་ཕྱག་རྒྱ་དང་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང༌། དེ་འདྲ་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་ལས། དང་པོའ་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་ཡི་གེ་བཞིས་མཚོན་པའི་ ིལྟེ་སྙིང་མགྲིན་པ་སྤྱི་བོའ་རྩ་འཁོར་བཞི་སྟེ། ཡི་གེ་བཞིས་རྩ་འཁོར་བཞི་པོ་དེ་ཉིད་ས་ལ་སོགས་པ་ ིཁམས་བཞིའི་རང་བཞིན་དུ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི་ལས་རྒྱའི་བུད་མེད་རིགས་བཞི་ལ་སྤྱན་མ་ལ་སོགས་པ་བཞིའི་རིགས་སུ་གསུངས་པ་བཞི་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྤྱན་མ་ལ་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༣༤ ཕྲེང་། ༡༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༣༤ ཕྲེང་། ༡༣

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 467

སོགས་པ་ལྷ་མོའ་རྣམ་པར་སྒོམ་པ་བཞི་ཡི་གེ་བཞིས་མཚོན་པ་སྟེ། སྤྱན་སོགས་བཞི་ཡང་ས་ལ་ ིསོགས་པའི་སེམས་1

བཞི་རྣམ་པར་དག་པར་བརྗོད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཕྱིའི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་
དང་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང༌། ནང་ལུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་བཞི་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་པོའ་ཡེ་ཤེས་དང༌། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡང་དག་པར་སྦྱར་བ་ལ་ ིལྡོག་པས་ཕྱེ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱམས་སོགས་བཞི་ཨེ་ཝཾ་ལ་སོགས་ཡི་གེ་བཞིས་མཚོན་པ་སྟེ། གཞུང་དེ་དག་གིས་ཚུལ་འདི་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རྩ་འཁོར་བཞི་ལ་སྤྱན་མ་སོགས་བཞི་སྒོམ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་སྟོན་པའི་དོགས་པ་ཙམ་ཡང་རྒྱུད་ཀྱི་བརྡ་རགས་པ་ཙམ་ཆགས་པ་ཡན་ཆད་ལ་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། འདི་ལྟར་འཆད་ཤེས་ན་ཡང་དག་སྦྱོར་བ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་དོན་གོ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་འདི་དག་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་གླེང་གཞིའི་ངེས་དོན་འཆད་པའི་གཞུང་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་རྒྱུས་ཀྱང་མེད་པ་ལ། འདི་དག་གིས་དོན་ཇི་འདྲ་ཞིག་སྟོན་པའི་རྒྱུས་འོང་དོན་ཇི་ལྟར་ཡོད། ཁྱོད་ཀྱིས་བླུན་པོའ་ཚོགས་ཀྱི་དབུས་སུ་གུར་བརྟག་སམ་གསུམ་ཤེས་པར་སྤྱི་གཏོལ་གྱིས་ཁས་ཆེས་པའི་ཚུལ་ ིནི་འདི་འདྲའོ། །སམྦྷུ་ཊའི་གཞུང་དེ་དག་གིས་བསྟན་པའི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་འགྲེལ་པས། ཞར་བྱུང་གི་ཚུལ་དུ། བསྐྱེད་རིམ་པས་བུད་མེད་རིགས་བཞི་ལྷ་མོ་བཞིར་བསྒོམ་པའམ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྤྱན་མ་ལ་སོགས་བཞི་གང་རུང་དང༌། ཡང་དག་པར་སྦྱར་བ་ལས་བྱུང་བའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཨེ་ཝཾ་སོགས་ཡི་གེ་བཞིས་མཚོན་ནུས་པར་འཆད་པ་ནི། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ལ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཨེ་ཝཾ་མ་ཡའི་ཡི་གེ་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམས་དང༌། ཁ་ཅིག་ཏུ་སྤྱན་མ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཅན་རྣམས་ཀྱང་བསྒོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ།།
བཤད་རྒྱུད་ལ་འདི་ལྟར་ན་རྩ་འཁོར་བཞི་དང་ཡི་གེ་བཞི་སྦྱར་ནས་གླེང་གཞིའི་ངེས་
དོན་གསུངས་པའི་དོན། ནག་པོ་པའི་རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་བཞི་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རིམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་འཆད་པ་ཡིན་པས། རྩ་བཤད་སྦྱར་ཏེ་གྲུབ་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་ལྟར་འཆད་པ་ལ་མཁས་པའི་མདུན་སར་ངན་སྐྱུགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ནས་འབྱིན་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པར་མ་བྱེད་ཅིག །གཞན་ཡང་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༠ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༢༡ ན ༣ ཁམས་བཞི་

468 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

འདི་ལྟར། ཨེ་ནི་ས་རུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་སོགས་འདི་དག་གིས་རྩ་འཁོར་ལོ་བཞི་ལ་སྤྱན་མ་སོགས་སྒོམ་པར་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་ཁྱོད་འདོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་བསྟན་པར་སྒྲུབ་པ་ནི་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་དང༌། སྒྲུབ་ཐབས་མདོར་བྱས་དང༌། རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གསང་འདུས་མི་བསྐྱོད་པའི་ལུས་དཀྱིལ་སྟོན་པའི་གཞུང་གིས་ཀྱང་ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར་ཀྱི་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་བསྟན་པར་ཐལ། ལྟེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་བཞིར་སྤྱན་མ་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་བསྒོམ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་ཕ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་དུ་མ་ཞིག་ལས་ཕུང་པོ་ལྔ་སངས་རྒྱས་ལྔར་བཤད་པ་དང༌།
ས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་བཞི་སྤྱན་སོགས་བཞི་དང༌། ལྟེ་བ་སྙིང་ཁ་སོགས་སུ་སངས་རྒྱས་ལྔ་སྒོམ་པ་དང༌། སྤྱན་མ་སོགས་སྒོམ་པར་བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བས། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁྱོད་འདོད་པའི་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་དེ་ཉིད་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ། །འདི་ལྟར་ཁྱོད་འདོད་པའི་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་དེ་ཉིད་བསྟན་པའི་ཁུངས་སུ་འགྲོ་བའི་ལུང་ཞིག་འདྲེན་པར་འདོད་ན་ནི། རྟེན་གཞལ་ཡང་ཁང་བསྐྱེད་ཚུལ་ཁྱེད་རང་འདོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་དང༌། བརྟེན་པ་ལྷ་བསྐྱེད་ཚུལ་ཡང༌། རྩ་འཁོར་ལོ་ལྔའི་དབུས་སུ་རིགས་ལྔ་ཡབ་ཡུམ་ལྔ་མཉམ་པར་སྦྱོར་བའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཁྱོད་འདོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ། འཁོར་གྱི་ལྷ་མོའ་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་ ིགྲངས་རྣམས་ཁྱེད་འདོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་དང༌། དེ་ཡང་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་བསྐྱེད་རིམ་སྒོམ་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་ཁུངས་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་1

དྲང་རྒྱུ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། བདེ་མཆོག་
རྩ་རྒྱུད་ལ་སོགས་པར་སྦས་ཏེ་གསུངས་པ་བཤད་རྒྱུད་སམྦྷུ་ཊ་སོགས་ཀྱིས་གསལ་བར་བཤད་པའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་གཞུང་རྣམས་དང༌། རིགས་ལྔ་ཡུམ་བཞིའི་ཐ་སྙད་གང་བྱུང་ཐམས་ཅད་དང༌། ལུས་ལ་རྩ་འཁོར་དང་རྩ་འདབ་ཀྱི་གྲངས་འདི་ཡོད་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་སྟོན་པའི་ཁུངས་སུ་དྲངས་པ་འདི་དག་གིས་ནི། བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེ་གང་གི་ཡང་བརྗོད་བྱ་རགས་པ་ཙམ་གྱི་ཕྱོགས་མཐོང་བ་ཡང་མེད་ཅིང༌། བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༡ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༢༡ བ ༧ དག་པ་ཅིག་

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 469

རྣམ་དབྱེ་ལ་ཀུན་ཏུ་འཐོམས་པའི་ངང་ཚུལ་གསལ་བར་སྒྲོགས་པའི་ཆོ་1

ངེ་འདོན་པ་ལ་དུབ་དུབ་
ལྟར་དུ་འབད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེའི་མན་སྙེར་རྩ་འཁོར་དང་རྩ་འདབ་ཀྱི་གྲངས་བསྟན་པ་དྲངས་ནས་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་
དཀྱིལ་བསྟན་པར་བསྒྲུབས་པས་ཀྱང་འབྲེལ་མེད་ཆེན་པོ་གསལ་བར་བྱས་ལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་ནང་གི་ལེའུ་དང༌། བདེ་མཆོག་གི་རྫོགས་རིམ་ནག་པོ་དཔྱིད་ཐིག་གི་གཞུང་རྣམས་ ིཀྱིས་ཀྱང༌། ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ཁྱོད་འདོད་པའི་ལུས་དཀྱིལ་འདི་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ཉིད་དུ་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ལུང་འདི་དག་ལས་ལུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་སོགས་སྟོན་པ་ལྷག་པར་ཡང་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སམྦྷུ་ཊའི་བརྟག་པ་དྲུག་པའི་རབ་བྱེད་བཞི་པར། རྟག་ཏུ་བཞུགས་པར་འདོད་པ་ནི། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་སྡོམ་པ་བདག2

།ཅེས་སོགས་ཁྱོད་ཀྱིས་དྲངས་
པ་འདི་དག་གི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བདེ་མཆོག་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་གླེང་གཞིའི་ཚིག །གསང་བ་མཆོག་གི་དགྱེས་པ་ན། །ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་རྟག་ཏུ་བཞུགས།3

།ཞེས་པའི་ངེས་དོན་འཆད་པ་ལ་
བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་ཚིག་འདི་དག་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། མན་སྙེར། གསང་ཆེན་མཆོག་ཏུ་སྐྱེད་པ་ན།4

།

ཞེས་བཏོན་ནས་འཆད་དོ།།
དེ་ཡང་དོན་འདི་དག་བཤད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་ཉན་པར་བསྐུལ་བ་ན། ཡང་དག་སྦྱོར་འབྱུང་མཚན་ཉིད་ནི། །བཤད་པར་བྱ་ཡིས་ལྷ་མོ་ཉོན།5

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ལ་ཡང་དག་
སྦྱོར་བ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྡོ་རྗེ་དང་པདྨ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བ་དང་། ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོའ་ཐིག་ལེ་འབར་བ་དང༌། སྤྱི་བོའི་ཧཾ་ཡིག་ཞུ་བའི་ཁམས་དཀར་དམར་ཡང་དག་ ིཔར་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཡང་དག་སྦྱོར་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་སྐབས་འདིར་ངེས་དོན་གྱི་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༢ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢༢ ན ༢ ཆོང་ངེ་འདོན་
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༡༦ ཕྲེང་། ༡༢
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༤༤༧ ཕྲེང་། ༡
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༤༣༩ ཕྲེང་། ༡༣
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༡༦ ཕྲེང་། ༩

470 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

སེམས་རྡོ་རྗེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མན་སྙེར། ཡང་དག་སྦྱོར་འབྱུང་མཚན་ཉིད་ནི།1

།རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་རང་གི་ངོ་བོ་སྟེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་
ཀྱིས་དང་པོར་རྣམ་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
ཡང་ན་ཡང་དག་སྦྱོར་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱི་པདྨ་དང་རྡོ་རྗེ་དག་དང་།
ནང་གི་གཏུམ་མོ་དང་ཁུ་བ་དག་སྦྱོར་བའོ། །དེ་ཡོད་ན་འབྱུང་ངོ་ཞེས་པས། འབྱུང་བ་ནི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བའི་རང་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྡོ་རྗེའོ། །ཞེས་ཆེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་སྐབས་འདིར་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་འདྲ་བ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའ་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི། ཀྱཻ་རྡོར་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷའི་རིགས་བདག་སྟོན་པ་ག་ལ་ ིཡིན། དེའི་འོག་ཏུ་གླེང་གཞིའི་ཚིག་དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཁམས་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་ན། གསང་བ་དང༌། མཆོག་དང༌། དགྱེས་པ་དང༌། ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་དང༌། རྟག་ཏུ་བཞུགས་ཞེས་པ་ལྔས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རེག་པ་སྲ་བ་སའི་ཁམས་དང༌། ཁུ་བ་ཆུ་ཁམས་གཏུམ་མོའ་མེ་དམར་པོ་མེ་ཁམས། ཁམས་དཀར་དམར་གཡོ་བའི་རླུང་གི་ ིཁམས་རྣམས་རྟེན་དང་། དེ་བཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཏེ། ཁམས་ལྔ་པོ་དེ་ཉིད་བརྟེན་པར་འཆད་པ་ནི། གསང་བ་ལ་ནི་ས་ཡི་ཁམས། །མཆོག་མ་དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཆུ། །དགྱེས་པ་ལ་ནི་མེ་རུ་བཤད། །ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་རླུང་ལ་གནས། །རྟག་ཏུ་བཞུགས་པར་བརྗོད་པ་འདི། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་སྡོམ་པ་དག2

།ཅེས་པ་སྟེ། དེའི་འགྲེལ་པ་མན་སྙེར།
གསང་བ་ནི་ཀུན་ཏུ་རུ་3

སྟེ། དེ་ལ་ཡོད་པ་ནི། གསང་ཆེན་སའི་4

ཁམས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་མཆོག་ནི་
ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཆུ་སྟེ། སྡུད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འདོད་ཆགས་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགྱེས་པ་ནི་མེ་སྟེ་མེ་ཡོད་ན་འདོད་ཆགས་ལྷག་པའི་ཕྱིར་རོ། །རླུང་ནི་ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་དེ། །ས་ལ་སོགས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༡༦ ཕྲེང་། ༩
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༡༦ ཕྲེང་། ༡༠
3 ཞོལ། ཤོག ༣༣ ན ༢ ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་སྟེ།
4 ཞོལ། ཤོག ༣༣ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༢༢ བ ༥ མེའི་ཁམས་སོ།།

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 471

པའི་ཁམས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིར་འདིའི་བདག་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱས་ནས་སོ།1

།ཡང་དག་གནས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀུན་བདག་བདེ་བ་མཆོག2

།ཅེས་འབྲེལ་ལོ།།
རྟག་ཏུ་ཞེས་པ་འགྱུར་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མུར་ཐུག་པ་མེད་པའི་དུས་སུ་གནས་པ་
འདི་རབ་ཏུ་གསུངས་པ་ནི། གསང་ཆེན་མཆོག་གིས་དགྱེས་པ་ན། །ཀུན་ལ་བདག་ཉིད་རྟག་ཏུ་བཞུགས།3

།ཞེས་པ་འདིས་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀུན་གྱི་བདག་
ཉིད། ཤེས་རབ་བདེ་བས་མཆོག་ཏུ་བྱེད། །ཁྱབ་པར་བྱེད་དོ།།ཞེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀུན་བདག་ཁུ་བའི་ངོ་བོ་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉེ་བར་མཚོན་པ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའི་ཁམས་དགའ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོའོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐིག་ལེར་གསུངས་པ། གསང་བ་ཞེས་པ་འདིར་དགའ་བ། །མཆོག་ཅེས་པ་ནི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར། །དགྱེས་པ་ཞེས་པ་ཁྱད་དགའི་དགའ། །ལྷན་སྐྱེས་ཀུན་བདག་ནི་བཞུགས་པའོ།4

།ཞེས་སོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ།།
ཡང་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལྷན་
ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལ། ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བྱས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྔར་འཇོག་པའི་ཚུལ་གླེང་གཞིའི་ཚིག་ཚན་པ་ལྔ་པོ་དེ་དང་སྦྱར་ནས་འཆད་པ་ནི། ཡང་ན་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཚུལ། །དེ་བཞིན་ཡང་ན་མཉམ་པ་ཉིད། །སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཆོ་ག་བཞིན། །དེ་བཞིན་བྱ་བ་ནན་ཏན་ལ། །རྟག་ཏུ་བཞུགས་པར་བརྗོད་པ་འདི། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་རང་བཞིན་ཅན།5

།ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་
པ་མན་སྙེར། མེ་ལོང་ལྟ་བུ་གང་གི་ངོ་བོ་ཀུན་མཐོང་བ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་སྐད་དོ། །གསང་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པ་སྟེ།6

ཞེས་པ་ནས། རྟག་ཏུ་བཞུགས་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་ཆོས་ཀྱི་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༣ ན ༣ བདག་ཉིད་དོ་ཞེས་པས་ནས།།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༥༡༩ ཕྲེང་། ༣
3 ལུང་འདི་མ་རྙེད།
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༥༡༩ ཕྲེང་། ༡༦ 5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༡༦ ཕྲེང་། ༡༣ 6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༥༡༩ ཕྲེང་། ༡༨

472 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ཡེ་ཤེས་ཏེ་མུ་མཐའ་མེད་པའི་དུས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས། གླེང་གཞིའི་ཚིག་
ཚན་པ་ལྔ་དང་ཡེ་ཤེས་ལྔ་རེ་རེ་ནས་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་ལྟར་རོ།།
དེ་ལྟར་རྡོ་རྗེ་དང་པདྨ་ཡང་དག་པར་སྦྱར་བ་དང༌། ཁམས་དཀར་དམར་ཡང་དག་པར་
སྦྱར་བ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྔ་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་ཡེ་ཤེས་ལྔར་བཞག་པ་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམ་པར་དག་པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་ངེས་དོན་གྱི་རྣམ་སྣང་ལ་སོགས་པ་ངེས་དོན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་སུ་ཡང་འཇོག་པའི་ཚུལ་གླེང་གཞིའི་ཚིག་ཚན་པ་ལྔའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ནི། དེ་བཞིན་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཉིད། །ཡང་ན་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ལ། །ཡང་ན་འོད་དཔག་མེད་པ་ཡི། །གང་ཚེ་རྟག་བཞུགས་དོན་ལ་2

ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ལ་མན་སྙེར་གསལ་བ་
རྣམ་སྣང༌། མཆོག་རིན་འབྱུང༌། དགྱེས་པ་འོད་དཔག་མེད། ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་དོན་ཡོད་དུ་བྱས་ནས། རྟག་ཏུ་བཞུགས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་ཆེ་ཞེས་འབྲེལ་ཏེ། སྔར་བཞིན་དུ་རྟག་ཏུ་བཞུགས་པ་མི་བསྐྱོད་པའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།།
དེ་ལྟར་ཁམས་ལྔ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ལྔ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྔ་རྣམས་ནི་མི་གནས་
པའི་མྱང་འདས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང༌། དུས་ཚད་མེད་པར་འཚོ་བའི་རྒྱུ་དང༌། གཞན་གྱི་ཡང་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ལུས་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་བདུད་རྩི་ལྔའི་དངོས་པོ་སྟེ་རང་བཞིན་དང༌། དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཟུང་བྱ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུར་ཤར་བས་གོང་བུ་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་དང་གཉིས་སྣང་ཕྲ་མོས་ཀྱང་བར་མ་ཆོད་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་སོ་སོར་རང་གི་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ནི་ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་ཁོ་ནས་ཡིན་པར་རྟོགས་དཀའ་བའི་ཕྱིར། ཐིག་ལེའི་གཟུགས་ཏེ་ཐིག་ལེའི་དོན་ཕྲ་མོར་བཤད་པའོ། །འདི་དང་འདྲ་བ་མེད་པས་དཔེ་མེད་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྔ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་མ་ཟད། སྤྱན་སོགས་ལྷ་མོ་ལྔའི་རང་བཞིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། བདུད་རྩི་ལྔ་ཡི་རང་བཞིན་དངོས། །ཐིག་ལེའི་གཟུགས་ཏེ་ཡིད་ལྟ་བུ། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༥༢༠ ཕྲེང་། ༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༡༦ ཕྲེང་། ༡༦

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 473

ཆེ། །ལྷ་མོ་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་ཅན།1

།ཞེས་པ་སྟེ། འདིའི་འགྲེལ་པ་མན་སྙེར། དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་
རིམ་གྱིས། བདུད་རྩི་ལྔ་ཡི་དངོས་གོང་བུ།2

།ཞེས་པ་ཁམས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ལྔ་རྣམས་ནི་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང༌། དུས་མཐའ་ཡས་པ་མ་ཚང་བ་མེད་པར་འཚོ་བའི་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཡང་ཚོགས་གཉིས་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་བདུད་རྩི་རྣམས་ཏེ། དེའི་དངོས་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང༌། གོང་བུ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའོ། །ཐིག་ལེའི་གཟུགས་ཞེས་པ་ཕྲ་བ་སྟེ། ཀུ་ཤའི་རྩེ་མོ་ལྟ་བུའི་བློ་ཅན་ལ་ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་རྣམས་ཁོ་ནས་མཐོང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །དཔེ་མེད་པ་ཞེས་པ་དཔེ་ལས་འདས་པ་སྟེ། གང་ན་ཡང་འདི་འདྲ་བའི་བདུད་རྩིའི་རང་བཞིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ལྷ་མོ་ཀུན་གྱིས་ཏེ། སྤྱན་མ་དང༌། མཱ་མ་ཀཱི་དང༌། གོས་དཀར་མོ་དང༌། སྒྲོལ་མ་དང༌། རྡོ་རྗེ་བསྙེམས་མ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་རང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།དེ་ལྟར་ཁམས་དང༌། ཡེ་ཤེས་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྔ་ལྔར་ཕྱེ་བའི་ལྔ་པ་རྣམས་ནི་
རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བཤད་ཅིང་། རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དེ་ཡང་སྐབས་འདིར་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་བརྗོད་ཅེས་སྟོན་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱར་བཤད། །བདེ་བ་དམ་པ་རུ་ནི་བརྗོད། །རང་བྱུང་ངོ་བོ་འདི་ཉིད་ནི། །ཆོས་ཀྱི་སྐུར་ནི་རབ་ཏུ་བསྒྲགས། །དེ་ཡི་ཤེས་རབ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས།3

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། །དེའི་འགྲེལ་པ་མན་སྙེར། དེ་ལྟར་གསང་བ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་རྣམ་པ་གསུམ་བརྗོད་པས་ཁམས་དང་ཡེ་ཤེས་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞི་རྣམས་ཀྱི་བརྟེན་པ་ལྔ་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་དུ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཅིང་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དངོས་པོ་ནི་ལྡོག་པའི་དབྱེ་བ་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་སོ། །ལྔ་པ་དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྙིང་རྗེ་དབྱེར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་དོ།4

།ཞེས་གསུངས་པས་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞེས་པ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། ཕལ་ཆེར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༡༦ ཕྲེང་། ༡༨
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༥༢༡ ཕྲེང་། ༧
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༡༦ ཕྲེང་། ༢༠ 4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༥༢༡ ཕྲེང་། ༡༧

474 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞེས་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་རུ་རབ་ཏུ་བསྒྲགས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་གསལ་
བར་བྱེད་པའོ། །སྙིང་རྗེའི་རང་བཞིན་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་ ིཔ་ལ་དྲི་མ་མ་ལུས་པའི་རྩ་བ་མེད་པས་ན་གཙོ་བོའ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་ ིརྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞེས་པའི་རྡོ་རྗེའི་དོན་བདེ་ཆེན་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པའི་བྱེད་པར་སྙིང་རྗེའི་རང་བཞིན་གྱི་ཞེས་སོགས་འདིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་ལྔ་ཚན་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བཞི་རྟེན་དང་ལྔ་པ་བརྟེན་པར་བྱས་ནས། ལྔ་པ་དེ་ཡང་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཡིན་པར་བསྙོན་དུ་མེད་པར་བཤད་པ་འདི་ཉིད་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱར་བཤད། ཅེས་པ་འདི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྔའི་རིགས་བདག་ཏུ་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དྲུག་པ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པས་ནི། སམྦྷུ་ཊ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱུས་ཅི་ཡང་མེད་པ་གསལ་བར་བྱས་ལ། གླེང་གཞིའི་ཚིག་ལྔ། ཁམས་ལྔ་དང་སྦྱར་ནས་འཆད་པའི་ཚེ་ན་རྟག་ཏུ་བཞུགས། ཞེས་པའི་ཚིག་ལྔ་པོ་དེ་ཉིད། ཁམས་ལྔ་པོ་ལ་སྦྱར་ནས་འཆད་པའི་གཞུང༌། རྟག་ཏུ་བཞུགས་པར་འདོད་པ་ནི། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་སྡོམ་པ་བདག1

།ཅེས་པ་དེ་ཉིད་གླེང་གཞིའི་ཚིག་ལྔ་དང་ཡེ་ཤེས་ལྔ་སྦྱར་
ནས་འཆད་པའི་གཞུང་གི་མགོ་བོ་ལ་མར་སྦྱར་ནས། ཁྱོད་ཀྱིས་དྲངས་པ་འདིས་སམྦྷུ་ཊའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་སྤེལ་བ་ཙམ་ལ་ཡང་མ་སྦྱངས་པ་གསལ་བར་བྱས་ཤིང༌། གོང་དུ་ཇི་སྐད་བརྗོད་ཟིན་པ་ལྟར་གཞུང་འདི་དག་གི་རིགས་ལྔ་ཡབ་ཡུམ་རྣམས་ལུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་ལོ་ལྔའི་དབུས་སུ་སྒོམ་པའི་བསྐྱེད་རིམ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་འཚང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་རྒྱུད་འདིའི་རྩ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱུས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། མི་ཤེས་པའི་དོན་ཅི་ཡོད། རྒྱུད་དེ་ཉིད་ཀྱི་བརྟག་པ་དང་པོའ་རབ་བྱེད་བཞི་པའི་ཐོག་མར། སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་མཉམ་ ིཔའི་ཕྱིར། །གྲུ་གསུམ་རྒྱ་ཆེན་གཟུགས་ཅན་ཉིད། །ཚངས་སོགས་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་བཅས། །དེ་རྣམས་ཀྱི་ནི་གནས་སུ་འགྱུར། །དེ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན། །ཀུན་རྫོབ་རྣམ་པའི་གཟུགས་ཅན་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༡༦ ཕྲེང་། ༡༢

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 475

མ། །དེ་ཉིད་ཡུལ་ལས་རྣམ་པར་འདས། །སྲོག་ཆགས་ཀུན་གྱི་སྙིང་ལ་གནས།1

།ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་
མན་སྙེར། གཏན་ལ་ཕབ་པར་གྱུར་པ་ནི་ངེས་པ་སྟེ་ངེས་པའི་དོན་རྒྱས་པར་བདེ་བ་ཆེན་པོའོ། །ཇི་ལྟར་འདི་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་ཞེ་ན། གསུངས་པ་མཉམ་ཉིད་ཕྱིར།2

ཞེས་པ་སེམས་ཅན་རྣམ་ཀུན་
བདེ་བ་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྷན་ཅིག་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ་དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་པ་ནས་སྲོག་ཆགས་ཀུན་གྱི་སྙིང་ལ་སྟེ། སེམས་ལ་དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གནས་ཤིང་སྲོག་ཆགས་རྣམས་ཀྱང་དེའི་རང་བཞིན་ནོ་འོ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་སྐབས་སུ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ནམ། ཅི་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་བརྗོད་ཅེ་ན། བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་རུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་རྒྱས་པ་དང་བཅས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་ངེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་བླ་ན་མེད་པའི་རྒྱུད་འདིར་དེར་མ་ཟད་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཡང་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་པ་སོགས་སུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཅིང༌། འདིར་སྲོག་ཆགས་ཀུན་གྱི་སྙིང་ལ་གནས། ཞེས་པ་དང༌། འདིའི་འགྲེལ་པར་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་རུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་འཆད་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ནི་འོག་ཏུ་ཁམས་གསུམ་སེམས་ཅན་སྐྱེད། ཅེས་པ་དང༌། དེའི་འགྲེལ་པར་འདོད་པ་དང༌། གཟུགས་དང༌། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་གསུམ་རྣམས་འདི་པའོ། །ཞེས་པ་ཁམས་གསུམ་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཕུང་པོ་ཡང་དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་རྒྱུའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་རང་བཞིན་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དོན་འདྲ་ལ། དེ་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་འབྲལ་རུང་དང་བདེ་བ་ཆེན་པོའ་ཡེ་ཤེས་སྐྱེར་རུང་གི་ངོ་བོར་གནས་པ་དེ་ཉིད་ལ་རྒྱུ་རྒྱུད་ཀྱི་ ིརྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཕུང་སོགས་ལྷར་སྒོམ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་གཞུང་འདི་དག་གིས་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་གཟུགས་མེད་ཁམས་པའི་ལུས་དཀྱིལ་སྨྲ་བ་སྔོན་མེད་པའི་གཞུང་ལུགས་སོ།།

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༣༢ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༡༠༥ ཕྲེང་། ༡༢

476 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དེ་ལྟར་ངེས་པའི་དོན་དུ་བསྒྲུབས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད། ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བསྐལ་
པ་གྲངས་མེད་དུ་མས་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་པའི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་རྒྱུད་འདིའི་ལམ་གྱིས་ཚེ་གཅིག་ལ་ཐོབ་པར་ནུས་པའི་མྱུར་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ནི། མདོར་བསྡུས་པས་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད།1

།ཅེས་སོགས་དང༌། དེ་འདྲ་བའི་བདེ་ཆེན་དེ་ཡང་རྡོ་རྗེ་དང་པདྨ་མཉམ་
པར་སྦྱར་བའི་འདོད་ཆགས་ལས་སྐྱེ་དགོས་ཀྱང༌། སེམས་ཅན་གཞན་ཉོན་མོངས་པ་གང་གིས་བཅིངས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དག་པར་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པས་འཆིང་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས། གཏི་མུག་ཆགས་དང་ང་རྒྱལ་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་སྒྲུབ་སྟེ། དེའི་མཇུག་ཏུ། དེ་ལྟར་ན་བདེ་བ་ཆེན་པོའ་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལས་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལྷའི་རྣམ་པ་མི་ ིའདྲ་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་དང༌། འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལྷའི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་ཅི་ཙམ་སྤྲོས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ངེས་དོན་གྱི་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་དེའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དེ་ལྟར་རིགས་ནི་ལྔ་རྣམས་དང༌། །ཞེས་པ་ནས། བླ་མའི་ཞལ་ལས་རྙེད་པར་འགྱུར།2

།ཞེས་པའི་བར་ཁྱོད་ཀྱིས་དྲངས་པ་དེ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །དོན་འདི་
ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མན་སྙེར། དེ་ལྟར་ཕུང་པོ་རྣམ་པར་དག་པའི་ངོ་བོ་སངས་རྒྱས་ལྔ་རྣམས་ཏེ། འདི་རྣམས་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ཉིད་དོ།3

།ཞེས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྙིང་རྗེ་དབྱེར་མེད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་དྲུག་པ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་པ་ནས། རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་འདི་ཁོ་ན་བདག་ཉིད་ལ་དབྱེ་བར་བྱའོ། །ཞེས་པས། དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའ་ངོ་བོ་ནི་གསལ་བར་བླ་མ་ལས་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་བར་ ིགྱིས་གསལ་བར་བཤད་དོ།།
དེའི་ཕྱིར་འདི་ལས་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་དང་ཁྲོ་བོ་སྐྱེ་ཞེས་པ་ནི། ཕྱི་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམ་པར་
དག་པར་བཤད་པའི་ལྷ་རྣམས་དང༌། དད་སོགས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཁྲོ་བོ་རྣམས་བདེ་བ་ཆེན་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༣༢ ཕྲེང་། ༦
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༣༣ ཕྲེང་། ༤
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༡༢༣ ཕྲེང་། ༡༨

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 477

པོ་འདི་ལས་སྐྱེ་བ་དང༌། བདེ་བ་ཆེན་པོའ་རང་བཞིན་གྱི་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་ ིཡིན་གྱི། ཡན་ལག་ལྷར་བསྒོམ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་ཚུལ་སྟོན་པ་ག་ལ་ཡིན། སྐབས་འདིར་མན་སྙེར། མིག་ནི་གཏི་མུག་རྡོ་རྗེ་འོ།1

།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས། ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་
རྣམ་པར་དག་པའི་རང་བཞིན་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་དང་། ཞེས་སོགས་དྲངས་ནས་དེ་དག་གིས་ཡན་ལག་གི་ལྷ་བསྐྱེད་པའི་ལུས་དཀྱིལ་བསྟན་པར་སྨྲས་པ་དང༌། གོང་དུ་ལུས་ལ་ལྷ་བསྐྱེད་ཚུལ་ཙམ་དང༌། ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ན། སྐྱེ་མཆེད་བྱིན་རླབས་ཀྱི་ལྷ་སྒོམ་པ་རྣམས་ལུས་ལ་ལྷ་བཀོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་སྨྲས་པས་ཁས་བླངས་འགལ་ལོ།།
དེ་བཞིན་དུ་རྡོ་རྗེ་གུར་གྱི་ལེའུ་བདུན་པར། སེན་མོ་བ་སྤུ་དེ་བཞིན་ཁམས། །ཞེས་པ་
ནས། ས་ཡི་ཁམས་ནི་རྣམ་དག་པ། །སྤྱན་ནི་འཁོར་ལོ་མཛེས་པ་ཉིད། །རྡོ་རྗེ་བཙུན་མོ་དང་པོ་སྟེ། །པདྨའི་བུ་མོ་ཚ་བ་ཉིད། །སྒྲོལ་མ་རླུང་ནི་རྣམ་དག་པ།2

།ཞེས་པའི་བར་དྲངས་པས་ནི། ལྷ་ལ་
ལུས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་དག་པ་སྦྱར་བ་དེ་ཉིད་ལུས་དཀྱིལ་སྟོན་པར་སྨྲས་པས། ལུས་ཀྱི་དག་པ་དང་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་པའི་ཤན་མ་ཕྱེད་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ། །ཡང་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་གྲུབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་འཆད་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས། འདི་ལྟར་བྲིས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་རྒྱུད་གསུམ་ལས་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དེ་ས་དྲུག་པ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དཔལ་བིརྺ་པའི་ཞབས་ཀྱི་གདམས་ངག་ཏུ། ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མཐོང་ནས་རྟགས་བརྟན་པ།།ཞེས་སོགས་དང༌། ལམ་བསྡུས་པར། དཀྱིལ་འཁོར་ལྔ་ལ་བཏུད་དེ་བསྐྲུན།།ཞེས་སོགས་སུ་དོན་བསྡུས་ནས་བསྟན་ཅིང༌། མན་ངག་མ་ཉམས་པར་གྲུབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་སྙན་བརྒྱུད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ནོ།། མན་ངག་འདིའི་ལུགས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་ཆེན་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་ན། གྲུབ་པའི་སློབ་དཔོན་ནག་པོ་པས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བའི་སྐུ། །ཕྱི་རོལ་དེ་བཞིན་ནང་དེ་བཞིན། །དེ་བཞིན་གསང་བར་ཤེས་པར་བྱ། །རྐང་པ་བསྐྱོད་པ་མདོར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༡༢༤ ཕྲེང་། ༢
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༡༣༢ ཕྲེང་། ༢

478 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

དྲོད་ཤེས། །ལྟོ་བ་རྟག་ཏུ་ཆུར་བསྟན་པས། །སྟོད་དུ་དབྱིབས་ཀྱི་གཞིར་ཤེས་བྱ། །འཁོར་ལོ་བདེ་བ་དེ་བཞིན་གནས། །བྷ་ག་ནམ་མཁའ་ཡིན་པའོ། །བཤང་ལམ་དྲག་གཏུམ་དུར་ཁྲོད་ཆེ། །གསང་གནས་དབྱིབས་ཅན་དེ་བཞིན་དུ། །རྣ་བ་དགོང་དང་གཡེར་ཁར་བརྗོད། །ཁ་ནི་ཚང་ཚིང་འབར་བ་སྣ། །མི་བཟད་དམྱལ་ཚོགས་མིག་ཏུ་བསྟན། །ཤི་ར་ཤིང་ནི་དངོས་པོ་སྟེ། །མེ་ཏོག་དབང་པོ་འབྲས་བུར་བཅས། །ཀ་བ་གཅིག་དང་སྒོ་དགུར་ལྡན། །བདག་མེད་ཧེ་རུ་ཀ་བདེ་བ། །ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ནས་འབྲེལ། །ཉི་ཟླ་གཡས་དང་གཡོན་གྱི་སྟེ། །གཉིས་མེད་འབྲེལ་བས་རྟག་ཏུ་ཕྲ། །ཞེས་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་ལུས་དཀྱིལ་དང༌། སྐུ་དང་ཕྱག་རྒྱ་ཡུམ་གྱི་ཚོགས། །འབྲས་བུ་སྡེ་པ་སྐད་ཅིག་དགའ། །རང་བཞིན་ཉིད་དུ་རྟག་པར་གནས། །བཞི་གཉིས་ནས་བརྩམས་དྲུག་ཅུའི་བར། །དེ་སོགས་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་གཉིས། །དེ་ལས་རྒྱས་པར་བརྗོད་མི་ལང༌། །རང་བཞིན་སྤྲུལ་པ་རྒྱལ་
བས་གསུངས།1

།ཞེས་འབྱུང་བའི་དོན། སྐུ་ནི་རིགས་ལྔ། ཕྱག་རྒྱ་ནི་ཡུམ་ལྔ། ཡུམ་གྱི་ཚོགས་ནི་
རྩ་འདབ་ལ་གནས་པའི་ལྷ་མོ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཉིས་བསྟན་ལ། དེ་རྣམས་གང་དུ་འགོད་ན། བཞི་གཉིས་ཏེ་སྙིང་ཁ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བརྒྱད་དང༌། ལྟེ་བར་རྩ་འདབ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་དང༌། དེ་གཉིས་བར་ནས་མགྲིན་པར་བཅུ་དྲུག།།སྤྱི་བོ་དང་གསང་གནས་སུ་སོ་གཉིས་རེ་སྟེ། ཕོ་བྲང་ལྔ་ལ་སྔར་གྱི་ལྷ་རྣམས་འགོད་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྲིས་སོ།།
དེ་ལ་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མཐོང་ནས་རྟགས་བསྟན་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟར་
ཡིན་པ་ནི་ཟུར་ཙམ་འོག་ཏུ་འཆད་ལ། ནག་པོ་པའི་ལུང་དྲངས་པ་དེ་ཉིད་ནི་འབྲེལ་མེད་དེ། འདི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀ་བ་གཅིག་པ་དང༌། སྒོ་དགུ་པར་ཁས་ལེན་པ་ཨེ་ཡིན། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཀ་བ་གཅིག་པ་དང་སྒོ་དགུར་ལྡན་ཞེས་པ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་ལ་ཇི་ལྟར་སྦྱོར། དེ་བཞིན་དུ་ཤི་ར་ཤིང་ནི་དངོས་པོ་སྟེ། །མེ་ཏོག་དབང་པོ་འབྲས་བུར་བཅས། །ཞེས་པ་དང༌། ཉི་ཟླ་གཡས་དང་གཡོན་གྱི་སྟེ།2

།ཞེས་པ་ཡང་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་གང་སྟོན་
པ་ཡིན་སྨྲ་དགོས་སོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༡༣༣༦ ཕྲེང་། ༡༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༡༣༣༦ ཕྲེང་། ༢༡

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 479

གཞན་ཡང་། བྷ་ག་ནམ་མཁའ་ཡིན་པའོ།1

།ཞེས་པས་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་གང་ཞིག་བསྟན་
པར་འདོད། དེས་ན་བརྗོད་བྱའི་དོན་འདི་ཡིན་བཤད་རྒྱུ་མེད་པས་ལུང་ཕྱོགས་སུ་གཏན་མི་འགྲོ་བ་འབའ་ཞིག་དྲངས་པས་ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་ཀ་བ་གཅིག་ཅེས་པ་ནི་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ཡིན་ཞིང༌། སྒོ་དགུར་ལྡན་ཞེས་པ་ནི་ལུས་ཀྱི་བུ་ག་དགུ་ཡིན་ལ། ཉི་ཟླ་གཡས་དང་གཡོན་གྱི་སྟེ།2

ཞེས་པ་
ནི། གཡས་གཡོན་གྱི་རོ་རྐྱང་གཉིས་ཡིན་ཞིང༌། རོ་རྐྱང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་འོངས་ཏེ། སྒོ་དགུ་ལ་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པའི་རླུང་རྣམས་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིའི་ནང་དུ་ཐིམ་པ་ལས། ལྟེ་བའི་བདག་མེད་མ་གཏུམ་མོའ་མེ་ཨ་ཐུང་དང༌། སྤྱི་བོའི་ཧེ་རུ་ཀ་ཧཾ་ཡིག་གཉིས་ཕྲད་པའི་ཐབས་ཤེས་སྦྱར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ ིབདེ་སྟོང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་འབྲེལ་ཤིང་སྐྱེ་བ་ཉིད་རྟོགས་དཀའ་བའི་དོན་གྱིས་ན་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། བདག་མེད་ཧེ་རུ་ཀ་བདེ་བ། །ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ནས་འབྲེལ། །ཞེས་པ་དང༌། གཉིས་མེད་འབྲེལ་བ་རྟག་ཏུ་ཕྲ།3

། ཞེས་པའོ།4

།དེའི་ཕྱིར་འདི་དག་
གིས་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྟན་པར་སྨྲ་བ་ནི་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲ་བའོ།།
གཞན་ཡང་། སྐུ་དང་ཕྱག་རྒྱ་ཡུམ་གྱི་ཚོགས། །འབྲས་བུ་བདེ་བ་སྐད་ཅིག་དགའ། །རང་
བཞིན་ཉིད་དུ་རྟག་པར་གནས། །བཞི་གཉིས་ནས་བརྩམས་དྲུག་ཅུའི་བར།5

།ཞེས་པའི་དོན་ནི། ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་སྐུ་བཞི་དང༌། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་དང༌། སྤྱན་མ་ལ་སོགས་པའི་ཡུམ་བཞི་དང༌། བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་བཞི་དང༌། གནས་བརྟན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྡེ་པ་བཞི་དང༌། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་སོགས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་དང༌། དགའ་བ་མཆོག་དགའ་ལ་སོགས་པའི་དགའ་བ་བཞི་སྟེ་བཞི་ཚན་དེ་རྣམས་དང་རྩ་འཁོར་བཞི་སྦྱོར་ཚུལ་བརྟག་གཉིས་དང་སམྦྷུ་ཊིར་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་དེའི་དོན་ཡིན་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་ཡང་མ་སྐྱེས་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་པ་ལ་སྦྱོར་ཚུལ་བློ་བཟོའ་ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༡༣༣༦ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༡༣༣༧ ཕྲེང་། ༢
3 ཞོལ། ཤོག ༣༨ བ ༢ རྟག་ཏུ་སྲ།།
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༡༣༣༧ ཕྲེང་། ༡
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༡༣༣༧ ཕྲེང་། ༡༠

480 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

མུན་སྤྲུལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་འདི་ལྟར་སྨྲས་པས་ནི། ཁྱོད་རང་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
ཡང་འདི་སྐད་ཅེས་དེ་བཞིན་དུ་རྡོ་རྗེའི་གླུའི་འགྲེལ་པར། མ་ལ་ཨ་བེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དཔའ་
བོ་དང་དཔའ་མོའ་དབང་ཕྱུག་མ་ཐམས་ཅད་དུ་འདུ་བའི། དཔའི་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲས་ནི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་དྲུག་གོ །དཔའ་མོའ་དབང་ཕྱུག་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲས་ནི་གཏི་ ིམུག་རྡོ་རྗེ་མ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་དྲུག་གོ །ཇི་སྲིད་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་མཉམ་པ་དཔའ་བོ་དང་དཔའ་མོའ་དབང་ཕྱུག་མ། དེའི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེས་པ་དཔའི་བོ་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་པ་པོ་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་བསྒོམ་མོ་ཞེས་འབྱུང་ལ། དེའི་དོན་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་དྲུག་ནི། ཕོ་བྲང་ལྔའི་དབུས་ཀྱི་རིགས་ལྔ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དབུ་རྒྱན་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དང་དྲུག་ཡིན་ལ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་མཉམ་པ་ནི་རྩ་རྒྱུད་ཕྱི་མར་རི་རབ་དང་མཉམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་མ་ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ལྟར། ལུས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་སྤྱན་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་མོ་རྣམས་སུ་བསྐྱེད་ཟིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱང་སྒྲུབ་པ་པོའ་པི་ཙུ་བཛྲ་དུ་བསྐྱེད་པའི་ལུས་ལ་འགོད་པར་འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་དུ་བཤད་དོ།། ིདེ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་པཎྜི་ཏ་ངག་དབང་གྲགས་པ་དང༌། རྒྱལ་བ་མངའ་
བདག་མཻ་ཏྲི་པ་གཉིས་ཀྱི་མན་ངག་བརྒྱུད་པ་ལས་ཀྱང༌། མན་ངག་འདི་དང་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བའི་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་ལུས་དཀྱིལ་འབྱུང་བ་དང༌། རྗེ་ཞ་མ་ལྕམ་སྲིང་། མཁས་པ་མང་ལམ་པ། བླ་མ་ཀོ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པ་མཁས་པ་དང༌། གྲུབ་པ་བརྙེས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་རབ་ཏུ་མང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང༌། ཡི་གེར་བཀོད་པའི་བསྟན་བཅོས་མང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྲིས་པ་ནི་སྙིང་པོ་མེད་པའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། དཔའ་བོ་དང་དཔའ་མོའ་ིདབང་ཕྱུག་མ་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་པ་པོ་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་སྒོམ། ཞེས་བཤད་པ་ཙམ་གྱིས་ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་ལུས་དཀྱིལ་འགྲུབ་པ་ལ་ཕན་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་རྒྱུད་རྒྱ་གཞུང་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང༌། ལུས་དཀྱིལ་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡིན་ན། ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ཀྱཻ་རྡོར་ལུས་དཀྱིལ་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་ལྷ་བསྒོམ་པ་ཡིན་ན་ལུས་དཀྱིལ་བསྒོམ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ལུས་ལ་

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 481

ལྷ་བཀོད་པ་ཙམ་དང༌། ལུས་དཀྱིལ་ལ་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་ཁྱོད་རང་གིས་གོང་དུ་སྨྲས་པ་གཞི་ནས་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་རྗེ་བཙུན་ས་སྐྱ་པ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྗེ་བཙུན་གོང་མ་དེ་དག་གིས་གྲུབ་ཆེན་བིརྺ་པའི་གསུང་ངག་གི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་བསྙོན་དུ་མེད་པ་སྨྲ་རྒྱུ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། རྗེ་བཙུན་ས་སྐྱ་པ་ལ་སོགས་པའི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཀྱང༌། དེ་ཙམ་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་མི་བྱེད་པའི་རྒོལ་བ་ཞིག་ཡིན་ན། དེའི་ངོར་ཞ་མ་ལྕམ་སྲིང་དང༌། བླ་མ་མང་ལ་སོགས་པས་ཚུལ་འདི་འདོད་པར་བསྒྲུབས་པས་ཡིད་ཆེས་སུ་རེ་བ་ནི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང་འདི་སྐད་ཅེས། བྱེ་བྲག་ཏུ་ས་དྲུག་གི་དབང་ཕྱུག་དཔལ་བིརྺ་པའི་སྲོལ་འཛིན་
གྲུབ་ཆེན་དགྲ་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་གསལ་བར་བཤད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། རྣལ་འབྱོར་ཆེས་མཆོག་རང་གི་ལུས། །གྲུབ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྐད་ཅིག་བལྟ། །ལྟེ་བར་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་རྩ། །ས་ཡི་རང་བཞིན་སྤྱན་མ་སེར། །ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའོ། །སྙིང་ག་བརྒྱད་ཀྱི་རྩ་རྣམས་ལས། །རྡོ་རྗེ་བཙུན་མོ་མཱ་མ་ཀཱི། །མདོག་སྔོ་གྲི་གུག་ཐོད་པ་འཛིན། །གར་གྱིས་ལེགས་རོལ་ཆུ་ཡི་ཁམས། །ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའོ། །མགྲིན་པའི་འཁོར་ལོ་ལོངས་སྤྱོད་ཆེར། །བཅུ་དྲུག་རྩ་ལས་གོས་དཀར་མོ། །མེ་ཁམས་རྣམ་དག་ཁ་དོག་དམར། །ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་མཛེས་པ་མ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའོ། །གསང་བར་པདྨ་སུམ་ཅུ་གཉིས། །སྒྲོལ་མ་ལྗང་སྔོ་རླུང་གི་ཁམས། །སྟེང་གི་བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོ་ལ། རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ། །སུམ་ཅུ་གཉིས་ལྡན་ཁ་དོག་དཀར། །བདེ་ཆེན་ནམ་མཁའ་ཉིད་དུ་བརྗོད། །དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱའོ། །རྣམ་སྣང་ལ་སོགས་སངས་རྒྱས་རྣམས། །འཁོར་ལོའ་དབུས་སུ་རོལ་ཅིང་ ིགནས། །ཞལ་སྐུ་མདོག་མཚན་ལ་སོགས་པ། །ཇི་ལྟར་རྒྱུད་ལས་གསུངས་བཞིན་བསྒོམ། །བསམ་གཏན་མ་ལུས་རྣལ་འབྱོར་གང༌། །རྒྱལ་ཆེན་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བ་ལྔ། །བདེ་བ་དམ་པའི་ཡུལ་དང་བཅས། །གཡས་བརྐྱང་བ་ཡི་རོལ་པའི་སྐུ། །འཁོར་ལོའ་མདོག་མཚུངས་ཞལ་གཅིག་པ། །འཁོར་ ིལོ་པདྨ་རྡོ་རྗེ་དང༌། །རིན་ཆེན་རལ་གྲི་གཡས་ན་སྟེ། །གཡས་མིན་པར་ནི་དྲིལ་བུའོ། །ཀུན་གྱི་དབང་བསྐུར་གནས་སུ་ནི། །རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཟླ་བའི་མདོག །ཤེས་རབ་མ་དང་མཉམ་སྦྱར་བ། །རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་འཛིན་པ་བསྒོམ། །མིག་དང་རྣ་བ་སྣ་དང་ནི། །ལྕེ་ལུས་ཡིད་ལ་ས་སྙིང་ངོ༌། །རྡོ་

482 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

རྗེ་འཛིན་དང་ནམ་མཁའི་སྙིང༌། །འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་སྒྲིབ་སེལ་དང༌། །ཀུན་ཏུ་བཟང་རྣམས་རིགས་དྲུག་གི །མདོག་དང་མཚན་མ་ཇི་བཞིན་སྐུ། །ལྔ་པ་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་སྟེ། །རལ་གྲི་དག་ནི་སྤངས་པའོ། །ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའོ། །དེ་བཞིན་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་དང་རོ། །རེག་དང་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་ལ། །གཟུགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་མ་སོགས་དྲུག །བདག་པོའ་མདོག་ཅན་ཕྱག་གཉིས་མ། །མེ་ལོང་ ིཔི་ཝཾ་དྲི་རོའ་སྣོད། །ན་བཟའི་ཆོས་འབྱུང་འཛིན་པ་འོ། །ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའོ། །ལག་པ་གཡས་པར་གཤིན་རྗེ་གཤེད། །གཡོན་ལ་ཤེས་པར་མཐར་བྱེད་དོ། །བཤང་སྒོར་པདྨ་མཐར་བྱེད་དེ། །བགེགས་མཐར་བྱེད་པ་གསང་གནས་སུའོ། །དཔུང་གཡས་མི་གཡོ་གཡོན་འདོད་རྒྱལ། །པུས་མོ་གཡས་པར་དབྱུག་སྔོན་ཅན། །གཡོན་པ་ལ་ནི་སྟོབས་པོ་ཆེ། །གཙུག་ཏོར་ཅན་ནི་སྤྱི་བོ་སྟེ། །རྐང་མཐིལ་དག་ལ་གནོད་མཛེས་སོ། །ཀུན་ཀྱང་ཁ་དོག་ནག་པོ་སྟེ། །གཉིས་དང་གསུམ་པ་དཀར་དམར་པོ། །ཐོ་བ་པེ་ཅོན་པད་བཟང་པོ། །རྡོ་རྗེ་རལ་གྲི་ལྕགས་ཀྱུ་དང༌། །དབྱུག་པ་རྩེ་གསུམ་ཆོས་འཁོར་ལོ། །གཏུན་ཤིང་རྣམས་ནི་གཡས་ན་སྟེ། །གཡོན་ཀུན་སྡིགས་མཛུབ་མཛད་པའོ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའོ། །ཁྲོ་བོ་རྣམས་ལ་འཁྱུད་པའི་ཡུམ། །བདེ་བའི་རང་བཞིན་ཁྲོ་མོ་བཅུ། །རང་གི་ཡབ་དང་འདྲ་བ་སྟེ། །ལྷ་མོའ་ཆ་ལུགས་འཛིན་པ་ལ། །དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱའོ། །ཐམས་ཅད་རྩ་ལས་སྐྱེས་པའི་ ིདངོས། །སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མཆོག །མཁས་པས་རང་གི་ལུས་ཉིད་ལ། །དངོས་གྲུབ་ཕྱིར་ནི་འབད་པས་སྒོམས། །གཞན་ཡང་རྡོ་རྗེའི་ས་གཞི་སྟེ། །རྐང་མཐིལ་གཉིས་ཡིན་རྩིབས་རུས་རྣམས། །རྡོ་རྗེའི་རྭ་བ་རྒྱས་པ་སྟེ། །ཀུན་གཡོག་རྡོ་རྗེའི་རྭ་བའོ། །མེ་ནི་སེན་མོ་ཉི་ཤ་དང༌། །ཇི་ལྟར་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་ནི། །མ་ལུས་སྐྱེད་ཅིང་སྤྲོ་བྱེད་པ། །སྤྱི་བོར་གནས་པའང་དེ་བཞིན་ནོ། །ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའོ། །གཏུམ་དྲག་བཤང་གི་དབྱིབས་ཅན་ཏེ། །གསང་བའི་ཚང་ཚིང་ཁ་རུའོ། །འབར་བ་ཞེས་བྱའི་དུར་ཁྲོད་ནི། །སྣ་ཡི་བུ་ག་གཉིས་ན་གནས། །ཉལ་སོགས་དེ་བཞིན་མི་བཟད་པ། །མིག་གཉིས་ལ་ནི་གནས་པ་འོ། །ཧ་ཧར་དགོད་དང་གཡེར་ཁ་ཅན། །རྣ་བ་གཉིས་ན་གནས་པ་འོ། །ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའོ། །རྐང་པའི་ལུས་ནི་རླུང་ཆེན་པོ། །སུམ་མདོ་མེ་སྟེ་ལྟོ་བ་ཆུ། །བྲང་ནི་ས་རུ་ཤེས་བྱ་སྟེ། །སྒལ་ཚིགས་རི་རབ་ཏུ་བརྗོད་དོ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའོ། །ལུས་ཀུན་མཉམ་པ་གྲུ་བཞི་པ། །རྩ་ཡི་བུ་ག་སྒོ་བཞི་ཡིན། །ཀ་བ་བརྒྱད་པོ་རྐང་རྣམས་དག། །མིག་ནི་རྩིག་པ་ལྔ་རྣམས་སོ། །རྣ་བ་

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 483

རྟ་བབས་སྣ་ཕ་གུ། །ལྕེ་ནི་མཆོད་པ་མཆུ་སྣམ་བུ། །སོ་ནི་དྲ་བ་ལ་སོགས་རྒྱན། །མ་ལུས་ས་རུ་བསམ་པ་འོ། །དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱའོ།1

།རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ལུས་དཀྱིལ་ཐམས་ཅད་ཕྱག་རྒྱ་
བཞིར་བསྡུས་ནས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྨྲས་སོ།།
འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཕྱག་རྒྱ་བཞི་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་སྐད་སྨྲས་པ་
འདི་ལྟ་བུ་གྲུབ་ཆེན་ཛཱེ་ཏ་རི་པས་མཛད་པ་རྩོད་མེད་ཅིག་ཡོད་ན་ནི་མཁས་པ་སྔ་ཕྱི་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ཙམ་ལ་ཡང་གྲགས་པར་རིགས་པ་ལ། མཁས་པ་སྔ་ཕྱི་སུ་ལ་ཡང་མ་གྲགས་ཤིང༌། རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་གང་གིས་ཀྱང་ཁུངས་སུ་དྲངས་པ་ཚིག་གཅིག་ཀྱང་མེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་བསྟན་འགྱུར་གསར་རྙིང་གང་གི་ནང་ན་ཡང་འདི་ལྟ་བུ་མེད་དོ། །དེ་བས་ན་འདི་ལྟ་བུ་དྲངས་ཀྱང་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཁུངས་སུ་མི་འགྱུར་ལ། གཞུང་དེ་ལྟ་བུ་སུ་ཞིག་གིས་བྱས་ཀྱང་རུང་ཁྱེད་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་འགྲུབ་པ་ལ་ཕན་པ་ལྟ་ཞོག།།གནོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། གསུང་ངག་རིན་པོ་ཆེའི་གདམས་ངག་གི་ལུགས་ཀྱིས་ལུས་དབྱིབས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒོམ་པའི་ཚེ་ན། རྩའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཕོ་བྲང་ལྔའི་ལྷ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན་དང༌། ཞར་ལ་དྲན་པར་བྱ་བ་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ལྷ་བཅུ་གཉིས། ཡན་ལག་ལ་ཁྲོ་བོ་བཅུ་སྟེ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་དགུར་བཞེད་ཅིང༌། ཁྱེད་ཀྱང་ལུགས་དེ་ཉིད་སྨྲ་བར་རློམ་པ་མིན་ནམ་ཅི། དེ་ལྟར་ན་ཕོ་བྲང་ལྔའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྔ་ཡུམ་དང་བཅས་པ་ས་བོན་ལྔ་ལས་བསྐྱེད་ནས། རྩ་འདབ་སོ་སོ་ལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་མོ་འཁོར་ལོ་རང་རང་གི་རྩ་འདབ་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པར་སྐྱེད་པར་རྗེ་བཙུན་ས་སྐྱ་པ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་དགོས་པ་ལ། ཕྱག་རྒྱ་བཞི་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་གཞུང་འདི་ནི། སྙིང་ཁར་བརྒྱད་ཀྱི་རྩ་རྣམས་ལས། །རྡོ་རྗེ་བཙུན་མོ་མཱ་མ་ཀཱི།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
སྙིང་ཁའི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བརྒྱད་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། མཱ་མ་ཀཱི་བསྐྱེད་པ་སོགས་སུ་བསྟན་འདུག་པ་འདི་ལུགས་དེ་དང་ཇི་ལྟར་མི་འགལ་བར་འདུག་པ་སོམས་ཤིག།
གཞན་ཡང་རྩ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་གྱི་ལྷ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཉིས་བསྐྱེད་པ་སྟོན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༡༤༩༧ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༡༤༩༧ ཕྲེང་། ༣

484 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པའི་ཚིག་ཟུར་ཙམ་ཡང་གཞུང་འདི་ན་མི་སྣང་ཞིང༌། ཞར་ལ་དྲན་པར་བྱ་བའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ལྷ་དང༌། ཡན་ལག་གི་ཁྲོ་བོ་རྣམས་བཤད་པ་ཙམ་དུ་འདུག་པས། འདིས་ཁྱོད་འདོད་པའི་ལུས་དཀྱིལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ། གཞན་ཡང་རྗེ་བཙུན་ས་སྐྱ་པ་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལུས་དབྱིབས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒོམ་ཚུལ་མཛད་པ་ལས། ཡན་ལག་གི་ཧཱུཾ་བཅུའི་ཁྲོ་བོ་ཡང་དྲན་པར་བྱའོ།།ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་ཀྱང༌། བླ་མ་འཕགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྗེས་འཇུག་གི་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་པདྨ་མཐར་བྱེད་ཁ་ལ་འགོད་པར་བཤད་ཅིང༌། ཁྱོད་ཀྱིས་དྲངས་པའི་གཞུང་འདིར། བཤང་སྒོར་པདྨ་མཐར་བྱེད་དེ།1

།ཞེས་བཤད་པས་ཁ་དང་བཤང་ལམ་ཇི་ལྟར་མི་འགལ་བ་
སོམས་ཤིག། །གཞན་ཡང་པདྨ་མཐར་བྱེད་བཤང་སྒོར་འགོད་པ་ནི། རྒྱུད་ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་ཞིང༌། དུ་མ་ཞིག་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་དེས་ཀྱང་འདི་ཛཱེ་ཏ་རི་པས་མཛད་པ་མ་ཡིན་པར་ངེས་སོ།།
གཞན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་གོང་དུ། དྲིལ་བུ་པའི་གཞུང་དྲངས་ནས་འབྱུང་བཞིའི་རླུང་སྒོ་བཞིར་
བསྐྱེད་པ་དང༌། བདེ་མཆོག་དང་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྐྱེད་ཚུལ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ཤིང༌། ཁྱོད་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ཞེས་པའི་གཞུང་འདིར་ནི། རྩ་ཡི་བུ་ག་སྒོ་བཞི་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པ་ཡང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཁྱོད་ཀྱིས་གཞུང་འདི་དང་གསུང་ངག་རིན་པོ་ཆེའི་གདམས་ངག་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་དོགས་སྤོང་བྱས་པའི་སྐབས་སུ། གཞུང་འདིར་མིག་སོགས་ལ་སེམས་དཔའ་དྲུག་འགོད་པར་བཤད་ཅིང༌། གདམས་ངག་ཏུ་མིག་སོགས་ལ་གཏི་མུག་རྡོ་རྗེ་སོགས་འགོད་པར་བཤད་པའི་དོགས་པ་བསུས་ནས། དེའི་ལན་དུ་རྡོ་རྗེ་གུར་ལས། ཡིད་ལ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཡིས། །དེ་ཉིད་མཁའ་འགྲོ་བདག་མེད་མ། །འདི་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཐམས་ཅད་སྦྱངས།2

།ཞེས་ཀུན་བཟང་དང་བདག་མེད་མ་གཅིག་པར་བཤད་པའི་རིགས་པས་
གཞན་རྣམས་ལུགས་གཉིས་གང་བཀོད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་སྨྲས་པ་ནི། རྒྱུད་དོན་གཏན་ནས་མ་གོ་བའི་གཟུ་ལུམས་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། གཏི་མུག་རྡོ་རྗེ་རབ་སྦྱོར་བས། །མིག་གི་རྣམ་པར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༡༤༩༨ ཕྲེང་། ༥
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༡༣༣ ཕྲེང་། ༡༩

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 485

ཤེས་པ་སྦྱང་། །ཞེས་པ་ནས། ཡིད་ལ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཡིས།1

།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཆོས་ཅན་ནང་
གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་སེམས་དཔའ་དྲུག་གིས་སྦྱོང་བར་བཤད་ནས། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གློ་བུར་དྲི་བཅས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་བདག་མེད་མ་སྒོམ་པས་སྦྱོང་བར་སྟོན་པ་ནི། དེ་ཉིད་མཁའ་འགྲོ་བདག་མེད་མ།2

།ཞེས་པ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་ཅེས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི། ཀུན་བཟང་དེ་ཉིད་
ཅེས་སྦྲེལ་རྒྱུ་ག་ལ་ཡིན། བདག་མེད་མ་ནི་གཤེགས་མ་ཡིན་ཞིང༌། ཀུན་བཟང་ནི་སེམས་དཔའ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པར་འདོད་པ་ཁྱོད་ནི་ཕྱུགས་ལས་ཀྱང་ཕྱུགས་སོ།།ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞུང་དུ་ཁྲོ་བོ་བཅུ་ལ་རང་འདྲའི་ཡུམ་ཡོད་པར་བཤད་ལ། གདམས་ངག་
ཏུ་ཡུམ་མ་བཤད་པས་འགལ་ལོ་སྙམ་ན། མི་འགལ་ཏེ། རྒྱུན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་དམིགས་པ་ཉུང་བ་དང༌། ཁྲོ་བོ་བཅུའི་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་གཞུང་ཕལ་ཆེ་བ་ནས་ཡུམ་དངོས་སུ་གསལ་པོར་མ་བཤད་པ་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱས་པ་ལ། ཡུམ་དང་བཅས་པ་སྒོམ་ནུས་ན། རྗེ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གཉིས་པས། ཁྲོ་བོ་བཅུ་ཡུམ་དང་བཅས་པར་གུར་རྒྱན་དུ་གསུངས་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་བྲིས་སོ། །འདིས་ནི་གཤིན་རྗེའི་གཤེད་ནག་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ་ལ་རང་འདྲའི་ཡུམ་རོ་ལངས་མ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་མ་གསལ་བར་སྨྲས་པ་ཡིན་པས། རོ་ལངས་མ་ནག་མོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་མ་མི་སྲིད་དོ། །ཞེས་བླུན་པོའ་ཚོགས་ཀྱི་དབུས་སུ་ཅ་ཅོའི་སྒྲ་བསྒྲགས་པ་ ིཐམས་ཅད། རང་གི་ཚིག་གིས་ཉམས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས། འོན་ཀྱང་བཤད་པའི་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བར་ལེའུ་དྲུག་
ཙམ་མཐུན་པར་ཡུལ་ཉི་ཤ་རྩ་བཞི་དང༌། ནང་གི་གནས་ཉི་ཤ་རྩ་བཞིར་སྦྱར་བ་བདེ་མཆོག་གི་ལུས་དཀྱིལ་དུ་ཡང་བཤད་ལ། ལེའུ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་པར་ཡང་གསང་བ་འདུས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལུས་དཀྱིལ་གསལ་བར་བཤད་དོ། །ལེའུ་བཅུ་བདུན་པར་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་ལུས་དཀྱིལ་འདི་ཆ་འདྲ་བར་གསུངས་པ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། འཁོར་ལོའ་གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིས། །དེ་བཞིན་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་མཆོི ག། །འཁོར་ལོ་དྲུག་པ་རྟེན་བཅུ་དྲུག །ལུས་ལ་ལྷ་ཡི་གཞལ་ཡས་ཁང༌། །རྣལ་འབྱོར་ཇི་བཞིན་གནས་ཇི་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༡༣༣ ཕྲེང་། ༡༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༡༣༣ ཕྲེང་། ༢༠

486 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

བཞིན། །ཞེས་ལུས་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་སྐྱེད་ཚུལ་མདོ་ཙམ་དང༌། རླུང་གི་འཁོར་ལོར་གནས་པའི་རྩ། །འདབ་དྲུག་རླུང་གི་མཁའ་ལ་སྤྱོད། །འདབ་གསུམ་མེ་ཡི་འཁོར་ལོར་བཤད། །རྩ་གསུམ་ནས་ནི་རིམ་གྱིས་འཆར། །དེ་བཞིན་ལོངས་སྤྱོད་འཁོར་ལོ་ཡང༌། །རྩ་ནི་བཅུ་དྲུག་ཡང་དག་བརྗོད། །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་གནས་པའི་རྩ། །བརྒྱད་ནི་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པའོ། །དེ་བཞིན་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོར་ཡང༌། །དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞིར་འཆར་བར་བཤད། །བདེ་བ་ཆེན་པོའ་འཁོར་ལོ་ཆེར། །རྩ་ ིནི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་སུ། །དེ་ལྟར་མདོར་བསྡུས་རིམ་པ་ཡང༌། །བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུའི་གཅིག་ལྷག་པ། །རྩ་རྣམས་སུ་ནི་ཡང་དག་བཤད།1

།ཅེས་གསང་གནས་རླུང་འཁོར་ལ་འདབ་མ་དྲུག །སུམ་
མདོ་མེ་འཁོར་ལ་གསུམ། ལྟེ་བ་སྤྲུལ་འཁོར་ལ་རེ་བཞི། སྙིང་ཁར་ཆོས་འཁོར་ལ་བརྒྱད། མགྲིན་པ་ལོངས་སྤྱོད་འཁོར་ལོ་ལ་བཅུ་དྲུག །སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོ་ལ་སོ་གཉིས་རྣམས་རྩའི་མིང་དང་བཅས་པ་བཤད་ནས། ཕུང་པོ་ལྔ་ཡི་བདག་ཉིད་ལུས། །མཁའ་འགྲོ་ལྔར་ནི་རབ་ཏུ་གྲགས། །དེ་ཉིད་འབྱུང་བ་ལྔ་ཡིས་ནི། །ཡེ་ཤེས་ལྔ་ནི་རྣམ་པར་གནས། །དེ་ཕྱིར་འབད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །རྩ་ཡི་འཁོར་ལོ་ཤེས་པར་བྱ། །ཇི་ལྟར་ཆུ་ཡི་དབུས་ཀྱི་ཤིང༌། །མྱུར་དུ་ཡང་ནི་འཕེལ་ནས་འགྲོ། །དེ་ལས་འབྲས་བུ་སོགས་ལྡན་པ། །སྟེར་བ་འདི་ལ་ཐེ་ཚོམ་མེད། །དེ་བཞིན་ཕུང་པོའ་ཤིང་ཞེས་བྱ། །རྩ་ ིཡི་ཆུ་ཡིས་འཕེལ་ནས་ནི། །འཕེལ་བས་ཡང་དག་འབྲས་བུ་ནི། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་སྟེར་བྱེད། །ལྷ་ཡི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཡིས། །རྩ་རྣམས་རང་བཞིན་བསྒོམ་པར་བྱ།2

།ཞེས་སོ།།
དེ་ལ་ཚིག་རྐང་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་འཁོར་ལོ་ལྔའི་དབུས་སུ་མཁའ་འགྲོ་ལྔ་བསྒོམ་པ་
དང༌། ཚིགས་རྐང་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྩ་འདབ་རྣམ་ལ་ལྷ་མོ་བརྒྱད་དང་སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་འགོད་པ་བསྟན་ཏེ། རྒྱས་པར་སློབ་དཔོན་ཨ་ལང་ཀ་ཀ་ལ་ཤའི་འགྲེལ་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་བཞད་གད་ཀྱི་སླད་དུ་ཆད་ཀྱིས་བཀོད་དོ། །དེ་ལ་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བར་གསང་འདུས་སོགས་ཀྱི་ལུས་དཀྱིལ་བཤད་པས་ཁྱོད་ཀྱི་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་དེ་ལྟ་བུ་འགྲུབ་པ་ལ་ཕན་པ་ཅི་ཡང་མེད་ཅིང༌། རླུང་གི་འཁོར་ལོར་གནས་པའི་རྩ། །འདབ་དྲུག་རླུང་གི་མཁའ་ལ་སྤྱོད། །འདབ་གསུམ་མེ་ཡི་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༨༠༡ ཕྲེང་། ༡༧
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༨༠༤ ཕྲེང་། ༥

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 487

འཁོར་ལོར་བཤད། །རྩ་གསུམ་ནས་ནི་རིམ་གྱིས་འཆར།1

།ཞེས་པ་ནི། ཁྱོད་རང་ཉིད་ཀྱིས་དྲངས་
པའི་རྩ་གསུམ་ནས་ནི་ཡང་དག་བཤད། །ཅེས་པ་དེ་ནས་ཚིགས་རྐང་པ་དྲུག་སོང་བ་ན། སྨིན་མའི་དབུས་ན་རླུང་འཁོར་ལོ།2

།ཞེས་རླུང་གི་འཁོར་ལོ་འདབ་མ་དྲུག་པ་དེ་ཉིད་སྨིན་མའི་དབུས་ན་
གནས་པར་དངོས་སུ་བཤད་ཅིང༌། དེ་ནས་ཤླཽ་ཀ་གཅིག་སོང་བ་ན། རྩ་གསུམ་གྲུ་གསུམ་མེ་དཀྱིལ་འཁོར། །མགྲིན་པའི་འོག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན།3

།ཞེས་མེ་འཁོར་གྲུ་གསུམ་རྩ་འདབ་གསུམ་པ་དེ་ཉིད་
མགྲིན་པའི་འོག་ཙམ་ན་གནས་པར་དངོས་སུ་བཤད་པ་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་རླུང་འཁོར་འདབ་མ་དྲུག་པ་གསང་གནས་ན་དང༌། །མེ་འཁོར་འདབ་མ་གསུམ་པ་སུམ་མདོར་གནས་པ་རྒྱུད་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པར་སྨྲས་པ་འདིས། རྒྱུད་ཀྱི་ཡིག་ཕྲེང་ཁ་ཡར་ཞིག་མཐར་ཆགས་སུ་ཀློག་པའི་བྱ་བ་ཙམ་ཡང་མ་བྱས་བཞིན་དུ། སྤྱི་རྟོལ་འབའ་ཞིག་གིས་ངོ་ཚ་བོར་བའི་སྨྲ་བ་ལྷུར་ལེན་པ་གསལ་བར་བྱས་ལ། ཨ་ལང་ཀ་ཀ་ལ་ཤའི་འགྲེལ་པར་ནི། མགྲིན་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་འོག་གི་མེ་འཁོར་ལ་ ིརྩ་དབུ་མ་ལ་བརྟེན་པའི་མདུད་པ་གསུམ་དང༌། ནུ་མ་གཡས་གཡོན་གྱི་རྩ་གཉིས་དང༌། རྩ་འདབ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད་པར་དང༌། སྨིན་མཚམས་ཀྱི་རླུང་གི་འཁོར་ལོ་ལ་འདབ་མ་དྲུག་དང༌། སྨིན་མ་གཡས་གཡོན་གྱི་རྩ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ཡོད་ཅིང༌། དེ་དག་ལ་བཏང་བཟུང་ལ་སོགས་པ་རླུང་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་བརྒྱད་པོ་དེ་ཉིད་རྒྱུ་བར་དངོས་སུ་བཤད་པས། རྩ་འཁོར་དེ་གཉིས་གསང་གནས་དང་སུམ་མདོ་ན་ཡོད་པ་སོགས་ཨ་ལང་ཀ་ཀ་ལ་ཤའི་འགྲེལ་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་རྫུན་ཆེན་པོས་མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་པར་བྱེད་པའོ།།
ཕུང་པོ་ལྔ་ཡི་བདག་ཉིད་ལུས། །མཁའ་འགྲོ་ལྔར་ནི་རབ་ཏུ་གྲགས།4

།ཞེས་པ་ནི། སྒྲུབ་པ་
པོའ་ལུས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་མཁའི་འགྲོ་ལྔ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྔའི་ཐ་སྙད་བྱས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རྩ་འཁོར་ལྔའི་དབུས་སུ་རིགས་ལྔ་སྒོམ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་སྟོན་པ་ག་ལ་ཡིན། ལྷ་མོའ་རྣམ་ ི

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༨༠༡ ཕྲེང་། ༡༩
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༨༠༢ ཕྲེང་། ༩
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༨༠༢ ཕྲེང་། ༡༡
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༨༠༤ ཕྲེང་། ༥

488 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

པའི་ངོ་བོ་ཡིས། །རྩ་རྣམ་རང་བཞིན་བསྒོམ་པར་བྱ།1

།ཞེས་པ་ཡང་ཕུང་པོ་ལྔའི་ཤིང་ལྗོན་པ་འདི་
ཉིད་ཀྱི་རྩ་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་གཏུམ་མོའ་མེས་ཞུ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ ིཀྱི་ཆུ་རྒྱུན་གྱིས་འཕེལ་ཞིང་ཁྱབ་པར་བྱས་པ་ལས། བདེ་བ་ཆེན་པོའ་ཡེ་ཤེས་གོང་ནས་གོང་དུ་ ིའཕེལ་ཞིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་འབྲས་བུ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས། དེ་བཞིན་ཕུང་པོའ་ཤིང་ཞེས་བྱ། ི 2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ནས། དེ་ལྟར་རྩ་རྣམས་དང༌། ཀུན་ད་ལྟ་
བུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཕྲད་པ་ལས། བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྟེར་བའི་ལྷ་མོའ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ ིགྱིས། རྩ་རྣམས་ལྷ་མོའ་རང་བཞིན། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། རྩ་རྣམས་ལྷ་མོའི་སྐུའི་རྣམ་པར་ ིསྒོམ་པ་སྟོན་པ་ག་ལ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་འཁོར་གྱི་ལྷ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཉིས་སྒོམ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་བསྟན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་རྩ་གཅིག་སྒོམ་པར་བཤད་པ་དྲངས་པ་ལས་བཞད་གད་དུ་འོས་པ་གང་ཞིག་ཡོད། །རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་བླུན་པོ་རྣམས་ལ་ནི་རྣམ་འགྱུར་འདི་ལྟ་བུ་འོས་པ་ཁོ་ནའོ།།
ལུས་ཀྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་ཡང༌། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ནི་ནང་བཞུགས་པ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་3
ལྷ་མོ་དང༌། །གཟུགས་ལ་སོགས་དང་སངས་རྒྱས་སྲས། །ཁྲོ་བོ་བཅུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། །དེ་ཉིད་མཆོག་ནི་ཡང་དག་བཞུགས།4

།ཞེས་པ་ཚིག་རྐང་དྲུག་པོ་འདིས་ལུས་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་བསྐྱེད་
པའི་རྗེས་སུ་བརྟེན་པ་ལྷ་བསྐྱེད་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྔ་དང༌། སྤྱན་མ་སོགས་ལྷ་མོ་བཞི་དང༌། གཟུགས་རྡོ་རྗེ་མ་སོགས་ལྔ་དང༌། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་བརྒྱད་དང། ཁྲོ་བོ་བཅུ་སྟེ། ལྷ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་པོ་བསྒོམ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་སྟོན་པ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱེད་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ལུས་དཀྱིལ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་ལུས་དཀྱིལ་བསྟན་པར་སྨྲ་བ་ནི། ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བསླད་པའི་གཏམ་མོ། །དེ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྨྲ་བ་འདི་ཐམས་ཅད་རྡོལ་གཏམ་འབའ་ཞིག་ལས་མ་འདས་པའི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་ཞིག་རྫོགས་པར་བཤད་ཟིན་ནས།། །།
1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༨༠༤ ཕྲེང་། ༡༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༨༠༤ ཕྲེང་། ༡༠
3 ཞོལ། ཤོག ༤༤ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༣༠ བ ༦ གཤེགས་དང་
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༨༠༦ ཕྲེང་། ༢༡

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 489

༈ ད་ནི་འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱ་ཆེར་སྨྲས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ཅུང་ཟད་ཕྱོགས་སུ་འགོར་1

རུང་བ་ཚིག་གཅིག་ཀྱང་
མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཆུ་ཤིང་གི་སྡོང་པོ་བཞིན་དུ་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་སྙིང་པོས་སྟོང་ཡང་ཚིག་གི་ཡལ་འདབ་རྒྱས་པས་རྨོངས་པའི་བྱ་ཚོགས་མགུ་བར་བྱེད་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་རྗེ་བཙུན་ས་སྐྱ་པ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྗེ་བཙུན་གོང་མ་གང་གི་གསུང་རབ་ནའང་འདི་ཉིད་རྒྱུད་ཀྱི་ཚིག་གང་དང་ཡང་སྦྱར་བ་མེད་ཅིང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་ཛཱེ་ཏ་རི་པས་མཛད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁུངས་དྲངས་པ་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་པས་དེ་དང་གསུང་ངག་རིན་པོ་ཆེའི་གདམས་ངག་གཉིས་གཞུང་དང་གདམས་ངག་ཅེས་བསྒྲིགས་ནས་འཆད་པར་འདོད་པ་ནི་རང་འདོད་ཀྱི་གཟུ་ལུམས་འབའ་ཞིག་ཡིན་ལ། ས་སྐྱ་པའི་རྗེ་བཙུན་གོང་མ་དག་གི་བཞེད་པ་ནི་གྲུབ་ཆེན་བིརྺ་པའི་གསུང་ངག་རྡོ་རྗེའི་ཚིགས་རྐང་ཟུར་ཙམ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ཞལ་ནས་ཞལ་དུ་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་དམ་པའི་གདམས་ངག་གིས་གསལ་བར་མཛད་པའི་མན་ངག་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། རྩ་འཁོར་སོ་སོའ་ཐ་སྙད་དང༌། ཕུང་པོ་ལྔ་གཤེགས་པ་ལྔ་དང༌། ཁམས་བཞི་གཤེགས་མ་ ིབཞི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་གར་ཡོད་པའི་ཕ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་ལུས་དཀྱིལ་འདི་ཉིད་བསྟན་པར་མི་བཞེད་དོ།།
དེ་བས་ན་འདི་ཉིད་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པར་འདོད་ན་ནི། འདི་ཉིད་གྲུབ་ཆེན་བིརྺ་པའི་
གསུང་ངག་གི་དོན་དུ་སོང་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཆད་ཤེས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་འཆད་ཤེས་པ་དང༌། རྒྱུད་སྡེ་རྩོད་མེད་གཞན་དང་འགལ་བའི་དོགས་པ་ལེགས་པར་དཔྱོད་ཤེས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཚོལ་བའི་ངལ་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། གྲུབ་ཆེན་བིརྺ་པའི་གསུང་གི་དོན་དུ་སོང་བར་གྲུབ་ཀྱང༌། དེ་ཉིད་མི་འཐད་དོ་ཞེས་ཤེས་ལྡན་སུ་ཞིག་སྨྲ་བར་བྱེད། དེ་ལྟར་ན་ཁྱེད་འདོད་པའི་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་ཚུལ་དེ་ཉིད་གྲུབ་ཆེན་བིརྺ་པའི་གསུང་ངག་གི་དགོངས་པར་སོང་ཚུལ་ལེགས་པོ་ཞིག་འཆད་ན་རང་ལ་འཆད་རྒྱུ་ཅི་འདུག་སོར་མོ་ནང་དུ་ཁུག་ལ་སོམས་ཤིག།དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་སྡེ་གཞན་དང་མི་མཐུན་པའི་དོགས་པ་གཅོད་པར་འདོད་ན། རྟོགས་ལྡན་
1 ཞོལ། ཤོག ༤༥ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༣༡ ན ༢ ཕྱོགས་སུ་འགྲོར་རུང་བ་

490 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ག་པ།

ལ་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་བློ་ལ་ཤར་ནས་དེ་ལ་ལན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འདེབས་ཤེས་པ་ཞིག་1

དགོས་
པ་ཡིན། དེ་འདྲ་བའི་རིགས་ཨེ་ཡིན་པར་འདུག་སྙམ་དུ་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ལ་སོམས་ཤིག།།རྟོགས་ལྡན་ལ་འཆར་བའི་དོགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྤྱན་མ་རིན་འབྱུང་གི་ཡུམ་དུ་བྱས་པ་ནི། རིགས་ལྔ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་རྒྱུད་སྡེ་ཐམས་ཅད་དང་མི་མཐུན་ནོ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་ཡང་དོགས་པ་དཔྱད་དགོས་པ་མང་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི་རེ་ཤིག་མ་བྲིས་སོ།།
འདིར་སྨྲས་པ། རྣམ་དཔྱོད་བློ་གྲོས་ཡལ་གའི་ཁྱོན་ཡངས་ཤིང༌། །ལེགས་བཤད་མེ་ཏོག་
དཀར་པོའ་དྲི་བསུང་གིས། །སྐལ་བཟང་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བ་ཀུན་སེལ་བ། །སྔོན་མེད་ཡོངས་འདུའི་ ིདབང་པོ་འདི་ན་འཁྲུངས། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བདེ་གཤེགས་བསྟན་པའི་ཁུར། །གང་གི་དཔུང་བའི་ཀ་བས་ཡོངས་བཟུང་བ། །སྤོབས་པའི་སྟོབས་རྫོགས་ཁོ་བོ་དང་མཚུངས་པའི། །སྨྲ་མཁས་ས་ཆེན་འདི་ན་གཞན་ཡོད་མིན། །གསུང་རབ་མ་ལུས་ལྟ་བའི་མིག་སྟོང་ལྡན། །གང་གི་ལག་ཉལ་རིགས་པའི་རྡོ་རྗེ་ཡིས། །རྒོལ་ངན་ལྷ་མིན་ཀུན་གྱི་ཀླད་འགེམས་དེར། །དམུས་ལོང་གླེན་པ་དབྱུག་པས་གཡུལ་འགྱེད་དོ། །ཉིན་བྱེད་བྱེ་བ་ལས་རྒྱལ་རིགས་པའི་འོད། །ཕྱོགས་ཀུན་འགེངས་པའི་གཟི་བརྗིད་མ་བཟོད་པར། །ཐུབ་པའི་བསྟན་ལ་ཐན་སྐྱེལ་འབྱུང་པོའ་བྱ། །ལྟས་ངན་སྲིན་བྱ་ལྟ་བུར་ ིཅ་ཅོ་སྒྲོག།།མི་གཙང་ཚོགས་ཀྱིས་ལུས་བྱུགས་སྤྲེའུ་གང༌། །དྲི་ངན་ཉེས་པ་གཞན་ལ་བགོ་བྱེད་ཅིང༌། །རིགས་པའི་སྦར་ཁྱིམ་མི་བཟད་སེང་གེ་ལ། །རང་ཉམས་སླད་དུ་ཅོ་འདྲི་ཅི་ཡང་རྩོམ། །སྡང་བས་རབ་བསྐྱོད་ཕྲག་དོག་ལྕེ་གཉིས་ཀྱིས། །རྣམ་རྒྱས་བརྫུན་གྱི་དུག་ནི་རབ་སྤྲོ་ཞིང༌། །དགེ་བའི་སྲོག་འཕྲོག་བློ་ཉམས་གདུག་པའི་སྤྲུལ། །མུན་པའི་ཁུང་བུར་ལྷུར་འཇུག་ཨེ་མ་མཚར། །གཞུང་ལུགས་དོན་ལ་འཐད་དང་མི་འཐད་ཅེས། །རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་མཁས་པའི་ཚུལ་མཐོང་ནས། །བླུན་རྨོངས་རང་གི་ངང་ཚུལ་མི་ལྟ་བར། །དགག་སྒྲུབ་སྨྱོན་པའི་ཟློས་གར་ཅི་ཡང་བྱེད། །ཚིག་བཞིའི་དོན་ཡང་རྟོགས་པའི་ནུས་མེད་པར། །འབྲེལ་མེད་ཚིག་གི་དཔུང་ཚོགས་འཚོལ་བའི་ཕྱིར། །ལུས་སེམས་ཡོངས་སུ་གདུང་བའི་དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས། །རང་གི་མིག་ལ་བརྩེ་བ་མ་དོར་ཞིག །དིང་སང་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ནི། །སྣུམ་ཟད་མར་མེ་ལྟར་གྱུར་པ། །ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱི་ལྷག་མ་ལ། །བརྟེན་
1 ཞོལ། ཤོག ༤༥ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༣༡ བ ༡ ཅིག་

སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས། 491

པའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་འདི་ཡང༌། །བདུད་རིགས་འབྱུང་པོས་ཡིད་བསྒྱུར་ཅིང༌། །འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཡོངས་བཏང་བ། །བཤེས་གཉེན་གཟུགས་ཅན་དུ་མ་ཡིས། །ཕྱོགས་མཚམས་ཀུན་ནས་རྣམ་པར་དཀྲུགས། །མ་སྦྱངས་སྐྱེ་བོའ་ཚོགས་ནང་དུ། །རྫུན་གྱི་ཕྲེང་རིང་བརྒྱུས་པ་ཡིས། །རྨོངས་པ་ ིངོ་མཚར་བསྐྱེད་པའི་གཏམ། །བླུན་པོའ་ཡིད་ལ་འབབ་འགྱུར་ཅིང༌། །མདོ་རྒྱུད་གཞུང་ལ་ལེགས་ ིསྦྱངས་པ། །གཟུར་གནས་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་ནི། །ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་མཐུ་ལྡན་པའི། །བློ་གྲོས་གསལ་ལྡན་ཆེས་དཀོན་མོད། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་བདག་གིས་ནི། །གསུང་རབ་ལོག་པར་སྒྲུབ་བྱེད་པ། །མ་བཟོད་བསྟན་ལ་གུས་པའི་བློས། །གནད་ལ་རེག་པའི་གཏམ་འདི་བསྙད།།
ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའི་ཟོལ་གྱིས། རྒྱུད་སྡེ་དུ་མའི་དོན་
ལོག་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཞུགས་པའི་སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་བསྟན་བཅོས་གནམ་ལྕགས་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མ་ལུས་པའི་དོན་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་མཁས་པའི་མདུན་སར་འཇིགས་པ་མེད་པ་ཁྱུ་མཆོག་རླབས་པོ་ཆེའི་གནས་ཐོབ་པ། སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞིའི་དགོངས་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་ཅན། ཤཱཀྱའི་བཙུན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས། གྲུབ་པའི་གནས་མཆོག་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བའོ།། །།སརྦ་མངྒལཾ།། །།

དཔར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌།།ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།།
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི།།
དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའ་མཐུས།། ིཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ།།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།།
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་པ་འདི་ཡང་དེང་དུས་ཡིད་སྲུབས་ཀྱིས་རྒྱུད་བརླམས་པའི་ཀླ་ཀློའ་སྡིག་སྤྱོད་མི་བཟད་པས་གངས་ལྗོངས་ ིཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའ་སྣང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་ ིཔར་བྱས། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ན་རྡུལ་ཕྲན་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གནོད་འཚེ་གྱ་གྱུའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་ལྔ་བདོའ་རྒུད་ཚོགས་མཚོ་ལྟར་བརྡོལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང༌། བྱང་ཕྱོགས་བོད་ཁ་བ་ཅན་ ིདུ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སླར་ཡང་སྔར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང༌། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའ་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ ིཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།། དགེའོ།། །།